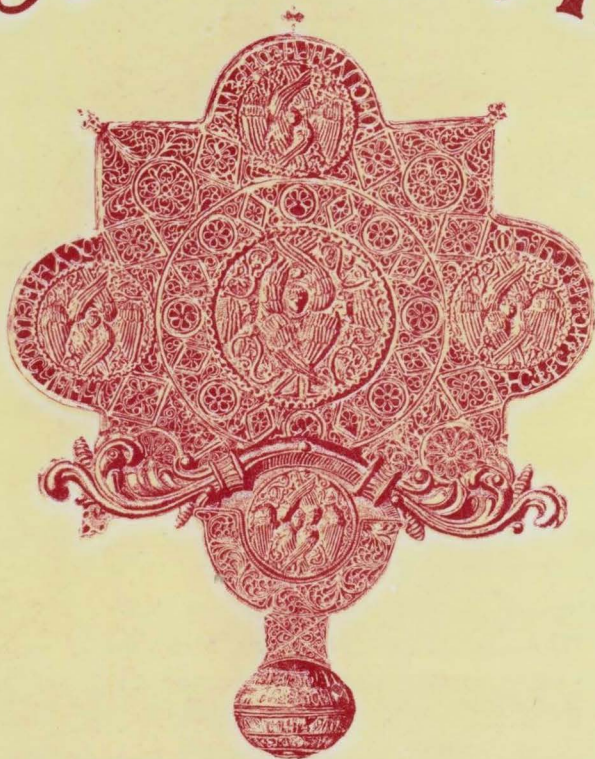

*Imant
du.*

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SPINTEI MITROPOLII A MUNTENIEI ȘI DOBROGEI
ANUL LXVI, NR. 1-3, IANUARIE-MARTIE 2007

PISANIA CATEDRALEI PATRIARHIEI ROMÂNE

Zugrăvită în pronaos, deasupra ușii de la intrare, la restaurarea făcută între 1932-1935 de către Patriarhul Miron Cristea

„Cu vrerea Tatălui, ajutorul Fiului și întărirea Duhului Sfânt, ziditu-s-a această Sfântă Biserică, de CONSTANTIN VODĂ ȘERBAN la 1655, ca mănăstire, și s-a zugrăvit și s-a isprăvit de RADU LEON VODĂ. La 1688, fiind mitropolit TEODOSIE. La acest an, mutându-se de fapt Domnia Țării de la Târgoviște la București, a devenit Catedrala Mitropoliei Ungro-Vlahiei. În cursul vremurilor a fost reînnoită și întregită cu unele adause și anume: la 1799, de Mitropolitul DOSITEI; în anii 1828-1834, de Mitropolitul GRIGORIE AL IV-LEA DASCĂLUL și, după moartea lui, locotenența episcopilor săi; apoi de Mitropolitul NIFON (1850-1875), și IOSIF (în două rânduri: 1886-1893 și 1896-1899); iar între anii 1932-1935, fiind cu totul învechită, a fost restaurată în întregime, atât pe dinăuntru, cât și pe dinafară, în zilele M.S. Regelui Carol al II-lea, de I.P.S. Patriarh al României, D.D. Dr. MIRON CRISTEA, cu cheltuieli de 5.000.000 lei, adunați cu multe greutateți în vremi de mari lipsuri economice, făcându-i-se din nou toată tencuiala și pictura în fresco, tronurile regale și scaunele arhieresti și strănile, postamentele pentru Sfintele Moaște, vitrourele ferestrelor, calorifer, lumina electrică, soclul de piatră, reparându-se părțile stricate din catapeteasmă și coloane, și dându-i-se forma originală prin delăturarea corului, a adauselor de la pridvor și destuparea ferestrelor la turle, ca să mai poată sluji de Catedrală a Patriarhiei Române, până când împrejurările economice favorabile vor îngădui înfăptuirea ideii de a zidi o măreață Biserică a Mântuirii Neamului, drept mulțumită Milostivului Dumnezeu pentru întregirea Țării în hotarele sale firești. Pictura s-a executat de pictorul Dimitrie Belizarie.“

GLASUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ A SFINTEI MITROPOLII
A MUNTENIEI ȘI DOBROGEI
ANUL LXVI, NR. 1-3, IANUARIE - MARTIE 2007

Comitetul de redacție

Președinte:

Prea Fericitul Părinte
† TEOCTIST
Arhiepiscop al Bucureștilor,
Mitropolit al Munteniei și Dobrogei,
Locțiitor al Cezareei Capadociei și
Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Vicepreședinți:

ÎPS Teodosie al Tomisului
ÎPS Nifon al Târgoviștei
PS Epifanie al Buzăului și Vrancei
PS Calinic al Argeșului și Muscelului
PS Casian al Dunării de Jos
PS Damaschin al Sloboziei și Călărașilor
PS Galaction al Alexandriei și Teleormanului
PS Ambrozie al Giurgiului
PS Sebastian Ilfoveanul și
PS Varsanufie Prahoveanul,
Episcopi Vicari ai Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor

Membri:

PC Preot Alexandru Armand Munteanu

Redactor responsabil:

PC Preot Mihai Hau

Redactor:

PC Preot Gheorghe Pop

Prea Fericitul Părinte
† TEOCTIST
Arhiepiscop al Bucureștilor
Mitropolit al Munteniei și Dobrogei
Locțiitor al Cezareei Capadociei și
Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

*Părintele Patriarh Teoctist înconjurat de
membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române,
cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de slujire patriarhală,
biserica Sfântul Spiridon-Nou din București, 16 noiembrie 2006*

Cuprins

I. EDITORIALS

† TEOCTIST, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române Hristos, Biserica și lumea	13
---	----

II. PĂSTORĂLE ȘI CHIRIARHĂLE

† TEOCTIST, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.	20
† Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului	26
† Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei	29
† Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei	34
† Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului	39
† Casian, Episcopul Dunării de Jos	46
† Damaschin, Episcopul Sloboziei și Călărașilor	52
† Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului	56
† Ambrozie, Episcopul Giurgiului	62
Pastorala Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica Ortodoxiei	66

III. OMILETICE ȘI PĂSTORĂLE

Diacon prof. Ioan Caraza Cuvânt la Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului . . .	76
Preot Dorin Zarioiu Cuvânt la Duminica a XXIX-a după Rusalii	88
† Sebastian Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor Cuvânt la Duminica fiului risipitor.	91

IV. ARTICOLE ȘI STUDII

- Preot prof. dr. Gheorghe Drăgulin
Sfânta icoană în viața creștinilor 96
- Preot Pufulete Silviu-Petre
„Din apă și din Duh...” – Sacralitate și materialitate 105
- Diacon drd. Vasile Neacșu
Constituția ființei umane și relația ei cu cosmosul din perspectiva
îndumnezeirii acesteia – viziunea teologică a Părintelui Stăniloae 130

V. DOCUMENTARE

- Ierom. Serafim Rose
Scrierile teologice ale Arhiepiscopului Ioan și problema „influenței
apusene” în teologia ortodoxă (traducere de Victor Popescu Sandu) . . . 140

VI. BISERICA ȘI PROBLEMELE VREMII

- Preot prof. dr. Vasile Răducă
Avortul, contracepția și manipularea genetică. 158

VII. VIAȚA BISERICĂȘCĂ ÎN MITROPOLIA MUNTENIEI ȘI DOBROGEI

- Secretariatul Cabinetului Patriarhal
Agenda de lucru a Prea Fericitului Părinte TEOCTIST, Patriarhul
Bisericii Ortodoxe Române (decembrie 2006 – februarie 2007), 166
- Ilie Valentin
Agenda de lucru a Prea Sfințitului Părinte Damaschin, Episcopul
Sloboziei și Călărașilor (august - decembrie 2006) 180
- Gheorghe Vasilescu
Întâlnirea tradițională de Anul Nou a Prea Fericitului Părinte Patriarh
Teoctist cu preoții din Capitală. 187
- Participarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la hramul
bisericii Sfântul Silvestru din București 199
- Popas aniversar la ziua numelui Prea Fericitului Părinte Patriarh
Teoctist 205
- Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit pe absolvenții Colegiului
Național de Apărare (Seria XVII) 213

Preot Gheorghe Pop	
Roade binecuvântate - Lucrările Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor	221
Diacon Otomega Colcea Emil-Sorin	
Vizita pastorală a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la sfânta mânăstire Țigănești	271
Preot Ion Armași	
Suspiniul după unitatea credinței - <i>Săptămâna de rugăciune pentru Unitatea Creștină</i>	276
Gheorghe Vasilescu	
✓ Bucuria darului vieții. Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a împlinit 92 de ani	280
✓ Popasul celor 57 de ani de slujire arhierescă a Părintelui Patriarh Teoctist	293
Preot Simion Bondar	
Aspecte ale activității Sectorului Patrimoniu și Pictură Bisericească al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor	302
Preot Nicolae Tănăsioiu	
Adunarea Generală a membrilor Casei de Ajutor Reciproc a clerului din Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor	311

VIII. BISERICA ȘI ȘCOALA

Gheorghe Vasilescu	
Sărbătoarea hramului Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” din București	314
Drd. Horia Mălușanu	
Sărbătoarea Sfântului Grigorie de Nazianz, ocrotitorul spiritual al Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul” din București	320
Preot Anghel Chirilă	
Ora de religie în Școala românească – incursiune legislativă	328

IX. OFICIALE

✓ Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor din România	338
---	-----

X. MEDALION

Preot prof. dr. Marin Velea

Un veac de la înveșnicirea preotului academician Simeon Florea Marin
(1907 - 2007) 352

) Gh. Vasilescu

Academicianul Virgil Căndea a trecut la cele veșnice 360

XI. „CĂRTE FRUMOASĂ, CÎNSTE CVI TE-Ă SCRIS...”

Ionuț Codreanu

Noi apariții editoriale 368

Contents

I. EDITORIALS

† TEOCTIST, Archbishop of Bucharest, Metropolitan of Muntenia, Locum Tenens of Caesarea in Cappadocia and Patriarch of All of the Romanian Orthodox Church Christ, The Church and the world	13
--	----

II. PASTORAL LETTERS AT THE FEAST OF THE LORD'S NATIVITY 2006

† TEOCTIST, Archbishop of Bucharest, Metropolitan of Muntenia, Locum Tenens of Caesarea in Cappadocia and Patriarch of All of the Romanian Orthodox Church	20
† Teodosie, Archbishop of Tomis	26
† Nifon, Archbishop of Târgoviște	29
† Epifanie, Bishop of Buzău and Vrancea	34
† Calinic, Bishop of Argeș and Muscel	39
† Casian, Bishop of Dunărea de Jos	46
† Galaction, Bishop of Alexandria and Teleorman	52
† Damaschin, Bishop of Slobozia and Călărași	56
† Ambrozie, Bishop of Giurgiu	62
Pastoral Letter of the Romanian Orthodox Church Holy Synod at the Feast of the Orthodoxy Sunday.	66

III. HOMILIES AND PASTORAL WRITINGS

Deacon prof. Ioan Caraza On John the Baptist	
Priest Dorin Zarioiu On the 29th Sunday after the Pentecost	
† Sebastian Ilfoveanul, Vicar Bishop of the Diocese of Bucharest On the Prodigal Son Sunday.	

IV. ARTICLES AND STUDIES

- Priest prof. dr. Gheorghe Drăgulin
The holy icon in christian life 96
- Priest Pufulete Silviu Petre
„From water and spirit...” – Sacrality și materialism. 105
- Deacon drd. Vasile Neacșu
**Human configuration and relativity to cosmos on behalf of men's theosis
 – theological views of Father Stăniloae** 130

V. DOCUMENTARIES

- Ierom. Serafim Rose
**The writings of Archbishop John and the „occidental influence” affair in
 orthodox theology** (translated by Victor Popescu Sandu) 140

VI. THE CHURCH AND NOWADAYS PROBLEMS

- Priest prof. dr. Vasile Răducă
Abortion, contraception and genetic manipulation 158

VII. CHURCH LIFE IN THE METROPOLITAN OF MUNTENIA AND DOBROGEA

- Patriarchal secretary
**The work agenda of His Beatitude TEOCTIST, Archbishop of Bucharest,
 Metropolitan of Muntenia, Locum Tenens of Caesarea in Cappadocia
 and Patriarch of All of the Romanian Orthodox Church (december 2006
 – march 2007).** 166
- Ilie Valentin
**Work agenda of His Eminence Damaschin, Bishop of Slobozia and
 Călărași (august - december 2006)** 180
- Gheorghe Vasilescu
**Traditional New Year reunion of His Beatitude Father Patriarch Teoctist
 with the clergy of Bucharest** 187
- His Beatitude Father Patriarch Teoctist, celebrated the feast of the Patron
 Saint of Saint Silvestru Church, Bucharest** 199
- Onomastics of His Beatitude Father Patriarch Teoctist** 205

His Beatitude Father Patriarch Teoctist hosted the graduates of the National Defense College (XVII-th series)	213
Priest Gheorghe Pop	
Blessed givings - Works of the Diocese Reunion of the Holy Diocese of Bucharest	221
Deacon Otomega Colcea Emil-Sorin	
Pastoral visit of His Beatitude Father Patriarch Teoctist at the Holy Monastery Țigănești	271
Priest Ion Armași	
Week of Prayer for Christian Unity	276
Gheorghe Vasilescu	
Joy of life. His Beatitude Father Patriarch Teoctist at his 92-nd's birthday	280
His Beatitude Father Patriarch Teoctist celebrated 57 years of clerical service	293
Priest Simion Bondar	
Activities of the Church Patrimony and Paintings Desk of the Holy Diocese of Bucharest.	302
Priest Nicolae Tănăsioiu	
General Assembly of the members of Reciprocal Help Association of the clergy in the Holy Diocese of Bucharest	311

VIII. THE CHURCH AND THE SCHOOL

Gheorghe Vasilescu	
The Feast of the spiritual patron of the Theological Faculty „Patriarch Justinian” of Bucharest	314
Drd. Horia Mălușanu	
The Feast of the spiritual patron of the Theological Seminary „Nifon the Metropolitan” in Bucharest.	320
Priest Anghel Chirilă	
Religion classes in Romanian School – legal views	328

IX. OFFICIALS

Law no. 489/2006 on religious freedom and the general directions on religious denominations in Romania	338
--	-----

X. REMEMBER

Priest prof. dr. Marin Velea

The centennial of the death of academician priest Simeon Florea Marin
(1907 - 2007) 352

Gheorghe Vasilescu

Academician Virgil Căndea passed to eternal life 360

XI. BOOKS AND AUTHORS

Ionuț Codreanu

New publishings 368

I
EDITORIAL

Hristos, Biserica și lumea *

† TEOCTIST, *Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Locțiitor al Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române*

Mîșcarea ecumenică a introdus o schimbare esențială în raporturile dintre Bisericile creștine, fiindcă a înlocuit polemica cu strădania depusă de Biserici, în vederea reconcilierii lor. În spiritul ecumenismului, relațiile dintre Biserici s-au dezvoltat și ele, datorită vizitelor reciproce, întreprinse uneori, la cel mai înalt nivel și datorită comisiilor de dialog bilateral, care au pe agendă probleme importante „și foarte actuale”. Acestea se pot adăuga ceremoniilor religioase, care, de asemenea, au dat expresie dorinței Bisericilor noastre de apropiere a unor puncte de vedere pe drumul anevoios al comuniunii depline, după voia Mântuitorului Hristos. Ne încurajează realizările de până acum, obținute prin strădaniile importante din cadrul dialogului teologic, care au însoțit realizările de ordin practic. Din rândul celor dintâi putem menționa ca primă roadă a dialogului, prin lucrarea Sfântului Dub, mărturisirea și recunoașterea dogmei Sfintei Treimi de către toate Bisericile și Confesiunile Consiliului Mondial al Bisericilor, începând cu cea de a III-a Adunare Generală, care a avut loc la New Delhi, în 1961. Astfel, potrivit Constituției, toți membrii Consiliului „cred că Domnul Iisus Hristos este Dumnezeu și Mântuitor după Scripturi și astfel, se străduiesc să împlinească misiunea comună, spre slava Unicului Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Sfântul Dub” (Constituția Consiliului Mondial al Bisericilor, alin. II)¹.

A doua înfăptuire sfântă a fost recunoașterea Simbolului de credință Niceo-Constantinopolitan, fără adaosul „Filioque”. Astfel, participanții la întâlnirea cu tema „Mărturisind credința împreună - un izvor de speranță”, organizată de Consiliul Bisericilor Europene la Riva del Garda în anul 1984,

* Sinteză ecclesiologică privind misiunea Bisericii în lumea de astăzi

¹ Consiliul Mondial al Bisericilor, *Constituția, în Programme Book, Ninth Assembly, Porto Alegre*, 2006, p. 40.

au rostit împreună Simbolul de credință în Catedrala din Torino, fără adaosul menționat. De asemenea, în cadrul procesului de pregătire a acestei întâlniri ecumenice. Papa Ioan Paul al II-lea scria pe 1 octombrie 1984 Cardinalului Basil Hume: „Învățătura Primului Sinod de la Constantinopol reprezintă încă expresia credinței comune a întregii Creștinătăți”².

Același Papă, în cadrul vizitei pe care a întreprins-o în România, eveniment ce a lăsat urme adânci în memoria și chiar în istoria Bisericii noastre, a pus în evidență câteva trăsături scumpe creștinismului românesc. Cu acest prilej Sfântul Părinte a subliniat originea apostolică a creștinismului nostru, care urcă până la Sfântul Apostol Andrei, poziție nouă în cadrul Bisericii Romano-Catolice; a considerat țara noastră o „Grădină a Maicii Domnului”, o „punte de legătură între Orient și Occident”, datorită limbii românești de origine latină și credinței noastre de origine răsăriteană. Îi rămânem recunoscători pentru solitudinea și dragostea pe care a arătat-o față de România și față de Biserica Ortodoxă Română.

Vizita la Roma a delegației Bisericii Ortodoxe Române, condusă de noi în anul 2002, a constituit un răspuns la vizita pe care Papa Ioan Paul al II-lea a întreprins-o în România și a avut ca scop dezvoltarea relațiilor ecumenice dintre Bisericile noastre. Dezbinarea în Biserică a constituit întotdeauna un adevărat scandal pentru lume, fiindcă reprezintă o abdicare de la vocația ei universală de unitate și de comuniune a oamenilor și a creației în Hristos. Astăzi situația s-a complicat și mai mult, fiindcă în timp ce Bisericile Creștine rămân despărțite între ele, lumea în care trăim își caută unitatea ei prin integrare economică, politică sau militară. Pentru depășirea acestei situații, după un mileniu întreg de dezbinare creștină, avem datoria înaintea Mântuitorului nostru Iisus Hristos să încurajăm schimbul de valori specifice pe care le dețin Bisericile noastre, în vederea unității, prin mistuirea lor într-o lume secularizată și prin efortul lor de a susține procesul integrării europene și nord-atlantice.

În contextul acestor preocupări, socotim necesar să subliniem importanța deosebită pe care complementaritatea valorilor specifice tradiției răsăritene și a celei occidentale o are pentru misiunea Bisericii în lumea contemporană. Avem convingerea că pe această cale vom veni în sprijinul dialogului teologic ce urmărește restaurarea unității eclesiale, în lumina primului mileniu de istorie creștină, ca toți să fie una și ca să putem ține pasul cu tendințele actuale de integrare și unitate. Așa cum a arătat Papa Ioan Paul al II-lea „cuvintele Occidentului au nevoie de cuvintele Orientului, încât Cuvântul lui Dumnezeu să-și manifeste

² Papa Ioan Paul al II-lea, *Scrisoare către Cardinalul Basil Hume*, „Libreria Editrice Vaticana”, Vatican, 01.10.1984, p. 1.

mereu, mai mult bogățiile sale insondabile” (Orientale lumen - XXVIII)³.

Lumea contemporană este dominată de o cultură secularizată, care își are obârșia în secolul al XVIII-lea, cunoscut ca secolul luminilor. Această cultură are aspecte pozitive indiscutabile, în cea mai mare măsură progresului științific și tehnic pe care l-a promovat în cursul vremii. Cucerirea macrocosmosului de către om, cu mijloace tehnice mereu mai perfecționate, descoperirile epocale din lumea micro-cosmosului, care au revoluționat gândirea contemporană, împuținarea suferinței provocate de boli, prelungirea vieții prin transplant de organe, scurtarea distanțelor și apariția unei vieți civilizate, drepturile omului sau democrația, care au contribuit la răsturnarea sistemelor totalitare, dar și puterea uriașă de care dispune omul astăzi pentru transformarea naturii, reprezintă tot atâtea rezultate benefice ale culturii secularizate.

Dar nu este mai puțin adevărat că această cultură secularizată, care i-a permis omului să reușească dincolo de așteptările secolului al XVIII-lea, are și aspecte nefericite, care s-au repercutat dureros asupra omului și societății în care trăiește el, dar și asupra naturii înconjurătoare. Același progres științific și tehnologic, ce i-a permis omului să-și înscrie atâtea victorii în domeniul culturii și al civilizației, s-au transformat în mijloc de distrugere și subminare a lui Dumnezeu, a omului și a creației. Ultimele conflicte mondiale, atât de sângeroase și devastatoare, apariția unor sisteme ideologice totalitare, care au înlocuit iubirea creștină cu ura de rasă sau de clasă, arsenalele nucleare care planează asupra omenirii ca o umbră a morții, prăpastia mereu crescândă dintre țările bogate și cele sărace sau poluarea naturii, care a atins dimensiuni planetare, sînt doar câteva dintre aspectele nefericite ale unei culturi care a uitat de cer și privește către pământ. După cum observa un teolog englez, „Știința a dobândit victorii dincolo de așteptările secolului al XVIII-lea, dar lumea care a apărut nu pare să fie mai rațională decât cea cunoscută de veacurile precedente”. Apariția unui terorism alimentat de fanatismul religios, completează imaginea unei lumi care pare să nu fie mai rațională decât cea anterioară.

Pentru a se ridica o stavilă în fața acestor fenomene, se face apel la transformări economice, politice sau militare, care cer sacrificii din partea omenirii. Suntem convinși că aceste transformări pot contribui la ameliorarea vieții noastre sociale, dar ele singure nu pot pune capăt forțelor agresive și violente care confruntă omul din interiorul ființei lui, cu toată tehnica de care dispune, fără renașterea spiritual-interioară a omului în Hristos și Biserică, prin lucrarea Duhului Sfânt. Remedierea violenței și a terorismului nu se realizează numai

³Papa Ioan Paul al II-lea, *Scrisoarea Apostolică Orientale Lumen*, „Catholic Reflections and Reports. TCR News”, Vatican, 02.05.1995, par. XXVIII

prin măsuri tehnice, ci înainte de toate prin tratament spiritual. Este adevărat că acest tratament spiritual a fost înțeles de ortodocși mai mult ca viață interioară în Hristos, în timp ce catolicii l-au identificat cu imitarea sau urmarea exterioară a lui Hristos, ca și cum ar fi vorba de două spiritualități divergente și esențial opuse între ele.

În realitate, este vorba de două aspecte distincte ale aceleiași spiritualități, așa cum ne-a arătat însuși Mântuitorul zicând: „Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34). Prin aceste cuvinte, Mântuitorul Hristos ne arată că nimeni nu poate lua Crucea și urma Lui, până ce nu se leapădă de sine și nu răstignește forțele iraționale din propria lui ființă prin puterea Duhului Sfânt și că nu este suficient să lupti numai împotriva forțelor raționale din propria ta ființă, fără să lupti și împotriva forțelor dezlănțuite ale răului din societate, așa cum a procedat El însuși. În felul acesta cele două aspecte au caracter complementar în esența lor și angajează omul întreg în procesul restaurării sau al deificării lui Hristos, așa cum ne-a arătat Sfântul Irineu de Lyon și cum au evidențiat părinții capadocieni sau teologi cunoscuți. Numai îmbinând aceste două aspecte ale restaurării omului în Hristos vom avea posibilitatea să dăm conținut cu adevărat spiritual misiunii noastre în societatea contemporană, dar să facem în același timp și pași concreți pe calea unității creștine.

Procesul integrării țărilor noastre în structurile europene și nord-atlantice ridică înaintea Bisericilor și a misiunii lor problema globalizării. După cum remarca un sociolog american, în ultimul deceniu am pășit într-o nouă realitate care se caracterizează, alături de căderea vechilor orientări ale credinței și de conflictele provocate de conceptele de clasă, rasă sau naționalitate, de apariția unei culturi globale, și prin dezvoltarea unui conștiință a globalizării. Desigur, cultura globală are aspecte pozitive, fiindcă se bazează pe „drepturile omului”, și rămâne opusă regimurilor totalitare. Mai mult chiar, cultura globală ar putea constitui o șansă pentru restaurarea rolului religiei într-o lume secularizată, deoarece “globalizarea tinde spre adâncirea noilor dimensiuni metafizice și religioase, semnificative și valoroase cu care coexistăm”. Procesul de globalizare include însă și multe aspecte negative, care conduc la suferință sau înstrăinare și Bisericile încearcă să elimine aceste dimensiuni nefaste prin documente și acțiuni comune, potrivit moralei creștine. Astfel, la cea de a IX-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericilor din Porto Alegre, a fost prezentat și susținut Documentul AGAPE, care exprimă dorința participanților de a „transforma lumea prin harul lui Dumnezeu”, de a transforma sistemele geo-politice prin

dragostea, dreptatea și comuniunea creștină⁴.

De asemenea, pe lângă faptul că această dimensiune metafizică și religioasă a globalizării este înțeleasă ca „un sistem de credințe care se oferă publicului spre consum”, cultura globală are caracter utilitar și nu manifestă interes pentru identitatea culturală a popoarelor și zestrea lor spirituală. Constituită din bunuri și simboluri care se propagă cu sprijinul noilor tehnologii de comunicare și cu instrumente specifice economiei de piață, cultura globală nu intră în dialog cu celelalte culturi, ci le impune valori, mentalități și stiluri de viață ce le sunt străine, violând tradiții și credințe religioase, norme morale și juridice, prin care s-au edificat identitățile culturale. Considerăm că Papa Ioan Paul al II-lea era îndreptățit să afirme: „Globalizarea nu trebuie să devină un nou colonialism. Trebuie să se respecte diversitatea culturilor care, în ambianța armoniei universale a popoarelor, sunt cheile interpretative ale vieții. În particular, nu trebuie lipsiți cei săraci de ceea ce este mai prețios, de credințele și practicile lor religioase, deoarece convingerile religioase autentice reprezintă manifestarea limpede a libertății umane. Nici o putere nu are dreptul să desconsidere drepturile omului și varietatea culturilor”⁵.

Teologia Patristică a fost obligată să regândească raportul dintre universal și particular în lumina Revelației divine, pentru a depăși opoziția dintre lumea inteligibilă și cea sensibilă din filosofia elină, care constituia un obstacol de netrecut în calea întrupării reale a Cuvântului dumnezeiesc în hotarele lumii sensibile. Pornind de la prologul Evangheliei după Ioan, Sfântul Atanasie cel Mare a întreprins o reconstrucție cosmologică, ce a pus în evidență unitatea lumii văzute și nevăzute în Logosul dumnezeiesc, prin care toate au fost făcute: „Deci, însuși Cuvântul atotputernic, atotdesăvârșit și sfânt al Tatălui, sălășluindu-se și întinzând puterile Lui în toate și pretutindeni și luminând toate cele văzute și nevăzute le ține și le strânge nelăsând nimic gol de puterea Lui. Ci dându-le viață tuturor și păzindu-le pe toate împreună și pe fiecare în parte (...) alcătuieste o singură lume și o unică rânduială frumoasă și armonioasă a ei, El însuși rămânând nemișcat, dar mișcându-le pe toate, după bunăvoirea Tatălui”⁶.

Acest text este deosebit de important pentru problema care ne interesează, fiindcă ne arată că în lumina Logosului divin, care le ține pe toate împreună și pe fiecare în parte, nu putem fi de acord cu o cultură globală care ignoră identitatea specifică a fiecărui neam, dar nici cu identități închise, care promovează

⁴ Consiliul Mondial al Bisericii, *AGAPE Document*, în „Programme Book, Nineth Assembly”, Porto Alegre, 2006, p. 112.

⁵ Papa Ioan Paul al II-lea, *Mesajul adresat Academiei Pontificale de Studii Sociale*, Vatican, 27.04.2001.

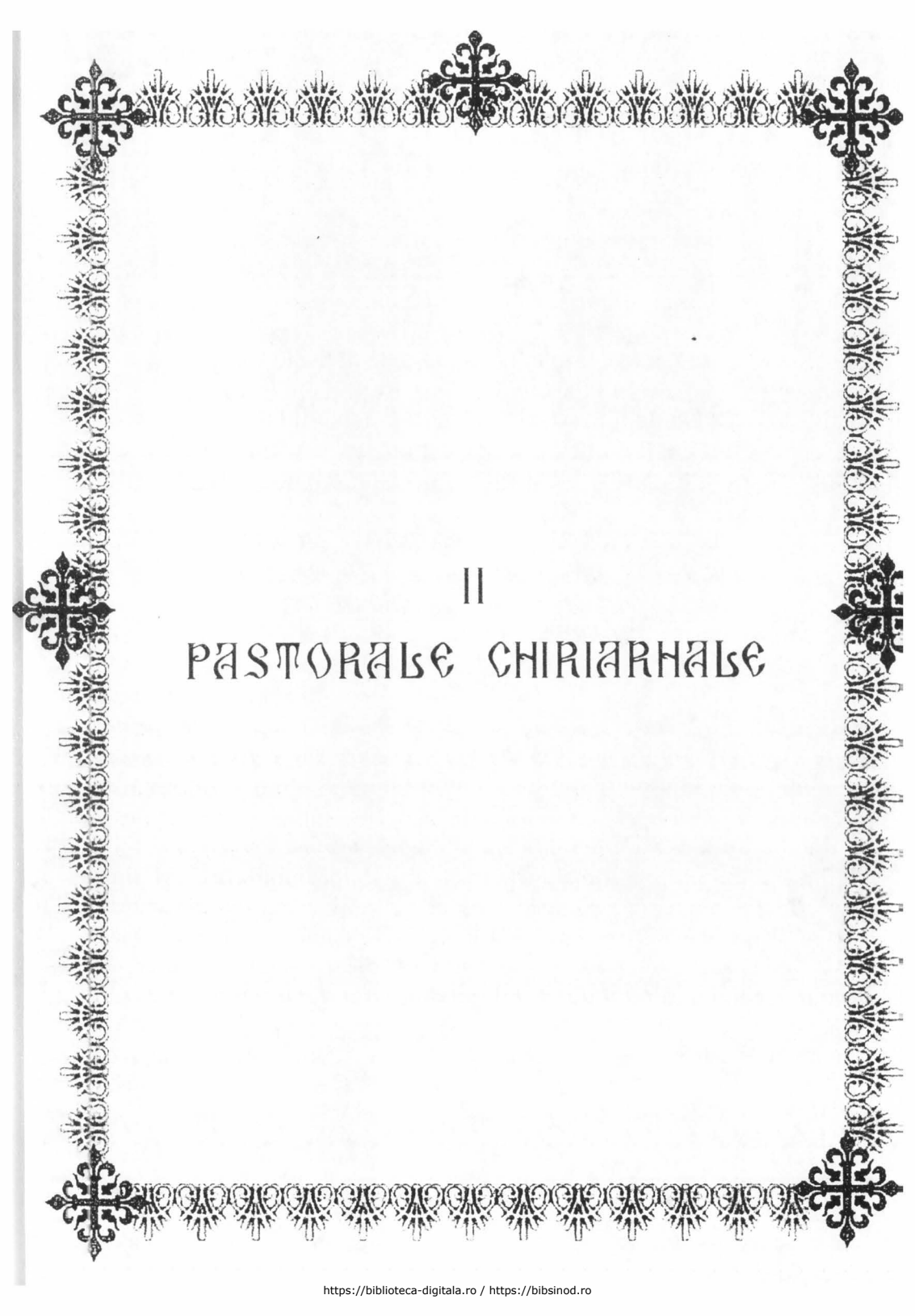
⁶ Sfântul Atanasie cel Mare, *Cuvânt către elini*, col. P.S.B., vol. 15, p. 57.

șovinismul față de popoare sau minorități naționale. Identitatea fiecărui neam trebuie să rămână o identitate deschisă, capabilă să promoveze colaborarea dintre neamuri, spre îmbogățirea reciprocă a tuturor. Într-o declarație comună pe care am semnat-o împreună cu Arhiepiscopul Romano-Catolic de București, Î.P.S. Ioan Robu și cu toți conducătorii cultelor din România, cu privire la integrarea europeană a țării noastre, am subliniat că „procesul de unificare europeană, care vizează în mare măsură o unificare economică, poate fi deplin în condițiile în care se realizează și o îmbogățire spirituală europeană. Păstrându-și identitatea spirituală proprie, modelată în decursul istoriei, alături de celelalte țări europene, contribuția României va spori valoarea tezaurului spiritual și cultural european”⁷.

Și pentru acest motiv amintim cuvintele de prețuire ale Papei Ioan Paul al II-lea, care a subliniat faptul că Biserica Ortodoxă a respectat și a promovat „trăsăturile specifice ale culturilor particulare, manifestând un respect deosebit pentru fiecare comunitate”, permițând fiecărui popor să se manifeste „potrivit propriului său patrimoniu de cultură și gândire” (Orientale Lumen VI, VII)⁸. Această varietate a culturilor are o importanță capitală atât pentru faptul că se opune tendințelor globalizante ale unui nou colonialism cultural, cât și pentru faptul că arată calea spre care trebuie să se îndrepte construcția spirituală și culturală europeană. Astfel, fie că este vorba de misiunea Bisericii într-o lume secularizată, fie, de procesul integrării europene și nord-atlantice, ambele ne arată importanța pe care complementaritatea valorilor specifice tradițiilor noastre o au pentru lumea în care trăim și pentru apropierea dintre Bisericile noastre, în vederea unității lor. Biserica Ortodoxă Română are convingerea că, împreună cu Biserica Romano-Catolică și cu celelalte Biserici creștine, trebuie să procedeze la un schimb de valori spirituale, teologice și etice, care ne va permite să pășim în mod real pe calea unității creștine și să facem ca Europa să-și găsească sufletul ei, pe care îl caută cu atâta ardoare. Și îl va afla!

⁷ Guvernul României, Secretariatul de Stat pentru Culte, *Declarația Cultelor religioase pentru integrarea României în Uniunea Europeană*, alin. 4, Snagov, 16.05.2000, p. 13.

⁸ Papa Ioan Paul al II-lea, *Scrisoarea Apostolică Orientale Lumen*, „Catholic Reflections and Reports. TCRNews”, Vatican, 02.05.1995, par. VI, VII.

II

PASTORALE CHIRIARHABE

† TEOCTIST

DIN MILOSTIVIREA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMANE

*IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL
ȘI DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI, HAR ȘI PACE
DE LA DUMNEZEU-TATĂL, IAR DE LA NOI,
ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE*

*„Și Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit
întru noi; și noi am văzut slava Lui ca pe slava
Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr”.*

(Ioan 1, 14)

P*ubiți părinți slujitori ai sfințelor altare, Dreptmăritori creștini,*
rin acest cuvânt pastoral, închinat Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos,
Taina cea necuprinsă de minte și de cuvânt și sărbătoarea împărătească
atât de iubită de poporul nostru, vă adresăm dintru început o seamă de
chemări, care ne-au mângâiat auzul în zilele postului pregătitor, spre
bucuria înnoirii și sfințirii legilor firii și a sufletelor dreptmăritorilor creștini.
Să le ascultăm, cu emoție, încă o dată: “Să se veselească toată făptura, că, iată,
Ziditorul Cel mai înainte de veci Se naște în Betleem, Prunc văzut cu trup, și este
înfășat în scutece Cel Ce dezleagă, ca un iubitor de oameni, legăturile greșelilor
noastre”¹. “Tineri, binecuvântați-L, preoți, laudati-L, popoare, preainălțați-L
întru toți vecii”².

¹ *Mineiul pe decembrie*, Ziua a XXIII-a, Canonul înainteprăznuirii, Cântarea a IV-a, E.I.B.M.B.O.R., București, 1975, p. 341.

² *Mineiul pe decembrie*, Ziua a XXIV-a, Canonul Pavecerniței, Cântarea a VIII-a, E.I.B.M.B.O.R., București, 1975, p. 359.

De-a lungul acestui sfânt post, pregătitor al bucuriei de sus date, a venirii Domnului „întru ale Sale” (Ioan 1,11), adică la noi, zidirea Lui, în sfințele noastre biserici au răsunat adeseori asemenea chemări și vestiri de bucurie. Prin acestea ni s-a revărsat în suflete bogăția iubirii lui Dumnezeu pentru milostivirea bunătații Sale, pentru ca „*durerile morții*” (Ps. 114, 3) să fie în sfârșit șterse de bucuria primirii în împărăția cerurilor și a luminii, a tuturor celor care răspund chemării lui Dumnezeu. Inspirat de Duhul cel Sfânt, Proorocul David vestea, cu multe veacuri înainte, roadele întrupării Domnului Hristos: „*Și El i-a mântuit din nevoile lor; L-a trimis pe Cuvântul Său și El i-a vindecat și i-a izbăvit din stricăciunile lor*” (Ps. 106, 19-20). Vrând să lumineze înțelegerea iubirii lui Dumnezeu pentru făptura Sa, Sfântul Simeon Noul Teolog tâlmăcește astfel acest adevăr: „*Cei întâi creați (Adam și Eva), supunându-se de bunăvoie pentru întâia oară vrăjmașului și călcând porunca lui Dumnezeu, nu numai că au pierdut cea mai bună nădejde a lor, aceea de a fi însăși lumina neapusă, ci au fost destinați putrejunii și morții; ei au căzut desăvârșit în întuneric, devenind slujitorii stăpânului întunericului...*”³. De aceea, Dumnezeu, iubindu-ne, ne-a cinstit cu darul neprețuit al vieții celei fără de hotar, prin harul Său, și nu a răbdat să ne vadă lipsiți de binele vieții veșnice, în necurmata umilință în care ne ținea cel-rău.

Sârguindu-se să pătrundă taina prin care „*Cuvântul trup S-a făcut*” (Ioan 1, 14), Sfântul Chiril al Alexandriei ne învață că aceasta s-a săvârșit pentru ca noi să vedem în același timp „atât rana cât și leacul, pe cel ce boală și pe Doctor, pe cel alunecat spre moarte și pe Cel ce-l ridică la viață, pe cel biruit de stricăciune și pe Cel ce alungă stricăciunea”⁴. Aceste cuvinte adânci, dar în același timp atât de limpezi, vădesc urâciunea înmulțirii păcatului și primejdia vieții omenești fără de Dumnezeu și ne fac să mărturisim cu inima înfrântă: “Rănilile omenirii sunt prea multe și prea mari pentru lecurile noastre. Ne este cu neputință să îndreptăm răul, avem nevoie de Tine ca să-l îndreptăm”⁵.

Iată, iubii mei fii duhovnicești, cum împlinirea mântuirii noastre, prin taina întrupării Cuvântului Celui veșnic strălucitor din Dumnezeu Tatăl, a fost vestită „*prin gura sfinților Săi profeți din veac*” (Luca 1, 70), cu o stăruință și cu o precizie în stare să risipească îndoielile oricărei minți luminate de onestitatea libertății alegerii între adevăr și minciună, libertate pe care Atotbunul Dumnezeu ne-a sădit-o pentru a ști că numai adevărul ne va face vii. Să trăim deci împlinind

³ Vasili Krivoșein, *În lumina lui Hristos. Viața și învățătura duhovnicească ale Sfântului Simeon Noul Teolog*, IV. 20, E.I.B.M.B.O.R., 2005, p. 318.

⁴ Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, E.I.B.M.B.O.R., 2001, p.113.

⁵ Sfântul Chiril al Ierusalimului, *Cateheze, Cateheza a XII-a*, trad. de Pr. Prof. D. Fecioru, E.I.B.M.B.O.R., 2003, p.166.

adevărul, deoarece Mântuitorul Hristos, născut în ieslea Betleemului, este „*Calea Adevărul și Viața*” (Ioan 14, 6).

La această dumnezeiască sărbătoare a mântuitoarei pogorări la noi a „Fiului Celui Preaînalt” (Luca 1, 32), Cel Care, după cuvântul Psalmistului, a auzit „*suspînul celor ferecați*” și a venit „*să-i dezlege pe fiii celor omorâți*” de păcat (Psalmul 101, 20), Sfânta noastră Biserică tresaltă, chemându-ne astfel la marea bucurie de obște, a Cerului și a pământului deopotrivă: „*Veniți să ne bucurăm întru Domnul, povestind taina ce este de față. Zidul cel despărțitor acum cade; sabia cea de foc se îndepărtează; heruvimul nu mai păzește pomul vieții; iar eu mă împărtășesc din dulceața din rai, de la care m-am îndepărtat prin neascultare*”⁶. „*Veniți să ne bucurăm*”, ne cheamă Biserica, fiindcă de acum, Hristos, Soarele dreptății, răsărind, chinul întunericului din noi ia sfârșit. De *aceea*, nu trebuie să rămânem acoperiți de întunericul neștiinței și al necunoașterii poruncilor lui Dumnezeu, după cuvântul Sfântului Ioan Casian: „*Dacă judecata noastră rățăcește în noaptea neștiinței, atunci și gândurile, și faptele noastre, cărora le lipsește cântarul dreptei judecăți, sunt învăluite în marele întuneric al păcatelor*”⁷.

Prea cucernici părinți, frați creștini și surori în Domnul,

Încă din pruncia noastră am auzit an de an, cu aceeași bucurie, la acest măreț praznic împărătesc, Troparul Nașterii Domnului, imn bisericesc în care Fiul lui Dumnezeu este numit „*Soarele dreptății*”, așa cum fusese El arătat mai înainte prin mărturia proorocilor. Sfântul Maxim Mărturisitorul ne tâlcuiește această denumire a Mântuitorului nostru, pentru „*a fi înțeleasă într-o explicație mai înaltă*”: „*Soare al dreptății a fost numit Domnul ca făcător și desăvârșitor al veacurilor, ca început și ca sfârșit al tuturor, ca proniator al celor proniate, ca Cel Care umple toate de lumina veșnică prin nelipsitele trimiteri ale bunătății Sale*”⁸.

Luminând, așadar, sufletele noastre prin iubire „*Soarele dreptății*” ne învață să viețuim în dumnezeiască dragoste chemându-ne să devenim noi înșine lumină, *în și pentru* lume purtători și vestitori ai bunătății și milostivirii Lui față de toți și față de toate. Dar dobândirea acestei înalte stări spirituale – țelul vieții fiecărui creștin, rostul ființării noastre – nu se face fără voia liberă a noastră,

⁶ *Mineiul pe decembrie, Ziua a XXV-a, Vecernie, Stihira 1, E.I.B.M.B.O.R., București, 1975, p. 393.*

⁷ Sfântul Ioan Casian, *Convorbiri duhovnicești. A doua convorbire cu Părintele Moise*, cap. 2, în colecția “P.S.B.”, vol. 57, p. 329, trad. de Prof. Vasile Cojocaru și Prof. David Popescu, E.I.B.M.B.O.R., București, 1983, p. 304.

⁸ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, cap. 122, în colecția P.S.B., vol. 80, trad. de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, E.I.B.M.B.O.R., București, 1983, p. 304.

fiindcă ne spune Sfânta Scriptură: „*pentru voi, cei ce vă temeți de numele Meu, va răsări Soarele dreptății, și vindecare fi-va în aripile Lui*” (Maleahi 4, 2). Iată rodul temerii de Dumnezeu, care ne ajută să ajungem la izvorul vindecării noastre, întru aripile Soarelui dreptății; întrucât „*temere*” înseamnă și înfiorare sfântă, dreaptă credință, evlavie neprefăcută, recunoștință, ascultare și iubire, adevărindu-se cuvântul Sfintei Scripturi că „*celor ce-L iubesc pe Dumnezeu toate li se lucrează spre bine*” (Rom. 8, 28).

Iubiți fii duhovnicești,

La această sărbătoare, numită din vechime „a luminilor”, când prăznuim ivirea în lume a „luminii cunoștinței”, este dator fiecare dintre noi, creștinii, să se întrebe câtă împărtășire are cu această lumină. Fiindcă, ne spune Domnul că acela care umblă în întuneric, adică în păcat, „*se împiedică, pentru că lumina nu este întru el*” (Ioan 11,10). Este adevărat, în zilele acestea vedem peste tot sclipind feeric mulțime de lumini și preocuparea pentru alegerea și oferirea de daruri a început demult. S-a dorit ca toate cele din jurul nostru să fie acum cât mai strălucitor împodobite. Dar toate acestea devin simple desfătări lumești dacă nu reușesc să ne îndrepte mintea și sufletul către nevoia noastră de luminare lăuntrică, de curățire de patimi și împodobire cu virtuți și binefaceri, pe care să le aducem ca smerite daruri Celui pe Care Tatăl L-a dăruit lumii spre a o mântui. Cel ce se desfată într-un chip exterior și superficial a pierdut înțelesul și folosul cel dănuitor al prăznuirii celei mai mari taine: înomenirea lui Dumnezeu pentru noi; a pierdut harul sărbătorii care îi putea aduce pacea dinăuntru și dinafară, cu Dumnezeu și cu semenii, și bucuria nefățarniceii iubiri de frați (I Petru 1, 22).

Cunoscând acestea, ne-am putea gândi că nimeni n-ar fi atât de nepăsător cu sine încât să nu-și dorească agonisirea „bucuriei celei mari” (Luca 2, 10), vestite de înger în noaptea Nașterii Domnului și împărtășite apoi, celor ce cred, de însuși Fiul lui Dumnezeu întrupat. Și totuși, în jurul nostru observăm că, treptat, parcă este uitată bucuria curată - semnul vieții ce palpită în orizontul nemuririi -, fiind înlocuită cu o zgomotoasă și deșănțată veselie, dimpreună cu o înjositoare căutare a plăcerilor vremelnice, semne și adieri ale morții spirituale. Egoismul și bucuria sunt, este adevărat, de neîmpăcat. Căci cel dintâi se hrănește din seva patimilor omului care nu mai vrea să știe decât de el însuși, în timp ce bucuria se naște din iubirea care, altoită pe iubirea lui Hristos, vrea să știe de Dumnezeu și de aproapele, care trebuie ajutat atât material cât și spiritual. Cel ce biruiește egoismul își întoarce privirea spre Iisus și spre aproapele său. Astfel, viața sa nu va mai fi umbrită de tristețe, descurajare sau lipsă de iubire, el va fi într-o neconținută căutare a oricărui prilej prin care să fie adusă, întru bucurie, laudă Mântuitorului său și, totodată, să fie înlesnită mântuirea celorlalți prin împreună-purtarea sarcinilor lor (Gal. 6, 2).

Iubiți fi și iubite fiice în Domnul,

Prăznuim astăzi Nașterea Mântuitorului Hristos, într-o perioadă de cumpănă, în care poporul nostru scrie o nouă pagină din istoria sa atât de frământată. Acum, când suntem chemați să devenim membrii unei Europe unite, din care am făcut parte întotdeauna din punct de vedere cultural, social și spiritual, trebuie să conștientizăm rolul nostru de purtători și vestitori ai luminii lui Hristos – „Soarele dreptății”. Suntem datori să păstrăm și să transmitem tuturor, cu bucurie, valorile noastre ființiale și tradiționale, care au stat la temelia plămădirii și creșterii noastre în cultură, unitate și ospitalitate și față de alți semeni, de altă credință religioasă. Din păcate, acest amplu proces de integrare, la care participăm, este înțeles uneori greșit, în sensul unei uniformizări impuse în mod artificial. Iată de ce ne mâhnesc unele inițiative, străine de testamentul sfânt al înaintașilor noștri, cum ar fi cea a îndepărtării icoanelor și a simbolurilor religioase din locașurile de învățământ. Într-o perioadă de atât de profundă transformare, copiii și tinerii României trebuie să aibă aproape adevăratele noastre modele, pildele vrednice de urmat, care îi pot călăuzi în viață, inspirându-le prețuirea și dragostea față de nepieritoarele valori ale credinței în Dumnezeu, binelui și frumosului moral, și astfel îi pot îndrepta spre lumina cea neînserată. Să rămânem, iubiții mei, ancorați în valorile care au ajutat acest popor să dăinuie, traversând momente istorice de grea încercare și, mai mult, să le oferim cu bucurie unui continent însetat și de înnoirea vieții lui spirituale.

Mulțumind Bunului Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale, vă pun la inimă aceste gânduri și cu părintească dragoste și binecuvântare vă adresez de aici, din Reședința Sfintei noastre Patriarhii, cuvânt de iubire, rugăciune și tradiționala urare ca Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului, Anului Nou 2007 și Bobotezei să le petreceți cu pace și sfinte bucurii întru mulți și fericiți ani. Iar Noi, după cuvântul Marelui Apostol Pavel, neîncetat vă pomenim, rugându-ne „ca Dumnezeuul nostru să vă facă vrednici de chemarea Sa și cu putere să-mplinească toată bunăvredirea voastră de a face binele și toată lucrarea credinței voastre, ca numele Domnului nostru Iisus Hristos să se preamărească-ntru voi și voi întru El, după harul Dumnezeuului nostru și al Domnului Iisus Hristos” (II Tesaloniceni 1, 11-12).

Al vostru părinte duhovnicesc, pururea către Preasfânta Treime rugător,

† TEOCTIST

Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Loctiitor al Cezareei Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

† TEODOSIE,

DIN MILOSTIVIREA LUI DUMNEZEU, ARHIEPISCOP AL TOMISULUI

*IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL ȘI
DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI, DIN CUPRINSUL DE DUMNEZEU
PĂZITEI ARHIEPISCOPII A TOMISULUI, HAR VOUĂ ȘI PACE DE LA
DUMNEZEU, MÂNTUITORUL NOSTRU CEL NĂSCUT ÎN BETLEEM,
IAR DE LA NOI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE.*

HRISTOS SE NAȘTE, SLĂVIȚI-L!

Iubiți fii duhovnicești,

Căciunul este zi de mare și aleasă bucurie, pentru că nu își are începutul la oameni, ci la Dumnezeu. Cel ce Se naște în peștera din Betleem, vine din ceruri aducând veselie pentru că, așa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, „*în această zi robia încetează, răul este zăgăzuit, demonii fug, puterea morții este sfărâmată, raiul este deschis, blestemul este ridicat, păcatul șters de la noi, greșeala iertată, Adevărul readus între oameni...*”.

Astăzi, Nașterea cea minunată arată că din ființa Tatălui Celui aflat în afara timpului, Fiul coboară din cer pe pământ și intră în timp; și aceasta se săvârșește prin cea mai aleasă făptură, prin cea mai sfântă dintre femei, Fecioara Maria.

Fiul lui Dumnezeu Se naște astăzi din Fecioară, unind firea dumnezeiască cu firea cea omenească; fără să le amestece pe cele două, fără să le schimbe, fără să le împartă și fără să le despartă. Dumnezeu Se naște ca om, dovedind astfel prețuirea pe care o are față de noi. El vine asemenea unei pâini, pentru că Se dăruiește pe Sine nouă cu învățătura, cu puterea, cu dragostea și cu toată firea pe care o primește de la oameni. Sfântul Leon cel Mare, spune că „*Mântuitorul nostru născându-Se astăzi, toți trebuie să ne bucurăm... Nimeni nu este alungat de la împărtășirea acestei veselii, deoarece pricina bucuriei noastre este comună tuturor oamenilor*”. Și, continuă Sfântul Leon cel Mare, „*ia aminte, creștine, la cinstea ce ți-a fost dată! Făcându-te părtaș firii dumnezeiești, te-ai mutat în Lumina și în*

împărăția lui Dumnezeu și cu dreptate te va judeca pe tine, cel ce prin mare mila Sa te-a răscumpărat". Aceasta este ceea ce au așteptat Patriarhii cu mare dor, proorocii au prezis, dreptii au dorit să vadă și s-a împlinit în ziua de astăzi: Dumnezeu S-a arătat în trup pe pământ și a locuit între oameni. De aceea, să ne bucurăm și să ne veselim, iubiților!

Dreptmăritori creștini,

Ce a găsit Mântuitorul când a coborât pe pământ? A aflat pustiu și tristețe, pentru că aici stăpâneau întunericul și moartea. Acestea ni se vădesc și din faptul că Fecioara Măria nu găsește loc să nască în casa niciunui om. Călătorind împreună cu bătrânul Iosif, Maicii sfinte i-a sosit vremea să nască și a căutat din casă în casă, loc de găzduire, însă nu au găsit sălaș. Dar iată că pământul, cel ce fusese blestemat să rodească spini și pălămidă, oferă o peșteră ca loc de naștere pentru Fiul lui Dumnezeu. Viețuitoarele care se aflau în peșteră participă la acest moment pentru că și ele suportau fără de vină robia păcatului. Se cuvine să observăm că după ce strămoșii au păcătuit, Dumnezeu a venit în grădina raiului, să vadăască păcatul și să îl pedepsească, iar venirea Sa a fost înfricoșătoare, încât omul s-a ascuns. Acum nu vine întru măreția și slava dumnezeiască să-l întrebe pe om despre păcat, ci Prunc smerit îmbrăcat în haina trupului rănit de neascultare, ca să-l scape de robia păcatului. Dacă până acum taina Fecioarei Măria nu fusese înțeleasă decât de bătrânul Iosif și de Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezătorul, iată că la Betleem lumina se arată vestind tuturor început de viață nouă. Căci în această smerită coborâre a Fiului lui Dumnezeu, nu se poate ascunde cu totul strălucirea dumnezeirii. Lumina nu dispare în întuneric, ci strălucește mai mult în noianul adâncului păcatelor noastre. Lumina pruncului Iisus, născut în iesle, este bucurie, cum ne talmăcește Sfântul Teodor Studitul: *„Bucurie ca aceasta nu s-a făcut de când este lumea, căci nu prin grai S-a apropiat de noi, și S-a arătat nouă față către față. Nu este nici un lucru mai fericit și mai mântuitor între neamuri decât acesta... este minunea cea mai înaltă decât toate minunile pe care le-a făcut Dumnezeu de la începutul lumii”*.

La descoperirea tainei celei din veac ascunsă participă întreaga făptură, căci toată făptura fusese robită prin păcatul strămoșilor. Astfel, Cel ce S-a întrupat din Fecioara Maria, Fiul Cel din veci din Tatăl, a venit să restabilească chipul lui Dumnezeu în om, să-l întregască, să-l lumineze și să-l mântuiască, pentru ca omul să poată sta înaintea lui Dumnezeu. Prin aceasta, pământul nu mai este blestemat, el devine cu adevărat așternut al picioarelor lui Dumnezeu. Sfântul Chiril al Alexandriei spunea că *„Fiul lui Dumnezeu S-a făcut asemenea cu noi, pentru ca noi să ne facem asemenea cu El pe cât este cu putință firii noastre și pe cât îngăduia economia reînnoirii noastre după har... S-a făcut El ce suntem noi, adică om, pentru ca noi să ne facem ceea ce este El, adică Dumnezeu”*.

Și iată, Cel ce S-a pogorât din cer vine să elibereze pe om din legătura păcatului, a blestemului și a morții, iar Sfântul Atanasie cel Mare ne încredințează de acestea prin cuvintele: „*Neamul omenesc s-ar fi pierdut dacă Stăpânul și Mântuitorul tuturor, Fiul lui Dumnezeu, n-ar fi venit pentru a pune capăt morții*”.

Cine a fost aproape de acest moment al Nașterii? Păstorii, cei care ședeau în jurul turmelor, pentru că ei aveau să preînchipuie pe viitorii păstori de suflete, ce vor avea de păstorit turma cea cuvântătoare pentru a o conduce la Hristos.

Și bolta cea cerească participă la acest moment, pentru că iată, o stea răsare și luminează, vestind Nașterea Domnului, Cel ce este *Soare al dreptății*. Lumina stelei coborâtă pe pământ avea să preînchipuie risipirea întunericului păcatului și a morții, pentru că pământul se va umple de lumina cunoștinței adusă nouă de Domnul vieții. Astfel, umbra se îndepărtează, întunericul se risipește, iar în locul lor renasc viața și sfințenia, pacea și armonia între oameni, căci Dumnezeu, Izvorul vieții, face din pământ cer, revărsând asupra noastră oceanul Său de bunătate. De aceea suntem încredințați că „*am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia - Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr*” (Ioan 1, 14).

Iubiți fi duhovnicești,

Cine nu se închină Celui care este dintru început și fără de început? Cine nu mărește pe Cel ce vine astăzi în lumea întunecată să o facă luminoasă?

Bărbații vin să-L vadă pe Cel ce S-a făcut om, preoții pe Cel ce S-a făcut preot după rânduiala lui Melchisedec, pescarii îl văd și ei pe Cel ce i-a făcut *pescari de oameni*. Și vameșii se bucură, căci văd pe Dumnezeu venit în lume ca să aleagă dintre ei un ucenic iar, femeile păcătoase vin să-L vadă astăzi pe Cel ce a îngăduit ca picioarele Sale să fie spălate cu lacrimile lor. Fecioarele privesc astăzi spre copilul Fecioarei; femeile vin să-L vadă pe Cel ce S-a născut și a schimbat astfel durerile nașterii în bucurie.

Cu toții vor să-L vadă pe Cel ce ridică păcatele lumii, Pruncul născut în staulul oilor, în peștera cea săracă, devenită sălaș al bucuriei. La acest mare și minunat praznic iau parte oameni de toate stările, de toate vârstele. Pruncii văd astăzi pe Cel ce S-a făcut asemenea lor, mărturisind din veci existența Sa dumnezeiască. Ei privesc spre pruncul Iisus și pornesc colinda vestind cu glasuri îngerești minunea așteptată de veacuri. Și tot copiii sunt cei ce devin primii mucenici ai lui Hristos, din cauza mândriei și necredinței lui Irod.

Iubiți credincioși,

Să nu ne asemănăm lui Irod, ci să prețuim darul vieții lăsat lumii prin nașterea de prunci și să avem dragoste sinceră, cu purtare de grijă pentru cei mici, căci ei sunt viitorul și răsădirile de viață ale neamului nostru.

Să sprijinim și să sporim viața, căci prin aceasta ne facem împreună lucrători cu Dumnezeu. Ne naștem din dragoste, iar Fiul lui Dumnezeu vine la noi prin puterea nemăsuratei Lui iubiri de oameni. Este darul cel mai sfânt, cel mai ales și de dorit să îl primească fiecare. Cine refuză acest dar, de fapt el nu vrea să îl primească pe Hristos, Cel care, prin nașterea Sa, aduce pe pământ Viața. Dar viața și fericirea nu se pot împlini decât în pace, iar imnul îngeresc al nopții de Crăciun, preluat în versurile colindelor ne arată că venirea Pruncului Iisus înseamnă armonia și dragostea între oameni la care suntem chemați de fiecare dată de Crăciun.

Răspunsul nostru la chemarea Mântuitorului, a Celui ce vine să ne aducă Viață, este să zămislim și să naștem și noi pe Pruncul Hristos în inimile și în viața noastră prin curăția gândurilor și a faptelor și prin dragostea curată și fierbinte către Dumnezeu și către semenii noștri.

Noi, cei din Dobrogea, deși nu avem Peștera Betleemului, avem răsadul acesteia adus de Sfântul Apostol Andrei și așezat în peștera ce-i poartă numele. Ne-am închinat în acest an în biserica ridicată drept ofrandă Mântuitorului Hristos prin mijlocirea părintelui nostru sufletesc al tuturor românilor. Colindul Sfântului Andrei ne arată că trebuie să venim cu lumânări aprinse, având candelile împodobite, cu sufletele primenite și cu inimile deschise ca să ne umplem de darul Vieții.

Acestea toate trebuie să aprindă înlăuntrul nostru virtuțile care să facă lumină de la noi până la cer.

Cu aceste gânduri vă împărtășesc tuturor dragostea părintească și bucuria comuniunii, rugând pe Pruncul Iisus să vă aducă sănătate, pace, binecuvântare și viață sfântă ca și Noul An ce îl vom întâmpina să fie bogat în daruri duhovnicești și să ne îmbrace în sfințenie.

*Al vostru Arhipăstor,
căt-re Hristos Cel născut în ieslea Betleemului de tot binele rugător,*

† **TEODOSIE,**

Arhiepiscopul Tomisului

† NIFON

PRIN HARUL LUI DUMNEZEU, ARHIEPISCOP AL TÂRGOVIȘTEI

IUBITULUI NOSTRU CLER,
CINULUI MONAHAL ȘI
BINECREDINCIOȘILOR CREȘTINI DIN
ARHIEPISCOPIA NOASTRĂ,
DE DUMNEZEU OCROTITĂ ȘI
BINECUVÂNTATĂ, HAR ȘI PACE,
SĂNĂTATE ȘI MÂNTUIRE ÎN DOMNUL
HRISTOS, IAR DE LA NOI, ARHIPĂSTORUL
VOSTRU, PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂȚIȘARE ȘI
ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

*„Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce
crede în Mine să nu rămână în întuneric”*

(Ioan 12, 46)

Iubiți slujitori ai altarelor noastre strămoșești și binecredincioși creștini,

Sărbătoarea Nașterii Domnului aduce cu sine bucurii sfinte pentru orice inimă curată de creștin. Biserica noastră străbună, formată din credincioși și cler, este astăzi în dumnezeiască sărbătoare, pentru că Fiul lui Dumnezeu ni Se descoperă prin întruparea minunată din Sfânta Fecioară Maria, Cel despre care Sfântul Evanghelist Ioan a spus: „Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Nașterea lui Hristos este nașterea Bisericii și răsăritul de lumină, care ne scoate din întunericul și din umbra morții, îndreptându-ne pe calea vieții, a luminii și a mântuirii. De aceea, marea sărbătoare a Nașterii Domnului ne cheamă și anul acesta în fața sfințelor altare, pentru a ne pleca genunchii în fața tainei minunate din ieslea Betleemului, auzind mereu actualizat și viu mesajul îngerilor, care vesteau „bucurie mare, care va fi pentru tot poporul” (Luca 2, 10).

înainte de Crăciun, preoții vestesc pe la casele credincioșilor Nașterea Domnului, aducându-le Sfânta Icoană, pentru a se închina lui Dumnezeu Cel întrupat om și pentru a se bucura de această mare taină binefăcătoare și mântuitoare. Este taina renașterii noastre în credință și în ființa noastră duhovnicească. Sfânta noastră Biserică a statornicit ca în fiecare an să ne amintim și să renaștem prin participare la Nașterea Domnului, făcându-ne contemporani acestui eveniment extraordinar, fără precedent în istorie, care a fost venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu. Biserica ne îndeamnă, în această atmosferă binecuvântată a Marii Sărbători de Crăciun, să ne reîmprospătăm credința în Dumnezeu și să trăim după învățăturile lui Iisus, Cel în chip minunat „*întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria*” (Simbolul de Credință).

Iubiți fi sufletești,

Mântuitorul Hristos vine în realitatea vieții omenești ca o lumină a lui Dumnezeu, care să ne arate calea cea bună și frumoasă a vieții. Pentru aceasta, prorocul Isaia îl numește pe Hristos Domnul „*Lumină mare*”, când zice: „*Poporul care locuia întru întuneric va vedea Lumină mare și voi cei ce locuiți în latura umbrei morții, Lumină va străluci peste voi*” (Isaia 9, 1). Iar dreptul Simeon, L-a numit pe Pruncul Iisus „*Lumină spre descoperirea neamurilor*” (Luca 2, 32), atunci când a simțit fericirea deplină că Dumnezeu l-a învrednicit să vadă aceasta.

Să ne amintim că această frumoasă asemănare cu lumina a folosit-o Însuși Mântuitorul pentru Sine, când a spus: „*Eu sunt Lumină lumii. Cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*” (Ioan 8, 12).

Chiar în noaptea cea sfântă a Nașterii Lui, lumea a văzut că Hristos era Lumina cea adevărată, care, venind în lume, „*luminează pe tot omul*” (Ioan 1, 9). „*Steaua Lui în răsărit*” (Matei 2, 9) a luminat calea magilor, adică a înțelepților închinători, strălucind deasupra peșterii în care se afla Pruncul Sfânt, iar slava Domnului a strălucit împrejurul păstorilor în noaptea cea sfântă a Nașterii.

Mai târziu, când se apropiase vremea Patimilor Lui, după dumnezeiasca activitate mântuitoare pe pământ, pe muntele Taborului, la Schimbarea la Față, „*fața Lui a strălucit ca soarele, iar hainele Lui s-au făcut albe ca lumina*” (Matei 17, 2).

Aceste revărsări de lumină cerească de la Naștere și de pe Tabor erau semnul dumnezeirii Mântuitorului, căci „*Dumnezeu este lumină*” (I Ioan 1, 5) și El se îmbracă „*cu lumina ca și cu o haină*” (Psalmul 103, 2).

Dar lumina Mântuitorului are și o altă revărsare, tot așa de strălucitoare ca și lumina din Betleem sau ca cea de pe Tabor; aceasta este sfânta și dumnezeiasca Sa învățătură, cuvântul Evangheliei Sale, care de peste douăzeci de secole a luminat și continuă să lumineze sufletele oamenilor, prin valorile neîntrecute

ale credinței păstrată în Sfânta noastră Biserică. Plină de lumină, de dragoste și speranță este această învățătură a Domnului Hristos, prin care viața omului dobândește un sens nou, superior. Necunoașterea elementelor de credință și a valorilor autentice creștine duce ușor la rătăcirii și întunecimi sufletești și chiar la ostilități față de tot ceea ce are mai sfânt omenirea, datorită luminii lui Hristos. Cu mâhnire constatăm, chiar în zilele noastre, o manifestare greu de calificat, prin care se solicită scoaterea Sfintelor Icoane din școlile publice, cu argumente greu de acceptat pentru cei care se identifică cu frumusețile spirituale ale definiției și etosului nostru creștin și românesc. Să învățăm astăzi de ziua sfântă a Nașterii, că este de datoria noastră să ne apărăm valorile creștine de manifestările întunecoase păgânești și să devenim fii ai luminii adevărului Domnului Hristos.

Dreptmăritori creștini,

După venirea pe pământ a Mântuitorului Hristos, am putut cunoaște scopul deplin al întrupării Sale, descoperirea aceasta făcându-o El Însuși în convorbirea cu învățătorul de lege, Nicodim, când a spus: „*Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său, Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea.*” (Ioan 3, 16-17).

În staulul de la Betleem, Dumnezeu a coborât pe pământ în persoana Fiului Său preaiubit. Numai Dumnezeu-Omul, Domnul Iisus Hristos, putea să izbăvească pe oameni din suferința păcatului și a morții. Răscumpărătorul nostru trebuia să fie „*Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit, alcătuit din suflet rațional și din trup, de o ființă cu Tatăl după dumnezeire și de o ființă cu noi după omenitate*”. (Formula Sinodului al III-lea Ecumenic de la Efes, 431).

Întruparea Mântuitorului Hristos are un sens înnoitor numai dacă este legată direct de chipul în care El a trăit, a învățat pe oameni dumnezeiasca Sa Evanghelie și Și-a încheiat viața Sa pământească. El a trăit în lume pentru a sluji oamenilor, apoi S-a jertfit pentru noi toți, după ce, mai înainte de a fi gustat moartea, dăduse cea mai înaltă și sublimă poruncă, zicând: „*Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul... Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții... Și dragoste mai mare decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi*” (Ioan 13,34-35; 15, 12-13).

Să nu uităm că Mântuitorul Hristos a spus Sfinților Săi Ucenici și Apostoli, și prin ei la toți creștinii de astăzi, de totdeauna și de pretutindeni: „*Voi sunteți lumina lumii... Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*” (Matei 5, 14-16).

Prin lumina Nașterii Sale, desăvârșită cu jertfa Sa și cu slăvită înviere, Mântuitorul a restabilit în mod esențial și spiritual echilibrul și noblețea firii omenești, aducând lumii pacea, libertatea, adevărul și iertarea. Proorocul Isaia prevestise deja pe Mântuitorul, cu sute de ani mai înainte, ca „*Domn al păcii*” (Isaia 9, 5), arătând că „*pacea Lui nu va avea sfârșit*” (Isaia 9, 6). Proorocia lui s-a adevărit, întrucât, de la Nașterea Lui, Pruncul Iisus revine neconținut cu lumina și pacea Sa, îndemnând pe oameni la fapte bune, izvorâte din iubire față de Dumnezeu și față de semenii, contribuind astfel la reînnoirea lumii în care trăim.

Iubiți credincioși și fiți duhovnicești,

Slăvind Nașterea cea după trup a Mântuitorului Hristos, cărțile bisericești îl numesc „*Soare al dreptății*”, răsărind din bezna lumii de odinioară, plină de nedreptate și răutate. Lumina lui Hristos ne determină să ne reînnoim firea noastră în această zi sfântă, după îndemnul marelui Apostol al neamurilor: „*Să ne dezbrăcăm de toate patimile noastre: de necurăție, de pofta cea rea, de mânie, de ambiție, de răutate, de defăimare ... Și să ne îmbrăcăm - ca fiii ai lui Dumnezeu - cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare, cu dragoste*” (Coloseni 3, 5, 12), acestea fiind virtuți care cinstesc pe om și dau pace, lumină și frumusețe vieții.

Cel ce S-a născut acum 2006 ani, Mântuitorul Hristos ne îndeamnă să zidim pacea și armonia în numele sfintei porunci a iubirii, dată de El nouă creștinilor și tuturor oamenilor. Să dăm ascultare chemării lui Dumnezeu-Tatăl, Care a zis: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L*” (Matei 17, 5).

Ca în fiecare an, în această zi de mare sărbătoare, Pruncul dumnezeiesc, în mod spiritual, își caută sălaș în mijlocul nostru. El bate la poarta fiecăruia dintre noi ca și la Betleem. El ne caută, căci vrea să Se nască în sufletul fiecărui creștin, ca să ne sfințească prin prezența Sa și să ne mântuiască prin harul Său. Să păstrăm, așadar, curățenia sufletului și să deschidem larg porțile inimii, ca să primim în ființa noastră cuvântul Domnului Hristos și harul care se revarsă astăzi cu binecuvântare peste toți oamenii doritori de pace și lumină, de valori nobile și nemuritoare. Să nu uităm că Evanghelia este mereu actuală și plină de semnificație, căci Nașterea s-a produs într-un loc și timp în istorie, dar astăzi, ca în fiecare an, se săvârșește nașterea spirituală în viața noastră duhovnicească. De aceea, evenimentul sfânt al Nașterii este reactualizat în propriile noastre conștiințe și inimi, prin nașterea mistică a Domnului Hristos în sufletele noastre, urmând apoi, în mod firesc, să ne transformăm, înnoindu-ne și îmbunătățindu-ne viețile personal, în familie și societate.

Cu m&ahcirc;nire constat&am câ în lumea noastrâ, încârcatâ de mult egoism, urâ, violençă fizicâ î verbalâ, de dorinçă de râzbunare î nedreptate, dorul sfânt al unitâții î dreptâții, î deci al armoniei între oameni, este continuu ameninçat. De aceea, acest dor sfânt trebuie mereu cerut de la Dumnezeu, pâstrat î cultivat cu râvnâ î dâruire.

Reamintim cu multâ insistençă, atât preoçilor cât î profesorilor de religie, dar î credincioçilor noçtri, rolul orei de religie în îcoli, prin care se cultivâ șansa de a primi educaçie în duhul credinçei strâmoșești. Ora de religie a reaprins lumina Nașterii Domnului în inimile copiilor, care sunt tinerii î adulçii noçtri de mâine. Tradiçiile î valorile creștine î naçionale reprezintă o parte esençialâ a patrimoniului cu care noi românii vom trăi î activa în Europa de mâine. Un rol deosebit îl au preoçii î profesorii de religie, care trebuie sâ desfâșoare un apostolat creștin în cadrul generaçiei ce întinerește societatea noastrâ, nu rareori bântuitâ de tendinçe stricçtoare de comori spirituale î morale strâmoșești.

Sârbâtorile Crâciunului sunt pentru toçi prilej de bucurie, de petrecere duhovniceascâ, de reculegere î de întâlnire în familie î cu prietenii, în spirit de rugâciune î în cântec de colind strâmoșesc, în biserici î acasâ, cinstind cu credinçă î suflet creștin Icoana Nașterii Domnului.

Sâ mulçumim cu smerenie, credinçă î recunoștinçă lui Dumnezeu, câ ne-a ajutat sâ trecem anul 2006, pâșind în viitorul an cu bucurie î nâdejde, în sânâtate î pace, î sâ cântâm, rugându-ne cu toatâ creștinâtatea: „*Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeuul nostru, râșârit-a lumii Lumina cunoștinçei; câ întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învâțat sâ se închine Ție, Soarelui dreptâții, î sâ Te cunoască pe Tine, Râșâritul cel de sus, Doamne, mârire Ție*” (Troparul Nașterii Domnului).

Împârtâșindu-vâ aceste gânduri î sentimente, în aceste zile de Crâciun, Anul Nou î Boboteazâ, Vâ îmbrâțișez pe toçi, iubiçii mei preoçi î credincioçi, tineri î vârstnici, dorindu-vâ din toatâ inima sâ petreceçi sfintele sârbâtori, creștinește, în bucurie, pace î sânâtate, implorând ajutorul î binecuvântarea lui Dumnezeu asupra voastrâ, a tuturor.

Al vostru câtre Domnul Hristos, rugâtor pentru tot binele trupesc î sufletesc,

† NIFON
Arhiepiscopul Târgoviștei

† EPIFANIE,

CU BINECUVÂNTAREA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL EPARHIEI BUZĂULUI ȘI VRANCEI

*IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL ȘI
DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI, HAR ȘI PACE DE LA DUMNEZEU,
IAR DE LA NOI ARHIEREȘTI BINECUVÂNTĂRI*

*„...iată, vă binevestesc vouă bucurie
mare, care va fi pentru tot poporul.*

*Că vi S-a născut azi Mântuitor Care
este Hristos Domnul...” (Luca 2, 10-11).*

Iubiți fii sufletești,

Am ajuns și anul acesta la praznicul Nașterii Domnului, când ne bucurăm că, iată, Dumnezeu Se face Om asemenea nouă, afară de păcat, pentru ca pe noi, oamenii, să ne înalțe la Sine.

Cât de minunată este această zi în iconomia mântuirii noastre! Și câte minuni s-au petrecut atunci, toate începând cu cea a dumnezeieștii sălășluiri a Celui Neîncăput în pântecul Sfintei Fecioare Maria care, la Bunavestirea de care s-a învrednicit, a întrebat pe îngerul Gavriil: „*Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea, și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema*”¹.

În această zi, înțeleptul Solomon nu ar mai putea spune, precum odinioară, „*că nu este nimic nou sub Soare*”², căci, din dragoste nemărginită față de om, Pruncul Iisus, Noul Adam, Se naște și, odată cu Nașterea Sa, începe o nouă creație, începe restaurarea lumii, a omului.

„Natura Lui dumnezeiască este taină nepătrunsă a Sfintei Treimi în veșnicie,

¹ Luca 1, 34-35.

² Ecclesiastul 1, 9.

iar Nașterea cea de pe Pământ este taină nepătrunsă a puterii lui Dumnezeu și a dragostei Lui față de omenire [...]. Atât de mare a fost milostivirea lui Dumnezeu și atât de înaltă este demnitatea ființei umane, încât însuși Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât din a Lui dumnezeiască veșnicie în timp, S-a pogorât din Ceruri pe Pământ, S-a pogorât de pe tronul slavei în peștera păstorilor, numai pentru a salva omenirea, numai pentru a-i curăța pe oameni de păcat și a-i readuce în Paradis³.

Câtă smerenie a arătat atunci Mântuitorul „Care, Dumnezeu fiind..., a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor!...”⁴

Și, mai mult decât atât, Fiul lui Dumnezeu S-a născut nu în palate, nu înconjurat de bogății, ci, „pentru că nu mai era loc de găzduire”⁵, a fost așezat în „ieslea cea săracă”, alături fiindu-i necuvântătoarele. Împăratul a toate nu a primit bogății, ci au venit să i se închine smeriții păstori și craii de la Răsărit, aceștia din urmă aducându-i modeste daruri ce aveau să simbolizeze întreita slujire a Domnului nostru Iisus Hristos pentru mântuirea lumii, și care s-au întors, „slăvind și laudând pe Dumnezeu, pentru toate câte auziseră și văzuseră precum li se spusese”⁶.

Așadar, „Domnului Iisus Hristos Cel născut la Betleem I s-au închinat mai întâi păstorii și înțelepții (astrologii) din Răsărit, adică oamenii cei mai simpli și cei mai înțelepți ai acestei lumi. Chiar și astăzi, închinătorii cei mai sinceri ai Domnului Hristos, Dumnezeu și Mântuitorul lumii, sunt pe de o parte oameni cu adevărat simpli, iar pe de cealaltă cei cu adevărat înțelepți”⁷.

Ce minune poate fi mai mare decât aceasta: Dumnezeu-Cuvântul, în peștera din Betleem, ia trup de om și Se sălășluiește printre oameni! De ce? Pentru că, așa cum mărturisesc Sfinții Părinți, „pe om să-l îndumnezeiască”

Nașterea Domnului este minunea cea mare profețită de Isaia care a zis: „Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel”⁸ și amintită de înger Dreptului Iosif. Într-adevăr, astăzi, putem spune toți, cu mic cu mare, Dumnezeu este cu noi, căci aceasta este și tâlcuirea numelui Emanuel. Iar îngerul nu i-a spus Dreptului Iosif „vei chema”, ci „vor chema”, adică noi, oamenii, vom recunoaște în Pruncul Ce S-a născut în Betleem pe Fiul lui Dumnezeu Care a luat asupra-Și firea noastră cea stricată de păcat pentru ca s-o readucă la starea cea dintâi a curăției.

³ Sfântul Nicolae Velimirovici, *Proloagele de la Obrida*, vol. II, iulie-decembrie, Editura Egumenița, Galați, 2005, p. 831.

⁴ Filipeni 2, 6-7.

⁵ Luca 2, 7.

⁶ Luca 2, 20.

⁷ Sfântul Nicolae Velimirovici, *op. cit.*, p. 830

⁸ Isaia 7, 14.

Frați creștini,

Un mare teolog român spunea că „*Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât la om, înălțându-l la nivelul Său prin har*”. Referindu-se la rolul Sfintei Fecioare Maria în actul mântuirii noastre, același mare profesor de teologie a subliniat că pe aceasta „*a făcut-o Născătoare de Dumnezeu sau, prin ea, ne-a ridicat pe toți la El, care credem în El ca Dumnezeu și în ea ca Născătoare de Dumnezeu [...]. Numai născându-Se din ea ca Fecioară, ea a fost făcută «scară cerească prin care S-a pogorât la noi Domnul. Ea a fost făcută «Maica luminii..., prin nașterea Sa ca om din Fecioară... Iar că Fiul lui Dumnezeu S-a smerit făcându-Se om, S-a arătat și în faptul că S-a născut în iesle*”⁹.

Faptul că Mântuitorul nostru Iisus Hristos Se naște din Fecioară, adică dintr-o reprezentantă a neamului omenesc, ne „*arată că El își afirmă, prin nașterea ca om, atât calitatea de Creator al umanității, cât și voința de a o mântui pe aceasta, adică de a o scăpa de moarte și de a asigura oamenilor ce voiesc să se unească cu El, viața fericită de după moarte și fără de moarte*”¹⁰.

Până la Nașterea Domnului, peștera din Betlem simboliza sufletul omenirii întunecat de păcate care, pentru a se ridica din întuneric, avea nevoie de lumina Dumnezeirii. Noul Adam, Mântuitorul Hristos, „*Soarele dreptății*”, „*Răsăritul Cel de sus*”, este Lumina cea adevărată, Ce luminează pe tot omul care va să vină în lume. A venit să ia asupra Sa toate păcatele lumii, să-l împace pe om cu Dumnezeu, readucându-l la starea de fiu al Tatălui ceresc, a venit să refacă chipul lui Dumnezeu din om și să-l repună în demnitatea asemănării sale cu Creatorul.

Iubiți credincioși,

Lumina Nașterii Domnului străbate peste veacuri și răsare, an de an, în sufletul nostru, îndemnându-ne să mergem pe *Calea Adevărului și a Vieții*.¹¹

Praznicul de astăzi ne cheamă să urmăm Pruncului *Iisus* în smerenie și, totodată, în cunoașterea faptului că avem de străbătut calea către împărăția lui Dumnezeu redeschisă nouă, păcătoșilor, prin Nașterea și prin învierea Sa.

Multe sunt căile prin care Dumnezeu ne cheamă la smerenie. Așa cum spune un Sfânt Părinte, „*smerenia vine și din dragoste, atunci când oamenii se smeresc unul înaintea celuilalt nu din teama judecății și a pedepsei, ci din părere de rău că și-au necăjit aproapele*”¹².

⁹ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos - Lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, București, 1993, p. 60.

¹⁰ *Ibidem*, pp. 60-61.

¹¹ Cf. Ioan 14, 6.

¹² Sfântul Tihon din Zadonsk, *Despre pocăință*, Editura Sofia, București, 2000, p. 72.

Mântuitorul Hristos S-a smerit prin Nașterea Sa, prin întreaga-I lucrare pământească și prin Jertfa de pe Cruce. „*L-a înduplecat la această smerenie adâncă și neînțeleasă de mintea noastră dragostea pentru cerescul Său Părinte*”¹³ și dragostea față de oameni.

După cum păstorii și magii I s-au închinat, cu smerenie, aducându-I daruri, tot așa și noi să I ne închinăm smeriți și să ne străduim a-I aduce darurile credinței, ale dragostei și ale faptelor noastre celor bune.

Așa cum, la îndemnul îngerului, Dreptul Iosif a luat pe Pruncul Iisus și pe Sfânta Fecioară și I-a dus departe, în Egipt, pentru a scăpa de mania ucigătoare a lui Irod, la fel și noi să fugim de ispitele pe care ni le pune înainte înșelătorul acestei lumi, să stăm departe de păcat, dar aproape de Dumnezeu, în lumea virtuților creștine.

Precum „*Iisus sporea cu înțelepciunea și cu vârsta și cu harul la Dumnezeu și la oameni*”¹⁴, la fel să sporim și noi cu faptele dreptății și ale înțelepciunii pentru a ne bucura de roadele harului celui dumnezeiesc revărsat asupra noastră.

Așa cum Mântuitorul Iisus Hristos a împlinit voia Celui Care L-a trimis¹⁵, tot astfel și noi să împlinim voia lui Dumnezeu, precum, de fapt, cerem, în fiecare zi, prin rugăciunea *Tatăl nostru*, când spunem „*facă-se voia Ta*”.

Și, de fiecare dată, să avem în minte și-n inimă dragostea lui Dumnezeu pentru noi, după cuvântul unuia dintre marii conducători ai acestei Eparhii, episcopul-cărturar Dionisie Romano, de la a cărui naștere, așa cum aminteam și în *Pastorala* trimisă cu ocazia sărbătorii Sfântului Ierarh Nicolae, s-au împlinit, anul acesta, 200 de ani:

*Întoarce-ți ochii către Betleem, înalță-i la locul Căpățânii, ațintește-i către Cer, pleacă-ți urechea la binecuvântările ce Domnul da săracilor și celor ce suferă, ascultă aceste dulci cuvinte ce El ne adresează: «Veniți către Mine, toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi!». Iar mergând după Dânsul, ce vezi? Pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cel mai mare făcător de bine al omenirii, pe Cel fără de păcat [...]. îl auzi pe Dânsul zicând: «...învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihna sufletelor voastre!». Creștine, iată modelul tău, urmează Lui!*¹⁶

Dreptslăvitori creștini,

Luna trecută, Biserica Ortodoxă Română, prin ierarhii, clericii, cinul

¹³ *Ibidem*, p. 73.

¹⁴ Luca 2, 52.

¹⁵ Cf. Ioan 5, 30.

¹⁶ Pr. Gabriel Cocora, *Dionisie Romano - episcopul Buzăului*, Episcopia Buzăului și Vrancei, Buzău, 2006, p. 204.

călugăresc și binecredincioșii creștini, a sărbătorit, cu multă bucurie sufletească, împlinirea a 20 de ani de când Prea Fericitul Părinte TEOCTIST a fost întronizat ca Patriarh al României.

Înfăptuirile remarcabile pe tărâm pastoral-misionar și administrativ-gospodăresc sunt cunoscute în Țară și peste hotare, precum și celor mai mulți dintre frațiiile voastre. Construirea multor biserici, împodobirea altora cu pictură nouă, înființarea de noi eparhii sau ridicarea altora la ranguri mai înalte, alegeri de noi ierarhi, reorganizarea învățământului teologic și reintroducerea religiei în școli, reînființarea și întemeierea de noi mănăstiri, cultivarea relațiilor cu Bisericile Ortodoxe și cu celelalte Biserici surori, cu organizații creștine mondiale, precum și cu alte religii, echilibrul înțelept și de stabilitate în Sfântul Sinod - în conlucrare cu toți ierarhii - sunt numai câteva dintre realizările deosebite ale Prea Fericitii Sale, înscrise în istoria acestor ani, cu blândețe, bunătate, smerenie și cu tact părintesc exemplar.

De aceea, cu dragoste și cu recunoștință, și cu acest prilej, din partea Eparhiei Buzăului și Vrancei, exprimăm Prea Fericitii Sale profunde mulțumiri pentru tot ce a înfăptuit ca întâistătător al Bisericii noastre, pentru binele Ortodoxiei românești și al Neamului.

Iubiților,

Ascultând frumoasele colinde care, în aceste zile, răsună pretutindeni, să ne întoarcem inima spre Betleem unde, astăzi, smerit, Se naște Mântuitorul tuturor!

Să prăznuim cu bucurie Nașterea Sa cea minunată, să o preamărim pe Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, să-i cinstim pe sfinții care vor fi sărbătoriți în zilele acestea și să ne îndreptăm creștinește spre anul ce va să vină pentru ca să-l petrecem după voia Celui Preaîndurat.

Rugând pe Pruncul Iisus să aducă în casa fiecăruia sănătate, bunăînțelegere și bucurie, vă urăm să petreceți Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului și ale Bobotezei cu pace deplină, iar Anul Nou - 2007 să vă fie luminat și cu spor întru toate cele de folos!

Sărbători fericite și La mulți ani!

Al vostru de tot binele voitor și pururi rugător la Domnul,

† EPIFANIE,

Episcopul Buzăului și Vrancei

PRIN DARUL LUI DUMNEZEU,

† **CALINIC**

EPISCOP AL ARGEȘULUI ȘI MUSCELULUI

*MIJLOCEȘTE ÎN RUGĂCIUNI CĂTRE
DOMNUL DUMNEZEU,
CA SĂ DĂRUIASCĂ: PACE, BUCURIE ȘI SPOR
BINECUVÂNTAT ÎN TOT LUCRUL BUN,
ALESULUI CLER, CINULUI MONAHAL ȘI
DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI ȘI CREȘTINE!*

Dreptmăritori Creștini, iubitori ai Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos,

Din adâncul inimii, mulțumim lui Dumnezeu, Cel în Treime lăudat: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, pentru marea binecuvântare ce ne-a dat ca să ajungem și anul acesta să sărbătorim *Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, aici pe pământ, în această frumusețe a lumii văzute.*

Nașterea Domnului, numită de noi și Crăciun, care înseamnă *Creația din nou* a întregii suflări omenești, este lucrarea dumnezeiască, *taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută.*

Noi, zidirea lui Dumnezeu întrupată din iubire veșnică, precum grăiește Duhul Sfânt prin Ieremia proorocul: „*Cu iubire veșnică te-am iubit și de aceea Mi-am întins spre tine bunăvoința*”¹, adeverește „*la plinirea vremii*”², „*căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*”³.

Legătura universului duhovnicesc cu fărâma de țărână numită *Pământ, casa noastră pentru o vreme*, s-a făcut pentru totdeauna prin această coborâre și

¹ Ieremia 31, 3

² Galateni 4, 4

³ Ioan 3, 16

întrupare a Logosului, Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos Domnul. Așadar, când a venit plinirea vremii, Dumnezeu L-a trimis pe Fiul Său, născut din femeie „ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea”⁴.

Dreptmăritori Creștini,

Sfântul Apostol Pavel, cuprins de iubire dumnezeiască și uimit de gândirea Sfintei Treimi, ne îndeamnă, ca oarecând pe creștinii din Filipii Macedoniei, să ne ridicăm mintea la măsura gândirii care era și în Iisus Hristos: „*Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus, Care, Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o știrbire a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte de cruce.*”⁵

Pentru a deveni asemenea nouă și a se numi *Fiul Omului*, cum adesea se numea pe Sine, Iisus avea să Se nască din Fecioara Maria, care a primit vestea cea bună sau buna veste: „*Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema ...*”⁶

Trecând cele nouă luni, în „*zilele regelui Irod*”⁷ S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii iar magii de la Răsărit au venit în Ierusalim întrebând: „*Unde este regele Iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui.*”⁸

Irod s-a tulburat foarte. A chemat pe cărturarii și arhierii poporului și i-a întrebat: „*Unde este să se nască Hristos?*”⁹ Iar ei i-au zis: „*În Betleemul Iudeii, că așa este scris prin prorocul: Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel.*”¹⁰

Magii pleacă sub strălucirea stelei călăuzitoare din Arabia și se opresc în Betleemul Iudeii unde Se născuse Iisus: „*Și intrând în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Măria, mama Lui, și căzând la pământ, s-au închinat Lui; și deschizând vistieriile lor, I-au adus Lui daruri: aur, tămâie și smirnă.*”¹¹

⁴ Galateni 4, 5

⁵ Filipeni 2, 5-8

⁶ Luca 1,30-32

⁷ Irod cel Mare (Iudimeul), Rege al Iudeii și vasal al Romei, ocupând tronul prin uzurpare și crimă, în cei 33 de ani de domnie a luptat să nu-și piardă tronul. Bântuit de îndoieli, n-a ezitat să-șiucidă doi din cei 10 fii ai săi. Cf. *Biblia* diortosită de Mitropolitul Bartolomeu Anania.

⁸ Matei 2, 2

⁹ Matei 2, 4

¹⁰ Matei 2, 5-6

¹¹ Matei 2, 11

Dreptmăritori Creștini,

Irod cel viclean le-a poruncit magilor să se întoarcă pe la Ierusalim în drumul lor spre Arabia și să-i spună dacă au găsit pe Iisus pentru a merge și el să I se închine. Dar magii, „*luând înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s-au dus în țara lor.*”¹²

Purtarea de grijă a lui Dumnezeu s-a arătat de îndată după plecarea magilor, trimițând îngerul păzitor lui Iosif, în vis, zicând: „*Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Și sculându-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt. Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească cuvântul spus de Domnul, prin prorocul: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu.”*”¹³

Irod a așteptat o vreme, dar când a aflat că magii au plecat pe altă cale, mânia lui s-a aprins peste măsură și răcnind din rășputeri a poruncit soldaților să ucidă pe toți pruncii „*de doi ani și mai în jos.*”¹⁴

Cum toate au un sfârșit, după moartea lui Irod cel nebun și ucigaș, din nou, îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, zicându-i: „*Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului. ... Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se plinească ceea ce s-a spus prin proroci, că Nazarinean Se va chema.*”¹⁵

Dreptmăritori Creștini,

Bătrânul Iosif, Maica Domnului și cu Pruncul Iisus, după atâta drum, greutăți și spaime de nedescris, ajungând la locul sigur, obladuit de Dumnezeu, în Galileea Neamurilor, își vor aduce cu bucurie aminte de dragostea lui Dumnezeu care le-a purtat de grijă și vor auzi mereu în inimă cântările oștirilor îngerești de la Nașterea Pruncului Iisus: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.*”¹⁶

În Nazaretul Galileii, în dumbrăvile de măslini, portocali și flori pline de mirodenii, Iisus Pruncul va crește și va osteni în meșteșugul de tâmplar până la vârsta de 30 de ani când va ieși la propovăduire ca să vestească împărăția lui Dumnezeu peste toți cei care se vor aduce jertfă de răscumpărare din păcatul străbunilor Adam și Eva.

¹² Matei 2, 12

¹³ Matei 2, 13-15; Oseea 11, 1

¹⁴ Matei 2, 16

¹⁵ Matei 2, 20, 23

¹⁶ Luca 2, 14

Dreptmăritori Creștini,

De când a venit Iisus și s-a întrupat la noi în băătăură, în frumusețea acestei lumi văzute, bucuria s-a așezat peste sufletul și inima noastră. Acum nu mai suntem singuri. Iisus Domnul s-a făcut ca unul dintre noi ca să ne fie tuturor *Părinte al luminilor și Frate de inimă* pentru totdeauna.

Știm că atunci când rostim Crezul facem o mărturisire mângâietoare: *Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat!* Putem spune că Dumnezeu cel întreit în Persoane este *Lumină* și că Profetul David, inspirat de Duhul Sfânt, zice: „*Tu ești lumina mea, Doamne! Doamne, luminează întunericul meu!*”¹⁷

Cum ne-am simți oare să știm că, odată soarele scăpătând după deal, el ar apune atunci pentru ultima dată și că ar trece ore în șir fără să răsară la ora cunoscută, potrivit mersului astrelor? Ar fi cea mai groaznică stare, nu-i așa? Ne-am simți ca și cum cele câteva ore sau zile - Doamne ferește! - ar dura mii de ani.

Și dintr-o dată, din marea disperare, săltăm întru bucurie fără margini, văzând că se luminează zarea a soare răsare! Așa ne bucurăm văzând pe Iisus, Răsăritul cel de Sus, Cel Căruia Ii prăznuim azi Nașterea, făcându-ne părtași bucuriei fără sfârșit. Fără să vrem, din adâncul inimii vom auzi glasul întru strigare mare: „*s-a însemnat peste noi lumina feței Tale, Doamne!*”¹⁸

Dreptmăritori Creștini,

Acest strigăt se transformă în rugăciune plină de bucurie, căzând întru prosternare adâncă și în murmur de șoaptă: „*Domnul este lumina mea și mântuirea mea; de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieții mele; de cine mă voi înfricoșa?*”¹⁹

Iar inima în vâlvătăi de foc, mărturisește fără echivoc, drept mărturie pentru cei care se îndoiesc în sufletul lor: „*Că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină.*”²⁰ Cu mare bucurie și bună nădăjduire și noi, asemenea marelui Profet David, să stăruim în rugăciune, zicând: „*Trimite lumina Ta și adevărul Tău; acestea m-au povățuit și m-au condus la muntele cel sfânt al Tău și la locașurile Tale.*”²¹

Dacă ne-am bucura singuri de bucuria luminii Nașterii Domnului Iisus Hristos am rămâne pururi izolați în lumina rece care îngheață ca Tartarul.

¹⁷ II Regi 22, 29

¹⁸ Psalmul 4, 6

¹⁹ Psalmul 26, 1-2

²⁰ Psalmul 35, 9

²¹ Psalmul 42, 3

Chemarea la Lumina dumnezeiască este adresată tuturor și în toate timpurile, așa cum citim: „*Fericit este poporul care cunoaște strigăt de bucurie; Doamne, în lumina Feței Tale vor merge și în numele Tău se vor bucura toată ziua și întru dreptatea Ta se vor înălța!*”²²

Pentru a se împlini în viața noastră bucuria Nașterii lui Iisus, este absolut necesar ca astăzi, acum chiar, să punem capăt păcatelor noastre, scăderilor de fiecare zi: „*Pus-ai fărădelegile noastre înaintea Ta, greșelile noastre ascunse, la lumina feței Tale.*”²³

Dreptmăritori Creștini,

Dacă ne-am strădui, rugându-L pe Iisus Hristos Domnul să ne ajute, am pune capăt alunecărilor noastre de orice fel, chiar dacă tot întunericul din lume s-ar prăvăli spre noi a groaznică potopire, având mărturia hotărâtă a inspiratului David: „*Răsărit-a în întuneric lumină dreptilor, Cel milostiv, îndurată și drept.*”²⁴

De cele mai multe ori, când ne apucă valurile ispitelor și păcatelor de tot felul, încercăm să facem întuneric în jurul nostru pentru a nu fi văzuți de oameni și credem, în naivitatea noastră, că putem să ne ascundem de ochii lui Dumnezeu, și zicem întru îngustimea judecăților noastre: „*Poate întunericul mă va acoperi și se va face noapte lumina dimprejurul meu,*” neștiind sărmanii de noi: „*întunericul nu este întuneric la Tine și noaptea ca ziua va lumina. Cum este întunericul ei, așa este și lumina ei.*”²⁵

Atâta vreme cât vom săvârși judecăți strâmbe asupra oamenilor, iar săracii poporului nu au pâine, să fim siguri că lumina lui Hristos nu va trece pragul casei inimii și sufletului nostru și vom rămâne săraci de Iisus, Lumina lumii.

Așa se împlinește profeția Lui Isaia: „*Pentru aceasta, judecata este departe de noi și dreptatea nu ne ajunge. Noi așteptăm lumina, dar iată întunericul; așteptăm revărsatul zorilor, dar umblăm în beznă. Umblăm bătând, ca orbii pe lângă zid; ca și cei fără ochi bătând mereu, ne poticnim în miezul zilei ca și pe înserate; între oamenii în putere suntem ca niște morți. Că păcatele noastre s-au înmulțit înaintea Ta și nelegiuirile sunt mărturie împotriva noastră; fărădelegile noastre sunt de față și faptele noastre nelegiuite le știm: necredința și tăgăda Domnului, căderea de la credința în Dumnezeu, grăirea minciunii și răzvrătirea, născocirea și cugetarea la lucruri viclene.*”²⁶

Menirea venirii lui Iisus pe pământ este descrisă cu limpezime de cristal

²² Psalmul 88, 15-16

²³ Psalmul 89, 8

²⁴ Psalmul 111,4

²⁵ Psalmul 138, 11-12

²⁶ Isaia 59, 9-10, 12-13

de Sfântul Ioan Evanghelistul, care zice: „*Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea. Cel ce crede în El nu este judecat, iar cel ce nu crede a și fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele Celui Unuia-Născut, Fiul lui Dumnezeu.*”²⁷

Așadar *necredința și tăgăda lui Dumnezeu* vor atârna greu în cumpăna judecății Lui. Chemarea lui Dumnezeu este ca să ne vindecăm de această stare bolnavă și de rătăcirea de a nu crede și, mai mult, chiar a tăgădui pe Dumnezeu. Tocmai credința curată în Dumnezeu și împlinirea poruncilor Lui ne dau bucuria iertării și a mântuirii, lucrarea de inimă a lui Iisus Hristos, Cel întrupat în această Vale a Plângerii.

Dreptmăritori Creștini,

Care ar fi judecata lui Dumnezeu? Iată, același Apostol al iubirii, Sfântul Ioan, scrie: „*Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina. Căci faptele lor erau rele. Că oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt săvârșite.*”²⁸

Iubiți Creștini, iubitori ai Nașterii lui Iisus,

Alungarea păcatelor din mintea noastră, din inima noastră, din simțirile noastre, printr-o hotărâre fermă, ajutată de rugăciune către Dumnezeu și sfinții Săi, dezlegare de păcate de la Dumnezeu prin spovedanie la duhovnic și prin căință sinceră, toate acestea ne vor duce în ipostaza descrisă de Profetul Isaia, în care Domnul Dumnezeu ne va lua în bucuria iubirii Sale pe cei ce ne ostenim, astfel: „*Nu vei mai avea soarele ca lumină în timpul zilei și strălucirea lunii nu te va mai lumina; ci Domnul va fi pentru tine o lumină veșnică și Dumnezeul tău va fi slava ta. Soarele tău nu va mai asfinți și luna nu va mai descrește; că Domnul va fi pentru tine lumină veșnică și zilele întristării tale se vor sfârși.*”²⁹

De netăgăduit este faptul că întreaga noastră viață este ca o oglindă în care se reflectă atât lumina lui Hristos cât și umbrele ce cad peste ființa noastră. Venirea lui Iisus în chip *istoric* dar și *duhovnicește* trebuie să se reflecte în oglinda inimii și a sufletului nostru, în deplinătatea sa, pentru a ne bucura de mântuirea pe care a adus-o pentru fiecare dintre noi.

Iisus Hristos a venit să ne tămăduiască de boala cea grea a păcatului săvârșit de protopărinții noștri Adam și Eva și a surpat pentru totdeauna zidul despărțitor între Dumnezeu și omenire.

²⁷ Ioan 3, 17-18

²⁸ Ioan 3, 19-21

²⁹ Isaia 60, 19-20

Așa trebuie să înțelegem *Nașterea lui Iisus Hristos*, Cel numit Emanuel, ce se tâlcuiește *Cu noi este Dumnezeu!*

Așadar, după cum ne încredințează Sfântul Apostol Pavel: „*Dumnezeu L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; Ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu - Tatăl.*”³⁰

Dreptmăritori Creștini,

Să ne aducem aminte de Sfântul Ioan Evanghelistul care ne scrie și nouă: „*Și acestea noi vi le scriem, ca bucuria noastră - Cler și Popor - să fie deplină. Și aceasta este vestirea pe care am auzit-o de la El și v-o vestim: că Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El.*”³¹

Iar Sfântul Apostol Pavel zice: „*Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fiți ai luminii! Căci tot ceea ce este descoperit, lumină este. Pentru aceea zice: Deșteaptă-te cel ce dormi și te scoală din moarte și te va lumina Hristos.*”³²

Doar așa putem să întâmpinăm pe Iisus Hristos, Dumnezeul Luminii și să primim mângâierea binecuvântării Sale iar întristările noastre vor lua sfârșit.

Și astfel vom putea cânta dimpreună spre bucuria lui Hristos și a celor care ne ascultă:

Hristos Se naște, măriți-L
Hristos, din ceruri, întâmpinați-L
Hristos, pe pământ, înălțați-vă!
Cântați Domnului tot pământul!

Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce azi Te bucuri că prăznuim Nașterea Ta, vino și ne binecuvântează casa, masa, lucrarea, dragostea, credința și nădejdea noastră și îndeosebi pe cei bolnavi, săraci și singuri pe lumea aceasta!

Doamne Iisuse, îți mulțumim că ne-ai binecuvântat să prăznuim și anul acesta ziua Nașterii Tale, rugându-Te să ne ierți și să fii cu noi de-a pururi!

† CALINIC,

Episcopul Argeșului și Muscelului

³⁰ Filipeni 2, 9-11, 10

³¹ I Ioan 1, 4-5

³² Efeseni 5, 8, 14.

† CASIAN

DIN DARUL LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL DUNĂRII DE JOS
PREA CUVIOȘILOR ȘI PREA CUCERNICILOR SLUJITORI
AI SFINTELOR ALTARE, CINULUI MONAHAL
ȘI TUTUROR DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI DIN EPARHIA
NOASTRĂ:

HAR, PACE, SĂNĂTATE ȘI DUHOVNICEȘTI BUCURII
DE SFINTELE SĂRBĂTORI ALE NAȘTERII DOMNULUI,
BOBOTEZEI ȘI ANULUI NOU, IAR DE LA SMERENIA NOASTRĂ,
ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE!

*„Hristos Se naște, măriți-L!
Hristos pe pământ, înălțați-vă!
Cântați Domnului tot pământul!”*

Cinstiți frați și surori în Domnul,

Ne-a binecuvântat Dumnezeu și în acest an cu bucuria întâmpinării pe pământ a Fiului Său cel iubit, născut din Fecioara Maria în sărăcicioasa Peșteră a Betleemului, întrupat „*pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire*” (Crezul).

Sărbătorim, așadar, întruparea Fiului lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, „*Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat*” (Crezul), Care S-a făcut Om adevărat, pentru ca toți cei ce cred în El să primească puterea cerească a îndumnezeirii, așa cum ne învață Sfânta Biserică. Prin Nașterea Mântuitorului, ne împărtășim din puterile Sale dumnezeiești, după cum El S-a împărtășit de firea omenească, pe care a luat-o din Sfânta Fecioară Maria.

Această lucrare pornește din marea iubire a lui Dumnezeu pentru lume, căci toți primim ajutorul și harul de Sus, ca astfel și cerul, și pământul să se bucure și să mărturisească: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*” (Luca 2, 14).

Din preaplinul acestei negrăite bucurii prilejuite de venirea Fiului lui Dumnezeu, prin întrupare, atât de aproape de fiecare dintre noi și de toată lumea

noastră, să gustăm împreună, iubiți părinți slujitori, cu toți frații și surorile în toate comunitățile, adunați astăzi ca într-o adevărată familie duhovnicească, peste care strălucește „lumina cea neapropiată” a prezenței Mântuitorului „mititel și-nfășețel / în scutec de bumbăcel!”.

Prea iubiți frați și surori,

Ne aflăm într-o țară binecuvântată de Dumnezeu prin vestirea Evangheliei mântuirii de la începutul creștinismului și misiunea apostolică a Sfântului Andrei, ca și a urmașilor săi, din generație în generație, până la noi, în Biserica,, *una, sfântă, sobornicească și apostolească* “ (Crezul). Formarea noastră ca popor s-a împlinit odată cu propovăduirea adevărului veșnic menit să ne ajute să creștem și să înmulțim talanții încredințați la Botez, iar această lucrare se adevărește în tot ceea ce are mai de preț poporul român, credința strămoșească, exprimată în tezaurul neprețuit al sufletului românesc. Mărturiile creștine din viața noastră dau poporului o distincție aparte și-l ridică la demnitatea valorii morale, singura temelie adevărată pe care se zidesc cultura, spiritualitatea și bunurile necesare traiului.

Privind retrospectiv, în adânc de istorie, de cultură și de civilizație creștinească pe pământul românesc, avem certitudinea că totul se convertește la imaginea unei icoane atotcuprinzătoare, ca o oglindă autentică a cerului.

Cunoscătorii și iubitorii legăturii atât de profunde dintre credința și viața românească au spus că, privind prin ochiul credinței la ceea ce avem mai reprezentativ, adică bisericile noastre, realizăm priveliștea unui „pământ cântând în icoane” sau a unei „imense icoane a frumuseții”, ca o „deschidere a ușilor Raiului”, spre „Grădina Maicii Domnului”! Aceste imagini metaforice au corespondent real în viața noastră creștinească, artistică și culturală.

Cum ne-am explica altfel manifestarea atât de caldă, atât de înălțătoare și atât de curată în așteptarea Nașterii Domnului, dacă ne referim doar la două dintre acestea: unicitatea colindelor noastre strămoșești și procesiunea îndătinată a preotului cu sfânta icoană a Nașterii Domnului pe la toate casele creștinilor?

Despre această binefăcătoare vestire a venirii Mântuitorului, atât de aproape de noi și prezent în Sfintele Taine prin cuvântul Său din Sfintele Evanghelii, dar și prin icoana Sa, dorim să stăruim în mesajul pastoral din acest an către noi toți creștinii de la Dunărea de Jos.

Prea iubiților,

Precum am primit învățătura cea adevărată despre Sfânta Treime și despre lucrarea Sa în lume prin Biserică, de la Sfinții Apostoli, tot astfel am primit odată cu Sfânta Evanghelie și icoanele Mântuitorului, Maicii Domnului și ale Sfinților.

Fără de ele, nu se pot săvârși nici sfintele slujbe, nu se pot sfinți locașurile de închinare, nici nu se pot binecuvânta casele noastre, școlile sau spațiile în care ne petrecem viața sau lucrăm creștinește. *Icoana este, așadar, prezența dumnezeiască a unei persoane sfinte, care ne ajută să comunicăm și să cerem ajutorul ceresc în viața noastră pământească. I se mai spune și „fereastră” cerească prin care vedem realitățile de dincolo sau chiar „ oglinnda “ cerului aici, pe pământ. Icoanele sunt sfințite de preot, sunt introduse în Sfântul Altar și se așază cu mare evlavie la locurile de cinste în biserici și în toate încăperile creștinilor. În fața lor ne rugăm lui Dumnezeu, ajutați de persoanele care sunt zugrăvite pe ele. Sfintele icoane sunt făcătoare de minuni și cei mai mulți mărturisim aceasta prin propriile noastre experiențe.* Aici, în eparhie, ne folosim duhovnicește de darurile icoanelor făcătoare de minuni, îndeosebi de icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Adam, căreia tot poporul îi spune, ca semn de recunoaștere a sfințeniei împărtășite, „Sfânta de la Adam”! Este vorba aici de prezența Maicii Domnului degrab-ajutătoare creștinilor în suferință.

Mai nou, în toate parohiile, ne bucurăm de îmbogățirea noastră duhovnicească prin restaurarea icoanelor vechi sau prin pictarea altora noi, în cea mai adevărată tehnică bisericească, cu grijă de a se reda cu sfințenie și cu fidelitate chipul persoanelor sfinte, așa cum ni le-a arătat Sfânta noastră Tradiție.

În casele creștinilor pătrund, de asemenea, cele mai autentice icoane, în fața cărora familia reunită își îndreaptă, prin rugăciuni, gândurile la Dumnezeu cerându-I ajutorul.

În școli, mai ales, fie cele teologice, dar și în cele laice, copiii se întrec în a picta icoane atât de reușite unele dintre ele, încât la Patriarhie s-a organizat un concurs cu cele mai frumoase exemplare, numit inspirat „*Icoana din sufletul copiilor*”. Asemenea concursuri se organizează în multe eparhii din țară. La Dunărea de Jos, noi îl organizăm la Duminica Ortodoxiei când, după cum știm, se cinstește momentul istoric al întoarcerii sfintelor icoane în biserici și în tot spațiul locuit de creștini, după o lungă perioadă de persecuție împotriva lor.

Chiar și în lumea occidentală, unde nu s-au dezvoltat cultul și evlavia față de sfintele icoane, întocmai ca la noi, există în ultima vreme o mare dorință de a le primi, ca mărturii adevărate ale prezenței dumnezeiești și sfințitoare pentru oamenii tot mai descreștinați și mai îndepărtați de cele sfinte. Toți străinii vizitatori ai României își doresc să meargă la mănăstirile noastre, între altele, pentru patrimoniul sacru reprezentat în picturi ori în colecțiile de icoane. La plecare, doresc să-și procure una sau mai multe icoane autentice, spre a prelungi bucuria întâlnirii cu sacrul, în viața lor spirituală.

Ce să mai spunem despre colecțiile patrimoniului nostru cultural național din muzee care, așa cum știm, este reprezentat, peste 80%, de icoane și obiecte sacre, bisericești! *Iată numai câteva exemple care ne arată că în Ortodoxie nu este*

posibilă viața spirituală fără sfintele icoane.

De Sărbătoarea Nașterii Domnului, sfintele icoane întăresc evlavia față de prezența văzută a actului întrupării Domnului. Așa s-a încetățenit tradiția sfântă a pelerinajului înainte de Crăciun, la orașe cu câteva zile, iar la parohiile mai mici de la țară în Ajun, cu scopul de a reface calea stelei de la Betleem spre staulul Nașterii și pe cea a magilor și a păstorilor, dimpreună cu îngerii, la peșteră. *Icoana Nașterii Domnului reproduce întocmai adevărul de credință descoperit de Dumnezeu lumii, prin întruparea Fiului Său, cu o fidelitate egală cu cel mai bun și mai autentic document.* O aveți în față în biserici, fie pe iconostase, fie pe catapeteasmă, fie în marea frescă din absida din partea de *miazăzi*, lângă strana cântărețului. Această minunată icoană a Nașterii Mântuitorului pe care ați primit-o ca pe Domnul în case, prin prezența preoților, ne oferă posibilitatea de a călători duhovnicește cu toții la Betleem! Locul Nașterii Domnului s-a apropiat astfel mult mai mult de noi, este la noi, este chiar în noi: „*La Betleem, colo jos /Cerul arde luminos!*”.

Icoana redă, așadar, învățătura reală, adevărată, cu privire la Nașterea Mântuitorului. Pictorul, autorul inspirat al icoanei Nașterii, a redat întrutotul credința adevărată privitoare la întruparea Domnului, cât și evlavia noastră în Biserică față de acest unic eveniment. Iată o astfel de mărturisire pe care am ascultat-o aseară, la Vecernia praznicului: „*Ce vom aduce Ție, Hristoase? Că Te-ai arătat pe pământ ca un Om pentru noi. Că fiecare din făpturile cele făcute de Tine mulțumire aduce Ție: îngerii laudă cerurile, steaua, magii - darurile, păstorii - minunea, pământul - peștera, pustiul - ieslea, iar noi pe Maica Fecioara, Dumnezeule, Cel ce ești mai înainte de veci, miluiește-ne pe noi!*” (stihiră la Vecernia Crăciunului).

Aceeași mărturie ați primit-o cu prilejul prezenței preoților cu icoana Nașterii Domnului în casele dumneavoastră. Atunci v-au amintit și de cântarea îngerească ce s-a auzit la Nașterea Mântuitorului, care prin profunzimea sensului teologic a devenit și a noastră: „*Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că, întru dânsa, cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție!*” (Troparul praznicului).

Acest pelerinaj, iubiți frați și surori, este deci sfânt și sfințitor și nu doar un obicei inventat de noi, slujitorii, cum s-ar putea să ne ispitească pe vreunii gândul. Cu atât mai mult nu este un scop în sine, de câștig material, ci o adevărată mărturisire sfin-țitoare a adevărului Nașterii Domnului pentru noi toți și o întâlnire, în propriile case, cu Hristos, așa cum au făcut păstorii și magii la Betleem! Casa și sufletele noastre devin spiritual Betleem și peșteră primitoare de Hristos: „*Să Se nască / și să crească, /să ne mântuiască!*”.

Cei mai mulți dintre noi știm toate acestea, din generație în generație, și urmăm rânduiala după datina sfântă: Acolo unde nu mai urmăm tradiției suntem mai înstrăinați, mai singuri și chiar casele noastre sunt mai sărace de darurile dumnezeiești.

Lumea noastră modernă încearcă să le explice sub forme omenești ori le refuză de-a dreptul, ca nefolositoare. Dar efectele unor astfel de interpretări sunt de multe ori cele negative, de care ar trebui să ne îndepărtăm.

Iată, mai nou, se discută în unele cercuri - și, cu siguranță, pe căile de informare ce le aveți la îndemână a ajuns și la urechile dumneavoastră - *despre o posibilă îndepărtare a icoanelor din școli*. Este, desigur, o inițiativă a unui grup restrâns de persoane din cu totul alte motive decât cele sacre. Vestea s-a răspândit repede. A divizat oamenii și a produs nedumeriri și legitime îngrijorări, cum este de așteptat. Această atitudine poate fi interpretată și ca o revenire la intoleranța față de cele sfinte, așa cum s-a petrecut la noi o jumătate de secol, în comunism, ceea ce ar fi foarte grav pentru un popor creștin și fidel Bisericii sale, chiar și în cele mai grele situații.

Dar majoritatea zdrobitoare a românilor, precum și reprezentanții cultelor din România, în frunte cu înțelepții dascăli din școli și cu inimoșii noștri elevi, între care mulți iconari, cred și mărturisesc puterea lui Dumnezeu care se manifestă prin sfintele icoane, care fac parte din viața noastră spirituală, fiindu-ne atât de legate de suflete.

Nădăjduim, frați și surori, și ne rugăm cu toții de Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului, ca sfintele icoane menite a ne arăta modelele cerești de care avem atâta trebuință să nu fie îndepărtate, ci chiar solicitate și de cei ce știu prea bine ajutorul lor, dar le neagă, din diferite motive neîntemeiate și necreștinești, prezența prin care ele levi și timera.

Cum tot pământul și toți oamenii, de Nașterea Domnului, reprezentăm o icoană vie a bucuriei prezenței Mântuitorului în sufletele, în casele și în toată viața noastră, ne rugăm fierbinte împreună să devenim cu toții icoane adevărate ale bunătății, ale înțelepciunii, ale virtuții, ale adevărului, ale păcii, ale milosteniei și ale îngăduinței tuturor celor ce nu cred ca noi, primindu-i cu iubire în cadrul aceleiași icoane a spiritualității și a credinței românești, în mijlocul poporului celui mai religios din Europa, unde dorim a ne integra cu icoanele noastre și cu tot tezaurul de valori din sufletele noastre.

Iar în noaptea de la cumpăna dintre ani, când vom intra în Anul Nou și cu aceasta și în lumea europeană în care am mai fost, să ne amintim că Europa s-a născut din credința creștină în unitatea dăruită de Dumnezeu tuturor fiilor Săi, iar aceasta s-a petrecut la Niceea, în anul 325, la Sinodul I Ecumenic, de unde am primit Crezul! Să ne regăsim atunci la priveshere în toate bisericile din eparhie,

iubiți frați preoți, cu creștinii noștri, după datină, să ne rugăm Mântuitorului să binecuvânteze „cununa” anului cu bunătaea Sa pentru toată lumea și, mai cu seamă, pentru nobilul popor român de aici și de pretutindenii, din lumea mare!

Să nu-i uităm pe cei singuri, bolnavi, bătrâni, copii orfani ori îndepărtați de noi din diferite pricini!

Să mergem către ei cu dragoste, cu iertare și cu semnul iubirii noastre, ca și la Peștera Betleemului, cinstindu-i cum L-au cinstit păstorii și magii pe Hristos Domnul! Astfel va fi Crăciunul prilej de plinătate a credinței și a faptei dragostei în sufletele, în inimile, în casele, în satele și în orașele noastre. Tuturor, cu multă bucurie duhovnicească, vă vestim sfinte sărbători liniștite și binefăcătoare.

Sărbători fericite!

La mulți ani!

*Al vostru de tot binele doritor
și către Mântuitorul rugător,*

† CASIAN

Episcopul Dunării de Jos

† DAMASCHIN

DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL SLOBOZIEI ȘI
CĂLĂRAȘILOR

*CINSTITULUI CLER, CINULUI MONAHAL ȘI
BINECREDINCIOȘILOR CREȘTINI DIN EPISCOPIA SLOBOZIEI
ȘI CĂLĂRAȘILOR: HAR, MILĂ, PACE, BUCURIE ȘI AJUTOR DE LA
DUMNEZEU, IAR DE LA NOI ARHIEREȘTI BINECUVÂNTĂRI.*

*„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu
și pe pământ pace, între oameni bunăvoire”
(Luca 2, 14)*

Iubiții mei fii sufletești,

Astăzi toată firea prăznuiește, toate se umplu de bucurie, căci astăzi se împlinește făgăduința lui Dumnezeu făcută neamului omenesc, de a ni se naște un Mântuitor, spre a se săvârși „*taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută*” (Romani 16, 25), taina răscumpărării și înfierii noastre.

Dumneavoastră toți, care ascultați aceste cuvinte, v-ați pregătit după puteri și cu bună cuviință pentru acest mare praznic. Mulți dintre dumneavoastră ați împlinit rânduiala postului statornicit de Sfânta Biserică pentru a preîntâmpina Nașterea Domnului, v-ați mărturisit și v-ați împărtășit cu Sfântul Său Trup și Sânge. Mulți dintre dumneavoastră ați primit colindători sau ați colindat, după tradiție, făcând ca sărbătoarea de astăzi să fie pregustată prin frumoasele versuri și cântări ale colindelor. Mulți v-ați străduit și în osteneli trupești, pregătind o casă curată și o masă mai îmbelșugată pentru ca, în căldura propriului cămin și înconjurați de cei dragi, să ne bucurăm de nașterea Pruncului Sfânt.

Toate aceste lucrări, ale fiecăruia dintre noi, în fapt atât de neînsemnate în fața măreției tainei la care suntem astăzi părtași - nașterea Fiului lui Dumnezeu de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria -, sunt o mărturie, o smerită mărturie a bucuriei pe care o împărtășim.

Iubiți credincioși,

Bucuria pe care o trăim astăzi cu toții este o bucurie duhovnicească, căci duhul nostru, sub lucrarea harului Duhului Sfânt, se bucură. Noi suntem părtași bucuriei întregii făpturi, participăm la ea, o primim și o trăim ca pe un dar al lui Dumnezeu și, cu cât reușim să ne desprindem cugetul și preocuparea de la cele materiale, cu atât suntem mai încredințați că această bucurie este o bucurie a comuniunii, a harului și a sfințeniei, a Bisericii și a întregii firi. „*Cerul și pământul astăzi, după prooroci, să se veselească; îngerii cu oamenii duhovnicește să prăznuiască: Dumnezeu în trup S-a arătat celor ce ședeau în întuneric și în umbră, născându-Se din Fecioara. Peștera și ieslea L-au primit; păstorii vestesc minunea; magii de la Răsărit aduc în Betleem daruri. Iar noi să-I aducem, ca îngerii, laudă cu buze nevrednice*”, glăsuiește Stihira întâi a Litiei de la Nașterea Domnului.

Cerul și pământul astăzi prăznuiesc și se veselesc, asemenea prăznuirii și cinstirii de acum mai bine de două mii de ani, despre care ne dau mărturie Sfintele Evanghelii. Astfel, Sfântul Evanghelist Luca scrie: „*Și în ținutul acela erau păstori, stând pe câmp și făcând de strajă noaptea împrejurul turmei lor. Și iată îngerul Domnului a stat lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și acesta vă va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle. Și deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime de oaste cerească, lăudând pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie! Iar după ce îngerii au plecat de la ei, la cer, păstorii vorbeau unii către alții: Să mergem dar până la Betleem, să vedem cuvântul acesta ce s-a făcut și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut. Și grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle. Și văzându-L, au vestit cuvântul grăit lor despre acest Copil. Și toți câți auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori. Iar Măria păstra aceste cuvinte, punându-le în inima sa. Și s-au întors păstorii, slăvind și lăudând pe Dumnezeu, pentru toate câte au ziseră și văzuseră, precum li se spusese*” (Luca 2, 8-20).

Aflăm, așadar, că mulțime de oaste cerească, cunoscând tainica lucrare care se petrecuse, a Nașterii minunate, slăvea pe Dumnezeu prin imnuri de laudă și cântări, iar slăvirea lor s-a făcut cunoscută păstorilor. Păstorii, înștiințați de înger despre Nașterea lui Mesia, grăbindu-se, au venit și L-au aflat pe Prunc, au vestit cuvântul grăit lor despre Copil și s-au întors, slăvind-L și lăudându-L pe Dumnezeu. Acestor cinstitori și închinători li se alătură magii, mărturie pe care o avem de la Sfântul Evanghelist Matei: „*Iar dacă S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând: Unde este regele iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit*

steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui. (...) Și intrând în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Lui, și căzând la pământ, s-au închinat Lui; și deschizând vistieriile lor, i-au adus lui daruri: aur, tămâie și smirnă” (Matei 2, 1-2, 11). Magii, înțelepții vremii lor, aflând prin știința lor „la Răsărit steaua Lui”, au urmat-o, L-au aflat pe „regele iudeilor” și I-au adus darurile măririi Lui: „aur ca unui împărat al veacurilor; tămâie, ca unui Dumnezeu al tuturor și ca unui mort de trei zile și smirnă, ca Unuia fără de moarte” (Stihira a 3-a de la Stihovna Vecerniei Nașterii Domnului).

Smerita naștere a Mântuitorului a fost cinstită de întreaga făptură: „*Tatăl a binevoit; Cuvântul trup S-a făcut și Fecioara L-a născut pe Dumnezeu om. Steaua vorbește, magii se închină, păstorii se minunează și făptura se bucură*” (Stihira a 2-a la Laude, Utrenia Nașterii Domnului).

Iubiți credincioși,

Cinstirea lui Dumnezeu, lauda slavei Sale în imnuri, cântări, rugăciuni, gesturi de închinare și preamărire sunt expresia uimirii firii înțelegătoare, a oamenilor și a îngerilor, în fața măririi, puterii și sfințeniei lui Dumnezeu, pe care o putem cunoaște prin lucrările Sale. Cinstirea lui Dumnezeu este cu mult mai mult decât un act etic, înțeles ca o obligație ce trebuie îndeplinită, este un act existențial, de naștere și devenire a noastră întru ființă. Cinstirea lui Dumnezeu este dobândirea slavei Lui, la care suntem chemați să fim părtași în veșnicie, după cum spune și Sfântul Apostol Pavel: „*Iar noi, fraților, iubiți de Domnul, datori suntem totdeauna să mulțumim lui Dumnezeu pentru voi, că v-a ales Dumnezeu dintru început, spre mântuire, întru sfințirea duhului și întru credința adevărului. La care v-a chemat prin Evanghelia noastră, spre dobândirea slavei Domnului nostru Iisus Hristos*” (II Tesaloniceni 2, 13-14). Tot astfel mărturisește și Sfântul Apostol Petru: „*Iar Dumnezeu a tot harul, Care v-a chemat la slava Sa cea veșnică, întru Hristos Iisus, El însuși, după ce veți suferi puțină vreme, vă va duce la desăvârșire, vă va întări, vă va împuternici, vă va face neclintite* (I Petru 5, 10).

Cinstirea lui Dumnezeu este un act al întregii noastre ființe. Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă: „*Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu*” (I Corinteni 6, 20). Cinstirea lui Dumnezeu răspunde unui dor adânc al făpturii după Ziditorul său: „*Însetat-ă de Tine sufletul meu, suspinat-ă după Tine trupul meu, în pământ pustiu și neumblat și fără de apă. Așa în locul cel sfânt m-am arătat ție, ca să văd puterea Ta și slava Ta*” (Psalmul 62, 2-4). Cinstirea lui Dumnezeu lucrează în noi întărirea credinței, pacea, nădejdea și toate virtuțile: „*Deci fiind îndreptați din credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin care am avut și apropiere, prin credință, la harul acesta, în care stăm, și ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu*” (Romani 5, 1-2).

Cinstirea lui Dumnezeu este făptuirea cea mai înaltă pe care omul o poate împlini, ca dar al lui Dumnezeu și voie a Sa, proprie, pentru a-și realiza menirea la care a fost chemat: sfințirea și înfierea întru Dumnezeu. „*Precum întru El ne-a și ales, înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără de prihană înaintea Lui, mai înainte rânduindu-ne, în a Sa iubire, spre înfierea întru El, prin Iisus Hristos, după buna socotință a voii Sale, spre lauda slavei harului Său, cu care nea dăruit pe noi, prin Fiul Său cel iubit*” (Efeseni 1, 4-6).

Luând aminte la toate binefacerile pe care le lucrează cinstirea lui Dumnezeu în ființa noastră, vă îndemn, iubiții mei fii sufletești, să vă întăriți cugetul, voința și simțirea pentru a cinsti și a slăvi pe Dumnezeu în viața noastră. Rugăciunile noastre de cerere către Dumnezeu să fie însoțite de rugăciuni de mulțumire și rugăciuni de slăvire a lui Dumnezeu; faptele noastre cele bune să fie spre lauda lui Dumnezeu; cugetele inimii și cuvintele gurii noastre să fie curățite de patimi pentru a putea sta fără prihană în fața slavei lui Dumnezeu; iar noi înșine și toată viața noastră să fie binecuvântare și cinstire lui Dumnezeu.

Să cinstim cu toții măritul praznic de astăzi și să zicem: „*închinămu-ne Nașterii Tale, Hristoase învrednicește-ne să vedem și dumnezeiască arătarea Ta*” (Slava, Ceasul al IX-lea, Nașterea Domnului).

La mulți ani!

Al vostru către Domnul rugător,

† **Damaschin**

Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† GALACTION

DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOPI AL SFINTEI EPISCOPII
A ALEXANDRIEI ȘI TELEORMANULUI

*TUTUROR DREPT CREDINCIOȘILOR CREȘTINI, CINULUI MONAHAL,
PREA CUCERNICILOR ȘI PREA CUVIOȘILOR PĂRINȚI, DIN ACEASTĂ
SFÂNTĂ ȘI DE DUMNEZEU PĂZITĂ EPISCOPIE,
HAR, PACE, SĂNĂTATE ȘI ALESE BUCURII
DUHOVNICEȘTI DE LA DUMNEZEU, IAR DE LA NOI
PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂȚIȘARE ȘI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE*

*„Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe
Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat ca oricine
crede în El să nu piară, ci să aibă viață
veșnică” (Ioan III, 16).*

Iubiții mei fii duhovnicești,

Fiecare praznic luminos al Nașterii Domnului Hristos ne oferă posibilitatea să ne înveșmântăm sufletele cu iubire, care este legătura desăvârșirii.¹ Cu iubirea lui Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi, cu a noastră față de El și între noi căci Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne în el.²

De fiecare dată Crăciunul este praznicul iubirii dumnezeiești și desăvârșite chiar dacă venirea Fiului lui Dumnezeu întru ale Sale³ nu a transformat lumea toată într-un Eden pentru că numai celor care L-au primit, care cred în numele Lui le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu⁴ și frați după har. Tocmai de

¹ Coloseni III, 14

² I Ioan IV, 16

³ Ioan I, 11

⁴ Ioan V, 12

aceea *dacă ne iubim unul pe altul Dumnezeu rămâne întru noi și dacă mărturisim că Tatăl a trimis pe Fiul Mântuitor al lumii*⁵ trăim cu adevărat sărbătoarea Nașterii Domnului.

Cu fiecare sărbătoare a Nașterii Domnului se cuvine să mărturisim adevărul că numai prin căldura și lumina Soarelui iubirii dumnezeiești putem înțelege *măcar în parte, ca prin oglindă, marea taină a dreptei credințe*.⁶

Cu adevărat *Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit întru neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă*⁷, dar credința în aceste dumnezeiești adevăruri trebuie să fie *lucrătoare prin iubire*⁸. Numai astfel se transformă omul și lumea, deoarece *chiar dacă aș avea darul proorocirii și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt*.⁹

Iată ce a lipsit omenirii dintotdeauna, și celei actuale și mai mult: IUBIREA. Și, cum Dumnezeu este iubire, omenirii i-a lipsit și îi lipsește Dumnezeu în realitatea existenței Sale ca Dumnezeu Creator și Mântuitor. Contrar opiniei Fericitului Augustin care a spus că dacă fiul omului n-ar fi pierit, Fiul lui Dumnezeu n-ar fi venit, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune undeva că nu neapărat faptul că omul a fost păcătos L-a determinat pe Dumnezeu să se facă om, ca să-l mântuiască pe om, ci el zice că, Fiul lui Dumnezeu S-ar fi întrupat și dacă omul n-ar fi păcătuț. Ceea ce L-a făcut pe Dumnezeu să se facă om este iubirea Lui față de om. Iubirea L-a făcut pe Dumnezeu să se unească cu omul ca să-l ridice pe om până acolo unde este firea omenească ridicată în persoana Fiului lui Dumnezeu întrupat.

Aceasta înseamnă că Dumnezeu a ales calea întrupării pentru a Se apropia de om, ca să-i dea posibilitatea omului să se apropie de Dumnezeu. *Dumnezeu pe pământ S-a coborât și omul la cer s-a suit*, se afirmă în slujbele de la Nașterea Mântuitorului. Și aceasta este real pentru toți credincioșii care, în procesul mântuirii, trebuie să se unească cu Domnul Hristos și să meargă pe calea aceea pe care a mers Domnul, căci Domnul Hristos se face cale către cer cu fiecare dintre noi, pentru că *Dumnezeu ne-a dat viață veșnică și această viață este în Fiul Său. Cel ce are pe Fiul, are viață. Cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu, nu are viață*¹⁰.

⁵ I Ioan IV, 12-14

⁶ I Timotei III, 16

⁷ I Timotei III, 16

⁸ Galateni V, 6

⁹ I Corinteni XIII, 2

¹⁰ I Ioan V, 11-12

Numai așa omul primește vestea Nașterii Domnului nu ca pe niște cuvinte moarte, ci ca *duh și viață*¹¹ lucrătoare și descoperitoare *destoinice să judece simțirile și cugetările inimii*¹² în care fac să răsunе taina vieții veșnice. Cuvântul viu al lui Dumnezeu cade în adâncurile inimii ca sămânță a iubirii și naște în suflet iubirea *care nu cade niciodată*¹³.

Așadar, *deșertarea de Sine* a Cuvântului nu este altceva decât chipul tainei iubirii celei *până în sfârșit* a lui Dumnezeu. Această iubire chenetică se oglindește în planul existenței omenești, în iubirea făpturii pentru Dumnezeu cel viu și Mântuitor dusă chiar până la ura de sine, căci *dragoste mai mare decât aceasta nimeni nu are*¹⁴.

Iubiți credincioși,

Cu bucurie duhovnicească se cuvine să sorbim împreună, și în acest an, din nectarul învățaturii Sfinților Părinți ai Bisericii despre taina coborârii lui Dumnezeu la noi și a ridicării noastre la El. Vom da glas, prin urmare, cuvintelor duhovnicești ale Cuviosului și Mărturisorului Teolipt al Filadelfiei (1250-1322). Având în vedere actualitatea și importanța acestora pentru viața duhovnicească a oricărui creștin, vom armoniza în chip ales viețuirea noastră cu taina Nașterii lui Hristos, punând la inimă cuvintele autorului filocalic, adresate monahiei Irina Evloghia cu prilejul Crăciunului, din care însă trebuie să ne folosim și noi. Iată cum ne învață acesta:

Născut din Tată fără mamă, Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu se naște și din mamă tară de tată pentru ca tu, lăsând tată, mamă și toată rudenia și alipindu-te de Domnul să zici neconținut: *Tatăl meu și mama mea m-au părăsit, dar Domnul m-a primit*¹⁵. Hristos s-a născut din Fecioară și Maica Sa a rămas fecioară ca tu să fii fecioară nu numai la trup ci și la duh.

Hristos S-a născut în peșteră, ca tu să renaști duhovnicește prin lucrarea poruncilor.... De aceea, neavând loc în casa de oaspeți, ai venit în mănăstire (Biserică) ca într-o peșteră și naști, prin renunțarea cu fapta, cuvântul poruncii pe care l-ai zămislit în sufletul tău prin gândirea feciorelnică și curată de pofta lumească.

Hristos a fost înfășat în scutece, pentru ca tu să nu-ți agonisești îmbrăcăminte de prisos... și să lași jos povara slavei deșarte, prin simplitatea veșmintelor și lipsa de curiozitate față de ele.

¹¹ Ioan VI, 63

¹² Evrei IV, 12

¹³ I Corinteni XII, 8

¹⁴ Ioan XV, 13

¹⁵ Psalmul XXVI, 10

Hristos a fost culcat în ieslea necuvântătoarelor pentru ca tu să rabzi cu vitejie limbușia oamenilor care te mănâncă cu defăimări și bârfe. Pentru ca văzând oamenii răbdarea ocărilor strălucind întru tine ca o stea, să lase tulburarea și zarva lumească, ca pe o altă Persie și să călătorească (cu magii)¹⁶ spre viața după Dumnezeu, ajungând la mănăstire (Biserică) ca la Betleem și dorind să se facă următorii ai vieții tale... îți vor aduce drept daruri, încrederea, iubirea și evlavia.

Hristos este hrănit cu lapte, pentru ca și tu să înveți învățăturile expuse simplu ale Evangheliei și să citești viețile fericitorilor Părinți care au trăit în simplitate. Ele te vor aduce la seninătatea limanului ceresc pe tine care privești la strălucirea dreptilor și ești hrănită de contemplațiile cele de sus, dar ai adormit față de cuvintele din lume și înțelepciunea ei desființată¹⁷.

Hristos fuge de Irod, pentru ca tu să fugi de războiul trupului. Vine în Egipt, poruncindu-ți să surpi cu ostenele ascezei săltările patimilor și să faci să înceteze aprinderea trupului.

Deci, dacă vei smeri trupul prin chinul viețuirii aspre și dacă vei lepăda, prin frica pedepselor, omul cel vechi, *stricat de poftele înșelăciunii*¹⁸, vei auzi și tu: *mergi în pământul lui Israel*¹⁹ adică al minții care vede pe Dumnezeu. Fiindcă au murit gândurile plăcerii care caută să omoare sufletul devenit prunc potrivit lui Hristos și care viețuiește în Hristos, ca și tu să poți spune cu Apostolul: *nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*²⁰

Așa ne învață Cuviosul Teolipt să întrupăm cuvântul virtuții, născându-l prin faptele trupului, *mișcându-ne spre aceasta Nașterea după trup a Domnului, a cărei taină zugrăvește în ascuns căile mântuirii noastre și ne povățuiește în chip prea înțelept la cetățenia cerească pe noi cei ce am făgăduit să-I urmăm Lui*.²¹

Dreptmăritori creștini,

La sărbătoarea păcii, bunăvoinții și iubirii universale, trebuie, mai mult ca oricând, să credem că a iubi înseamnă a împărtăși nenorocirile și bucuriile celui iubit. Să iei parte la bucurii, este poate mai greu decât în primul caz, căci spune Sfântul Ioan Gură de Aur († 407): *să plângi cu cei ce plâng nu este greu, dar să te bucuri cu cei ce se bucură*²² nu este prea ușor. A te bucura cu cei ce se bucură

¹⁶ Matei II, 1-20

¹⁷ I Corinteni I, 20; XIII, 8

¹⁸ Efeseni IV, 22

¹⁹ Matei II, 20

²⁰ Galateni II, 20

²¹ În „Cuvinte duhovnicești”, trad. de Diac. Ioan. I. Ică Jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2000, pp. 251-254

²² Cf. Romani XII, 15

înseamnă să iubești necondiționat, să iubești cu iubire sfântă, pentru că numai iubindu-ne unii pe alți, mărturisim într-un gând pe Tatăl, pe Fiul și pe Duhul Sfânt.

Sfântul Isaac Sirul spune că *iubirea este pomul vieții și că iubirea este vinul care veselește inima omului*. În Psalmul 103 se spune despre vin că *veselește inima omului*, că Dumnezeu a făcut pâinea care întărește inima omului, untdelemnul care-i luminează fața și vinul care veselește inima omului. Și ne gândim la vinul adevărat. Dar, Sfântul Isaac Sirul spune că *adevăratul vin care veselește inima omului este dragostea lui Dumnezeu și dragostea omului față de aproapele*.

*Din vinul acesta, din dragostea aceasta, au băut desfrânații și s-au rușinat, au băut păcătoșii și au uitat calea rătăcirii lor, au băut bețivii și au început să postească, au băut bogații și au dorit sărăcia, au băut săracii și s-au îmbogățit de nădejde, au băut cei simpli și cei neînvățați și au devenit înțelepți. Așa ceva face iubirea*²³.

Așadar, acest har al iubirii care se bucură de adevăr îl oferă tuturor oamenilor care vor să-L primească, Fiul lui Dumnezeu prin înomenirea Sa. Așa ne învață și Cuviosul Iosif Isihastul zicând: *a luat trup dulcele Iisus pentru ca noi să ne bucurăm de această fericită înrudire. Să devenim frați ai lui Hristos și fii ai Prea Curatei Sale Maici și, în cele din urmă, să devenim întru toate următori ai lui Hristos și fii după har ai Tatălui Ceresc*.

*Să ne cercetăm cu toții, tineri și bătrâni, mici și mari, în fiecare cuvânt pe care îl rostim, în fiecare pas pe care îl facem, în fiecare clipă din zi și din noapte, dacă facem, spunem sau gândim ceea ce place lui Hristos Domnul nostru*²⁴.

Slăvitul praznic al Nașterii Domnului Hristos ne învață să sporim și noi iubirea dintre noi. Să nu uităm niciodată omul de lângă noi, pentru că prin el ne înmulțim iubirea. Se păstrează în Pateric spusele Sfântului Antonie cel Mare care zice că *de la aproapele vine și viața și moartea. Că dacă folosim pe aproapele, pe fratele, pe Dumnezeu dobândim și dacă greșim fratelui, lui Hristos greșim*.

Cuviosul Ioan Colov spune că *nimeni nu clădește o casă de la acoperiș în jos, ci de la temelie în sus*. Și întrebat fiind ce înseamnă acest cuvânt a răspuns că *temelia este aproapele, ca pe el mai întâi să-l folosesc, pentru că de el atârnă poruncile lui Hristos*²⁵.

Altfel spus, după îndemnul Apostolului iubirii: *cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său*²⁶.

²³ Arhim. Teofil Pârâian, „Veniți de luați bucurie”, Ed. Teognost, Cluj, 2001, p.75

²⁴ *** „Mărturii din viața monahală”, Ed. Bizantină, 2003, p. 264

²⁵ Arhim. Teofil Pârâian, op.cit., p. 74

²⁶ I Ioan IV, 21

Lumina, slava și pacea care îmbracă cerul și pământul în strălucirea cea neînserată a Betleemului ne descoperă cunoștința adevărului viu, pecetluit de sărbătoare peste sărbătoare, pentru a noastră mântuire și ne ridică deasupra cotidianului, de cele mai multe ori căldicel, ca să putem zăbovi cu mult mai mult și mai folositor în camera nesfârșită a iubirii.

Pentru multele și nespusele daruri pe care le-am primit de la Dumnezeu Cuvântul întrupat și pentru bucuria pogorâtă din slava lui Dumnezeu, din bucuria cerului, asupra noastră, să strângem, prin nevoințele suișului nostru duhovnicesc, daruri de aur, smirnă și tămâie, faptele noastre cele bune, pe care să le aducem lui Hristos, care, *pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om.*

Împărtășindu-vă acest cuvânt de învățătură, vă îndemnăm să păstrați întotdeauna bucuria praznicului sfânt al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos și să sporiți în dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele, ziua și noaptea. Bucurați-vă de acest praznic luminos și faceți ca această bucurie să umple și sufletele și casele lipsite de bucurie în aceste zile sfinte, pentru ca bucuria voastră să fie deplină în Hristos Iisus, Domnul nostru.

Cu părintească dragoste vă dorim din inimă să prăznuiți Sfintele Sărbători cu pace, cu sănătate și cu alese bucurii duhovnicești și vă adresăm tuturor urarea „La mulți ani!”

Al vostru rugător stăruitor către Domnul și voitor de tot binele,

† GALACTION

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

† *AMBROZIE,*

CU MILOSTIVIREA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL EPARHIEI
GIURGIULUI,
*IUBITULUI NOSTRU CLER, CINULUI MONAHAL ȘI
DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI, HAR SI PACE DE LA DUMNEZEU,
IAR DE LA NOI ARHIEREASCĂ BINECUVANTARE.*

„Hristos se naște, slăviți-L
Hristos din ceruri, întâmpinați-L
Hristos pe pământ, înălțați-vă
Cântați Domnului tot pământul
Și cu bucurie popoare, laudați-L
Căci S-a preaslăvit!”

*Iubiți slujitori ai sfințelor noastre biserici și mănăstiri, și binecuvântați
frați creștini și surori în Domnul Hristos!*

Cu bucurie și cu emoție sfântă, mă adresez dumneavoastră în aceste zile sfinte ale Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii și al sufletelor noastre. Iată că am ajuns cu ajutorul lui Dumnezeu, la capătul fericit al postului Crăciunului, postul bucuriei și al speranței. Deși toate cele patru posturi de peste an sunt menite nu întristării ci bucuriei, curățirii și iluminării sufletești, postul Crăciunului este o experiență inconfundabilă. Perioada aceasta are căldura bucuriei simple de a fi om, de a te fi născut, de a deschide ochii dimineața și a simți lumina discretă a soarelui de iarnă, de a sesiza frumusețea, poate chiar stângace, a lucrurilor mărunte, simple și a oamenilor.

Dacă pentru credincioși, praznicul Nașterii Domnului este un dar, căci prin nașterea lui Iisus Hristos, Împărăția lui Dumnezeu coboară și intră în casele noastre, această sărbătoare este iubită și de cei care cred mai puțin, dar ale căror suflete sunt mângâiate de Dumnezeu prin darurile pe care le-a dat omului și pentru care iubirea dumnezeiască veghează să nu se ia de la el. Cel dintâi dar este acela de a fi între făpturile create, singura cu chipul lui Dumnezeu, care

copleșește creația cu frumusețea, dar o poate și descoperi și contempla în lume.

„Dumnezeu coboară către făptura Sa, se întrupează, se face om, ca pe om să îl îndumnezeiască” (Sfântul Atanasie cel Mare). De aceea ne bucurăm cu toții de Crăciun, indiferent dacă ne simțim sau nu pregătiți sufletește, fie că în noi credința este aprinsă sau amorțită, fie că știm sau nu încotro se îndreaptă viața noastră. Ne bucurăm fiecare la măsura noastră, pentru că așa îngăduie Dumnezeu, cel care a venit „fără să-i auzim glasul pe uliță, fără să zdrobească trestia frântă și să stingă feștila ce fumegă” (Isaia 42, 2-3).

Bucuria noastră vine și din faptul că friii omenești i s-a adus o veste bună; a fi om este mai mult decât știam până acum! Oricât de potrivnice ar fi condițiile din afară, dându-ne uneori impresia că suntem neînsemnați, oricât de josnice ar fi pornirile dinăuntru, făcându-ne adesea să nu ne recunoaștem și să ne disprețuim pe noi înșine, cu toate acestea viața noastră valorează enorm. Cât o casă? Cât o țară? Cât lumea întreagă? Cât universul? Nu! Ar fi mult prea puțin. Cât Dumnezeu! El este adevăratul preț al vieții noastre, de vreme ce Fiul Său a luat acest trup și l-a făcut al Său, l-a purtat dumnezeiește, a îndurat toate suferințele, de la sete și foame, până la durere și moarte, dar L-a înviat și L-a înălțat pe tronul dumnezeirii. Cei ce știm acest lucru, este de înțeles să nu-l mai uităm pe vreun semen al nostru.

Numele județului nostru, Giurgiu, ne aduce aminte de giulgiul în care a fost înfășurat Domnul Hristos și, mai ales, cămașa Sa despre care se știe că era „fără cusătură, de sus țesută în întregime” (Ioan 19, 23). Această cămașă fără cusătură, nu este altceva decât unitatea scopurilor noastre. Dar scopul nostru este așa cum ne arată îngerii din cer, să viețuim pe pământ în pace și în bunăvoință (Luca 2, 14), ajutându-ne și slujind unii altora, ca astfel, împăcați, să mergem împreună în împărăția cerurilor!

Această cămașă „fără cusătură” ne reamintește că trebuie să o păstrăm și să o dăruim Domnului ca pe un veșmânt curat, nefâșiat; nefâșiat de interesele egoiste ale fiecăruia, care pot distruge armonia, încrederea și bunăvoința dintre noi. Să nu fim ca acei ostași, care după ce au răstignit pe Hristos, au început să se certe pe hainele Sale, acesta fiind un semn al neomeniei și al sălbăticiilor lor (Sfântul Chiril al Alexandriei). Care apoi au aruncat sorți ca să afle cine va lua acea cămașă, fiecare gândindu-se la interesul lui.

Hristos întrupat a venit să ne învețe ce este dragostea, care „nu caută ale sale” (I Corinteni 13, 5). Să privim toți la problemele tuturor, pe cât se poate ale întregului județ și să păstrăm împreună cămașa Domnului Iisus Hristos întreagă. Numai astfel putem îndeplini dorința Mântuitorului, care se roagă ca uceniciei Săi „să fie una” (Ioan 17, 11), precum și persoanele Sfintei Treimi una sunt, în voință și în cugetare. Dar voiește să fie păziți ucenicii în unitatea aceleiași gândiri

și voință, oarecum uniți în cuget și duh și în legea iubirii frățești, ca să fie strânsă legătura indisolubilă a iubirii, ca unitatea lor să fie atât de desăvârșită, încât să semene unirii ființiale care există între Tatăl și Fiul.

Rămânând neclintiți și de neînvinși, nu vom fi zdruncinați de niciunul din lucrurile din lume, sau de plăcerile trupului, ci vom păzi mai degrabă puterea nemicșorată a iubirii în unitatea dreptei credințe și a sfințeniei (Tâlcuire la Ioan, Sfântul Chiril al Alexandriei). Aceasta o spune și Sfântul Apostol Pavel, zicând „este un trup și un duh” (Efeseni 4, 4), pentru că cei mulți sunt un trup în Hristos, fiindcă toți ne împărtășim de o pâine și toți am fost unși într-un singur Duh, cel al lui Hristos. Și cum să fim despărțiți când toți, clerici și credincioși, ne împărtășim cu același trup al lui Hristos? Cum să urâm, când toți suntem un singur trup al cărui Cap este Domnul Iisus Hristos? Cum să nu lucrăm cu responsabilitate și smerenie, când știm că deasupra noastră există Cineva – Dumnezeu, așezat într-un scaun mai mare decât al nostru și care ne poate povățui, cum să facem binele, dar care ne va pedepsi dacă nu-l facem?

Poate cineva să-și urască trupul său, sufletul său? Poate preotul să nu-și iubească enoriașii, care i-au fost încredințați spre păstorire și să nu poarte grijă de sufletele lor? Poate episcopul să nu-și iubească preoții săi? Oare nu prin ei lucrează Hristos la mântuirea oamenilor? Poate primarul să nu-și iubească cetățenii orașului sau ai satului? Oare nu ei l-au ales?

Nimeni nu este lipsit de dar de la Dumnezeu. Fiecare avem darurile noastre, cu care ne-a înzestrat Dumnezeu și fiecare vom răspunde înaintea judecății Sale, de modul cum le-am folosit. Preotul ocupându-se cu păstoria sufletelor, are o responsabilitate covârșitoare într-o societate. Căci de unde vin relele într-o societate, dacă nu de la păcatele oamenilor? De unde sărăcia, corupția, furturile, drogurile dacă nu din iubirea nesăturată de bani și funcții a unora și din lenevia altora? De unde certurile, violențele, și crimele, dacă nu din patima mâniei necontrolată? De unde divorțurile, abandonurile, desfrâul, avorturile, dacă nu din păcatul desfrânării?

Așadar izgonirea patimilor și dobândirea virtuților a fost dintotdeauna lucrarea sfântă a Bisericii! Numai pe temelia unui comportament creștin, se poate clădi o societate care să dăinuie; o societate în care fiecare să-și cunoască locul și responsabilitatea sa, fiindu-i călăuză dreapta credință.

Darul dreptei credințe este cel mai mare dar pe care l-a încredințat Domnul Iisus Hristos poporului nostru, prin Sfântul Apostol Andrei. Și noi, aflându-ne în fața acestei globalizări, în care fiecare popor aduce celorlalte ce are mai bun, putem spune cu deplină hotărâre că ceea ce avem noi mai bun, este credința noastră. Credința noastră este cea care i-a păzit pe strămoșii noștri două mii de ani ca să nu piară, credința noastră ne-a făcut să dănuim pe melegurile

vlăscene, în ciuda încercărilor istoriei la care am fost supuși și tot ea, credința, este cea care ne va păzi într-o Europă care a început să se trezească din adorarea materialismului și acum caută cu o sete neostoită, să umple golul spiritual pe care i l-a lăsat secularizarea și decreștinarea în suflet.

Iată iubiților, cu aceste cuvinte mă adresez Vouă, la acest praznic dumnezeiesc, ca părinte duhovnicesc al dragostei voastre și ca arhipăstor, al acestei de Dumnezeu păzite Eparhii.

Sarcina noastră este mai dificilă decât a celor care vor veni după noi, așa încât este nevoie de cât mai mult ajutor, disponibilitate și împreună lucrare din partea tuturor credincioșilor Eparhiei noastre, fie ei preoți, cei din diverse funcții de răspundere sau credincioșii care ne susțin cu atâta căldură, prin rugăciunile și jertfele lor.

Dar fără ajutorul lui Dumnezeu, nimic nu putem izbândi și de aceea ne punem, mai întâi nădejdea în ocrotirea Pruncului Dumnezeiesc, care ne învață să privim lumea prin ochi de copil și apoi în Prea Cucerniciile și Cuvioșiile Voastre, părinții slujitori ai sfințelor altare și în credincioșii pe care îi păstoriți, dorindu-Vă ca sărbătorile sfinite, să Vă găsească pe toți cu pace, cu nădejde și cu bucurie în suflete.

Așadar, cu prilejul Sfințelor Sărbători Vă îndemn să primiți mesajul pe care îl adresa Sfântul Apostol Pavel credincioșilor din Corint: „Bucurați-vă, căutați desăvârșirea, fiți uniți în cuget, trăiți în pace și Dumnezeu dragostei si al păcii va fi cu voi” (II Corinteni 13, 11). Cu aceste sincere gânduri creștinești, rog pe Bunul Dumnezeu să vă ajute să sărbătoriți Nașterea Domnului, Anul Nou și Boboteaza cu alese bucurii sufletești, cu pace și spor duhovnicesc. La mulți ani!

Al tuturor de tot bine voitor și stăruitor rugător la Dumnezeu,

† **AMBROZIE**

Episcopul Giurgiului

Pastorală Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Duminica Ortodoxiei

IUBITULUI NOSTRU CLER
ȘI DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI
DIN CUPRINSUL PATRIARHIEI ROMÂNE,
HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA DUMNEZEU TATĂL,
IAR DE LA NOI, ARHIEREȘTI BINECUVÂNTĂRI!

Iubiți credincioși și credincioase,

Viața noastră spirituală este o permanentă călătorie împreună cu Hristos, având ca sprijin și călăuză *Rânduielele liturgice* ale Sfintei Biserici, săvârșite în Praznicele și Sărbătorile anului bisericesc, ca adevărate popasuri duhovnicești. Ținta acestei călătorii este *Învieirea Domnului*, act unic și mântuitor, la care ajungem retrăind întreaga viață și activitate a Mântuitorului Hristos și urmându-L, prin nevoințele noastre, pe drumul Golgotei, prin a Cărui Jertfă ne-a împăcat cu Tatăl și ne-a adus din moarte la viață.

Pregătirea credincioșilor pentru a putea urca împreună cu Domnul pe drumul cel greu al Crucii se face prin jertfa *Postului Mare*. Timp de 47 de zile efortul ascetic personal al fiecăruia, prin postul alimentar, prin curățirea de păcate, prin milostenie, prin împlinirea sfințelilor porunci, se contopește în lucrarea sfințitoare a Bisericii, care transformă tristețea pocăinței în bucurie pascală. Bucuria Învierii va marca apoi tot restul anului liturgic, fiecare duminică devenind o zi de Paști.

În vederea acestui efort spiritual, cu șase duminici înainte de "*urcușul final*" spre Înviere, Sfânta Biserică ne oferă tot atâtea popasuri duhovnicești, în care vom afla, din cuvântul inspirat al Sfintei Evanghelii, care sunt condițiile pe care trebuie să le îndeplinim pentru a ne angaja în această "*călătorie spre cerul biruinței*" și a o putea finaliza ca următori ai lui Hristos. Astfel, avem mai întâi nevoie de *smerenie în rugăciune* precum Vameșul, de *pocăință* prin care ne întoarcem la casa părintească din exilul păcatului precum Fiul Risipitor, de *iubirea față de aproapele*, criteriul Judecății Obștești și de *iertarea* celor ce ne greșesc, virtute fără de care niciun efort spiritual nu este deplin.

Duminicile Postului Mare ne călăuzesc și ele spre Înviere prin accentuarea ortodoxiei și ortopraxiei credinței noastre. În prima duminică, numită *a Ortodoxiei*, se comemorează biruința asupra iconoclaștilor la Sinodul de la Constantinopol, din 843, iar duminicile următoare ne oferă model de trăire a drepte credințe prin *Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Scărarul și Sfânta Maria Egipteanca*.

Iubiți credincioși,

Astăzi, în *Duminica Ortodoxiei*, Sfânta Biserică ne oferă un element esențial al identității noastre ortodoxe: *cinstirea sfințelor icoane*.

Timp de peste un secol, unii împărați bizantini au dus un aspru război împotriva icoanelor lui Hristos, ale Maicii Sale și ale Sfinților Lui; au condus persecuții împotriva credincioșilor, monahilor, teologilor și clericilor care le venerau și le apărau, văzând în ele dovada vizibilă a Întrupării lui Dumnezeu și a mântuirii oamenilor. Era atacată nu doar dogma centrală a Bisericii - *întruparea* - ci și spiritualitatea ortodoxă, efortul omului de asemănare cu Chipul luminos al lui Hristos, precum și modul concret al prezenței Bisericii în lume. Împărații iconoclaști doreau un creștinism secularizat, subordonat Statului și controlat direct de puterea imperială.

Represiunile lor s-au lovit însă de rezistența tenace, până la *martiriu*, a credincioșilor, călugărilor, teologilor și ierarhilor de seamă ai vremii. Aceștia au știut să apere nu doar legitimitatea teologică și duhovnicească, ci și sensul autentic creștin al prezenței Bisericii în societate. Apărând icoanele, chiar cu prețul vieții, ei au arătat că, prin Cuvintele Sfântului Apostol Pavel, Biserica adevărată este cea care comunică oamenilor „*taina dreptei credințe*”, și anume: „*Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între oameni; a fost crezut în lume și S-a înălțat întru slavă*” (I Timotei 3, 16).

Iubiți fii duhovnicești,

Bisericile noastre ortodoxe, pline de icoane, sunt cele care mijlocesc în chip concret lucrarea de apropiere a lui Dumnezeu de oameni și a oamenilor de Dumnezeu, dându-ne putința de a simți efectiv prezența mântuitoare și sfințitoare a lui Hristos și a Sfinților Lui în viața fiecăruia dintre noi. În biserici, creștinii ortodocși primesc la Dumnezeiasca Liturghie, atât *Cuvântul scripturistic*, cât și *Trupul și Sângele euharistic* ale lui Iisus Hristos, Cel răstignit și înviat. Dar pe lângă Cuvântul și Trupul Domnului, noi primim și Fața blândă și luminoasă, plină de har și împăcare a Persoanei Lui divino-umane. Așa cum scria marele nostru teolog, Părintele *Dtunitru Stăniloae*, Hristos vrea să comunice permanent oamenilor nu doar cuvântul Său, ci și „*Fața Sa, în Care se cuprind concentrat toate cuvintele Sale*” iar ele „*comunică nu numai înțelesuri, ci și putere și viață. Credincioșii vor să aibă*

cu ei până la sfârșitul veacurilor nu numai cuvântul lui Hristos, ci și Fața Lui umană și prin ea „Fața” Dumnezetirii (.....). Căci fără Fața Lui, în care e concentrată toată intimitatea și căldura față de oameni, cuvântul ar fi distant și teoretic”¹.

Icoana ni se descoperă printr-un limbaj spiritual propriu din două domenii: istoric și teologic, fiind lipsită de cea mai mică formă de agresivitate.

Limbajul istoric al icoanei ne amintește de evenimentele sfinte din istoria mântuirii și ne îndreaptă spre Împărăția cerurilor, oferindu-ne posibilitatea de a vedea spiritual cele ce nu se pot vedea și percepe prin simțuri. Prin icoana sfântă se descoperă Dumnezeu în inima noastră, după cum spune Sfântul Ioan Damaschin: „Ceea ce este cuvântul pentru auz, aceea este icoana pentru văz, căci cu ajutorul minții ne unim cu icoana”². Asadar, Evanghelia și icoana nu pot fi despărțite una de cealaltă.

Icoana ne vorbește, de asemenea, tainic - teologic și ne cheamă la rugăciune, devenind, prin sfințire, „locul unei prezențe harice”, făcând legătura între noi și persoana sfântă zugrăvită pe ea, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: „...noi privim ca într-o oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului...” (II Cor. 3, 18).

Între icoană și cel zugrăvit pe ea există o legătură harică primită prin sfințirea ei, adică o apropiere nemijlocită de Hristos și de Sfinții Lui, făcând-o astfel vrednică de cinstire, după cum ne învață Sfinții Părinți ai Bisericii: „Dacă nu te închini icoanei - spune același Sf. Ioan Damaschin - nu te închini nici Fiului lui Dumnezeu, Care este icoana vie a nevăzutului Dumnezeu și Chip cu totul asemenea. Mă închin icoanei lui Hristos, ca unul ce este Dumnezeu întrupat, icoanei Născătoarei de Dumnezeu, Stăpâna tuturor, ca una ce este Maica Fiului lui Dumnezeu, icoanei sfinților, ca unii ce sunt prietenii lui Dumnezeu (...); mă închin icoanei acelor care au trăit călcând pe urmele Lui, zugrăvesc biruințele și pătimirile lor, pentru că prin ele mă sfințesc și mă aprind de râvna de a le imita. Căci cinstea adusă icoanei se îndreaptă către cel înfățișat în icoană”, spune dumnezeiescul Vasile³.

Iubiți fii duhovnicești,

Lupta pentru icoană a fost lupta pentru Fața luminoasă a lui Hristos, pe care este rezumată întreaga credință și viață creștină, întreaga Ortodoxie. Biruința smerită prin martiriu și mărturie a sfințelor icoane în Bizanț a fost triumful Ortodoxiei asupra iconoclasmului secularizator al Imperiului bizantin. În epoca noastră, locul ideologiilor totalitare a fost luat de alte forme subtile de rătăcire a

¹ *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, Craiova 1987, p. 59-60

² *Cultul Sfințelor icoane*, Trad. de Pr. D. Fecioru, București, 1937, p. 19.

³ *Cultul Sfințelor icoane*, p. 23.

persoanei umane, de la adevărul credinței. În numele unui respect pentru om, greșit *înțeles*, după 17 ani de la căderea comunismului, vedem cu durere că și la noi Ortodoxia și icoanele ei redevin ținta unor atacuri nedrepte. O arată cele două campanii agresive din toamna anului 2006 pentru eliminarea orei de religie din învățământul public, precum și a icoanelor din școli. Un nou *iconoclasm* încearcă să-L alunge pe Hristos din conștiința publică, să-i priveze pe copii de învățarea dreptei credințe și de contemplarea Feței Lui divino-umane.

Prezenta icoanelor în școli depășește rolul de mijloc didactic intuitiv pe care îl poate avea la ora de religie, ele fiind ima-gini sfinte și sfintitoare, astfel oferind autoritate divină *în* formarea intelectuală și spirituală a tinerei generații.

Iubiți frați și surori întru Hristos Domnul,

Ortodoxia adevărată nu este o religie abstractă. Nu promovează numai idei și valori, ci realizează *comuniunea* între Dumnezeu și oameni și a persoanelor întreolaltă. A fi ortodox înseamnă a cinsti Chipul lui Dumnezeu atât în Hristos, cât și în aproapelc nostru, înseamnă a împleni credința cu fapta bună, rugăciunea cu lucrarea, asceza cu slujirea, căci „*credința fără fapte este moartă*” (Iacob 2, 17). Să ne aducem aminte de inspiratele cuvinte ale *Epistolei către Diognet* (din anul 190 d. Hr.): „*Cum nu-L vei iubi pe Cel Care, mai înaiate de a-L iubi tu, te-a iubit atât? Dacă-L vei iubi, vei fi imitator al bunătății Lui. Să nu te minunezi dacă un om poate fi imitator al lui Dumnezeu!*”⁴.

Iubirea aproapelui o învățăm și o trăim în cadrul Sfintei Liturghii, împărtășindu-ne din *Filantropia divină*, din iubirea lui Dumnezeu față de om, pentru a bucura și îmbogăți pe alții din prisosul bucuriei noastre. Însăși câștigarea Împărăției Cerurilor, pe care ne-o arată Jertfa Euharistică, este a celor care au hrănit, îmbrăcat și cercetat pe cei sărmani și în nevoi, conform sentinței Judecării celei de Obște (Matei 25, 34). Prin faptele noastre bune „*ne îmbogățim în Dumnezeu*” (Luca 12, 21), prin împreuna-lucrare cu harul lui Dumnezeu, pentru mântuirea sufletului nostru.

Ca în fiecare an, pentru a ne dovedi prin fapte Ortodoxia concretă, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române cheamă și acum pe toți slujitorii sfintelor altare și pe toți credincioșii să susțină cu aceeași râvnă tradiționala colectă pentru Fondul Central Misionar. Din acest fond sunt ajutate și împodobite biserici aflate în construcție și reparație, sunt întreținute parohii nevoiașe și așezăminte sociale ale Bisericii - cantine, orfeline, cămine pentru bătrâni - și e susținut programul filantropic al Bisericii noastre pentru cei aflați în lipsuri și pentru românii ortodocși din afara Țării. Să nu rămânem, deci, nepăsători față de această sporire în iubire

⁴ *Epistola către Diognet*, trad. de Pr. D. Fecioru, PSB 1, București, 1979, p. 344.

și solidaritate, aducându-ne aminte de cuvintele Apostolului: „*Facerea de bine și dărnicia nu le dați uitării, căci cu jertfe ca acestea se mulțumește lui Dumnezeu*” (Evrei 13, 16), „*Fiecare să dea cum socotește cu inima sa, nu cu părere de rău sau din silă, căci Dumnezeu iubește pe cel ce dă cu voie bună*” (II Cor. 9, 7); „*Căci dacă e bviävoință, bineprimit este darul, după cât are cineva, nu după cât nu are*” (II Cor. 8, 12).

Jertfind puțin din prisosul nostru pentru semenii noștri, vom câștiga pentru noi, la Dreapta Judecată, prisosul milei lui Dumnezeu, înaintea Căruia vom da socoteală pentru înmulțirea talantului Ortodoxiei noastre nepieritoare în Împărăția Învierii. De aceea, întărim chemarea noastră prin cunoscuta binecuvântare și mijlocire din Dumnezeiasca Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare: „*Pomenește, Doamne, pe cei ce aduc roade și fac bine în sfintele Tale biserici și își aduc aminte de cei săraci. Răsplătește-le lor cu bogatele și cereștile Tale daruri. Dăruiește-le lor cele cerești în locul celor pământești, cele veșnice în locul celor vremelnice; cele nesticăioase în locul celor stricăcioase*”⁵.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

† TEOCTIST,

Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Loțiitor al Cezareii Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

† DANIEL

Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

† LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

† BARTOLOMEU

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului

† TEOFAN

Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

† NICOLAE

Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului

† PETRU

Arhiepiscopul Chișinăului, Mitropolitul Basarabiei și Exarh al Plaiurilor

⁵ *Liturghier*, București, 2000, p. 236.

† SERAFIM

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe
Române a Germaniei, Europei
Centrale și de Nord

† IOSIF

Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe
Române a Europei Occidentale și
Meridionale

† TEODOSIE

Arhiepiscopul Tomisului

† NIFON

Arhiepiscopul Târgoviștei

† PIMEN

Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților

† ANDREI

Arhiepiscopul Alba Iuliei

† NICOLAE

Arhiepiscopul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada

† GHERASIM
Episcopul Râmnicului

† EPIFANIE
Episcopul Buzăului și Vrancei

† IOACHIM
Episcopul Hușilor

† TIMOTEI
Episcopul Aradului, Ienopolei și
Hălmașiului

† SOFRONIE
Episcop al Episcopiei Ortodoxe
Române a Oradiei, Bihorului și
Sălajului

† NICODIM
Episcopul Severinului și Strehaiei

† IOAN
Episcopul Covasnei și Harghitei

† GAIACIION
Episcopul Alexandriei și
Teleormanului

VACANT

Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

† VINCENTIU PLOIEȘTEANUL
Episcop-Vicar Patriarhal

† AMBROZIE
Episcopul Giurgului

† EFITMIE
Episcopul Romanului

† CALINIC
Episcopul Argeșului și Muscelului

† CASIAN
Episcopul Dunării de Jos

† LUCIAN
Episcopul Caransebeșului

† JUSTINIAN
Episcopul Episcopiei Ortodoxe
Române a Maramureșului
și Sătmarului

† DAMASCHIN
Episcopul Sloboziei și Călărașilor

† DANIIL
Episcop-Loțiitor (Adminstrator) al
Episcopiei Dacia-Felix

† VARSANUFIE PRAHOVEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† CIPRIAN CÂMPINEANUL
Episcop-Vicar Patriarhal

† SEBASTIAN ILFOVEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

† CALINIC BOTOȘĂNEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Iașilor

† GURIE GORJEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Craiovei

† IRINEU BISTRIȚEANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† SOFIAN BRAȘOVEANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia
Ortodoxă Română a Germaniei,
Europei Centrale și de Nord

† VISARION RĂȘINĂREANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Sibiului

† PAISIE LUGOJANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Timișoarei

† VASILE SOMEȘANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

† SILUAN MARSILIANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia
Ortodoxă Română a Europei
Occidentale și Meridionale

† IOAN CASIAN DE VICINA
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei
Ortodoxe Române în America
și Canada

† MARC NEMȚEANUL
Episcop-Vicar la Mitropolia Ortodoxă Română
a Europei Occidentale și Meridionale

† IRINEU SLĂTINEANUL

Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei
Râmnicului

† IOACHIM BĂCĂUANUL

Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei
Romanului

† CORNELUI BÂRLĂDEANUL

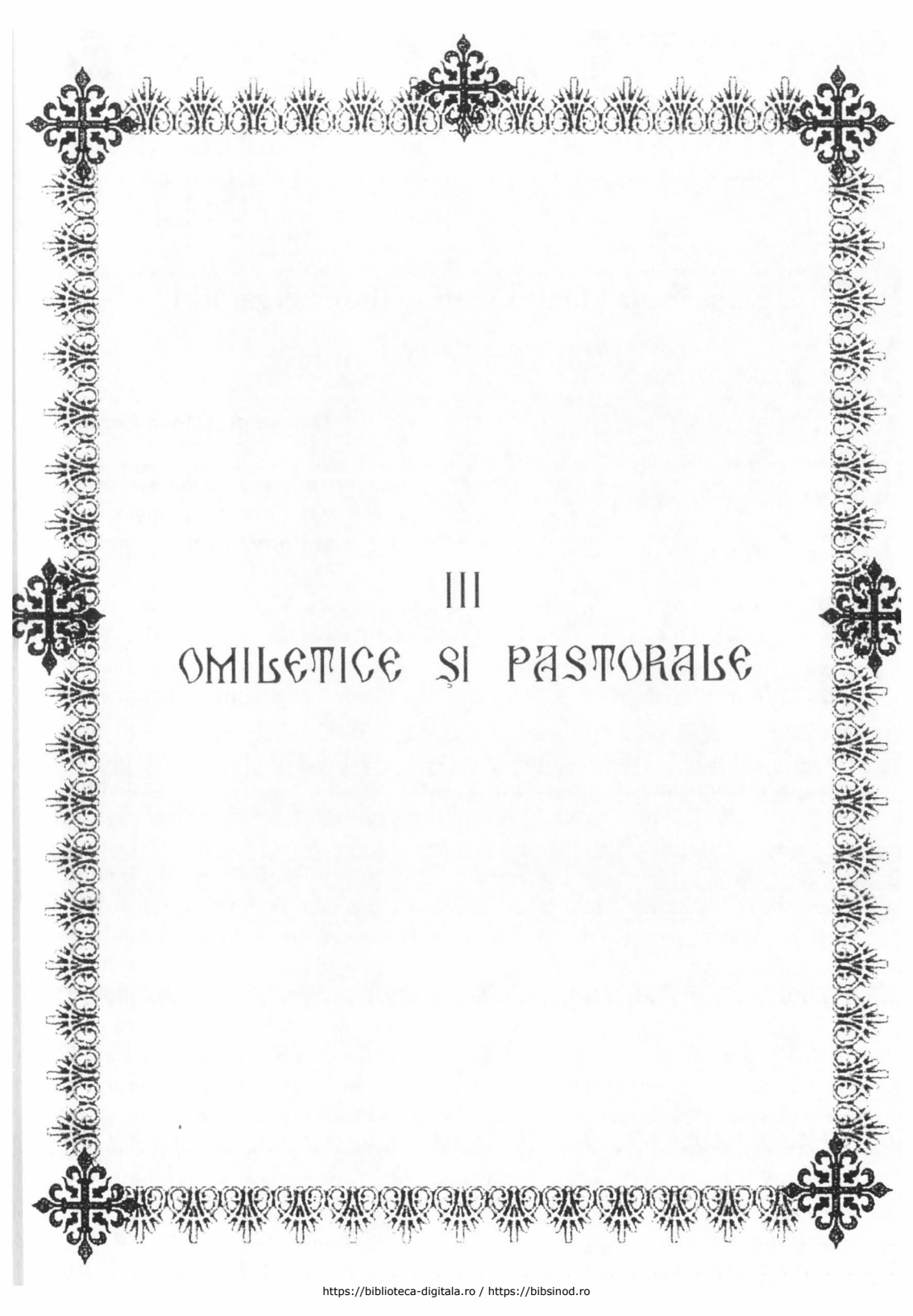
Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Hușilor

† PETRONIU SĂLĂJANUL

Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei
Ortodoxe Române a Oradiei,
Bihorului și Sălajului

† IUSTIN SIGHETEANUL

Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române
a Maramureșului și Sătmăruului

III
OMILETICE ȘI PASTORALE

Cuvânt la Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului

Diacon prof. Ioan Caraza

*„Veniți toți, într-un glas să lăudăm pe Ioan,
Înaintemergătorul, zicând: pe Botezătorul Domnului”*
Soborul Sfântului Ioan Botezătorul - 7 ianuarie

La Buna-Vestire îngerul a spus Sfintei Fecioare Maria că Cel ce se va naște din ea se va chema „*Fiu al Celui Prea Înalt*” (Luca 1, 31). Acest lucru nu însemna faptul că Cel ce se va naște este Cel veșnic, nici că după naștere va fi cândva răstignit. Ca pedagog suprem, Dumnezeu a așteptat ca Sfânta Fecioară să devină mai presus de fire mamă, adică să aibă inima la pruncul ei, și numai după aceea să-i spună ce o va aștepta. Într-adevăr, atunci nimic nu mai putea opri inima ei de la Pruncul născut, cu toate că dreptul Simeon a spus la Întâmpinare în Templu că Cel născut „*va da pe față cugetele multor inimi*” (Luca 2, 35) și „*va fi ca un semn care va stârni împotriviri*” (Luca 2, 34), astfel că prin sufletul ei „*va trece sabie*” (Luca 2, 35). Întrebarea care se pune este de ce trebuiau să se întâmple toate acestea, ca și cum Dumnezeu n-ar fi avut grijă să-i cheme pe toți la pocăință. Tocmai în acest sens Dumnezeu rânduse misiunea Sfântului Ioan Botezătorul. Deci, acesta trebuia să fie atât de mare înaintea lui Dumnezeu! Misiunea lui era să pregătească poporul în sensul ultimei profeții a Legii, aceea de a fi ferit de blestem: „*Iată Eu trimit pe îngerul Meu și va găti calea înaintea Feței Mele și va veni îndată în templul Său Domnul pe Care Îl căutați și îngerul legământului pe Care Îl doriți*” (Maleahi 3, 1); „*Iată Eu trimit pe Ilie prorocul înainte de a veni Ziua Domnului cea mare și înfricoșătoare; el va întoarce inima părinților către fii și a fiilor către părinți, ca să nu vin și să lovesc țara cu blestem*” (Maleahi 23, 24). Chemarea de întoarcere la voia lui Dumnezeu însemna calea adunării familiei, deoarece: „*De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni lucrătorii*” (Psalmul 126, 1). Chiar dacă biblic se arată că „*ce a unit Dumnezeu omul să nu despartă*” (Matei 19, 6), totuși oamenii nu pot să nu

„despartă”, decât dacă Îl au pe Dumnezeu, căci El este și Cel care a „unit”, dar tot El este și Cel care „ține” ceea ce a unit. Astfel, prin misiunea sa, Sfântul Ioan Botezătorul poate fi considerat „patronul familiei”, care stă în calea blestemului lui Dumnezeu asupra țării. Dumnezeu își trimite mila Sa, pentru ca oamenii să nu fie loviți. De aceea în cazul lui Ioan Botezătorul se poate înțelege și profeția: „Îngerilor Săi va porunci ca să te păzească în toate căile tale. Pe mâini te vor ridica pentru ca să nu se lovească de piatră piciorul tău” (Psalmul 90, 11-12).

Chemarea la întoarcere prin pocăință era de fapt pregătirea căii pentru Împărăția lui Dumnezeu, în care nu sunt nici „dealuri”, simbol al celor potentați, nici „vâi” ale celor desnădăjduiți: „Tot dealul să se coboare, toată valea să se umple” (Luca 3, 5). Pentru cei „puternici” (Lc.1,52), botezul pocăinței lui Ioan însemna redobândirea capacității de a face faptele bune ale mântuirii (Luca 3, 8). În acest fel Sfântul Ioan pregătea calea Domnului în popor și, în mod deosebit, pe cei ce aveau să urmeze Mântuitorului. Sfântul Ioan nu știa, însă, că cel mai mare ajutor dat poporului pentru venirea lui Mesia era nu acela de „a fugi de mânia ce va să fie” (Luca 3, 7), ci acela nu numai de „a nu se lovi de piatră” (Psalmul 90, 11-12), ci de a se asemena cu „Mielul lui Dumnezeu” (Ioan 1, 29) și a se face părtași la Lumina de Sus.

Botezul Domnului de către Ioan ca „arătare lui Israel” (Ioan 1, 31) însemna practic arătarea „Mielului lui Dumnezeu”, chip al Duhului Sfânt. Ceea ce nu știa Sfânta Fecioară Maria, știa Ioan, și anume că: „Acesta mai înainte de mine a fost” (Ioan 1, 30). Sfântul Ioan nu știa, însă, că fără asemănarea Sfintei Fecioare Maria, ca „ceea ce este plină de har” (Luca 1, 28), cu chipul lui Dumnezeu, nu se putea naște Dumnezeu prin ea ca să devină „Maica Domnului meu” (Luca 1, 42), așa cum o numise pentru prima dată Sfânta Elisabeta, ruda ei. Sfântul Ioan nu știa, de asemenea, că „Cel născut din femeie”, „născut sub Lege” (Galateni 4, 4), era asemenea chipului Maicii Sale, înspre care, pentru smerenia ei, a căutat Dumnezeu la Buna Vestire (Luca 1, 48). Astfel, Cel mărturisit de Ioan ca fiind „mai înainte decât el” (Ioan 1, 30), așa cum se arătase sub Lege, era acum „îndreptat în Duhul” (1 Timotei 3, 16), neschimbat, întrucât așa era El simțit de oameni înainte de păcatul strămoșesc. În cei ce aveau să urmeze Lui, ca Cel „îndreptat în Duhul” prin „arătarea Sa în trup”, avea să se împlinescă profeția „Duhul Tău cel bun mă va povățui la pământul cel drept” (Psalmul 142, 10). Dacă „Legea nu a desăvârșit nimic” (Evrei 7, 19), deoarece înfricoșa inima pentru a o feri de rău (Proverbe 14, 27), astfel, în Hristos „dreptul va înflori ca finicul” (Psalmul 91, 12), simbol al „învierii”, ca părtașie la „rugul aprins” (Leșirea 3, 2), care ardea și nu se mistuia, și care era semnul acestei arătări a Mântuitorului în care avea să-i mute pascal pe cei ce-I urmau Lui: „Eu sunt viu și vi veți fi vii” (Ioan 14, 19). Acesta era semnul prin care Dumnezeu arăta cu câtă

ardoare „caută” (Matei 18, 11) să „învieze” tot pământul, așa cum avea să suspine Mântuitorul: „*Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins! Și cu botez am a Mă boteza și câtă nerăbdare am până ce se va îndeplini*” (Luca 12, 49-50; cf. Marcu 12, 26-27).

Arătarea prin Botez sau „Epifania” însemna de fapt arătarea adâncului lui Dumnezeu în pământul lui Israil. De aceea, cunoașterea Sa avea să se înțeleagă după profeția: „*În vremea aceea voi scrie voia Mea în inimile lor, Eu le voi fi lor Tată, ei vor fi Mie fii și fice. Și nu va mai fi nevoie să învețe unul pe altul Legea, căci toți Mă vor cunoaște: de la cel mic, până la cel mare*” (Ier. 31, 33). Deci, mai întâi „*cei mici*” Îl vor cunoaște fără nici o reținere (Matei 19, 14), pe când „*cei mari*” vor avea nevoie de Jertfa Lui drept cale de căutare și mântuire, ca cei pierduți de la mâna Sa atotștiitoare: „*Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut*” (Matei 18, 11). Botezul cu apă însemna întoarcerea la „Lege”. Ioan, însă, nu știa că Botezul Mântuitorului însemna arătarea adâncului dumnezeiesc mai profund decât calea Legii: „*Rămășița care va fi, va prinde rădăcini în jos și va aduce roade în sus*” (Isaia 37, 31), deoarece faptele bune vor fi în Hristos nu doar: „*vrednice de pocăință*” (Luca 3, 8), ci „*comori în cer*” (Matei 6, 20), urmare a bucuriei nestăvilite a celor ce află „*comoara ascunsă în țarină*” (Matei 13, 44), care îi face să vândă tot ce au și s-o cumpere. „*Calea nouă și vie*” (Evrei 10, 20), care înseamnă însă desăvârșirea Legii vechi (Matei 5, 17), era împlinirea voii lui Dumnezeu din inimă, înlăturându-se din Lege doar formele exterioare ale acesteia (Psalmul 39, 11).

Dacă n-ar fi fost voia Sa în inima oamenilor ca iubire de Dumnezeu din toată inima și de aproapele ca de sine însuși, Dumnezeu n-ar fi putut spune că oamenii zidiți „*erau goi și nu se rușinau*” (Facere 2, 25). Însă Dumnezeu a spus acest lucru întrucât inima oamenilor era templul Duhului Sfânt. Deci, Dumnezeu era „*stăpân*” peste trupul lor din cauza plinătății inimii prin Duhul Sfânt ca „*dreptate, pace și bucurie*” (Romani 14, 17). În acest fel Mântuitorul avea să vorbească despre „*Împărăția lui Dumnezeu gătită de la facerea lumii*” (Matei 25, 34). „*Cuvântul (nu paradisul) era viața*”, deoarece Cuvântul conferea chipul duhovnicesc al Sfintei Treimi ca „*viață și Lumină*” (Ioan 1, 4), omul fiind zidit după legea aceluia Chip: „*a iubi pe Dumnezeu din toată inima și pe aproapele ca pe sine însuși*” (Luca 10, 27). Iubirea de Dumnezeu era de fapt bucuria harică, așa cum arată în *Dogmatica* sa părintele D. Stăniloae, iar iubirea de aproapele era comuniunea Duhului Sfânt: „*Sfatul Domnului rămâne în veac, gândurile inimii lui din neam în neam... Din cer a privit Domnul și a văzut pe toți fiii oamenilor. Din locașul Său pregătit a privit pe toți cei ce locuiesc pământul. Cel ce a zidit indeosebi inimile lor, Cel ce pricepe toate lucrurile lor*” (Psalmul 32, 11-15). Sub acoperământul Său omul simțea puterea atotștiitoare a lui Dumnezeu prin

Cuvântul Său. El era ca și Hristos în „sânul Tatălui” (Ioan 1, 18): „Am văzut pe Domnul mereu înaintea mea, căci El este de-a dreapta mea ca să nu mă clatin. Pentru aceasta s-a veselit inima mea și s-a bucurat limba mea, ba chiar și trupul meu va sălășlui întru nădejdea că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea. Cunoscute mi-ai făcut căile vieții, mă vei umple de bucurie cu fața Ta, iar de-a dreapta Ta mă voi sătura de frumuseți veșnice” (Psalmul 15, 8-11).

Odată cu părtașia Duhului Sfânt prin Cuvântul dat: „Din toți pomii din rai poți să mănânci” (Facere 2, 16), Adam nu a mâncat fără comuniune ca taină a chipului. De aceea, îndată Dumnezeu a zis: „Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor asemenea lui!” (Facere 2, 18). Starea lui Adam de atunci era asemănătoare cu cea a lui Hristos după Botez, când „a plecat în puterea Duhului în Galileea” (Luca 4, 14). Creat după Chipul Sfintei Treimi (Facere 1, 26), Adam simțea nevoia comuniunii, iar „aproapele” zidit de Dumnezeu ca „ajutor asemenea lui” era un dar dumnezeiesc al Chipului. După călcarea Cuvântului, însă, Adam a rămas fără comuniune, deci fără Chipul Sfintei Treimi: „Iată, Adam s-a făcut (doar) ca unul dintre Noi” (Facere 3, 22), cu toată prezența „aproapelui” care i s-a dăruit. Urmarea neascultării era aceea, că inima omului s-a umplut de „răpire” și „lăcomie” (Matei 23, 25). În acest fel se stricase Chipul Sfintei Treimi din inima omenească, iar „Împărăția lui Dumnezeu” ca putere a Duhului Sfânt a fost înlocuită cu „văi” ale celor asupriți și „dealuri” ale celor stăpânitori, așa cum menționa în predica sa de chemare la pocăință Sfântul Ioan, Înaintemergătorul Domnului (Luca 3, 5; cf. Isaia 40, 4). Conform Chipului, oamenii fuseseră creați să stăpânească toate cele zidite prin atotputernicia lui Dumnezeu: „Peștii mării, păsările cerului, animalele pământului și tot pământul” (Facere 1, 26), ca pe un dar divin de sfințire a Numelui lui Dumnezeu. Dar el nu a fost zidit să stăpânească peste „aproapele” său. De aceea, după călcarea poruncii, ca pierdere a Duhului Sfânt, Dumnezeu a blestemat cele zidite prin atotputernicia Sa și dăruite din iubirea Sa oamenilor, atunci când aceștia erau Chipul Sfintei Treimi: „Făptura a fost supusă deșertăciunii nu de voia ei, ci din voia celui ce a supus-o cu nădejde” (Romani 8, 20), întrucât „Dragostea toate le suferă, toate le crede, toate le nădărduește, toate le rabdă” (1 Corinteni 13, 7). De aceea Dumnezeu aștepta cu ardoare să vină și să-l caute pe om, conform profeției: „Duhul Tău cel bun mă va povățui la pământul cel drept” (Psalmul 142, 10; cf. Isaia 57, 18).

Templul din inima oamenilor nu era acea „dospire” (1 Corinteni 2, 7) a lumii care nu este de la Tatăl și care se manifesta ca „pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții” (1 Ioan 2, 16). Numai în Hristos trupul se tămăduiește de „dospirea” păcatului, devenind „azimă a curăției și a adevărului” (1 Corinteni 5, 8): „Nu știți că trupul vostru este templul Duhului Sfânt, Care este în voi și pe Care-L aveți

de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri? Căci ați fost răscumpărați cu preț” (1 Corinteni 6, 19-20). Voia lui Dumnezeu n-a mai fost, însă, în inima omului după păcatul strămoșesc. Numai călcarea voii lui Dumnezeu a făcut ca oamenii să rămână în seama trupului prin stricarea din sminteală a „templului” din inima lor (1 Corinteni 3, 16-17). Dar acest lucru însemna „jefuirea” (Luca 10,30) de averea lor părintească a Duhului Sfânt și intrarea în „temniță” (Psalmul 141, 7) libertății omenești, simbolizată biblic prin „calea largă a pieirii” (Matei 7, 13). Omul pierduse acea stare de a fi „viu”, așa cum este Chipul lui Dumnezeu (Ioan 14, 19) și a rămas „abia viu” (Luca 10, 30). „Cunoștința binelui și răului” era doar acea stare a omului ajuns „pământ care (de aceea) se întoarce în pământ” (Facere 3, 19). Din „azimă”, trupul devenise „dospire” simbolizată prin „spini” și „pălămida” patimilor (Facere 3, 18), „binele” și „răul” nefiind decât poftele și răutatea fiecăruia: „Și dragostea lor și ura lor de mult au și pierit și niciodată nu vor mai avea parte de ceea ce se face sub soare” (Ecclesiast 9, 6).

De aceea, era nevoie atât de eliberarea „din temniță” (Matei 11, 29), cât și de intrarea în ascultarea „plinătății” (Ioan 1, 16), lucrare care nu putea avea loc prin asprimea Legii, ci prin ungera „rănilor” de la păcatul strămoșesc cu „untdelemn și vin” (Luca 10, 34), simboluri ale „harului și adevărului” din Hristos (Ioan 1, 17). Pentru aceasta erau necesare, însă, „mila” lui Dumnezeu arătată prin „Ioan” și „darul” Său prin Hristos. Când se spune în Evanghelie: „Și s-a întors Iisus în puterea Duhului în Galileea” (Luca 4, 14), acest lucru însemna începutul lucrării Sale ca „Unsul Domnului”, Care nu a pierdut Duhul Sfânt la ispitirea de după Botez și Care, astfel, și-a început lucrarea sub auspiciile Numelui Său de „Hristos”. Cei mai apropiați de acest „templu” al inimii au fost acei oameni prin care Tatăl L-a trimis pe Hristos pe pământ: Sfânta Fecioară Maria și Sfântul Ioan Botezătorul.

În viața Mântuitorului, Duhul Sfânt însemna plinătatea darurilor Duhului Sfânt: „A binevoit Dumnezeu să se sălășluiască în El toată plinătatea dumnezeirii după trup” (Coloseni 1, 19; 2, 9), deoarece era „născut de la Dumnezeu”, iar „nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească” (Ioan 1, 13). Ioan a văzut Duhul numai ca „porumbel” (Ioan 1,32), însă Duhul Tatălui este de dincolo de moarte. Ioan nu putea vedea acest chip al Duhului Sfânt despre a cărei prezență în Hristos cântările de la Botez arată: „Marea (morții) a văzut și a fugit, Iordanul (apa vieții) s-a întors înapoi” (Psalmul 113, 3). La vârsta de 12 ani Mântuitorul îi uimea la Templu pe cărturari și farisei cu știința Legii. Sfintei Maria, Maicii Sale, care-L căuta, i-a răspuns când L-a aflat în Templu: „De ce trebuia să Mă căutați? Nu știți că în cele ale Tatălui Meu se cădea să fiu?” (Luca 2, 49). „Cele ale Tatălui Său” erau, desigur, cele din „Sfânta Sfintelor” de după perdea din Templu care o separau de „Sfânta”. Mântuitorul știa că „prin

catapeteasma trupului Său” (Evrei 10, 20) urma să se arate tot ce era în Sfânta Sfințelor pregătit de Dumnezeu, Care avea să-L junghie pe Hristos ca pe „*vițelul îngrășat*” (Luca 15, 23), singura jertfă care ridică „*perdeaua*” ce ascundea „*Sfânta Sfințelor*” și care îi făcea pe oameni părtași la „*cele ale Tatălui Său*”, Care prin Jertfa lui Hristos aveau să devină „*ospăț cu vițelul îngrășat*” (Luca 16, 23) tăiat de Tatăl, ca singura Jertfă care trece „dincolo de catapeteasmă” și pentru care Biserica avea să-I mulțumească lui Hristos prin cuvintele: „Ale Tale dintru ale Tale...”, ca împlinire a profeției: „*Ne vom umple de bunătațile Casei Tale*” (Psalmul 64, 5). Această Jertfă avea să arate însăși viața Mântuitorului ca o „*comoară*”, până atunci „*ascunsă în țarina*” vieții Sale (Matei 13, 44). Viața Sa era, astfel, cea mai mare minune din univers, „*dovedită*” prin Înviere (Evrei 7, 8) ca un „*adevăr*” (Ioan 14, 6), anume acela că El nu putea fi ținut de moarte, întrucât nu a putut fi biruit de „*porțile iadului*” de pe pământ (Matei 16, 18; cf. Ioan 16, 33). Ea avea să fie înțeleasă, de asemenea, ca „*aur*”, întrucât acesta a fost „*lămurit în foc*” (Apoc. 3, 18). De aceea, Sfântul Pavel avea să îndemne, ca o bucurie a ascultării de Dumnezeu în Hristos: „*Ne-am îngropat cu El în moarte prin botez, pentru ca precum Hristos a înviat din morți prin slava Tatălui, tot așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții*” (Romani 6, 4). Este vorba despre înnoirea vieții oamenilor prin „*comoară*” Vieții Lui de până la Jertfă, adevăruri creștine fundamentale pe care nici Sfânta Maria nici dreptul Iosif n-aveau de unde să le intuiască și cu atât mai puțin Sfântul Ioan Botezătorul, care își petrecuse viața în pustie, iar nu la Templu ca și Sfânta Fecioară Maria. Astfel, după răspunsul Mântuitorului la Templu în legătură cu „*cele ale Tatălui Său*”, Evanghelia spune despre Sfânta Maria și dreptul Iosif că ei „*n-au înțeles cuvântul pe care l-a spus lor*” (Luca 2, 50).

„*Lasă acum să plinim toată dreptatea*” (Matei 3, 15), i-a spus Mântuitorul lui Ioan, care nu îndrăznea să-L boteze (Lc.3,14), deoarece socotea că Mântuitorul a venit să osândească lumea. Sfântul Ioan avea structura sufletească a Profeților, așa cum fusese anunțat la naștere, că „*va merge înaintea Lui cu Duhul și cu puterea lui Ilie*” (Lc.1,17), dar, desigur nu cu „*foc*”, ci cu „*apă*”. De asemenea, „*Ioan nu a făcut nici o minune*” (Ioan 10, 41), el fiind trimis „*să dea mărturie*” (Ioan 1, 7), iar mărturia lui a fost declarată ca „*adevărată*”, atât de către Mântuitorul (Ioan 5, 33), cât și de către cei care-l ascultau și care au crezut în Mântuitorul pe baza mărturiei lui (Ioan 10, 42). Chiar dacă Ioan ar fi dorit să fie „*vijelie năprasnică ce va despica munții și să sfărâme stâncile...cutremur... foc*” (3 Regi 19, 11-12), așa cum se spusese lui Ilie la Horeb, totuși în fața lui stătuse la Botez mai mult decât „*susurul lin*” (3 Regi 19,12), simbol al prezenței harice a lui Dumnezeu, pe cât se putea doar „*auzi*” în vremea lui Ilie. Pe Tabor avea să fie, însă, „*văzut*” de ucenici (Marcu 9, 1), iar la Cincizecime avea să fie în inimile lor (Luca 17, 21; cf. Galateni 4, 6). Botezul lui Iisus era arătarea adâncului dumnezeiesc, prin care

oamenii aveau să fie „*izbăviți de toate fărâdelegile lor*” (Psalmul 129, 8). Adevărul lui Dumnezeu urma să vină, nu de sus, ca pe Sinai, cum a fost dat odinioară lui Moise prin Tablele Legii, ci avea să răsară din pământ prin Hristos (Psalmul 84, 12). El era „*Lumina care luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o*” (Ioan 1,5). Acesta era sensul cuvintelor Mântuitorului către Ioan: „*Lasă acum să plinim toată dreptatea*” (Mt.3,15). Cu toate că nu avea cum să le înțeleagă, Ioan L-a ascultat pe Mântuitorul.

Sfântul Ioan nu putea ști că în Hristos „*Dumnezeu este Lumină și nici un întuneric nu este întru El*” (1 Ioan 1, 5). Așadar Dumnezeu este numai „*Lumină*” și prin Întrupare. Acest lucru însemna prezența personală a lui Dumnezeu ca putere harică de atracție și iradiere, de putere a scrierii în inimi în mod relevant și catalizator. Hristos era, de aceea, adâncul dragostei lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt care slujește până la Jertfă (Matei 20, 28), și care înseamnă iubirea sa de oameni mai mult decât iubirea părinților față de fiii lor (Mt.7,11). De aceea, în mijlocul celor ce se cramponau de „*întuneric*”, ca și cum ar fi încheiat un „*pact cu iadul*” (Isaia 28, 15), Mântuitorul a fost trimis numai ca „*Lumină*” prin roadele Duhului, ca putere de introspecție pentru lucrătorii răi din via Domnului: „*Se vor rușina de Fiul Meu!*” (Matei 21, 37). Ioan vedea, însă, cum nu erau pedepsiți cei ce nu se pregăteau pentru primirea lui Mesia, așa cum îi chemase el, mergând chiar până la cuvintele de amenințare rostite apoi și de către Mântuitorul: „*Iată securea stă la rădăcina pomului și tot pomul care nu aduce roadă se taie și se aruncă în foc*” (Luca 3, 9; cf. Matei 7, 19). Dumnezeu avea să-i judece, însă, prin crucea lui Hristos, ca pe unii care au respins „mila” Sa arătată față de ei prin Ioan, și care în fața „Luminii” Duhului Sfânt, ca „*untdelemn*” și „*milă*”, aveau să-și arate cruzimea demonică (Matei 12, 24). Văzând la Hristos lipsa osândirii celor răi, Ioan avea să fie lămurit de către Mântuitorul Însuși în ceea ce privește desăvârșirea lui Dumnezeu. Mărturia roadelor Duhului era fără nici o îndoială mai mare decât a lui Ioan, și anume „*faptele pe care I le-a dat Tatăl să le facă*” (Ioan 5, 36). Însă, Însuși Mântuitorul arată că și lucrarea lui Ioan era tot de la Tatăl (Matei 20, 23).

Astfel, pentru atât cât s-a descoperit prin Lege, Mântuitorul arată că nimeni nu putea ști mai mult despre Dumnezeu: „*Toate Mi-au fost date Mie de către Tatăl Meu și nimeni nu cunoaște pe Fiul decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni decât numai Fiul și cel căruia va voi Fiul să-i descopere*” (Matei 11, 27). Acest lucru îl arăta Mântuitorul după ce vorbise despre lucrarea lui Ioan în pustie de chemare la pocăință. De aceea, Mântuitorul muștra cetățile în care El Însuși făcuse multe minuni, dar acestea nu se pocăiseră. Nici în Sodoma n-ar fi fost necesară decât una dintre aceste minuni, pentru ca aceia să se pocăiască (Matei 11, 23). Tocmai în acest context Mântuitorul a lăudat slujirea lui Ioan

înaintea lui Dumnezeu în sinceritate și fidelitate, ca unul care era „*mai mult decât prooroc*” (Matei 11, 9). Astfel, Ioan nu putea fi „*trestie bătută de vânt*” (Matei 11, 7) în pustie, nici „*om îmbrăcat în haine moi*” (Ioan 11, 8) ca slugile lingușitoare din casele împăraților. Între cele două extreme: viclenie, ca „*aluat al cărturarilor și al fariseilor*” (Matei 16, 6), și răutate sinceră din lumea fără Dumnezeu, simbolizată prin „*neghină*” (Matei 13, 26), pe care El nu a îngăduit slugilor să o smulgă (Matei 13, 29), Sfântul Ioan era doar „*slugă*” care nu putea fi mai mare decât Stăpânul său, dar care era, desigur, ca și Stăpânul său din Legea veche. Dar, chemarea lui Ioan era ca o „*cântare de jale*”, pe când chemarea Mântuitorului era „*cântare din fluier*” (Ioan 11, 17). Lucrarea lui Ioan însemna „*milă*” de sus doar pentru întoarcere, pe când Mântuitorul chema la bucurie, plinătate și rugăciune veghetoare sub cruce în urmarea Sa, ceea ce Ioan n-ar fi putut înțelege. În lucrarea lui, Ioan punea doar „*petec vechi la haină veche*” sau „*vin vechi în burdufuri vechi*” (Matei 9, 16-17).

Motivul Legii vechi pentru acel fel de a fi al lui Dumnezeu față de oameni era păcatul strămoșesc cu cele zece „*porniri*” ale acestuia, care până la Hristos nu puteau fi decât „*înăbușite*” prin Decalog. Odată ce „*Mielul lui Dumnezeu*” (Ioan 1, 29) avea să ridice păcatul lumii, astfel nici Legea nu mai avea ce „*înăbuși*” (Matei 11, 13), nici cărturarii nu mai aveau ce „*învăța*” (Ier. 31, 33) și nici Sfântul Ioan ce „*boteza*”. Nici una dintre aceste căi nu însemna scriere în inimi a voii lui Dumnezeu. Sfântul Ioan se străduia, dar nu putea înțelege „*calea nouă și vie*” a lui Dumnezeu (Evrei 10, 20). Așa încercase și David până când l-a inspirat Dumnezeu să spună în Psalmi: „*M-am gândit la zilele cele de demult și mi-am adus aminte de anii cei veșnici și cugetam; mă gândeam noaptea în inima mea și se frământa dubul meu: oare în veci mă va lepăda Domnul și nu va mai binevoi în mine? Oare până în sfârșit mă va lipsi de mila Lui din neam în neam? Oare va uita să se milostivească Dumnezeu? Sau va închide în mâinile Lui îndurările Sale? Și am zis: acum am început să înțeleg: aceasta este schimbarea dreptei Celui Preaînalt*” (Psalmul 76, 5-10). Porunca șederii de-a dreapta, ca ascultare prin Întrupare, nu însemna nici pentru Mântuitorul luptă cu vrăjmașii lui Dumnezeu: „*Zis-a Domnul Domnului meu: șezi de-a dreapta Mea până ce Eu voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale*” (Psalmul 109, 1). Sfântul Ioan era „*slugă*” a celui „*Stăpân*” pe care el Îl numea „*Cel ce m-a trimis să botez*” (Ioan 1, 33). Deci el nu putea fi mai mult decât Acesta. Dar „*Stăpânul*” putea să se schimbe și atunci și slugile Sale trebuiau să devină „*petec nou la haină nouă*”. Sfântul Ioan a fost ajutat de către Mântuitorul să nu se smintească întru El și să rămână între cei „*fericiți*” (Matei 11, 6), ca și Moise și Ilie, față de care Mântuitorul l-a declarat „*mai mare*”, cu toate că adăugase: „*Cel mai mic din Împărăția lui Dumnezeu este mai mic decât Ioan*” (Matei 11, 11). Lumina Taborului nu putea fi înțeleasă

decât ca o cale a Celui ce mergea la Jertfă, așa cum arătau Moise și Ilie (Luca 9, 31). Sfântul Ioan nu știa, de asemenea, că cei ce nu s-au botezat la chemarea sa (Luca 7, 30) aveau să fie cei ce nu numai că nu-L cunosc pe Dumnezeu și rămân afară, ci și cei ce Îl omoară pe „*Domnul Slavei*” (1 Corinteni 2, 8), arătat în lume ca „*Înțelepciunea lui Dumnezeu tainică și ascunsă*” (1 Corinteni 2, 7). Dar, mai înainte de Răstignire, aceia aveau să îl omoare pe Ioan (Marcu 9, 13). Ca cei care rămân astfel în afara „*cămării de nuntă*” pline de Lumină a „*Stăpânului bucuriei*” (Matei 25, 21-23), a Mirelui Care îi știe pe cei ce nu au „*haină de nuntă*” (Matei 22, 11-12), aceștia își vor primi pedeapsa la a doua Sa venire (Luca 19, 27), așa cum au fost pedepsiți de sabia „*îngerului morții*” cei ce la ieșirea din Egipt nu și-au uns „*pragul de sus*” cu sângele Mielului (Ieșirea 12, 7).

Sfântul Ioan a fost „*nedumerit*” de Hristos, „*grăuntele de muștar al Împărăției lui Dumnezeu*” (Matei 13, 44), așa cum Moise, întărit din cauza vrăjmașilor lui Dumnezeu, nu a intrat în „*pământul făgăduinței*” (Num. 20, 12), dar el, ca și Ilie, s-a arătat cu Iisus pe Tabor, vorbind cu El nu despre dușmanii lui Dumnezeu, ci despre Patimile Sale de la Ierusalim, căci numai prin jertfă avea să se arate viața lui Hristos drept cale a Luminii. Dar Ioan a văzut „*Lumina*” sub forma „*grăuntelui ei de muștar*” în Hristos (Matei 13, 31) și a fost ajutat de Mântuitorul să nu se smintească (Matei 11, 6). Sfântul Ioan vedea că Mântuitorul nu „*crește*” cum spusese după Botez: „*Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez*” (Ioan 3, 30). Dimpotrivă, Ioan vedea cum Mântuitorul se „*adâncește*”, sau chiar vădește un „*adânc*”. Într-adevăr, slujirea Mântuitorului în Duhul Sfânt era ca o arătare a Numelui lui Dumnezeu în lume (Ioan 17, 4); ca un „*adânc mare*” (Psalmul 35, 6) al inimii Sale părintești, mai adânc decât al inimii unor părinți din lume: „*Dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl nostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?*” (Matei 17, 11). Această slujire a lui Hristos avea să însemne prin Jertfa Sa „*cunoașterea lui Dumnezeu*” (Ioan 17, 3), anume în ipostaza bucuriei ca o adevărată înviere duhovnicească și acea plinătate care îi face pe oameni să nu mai întrebe nimic (Ioan 16, 22-23): „*Vine vremea când nu vă voi mai vorbi în pilde, ci pe față vă voi vesti despre Tatăl*” (Ioan 16, 25).

Lucrarea lui Dumnezeu în Hristos va însemna, într-adevăr, împlinirea profeției: „*Rămășița care va fi, va prinde rădăcini în jos și va aduce roade în sus*” (Isaia 37, 31). Dumnezeu a dat prin Hristos acea „*naștere de la Dumnezeu*” (Ioan 1, 13), care însemna „*haină nouă*” pentru „*petec nou*” și „*burduf nou*” pentru „*vin nou*” (Matei 9, 16-17). Plinirea Legii și a Proorocilor însemna tocmai faptul că Legea nu mai putea fi ținută de către „*cei trupești*”, după cum era și porunca dată lor (Evrei 7, 16), ci de către „*cei duhovnicești*” (Romani 8, 4), și anume cei „*născuți de la Dumnezeu*” cu „*puterea unei vieți nepieritoare*” a profeției lui

Hristos, simbolizată prin preoția lui Melchisedec (Psalmul 109, 4). Întoarcerea la Lege mai era o problemă și după Cincizecime, așa cum istorisește Sfântul Pavel în legătură cu galatenii, care nu știau că „femeia măritată e legată de bărbatul ei cât timp aceta trăiește, dar dacă i-a murit bărbatul este dezlegată de legea bărbatului. Așa și voi ați murit Legii prin trupul lui Hristos spre a fi ai Altuia, ai Celui ce a înviat din morți, ca să aducem roade lui Dumnezeu” (Romani 7, 4). Dezavantajele Legii erau: „sporirea păcatului” (Romani 8, 5) din cauza neputințelor trupului, și „faptele Legii”, care la „plinirea vremii” (Galateni 4, 4) împiedicau îndreptarea prin credința din inimă. De aceea, Sfântul Apostol Pavel, căruia i s-a profețit la convertire: „Greu îți va fi să dai cu piciorul în țepușă!” (Faptele Apostolilor 9, 5), a mărturisit galatenilor: „Nu lepăd harul lui Dumnezeu, căci dacă dreptatea vine prin Lege, atunci Hristos a murit în zadar” (Galateni 2, 21); „O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip în voi!” (Galateni 4, 19).

Când Dreptul Simeon spunea despre Mântuitorul că este „Lumină spre descoperirea neamurilor” (Luca 2, 32), deci a tuturor celor ce „locuiesc în latura și în umbra morții” (Isaia 9, 1), acest lucru aducea în prim plan ceea ce de fapt spusese Mântuitorul despre Ioan Botezătorul: „Legea și proorocii au fost până la Ioan” (Matei 11, 13). Acest lucru însemna că Ioan era cel mai mare prooroc al Legii (Matei 11, 11), dar și faptul că de atunci Împărăția lui Dumnezeu se scria în inimi (Ier. 31, 33). Ea nu se mai impune prin Lege, ci „din zilele lui Ioan se binevestește și silitorii o răpesc” (Matei 11, 17). De asemenea, când spune despre Hristos că este „Lumină spre descoperirea neamurilor și slava poporului Tău Israel”, Dreptul Simeon se referea la faptul că Legea și Proorocii au fost până la Ioan (Matei 11, 17) și include presupunerea că el a fost cel mai mare prooroc al Legii, căci el nu doar că oprea blestemul asupra țării (Maleahi 3, 24), ci deschidea și calea slavei poporului în Hristos, „Plinitorul Legii” (Matei 5, 17): „Iconomul pentru Împărăția lui Dumnezeu este ca neguțătorul care scoate din cămara sa noi și vechi” (Matei 13, 52); „Zidiți pe temelii Apostolilor (mai întâi) și a Proorocilor, piatra din capul unghiului fiind Însuși Hristos” (Efeseni 3, 20); „Pe lângă aceasta (lumina Taborului) avem cuvântul proorocesc mai întărit, la care bine faceți să luați aminte ca la o făclie ce strălucește în loc întunecos până va lumina ziua și luceafărul vă răsări în inimile voastre” (2 Petru 1, 18-19). Numai cele „noi” în Hristos le pun în lumină pe cele „vechi” ale Legii, tot așa cum numai în Lumina lui Hristos pot fi înțelese și „cele de pe urmă”. În acest sens Hristos este „Alfa și Omega” (Apocalipsa 22, 13). El este „Soarele dreptății” (Maleahi 3, 20), Care pune în adevărata ei lumină, ca o slavă, „făclia” Sfântului Ioan Botezătorul (Ioan 5, 35), o „făclie” care era mereu aprinsă și, tocmai de aceea, luminoasă. Dacă Mântuitorul spunea în legătură cu Jertfa cu care a încununat lucrarea Sa: „Bobul de grâu de nu

va muri rămâne singur, iar dacă va muri aduce roadă multă” (Ioan 12, 24), astfel, tot ce a lucrat Dumnezeu a intrat prin Jertfa Sa în Slava cea de sus. Este vorba de împlinirea aceluia semn de după Ieșirea din Egipt, al prefacerii „*apelor amare*” în „*ape dulci*” printr-un „*lemn*” (Ieșirea 15, 25).

Dacă și despre Sfântul Ioan se putea spune: „*Sluga nu știe ce face stăpânul său*” (Ioan 15, 15), tot astfel, prin aceste considerente față de Ioan, Mântuitorul scoate în evidență darurile atât de mari ale lui Dumnezeu prin el către cei ce cred. Dar și Sfântul Ioan este pentru cei ce cred un dar atât de mare pentru întărirea credinței și acest lucru, mai mult decât semnificația numelui său de „*Ioan*”, ca „*milă*” dumnezeiască pentru calea Luminii lui Hristos. Prin evenimentele în care Sfântul Ioan era implicat, a putut fi înțeleasă lucrarea Mântuitorului, așa cum prin Sfânta Fecioară Maria El a putut fi înțeles mai bine ca „Dumnezeu cu noi”, Emanuil. Această importanță pentru Biserică o exprimă icoana „Deisis”, Mijlocitoarea, după cum îi preamărise pe cei doi Însuși Mântuitorul în numele Tatălui Său: „*A sta de-a dreapta și de-a stânga Mea nu-Mi este dat Mie să dau, ci se va da celor pentru care s-a pregătit de către Tatăl Meu*” (Matei 20, 23). Pentru ca cinstirea lor să fie nu cea de la oameni, ci cinstirea rânduită lor de către Tatăl Său, Mântuitorul nu se comporta nici față de Ioan, nici față de Sfânta Maria, Maica Sa, după relațiile de rudenie, oricât de apropiate ar fi fost acestea. Acest lucru, desigur, întrucât primise la Botez „*o mărturie mai mare decât a lui Ioan: faptele pe care Mi le-a dat Tatăl să le săvârșesc*” (Ioan 5, 36). Referitor la înrudirea Sa cu Iisus, Sfântul Ioan recunoștea în mod deschis: „*Eu nu-L cunoașteam*” (Ioan 1, 33). De aceea, „nedumerirea” sa față de Mântuitorul, în Care vedea nu atotputernicia lui Dumnezeu, ci puterea Sa atotștiitoare de a scrie în inimi voia Sa, era atât de spontană și sinceră, căci dacă ar fi avut în vedere relația de rudenie cu Iisus, Sfântul Ioan ar fi trebuit să fie mândru de faptele sale, mai ales la evenimentul învierii fiului văduvei din Nain, în urma căruia el și-a exprimat „nedumerirea” (Luca 7, 19).

Tot astfel, față de Sfânta Maria, Maica Sa, Mântuitorul se comporta după Botez ca față de cea dintâi fiică a Tatălui: „*Întinzând mâna către ucenicii Săi a zis: iată mama Mea și frații Mei. Că oricine va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela îmi este frate și soră și mamă*” (Matei 12, 49-50). Fără îndoială, între împlinitorii cuvântului lui Dumnezeu nu era nici unul mai mare decât Sfânta Fecioară, fapt pentru care i s-a spus la Buna-Vestire prin mesagerul cel mare din cer: „*Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine! Binecuvântată ești tu între femei!*” (Luca 1, 28). De aceea, când pe parcursul lucrării Sale Mântuitorul i se adresa cu apelativul „*femeie*”, acest lucru însemna tocmai acea binecuvântare pe care o avea Maria între femei. Dar calitatea ei de „fiică a Tatălui” reiese mai ales din cuvintele de răspuns ale Mântuitorului la întrebarea ucenicilor în legătură

cu „cine este mai mare în Împărăția lui Dumnezeu”. După ce a pus în mijlocul lor un prunc, Mântuitorul a spus: „*Cine se va smeri ca pruncul acesta, va fi cel mai mare în împărăția cerurilor*” (Matei 18, 4). Nimeni nu putea avea „pruncia” chipului lui Dumnezeu mai mult decât Sfânta Fecioară Maria, cea care și în cer este „mai cinstită decât Heruvimii”. „Stăpânirea nebiruită” în smerenia chipului și în „pruncia” ei cerească, se datora și ajutorului Mântuitorului când o numea doar „femeie” pentru ca „*faptele pe care I le-a dat Tatăl să le săvârșească ca o mărturie mai mare decât a lui Ioan*” (Ioan 5, 36), să nu afecteze cu mândrie omenească smerenia chipului lui Dumnezeu din inima ei din cauza relației de rudenie. Căci nici pentru Mântuitorul Însuși acele „fapte” nu însemnau altceva, decât arătarea adâncului chipului lui Dumnezeu din El Însuși ca Lumină. Acest lucru era în conformitate cu învățătura Sa, aceea că trebuie să ieși din lume, lucru echivalent cu lepădarea de sine ca un botez, pentru a fi „*Lumina lumii*” (Matei 5, 14; cf. Ioan 15, 19): „*Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine*” (Matei 10, 37). Prin urmare, relațiile interumane sunt sfințite în Hristos prin acea lege a chipului lui Dumnezeu: „*Să iubești pe Dumnezeu din toată inima și pe aproapele ca pe tine însuși!*”. Aceste relații se sfințesc în Hristos ca o taină a Împărăției lui Dumnezeu.

La rândul lor, Sfinții Apostoli aveau să se refere la cei doi în același sens, atunci când vorbeau despre Mântuitorul: „*Născut din sămânța lui David după trup; Care a fost rânduit Fiu al lui Dumnezeu întru putere, după Duhul sfințeniei prin învierea Lui din morți, Iisus Hristos Domnul nostru*” (Romani 1, 3-4). Desigur, Dumnezeu Cel veșnic era în Hristos ca „*grăuntele de muștar*” al Împărăției lui Dumnezeu, iar în Duhul Sfânt era ca un „*porumbel*”, așa cum s-a arătat lui Ioan. Sfânta Fecioară Maria a mărturisit, inspirată de Duhul Sfânt, după Buna-Vestire: „*Domnul a căutat spre smerenia roabei Sale, că iată de acum mă vor ferici toate neamurile*” (Luca 1, 48). Tot astfel în „*micșorarea*” sa, Sfântul Ioan putea mărturisi după Botezul Mântuitorului și după chemarea ucenicilor Săi dintre cei botezați de el: „*Cel ce are mireasă este mire, iar prietenul mirelui care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie de glasul lui. Deci această bucurie a mea s-a împlinit*” (Ioan 3, 29).

Cuvânt la Duminica a XXIX-a după Rusalii

(Vindecarea celor 10 leproși)

Preot Dorin Zarioiu

„Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta care este de alt neam?” (Luca XVII, 17–18)

Iubiți credincioși,

In paginile Sfintei Scripturi găsim presărate nenumărate minuni pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos le-a săvârșit asupra oamenilor în vederea tămăduirii lor trupești și sufletești. Între acestea se numără și vindecarea celor zece leproși, fapt care s-a petrecut în timp ce Mântuitorul se deplasa cu ucenicii Săi din Galileea spre Ierusalim. Era ultimul Său drum, era drumul spre Jertfă, al cărui dramatism a fost evidențiat în mod succint de către Sfântul Evanghelist Luca. Dar, aproape de intrarea într-un sat, Acesta a fost întâmpinat de zece leproși care strigau cu multă îndârjire: „*Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi!*” (Luca XVII, 13). Era strigătul unor oameni ajunși în culmea disperării pentru că lepra era o boală foarte grea, care făcea nenumărate victime în rândul omenirii. Era o boală groaznică, deoarece nu se găsea nici un remediu pentru tămăduirea ei, aceasta producând dureri fizice și sufletești care încet, încet măcinau trupul bolnavului. De asemenea, ea se transmitea și celor din jur și din această cauză leproșii erau alungați de către concitadini, aceștia fiind nevoiți să rătăcească prin locuri izolate pentru a evita contactul cu cei sănătoși și obligați în același timp să avertizeze de departe pe trecători că posedă lepra.

La auzul acestor strigăte disperate, Mântuitorul S-a milostivit față de ei și nu a amânat răspunsul Său de iubire, nu le-a pus nici o întrebare, nici o condiție, nici măcar faptul de a-și mărturisi credința așa cum procedase în alte împrejurări similare. Cu multă gingășie spirituală, S-a apropiat de ei și ca să evite o popularitate zgomotoasă pe care ar fi produs-o o astfel de tămăduire, i-a trimis să meargă și să se arate preoților, cei care după Lege erau îndreptățiți să

constate vindecarea și să dispună revenirea lor printre oamenii sănătoși (*Levitic XIII-XIV*). Însă nu a mai fost nevoie să îndeplinească această prescripție a Legii, căci pe drum au constatat, spre uimirea lor, că s-au vindecat.

Aceasta este prima parte a tabloului zugrăvit în pericopa evanghelică de astăzi, o minune izvorâtă din iubirea și compasiunea Mântuitorului față de creatura Sa cea mai distinsă, omul, o minune prin care Acesta își dezvăluie puterea dumnezeirii Sale. Pe cât de măreață este această primă parte a Evangheliei, pe atât de deprimentă este partea a doua.

Constatănd că s-au vindecat în mod miraculos, nouă dintre cei zece leproși, și-au îndreptat pașii spre casele și spre familiile lor, uitând de binefăcătorul lor. Numai unul dintre ei, văzând că a fost tămăduit, s-a întors din drum și venind la Iisus „*a căzut cu fața la pământ, la picioarele Lui, și I-a mulțumit*“ (*Luca XVII, 16*). Pentru evidențierea acestui fapt, Sfântul Evanghelist Luca ține să precizeze că cel recunoscător era samarinean, neam desconsiderat de către evrei pentru că se amestecaseră cu păgânii și își împrăsiaseră unele tradiții ale lor. Dar, iată că tocmai acela a dat dovadă de omenie, de dragoste, de recunoștință, fiind înzestrat cu alese virtuți, asemenea Samarineanului milostiv, care salvase și îngrijise cu multă dragoste și afecțiune pe cel care căzuse în mâinile tâlharilor. La vederea acestuia, Mântuitorul, oarecum indignat, a zis: „*Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam?*“ (*Luca XVII, 17-18*). Și apropiindu-Se cu multă dragoste de cel vindecat, ca și orbului Bartimeu, Mântuitorul i-a spus: „*Scoală-te și du-te! Credința ta te-a mântuit!*“ (*Luca XVII, 19*).

Dacă aici se încheie descrierea biblică a vindecării celor zece leproși, nu același lucru se petrece cu învățătura care se cuvine să o desprindem din această miraculoasă vindecare. Fiecare pericopă din Sfânta Scriptură, fiecare parabolă, fiecare minune săvârșită de Mântuitorul Iisus Hristos are o semnificație, o chemare, un imbold pentru fiecare dintre noi. Din prezentarea pericopei evanghelice de astăzi se desprind două tablouri sugestive: unul în care este înfățișat chipul blând, luminos și senin al samarineanului, adevărată pildă de recunoștință față de binefăcătorul său și altul în care ne este ilustrat chipul lipsit de respect, de dragoste și de recunoștință al celorlalți nouă leproși. Din nefericire și astăzi cazurile de nerecunoștință sunt frecvente și nu întâmplător se afirmă zicala că recunoștința este ca o floare rară ce crește pe culmile semețe ale munților. De aceea, se cuvine să nu judecăm cu asprime fapta celor nouă leproși pentru că și noi, de multe ori poate ne găsim în situația lor. Dacă luăm seama la viața noastră de zi cu zi, observăm că sunt atâtea lucruri pe care le-am primit de la Dumnezeu și pentru care se cuvine să fim recunoscători.

Ființăm și trăim pe acest pământ datorită Lui, iar viața noastră, de multe ori, este supusă anumitor încercări și primejdii. Atunci, parcă simțim că nici noi, nici aproapele

nu ne poate ajuta să ieșim din impas și să biruim astfel de greutateți. Singurul ajutor nu ne rămâne decât invocarea lui Dumnezeu și sprijinul Său, asemenea modelului celor zece leproși: „*Isuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi! Ajută-ne!*“.

Este în firea noastră dorul după mai bine, dorul după fericire, dorul după Dumnezeu. Iisus venind în lume ne-a arătat și ne-a deschis calea, dar ne-a și oferit sprijinul ca noi să putem urca pe treptele desăvârșirii. Trebuie însă numai să dorim acest lucru din tot sufletul nostru și să alergăm cu smerenie, cu dragoste și cu recunoștință la Iisus, așa cum a alergat samarineanul care a căzut cu fața la pământ la picioarele Lui, mulțumindu-I.

În cununa vieții creștine, recunoștința ocupă un loc aparte, ea fiind mărturia credinței, nădejzii și dragostei creștine. Este dovada unei vieți duse după voia lui Dumnezeu. Oricât de rară, ea trebuie păstrată, îngirjită și cultivată ca să nu o înăbușe neghina nerecunoștinței care întunecă viața oamenilor și o coboară mai jos decât a ființelor necuvântătoare, care și acelea, de multe ori, își amintesc de binefăcătorii lor. Asemenea psalmistului David, se cuvine să grăim și noi: „*Binecuvintează suflete al meu pe Domnul și nu uita toate răsplătirile Lui*“ (Psalm CII, 2), pe care ni le-a făcut în tot timpul vieții.

Să nu-i uităm și să le mulțumim totdeauna părinților, duhovnicilor, învățătorilor și tuturor celor care ne-au ajutat și ne-au făcut bine. Credința noastră ne îndeamnă să purtăm sarcinile unii altora, să ne rugăm unii pentru alții și să ne împărtășim unii altora necazurile și bucuriile. Săvârșind aceasta vom dovedi că suntem ucenicii vrednici ai Domnului, demni de a moșteni Împărăția Sa. Amin.

Cuvânt la Duminica fiului risipitor

(Luca 15, 11-32)

Două drame. Una mai cutremurătoare decât cealaltă

† **Sebastian Ilfoveanul**

Episcop Vicar al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor

Iubiți credincioși,

Evangelia de astăzi este plină de învățături. O evanghelie care pune pe predicatorul aflat la amvon într-o mare dilemă, neștiind la ce să se refere mai întâi: la răbdarea, iertarea și bucuria tatălui că i s-a întors fiul cel rătăcit, sau la pocăința acestuia din urmă? Să facă exegeză, explicând fiecare cuvânt, arătând ce înseamnă fiecare fapt sau fiecare dintre atitudinile prezente în evanghelia de astăzi: a tatălui, care nu este altcineva decât Dumnezeu, a fiului risipitor, care suntem noi, cei care uneori în viața aceasta „cădem”, sau a fiului mai mare care, deși n-a călcat niciodată cuvântul părintelui său, rămâne totuși undeva „în afara bucuriei”?

Ei bine, în ceea ce mă privește, dorind să talmăcesc frumusețea și înălțimea duhovnicească a acestei pericope evanghelice, am ales să mă refer la cei doi fii: unul mai tânăr, dar care pleacă și se pierde în desfrânare, iar altul mai mare, ascultător față de tatăl său, niciodată călcându-i porunca. Unul tânăr și fără de minte, dar care la un moment dat, „regăsindu-se”, vine și, pocăindu-se, devine modelul evangheliei de astăzi, pe când celălalt, deși niciodată nu și-a supărat tatăl, rămâne până la urmă personajul nefast și negativ.

Dragii mei,

Evanghelia de astăzi ne prezintă doi oameni: unul care, în prima parte a pericopei evanghelice este păcătos, dar care apoi se reabilitează, iar altul „drept”, dar care, în pofida „dreptății” lui, rămâne afară de Împărăție, pentru că ospățul și bucuria pe care tatăl, Dumnezeu, a găsit de cuviință să le pregătească fiului pocăit, înseamnă Împărăția Cerurilor. Cum se face, însă, că fiul desfrănat și păcătos ajunge în Împărăția lui Dumnezeu, iar celălalt, care totdeauna și-a ascultat părintele, rămâne „afară”? Ce se întâmplă oare în Evanghelia de astăzi? De ce se răstoarnă lucrurile, și fiul risipitor, cel care-și supără tatăl cerându-i

de la obraz moștenirea pentru a o cheltui cu desfrânatelile, devine până la urmă personajul pozitiv — personajul „simpatic”, dacă vrei — iar fiul cel „drept”, care „totdeauna a slujit” și niciodată nu a călcat porunca tatălui său, ajunge dintr-o dată personajul negativ și „antipatic”? Ce face, așadar, fiul desfrânat ca să „merite” Împărăția lui Dumnezeu, și ce face fiul ascultător de, până la urmă, rămâne în afara aceleiași Împărății?

Fiul cel desfrânat, dragii mei, „își vine în sine”. Își vine în fire și își dă seama că a greșit, realizează că a ajuns un nenorocit și înțelege că trebuie să se întoarcă numaidecât la tatăl său, și nu oricum, nu povestindu-i și bravând cu „isprăvile” sale, ci: „*Sculându-mă mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi*” (Luca 15, 18-19). Așa a plănuțit: într-o smerenie și pocăință să vină înaintea tatălui și să-și ceară iertare, nu pretinzându-i să-l repună în drepturile pe care le-a pierdut ci, gata să facă muncă de slugă, numai să fie reprimat în „casa” tatălui său. Această pocăință și smerenie văzându-le tatăl, care nu a încetat să-l aștepte încă din clipa în care a plecat, l-a iertat pe dată și l-a primit cu bucurie, dăruindu-i înapoi tot ce pierduse, și aceasta din dragoste și de bucurie că „*acest fiu al său mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat*” (Luca 15, 24).

Ce se întâmplă cu fratele mai mare?

El n-a mișcat nici o clipă când a spus tatălui său: „*Iată, de atâtea ani îți slujesc și niciodată nu ți-am călcat porunca*” (Luca 15, 29). Adevărat grăia. Și cu toate acestea, el este personajul negativ din evanghelia de astăzi. Unde a greșit acest „drept” care nu și-a supărat niciodată tatăl? Greșește cu neputința de a se bucura împreună cu tatăl său, și mai ales cu fratele lui care, pierdut fiind s-a mântuit. În loc să se bucure, acesta se întristează. „S-a mâniat”, zice evanghelia, și a rămas afară. S-au dus care mai de care căutând să-l convingă să treacă peste ce, dragii mei? Peste invidie? Peste răutate? Peste prostie? Peste împietrire? Acestea sunt care nu ne lasă să ne bucurăm de binele celui alt! Acestea sunt care ne fac să ne întristăm când aproapelui nostru îi merge bine; să fim invidioși, triști și supărați când, de fapt, suntem chemați să ne bucurăm și să ne veselim împreună la „ospățul” cel dumnezeiesc!

Vă întreb: Ce ne împiedică să fim astăzi aici, în casa Părintelui nostru două ceasuri, rugându-ne lui Dumnezeu pentru slăbiciunile și păcatele noastre de fiecare zi? Ce ne împiedică să ne bucurăm în aceste două ore împreună cu Dumnezeu? Ce ne ține acasă, pe drumuri, prin parcuri, sau mai știu eu pe unde, numai să nu ne bucurăm aici împreună cu Tatăl ceresc care, iată, răsplătește fiecăruia pocăința cu ospăț și bucurie veșnică? Ce ne împiedică să ne petrecem viața întreagă în frica lui Dumnezeu și în comuniune cu El și cu fratele sau aproapele nostru?

Unde greșește, așadar, fratele „mohorât” al fiului risipitor? Astăzi, poate pentru prima oară, îi vorbește tatălui său cu reproș: „*Mie niciodată nu mi-ai dat măcar un ied ca să mă veselesc cu prietenii mei!*” (Luca 15, 29) Tot astăzi, se face și judecător disprețuitor al fratelui său: „*dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, pentru el ai înjunghiat vițelul cel îngrășat!*” (Luca 15, 30). Îl condamnă pe tatăl său pentru modul în care l-a primit pe fiul cel pierdut, răbufnește și, dintr-o dată nu mai este nici fiu ascultător ca până atunci, nici frate bun celui „căzut”. Mai mult decât atât, evanghelia de astăzi ne lasă să înțelegem că, în cele din urmă, a rămas supărat „afară” - afară de Împărăția lui Dumnezeu.

Iată de ce aș spune că, evanghelia de astăzi nu ne prezintă doar o dramă - cea a Fiului risipitor - ci două, pentru că, discret, în spatele dramei celui căzut se consumă o dramă mult mai cutremurătoare, cea a Fratelui mai mare care, se pare că până la urmă s-a finalizat absolut nefericit. Dacă fiul mai mic trăiește drama „izolării în afara comuniunii” cu Dumnezeu, celălalt trece prin drama izolării de Dumnezeu „în interiorul comuniunii”, ceea ce mi se pare și mai înfricoșător! Grea este singurătatea „de unul singur” dar, mai cumplită - ne arată această pericopă evanghelică - este singurătatea „în doi” sau „în comuniune”!

La aceste două atitudini am vrut să medităm astăzi! Să ne aducem aminte de cuvântul evangheliei care spune: „*vameșii și desfrânatele merg înaintea noastră în împărăția lui Dumnezeu*” (Matei 21, 31) iar noi, cei cărora ni se pare că suntem drepti și că niciodată nu am călcat cuvântul Părintelui Dumnezeu, fiind fiul ascultător - și nu cel risipitor, care și-a cheltuit „zestrea” sa sufletească și trupească în păcate - rămânem în mod paradoxal „afară”. Iată, așadar, pericolul care ne pândește pe noi cei care, poate, la prima citire a evangheliei de astăzi, ne-am identificat cu fiul cel ascultător. Atenție însă! Mântuitorul Hristos ne atrage atenția astăzi ca nu cumva, în pofida dreptății noastre, în ciuda faptelor noastre „extraordnare” pe care pretindem de multe ori, exagerând cu subiectivism, că le-am săvârșit, să avem aceeași surpriză și să rămânem totuși „afară de Împărăție”.

Fiul desfrânat ne devine până la urmă simpatic, nu pentru că a desfrânat și și-a cheltuit averea în dezmierdări, ci pentru că a cunoscut într-un final „taina pocăinței”. A aflat secretul reabilitării, „și-a venit în fire” sau în sine, cum zice evanghelia. S-a regăsit pe sine și a putut să se schimbe. A putut să se ridice din mocirla păcatului, a putut să se smerească, a găsit în sine puterea necesară să vină înaintea tatălui său să-și recunoască greșeala și să ceară nu ceea ce avusese, ci starea de slugă. Evanghelia de astăzi, gândesc eu, ne face atenți pe noi, cei care „tocim pragul” bisericii zi de zi ori duminică de duminică, nu cumva să cădem în păcatul fratelui celui mare: în această ascultare formală, lipsită de recunoștință față de Părintele, dar și de dragoste și prețuire pentru fratele nostru, mai cu seamă atunci când acesta se pocăiește. Să luăm aminte la acest „soi de dreptate” lipsită

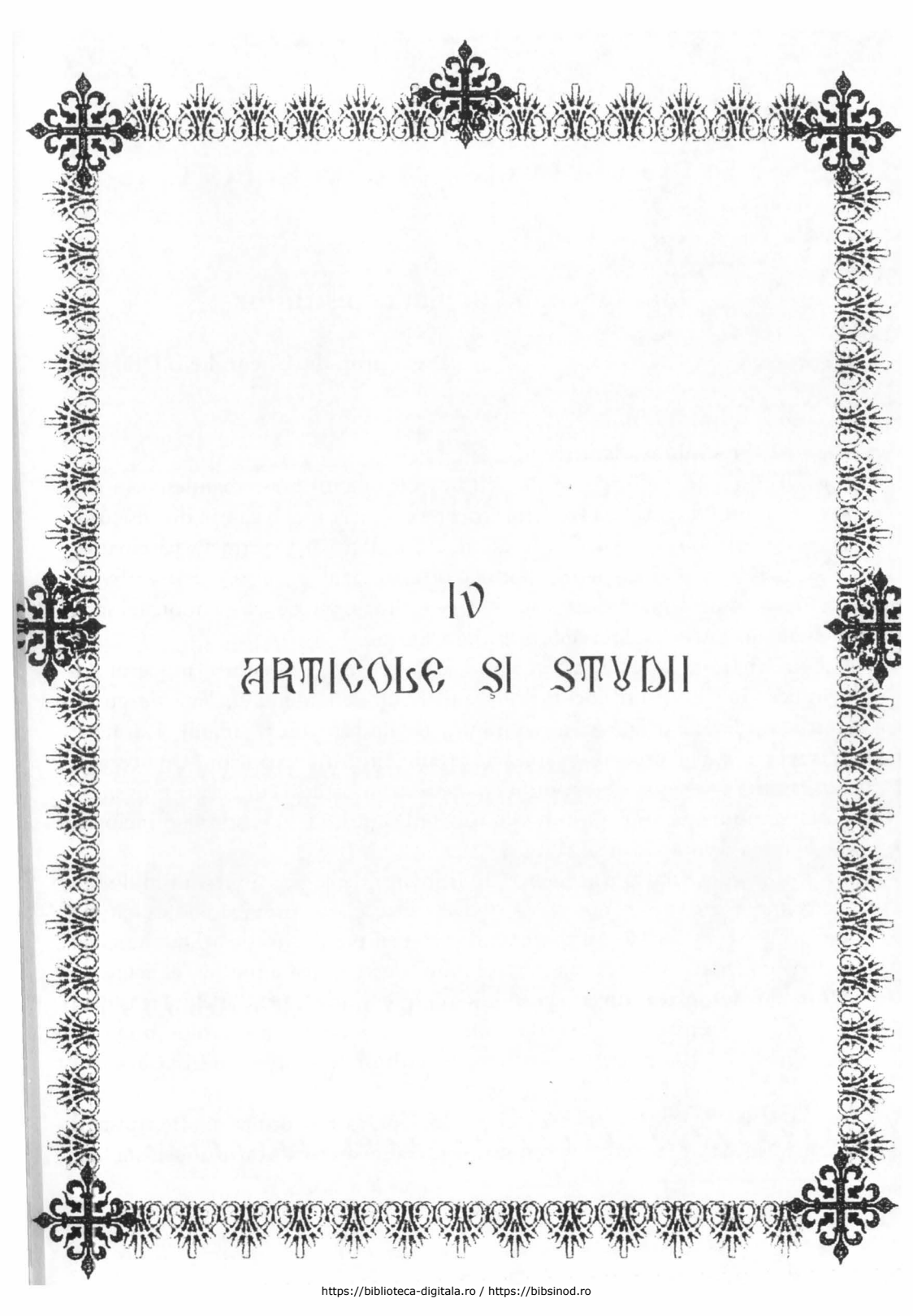
de bunătate, o dreptate stearpă și împietrită, ceea ce a făcut din fratele mai mare un „pom neroditor”; un pom frumos, cu coroană bogată, verde, dar care rămâne totuși mânios și neputincios în fața iubirii de frate și chiar a iubirii de părinte. Rămâne trist și nerecunoscător „afară”!

Mesajul evangheliei de astăzi este, așadar, acesta: dacă suntem cumva sau vom ajunge vreodată, în anumite clipe ale vieții noastre, fiul cel pierdut, să ne aducem aminte că Dumnezeu ne așteaptă și este gata să ne repună neîntârziat și fără reproș în aceeași stare din care am căzut, numai să arătăm și aceeași conștiință, smerenie și pornire de a ne schimba, pe care le-a arătat fiul risipitor. Dacă suntem fiul care nu a căzut, gata oricând să spunem lui Dumnezeu: „*Iată de atâția ani îți slujesc și niciodată nu ți-am călcat porunca...*” (Luca 15, 29), atenție că în această „dreptate” a noastră trebuie să picurăm și un strop de iubire, ca dreptatea noastră să nu fie o dreptate mândră și împietrită, ci să presărăm printre faptele noastre bune și puțină iubire și compasiune față de cel căzut, și nicidecum dispreț sau judecată crudă față de el.

Prin urmare, evanghelia de astăzi ne chemă să ne pocăim dacă am căzut, iar dacă n-am căzut, să avem grijă, nu cumva să cădem tocmai prin faptul că ni se pare că „stăm”. Ne îndeamnă să învățăm să ne bucurăm când vedem „binele” în jurul nostru și să nu ne încețoșăm mintea cu invidie și răutate, privind cu gând viclean la bucuriile celorlalți, știut fiind că Dumnezeu are dragoste mare pentru toți și că se bucură de fiecare dintre noi dacă vom ști să-I prețuim chemarea. Iar dacă am căzut, dacă vom ști să-I cerem iertare, poate să treacă totul cu vederea, așa cum a făcut-o cu fiul cel pierdut.

Făcând așa, dragii mei, vom ajunge și noi să petrecem la „ospățul” Stăpânului Dumnezeu, ca să ne bucurăm cu El în vecii vecilor. Amin.

IV
ARTICOLE ȘI STUDII

Sfânta icoană în viața creștinilor

Preot prof. dr. Gheorghe I. Drăgulin

1. Preliminarii istorice

Ca și teologia icoanei, tăgăduirea valabilității ei s-a manifestat în mai multe epoci. Se vorbește astfel de iconoclasmul bizantin din veacurile al VIII-lea - al IX-lea, de un iconoclasm al Reformei¹, ba chiar de unul occidental din epoca noastră. În cazul din urmă, „este vorba, de fapt, despre o deformare a sensurilor icoanei printr-o pierdere a coordonatei sacre în jungla imagistică, sufocată de variațiuni stilistice”².

Referitor la apariția mișcării iconoclaste, cercetătorii moderni au identificat trei elemente ideologice esențiale ale fenomenului. Față de gustul pentru imagistica religioasă al creștinilor de limbă greacă, sirienii și armenii îndeosebi prețuiau mai puțin satisfacția contemplării icoanelor. De aceea se pare că nu a fost lipsit de importanță faptul că împărații iconoclaști proveneau tocmai din provinciile Răsăritului în care limba greacă nu constituia principalul instrument de comunicare.

S-a constatat și o evidentă confruntare ideologică a creștinismului cu islamismul. Dintre aceste două religii universaliste, cel din urmă revendica statutul de cea mai recentă religie și totodată de cea mai pură revelație a Dumnezeuului lui Avraam. Spre a face și mai eficace autocaracterizarea amintită, el acuza de politeism și de idolatrie învățătura creștină despre adorarea persoanelor Preasfintei Treimi și de venerare a icoanelor. De aici, strădaniile împăraților bizantini din veacul al VIII-lea de „purificare” a creștinismului spre a rezista atacului mahomedanismului.

Pe lângă factorii neteologici ai crizei pe care o urmărim, creștinismul primar însuși a furnizat iconoclasmului unele argumente. Este cazul origienismului.

¹ Diac. conf. dr. Ioan Caraza, *Sfânta Scriptură și sjintele icoane în tradiția patristică răsăriteană*, în „Glasul Bisericii”, LIX (2003), nr. 1 - 4, p. 71, 81.

² Conf. dr. Mihaela Palade, *Libri Carolini sau fundamentul teoretic al trecerii de la icoană la tablou*, în „Mitropolia Olteniei”, LVIII (2006), nr. 5 - 8, p. 42.

Influențat de spiritualismul platonice, cum se dovedește, el „nega materiei o existență permanentă creată de Dumnezeu, și pentru care singura realitate era cea intelectuală (...) Există mărturii că sftncicii teologici ai lui Leon al III-lea, cel dintâi împărat iconoclast, erau de asemenea origeniști cu vederi foarte sigure identice cu acelea ale lui Eusebiu. Astfel, un iconoclasm pur «grecesc», destul de diferit din punct de vedere filosofic de cel orientat și islamic, a condus la această mișcare”³. Evident lucru că îndepărtarea de istoria omenească, de mai sus, se adăuga la mai vechea doctrină neoplatonică despre chip ca mijloc de acces la prototipul dumnezeiesc, iar nu ca sălaș al dumnezeiescului însuși. Din aceste idei, iconoclasmul a preluat curând argumente de polemică anticreștină. El a afirmat că chipul este întotdeauna identic cu prototipul. Urmarea era o neadecvare, provenită din faptul că chipul material nu putea să realizeze niciodată această identitate.

2. Cinstirea icoanei Mântuitorului în chip de om se fundamentează pe dogma întrupării Sale

Mai mult decât unele exagerări ale venerării la care se ajungea în mediile credincioșilor simplii, dincolo de intenția împăraților de a acapara averile mănăstirilor⁴, unele carențe ale teologiei creștine au ușurat dezvoltarea mișcării iconoclaste. Lăsând de o parte reținerile legate de amintirea cultului păgân al idolilor, se vede această disfuncție teologică la Eusebiu al Cezareii. El respingea icoana cu justificarea că dumnezeirea Mântuitorului este nevăzută. Ea rămâne la fel de nereprezentat, întrucât omenitatea Sa este copleșită de dumnezeire. Totuși, îndeosebi de la mijlocul veacului al VI-lea, apar icoane adevărate ale lui Iisus în special în vestul Imperiului Bizantin și pe Muntele Sinai. „Argumentele de tip hristologic, în favoarea acestor reprezentări sunt asemănătoare celor utilizate odinioară împotriva imaginilor”⁵.

Prin canonul 82 al Sinodului Trulan (692) se fac pași importanți pe calea părăsirii simbolismului biblic în reprezentarea în icoane a Mântuitorului. El trebuie să fie înfațșat după chipul său omenesc, nu ca Miel. „...Ca înțelegând prin aceasta măreția lui Dumnezeu Cuvântul, să fim îndrumați și spre aducerea-amine de petrecerea Lui în trup, de patima Sa și moartea Sa mântuitoare, și de

³ John Meyendorff, *Teologia bizantină*. Tendințe istorice și teme doctrinare. Trad. din limba engleză de Pr. conf. dr. Alexandru I. Stan, București, 1996, p. 62.

⁴ Pr. prof. dr. Ioan Rămureanu, *Istoria bisericească universală*, Manual pentru Seminariile teologice, București, 1992, p. 163.

⁵ Karl Christian Felmy, *Icoana în teologia și spiritualitatea ortodoxă*. Trad. de drd. Ana Ocoleanu, în „Mitropolia Olteniei”, LVIII (2006), nr. 5 - 8, p. 25.

răscumpărarea (izbăvirea) lumii, care s-a făcut prin aceasta”⁶.

Sfântul Ioan Damaschin, cel mai mare teolog al cinstirii icoanelor, subliniază și mai insistent temeiul hristologic al zugrăvirii acestora: „Odinioară Dumnezeu Cel necorporal și fără de formă nu se zugrăvea deloc. Acum însă, prin faptul că Dumnezeu S-a arătat în trup, a locuit printre oameni, fac icoana chipului văzut al lui Dumnezeu. Nu mă închin materiei, ci mă închin Creatorului materiei, Creatorului Care S-a făcut pentru mine materie și a primit să locuiască în materie și a săvârșit prin materie mântuirea mea”⁷. Același teolog a precizat încă de mai înainte: „Evident însă că atunci când vezi că Cel fără de corp S-a făcut pentru tine om, atunci vei face icoana chipului Lui omenesc”⁸.

Sfântul Ioan Damaschin a pus accentul pe faptul că Logosul a determinat schimbarea raportului dintre Dumnezeu și lumea văzută. Teologul amintit a arătat mai întâi că înomenirea Mântuitorului a conferit materiei o nouă funcție și demnitate. Pe de altă parte a fost combătută afirmația iconoclaștilor că icoana este identică neapărat cu prototipul ei ceresc, că icoana “este Dumnezeu”. “În această privință, tradițiile origenistă și neoplatonică, de care se foloseau de asemenea iconoclaștii, sprijineau cauza ortodocșilor: numai Fiul și Duhul sunt «icoane naturale» ale Tatălui, și prin urmare, de o ființă cu El, iar celelalte icoane ale lui Dumnezeu sunt diferite ființial de modelul lor și, prin urmare, nu sunt «idoli»”⁹.

Clarificările de mai sus au fost adoptate de Sinodul al VII-lea Ecumenic (787): icoana constituie obiectul unei cinstiri relative, numită venerare, adorarea fiind rezervată numai lui Dumnezeu. Se știe de asemenea că precizările acestea nu au fost respectate întocmai la traducerea actelor sinodale în latină, când noțiunea de „venerare” a fost redată prin „adorare”.

Biruința Ortodoxiei la Niceea II a demonstrat încă o dată că învățătura religioasă poate fi exprimată prin cuvinte, prin cărți și prin trăire personală. Totodată ea poate fi redată și „prin puterea omului asupra materiei, prin experiență estetică și prin gesturi și atitudini ale trupului în fața sfințelor icoane”¹⁰. Toate acestea sunt îndreptățite de o antropologie religioasă exprimată în cult, în liturghie, în conștiința duhovnicească, și care nu lasă în domeniul profan nici una din funcțiile sufletului și ale trupului persoanei umane.

⁶ Cf. Arhid. prof. dr. Ioan N. Flocă, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*. Note și comentarii. [Sibiu], 1991, p. 143.

⁷ Sf. Ioan Damaschin, *Cultul sfințelor icoane* (Cele trei tratate contra iconoclaștilor), I, 26. Trad. din grecește de Pr. D. Fecioru, București, 1937, p. 17.

⁸ *Ibidem*, I, 8; trad. cit., p. 7.

⁹ John Meyendorff, *ibid.*, p. 65.

¹⁰ *Ibidem*, p. 73.

3. Lucrarea Sfântului Duh reflectată în sfintele icoane

Este cunoscut faptul că Sfântul Ioan Damaschin atribuie icoanei prezența celei de a treia Persoane dumnezeiești. La Botezul Domnului, Duhul a coborât din cer sub forma unui porumbel și a făcut publică dumnezeirea Mântuitorului. „Lucrarea sfințitoare a Duhului condiționează orice act în care spiritualul ia trup, se întrupează, devine *bristofanie*, manifestare a lui Hristos”¹¹. Tot adumbririi Sfântului Duh se datorează și calitatea de *Theotokos* a Maicii Domnului, după cum limbile Sale de foc au dat naștere Bisericii, trupul lui Hristos. Umanitatea îndumnezeită a lui Iisus devine ipostasa Dumnezeuului-Om.

De la Cincizecime, Sfântul Duh devine lucrător și în cuprinsul naturii. Prin acțiunea Lui, persoana umană și toată fapturna este înnoită la starea cea dintâi. Orice om este o icoană vie, deoarece poartă în el chipul lui Dumnezeu.

În Biserică, Duhul Sfânt este garantul și păstrătorul Adevărului, cum se cunoaște din istoria Sinoadelor Ecumenice. Ca răspuns la epiclesa ritului sfințirii icoanei, Duhul Frumuseții a identificat asemănarea cu Hristos și a făcut din imagine icoană, Frumusețea contemplată a Cuvântului¹². El este contemplat acum în liniște, dincolo de cuvinte, în strălucirea Luminii Sale neînserate.

Pentru a evita sărăcia unui spiritualism excesiv, pentru a sesiza prezența simbolismului iconic, marii teologi sfatuiesc păstrarea coordonatei verticalei apofatice cu orizontala catafatică. Aceeași întrepătrundere a energiilor celor două naturi în Hristos trebuie cugetată și în alt caz. „în uniunea ipostatică, umanitatea îndumnezeită a lui Hristos participă la slava divină și ne face să-L vedem pe Dumnezeu”¹³.

În privința realității unicei teandrii din ipostasul Cuvântului întrupat, Părintele D. Stăniloae precizează: „Apărătorii icoanelor n-aveau încă prea explicit lămurită doctrina energiilor necreate aduse în creațiune de Duhul Sfânt. Aceasta le-ar fi dat puțința să explice legătura între Hristos ca prototip, și icoana Lui, legătură pe care ei o afirmă fără să le confunde”¹⁴.

Amintitul teolog mai conchide: „La fel sfinții sunt într-o legătură cu icoanele lor prin faptul deosebit că ei sunt plini de Hristos, iar energiile Duhului Sfânt de care sunt plini, prin aceasta se proiectează din ei și asupra icoanelor lor. Prin icoane urcăm la cinstirea sfinților, în care vedem rezultatul lucrării lui

¹¹ Paul Evdochimov, *Arta icoanei, o teologie a frumuseții*. Trad. de Grigore Moga și Petru Moga, București, 1993, p. 178.

¹² *Ibidem*, p. 179.

¹³ *Ibidem*, p. 181.

¹⁴ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. III. București, 1978, p. 348.

Hristos și lucrarea Lui prezentă”¹⁵.

4. Rolul educativ și haric al icoanelor

Trebuie să amintim că în concepția Sinodului al VII-lea Ecumenic, noțiunea de icoană are o sferă foarte largă. Se includ aici o gravură pe un potir, un portret, o frescă, o reprezentare scenică pe un veșmânt, o imagine pictată pe lemn, o miniatură dintr-un manuscris, un mozaic.

Cu privire la cel reprezentat în imagine deosebim în principal icoana Mântuitorului, a Maicii Domnului, ale îngerilor, ale sfinților. Cu timpul s-au dezvoltat și reprezentări scenice, înfațișând imaginea Nașterii Domnului, a Răstignirii Sale, a Schimbării la Față. Icoanele Născătoarei de Dumnezeu sunt aproape egale cu acelea ale lui Hristos, căci mai niciodată ele nu sunt pictate fără Pruncul Iisus. Extrem de rar, și ca o influență apuseană, se vorbește de „icoane ale Mariei”.

Și imaginile sfinților sunt icoane care se referă la Mântuitorul, de vreme ce Dumnezeu S-a definit pe Sine ca „minunat” între sfinții Lui (Ps. 67, 36)¹⁶.

Rolul instructiv al icoanelor este evident, întrucât ele sunt o carte deschisă pentru toată lumea, și în mod sigur pentru cei care nu știu să citească. Privind pereții pictați ai locașului bisericesc, aceștia din urmă pot să cunoască viața, faptele, propovăduirea și minunile Domnului.

Tot de aici și în același mod, mai ales în cadrul Dumnezeieștii Liturghii, credincioșii privesc cu evlavie statornică în credință a sfinților, precum și credința, stăruința în fapte bune și jertfelnicia lor pentru Hristos.

„*Icoana* devine astfel un semn de meditație și revelație, căci: mărturisește despre (sfânt sau despre) prezența în timp și în spațiu a lui Dumnezeu, în actul întrupării și învierii Fiului Său; comunică vizual realitatea nevăzută divină, care vine sub percepția simțurilor; sugerează lumina vieții viitoare, starea de îndumnezeire, sau punctul de întâlnire dintre timpul istoric și eternitate; recunoaște participarea omului și a operelor umane la transfigurarea Creației”¹⁷.

De aceea, se vede clar că Eugen N. Trubețkoi a avut dreptate să conchidă că icoanele sunt o teologie în culori.

Dar pictura bisericească nu este numai un ansamblu împodobit cu ornamente, ci ea este și un izvor de putere duhovnicească. De aceea se mai vorbește de rolul educativ și liturgic al icoanelor. Ele ne aduc aminte de faptele și de minunile Domnului și ale aleșilor Săi. Simpla lor vedere ne predispuie la

¹⁵ *Ibidem*, p. 349.

¹⁶ Karl Christian Felmy, *op. cit.*, p. 29.

¹⁷ Pr. prof. dr. Ion Bria, *Dicționar de teologie ortodoxă*, ed. a II-a, București, 1994, p. 196.

imitarea virtuților sfinte, la evitarea unei vieți păcătoase, la săvârșirea faptelor bune. Sfantul Ioan Damaschin a intuit această realitate și posibilitate: „Nu am prea multe cărți și nici nu am timp liber să le citesc; întru însă în biserică, spitalul obștesc al sufletelor, înăbușit de gânduri ca de niște spini; podoaba picturii mă atrage să mă uit, îmi desfatează vederea ca o livadă și, pe nesimțite, gloria lui Dumnezeu pătrunde în suflet. Am privit răbdarea mucenicului, răsplata cununilor și mă aprind ca prin foc cu dorința de a-l imita. Căzând la pământ, mă închin lui Dumnezeu prin mijlocirea mucenicului și mă mântui”¹⁸.

Pe lângă atmosfera duhovnicească pe care o crează icoanele pentru oficierea Dumnezeieștii Liturghii, atât prin teologia reprezentată în ele cât și prin „trăirea conștientă a tuturor dimensiunilor serviciului divin, dimensiuni care devin semnificative în imagini prin iconografie”¹⁹, reprezentărileenerate mai au și alte calități. Ele se prezintă ca obiecte de cult sfinte și sfințitoare. „De aceea subiectul icoanei nu poate aparține lumii căzute, ci celei transfigurate”²⁰. Fiind o copie a creației preamărite, ea nu redă modele lumești și nu are o frumusețe doar de natură estetică, ci de una morală și filocalică. Este frumusețea altei lumi, la care se ajunge prin rugăciune, curăție sufletească și dar al Sfantului Duh. Devenită izvor al cunoașterii, icoana vorbește în felul ei „despre prezența printre oameni a unei omenități îndumnezeite și slăvite, mai întâi în Hristos, dar prin El și prin Duhul Sfânt și în Fecioara Maria și în sfinți ...”²¹.

În acest punct trebuie amintit faptul că Sinodul al VII-lea Ecumenic a comparat pictura cu predicarea credinței. Cum viața liturgică e inseparabilă de imagine, reiese că „arta iconografică se aseamănă slujirii preoțești (...). Iconograful arată sensul tainic și divin al lumii pe care o pictează”²².

Amintim și faptul că nici culorile întrebuițate în arta sfântă nu sunt întâmplătoare. Pentru a preîntâmpina speculațiile fanteziste, tradiția precizează că vipușca de aur de pe veșmintele Mântuitorului și ale Maicii Domnului semnifică veșnicia. În același timp, ea evidențiază stăpânirea lor împărătească. La sfinți însă, culoarea din urmă trimite la sfârșitul martiric cu ei s-au mutat la Domnul.

5. Icoana și cotidianul vieții creștine ortodoxe

O primă semnalare a acestei realități vizează spațiul sacru al locașului

¹⁸ Sf. Ioan Damaschin, *ibid.*, I, 28; trad. cit., p. 45.

¹⁹ Adrian Matei Alexandrescu, *Icoana în iconomia mântuirii. Erminia picturii bizantine și arta creștină eclezială*, în „Studii teologice”, L (1998), nr. 3 - 4, p. 123.

²⁰ Arh. drd. Mihaela Palade, *Riscurile ignorării semnificațiilor teologice ale icoanei*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă”, București, 2001, p. 143.

²¹ John Meyendorff, *op. cit.*, p. 74.

²² Tomáš Spidlik, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*. I. Manual sistematic. în românește de Maria - Cornelia Oros, Sibiu, 1997, p. 349.

sfânt. O biserică ortodoxă se pictează după un tipic ierarhic foarte amănunțit și precizat: în altar, marii episcopi sau teologi, de obicei autori ai unor opere liturgice recunoscute, în restul spațiului, mucenici, cuvioși, sfințele femei, scene din *Vechiul Testament*. O slujbă ortodoxă nu se face fără icoane în jur. Acestea sunt întâlnite în locașul bisericesc încă de la tetrapodul așezat, uneori, în mijloc, pe care credincioșii le sărută după ce aprind lumânările tradiționale. Continuă cu cele fixate pe iconostas sau cu cele de la catapeteasmă.

În largul vieții, imaginile sfinte îl însoțesc pe creștinul ortodox pe toată durata existenței sale. La primirea Tainei Botezului, i se dă pruncului o icoană de care să nu se despartă toată viața. Alta i se oferă în dar cu prilejul căsătoriei. Toate acestea, alături de iconița din mașină, alcătuiesc biserica din sânul familiei, unde se caută ajutor și mângâiere în ceasuri de restriște.

Aici amintim o tradiție populară care afirmă că nu e bine să-ți cumperi singur icoană. Trecerea timpului a alterat astfel un bun obicei de odinioară de a oferi icoane. În ceasul peșitului, după acceptarea acordării mâinii fetei, tinerii îngenunchiau, iar tatăl viitoarei mirese lua icoana din perete cu care îi binecuvânta. După aceea oferea ginerelui icoana, iar, ulterior, și logodnica.

Au rămas apoi renumite crucile de la răspântiile drumurilor, unele adevărate biserițe, care să adăpostească anumite troițe. Acestea sunt de obicei cruci ale Răstignirii sau icoane cu Maica Domnului. Se știe astăzi că, în Rusia, aceste tipuri de icoane au ajuns la peste 300 de chipuri²³.

Tot acolo au existat tipuri specifice de icoane ale Maicii Domnului după evlavia anumitor orașe sau mănăstiri. Bineînțeles că ele nu întreceau vechile modele clasice ale icoanelor de la Vladimir, de la Smolensk, de la Kazan.

Dar și la noi sunt renumite pelerinajele de la hramurile mănăstirilor Neamțu, Nicula, Mitropolia din Iași ș.a. Cu acele prilejuri, zeci de mii de vizitatori înfruntă pericolele intemperiilor și ale necunoscutului, pentru a săruta măcar o dată în viață icoanele Maicii Domnului sau ale Sfintei Cuvioase Parascheva păstrate și venerate acolo.

În domeniul militar, care punea odinioară crucea pe săbii și icoana Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință, pe steagul englez și pe cel moldovean, se trăia aceeași evlavie a binecuvântării și a ocrotirii mijlocite prin icoane.

Se știe că și în cazul repurtării victoriei din 1380 a marelui principe Dimitrie Donskoi, evlavia icoanelor a avut un mare rol. Sfântul Serghie de Radonej a mers pe câmpul de luptă, unde a binecuvântat oștile ruse cu icoana Maicii Domnului de la Vladimir. Tot așa, Sfântul Ștefan cel Mare mergea în

²³ Karl Christian Felmy, *ibid.*, p. 32.

războaie nedespărțit de cunoscutul său triptic iconografic.

În zilele noastre, rolul umanizator al însemnelor religioase a devenit și mai evident, opunând violenței, violurilor și crimelor săptămânale, demnitatea, mila și frățietatea între oameni. În multe spitale, în case de copii sau de pensionari de astăzi, străjuiește icoana Maicii Domnului care își ocrotește pruncul la piept cu gingășie și iubire maternă.

De asemenea, enoriașul rămâne foarte întristat, atunci când preotul îl ocolește cu icoana Crăciunului, deoarece „Hristos nu i-a intrat în casă”, cum crede el.

În calitatea noastră de moștenitori ai mării culturi bizantine, ruperea de acest izvor viu făcător al spiritualității ar însemna o pierdere de neînlocuit. Ea ar introduce în sânul societății contemporane o stare schizofrenică, între un mediu al icoanei sfinte și altul laic în care nu s-ar mai întâlni influența binecuvântată a acesteia. Ne-am afla atunci în fața unei ruperi de o cultură luminoasă și umanistă de neînlocuit.

De câteva săptămâni, școala și opinia publică românească pare să se fi împărțit temporar în două tabere. De o parte o majoritate a evlaviei tradiționale, iar de alta câțiva intelectuali, care se străduiesc vehement, să impună întregii societăți de astăzi idiosincrasia lor nervoasă împotriva însemnelor religioase din școli.

Dar puterea evocatoare a simbolurilor credinței s-a dovedit de neînlocuit.

De o stare negativistă în problema care ne preocupă s-au îngrozit acum mai mult de un mileniu și mării teologi ai vremii. Iată cum își exprimă unul dintre ei sentimentele sale de groază și de revoltă: „Departa cu tine, diavol invidios! Invidiezi ca noi să vedem chipul Stăpânului nostru, pentru a ne sfinți prin el, să vedem mântuitoarele lui patimi, să admirăm coborârea Lui, să contemplăm minunile Lui, să cunoaștem și să slăvim puterea dumnezeirii Lui. Invidiezi pe sfinți, din pricina cinstei dată lor de Dumnezeu. Nu vrei să vedem zugrăvită slava lor și să ajungem râvnitorii bărbăției și credinței lor. Nu suferi folosul trupesc și sufletesc, care se naște din credința pe care o avem în ei. Nu ascultăm de tine, demon zavistnic și urător de oameni! Ascultați popoare, triburi, limbi, bărbați, femei și copii, bătrâni, tineri și prunci, poporul cel sfânt al creștinilor ! Dacă cineva vă vestește altceva decât ceea ce a primit sfânta Biserică Sobornicească de la apostoli, de la preoți și de la sinoade și altceva decât ceea ce a păstrat ea până acum, să nu-l ascultați și să nu primiți ispita șarpelui, cum a primit-o Eva și a cules moarte. Chiar dacă înger, chiar dacă împărat vă vestește altceva decât ceea ce ați primit, astupați-vă urechile ! Mă tem să rostesc încă «anatema să fie!», cum

a spus dumnezeiescul apostol, pentru că aștept îndreptarea”²⁴.

Totuși de mai mulți ani se vorbește de o redescoperire a icoanei din partea creștinătății apusene. Cu începere de la Carol cel Mare, aici s-a încetățenit izolarea ei de atmosfera liturgică și harismatică. S-a ajuns astfel la icoana tablou. Proslăvirea Mântuitorului a cedat locul treptat creatorului pământesc, adică omului.

Artiștii Renașterii, începând cu Giotto²⁵ au mers pe același fagaș al eliberării de influența bizantină.

Veacul Reformei s-a străduit și el să lipsească locașul bisericesc de tot ceea ce susține imaginația și înălțarea sentimentelor.

Din fericire, teologi protestanți de marcă susțin astăzi decorarea locașurilor de cult de la ei cu imagini sfinte, „fară a pune *Biblia* și icoanele pe același plan”²⁶. De asemenea această deschidere interconfesională pentru icoana adevărată, ca „fereastră” către lumea realităților ultime, este de așteptat să aducă un mare serviciu și preocupărilor ecumeniste²⁷.

Dacă este așa, flinția înălțătoare sfințitoare și umanizatoare a icoanei, cum a fost ea cinstită întotdeauna în Ortodoxie, se confirmă în mod evident și astăzi.

²⁴ Sf. Ioan Damaschin, *ibid.*, III, 3; trad. cit., p. 101.

²⁵ Conf. drd. Mihaela Palade, *Libri Carolini*, p. 39.

²⁶ Îi enumeră Diac. conf. dr. Ioan Caraza, *op. cit.*, p. 82 și urm.

²⁷ Vezi Adrian Matei Alexandrescu, *ibid.*, p. 128.

„...Din apă și din Duh...”

Sacralitate și materialitate

Preot Pufulete Silviu-Petre

Teologia ortodoxă vorbește întotdeauna despre sacramentalitatea vieții noastre în Iisus Hristos prin Trupul Său, Biserica, în care lucrează Duhul „pe care-L va trimite Tatăl în numele Meu” (Ioan 14, 26). Pe bună dreptate teologia ortodoxă insistă asupra acestui capitol important din doctrina noastră soteriologică. Dar teologia ortodoxă insistă mai puțin, mult mai puțin, asupra complementului creațional, de aceea inevitabil, al sacramentalității: istoricitatea noastră, materialitatea noastră, corporalitatea noastră, toate acestea îmbrăcate acum în haina necreațională a vremelniceii păcatului. Nu există Taina Sfânta a Bisericii fără materie a tainei. Istoria nu trebuie înțeleasă în sens cronologic sau cronografic sau ponirologic numai. Din punct de vedere biblic istoria este treaptă, pășire către veșnicie, pentru că Hristos a plinit vremea. Materialitatea noastră, corporalitatea noastră nu trebuie văzute în mod necesar ca o povară care trebuie scuturată cu orice preț. Trupul nostru are un „ghimpe” în el, ghimpele este dureros, pentru că este ghimpele păcatului, dar harul lui Dumnezeu „este de ajuns” pentru distrugerea eshatologică a ghimpelui păcatului, a „boldului morții”, și nu pentru distrugerea trupului: „Așa este și învierea morților; se seamăna (trupul) întru stricăciune (întru vremelnicia păcatului n.n.) înviază (același trup în sens creațional, dar dezbrăcat de păcat n.n.) întru nestricăciune” (I Corinteni 15, 42). Materialitatea, corporalitatea noastră sunt complementul sacramentalității împotriva stricăciunii vremelniceii noastre.

Exista un element văzut, creațional, istoric, material în sacramentalitatea Bisericii. Întruparea Mântuitorului Hristos cere acest lucru: Mântuitorul Hristos „S-a împărtășit de acestea”, adică de trup și sânge pentru ca să poată „să surpe prin moartea Sa pe cel ce are stăpânirea morții” (Evrei 2, 14). Acest lucru înseamnă că Mântuitorul Hristos nu putea să surpe tirania păcatului și a morții fără această împărtășire de trup și sânge prin Întrupare. Noi nu ne putem mântui dacă

negăm sau alterăm unitatea psiho-somatică creațională a ființei noastre. Hristos a confirmat, prin Întruparea sa, această unitate psiho-somatică. Noi vorbim despre mântuirea sufletului, dar suflet, în acest caz, înseamnă ființa noastră în unitatea ei creațională: „Nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă” (Matei 10, 28). Dacă pierdem trupul, nu trebuie să ne temem, pentru că oricum trupul îl vom pierde prin moartea noastră. Dar sufletul și trupul, împreună și nu separate, pot fi pierdute în gheena, în osânda veșnică. Este, prin urmare, logic să credem că sufletul și trupul, împreună și nu separate, pot fi mântuite. Acesta este sensul pe care ni-l dă credința noastră puternică în înviere. Așadar, prin Întruparea Mântuitorului Hristos materia este chemată să lucreze cu Duhul, corporalitatea noastră este chemată să se ridice peste materialitate, să devină vas curat al sufletului nostru, dualismul păcatului să fie înlocuit cu sinergia mântuirii. Acum trupul, sângele și duhul, cei doi oameni ai apostolului Pavel (Romani 7, 15 s.u.), continuă să se războiască, pentru că vrăjmașul cel din urmă nu a fost nimic definitiv, pentru veșnicie, dar posibilitatea biruinței asupra păcatului este mai aproape decât oricând: „mântuirea este acum mai aproape decât atunci când am crezut. Noaptea este pe sfârșite, Ziua s-a apropiat” (Romani 13, 11-12).

Apa - realitatea materială a sinergiei mântuirii

„De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 5). Botezul este naștere pentru o viață nouă, fără păcat; este naștere din nou, este naștere de sus, este naștere „din apă și din Duh”, nu numai din apă, nici numai din Duh, ci din amândouă: din apă și din Duh. Ordinea aceasta: apă - Duh și nu Duh - apă, este o ordine teologică, care are în vedere condiția noastră de făptură creată de Dumnezeu. Vilificarea materiei, a trupului, create de Dumnezeu este un păcat. Ceea ce nu este păcat este vilificarea „trupului păcatului”, care trebuie „nimicit”, pentru a nu mai fi „robi ai păcatului” (Romani 6, 6). Când apostolul Pavel poruncește: „să nu împliniți pofta trupului” (Galateni 5, 16), trebuie să înțelegem: să nu împliniți spre păcat poftele trupului, care duc la osândă, dar să împlinim poftele trupului care duc la viața veșnică, la mântuire. Apa și Duhul sunt acum dualismul teologic al mântuirii. Apa singură este neputincioasă ca să șteargă păcatul, Duhul singur nu poate lucra mântuirea pentru că Duhul vine „în numele Meu”, în numele lui Iisus Hristos cel întrupat, cel împărtășit de trup și sânge.

Apa este cel dintâi element creațional chemat să lucreze pentru mântuirea noastră, chemată să devină „vie”. Apa a devenit vie, cu puterea vieții la creație, și a păstrat această putere și la potopul din vremea lui Noe, dar numai pentru cei din corabie. Pentru cei din afară de corabie, adică acolo unde Duhul nu lucra, apa a

devenit nimicitoare. Apa este cel dintâi element creațional chemat să conlucreze cu Duhul pentru mântuirea noastră, dar ea nu este singurul element material cu această destinație mistică. Mai sunt și altele: „pâinea” care capătă puteri cerești și devine „cea vie” (Ioan 6, 51), devine „Trupul Meu”, „rodul viței” care devine „Sângele Meu”, „untdelemnul” devine „untdelemnul bucuriei” (Evrei 1, 9); trupul Mântuitorului Hristos a fost uns cu untdelemn „spre înmormântare” (Marcu 14, 8), dar care de fapt trebuie înțeles: pentru Învierea Mea. Primul cuvânt al Mântuitorului Hristos cel înviat a fost: „Bucurați-vă”. Untdelemnul este al bucuriei Învierii Domnului și al învierii noastre.

Apa este un element cosmic material fluid, în mod natural, solid (gheață) sau în stare vaporosă (nori) în condiții fizice extreme de temperatură. Apa are următoarea importanță și valoare:

a. Cosmogonică sau cosmogenetică; Dumnezeu a creat cerul și pământul (Geneza 1, 1 s.u.). Dar pământul era „netocmit și gol”, stăpânit, acoperit de „întuneric”, consistența lui era de natură hidrofluidă, pentru că nu avea viață în sens creațional încă. De aceea, „Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra (nu înlăuntrul n.n.) apelor”. Apoi, a zis Dumnezeu: „Să fie lumină”, adică să fie viață. Acum Dumnezeu desparte „ape de ape”, adică apa capătă puteri biologice, creaționale. Dumnezeu a creat două categorii de ape prin despărțirea lor: „apele cele de deasupra tăriei”, apele cerului, și „apele cele de sub cer”, de sub tărie care apoi se adună și astfel lasă să se închege uscatul, pământul. De aceea, apostolul Petru ne spune că „pământul s-a încheghat la cuvântul Domnului (adică prin creație, în mod creațional n.n.) din apă și prin apă” (2 Petru 3, 5). Viața în sens biologic depinde în egală măsură atât de apele cerului cât și de apele pământului. Apele cerului sunt ținute în locul lor de tărie, de cer, de firmament, pe care Dumnezeu îl deschide și astfel ploaia cade (Geneza 7, 11; 8, 12). De aceea, cerul este albastru și apa adâncă este, la fel, albastră, Dumnezeu stă pe un tron de culoarea safirului - albastru sau peruzea - pe bolta cerească, pe firmament (Ezechiel 1, 26). Distincția aceasta: apele cerului - apele pământului, a căror interacțiune garantează viața biologică este poate la baza noțiunii de „apă vie”, sau „apa vieții”, întâlnită atât în Vechiul Testament dar mai ales în Noul Testament.

Nu există în Sfânta Scriptură o teorie cosmogonică cu valoare științifică, pozitivistă, ci numai o teorie cosmogonică cu valoare teologică, soteriologică. Încercarea de a le compara, clasifica, antagoniza, este fie încercarea omului de știință care nu are perspectiva teologică a credinței în Dumnezeu, fie încercarea teologului care nu are perspectiva științifică, sau mai degrabă perspectivele științifice ale teoriilor cosmogonice. Doctrina biblică a creației este una singură, teoriile științifice sunt mai multe.

b. Valoare, calitate biologică; apa este un element natural, creațional

important care menține viața în toate aspectele ei: umană, animală, vegetală. Apa este un element natural care păstrează și protejează viața omului, apa este un element de igienă. Apa poate să fie un element natural cu puteri terapeutice: hidroterapia, balneologia.

c. Valoare, calitate artistică; apa este singurul element natural care poate avea calități artistice: fântâni arteziene, grădini, lacuri de agrement, jocuri de apă etc.

d. Valoare sau calitate mecanică: hidroenergia, hidromobilitatea.

e. Valoare religioasă-spirituală; apa este folosită în ritualurile cultice de purificare, libațiuni, sacrificii etc. Sub acest aspect religios-spiritual, apa depășește sensul și conținutul său calitatea ei naturală, fizică sau firească și îmbrățișează un aspect metafizic, metafizic. Apa curată prin calitățile ei naturale trupește, dar apa poate curată și în mod metanatural, ritual sau ceremonial: apa poate curăța în sens religios, ritual, și în acest fel ne poate pune în legătură cu ceea ce este dincolo de condiția noastră umană. În acest caz, ideea de murdărie, de întinăciune capătă un sens metafizic, metafizic: păcatul. Păcatul este murdărie metafizică, pentru că el nu aparține firii creaționale a omului, ci numai firii creaționale căzută în păcatul neascultării, înstrăinării de Dumnezeu. Această dublă proprietate, fizică și metafizică, o are în vedere proorocul Iezechiel: „În ziua în care te-ai născut.... cu apă n-ai fost spălată pentru curățire....” (Iezechiel 16, 4). De aceea, la naștere copilul este spălat, curățat cu apă la maternitate, dar el trebuie spălat și cu apă sfințită. Moașa vine și spală copilul nou născut, în mod firească, dar trebuie să vină și preotul să spele, în mod metafizic atât pe mamă, cât și pe copil; pe copil numai ca o pregătire pentru spălarea sau îmbăierea Botezului. Curățenia omului nu este numai trupească ci și metatrupească. Verbele: „λοῦομαι - a îmbăia”, „νίπτω - a spăla” și „πίνω - a bea” sunt dezbrăcate de valoarea lor firească, fizică și capătă o valoare metafizică, sacramentală.

e. Valoare sau calitate sacramentală; „Adunarea apelor” creaționale (Geneza 1, 10) devine acum „râuri de apă vie” care curg din pântecul celui care crede (Ioan 7, 38). Apa devine acum vie, apa dă viață nu numai în sens biologic, dar și în sens spiritual, sacramental, datorită lucrării Duhului. „Din apă și din Duh – „ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος” (Ioan 3, 5) este rădăcina sacramentalității Bisericii, este speranța nestăpânită de păcat a mântuirii noastre, este Întruparea Mântuitorului care acum lucrează în creație. Apa din fântâna lui Iacob, din cetatea Siharului devine, sau poate deveni, prin prezența Mântuitorului, „apa cea vie - ὕδωρ τὸ ζῶν” (Ioan 4, 11). Apa acum nu spală numai, dar ea este vie, hrănește, apa acum devine „izvor de apă curgătoare spre viața veșnică” (Ioan 4, 14). „Apa vie” este acum metafora realității sacramentale a vieții omului în Dumnezeu. „Apa vie” este apa care aduce în creația răscumpărată lucrarea, energia divină

mântuitoare. „Apa vie” a existat și înainte de Întruparea Mântuitorului Hristos. Relația: apă - Duh a existat și în Vechiul Testament, dar aceste două realități nu formau o unitate, o sinteză sacramentală, această sinergie a fost posibilă numai prin pogorârea Fiului lui Dumnezeu în creația întinată de păcat. Păcatul a fost învins temporal de apele potopului, dar el nu a fost învins definitiv, în mod potențial, adică eshatologic, decât numai din interiorul ființei umane, numai prin pogorârea lui Dumnezeu în creație. În Noul Testament, apa are o importanță și o semnificație dublă: baptismală și euharistică.

A. Apa - element baptismal

1. Apă și Duh în Vechiul Testament

Isaia 44, 3-4: „că Eu voi vărsa apă peste pământul însetat și pâraie de apă pe pământul uscat. Varsa-voi din Duhul Meu peste odrasla ta și binecuvântarea Mea peste mladitele tale. și va odrasli ca iarba pe malul piraielor și ca pajistea de-a lungul apelor curgătoare”. Este vorba aici de două realități comparate: apa și Duhul, dar ele nu depășesc limitele comparației. Obiectul acțiunii este dublu: apa se varsă peste pământul însetat și uscat, Duhul se varsă, asemenea apei, dar nu împreună cu apa, peste „odrasla ta”, „peste mlădițele tale”. Comparația aceasta: Duh - apă este arătată și mai evident de proorocul Isaia la capitoul 32, verset 15: „se va turna din Duhul Meu cel de sus și pustiul (păcatului n.n.) va fi ca o grădină cu pomi”; elementul comparației nu poate fi mai evident. Vărsarea Duhului la proorocul Isaia este subiectivă. La Ioan 3, 5 este obiectivă în sens absolut. La Isaia între apă și Duh nu există o unitate directă și imediată, nu există o unitate sacramentală, apa și Duhul nu conlucrează sacramental.

Mai aproape de relația iohanică apă - Duh este proorocul Iezechiel: „Și vă voi stropi cu apă curată și vă voi curăți de toate întinăciunile voastre și de toți idolii voștri vă voi curăți. Vă voi da inimă nouă și duh nou vă voi da... Pune-voi înăuntrul vostru Duhul Meu” (Iezechiel 36, 25-27). Aici, la Iezechiel, relația apă -Duh este mult mai apropiată: apa și acțiunea apei, stropirea, par să fie premergătoare acțiunii Duhului, și cu toate acestea ele nu formează o unitate sacramentală obiectivă, ci poate numai o unitate ceremonială. Ca și la proorocul Isaia, obiectul acțiunii este dublu, dar, spre deosebire de Isaia, cele două acțiuni, a apei și a Duhului, sunt consecutive și consecvente, și nu numai comparative. Apa este „apă curată”, curățenia ei trebuie să fie o calitate mai mult decât cea naturală, pentru că ea curată „de toate întinăciunile (păcatele n.n.)”, și mai mult, apă curată „de toți idolii voștri”: apa aduce prin urmare curățenia morală, curățenia credinței adevărate, curățenia slujirii adevărului. Calitatea aceasta a apei trebuie să fie o calitate pusă în ea de Duhul, deși acest lucru nu este într-un totu clar

din text, pentru că imediat, într-o propoziție nouă, proorocul vorbește despre Duhul care transformă interiorul ființei umane și rezultatul acestei transformări este acela că noi acum umblăm după legile și rânduielile Domnului. În Vechiul Testament legea, dar mai ales rânduiala au caracter mai mult ceremonial.

Însă, în Vechiul Testament, relația nu este numai apă - Duh ci și o altă relație, care este de fapt relația-sursă: Dumnezeu - apă. Relația Dumnezeu - apă este exclusiv vechitestamentară. În Noul Testament relația este exclusiv apă - Duh, însă prin coasta împunsă a Mântuitorului Hristos. Sursa imediată a relației apă - Duh în Noul Testament este Întruparea și Jertfa Mântuitorului Hristos. Ieremia 2, 13: „Ca doua rele a facut poporul Meu: pe Mine, izvorul apei celei vii, M-au parasit și si-au săpat fântâni sparte, care nu pot ține apă” (cf Ieremia 17, 13). „Apa vie” nu poate să fie decât de la Dumnezeu, nu putem avea această apă vie decât numai din acest izvor unic: Dumnezeu, iar dacă încercăm să căutăm apa vie în alta parte, săpăm fântâni care sunt sparte și nu pot ține apa vie a lui Dumnezeu. Fără Dumnezeu omul este fântînă părăsită, este fântînă spartă.

2. Apă și Duh în Noul Testament

Evangelistul Ioan elaborează un fel de teologie unică a apei și a Duhului. La evangelistul Ioan relația nu este apă - Duh ci apă și Duh. Aceasta înseamnă că relația nu este o relație metaforică, înseamnă că ea cuprinde două elemente, două entități deosebite dar care conlucrează sacramental. Apa nu este metafora Duhului, cum se spune uneori, sau cum pare să fie în Vechiul Testament, apa nu este simbolul Duhului. Duhul este Duh Sfânt și nu poate să fie apă, sau ca apa, nu poate să fie materie, nici măcar pe cale simbolică sau metaforică. Dar Duhul intră în apă, nu se poartă numai pe deasupra apelor, lucrează prin apă, prin materia apei pentru materialitatea noastră, pentru creaționalitatea noastră. Acest lucru este exemplificat cel mai bine la Botezul Domnului: „Iisus, când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-se ca un porumbel și venind peste El” (Matei 3, 16). Apele Iordanului aduc Duhul lui Dumnezeu, sau mai degrabă Duhul lucrează acum în apele Iordanului, în apele Botezului. Dumnezeu întâlnește creația, creația se poate spăla cu apa Botezului, se poate mântui. Coborârea Duhului este așa de reală încât „s-a văzut” cu ochii noștri materiali, trupești, dar și cu ochii credinței. Evangelistul Luca mincește mai în adâncul misterului și spune că Duhul s-a coborât „în chip trupesc” (Luca 3, 22). Așadar, apele Botezului deschid cerurile, sau mai bine zis, cerurile se deschid în apa Botezului, prin apa Botezului, și această deschidere sacramentală a cerurilor este acum posibilă datorită deschiderii encarnationale a cerurilor: Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat. Dar deschiderea cerurilor și pogorârea Duhului nu este o lucrare temporală, sau cu efecte temporale: cerurile se deschid, Duhul se

pogoară dar, cum ne spune evanghelistul Ioan, coborârea energetică a Duhului este permanentă, cu efecte permanente, adică ontologice: Duhul „rămâne” peste Mântuitorul Hristos, și desigur peste cel care se boteza în apele Botezului (Ioan 1, 32).

Relația apă - Duh a fost interpretată uneori metaforic și datorită faptului că Duhul „se revărsa” asemenea apei nestăpânite. Relația este exclusiv sacramentală și nicidecum metaforică. Coborârea Duhului a fost arătată cu două verbe, care ne arată că ideea de metaforă este secundară:

a. a revărsa, a turna - ἐκχέω; „voi vărsa Duhul Meu asupra casei lui Israel” (Iezechiel 39, 29). Sau: „voi vărsa Duhul Meu peste tot trupul”, aluzie clară la ziua Cincizecimii (Ioan 3, 1, de aceea reluat la Fapte 2, 17-18). Însă, foarte important, Dumnezeu varsă Duhul său acum „prin Iisus Hristos Mântuitorul nostru” (Tit 3, 6). Prin urmare, vărsarea Duhului nu are nici o legătură metaforică cu vărsarea apei, cu apa care se varsă, ci cu Mântuitorul Hristos care își varsă sângele Său pentru noi, care se jertfește (Luca 22, 20 etc.). A vărsa sângele propriu prin jertfă nu este același lucru cu a vărsa sângele altuia, adică a ucide, a omori (cf Romani 3, 15), nu este același lucru cu sinuciderea, asemenea lui Iuda cel care a trădat pe Mântuitorul Hristos. Jertfa pentru altul este semn al iubirii desăvârșite, „se varsă pentru voi”, se varsă nu de dragul de a vărsa, căci aceasta ar fi risipă de dragul vostru, pentru folosul vostru. Pentru evanghelistul Ioan, Dumnezeu este iubire, pentru că Dumnezeu a dat pe Fiul Său spre jertfă, pentru noi, pentru ca păcatele noastre să fie curățate.

b. ideea imediată pe care o sugerează acțiunea verbului „a revărsa, a turna”, din această legătură cu „Dumnezeu este iubire”, cu jertfa, este aceea de umplere, de împlinire, de prisoșelnicie. Unde se revarsă Duhul, umple, ἐκχέω - a revărsa” are ca urmare „πληρώω - a umple”. Duhul se revarsă, dar când se revarsă și unde se revarsă, umple, plinește neplinirea păcatului, șterge lipsa pe care o are în mod inerent păcatul. Dumnezeu umple, diavolul golește. Exod 31, 3: „L-am umplut (eu, Dumnezeu, pe Betaleel n.n.) de duh dumnezeiesc (adica n.n.) de înțelepciune, de pricepere, de știință și de iscusință”. Asemenea, Deuteronom 34, 9: Iosua, fiul lui Navi s-a umplut de duhul înțelepciunii. Desigur, în acest caz, în Vechiul Testament, duhul dumnezeiesc care se varsă (la timpul prezent) și umple (tot la timpul prezent) nu poate să fie același lucru cu „Duhul Meu” pe care Dumnezeu îl va revărsa (la timpul viitor), ci este numai o potențare, o reactualizare subiectivă a puterii și lucrării chipului lui Dumnezeu din noi. Pentru ca plinirea adevărată, umplerea jidevarată nu poate să fie cu puteri ontologice și arătată în mod obiectiv decât după vărsarea sângelui Mântuitorului Hristos. De aceea, în Noul Testament, în Testamentul sfințit cu sângele Mântuitorului Hristos Duhul se revarsă și umple în mod fințial, în mod ontologic: darul Duhului s-a revărsat ,

prin Botez, peste neamuri (Fapte 10, 45); Ioan Botezătorul, Elisabeta, Zaharia „s-a umplut de Duhul Sfânt” (Luca 1: 15, 41, 67); la Cincizecime, „toti (nu numai apostolii) s-au umplut de Duhul Sfânt” (Fapte 2, 4); apostolul Pavel îndeamnă: „nu vă îmbățați de vin....ci vă umpleți de Duhul” (Efeseni 5, 18). Beția Duhului este plinirea ființei umane. De aceea, Duhul la Cincizecime și lucrarea Lui au fost interpretate ca o beție: „plini de must”.

La evanghelistul Ioan teologia relației apă - Duh este sacramentală. Datorită pogorării Duhului, apa, acest element material al creației lui Dumnezeu, se umple de putere. Puterea apei este de fapt puterea Duhului, și devine acum puterea creației lui Dumnezeu care nu mai zice acum Olarului, care are „putere peste lutul său”: „De ce m-ai facut așa?” (Romani 9, 20-21). Pe de altă parte, Duhul nu poate să-și arate fără de creație puterea Sa, fără creație, fără materialitatea creației, nu poate neglija, cu alte cuvinte, sensul adânc al Întrupării Mântuitorului Hristos. Din această sinergie: apă - Duh, apa capătă o putere, o putere a Duhului care se arată în două feluri: curățire și hrănire.

Curățirea o aduce apa Botezului. Apa Botezului curăță, și această curățire nu este doar o curățire rituală, ceremonială, ca în Vechiul Testament, ci este curățire reală, curățire de întinăciunea păcatului. Apostolul Petru ne dă cea mai bună definiție teologică a Botezului, a lucrării pe care o aduce apa Botezului: „Iar această mântuire (prin apă, prin apa potopului din vremea lui Noe n.n.) închipuia Botezul - ἀντίτυπον βάπτισμα - care vă mântuiește astăzi și pe voi, nu ca o ștergere a necurăției trupului, ci ca fângăduirea cugetului bun către Dumnezeu prin învierea lui Iisus Hristos” (1 Petru 3, 21). Definiția aceasta a Botezului este pur teologică, și ține seama de „taina cea din veac ascunsă”, de relația tip-antitip și descrie lucrarea reală a darului harului Botezului. Eu cred că aceasta este definiția lucrării harului în creația nouă prin Întruparea Mântuitorului Hristos și prin Pogorârea duhului Sfânt, aceasta este definiția lucrării harului Sfințelor Taine ale Bisericii, aceasta este acum lucrarea „tainei lui Dumnezeu” în creație. Botezul nu este „ștergerea necurăției trupului”, ci este numai fângăduirea cugetului bun către Dumnezeu prin și pentru realitatea sublima în învierii Mântuitorului Hristos. Taina Botezului este începutul călătoriei noastre către învierea noastră.

Ce este „ștergerea necurăției trupului”; „ἀπόθεσις - ștergere” este un cuvânt folosit numai de apostolul Petru, și are sensul de: dispariție, desființare, distrugere definitivă. Înțelesul acesta este coroborat și cu faptul că același cuvânt, la 2 Petru 1, 14, este un eufemism pentru moartea trupului, și moartea trupului, în sens neteologic, înseamnă dispariția trupului. „ρύπος - necurăția, murdăria” este întotdeauna asociată cu păcatul, sau este chiar metonimul păcatului. Înțelesul acesta este coroborat cu faptul că de multe ori salașul biblic al păcatului este trupul și poftele lui, cu care necurăția este asociată. Așadar, ceea ce vrea să spună apostolul

Petru aici este faptul că Botezul, sau lucrarea Botezului, nu șterge definitiv, nu distruge, nu desființează păcatul. și desigur, nu poate face acest lucru, pentru că moartea, consecința ontologică negativă a păcatului, este „vrăjmașul cel din urmă care va fi nimicit” (1 Corinteni 15, 26). Acum, putem să înțelegem că „ἀπόθεις - ștergere” este sinonim cu acțiunea verbului „καταργέω - a nimici”, adică a distruge pentru veșnicie, a desființa. în sens ontologic, moartea este distrusă, nimicită, numai prin înviere, și acest lucru l-a făcut numai Mântuitorul Hristos, și ne-a dat nouă posibilitatea și garanția distrugerii, nimicirii morții prin învierea noastră.

Prin urmare, Botezul nu este ștergerea definitivă a păcatului, acest lucru îl face numai învierea, ci este numai, ne spune apostolul Petru, „făgăduirea cugetului bun către Dumnezeu - σουνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν”. Pentru înțelegerea corectă a versetului, trebuie să cunoaștem conținutul semantic al cuvintelor „σουνειδήσεως” și „ἐπερώτημα”.

„Σουνειδήσεως” este cuvânt derivat din verbul „σοῦνοῖδα - a ști, a fi conștient”, și înseamnă în accepțiunea lui din filozofia elenică, cunoașterea umană despre ceva, despre un subiect oarecare, cunoaștere care implică și nuanțe morale, și în acest caz înseamnă: cunoaștere sau cunoștința, conștiința morală. Conținutul de bază al cuvântului este cunoașterea sau actul, activitatea de cunoaștere, care poate avea mai multe implicații, mai ales în perspectiva relației omului cu Dumnezeu. Traducerea latină a cuvântului, pe care îl avem și noi în limba română, este „conscientia - conștiința”, care de fapt înseamnă cunoștință, cunoaștere, înțeleasă ca o activitate care implică și un discernământ valoric cu conținut moral. Apostolul Pavel folosește cuvântul „σουνειδήσις” în sensul de conștiință (I Corinteni 8: 10, 12), semnificativ, îl folosește în relația cu „γνώσις - cunoștință” în sensul propriu, creștin al cuvântului, care este tare puternică dar care este într-un fel contrapusă conștiinței - σουνειδήσις - care este slabă, fără tărie. Apoi îl folosește în sensul de cunoștință, cuget, care este criteriu de judecată omenească cu nuanțe moral-religioase (Romani 2, 15; 9, 1 etc).

Cuvântul „ἐπερώτημα” nu înseamnă deschidere, așa cum este tradus în unele ediții ale Bibliei în limba română; dacă ar avea acest sens, ne-ar scuti de multe probleme ermeneutice. Sensul de bază al cuvântului este: întrebare, de la verbul „ἐπερωτάω - a întreba”, dar în versetul citat nu poate să aibă acest sens, sensul cuvântului este acela de promisiune sau făgăduire. Conținutul cuvântului nu implică nimic formal, sau legal, nu este conținutul cuvântului echivalent din limba latină: „stipulatio - promisiune” în sensul unei obligații ca rezultat al unei acțiuni oficiale, legale. Este vorba deci de o făgăduire sau promisiune. Care este conținutul acestei făgăduiri, având în vedere faptul că „σουνειδήσις - conștiință, cuget” este genitivul posesiei, al obiectului făgăduirii, deci nu omul ca persoană ,

ci cugetul, conștiința omului. Contextul ne ajută să înțelegem conținutul acestei făgăduiri. Antitipul, asemănarea Botezului creștin, potopul din vremea lui Noe, este numit de apostolul Petru mântuire de păcat prin apă, iar păcatul este, sau a fost, neascultarea de Dumnezeu (1 Petru 3, 20). De aceea, făgăduirea cugetului sau conștiinței noastre bune către Dumnezeu trebuie să fie ascultarea de Dumnezeu. În acest fel, în sens larg, dar propriu, textul poate fi tradus: făgăduirea ascultării de Dumnezeu, sau în relația cu Dumnezeu, a cugetului sau conștiinței celui botezat. În fapt, aceasta poate fi echivalent cu un act de cunoaștere și de credință în același timp, de cunoaștere a credinței, de o ascultare prin cunoașterea credinței. Acesta trebuie să fie conținutul expresiei „făgăduirea cugetului bun către Dumnezeu”, aceasta trebuie să fie lucrarea Botezului, și nu distrugerea definitivă a păcatului.

Evangelistul Ioan numește Botezul și curățirea pe care o aduce Botezul „naștere”, dar această naștere este deosebită de nașterea „din trup - ἐκ τῆς σαρκός”, este naștere „de sus ἄνωθεν”, de dincolo de trup, de dincolo de trupul întinat de păcat, nu de dincolo de trupul creat de Dumnezeu, este o naștere nouă, o renaștere. Adverbul „ἄνωθεν” la Ioan 3, 3 are un înțeles unic, credem, în tot Noul Testament: are un înțeles sacramental și orice nuanță locală, temporală, modală chiar, devin ne semnificative. Dar nașterea aceasta „de sus”, de dincolo de trup se face „din apă și din Duh - ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος”. „Apă și Duh”, nu numai din apă, nu numai din Duh, ci din apă și din Duh. Conjunția coordonatoare „καὶ” leagă părți de propoziție asemănătoare. Asemănarea este gramaticală. Apa și Duhul nu pot fi niciodată asemănătoare decât în sens sacramental, dar folosirea acestei conjuncții de coordonare gramaticală arată că atât apa cât și Duhul sunt necesare, desigur nu în egală măsură, pentru această naștere de sus. Apa ne păstrează pe noi în această dimensiune importantă a materialității creaționale, dar care ne apropie de Dumnezeu. De aceea, cel care se naște „de sus” trebuie să se nască mai întâi „de jos”, așa zicând, și de jos înseamnă „din trup”. De aceea, spune evangelistul Ioan: „ce e născut din trup, trup este - τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν” (Ioan 3, 6). Prin urmare, ordinea aceasta este strictă: biologic - sacramental, de la nivel biologic la nivel sacramental, și nu poate fi niciodată, în condiția noastră de cădere în păcat, de la sacramental la biologic. De aceea, evangelistul Ioan nu spune: din Duh și din apă, ci din apă și din Duh. Prin urmare, unitatea mistică a devenirii noastre eshatologice își are începutul, temelia - ἀρχή - în relația matrimonială. Nimic din ceea ce aparține acestei firi creaționale, nu poate să existe dincolo de relația matrimonială. Nu poate să existe devenire, plinire eshatologică fara relația matrimonială. Nu ne putem naște din nou fără nașterea din pântecel matern, fără naștere trupească care este temelia creațională a nașterii din nou, de sus: „De nu se va naște cineva (cineva, oricine, este „cel ce este născut din trup” verset 6

este cel născut din „pântecele mamei sale”, verset 4) din apă și din Duh (adică: din nou, de sus, dar prin mijlocirea apei n.n.) nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 5).

Apa Botezului, apa care curăță, șterge întinăciunea păcatului, este prezentă și în alte pasaje din evanghelia de la Ioan: apa scaldătoare de la Vitezda (Ioan 5, 1-7) este apa care curăță, este asemenea apei Botezului, Desigur, scaldătoarea Vitezdei nu este întocmai același lucru cu scaldătoarea Botezului, dar Vitezda este înaintemergerea Botezului. Apa tulburată de înger, apa Vitezdei, apa sfințită de Dumnezeu prin îngerul Său care face voia Sa, pentru că nu îngerul sfințește apa, apa Vitezdei nu este apa Iordanului; la Iordan se coboară Duhul și rămâne coborât, se aude glasul Tatălui în creație, la Vitezda se coboară numai un înger al Domnului. Nu poate să existe Iordan și apa Iordanului fără Întruparea Mântuitorului Hristos, dar apa scaldătoare de la Vitezda pre-datează Întruparea Mântuitorului Hristos. Scaldătoarea de la Vitezda este antitipul scaldătoarei Botezului.

3. Spălarea picioarelor (Ioan 13, 4-15)

Spălarea picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul Hristos a fost, cel mai adesea, interpretată din perspectiva hristologico-soteriologică ca un act de slujire, ca un exemplu de slujire mântuitoare. În sprijinul acestei interpretări este și versetul 15: „Că v-am dat vouă pildă ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi”. Nu se poate nega caracterul ipodigmatic al evenimentului, care este așa de proeminent, de puternic, încât exclude orice interpretare rituală sau ceremonială în conformitate cu spălările rituale ale Vechiului Testament. Chiar dacă verbul folosit aici este „νίπτω”, verb care nu are un conținut teologic specific în Noul Testament verb care este folosit și pentru spălările rituale sau ceremoniale (cf. Matei 15, 2; Marcu 7, 3). Desigur, nu poate fi o interpretare rituală sau ceremonială, pentru că Mântuitorul Hristos a condamnat, și în acest fel a desființat acest fel de spălări (Matei 15, 1-11). Pe de altă parte, trebuie spus că din tot ritualul complex al spălărilor ceremoniale din Vechiul Testament, Mântuitorul Hristos amintește și recomandă numai unul singur: spălarea picioarelor. Mântuitorul Hristos acceptă spălarea picioarelor ca semn al ospitalității dar și al smereniei (Luca 7, 44) și după Mântuitorul Hristos apostolul Pavel (1 Timotei 5, 10).

Interpretarea ipodigmatică a spălării picioarelor este, în economia textului de la evanghelistul Ioan, de importanță secundară, pentru că:

a. În versetul 8, la refuzul lui Petru apostolul de a i se spăla picioarele, Mântuitorul Hristos îi spune: „Dacă nu te voi spăla, nu ai parte de Mine”. Spălarea picioarelor de către Mântuitorul Hristos duce la părtășie cu El, și de aceea elementul ipodigmatic al evenimentului este completat cu ideea de comuniune cu Hristos, părtășie cu Hristos. „Α avea parte - ἔχω μέρος” cu Hristos, depășește

cu mult, cu foarte mult cadrul restrictiv al ipodigmei. „Μέρος - parte, părtăsie” are un conținut teologic foarte bogat: ecleziologic (1 Corinteni 12, 27 etc), soteriologic (Matei 24, 51 etc), eshatologic (1 Corinteni 13, 9 etc).

b. Picioarele, ca nici o altă parte a corpului uman, pot fi spălate, dar ele pot fi și unse și apoi șterse (Ioan 12, 3); ele pot fi încălțate în vederea „Evangheliei păcii” (Efeseni 6, 15); ca urmare a unui act de pocăință ele devin curate, de aceea ele sunt încălțate din nou, sau sunt încălțate cu o încălțăminte mai buna (fiul risipitor Luca 15, 22); picioarele pot fi descălțate când pășim pe un loc sfânt (Fapte 7, 33).

c. Contextul spălării picioarelor este foarte important: Cina cea de Taină, Jertfa Mântuitorului Hristos, sursa sacramentalității Bisericii, esența vieții noastre în Dumnezeu.

d. Deosebirea pe care o face Mântuitorul Hristos între baie și spălare, între tot trupul și parte a trupului, picioarele. Dintre toți apostolii pe care i-a ales Mântuitorul Hristos, Petru apostolul a fost cel mai supus greșelii. Nici unul dintre ceilalți nu a greșit atât cât a greșit Petru. Sigur, excludem pe Iuda Trădătorul, care nu a fost apostol până la capăt. Poate că aceasta ar trebui să fie sursa „primatului” lui Petru, nu jurisdicția. Petru apostolul este tipologia umană, este omul care greșește, dar dorește mântuirea și Dumnezeu primește și iartă. Petru este omul care năzuiește, cu toate slăbiciunile pe care le are din cauza păcatului, către sfințenie. Petru apostolul reprezintă tipologia sfântului creștin, și acesta este „primatul” lui Petru, în sens biblic, dar nu în sens istoric. După ce refuză să i se spele picioarele, apostolul Petru face o altă greșeală, greșeala excesului de zel: „Doamne, spală-mi nu numai picioarele, ci și mâinile și capul” (Ioan 13, 9), adică tot trupul, de la cap pâna la picioare. Greșeala excesului de zel a apostolului Petru *dă prilej bun Mântuitorului Hristos să încadreze evenimentul spălării picioarelor în perspectiva mai adâncă a îmbrăcării noastre sacramentale.* „Cel ce a facut baie - ο λελουμένος - n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot” (Ioan 13, 10). Prima constatare este aceasta: verbul folosit aici nu mai este cel fără conținut teologic, „νίπτω - a spăla”, ci „λούω - a spăla, a îmbăia”. Verbul acesta din urmă este folosit cu precădere pentru a arăta acțiunea sfintei taine a Botezului. La Evrei 10, 22 este aluzie clară la Botez: spălarea trupului cu apă curată. La 2 Petru 2, 22, din nou este folosit acest verb în legătură cu Botezul, dar într-o formulare negativă, printr-o „zicală - παροίμια”: „porcul scaldat - υς λουδαμενη” care se întoarce după spălare la mocirla lui, este omul care este curățit prin Botez dar care nu păstrează curăția hainei Botezului, în cazul de față „proorociei mincinoși” (2 Petru 2, 1). Este importantă această legătură dintre Botez și învățătura adevărată. La fel și verbul compus „ἀπολούομαι - a se spăla” este folosit în legătură exclusivă cu spălarea Botezului: „botezați-vă și spălați

păcatele” (Fapte 22, 16); „V-ați spălat, v-ați sfințit” (1 Corinteni 6, 11), deși este la diateza activă, înțelesul este pasiv: ați fost spălați, ați fost sfințiți.

Așadar, la Ioan 13, 4-15 apa, materia tainei lui Dumnezeu are un rol dublu:

a. spală, îmbăiază tot trupul, iar trupul, ca urmare a spălării este „curat tot - καθαρός ὅλος”; aceasta este lucrarea tainei Botezului;

b. spală, curăță picioarele numai, însă pentru cel ce și-a spălat deja trupul prin baia Botezului. „Cel ce a făcut baie n-are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot”. Trebuie, oare, să înțelegem, cu logica umană, că cel ce a făcut baie este curat tot în afară de picioare? Sau trebuie să înțelegem: picioarele sunt partea trupului uman care se mai pot murdări, chiar și după spălarea Botezului, și de aceea trebuie curățate? Sau trebuie să înțelegem, cu o oarecare logică teologică, da data aceasta, că spălarea picioarelor este semn că noi păstrăm curăția îmbăierii Botezului? În concluzie, este oare spălarea picioarelor o lucrare sacramentală, un har care se dă prin această apă sau este numai o „pilda” pe care o dă Mântuitorul Hristos „ca să vă spălați picioarele unii altora”? Am spus deja că spălarea picioarelor nu este numai un act ceremonial, și nu este numai o pilda. Acum, voi merge mai către miezul problemei.

Motivul sau metafora picioarelor în Noul Testament

Pentru a deschide calea înțelegerii tainice a actului spălării picioarelor de către Mântuitorul Hristos, trebuie să vedem mai întâi ce importanță teologică are metafora picioarelor în Noul Testament.

a. Picioarele reprezintă ființa umană, mai ales faptele și comportamentul ființei umane, pornind de la ideea de mergere, de pășire pe o cale anumită. Picioarele ne duc fie pe calea Domnului fie pe cale străină de Dumnezeu. Când Mântuitorul Hristos cheamă la slujirea apostoliei pe Andrei și pe fratele lui Simon Petru, le spune: „Veniți după Mine”, iar ei răspunzând „au mers după El” (Matei 4, 18-20). Misiunea Sfântului Ioan Botezătorul este să meargă „înaintea feței Domnului” ca să gătească „caile Lui”, să deschidă căile Domnului pentru neamul omenesc, și în acest fel Dumnezeu „Luminează pe cei ce șed în întuneric și în umbra morții și să îndrepteze picioarele noastre pe calea pacii” (Luca: 76, 79). Contrastul acesta: lumină - întuneric este exemplificat, pus în relief de metafora picioarelor care trebuie să pășească pe calea cea nouă pe care Domnul acum a gătit-o. Este prin urmare logic, și firesc ca picioarele să aibă acest rol important de a umbla pe calea Domnului, și pentru ca să umble pe calea Domnului ele trebuie să fie curate, păstrate în curățenia cerută. Picioarele care nu merg pe calea Domnului pot „să verse sânge” (Romani 3, 15).

b. Picioarele reprezintă simbolul puterii și autorității persoanei. Relația

mântuirii: Iisus Hristos - cel în suferință, folosește metafora picioarelor; mulțimile care aduc pe cei bolnavi spre vindecare la Mântuitorul Hristos, „îi pune „la picioarele Lui, iar El i-a vindecat” (Matei 15, 30 cf Marcu 5, 22; 7, 25). A pune pe cineva la picioarele Mântuitorului Hristos înseamnă a pune pe cineva să meargă pe calea lui Hristos, să meargă cu Hristos-Calea. După înălțarea Mântuitorului Hristos la cer și după Pogorârea Duhului Sfânt, în prima comunitate creștină, cea din Ierusalim, „toate erau de obște” și această idee de împreună-posesie este arătată, din nou, cu metafora picioarelor: toate erau „la picioarele apostolilor” (Fapte 4: 35,37; 5, 2). Cât de curate erau „picioarele apostolilor” se vede clar din pedeapsa înfricoșătoare care a venit peste Anaia și Safira. Relația: învățător - ucenic este arătată prin metafora picioarelor. Demonizatul din ținutul Gherghesenilor, care s-a vindecat, ședea jos „la picioarele lui Iisus” (Luca 8, 35). Desigur, este un gest de umilință și de recunoștință, dar mai presus de acestea este gestul celui care este de acum gata să meargă, să pășească pe calea Domnului. Maria, sora Martei ședea „la picioarele Domnului” și „asculta cuvântul lui” (Luca 10, 39) Aceasta este cea mai autentică expresie a relației învățător- ucenic (cf Fapte 22, 3). Relația de supunere și de ascultare, de adorare și de închinare, relația liturgică este arătată prin: a se pleca la picioarele, a cădea la picioarele, a cuprinde picioarele Domnului. Corneliu „se închina” lui Petru „cazând la picioarele lui”. Verbul „προσκυνέω” arată întodeauna o acțiune liturgică. Femeile mironosițe „au cuprins picioarele Lui (Hristos cel înviat) și I s-au închinat” (Matei 28, 9). Apocalipsa 19, 10 este și mai nuanțată: a cădea la picioarele cuiva înseamnă a se închina. Relația judecării folosește metafora picioarelor: scuturarea prafului „de sub picioarele voastre” în locul sau casa sau cetatea care nu primește pe cei trimiși de Domnul, este semnul vizibil al judecării teribile a lui Dumnezeu, mai teribilă decât judecata Sodomei și Gomorei (Marcu 6, 11; Luca 10, 11; Fapte 13, 51). Picioarele omului aduc judecata lui Dumnezeu pentru cel care nu merge pe calea Domnului (Fapte 5, 9).

c. Picioarele sunt simbolul puterii divine, putere care se arată în mod decisiv în două direcții coordonate:

- a supune pe vrăjmași, a pune pe vrăjmași așternut picioarelor, a călca peste; versetul 1 al psalmului 109 este citat în acest context: „Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale” (Matei 22, 44; Marcu 12, 36; Luca 20, 42-43; Fapte 2, 35; Evrei 1, 13; 10, 13etc).
- a stăpâni peste toate; cel care are pe vrăjmașii săi așternut picioarelor, stăpânește peste toate. Acesta este Mântuitorul Hristos care prin Jertfa Sa stăpânește acum toată creația. Versetul 6 al psalmului 8 este citat în acest context: „toate le-a pus sub picioarele Lui” (Evrei 2, 8; Efeseni 1, 22; 1 Corinteni 15,27).

d. Motivul picioarelor este folosit în manifestările hristofanice (Apocalipsa 1, 15; 2, 18) sau anghelofanice (Apocalipsa 10, 1-2).

e. Picioarele sunt simbolul sau metafora puterii divine nu numai în sens actual, dar și eshatologic (Apocalipsa 12, 1; Romani 16, 20).

f. Picioarele sunt parte importantă a corpului omenesc. Când diavolul ispitește pe Mântuitorul Hristos, și îl îndeamnă să se arunce de pe aripa templului, aduce un argument logic - logica neteologică a păcatului: îngerii lui Dumnezeu te vor păzi „ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tau” (Matei 4, 6; Luca 4, 11).

g. Capul și picioarele sunt simbolul sau esența ființei umane în unitatea ei creațională. De aceea, trupul Mântuitorului Hristos, cât a stat în mormânt a fost străjuit de doi îngeri „unul către cap și altul către picioare” (Ioan 20, 12). În conformitate cu această unitate creațională a ființei umane, tradiția ospitalității iudaice și ritualurile de curățire cereau ungerea capului și spălarea picioarelor. Important este faptul că, așa cum am mai menționat, dar în alt context, dintre toate ritualurile de purificare ale poporului iudeu, complexe uneori, Mântuitorul Hristos aproba și recomanda numai pe acestea două: ungerea capului și a trupului și spălarea picioarelor. Mântuitorul Hristos reproșează lui Simon fariseul: „Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu mi-ai dat... cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns” (Luca 7: 44, 46). Distincția aceasta: cap - ungere - undelemn, pe de o parte, și picioare - apă - spălare, pe de altă parte este însă depășită în cadrul acestei unitați creaționale a ființei umane. Tot corpul este uns și tot corpul este spălat. „Mirul pe cap... se coboară pe barbă... se coboară pe marginea veșmintelor” (Psalm 132, 2). De aceea, „cel ce a făcut baie... este curat tot” (Ioan 13, 10). Femeia păcătoasă în casa lui Simon fariseul unge nu capul ci picioarele Mântuitorului Hristos (Luca 7, 46).

Ungerea capului și a trupului este interpretată de însuși Mântuitorul Hristos. Spune Mântuitorul Hristos despre femeia care „spărgând vasul a vărsat mirul pe capul lui Iisus” (Marcu 14, 3): „Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai dinainte a uns trupul Meu, spre înmormântare” (Marcu 14, 8). Femeia a făcut ceea ce putea să facă, ceea ce trebuia să facă: a uns trupul lui Iisus în vederea înmormântării. Trupul omenesc al Mântuitorului trebuia pregătit pentru jertfă, și această pregătire poate fi înțeleasă ca o curățire a trupului. Jertfa este în vederea distrugerii păcatului și nu poți distruge păcatul prin jertfă dacă trupul nu este curat, dacă trupul nu este gata pentru jertfă. Ungerea trupului este în vederea jertfei, dar în ultima analiză este în vederea învierii lui, și învierea este biruința finală a păcatului.

Revin acum cu mai multe detalii la semnificația teologică a spălării picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul Hristos. Interpretarea ipodigmatică

a spălării este adevărată, dar este numai un aspect, și nu cel mai important, al evenimentului spălării picioarelor. Însuși Mântuitorul Hristos dă un sens ipodigmatic spălării picioarelor: „Că V-am dat vouă pildă - ὑπόδιγμα - ca, precum V-am făcut Eu vouă, să faceti și voi” (Ioan 13, 15). Dar această interpretare ipodigmatică a spălării picioarelor nu este suficientă, pentru că:

a. Ipodigma aceasta devine poruncă. Spune, în continuare, Mântuitorul Hristos: „Adevarat zic vouă: nu este sluga mai mare decit stăpânul, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis” (Ioan 13, 13). Noi, slugile, nu putem fi mai mari decât Stăpânul nostru, Mântuitorul Hristos. Tot astfel, nici Mântuitorul Hristos, în ordinea encarașională, nu este mai mare decât cel care l-a trimis, Tatăl. În acest fel, „ὑπόδιγμα - pildă” devine „ὀφείλημα - datorie”: „Dacă Eu Domnul și Învățătorul V-am spălat vouă picioarele și voi sunteți datori - καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε - să vă spălați picioarele unii altora” (Ioan 13, 14). Pilda nu mai este pildă sau exemplu, paradigmă, ci este obligație. Verbul „ὀφείλω” arată sau subliniază ideea de obligație, de a fi obligat, de a se simți obligat, dator cu ceva față de Dumnezeu. Acest verb arată acțiunea unei relații a omului cu Dumnezeu, și nu a lui Dumnezeu cu omul. Voința lui Dumnezeu este arătată în Noul Testament prin verbul „δεῖ - este nevoie, trebuie, este necesar. Răspunsul omului la voința lui Dumnezeu arătată în creație este redată prin verbul „ὀφείλω” care în această interpretare teologică înseamnă: a fi dator, obligat să răspundă la chemarea voinței lui Dumnezeu în creație. Dumnezeu nu este obligat, dator față de creație, pentru că Dumnezeu este iubire, pentru că Dumnezeu iubește creația. Iubirea este și ea un fel de datorie, un fel de obligație, dar este o obligație aparte, este obligație acolo unde nu există păcat. Numai în cazul Întrupării Mântuitorului Hristos, El este „dator”, obligat să se asemene „întru toate”, dar fără de păcat, ca să poată curăți păcatele, ca să poată aduce în firea umană iertarea. Aceasta este datoria iubirii și nu este datoria pe care o lucrează lupta omului cu păcatul. Această „datorie” encarnașională este temeiul nașterii și din apă, nu numai din Duh. De aceea, această legătură între „ὀφείλημα - datorie” și „ἁμαρτία - păcat”. Datoria noastră față de Dumnezeu este însuși păcatul, cu el suntem datori lui Dumnezeu, el creează datoria noastră față de Dumnezeu, ștergerea lui este datoria noastră față de Dumnezeu. Dacă nu am avea această datorie de plătit am fi asemenea lui Dumnezeu după har, dar deocamdată nu suntem, pâna la înviere. Evanghelistul Ioan ne spune că „datoria” omului este să umble - ideea de mergere, de pășire pe o anumită cale, ideea de folosire a picioarelor - pe calea lui Dumnezeu: „Cine zice că petrece întru El (Hristos) dator este - ὀφείλει - precum Acela a umblat, și el așa să umble” (1 Ioan 2, 6). Datoria iubirii lui Hristos pentru noi devine datoria noastră: „El și-a pus sufletul pentru noi (datoria iubirii n.n.) și noi datori suntem să ne punem sufletul pentru frați” (1 Ioan 3, 16). Dar această datorie a iubirii

lui Hristos izvorăște din iubirea lui Dumnezeu: „Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi, și noi datori suntem să ne iubim unul pe altul (porunca, datoria iubirii vrăjmașului n.n.)” (1 Ioan 4, 11). Datoria iubirii lui Dumnezeu față de creație trebuie să devină datoria iubirii omului. De aceea spune apostolul Pavel că iubirea este de fapt singura datorie a omului, în relația lui cu semenii: „Nimănui cu nimic să nu fiți datori, decât cu iubirea” (Romani 13, 8). Așadar, prima concluzie la care ajungem este aceasta: spălarea picioarelor, care mai pot încă rătăci de la calea Domnului chiar și după îmbăierea Botezului, este o datorie, nu este numai un gest liturgic, nu este o ipodigmă, nu este numai o metaforă a slujirii.

b. Contextul spălării picioarelor este foarte important: este Joia Patimilor, este Jertfa iminentă a Mântuitorului, este așezarea Sfintei Euharistii, este Cina cea de Taină. Mântuitorul Hristos „s-a sculat de la Cină” (Ioan 13, 4) și a spălat picioarele. Adică, după ce le poruncește, prin gura evanghelistului Luca și nu a evanghelistului Ioan, „aceasta să faceți spre pomenirea Mea” (Luca 22, 19), le dă o altă poruncă, o poruncă - datorie: „datori sunteți să vă spălați picioarele” (Ioan 13, 14). Este, prin urmare o legătură între Cina cea de Taină și spălarea picioarelor. Este o legătură între Jertfa (Euharistie) și spălarea picioarelor cu apă. Aceasta este legătura curățirii noastre cu apă, dar nu cu apa Botezului, ci cu un alt fel de apă, cu o altă putere decât puterea pe care i-o dă Duhul la Botez. Mântuitorul Hristos vrea să ne spună că nu ne putem apropia de Jertfa Sa, de Sfânta Euharistie, fără curățire cu apă, fără spălare. Nu ne putem împărtăși de Trupul și Sângele Domnului fără să ne curățim picioarele prin spălare cu apă, și în acest caz apă este apa pocăinței. A doua concluzie la care putem ajunge este aceasta: spălarea picioarelor cu apă este pre-condiția împărtășirii cu darurile Jertfei Mântuitorului Hristos. De aceea spune clar și categoric Mântuitorului Hristos că această spălare este condiția părtașiei cu El: „Dacă nu te voi spăla nu ai parte de Mine” (Ioan 13, 8). Împărtășirea noastră de Hristos depinde de curățirea picioarelor noastre cu apă, care este apa pocăinței. Nu ne putem împărtăși de Hristos fără pocăință, nu ne putem apropia de împărăția lui Dumnezeu fără pocăință (Marcu 1,15; Matei 3, 2). Noi ne spălăm unii altora picioarele cu apă, avem acum această „datorie” către Dumnezeu, datoria cerută de păcatul care trebuie pocăit, trebuie șters, dar în realitate Hristos este cel care ne curăță picioarele, Hristos este cel care ne spală, ne face vrednici de primirea hranei euharistice, pentru că El poate să ierte prin Jertfa Sa. Contextul Jertfei Mântuitorului Hristos este contextul iertării păcatelor. Puterea de a ierta păcatele fusese dată de Mântuitorul Hristos apostolilor mai înainte (Matei 18, 18). Acum, la Jertfă, această putere de a ierta păcatele devine lucrătoare, iar la Înălțarea Mântuitorului la cer ea este dată pentru eshatologie (Ioan 20, 22). Datoria spălării picioarelor este în mod sigur parte a acestei puteri de a ierta păcatele, este curățire pentru iertarea păcatelor. Pentru că în sens biblic,

teologic, orice fel de curățire este pentru sau în vederea iertării păcatelor.

c. Mântuitorul Hristos stabilește o legătură între baia întregului corp și spălarea picioarelor, între verbele „λούω” și „νίπτω”, între Botez și spălarea picioarelor cu apă. Relația aceasta între baie prin Botez și spălarea picioarelor nu este nicidecum întâmplătoare. „Cel ce a făcut baie nu are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci este curat tot - ἅλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος”. În traducere teologică, excluzând, deocamdată εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, versetul poate fi redat în felul următor: cel care și-a spălat tot corpul, toată ființa prin apa Botezului, nu are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, care încă mai pot rătați de la calea Domnului, pentru că în rest este „curat tot”. Relația aceasta Botez - spalare a picioarelor - Euharistie, care ne conduce la o altă relație: corp, trup ca un întreg - parte a trupului, în acest caz picioarele, ne determină să credem că spălarea picioarelor este un act sacramental, și nu numai un simbol sau o metaforă a slujirii.

Spălarea picioarelor în Orientul Aproiat era o practică bine stabilită. În acele locuri bânuite de călduri toride, de praf, la care se adaugă mersul pe jos ca mijloc aproape exclusiv de mobilitate, încălțăminte lejeră, de obicei sandale, spălarea picioarelor era un act de igienă, dar și de ospitalitate (Geneza 18, 4; 19, 2; 24, 32), care devine apoi parte din ritualurile de purificare premergătoare intrării în templu (exod 30, 19-21). Însă, spălarea picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul Hristos nu conține nici unul din aceste elemente tradiționale; ucenicii erau deja în casă, ei fuseseră deja martori ai Cinei celei de Taină, primiseră porunca de a face această intru pomenirea Sa; în plus, ei nu se apropiau de sinagogă, sau de Biserică, încă neîntemeiată prin Pogorârea Duhului, dar, foarte important, ei se apropiau de Jertfa Mântuitorului Hristos. Ei trebuiau să-și curețe picioarele, după ce în prealabil își făcuseră baie, își spălaseră tot corpul, toți, în afară de Iuda, cum în mod expres menționează Mântuitorul Hristos. Legătura aceasta: Sfânta Euharistie - spălarea picioarelor - Jertfa Mântuitorului Hristos, nu poate fi trecută cu vederea sau subestimată. De aceea, aspectele culturale și ritualistice ale spălării picioarelor dispar sau devin cu totul ne semnificative. Aceste aspecte nu vor dispărea într-un tot decât numai în acest context al Jertfei Mântuitorului Hristos, pentru că, spre exemplu, una din condițiile acceptării cuiva în categoria văduvelor era spălarea picioarelor sfinților, ceea ce arăta o condiție a slujirii creștine (1 Timotei 5, 9-10).

În contextul Cinei celei de Taină și al Jertfei iminente a Mântuitorului Hristos, versetul 10 de la evanghelistul Ioan capitolul 13 stabilește o relație, relația amintită, între baie și spălarea. Apostolii au făcut această baie, deși nu neaparat în cazul lor baia Botezului, căci răspunsul lor la chemarea Mântuitorului Hristos este în el însuși o baie curățitoare, și corpul lor este „curat tot”, însă nu toți

sunt curăți; Iuda trădătorul nu era curat. Dar cei care au corpul „curat tot” prin baia Botezului „au nevoie - ἔχει χρείαν” de spălare a picioarelor în vederea părtășiei cu Hristos. Cu alte cuvinte, curățenia completă pe care o aduce Botezul nu este desăvârșită, ea trebuie completată sau mai degrabă păstrată cu spălarea picioarelor. Dar dacă corpul este „curat tot”, complet, chiar dacă nedesăvârșit, de ce se mai murdăresc picioarele și au nevoie de spălare?

“Tot - ὅλος” aici, la evanghelistul Ioan, folosit ca predicat gramatical și fără articolul hotărât, nu are înțeles temporal sau spațial sau cantitativ sau corporat, ci înțeles teologic. „Ὅλος” este calitate nematerială, netemporală, este o condiție imanentă care poate duce la o condiție ontologică. „Καθαρὸς ὅλος” este condiția imanentă a Botezului care poate duce la o condiție ontologică: mântuirea, dar Botezul nu este mântuirea însăși. Cel botezat se îngroapă cu Hristos, moare cu Hristos pentru păcat, dar el nu este mântuit încă, merge pe calea care duce la mântuire dar continuă să aibă nevoie de curățire parțială, continuă să lupte pentru a-și păstra curată haina Botezului, continuă, are nevoie să-și spele picioarele, sau are nevoie ca picioarele să-i fie spălate de Mântuitorul Hristos. Din punct de vedere teologic „ὅλος - tot” este important pentru relația dintre parte și întreg: ochiul tău te poate sminti, desi tot trupul este curat prin Botez, dar ca să previi pedeaspa posibilă: „tot trupul tau - ὅλον τὸ σῶμά σου - să fie aruncat în gheena” scoate-1 și aruncă-1 (Matei 5, 29). Eu cred că a scoate și a arunca ochiul care te smintește este, din punct de vedere teologic, același lucru cu a spăla picioarele: a curăți, în mod radical, de păcatul respectiv, nu a distruge definitiv păcatul, ci numai mădularul păcatului. Pe de altă parte, și aceasta este valoarea teologică a întregului, ochiul tău nu poate fi „tot trupul - ὅλον τὸ σῶμα” (1 Corinteni 12, 17). Corpul are valoarea teologică, creațională a întregului, a totului, și acest corp în sens teologic este curățit prin Botez, dar un mădular al corpului mai poate încă greși și întina tot corpul, și de aceea mădularul respectiv trebuie spălat. Limba este „mic mădular” dar poate să spurce, să murdărească „tot corpul” (Iacob 3, 5-6).

Relația fizică: „σῶμα - corp, trup” - „μέλος - mădular” este parte a relației filozofice, spirituale: „ὅλος - tot, întreg” - „μέρος - parte, porție”. Această relație este deja sugerată de Mântuitorul Hristos la Matei 5, 29-30. Prioritatea întregului, a totului, a unității, a corpului este evidentă: corpul poate fi întinat de un mădular care smintește, corpul poate ajunge, din cauza mădularului care smintește, să fie aruncat în gheena, dar corpul poate supraviețui nevătămat, în integritatea lui re-creațională, baptismală, prin „pierire” unui mădular păcătos. Este evident, și evidența este teologică, că pieirea aceasta de care vorbește Mântuitorul Hristos a mădularului care „smintește - σκανδαλίζει”, nu este o pieire în sens fizic, material, nu este o pieire în sens penal, ci este o pieire în sens moral, este pieirea

mădularului păcatului, pentru că în acest fel „să se nimicească trupul păcatului” (Romani 6, 6). Când Mântuitorul Hristos ne spune: Scoate și aruncă (ochiul) sau taie și aruncă (mâna), nu ne cere să aruncăm ceea ce însuși Dumnezeu a modelat din țărâna pământului la creație, nu ne cere să aruncăm în mod fizic mădularul păcatos, ci ne cere să aruncăm ceea ce nu a creat Dumnezeu: mădularul păcatului. În acest fel, tăierea sau scoaterea mădularului care smintește, păcatos, este lucrarea curățitoare a apei pocăinței, este un fel de botez al pocăinței. Pocăința devine astfel un botez după Botez; botezul pocăinței curăță mădularul întinat de păcat, după ce Botezul a curățat totul, integritatea creațională: trupul.

Relația aceasta dintre tot, întreg și parte, dintre corp și mădular, este reluată de apostolul Pavel și explicată cu toate implicațiile ei teologice. Fără înțelegerea corectă a acestei relații, nu putem înțelege lucrarea sacramentală a harului Tainelor, nu putem înțelege răscumpărarea Jertfei Mântuitorului Hristos care este o trecere ontologică de la „vrăjmășie” la „împăcare” cu Dumnezeu în vederea mântuirii (Romani 5, 10). Dar această împăcare cu Dumnezeu este compatibilizarea întregului, totul, ființei umane cu Dumnezeu, este, așa zicând, reedenizarea firii umane în vederea mântuirii, împăcarea nu este mântuirea însăși, de aceea este nevoie de spălare și curățire permanentă prin apa pocăinței pentru că „sfârșitul este viața veșnică” (Romani 6, 22), deci nu prezentul. Noi suntem acum „sub har” (Romani 6, 15), noi trăim acum acest început al mântuirii, această psihologie prezentă. De aceea, apostolul Pavel spune: „socotiți-vă - λογίζεσθε - că sunteți morți păcatului dar (socotiți-vă) vii (dar nu încă vii) pentru Dumnezeu” (Romani 6, 11). Noi acum ne socotim, ne credem numai morți păcatului și vii pentru Dumnezeu. În acest caz, verbul „λογίζομαι” este sinonim cu verbul „πιστεύω - crede”: noi acum credem că suntem mântuiți, și într-adevar suntem mântuiți prin credință, dar numai parusia și judecata pun pecetea veșniciei peste credința noastră. Relația întreg - parte, trup - mădular este o relație cu profunde implicații ecleziologice: primatul aparține întregului, trupului, Trupului lui Hristos și nu mădularului trupului, chiar dacă acest mădular se numește papă, patriarh etc. Primatul papal este o despărțire păcătoasă a unui mădular de trup, și investirea mădularului, care poate greși, și care de fapt a greșit în istorie, cu puterea trupului, cu puterea Trupului lui Hristos. Se întreabă apostolul Pavel: „Dacă toate ar fi un singur mădular, unde ar fi trupul?” (I Corinteni 12, 19). Dacă totul ar fi papa, patriarhul etc, unde ar mai fi Biserica?

Relația: trup - mădular, din perspectiva Botezului, este arătată de apostolul Pavel la Romani capitolul 6. Capitolul acesta este împărțit în mod evident în două părți:

a. Prezentul sacramental al curățirii Botezului (versete 1-10), unde ideea de realitate a curățirii trupului (ființei umane) prin Botez este prezentată cu o

putere izvorâtă din tăria de nezdruncinat a Jertfei Mântuitorului Hristos: noi „ne-am botezat întru moartera Lui (Hristos)” (verset 3), dar ne-am botezat în perspectiva eshatologică a părtășiei cu învierea lui Hristos (verset 5). În acest fel, noi „cunoaștem”, desigur, prin credință, noi știm „că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El ca să se nimicească - καταργηθῆ” -trupul păcatului” (verset 6). Verbul „καταργέω” arată aici, negramatical, un viitor început. De aceea, noi „am murit împreună cu Hristos”, și urmarea este aceasta: noi „credem că vom viețui împreună cu El” (verset 8); un viitor gramatical, dar și mistic, în acest caz. Noi acum știm prin credință că am murit trupului păcatului „odată pentru todeauna - ἐφ’ ἅταξ”, adică: o singură dată (verset 10). De aceea, Botezul curăță de păcat odată pentru todeauna, Botezul adevărat nu se repetă. Trupul păcatului este nimic și trupul nostru, ființa noastră acum „trăiește lui Dumnezeu” (verset 10). Dacă în mod ipotetic ne-am oprit aici, la versetul 10, am putea să credem că suntem deja mântuiți; dar aceasta ar fi greșeala pe care deja au făcut-o Imeneu și Filet „care au rățacit de la adevăr, zicând că învierea s-a și petrecut” (2 Timotei 2, 17-18).

b. Prezentul eshatologic al mântuirii (versete 11-23); „trupul păcatului” este acum nimic prin Botez, trupul nostru, ființa noastră acum, după Botez „trăiește lui Dumnezeu”, și apostolul ne introduce teologia mădularilor care mai pot încă să greșească cu cuvintele: „Așa și voi socotiți-vă (prin credință, credeți n.n.) ca sunteți morți (trupului n.n.) păcatului, dar vii (tot prin credință n.n.) pentru Dumnezeu” (verset 11.). Trăirea prin credință a curăției reale pe care o aduce apa Botezului, cere de la noi o luptă permanentă. De aceea, apostolul Pavel spune în continuare: „Deci, să nu împărățească păcatul în trupul vostru cel muritor” (verset 12). Particula „οὖν - deci, prin urmare” este coordonativă: leaga ceea ce s-a afirmat mai înainte de ceea ce se afirmă în continuare. Traducerea teologică a versetului 12 ar putea să fie următoarea: De aceea, pentru că voi trăiți prin credință curăția Botezului, să nu mai îngăduiți ca păcatul să împărățească din nou în trupul vostru care continuă să fie muritor. Prin urmare, trupul vostru este curățit prin Botez, trupul, întregul, totul este curățit, dar acest trup curățit continuă să fie „muritor - θνιτόν”, pentru că vrăjmașul cel din urmă, moartea, nu a fost nimic definitiv încă, dar el este pe cale de a fi nimic. Trupul continuă să aibă „slăbiciune - ἀσθενεία” (verset 19). Pentru acest lucru, pentru că trupul continuă să fie muritor, „nici să nu puneți mădularele voastre ca arme ale nedreptății în slujba păcatului”. Traducerea teologică, explicativă a versetului este: pentru că trupul vostru, al celor botezați, continuă să fie muritor, continuă să aibă slăbiciunea vremelniciei, luptați, curățiți permanent mădularele care, în mod individual, adică unele din ele, mai pot fi puse în slujba păcatului. Structura gramaticală a versetului - τὰ μέλη, cu articolul hotărât arată de fapt că este vorba

de totalitatea mădulelor, de corp, tot trupul - în principiu nu ne-ar permite o astfel de traducere selectivă sau distributivă: unele din mădule. Dar structura teologică a gândirii apostolului Pavel ne cere o astfel de traducere. Știm, din altă parte, că mădulele trupului nu au egalitate aritmetică, și că fiecare mădule are rolul lui și cinstea lui, căci altfel ar fi „dezbinare în trup” (1 Corinteni 12, 14-23). Prin urmare nu toate mădulele greșesc odată, în același timp, nu toate mădulele greșesc cu aceeași greșală, pentru că acum după Botez noi nu mai suntem robi ai păcatului, pentru că trupul păcatului a fost nimic. Dar un mădule poate greși, mâna sau ochiul poate sminti, picioarele mai pot rătăci de la calea Domnului, se pot murdări, de aceea au nevoie de curățire.

Tot corpul este curat în mod inerent prin Botez, dar un mădule, piciorul sau picioarele pot greși, de aceea trebuie să fie spălate. Curăția Botezului trebuie păstrată neconținut, pentru că noi nu suntem încă mântuiți. Ceea ce ne spune apostolul Petru despre Botez, își are rădăcina în spălarea picioarelor de către Mântuitorul Hristos: Botezul mântuiește, apa Botezului mântuiește, dar Botezul nu este „ștergere (definitivă n.n.) a necurației trupului” ci numai o „făgăduire a cugetului bun către Dumnezeu”, însă nu oricum, ci numai „prin Învierea lui Iisus Hristos” (I Petru 3, 21) adică prin garanția că noi putem șterge definitiv păcatul. În acest sens profund teologic, Învierea Mântuitorului Hristos, garanția învierii noastre este desăvârșirea ontologică a Botezului. Abia la înviere, abia prin învierea noastră noi nu mai avem nevoie de spălarea picioarelor, dar până atunci trebuie să avem picioarele spălate.

Spălarea picioarelor de către Mântuitorul Hristos, și porunca expresă pe care o dă de a face acest lucru, este un act de pocăință pe care Dumnezeu îl cere de la noi. Apa care spală picioarele este apa pocăinței. Botezul „cu Duh Sfânt și cu foc” (Matei 3, 11) trebuie păstrat în continuare curat, pentru că trupul tot care s-a spălat prin Botez încă mai are slăbiciune, cu botezul pocăinței. Mărturisirea păcatelor este păstrarea curăției hainei Botezului: „Mărturisiți-vă unul altuia pacatele ca să vă vindecați” (Iacob 5, 16). Spălați-vă cu apa pocăinței pentru a lua iertare de păcate. Cel botezat se împărtășește imediat, trebuie, căci este curat, dar mai apoi își poate murdări picioarele și trebuie să și le spele prin apa pocăinței pentru a se împărtăși din nou. Spălarea picioarelor este, cred eu, metonimul Tainei Pocăinței. Însă apa Botezului „cu Duh Sfânt și cu foc” nu trebuie confundată cu apa botezului pocăinței. Distincția o face însuși Sfântul Ioan Botezătorul: „eu vă botez cu apă spre pocăință. Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Matei 3, 11). Este ceea ce spune Mântuitorul lui Nicodim: „din apă și din Duh”. La Botez ne lepădăm de Satana, prin apa pocăinței, prin botezul pocăinței ne lepădam de păcatele pe care le-am săvârșit, ne spălăm picioarele.

B. Apa, element euharistic

Apa spală, curăță, apa Botezului făgăduiește cugetul nostru bun către Dumnezeu, iar apa botezului pocăinței curăță mădularul trupului care se mai poate întina chiar și după curățirea cu apa Botezului. În mod logic, ceea ce spală, curăță, șterge, păstrează viața sau ajută la păstrarea vieții, dă viață, cu alte cuvinte hrănește spre viață. Apa devine hrană. De aceea, în Noul Testament apa nu este metafora Duhului, dar este, în mod cert metafora vieții și învățaturii adevărate, împreună cu pâinea. De aceea, expresiile: „apă vie”, „pâinea vieții”, „rodul viței” sunt corelate și au valoare euharistică, și toate sunt cuprinse în porunca: „Aceasta să faceți spre pomenirea Mea” (Luca 22, 19).

1. „Apa vie - ὕδωρ ζωῆς”

Apa este vie, ajuta viata, dă viața, dar apa nu este niciodată viața. Viața este Mântuitorul Hristos (Ioan 14, 6; 11, 25). Pentru că Mântuitorul Hristos este Viața, El ne dă în dar apa vie: „apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viața veșnică” (Ioan 4, 14). Apa este vie, dă viață, hrănește spre viață, pentru că vine din izvorul Vieții, Mântuitorul Hristos, și duce la veșnicie. Apa vie este, prin urmare, darul lui Dumnezeu, pentru că numai Dumnezeu este „cel viu și adevărat” (1 Tesaloniceni 1, 9). Calitatea aceasta a apei, „vie”, care în ultimă analiză este o calitate sacramentală, o dă Dumnezeu, este darul lui Dumnezeu. Ne spune acest lucru Mântuitorul Hristos: „apa vie” este „darul lui Dumnezeu” pe care noi îl cerem de la El prin Iisus Hristos (Ioan 4, 10): Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea” (Ioan 7, 37) și cine nu însetează în această viață? De aceea fericirea celor care însetează de dreptate (Matei 5, 6).

Dar Mântuitorul Hristos face o distincție clară între „apa aceasta”, din „fântâna lui Iacob”, apa ca element natural, creațional, și apa pe care o dă Mântuitorul Hristos: „Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși. Dar cel ce bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac” (Ioan 4, 13-14). Câteva lucruri se desprind din acest verset:

a. Apa are o calitate naturală, creațională, aceea de a potoli setea, cu alte cuvinte, are calitatea de a contribui la menținerea vieții în înțeles biologic. Dar cel care bea această apă însetează din nou, trebuie să o consume permanent, ori de câte ori îi este sete. Aceiași apă, apa ca element natural creațional, din pricina păcatului, poate să distrugă viața: potopul lui Noe, potopul de pe vremea lui Noe. Acest potop de pe vremea lui Noe este „mântuire prin apa (care) inchipuia botezul” (1 Petru 3, 21), dar este mântuire prin apă numai pentru cei din corabie, și corabia preînchipuia Biserica lui Hristos. Pentru ceilalți, este nimicire, este distrugere. De aceea, evanghelistul Luca (Luca 17, 27) spune că potopul „a nimicit pe toți - ἀπόλεσεν πάντας”. Desigur, nu este nici o contradicție între ceea ce spune apostolul Petru despre potop și evanghelistul Luca.

b. Însa acum, prin Întruparea Mântuitorului Hristos „apa aceasta” pe care noi o bem și însetăm din nou dobândește puteri deosebite, și aceste puteri sunt acum date de Mântuitorul Hristos cel întrupat. De aceea, „apa aceasta”, apa naturală, devine acum „apa pe care i-o voi da Eu”, apa lui Hristos, și cel ce bea această apă nu va mai înseta în veac, pentru că această apă devine „izvor de apă curgătoare spre viața veșnică”. Se poate vedea că lucrarea apei este acum alta: „apa aceasta” contribuie la menținerea vieții biologice, apa lui Hristos curge permanent în cel care o bea „spre viața veșnică”, curge permanent către veșnicie, de aceea apa este vie, apa are viață în ea.

„Apa vie” nu este același lucru cu apa Botezului. Apa Botezului spală, îmbăiază, apa vie hrănește. Când este vorba de Botez, verbul folosit pentru a arăta acțiunea apei asupra celui care o folosește, predicatul gramatical, este „λούω - a spăla, a îmbăia”. Când este vorba despre „apa vie” verbul folosit pentru a arăta acțiunea celui care o primește este „πίνω - a bea”, același verb care, nu întâmplător, este folosit și pentru „rodul viței”, pentru sângele Domnului. Apa Botezului curăță, spală, „apa vie” hrănește, dă viață, adapă. Apa Botezului spală, naște din nou, naște de sus, prin curățire, dar cel ce se naște trebuie să se hrănească, de aceea apa Botezului conduce către „apa vie”, care în mod cert are valoare sacramental-euharistică. În acest fel „apa vie” ne conduce către Jertfa Mântuitorului, ne conduce la coasta împunsă a Mântuitorului: trupul, sângele și apa devin acum, la Jertfa Mântuitorului Hristos hrana noastră spre viața cea veșnică. Dar această hrană este numai pentru cel care are haina curată a Botezului. De aceea spune Mântuitorul Hristos femeii samarince, vorbind la viitor: „apa pe care i-o voi da Eu”, adică nu acum, nu în acest moment istoric, ci atunci când coasta mea împunsă va izvorî sânge și apă, atunci în acel moment ontologic, neistoric, atunci apa devine vie.

2. „Apa vieții – ύδωρ ζωής”

„Apa vie” pe care o dă Mântuitorul Hristos prin jertfa sa devine „apa vieții”. Este „apa vieții” pentru că duce la Viața-Hristos. Izvorul apei vieții este Dumnezeu (Ieremia 2, 13; Apocalipsa 21, 6), dar acum, din iubirea lui Dumnezeu față de creatura sa arătată prin Întruparea Fiului, izvorul este în continuare Dumnezeu, dar prin Iisus Hristos, prin „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). De aceea, evanghelistul Ioan, în descoperirea pe care o primește de la Dumnezeu, vede „râul și apa vieții... care izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului” (Apocalipsa 22, 1). „Mielul - αρνίον” este, desigur, Hristos, dar nu este Hristos cel întrupat ci Hristos cel răstignit (cf. Apocalipsa 5: 6, 9, 12; 13, 8), este Hristos Răscumpărătorul, din coasta căruia, împunsă fiind, a ieșit sânge și apă. Evanghelistul Ioan ne spune că apa vie izvorăște din tron, care

este același pentru Dumnezeu și Miel, adică este unul singur, tronul este ființa lui Dumnezeu, inaccesibilă nouă, dar apa nu este ființa lui Dumnezeu, apa este puterea lui Dumnezeu în creație. Apa vie ne hrănește pe noi acum, prin Jertfa Mântuitorului Hristos pentru viață, pentru viața cea veșnică.

Mântuitorul Hristos ne dă „apa vieții”, pentru că El s-a întrupat și pentru ca el s-a jertfit, dar acum, în acest eon al Duhului și al Bisericii, ne dă această apă a vieții prin „Duhul și mireasa”: „Si Duhul și mireasa zic: Vino... Și cel însetat să vină, cel ce voiește să ia în dar apa vieții” (Apocalipsa 22, 17). „Mireasa - $\nu\mu\psi\eta$ ” este „noul Ierusalim”, este Biserica: „Și am văzut cetatea sfântă, noul Ierusalim, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei” (Apocalipsa 21, 2). Mirele este Hristos, dar nu Mântuitorul Hristos cel întrupat, ci Mântuitorul Hristos cel răstignit: „Mielul - $\alpha\rho\nu\acute{\iota}\omicron\nu$ ” este Hristos cel răstignit, este Răscumpărătorul (cf. 1 Petru 1, 19), este Mântuitorul, și „noul Ierusalim”, „pogorât din cer, de la Dumnezeu” (Apocalipsa 21, 10) este Biserica. Biserica este „femeia Mielului – $\eta\ \gamma\acute{\upsilon}\nu\eta\ \tau\omicron\upsilon\ \alpha\rho\nu\acute{\iota}\omicron\nu$ ”: „Vino să-ți arăt pe mireasa, femeia Mielului” (Apocalipsa 21,9). Legătura Mântuitorului Hristos cu Biserica sa este de iubire (Efeseni 5, 25), este de tip matrimonial, de aceea, apostolul Pavel compară legătura de iubire a bărbatului cu soția sa cu iubirea lui Hristos pentru Biserica sa (Efeseni 5, 24 s.u.). Așadar, acum, în acest eon care precede parusia, al Duhului și al Bisericii, Duhul și mireasa, Biserica, ne cheamă să venim și să luăm „apa vieții”. Această apă a vieții se ia „în dar - $\delta\omega\rho\epsilon\omicron\nu$ ” adică fără plată. Apostolul Pavel ne spune că „ $\delta\omega\rho\epsilon\acute{\alpha}$ - darul este „al harului” (Efeseni 3, 7). „Apa vieții” are o valoare și o putere sacramentală, „apa vieții” izvorăște acum neconținut din coasta împunsă a Mântuitorului Hristos, „apa vieții” are valoare și importanță euharistică.

Constituția ființei umane și relația ei cu cosmosul din perspectiva îndumnezeirii acesteia – viziunea teologică a părintelui Stăniloae

Diacon drd. V. Neacșu

Omul este cea mai complexă și plină de sensuri parte a creației. El este unica realitate creată care poartă în sine spirit rațional. Această rațiune (cunoscătoare) a spiritului uman precum și raționalitatea lui cer un anumit mod de existență (τρόπος υπάρξεως). Primul element care se impune pentru dezvoltarea și manifestarea deplină a spiritului este trupul. Astfel prin ființarea împreună a trupului și sufletului se pun bazele existenței umane.

Cum se vede, trupul și sufletul nu sunt două entități izolate și puse să subziste împreună, ci sunt interdependente coexistând printr-o condiționare reciprocă.¹ Compusul uman (trup-suflet) nu este o mixtură rigidă a două elemente fără legătură între ele, ci el cere pentru existența sa ca între părțile lui să fie o anumită relație și compatibilitate. Vom încerca în cele ce urmează să arătăm care sunt (atributele) caracteristicile compusului uman trup-suflet și cum se constituie comuniunea acestor elemente ale ființei umane. De asemenea, vom avea în vedere și vom nuanța unde va fi nevoie, corespondența între diferitele caractere ale ființei umane - ca trup și suflet - și restul creației din perspectiva împlinirii îndumnezeirii ca menire ontologic-gentică a acestuia.

¹ Relația dintre ele nu desființează cele două elemente, -trupul rămâne trup dar în comuniune cu sufletul și sufletul asemenea

Trupul omenesc, raționalitate de maximă complexitate

„Trupul omului este cel mai complex sistem de raționalitate plasticizat².”

Trupul uman este cea mai desăvârșită parte a creației ca materialitate, prin raționalitatea sa ascunzând în el două mari taine: a recapitulării în sine a întregii naturi umane³ (premia întrupării lui Hristos) și cea a purtării în sine a peceții Sf. Treimii (chipul vizează și trupul uman). Sf. Nichita Stithatul ne lămurește acest lucru astfel: „*așa cum Ziditorul (Sf. Treime) a avut în sine conștiința firilor și rațiunile tuturor lucrurilor așa și omul are în sine rațiunile, firea și cunoștința creației*”⁴

Părintele Stăniloae spune că era nevoie de un trup rațional pentru ca sufletul să găsească în el posibilitatea manifestării, el fiind la rândul-i rațional: „*Trupul capătă o complexitate particulară ca raționalitate, datorită bogăției spiritului. Raționalitatea spiritului însuși se actualizează într-o complexitate de mare finețe și subtilitate în lucrarea asupra trupului.*”⁵ Trupul este adaptat continuu spiritului sau e imprimat în mod particular de spirit.⁶ Într-o notă la Ambigua (Sf. Maxim) părintele ne spune că există o fuziune și o compenetrare a caracterelor celor două părți ale omului (trup și suflet)⁷, trupul avându-și rădăcinile în spirit fără să fie materiale, ci spirituale și spiritul asemenea.⁸ Era nevoie de această fuziune mai ales pentru împlinirea vocației omului de împărat al creației. „*Trupul are în rațiunea sa menirea de a fi instrumentul material prin care sufletul să intervină în creație*”⁹. Cu toate acestea omul este o unitate tainică indivizibilă¹⁰.

Sf. Maxim consideră constituția creată a omului ca o pregătire ontologică pentru taina eshatologică teandrismului¹¹ și un semn anticipativ al întrupării lui Hristos.¹² Trupul devine astfel, element principal în hristologia ortodoxă. Fără trup

² Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, EIB, București, 1996, p. 257

³ Alexandros Kalomiros, *Sfinții Părinți despre originile și destinul omului și cosmosului*, Editura Deisis, Sibiu, 1998, p. 126

⁴ Sfântul Nichita Stithatul, *Filocalia*, vol. VI, EIB, București, 1977, p. 307

⁵ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică ... Op. cit.*, p. 251

⁶ Ibidem, p. 252

⁷ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, EIB, București, 1983, p. 48, nota 2

⁸ M. A. Costa de Beauregard, *Dumitru Stăniloae. Mica Dogmatică vorbită*, Editura Deisis, Sibiu, 1995, p. 26

⁹ Anonim, *Texte Nedorite*, Editura Coral Sanivert, București, 2002, p. 93

¹⁰ Maciej Bielawski, *Părintele Dumitru Stăniloae, o viziune filocalică despre lume*, trad. și cuv. înainte diac Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 1998, p. 224

¹¹ Sfântul Maxim Mărturisitorul, apud Lars Thunberg, *Omul și Cosmosul în viziunea Sf. Maxim Mărturisitorul*, EIB, București, 1999, p. 68

¹² Arhim. Iustin Popovici, *Omul și Dumnezeu- Om*, Editura Deisis, Sibiu, 1998, p. 61

opera de mântuire a lui Hristos nu s-ar fi putut împlini. Hristos aduce trupul său jertfă înaintea Tatălui, iar prin aceasta trupul jertfit este preamărit și poate iradia din el puterea îndumnezeitoare peste toți oamenii.

Altfel spus numai un suflet și un trup rațional puteau să intre în dialog cu Rațiunea cea Una și să crească în acest dialog până în eshaton și dincolo de el. De asemenea numai o raționalitate complexă ca aceea a trupului putea fi premisa întrupării aceleiași „*Rațiuni Una*”¹³ care nu s-ar fi putut manifesta decât într-un mediu asemănător Ei.

Ca atare, consecințele existenței raționale a trupului sunt multiple:

- trupul constituie premisa comunicării interpersonale, prin el se manifestă dorința sufletului de a fi în comuniune;
- tot pe acest temei trupul oferă un cadru concret de viață pentru suflet, viața sufletului face parte din viața trupului;¹⁴
- relația trup-suflet și raționalitatea trupului face ca acesta să existe și după moarte, el rămâne în suflet cu toate virtualitățile lui¹⁵- sub un anumit aspect trupul este nemuritor;¹⁶
- trupul, aduce o experiență în plus omului față de îngeri, astfel acest lucru ne ridică mai presus decât ei;¹⁷

Raționalitatea maximă a trupului, îl pasează pe acesta deasupra materiei fiind deopotrivă materie, dar și deosebit de natura materială datorită spiritului care organizează materia lui. Trupul uman compus din toate elementele lumii sensibile¹⁸ pe de o parte și deasupra ei prin raționalitatea lui pe de altă parte, se prezintă ca realitate teologică de maximă importanță din perspectiva cunoașterii acesteia din interiorul ei cu posibilitatea de a o desăvârși sau „*de a o schimba din ofrandă în stârv*”.¹⁹

Așadar, trupul este veriga esențială între sensibil și inteligibil. El este o interfață între spirit și cosmos ca materialitate. Numai astfel spiritul ar fi fost capabil să actualizeze bogăția infinită a cosmosului. Creșterea spiritului ține și de spiritualizarea cosmosului prin trup. Trupul este astfel organul prin care întreaie existența om-cosmos, este ridicată în trepte spre desăvârșire.

Sufletul uman un „alter ego” creat al Spiritului Suprem

¹³ *Ibidem*

¹⁴ Anonim, *Op. cit.* p. 94

¹⁵ *Ibidem*

¹⁶ Veșnicia trupurilor are ca fundament înălțarea cu trupul (transfigurat) la cer a Mântuitorului Hristos.

¹⁷ M. Bielawski, *Op. cit.*, p. 225

¹⁸ Pr. prof. dr. Vasile Răducă, *Antropologia Sfântului Grigore de Nyssa*, EIB., București, 1996, p.84

¹⁹ Olivier Clement, *Întrebări asupra omului*, Ed. Episcopiei Alba Iuliei, Alba Iulia, 1997, p. 75

„Sufletul conștient nu e adus la existență prin simpla gândire și poruncă a Spiritului creator... Având de la început caracter de subiect el este chemat la existență printr-un fel de reduplicare a Spiritului creator pe plan creat. Spiritul conștient suprem vorbește cu spiritul conștient creat ca și cu un fel de alter-ego, dar creat”²⁰.

Sufletul uman cunoaște în adâncul său o înrudire specială cu Dumnezeu fapt ce îl apropie pe acesta în chip tainic de taina Vieții. Este o înrudire de formă ce are ca diferență fundamentală conștiința creată a omului, existența lui ca persoană conștientă creată.²¹ Că este ancorat dumnezeiește în taina Vieții reiese din aceea că sufletul uman este purtător al unei vieții care nu-i aparține prin sine, el fiind chemat la existență de Duhul Sfânt într-un fel în care îl face pe acesta să se descopere ca un „alter ego” creat al Acestuia.²²

Și făpturile au suflet, au viață în ele, dar omul are ceva deosebit în el, *ceva* ce-l arată ca fiind chip al Arhetipul său. Acest *ceva* este Duhul suflat de Dumnezeu asupra omului, Duhul Sfânt care unit cu sufletul a făcut ca acesta să fie ridicat cu mult deasupra oricărui suflet neomenesc.²³ Față de sufletul comun al făpturilor, cel al omului se deosebește fundamental prin aceea că este „suflet viu” (Facere 2, 7), adică are în sine viața harică,²⁴ harul conferindu-i raționalitate, dar și înrudire cu Dumnezeu ca un alt eu al Lui.

Pentru a înțelege în adâncimea sa, atât cât se poate, sufletul uman ca alter-ego, poate că cel mai potrivit este să vorbim dintru început despre valoarea și importanța acestuia.

Importanța sufletului provine -cum era de așteptat-din raționalitatea lui care îl înobilează pe om situându-l deasupra întregului cosmos. Faptul că acesta primește prin creație un suflet rațional ca putere cunoscătoare personală, dar și ca energie rațională capabilă să spiritualizeze întreaga existență, îl ridică pe el ca purtător al acestuia la măsura se co-creator și stăpân al lumii. Astfel sufletul se revelează ca fiind hotarul între dumnezeire ca spirit și materialitate ca trup, asemănător cu Dumnezeu, dar înrudit și cu trupul²⁵ el tinde să unească aceste contrarii până întru spiritualizarea deplină a materie și a creației.

Pe de altă parte, menționăm împreună cu Părintele Stăniloae că raționalitatea sufletului ne trimite la Arhetipul acestuia (Logosul) spre care tinde în orice condiție s-ar

²⁰ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică...* Op. cit., p. 259

²¹ Se înțelege în diferența creat-necreat, diferența de esență -fire între sufletul uman și dumnezeire

²² Anonim, *Op. cit.*, p. 96

²³ Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Viața lăuntrică și cum o putem dobândi*, Ed. Buna Vestire, Bacău, p.57

²⁴ Anonim, *Op. cit.*, p. 95

²⁵ Pr. prof. dr. Vasile Răducă, *Op. cit.*, p. 100

găsi: „Prezența Logosului divin chiar în gradul slăbit de după cădere ar putea forma o bază a hristologiei transcendente, adică o trebuință după Hristos înscrisă în conștiința spirituală a omului”.²⁶ Această trebuință spirituală se vedește: în nevoia omului de iubire absolută, în înțelegerea morții ca împlinire, și în nădejdea celor viitoare.²⁷

Teologia plasează, astfel, pe bună dreptate *sufletul în centrul învățaturii despre om*. El poartă în sine cheia desăvârșirii lui și a întregii creații pe care datorită constituției sale raționale o poate ridica pe culmi tot mai înalte țintind dumnezeirea cea după har sau *îndumnezeirea*.²⁸

În procesul desăvârșirii, sufletul are o importanță deosebită în raport cu celelalte părți ale ființei umane. El „este o oglindă în care omul vede pe Hristos (dacă nu sunt în el păcate), este o mireasă care vede în sine pe Mirele Hristos. Numai dacă e curată (mireasa) de orice pată Mirele se oglindește în ea fiind unit cu sufletul, ca Mirele cu mireasa”.²⁹ În sens simbolic-teologic Sf. Maxim aseamănă sufletul cu Sfânta Biserică, căci el ni s-a dat „spre călăuzirea lui către cele înalte, spre biserica cea nefăcută de mâini”.³⁰ Și aceasta pentru că ființa umană ca trup-suflet unește în sine cele două elemente ale ei (sensibil-inteligibil) tinzând prin suflet spre partea ce de dincolo de catapeteasmă a Bisericii-Sfânta Sfintelor sau Sfânta Treime.

În altă ordine de idei, menționăm cuvântul Sf. Atanasie care spune despre suflet că poartă în sine capacitatea de a gândi, de a iubi, de a dori³¹ și că poate gândi la cele nemuritoare și veșnice pentru că el este nemuritor.³² Putem înțelege de aici că sufletul nu se va opri din mișcarea lui nici după moarte, căci el în veșnicie va gândi și va voi să iubească și să fie iubit -iubirea, dorința și rațiunea nefiind realități temporale.

Despre suflet -putem vorbi ca despre *inima* trupului, căci în el stă viața întregii ființe umane. Iar, dacă inima întreține viața biologică, atunci sufletul o întreține pe cea spirituală. Pentru spiritualitatea ortodoxă sufletul omenesc este realitatea cea mai de taină și cea mai prețioasă a ființei umane³³. Sf. Simeon Noul Teolog vorbește despre suflet ca de o icoană a Treimii, arătând că împreună cu el coexistă mintea și cuvântul (nous, logos, psye).³⁴ Astfel omul prin sufletul său ca icoană a Creatorului este chemat

²⁶ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol II, EIB., București, 1997, p. 11

²⁷ *Ibidem*, p. 12

²⁸ Idem, *Teologia Dogmatică... op.cit., vol.I*, p. 258

²⁹ Nota 343, Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. XII, Ed. Harisma, 1991, p. 218

³⁰ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Mystagogia*, E.I.B., București, 1997, p. 25

³¹ Sfântul Atanasie cel Mare, *Cuvânt împotriva elinilor*, trad. Pr. Prof. D. Stăniloae, PSB 15, E.I.B., București, 1987, p. 32

³² Tertulian, *Apologeți de limbă latină*, trad. N. Chișescu, E.I.B. București, 1981, p. 265

³³ Pr. Ioan C. Teșu, *Omnia Taină Teologică*, Ed. Christiana, București, 2002, p. 91

³⁴ Sfântul Simeon Noul Teolog, *Discursuri teologice și etice, Scrieri I*, studiu introductiv și traducere de Arhid. Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 1998, p. 83

spre o tot mai deplină asemănare cu El.

Sufletul este, așadar, maxima declarație de dragoste a lui Dumnezeu. Primim iubirea lui Dumnezeu prin/în suflet și înțelegem bogăția și adâncimea tainelor dumnezeiești prin înțelegerea și cunoașterea sufletului ca realitate dumnezeiască creată, dar și prin răspunsul nostru la această declarație de dragoste. Suntem chemați să descoperim în adâncul nostru acest *glas dumnezeiesc* care dorește pentru veșnicie să intrăm în dialog cu El.

Trupul și sufletul două realități sincrone

Importanța acestei concomitențe temporale este capitală atât în contextul antropologiei, cât și al teologiei ortodoxe în totalitatea învățăturilor ei. Orice mutație temporală aduce cu sine idei străine de învățătura creștină (preexistențialism, maniheism, metempsihoză ș.a.).

Tradiția creștină susține că, dintru început se impune existența împreună a trupului și sufletului, aceasta pentru că nu putem concepe cum ar fi putut exista omul întâi ca suflet și ulterior ca suflet și trup- „sufletul trebuia să fie de la începutul formării trupului în trup pentru ca trupul să aibă complexitatea specială adecvată sufletului și să ofere mediul adecvat pentru mișcarea spirituală, pentru gândirea și voința conștientă și liberă a spiritului”³⁵.

În acest sens Sf. Maxim subliniază următoarele: „unii zic că sufletele există înaintea trupurilor, alții că trupurile înaintea sufletului. Noi mergem pe calea de mijloc, împăratească, afirmând coexistența lor”³⁶.

Învățătura despre concomitența sufletului și a trupului are implicații atât în soteriologie, cât și în cosmologia ortodoxă. Dumnezeu de la început l-a conceput pe om cu trup și suflet ca prin asemănare în trup cu lumea și în suflet cu Dumnezeu să fie acesteia frământătură care să o dospescă și să o aducă pe aceasta la îndumnezeire.³⁷

În existența sincronă a trupului cu sufletul găsim totuși o accentuare a sufletului ca putere formatoare a trupului. Adică, faptul că cele două realități există de la început împreună nu înseamnă că una dintre ele se poate dezvolta paralel și concomitent cu cealaltă realitate sau că ambele dețin în același timp capacitatea de a se forma împreună. Nu!. „În suflet sunt puterile formatoare ale trupului din materie și lucrătoare prin el. El nu începe să existe decât împreună cu trupul. Prin puterile acestea sufletul înalță materia, o înalță la treaptă de mijloc al vieții spirituale. Sufletul începe să prefacă materia în trup chiar de la conceperea omului. Chiar din acel moment omul e suflet și trup.”³⁸ Unitatea aceasta

³⁵ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică vol. I, Op. cit.*, p. 260

³⁶ Ambigua, *Op. cit.*, p. 279

³⁷ Anonim, *Op. cit.*, p. 93

³⁸ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 1987, p. 80

este asemănată de Sf. Grigorie de Nyssa cu bobul de grâu care cuprinde în el ca potență toată specia spicului. Prin urmare -accentuează acesta- și sămânța umană are de la prima ivire a existenței ei puterea firii de a înainta spre deplinătate neadăugându-și ceva din afară în mișcarea spre deplinătate. Așadar amândouă au un unic început întemeiat pe rațiunea divină primă a lui Dumnezeu.³⁹

Faptul că referatul biblic ne prezintă o succesiune temporală în crearea lui Adam nu înseamnă că trupul a fost făcut înaintea sufletului, ci doar pentru a separa într-un anume fel trupul omului care este din materia lumii de sufletul lui care își are obârșia în Dumnezeu. Această structură binară cere în descriere conjuncția „și” care nu sugerează o succesiune, ci dimpotrivă o concomitență.

Un argument al venirii împreună la existență a trupului și a sufletului, ar fi și acela că, nici sufletul, nici trupul nu pot fi separate ca ipostase preexistente- nici un ipostas preexistent nu poate fi redus la altul.⁴⁰ Numai prin cugetare se poate distinge aducerea la existență a trupului și cea a sufletului.⁴¹

În concluzie, compusul uman nu este o realitate tranzitorie anarhică și anacronică, ci este o realitate unitară, sincronă adusă la existență deodată- cu scopul de a rămâne veșnic împreună.

Relația trup-suflet și destinul lumii

Potrivit concepție creștine, fără de spirit lumea ar fi închisă în repetarea monotonă a unor etape de existență mai înguste sau mai largi.⁴² Spiritul prin raționalitatea sa, prin libertatea sa este cel ce face ca natura materială să fie animată, să aibă viață. Depășirea acestei repetiții sterile, însă nu se face numai prin spirit, ci și prin trup. Fără trup spiritul uman n-ar putea mișca lumea spre sensuri tot mai înalte.⁴³

Ființa umană „prin spirit poate tinde spre o tot mai mare participare la Dumnezeu, iar prin trup poate tinde să cunoască lumea întregă. Dar numai pentru că are în trup spiritul poate să îmbrățișeze în conștiința sa lumea în tot mai mare întindere și are puterea de a-și întinde cunoștința și lucrarea sa tot mai departe asupra ei”⁴⁴. Sufletul are în însăși rațiunea facerii lui referirea la trup, fapt pentru care nu putem vedea sufletul decât în relație cu trupul. Sf. Maxim spune că această unire este un efect al naturii umane raționale care ontologic cere să fie constituită din trup și suflet.⁴⁵ Relația trup-suflet

³⁹ *Ibidem*

⁴⁰ Anonim, *Op.cit.*, p. 99

⁴¹ Nicolae Moșoiu, *Taina prezenței lui Dumnezeu în viața umană. Viziunea creatoare a Părintelui Stăniloae*, Ed. Paralela 45, 2002, p. 148

⁴² Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică... Op. cit.*, vol.I, p. 250

⁴³ *Ibidem*, p. 252

⁴⁴ Idem, *Chipul...*, *Op. cit.*, p. 39

⁴⁵ *Ambigua, Op. cit.*, p. 291

(σύνθετη) presupune atât o interdependență cât și o unire indisolubilă. Baza acestei uniri este rațiunea (unică compusă) unicei firi compuse.⁴⁶ „În om sufletul și trupul se condiționează reciproc fără ca unul să fie redus la celălalt...sufletul se află în elementele care compun trupul, dar nu se confundă cu ele, iar la rândul său trupul cu toate că este unit inefabil cu sufletul, nu-și pierde calitatea de trup.”⁴⁷

Părintele Stăniloae în privința acestei unități(trup-suflet) vorbește de o continuă creștere (împlinire) în raport cu înaintarea ființei umane în comuniunea cu Dumnezeu, „ființa umană e unitate alcătuită din trup și suflet care înaintează tot mai mult spre Dumnezeu, spre o tot mai deplină unitate a lor”.⁴⁸ Despre aceeași unitate părintele (dezvoltând o idee a Sf. Maxim) spune că este asemănătoare aceleia dintre sensibil (om) și inteligibil (îngerii) în Biserică. După cum creația prin activitatea sfințitoare a Bisericii tinde spre unitatea dintre partea ei sensibilă și cea inteligibilă, astfel și omul înaintează spre unificarea dintre trup și suflet, dar nu și fără o lucrare asupra creației⁴⁹ - ea(unitatea) fiind dată și ca premisă pentru spiritualizarea materiei, pentru transparența ei.⁵⁰

Sf. Maxim afirmă că în sfinți contrastele dintre trup și suflet au ajuns la maximă unitate, trupul s-a umplut întreg de suflet care e plin de Dumnezeu: „sfinți s-au ridicat mai presus de doimea materială pentru unirea cugetată în Treime, întreg sufletul și Dumnezeu Însuși se vede prin trup.”⁵¹ Prin urmare scopul acestei relații intime este îndumnezeirea omului.⁵² Sfințenia unește deplin pe cele sensibile cu cele inteligibile, astfel încât toate vor fi copleșite de Dumnezeu care este prin excelență Duh. Modelul suprem al acestei uniri neamestecate și neconfundate îl avem în Hristos în care umanitatea este unită cu dumnezeirea într-o singură Persoană. El este centrul de atracție al unirii tot mai depline a componentelor umane, fiind și direcția transcenderii continue a omului⁵³ și a lumii întregi. Aidoma lui Hristos omul unește într-un ipostas părțile contrastante ale lui (trup.-

⁴⁶ Nicolae Moșoiu, *Op. cit.*, p.145

⁴⁷ Pr. prof. dr. Vasile Răducă, *Op. cit.*, p. 91

⁴⁸ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 13

⁴⁹ *Ibidem*, p. 44

⁵⁰ Trebuie să avem în considerație faptul că transfigurarea lumii prin spiritualizarea continuă omului (trup și suflet) ca centru ontologic al ei, se desfășoară în condițiile căzute ale acestuia și că atât trupul cât și sufletul păstrează legitățile interioare după care au fost zidite însă parazitare și limitate în felul lor de a fi prin patimile morții ce s-au moștenit ca efect al dramei cosmice a păcatului strămoșesc. Elemente cu privire la aceste condiții în care omul a trebuit să se desăvârșească ca ființă iconică a lui Dumnezeu în lucrarea părintelui *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, ed. Omniscop, Craiova, 1993, 340 și 349-350 (o implicare în această direcție ar fi solicitat multe elemente de spiritualitate care ne-ar fi abătut în mod substanțial de la realitatea de esență a relației trup-suflet, sau altfel spus de la categoriile creaturale indelebile din cadrul ființei umane.)

⁵¹ *Idem*, *Chipul...*, *Op. cit.*, p. 96

⁵² *Ibidem*

⁵³ *Ibidem*, p. 33

suflet). În această unitate ipostatică a sufletului și a trupului -spune părintele Stăniloae- că este implicată și puțința unirii într-un ipostas a firii dumnezeiești și omenești în Ipostasul lui Dumnezeu Cuvântul care poartă în sine rațiunea umanității.⁵⁴ În trup este sufletul întreg și sufletul poate deveni în el tot mai copleșitor pe măsură ce se umple de dumnezeire, care se descoperă prin el tot mai mult ca bogăție și măreție infinită.

În concluzie spunem că, este cu neputință a vedea sufletul despărțit de trup. Orice gest al trupului are repercusiuni asupra sufletului și orice gând și simțire din suflet se repercutează în trup. Unirea trup-suflet este elementul cel mai important în actualizarea virtualităților multiple ale lumii. Este imposibil să înțelegem și să gândim un dialog real între om și Dumnezeu în vederea îndumnezeirii fără să luăm în considerare relația trup-suflet.⁵⁵ Simbioza trup-suflet este cea care poate influența și modifica lumea, este izvorul spiritualizării întregii lumi materiale.⁵⁶

În urma celor evidențiate până acum, concluzionăm prin a sublinia rolul pe care îl au trupul și sufletul în procesul desăvârșirii.

Trupul compus din aceleași elemente ale lumii sensibile ca materialitate organizată rațional, trebuie să devină mediu transparent al spiritului și al lui Dumnezeu.⁵⁷ La rândul său sufletul înrudit cu Dumnezeu ca un *alter ego*, fiind spirit conștient creat al Spiritului conștient necreat, trebuie să se facă tot mai copleșitor pentru trup prin umplerea lui de dumnezeire. Sufletul fiind o esență spirituală fără formă, dar inteligibilă și realitate creată vie, este principiul axial al cunoașterii sensibile într-un trup material.

Unirea trup-suflet este elementul cel mai important în actualizarea virtualităților multiple ale lumii, între cele două elemente existând o legătură de ființă și destin. Ambele au fost create de Dumnezeu și au vocația de a se realiza împreună, dobândind îndumnezeirea, sau calitatea omului întreg prin lucrare și har. Numai astfel se poate împlini lucrarea de înduhovnicire a lumii, proces pe care sufletul îl face împreună cu trupul care pnevmatizat se face mijloc pentru iradierea luminii dumnezeiești peste întreg cosmosul.

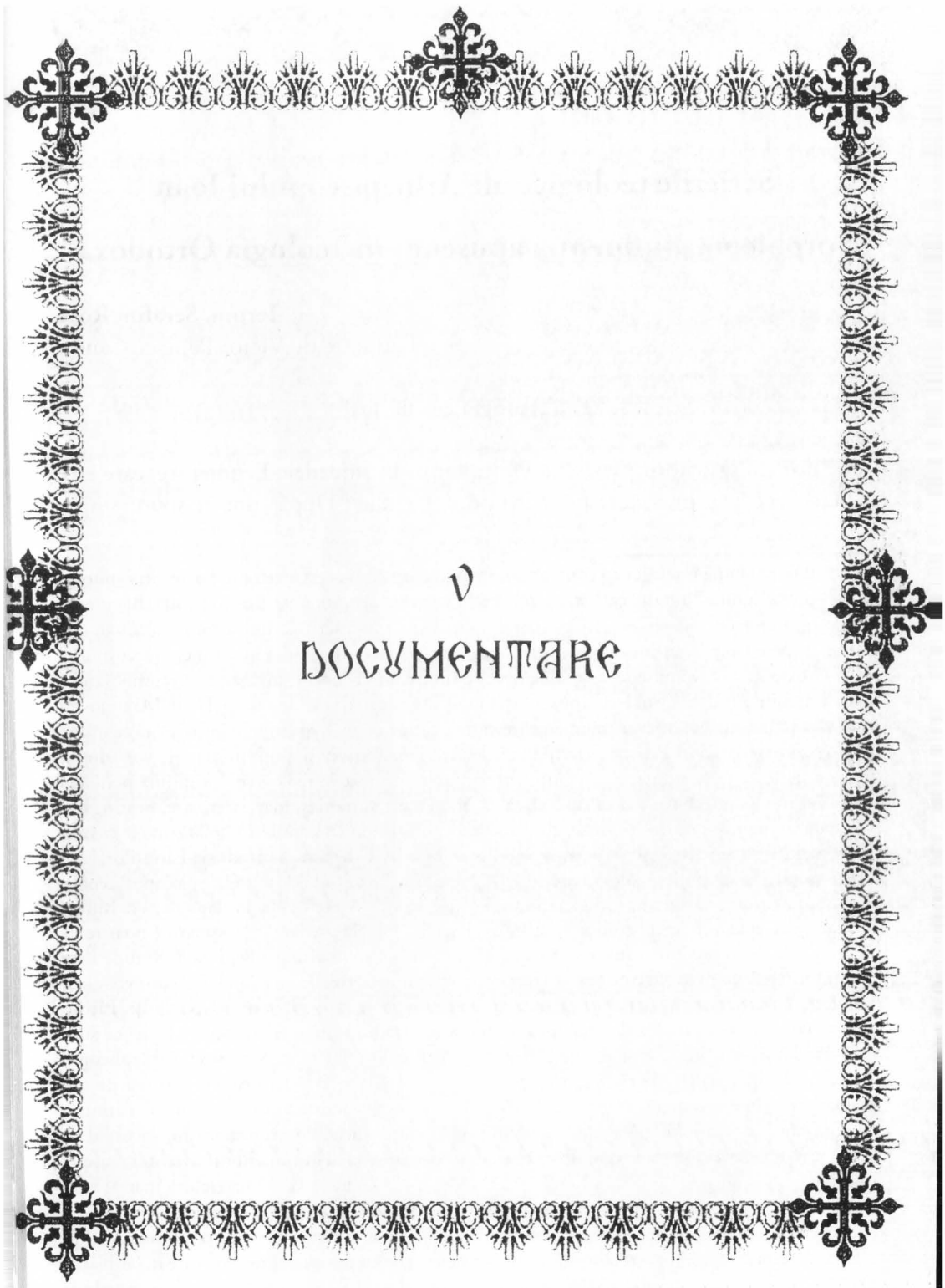
Altfel spus, omul este îndumnezeit prin intermediul cosmosului care la rândul lui devine pnevmatizat conform nivelului spiritual al omului.

⁵⁴ *Ibidem*, p. 39

⁵⁵ Emil Bartoș, *Conceptul de îndumnezeire în teologia lui Dumitru Stăniloae*, Ed. Institutului Biblic Emanuel, Oradea, 1999, p. 195

⁵⁶ Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică vol.I, Op. cit.*, p. 251

⁵⁷ Pr. prof. dr. D. Stăniloae, *Chipul...*, *Op. cit.*, p. 96

V

DOCUMENTARE

Scrierile teologice ale Arhiepiscopului Ioan și problema „influenței apusene” în Teologia Ortodoxă*

Ierom. Serafim Rose

Traducere de Victor Popescu-Sandu

1. „Teologia cea de sus”

Astăzi am sărbătorit praznicul Părinților de la Sinoadele Ecumenice, care este în fiecare an în această perioadă după 16 iulie¹. După cum ne spune slujba

* Pentru o mai bună înțelegere a contextului în care a fost scris acest articol se poate citi capitolul „Supercorectitudine” din cartea *Viața și lucrările Părintelui Serafim Rose*, Editura Sofia, București, 2005, p. 456-470. Aici se arată că articolul de mai jos a fost scris ca un răspuns *echilibrat* dat acelor „supercorecți” creștini care considerau că Ortodoxia a fost supusă în ultimele veacuri unei devastatoare influențe apusene, astfel încât mulți dintre marii sfinți și învățători precum: Sfântul Nicodim Aghioritul, Sfântul Nectarie, Sfântul Ioan de Kronstadt, Arhiepiscopul Ioan Maximovici erau văzuți ca niște scolastici ce trebuiau corecțai de către noii teologi „supercorecți”. Iată ce spune într-o scrisoare fericitul Părinte Serafim: „Pr. Mihail Pomazansky și alți buni teologi vor admite fără șovăire că au existat asemenea „influențe apusene” în textele teologice din ultima perioadă a istoriei ruse (și grecești), dar ei subliniază că influențele au rămas doar exterioare, neatingând vreodată inima învățaturii ortodoxe. A spune altceva înseamnă a admite că *ortodoxia s-a pierdut* (!) în aceste ultime veacuri și abia acum tinerii «teologi» [...] «regăsesc» ortodoxia Părinților. [...] Dacă asemenea renumiți teologi, precum Mitropolitul Filaret al Moscovei, Episcopul Teofan Zăvorățul, Episcopul Ignatie Briancianinov, Arhiepiscopul Averchie de Jordanville, Pr. Mihail Pomazansky, nu sunt defel ortodocși, ca și, în general, teologia predată în seminariile noastre de mai bine de un veac, atunci înseamnă că ne aflăm într-o stare foarte primejdioasă, și unde vom afla autoritatea teologică cu care să stăm tari împotriva tuturor erorilor și ispitelor acestor vremuri? [Teologii noii partide] învață: *Noi* vă vom învăța ce este corect, *noi* îi vom citi pe Sfinții Părinți pentru voi și vă vom învăța dogma corectă, noi avem traducători și tâlcuitori excelenți ce sunt mai ortodocși decât Episcopul Teofan Zăvorățul, Mitropolitul Filaret al Moscovei, Arhiepiscopul Averchie și toți ceilalți. *Aceștia joacă un joc nespus de periculos*: fără să vrea, ei își surpă de sub picioare temeliiile ortodoxe” (*Op. cit.*, p. 461). Iar într-o altă scrisoare către un preot, Părintele Serafim arată cu claritate: „Acest lucru vă îndreaptă către un fel de protestantism, socotind că există un fel de *lacună* în tradiția teologică ortodoxă pe care numai grupul dumneavoastră reușește să o repare, sărind peste intervalul «robiei latine» și întorcându-se la «izvoarele originare». [...] Însăși noțiunea de «robie latină» este pusă în joc de către Pr. Alexander Schmemmann și colegii săi cu scopul de a nimici ideea continuității Tradiției ortodoxe de-a lungul veacurilor. Să nu cădeți în această capcană! Există mari teologi ai ultimelor veacuri ce au folosit expresii pe care ne-ar plăcea să le vedem îmbunătățite; dar aceasta nu înseamnă că ei se aflau în «robia latină» sau că trebuie

ce le este închinată, acești Părinți ai Sinoadelor Ecumenice sunt cei șapte stâlpi de înțelepciune pe care Hristos Dumnezeuul nostru a întemeiat Biserica. Este foarte important pentru noi ca, într-o asemenea zi, să ne gândim ce este teologia. Mai întâi de toate trebuie să fim foarte conștienți că teologia nu este doar o chestiune a unor oameni care merg la școală, care devin foarte înțelepți în citirea Scripturilor și în scrierile Sfinților Părinți, ca apoi - fie singuri sau împreună cu alții - să elaboreze foarte frumos și logic, ceea ce gândesc ei că crede Biserica. Toate acestea sunt din punctul de vedere al unei înțelegeri omenești. Teologia este ceva mai înalt.

Un teolog renumit al Bisericii de azi, din generația veche - ce acum e pe cale să dispară și al cărui mesaj trebuie să-l înțelegem dacă vrem să rămânem ortodocși - este Pr. Mihail Pomazanski² din Jordanville. Fiind conștient de toate dificultățile pe care le întâmpină Ortodoxia acum, de acei oameni ce cad în învățături greșite și de toate aceste ispite ce ne așteaptă, a zis: „Suntem în siguranță într-un singur loc: slujbele bisericești”. Aceasta pentru că întreaga noastră teologie este conținută în dumnezeieștile slujbe, ce au fost alcătuite de mari Părinți, ca Sfântul Ioan Damaschin și mulți alții, încă din vremea acestor Sinoade Ecumenice când întreaga învățătură dogmatică a Bisericii a fost foarte bine stabilită. Astfel, Părintele Mihail ne scrie că dumnezeieștile slujbe sunt o garanție [a dreptei credințe, n. trad.] pentru noi în caz că oamenii încep să primească învățături greșite.³ De asemenea, în aceeași scrisoare, amintește în special Condacul către acești Părinți. Acest condac, ce este repetat și cu alte ocazii când sunt prăznuiți Sfinții Părinți, sună astfel:

*„Propovăduirea Apostolilor și dogmele Părinților au întărit Bisericii o singură credință, care, purtând haina adevărului, cea țesută din teologia cea de sus, drept îndreptează și slăvește taina cea mare a dreptei cinstiri de Dumnezeu”.*⁴

Vedem aici că teologia este ceva ca o haină țesută de sus: „O haină a Adevărului țesută din teologia cea de sus”. Aceasta este, cu siguranță, o concepție despre teologie cam diferită de acele cursuri simple de ceea ce se numește teologie.

discreditați. Ei nu folosesc acele expresii în același context ca latinii, deci subiectul cu pricina nu este unul foarte important” (*Op. cit.*, p. 461-462) (n. trad.).

¹ În calendarul folosit de Biserica Ortodoxă din America, în Duminica a 5-a după Rusalii se face prăznuirea Sfinților Părinți ce au participat la primele șase Sinoade Ecumenice (n. trad.).

² Părintele de origine rusă Mihail Pomazansky (1888-1988) este autorul a numeroase articole pe diverse teme teologice și al lucrării „*Teologia Dogmatică Ortodoxă*”, carte ce a fost tradusă de Părintele Serafim în limba engleză (n. trad.).

³ Cu toate că există voci printre teologi care spun că nu numai limbajul cărților de cult trebuie actualizat, ci însăși conținutul acestora trebuie schimbat în ce privește numele unor eretici condamnați în ele (n. trad.).

⁴ *Vezi Mineiul pe Iulie*, ziua a șaisprezecea (n. trad.).

Teologia – cunoașterea lui Dumnezeu, știința lui Dumnezeu – este ceva ce vine de sus prin inspirație dumnezeiască. Când Sfinții Părinți se adună la Sinoade și Duhul Sfânt este cu ei, acele lucruri pe care ei le condamnă, le definesc și le hotărăsc nu sunt simple expresii ale înțelepciunii omenești, ci sunt ceva ce vine de sus.

2. Teologia Arhiepiscopului Ioan

Avem în vremea noastră, foarte aproape de noi, pe cineva care este teolog exact în acest fel: Arhiepiscopul Ioan Maximovici⁵, care, prin harul lui Dumnezeu, ne-a fost dăruit în aceste vremuri din urmă. La el găsim foarte multe lucruri ce ne ajută să rămânem creștini ortodocși adevărați chiar și în vremurile foarte dificile ce ne așteaptă. Vedem în el un om sfânt, un ascet cu o pravilă de rugăciune și de ajutorare a celorlalți și chiar de neodihnă. Acest fapt este extrem de înalt și înălțător; chiar dacă noi înșine nu facem acestea, totuși vedem în el un exemplu plin de inspirație despre cum trăiește un Sfânt Părinte în zilele noastre. Continuăm să găsim noi comori în el, aspecte ce nu au fost prea mult discutate în trecut. Și acum am ajuns la cea de-a zecea pomenire a admirii sale, pe care am cinstit-o cu mai puțin de o lună în urmă. Se întâmplă de asemenea ca aceasta să fie și a 50-a aniversare de când a devenit preot și monah. Deci se cuvine a găsi acum o altă comoară a sa: comoara scrierilor sale teologice, care până acum au fost foarte puțin cunoscute, chiar și în rusește. Am reușit să adunăm câteva din scrierile lui, de fapt doar puține; și vedem că, într-adevăr, deși nu este cinstit ca fiind un mare teolog, este de fapt un teolog mult mai mare decât mulți dintre oamenii ce sunt slăviți ca fiind teologi. Dar el este un teolog exact în sensul teologiei celei de sus și nu doar al lecțiilor de școală sau academice, cum le numim noi. Din aceasta putem afla ceva foarte important despre cum să fim și să rămânem creștini ortodocși conștienți și adevărați și cum să transmitem bogățiile tradiției Ortodoxe, ce este amenințată să se piardă de pe fața pământului.

În ce privește formația sa teologică, Arhiepiscopul Ioan, când era în Serbia, după ce a terminat facultatea de drept, a urmat obișnuita academie teologică și a primit ceea ce noi numim titlul de doctor în teologie; aceasta înseamnă că a trecut prin toate cursurile și știe deci totul despre chestiunile, problemele teologice ș.a.m.d. În spatele acesteia, se află, totuși, ceva mult mai important

⁵ Sfântul Ioan Maximovici, Făcătorul de Minuni (1896-1966) a fost proslăvit de Dumnezeu cu moaște întregi, aflate astăzi în catedrala *Bucuria Tuturor celor necăjiți* din San Francisco. Era înrudit cu Sfântul Ierarh Ioan (Maximovici) de Tobolsk (1651-1715). Sfântul este de asemenea și mare făcător de minuni, o parte dintre acestea fiind descrise în două cărți apărute și în limba română. A fost caonizat de Biserica Ortodoxă Rusă din diaspora în anul 1994

pentru un teolog adevărat – și printr-un adevărat teolog înțelegem pe cineva care vorbește cu adevărat cuvintele lui Dumnezeu, nu doar repetă ceea ce găsește în cărți. Adică, era dintr-o familie foarte evlavioasă, el însuși fiind foarte evlavios din copilărie. Avea experiența Sfintei Rusii dinainte de revoluție, mergea la mănăstiri, cinstea icoanele făcătoare de minuni, cinstea pe sfinți și pe oamenii duhovnicești, citea Viețile Sfinților și a fost pătruns de această întregă atmosferă în Rusia, fapt ce era încă posibil atunci pentru oamenii evlavioși. Pentru aceasta a devenit mai târziu un așa de mare teolog și un așa de mare sfânt.

În afară de aceasta, vedem că a existat o persoană care l-a inspirat, deși nu în sensul în care am spune azi că l-a „influențat” (adică, nu putem spune că această persoană a influențat aceasta sau aceea, ci mai degrabă l-a inspirat pe Arhiepiscopul Ioan să fie în întregime în Biserică și să fie un teolog). Această persoană a fost Mitropolitul Antonie Hrapovițki⁶. A fost primul întâistătător al Bisericii Ruse din Exil, un mare ierarh al ultimelor zile ale vechii Rusii și o foarte importantă personalitate istorică a zilelor noastre, atât atunci cât și acum. Era cunoscut pentru vorbirea sa liberă, pentru marea sa îndrăzneală și pentru că nu era prea politicos când era vorba de probleme importante ale Bisericii. Era un luptător foarte conștiincios pentru cele mai bune tradiții ortodoxe. Accentua mereu nevoia de a ne „întoarce la Sfinții Părinți”, pe care bineînțeles că Arhiepiscopul Ioan a urmat-o întru totul; și vorbea de asemenea și despre teologia ortodoxă ca fiind foarte mult legată de viața duhovnicească și morală ca opoziție față de acea teologie învățată simplu în școală și apoi repetată.

Scrierile Mitropolitului Antonie sunt, totuși, destul de diferite de cele ale Arhiepiscopului Ioan, pentru că Mitropolitul Antonie era implicat foarte mult în lumea academică. Era conducătorul mai multor academii teologice și trebuia să fie mereu conștient de problemele timpului său. Trebuia să știe ce gândeau niște oameni ca tolstoștii – oameni care încercau să submineze credința în Dumnezeu și în Biserică – și se gândea mereu cum ar putea să transmită mesajul Ortodoxiei unor asemenea oameni. Scria mereu lucrări despre teologia ortodoxă, fiind el însuși foarte legat de problema prezentării Ortodoxiei oamenilor care erau departe de ea. Astfel, găsim că scrierile sale sunt de fapt mult mai puțin sugestive decât cele ale Arhiepiscopului Ioan, despre care vom vorbi acum.

⁶ A trăit între anii 1864-1934. (n. trad.)

3. Echilibrat între extreme

Lucrările teologice ale Arhiepiscopului Ioan sunt destul de puține ca număr. Nu le-am găsit încă pe toate pentru că nu sunt încă adunate într-un singur loc. Se află în reviste vechi, de obicei reviste bisericești care aveau o circulație foarte restrânsă și care acum sunt aproape toate pierdute. Unele sunt din vechile reviste bisericești din Iugoslavia anilor 1920 și `30; altele sunt din propriile sale mici periodice din China și America. Am găsit printr-o pură întâmplare, un articol lung – bineînțeles că prin harul lui Dumnezeu l-am găsit – ce a fost tipărit la Varșovia în 1930 și din care probabil n-au mai rămas decât câteva copii. Multe dintre scrierile sale sunt articole foarte scurte – predici foarte adânci – dar are și mai multe articole lungi – de 20, 30, 40 de pagini – ce sunt foarte importante. A scris împotriva ereziei lui Bulgakov și a sofologiei. A scris despre Maica Domnului într-un tratat pe care îl traducem pentru un nou număr din „Cuvântul Ortodox”⁷. A scris de asemenea despre Sfânta Rusie, Noii Mucenici, Biserica – Trup al lui Hristos, însemnătatea diasporei ruse, monarhia ortodoxă și multe alte asemenea teme.

Din scrierile sale teologice vedem că Arhiepiscopul Ioan era destul de diferit de Mitropolitul Antonie. Principala caracteristică pe care o putem desprinde din scrierile sale teologice este libertatea. Este întru totul adâncit în tradiția ortodoxă și este el însuși un izvor de adevărată teologie ortodoxă. Nu are nici un fel de influențe străine sau vreo supraaccentuare a unei părți a tradiției din pricina vreunei controverse. El devine astfel foarte valoros ca autoritate în discuțiile ce se poartă în limba engleză despre așa zisa influență apuseană asupra teologiei ortodoxe din ultimii 700 de ani. De exemplu, într-un articol pe care l-a scris despre iconografie, afirmă adevăratul stil ortodox iconografic, dar în același timp nu este prea mâhnit de icoanele în stil apusean, atâta timp cât sunt în anumite limite⁸ și au fost binecuvântate să se afle în Biserică.

A scris de asemenea despre o întrebare: „Pentru ce s-a rugat Hristos în Grădina Ghetsimani?” Aici vedem cum a reușit să se descurce cu un subiect care la vremea aceea era foarte controversat. Devenise controversat deoarece dascălul său, Mitropolitul Antonie opunându-se la ceea ce el numea: interpretarea scolastică a „răsplătirii făcute unui Dumnezeu jignit”, a mers puțin prea departe în direcția opusă și astfel a pus un accent prea mare pe semnificația rugăciunii lui Iisus Hristos din Grădina Ghetsimani, ca și cum aceasta ar fi fost cea mai

⁷ Lucrare tradusă și în limba română cu titlul *Cinstirea Maicii Domnului în tradiția ortodoxă*, trad. de Cristian Maxim, Editura Icos, Cluj – Napoca, 2000. (n. trad.)

⁸ Probabil ca în afara acestor limite se află, de ex., acele icoane cu reprezentări necanonice ale Sfintei Treimi. (n. trad.)

importantă parte a răscumpărării noastre, iar Crucea a fost cumva subestimată. Aceasta se întâmplă adesea când cineva este implicat în polemici cu argumente cu alți teologi. Unii merg puțin prea departe într-o parte și ca o contracarare a acestui fapt celălalt merge prea departe în cealaltă parte. Arhiepiscopul Ioan avea un foarte bun echilibru în acestea, ceea ce arată cât de sănătos era punctul său de vedere și cum nu cădea în nici un fel de extreme. A luat partea cea mai bună din învățătura Mitropolitului Antonie despre acest subiect – dragostea compătimitoare a Domnului Iisus Hristos pentru întreaga omenire – și în același timp a corectat câteva dintre greșelile pe care le avea Mitropolitul Antonie în articolul său. De exemplu, Mitropolitul spunea că este necuvios din partea noastră să gândim că Domnului Iisus Hristos I-ar fi fost frică de suferințele ce-I stăteau înaintea, pe când majoritatea Sfinților Părinți vorbesc exact despre acest punct: prin aceasta se dovedește natura umană a lui Iisus Hristos, că Îi era teamă de suferințele ce aveau să vină. Deci Arhiepiscopul Ioan a corectat aceasta și a arătat de asemenea și partea bună a învățăturii Mitropolitului Antonie despre iubirea compătimitoare. Oamenii vorbeau una și alta, unii apărând un punct de vedere, alții apărându-l pe celălalt, iar Arhiepiscopul Ioan l-a discutat fără să facă din el nici un fel de controversă. De fapt, citindu-i articolul, n-ai ghici niciodată că era vreo controversă. Aceasta arată cât de echilibrat era.

4. „Influența apuseană”

La fel a fost și cu problema „influenței apusene”, despre care Mitropolitul Antonie a vorbit, de asemenea, mult. Este foarte important pentru noi să aflăm exact ce înseamnă aceasta, deoarece este adevărat că, pentru mai multe sute de ani, în Biserica Ortodoxă au existat împrumuturi în scrierile teologice, din apus, de la romano-catolici. Unii oameni vorbesc puțin prea mult despre influența apuseană; merg prea departe și vor să arunce tot din ultimii 700 de ani. Bineînțeles că așa ceva este greșit. Dar la Arhiepiscopul Ioan observăm că, la fel cum era foarte echilibrat față de Mitropolitul Antonie când au fost proteste împotriva învățăturii lui, tot așa echilibrat era și în ce privește problema influenței apusene.

Odată noi înșine l-am întrebat pe Arhiepiscopul Ioan despre problema învățăturii Mitropolitului Antonie și în felul său aparte, a dat din mână spunând, „Este nesemnificativă”. Cu alte cuvinte, această învățătură are părți foarte importante și dacă sunt greșeli în ea, este un fapt secundar, neimportant.

Arhiepiscopul Ioan a avut aceeași atitudine și față de un alt mare ierarh din teologia ortodoxă: Mitropolitul Petru Movilă⁹, care a trăit în secolul al XVII-lea,

⁹ Canonizat de Biserica Ortodoxă Română în anul 2002. (n. trad.)

în același timp cu Sfântul Iov de la Pociaev, în vestul Rusiei. Mitropolitul Petru era acuzat că este prea influențat de apus; iar unii chiar vroiau să-l elimine, spunând că nu e ortodox. Arhiepiscopul Ioan, avea, totuși, mare evlavie la el și putem vedea în această atitudine un aspect foarte important despre întreaga problemă a influenței apusene.

Problema influenței apusene a pătruns în Biserică după Sinodul de la Florența din 1439. Atunci a fost o vreme când, pentru motive politice, teologii bizantini au mers în apus și au capitulat; adică au cedat în fața învățaturii romano-catolice și au acceptat anumite învățături care nu erau ortodoxe. Au semnat cu toții Unirea cu Roma - toți cu excepția marelui stâlp al Ortodoxiei, Sfântul Marcu al Efesului. După aceasta au urmat timpuri foarte grele pentru Biserică.

Noi, studiem acum aceste fapte după 500 de ani. Putem vedea că această falsă unire a fost bineînțeles respinsă și că Biserica Ortodoxă nu a acceptat-o. Dar la vremea aceea și o perioadă destul de îndelungată după aceea – peste o sută de ani – problema Unirii de la Florența a fost una foarte dificilă pentru Biserică. În Rusia, imediat ce Mitropolitul Isidor s-a întors și a zis, „Am semnat Unirea”, l-au dat afară. A venit la Biserică și Țarul însuși era acolo. „Ce-ai făcut?” a zis țarul. „Ai semnat Unirea cu Roma?” – și l-au băgat la închisoare și au respins total Unirea. A trebuit să se reîntoarcă în Apus, scăpând prin Polonia și în cele din urmă a ajuns cardinal în Biserica romano-catolică, un apostat de la Ortodoxie.

Sfântul Marcu al Efesului, pe de altă parte, a respins Unirea, mai întâi în Apus și apoi în Grecia; și când s-a întors a adunat în jurul lui oameni care erau de asemenea împotriva Unirii. Apoi, la numai 15 ani după Sinodul de la Florența, prin judecățile lui Dumnezeu – și foarte probabil tocmai pentru că fusese acceptată Unirea – a căzut Constantinopolul. După aceasta a fost patriarh Ghenadie, un ucenic al Sfântului Marcu al Efesului, care a respins Unirea; dar, pentru multă vreme, a existat multă confuzie în Biserica Greacă. Există o carte întreagă pe acest subiect, a lui Timothy Ware (P.S. Kallistos), numită *Eustratios Argenti*¹⁰ (Oxford, 1964), ce discută atitudinea grecilor față de Roma tocmai în aceste secole după 1450. Vedem că era mare confuzie în Grecia: dacă catolicii sunt parte a Bisericii sau nu. De multe ori episcopii ortodocși chemau franciscani sau iezuiți să predice în bisericile lor. Romano-catolicii și ortodocșii aveau chiar slujbe în aceleași biserici, deși, în multe locuri din Grecia, aveau altarul într-un loc separat. În mod clar, ei nu prea știau dacă au acceptat sau nu Unirea. Erau mulți care se împotriveau cu putere, dar alții ziceau „Păi, am semnat actele; toți au semnat, și Patriarhul a semnat, și Împăratul. Nu suntem îndatorați?”

În Grecia această problemă era mult mai gravă decât în Rusia, dar același

¹⁰ Scriitor bisericesc din secolul XVIII. (n. trad.)

lucru s-a întâmplat și în Rusia. În partea vestică a Rusiei au venit misionarii latini și au încercat să atragă oamenii spre a deveni romano-catolici. De aici a pornit problema influenței apusene în Rusia.

Această situație deja continua de 100 de ani și mai bine, când, la sfârșitul secolului al XVI-lea, latinii au mai făcut o unire, de data aceasta în partea vestică a Rusiei: Unirea de la Brest-Litovsk, împotriva căreia a luptat Sfântul Iov de la Pociaev. În mod vădit, încercau să cucerească întregul Răsărit. Se foloseau de confuzia oamenilor din Grecia (dacă sunt sau nu în unire) ca de o șansă de a-și instala proprii lor misionari, de a-și așeza proprii episcopi în orașele grecești, ca apoi să preia, de fapt, întregul Răsărit, începând cu Grecia și mergând spre Rusia.

Acestea au fost vremuri foarte grele pentru Ortodoxie. Marii Părinți știau că romano-catolicii au luat-o razna în doctrina lor și s-au despărțit de Biserică și totuși era și propaganda aceasta de a face parte din Biserica Latină, ca și cum papa ar fi fost conducător între episcopi. În același timp, în Apus a apărut ceea ce numim noi azi „Renaștere”: o întreagă mișcare culturală care, bineînțeles, că în mare parte, era o revigorare a vechilor idei păgâne. Întreaga semnificație a Renașterii poate fi probabil însumată ca fiind o continuare a mișcării scolastice timpurii din Apus. Adică era caracterizată printr-o dezvoltare a înțelepciunii lumești, a ceva ce nu este necesar pentru mântuirea sufletului. Atunci, știința – a învăța despre natură – a început să aibă importanța pe care o are azi, limbile au început să fie studiate, erau făcute traduceri și vechii clasici greci și latini erau reîntorși din uitare, ei fiind foarte puțin studiați în secolele timpurii după căderea Greciei și Romei. Nivelul de învățatură a crescut: oamenii au devenit mai conștienți de istoria lumii, de știință și de înțelepciunea lumească în general.

Prin ea însăși această înțelepciune lumească nu are importanță; dar odată ce pătrunde în ea, acela capătă o anume atitudine a minții. Această atitudine nu este în ea însăși ostilă mântuirii, dar trebuie înțeleasă corect pentru a afla cum poate cineva să-și mântuiască sufletul dacă o are. De fapt, în secolul XX, această mișcare culturală apuseană a invadat întreaga lume. Oricine vine la Ortodoxie azi, probabil cu excepția unor triburi din Uganda și Kenya, este implicat în această problemă de a ști cum să-ți mântuiești sufletul odată ce ai devenit înțelept lumește și sofisticat, știind despre istoria lumii, știință, etc.

5. Dând răspuns pentru credința noastră

În secolul XVII, atât în Rusia cât și în Grecia, educația ortodoxă era la un nivel foarte scăzut. În acea vreme erau oameni precum Mitropolitul Petru Movilă care au văzut că, în această așa-zisă înțelepciune, această cunoaștere,

această „educație de nivel universitar” venită din apus era un mare pericol pentru Ortodoxie, deoarece oamenii ortodocși obișnuiți erau foarte simpli.

Sfântul Apostol Petru ne spune în Epistola sa că trebuie să fim gata să dăm răspuns celor ce ne întreabă despre credința noastră¹¹. Astfel, o persoană simplă, ce crede Ortodoxia în felul în care a moștenit-o, nu prea e capabilă să aibă un răspuns atunci când cineva deștept și sofisticat îl întreabă tot felul de lucruri despre Credință – și nu neapărat cu o intenție rea.

Am avut un exemplu chiar în mica noastră discuție de ieri. Am citit în Viețile Sfinților că a venit un balaur și a început să ispitească pe sfânt, precum la Sfânta Marina sau Sfântul Ioan Mult-pătimitorul. Ce trebuie să credem noi despre aceasta? Citește acest text unor oameni ce trăiesc aici în Platina sau în San Francisco sau oriunde în lumea modernă și care n-au fost crescuți total în duhul evlaviei Ortodoxe și vor avea tendința să rădă de tine. Încerci să le dai o explicație: „Păi, erau cu adevărat balauri”, și ei zic: „Hai, nu ne păcăli, inventezi tu. Asta e superstiție. Vrei să spui că tu încă mai crezi asta?” Ce le răspunzi? Sau dacă vreun copil de-al tău citește acasă viața unui sfânt și apoi se duce la școală și vorbește despre ea, oamenii vor râde de el. „Vrei să spui că tu chiar ai citit povestioarele alea naive?” vor zice. „Balauri apărând într-un nor de fum?” În Viețile Sfinților, părul Sfintei Marina și barba Sfântului Ioan Mult-pătimitorul sunt cu adevărat părлите de balaur cu focul ce iese din gura sa. Cum trebuie înțeleasă aceasta? Sfânta Marina era la închisoare; cum a trecut balaurul de pază, cum a trecut de ușa încuiată? Ce se întâmplă acolo? În primul rând, există balauri? Dacă ești prea simplu în credința ta, vei zice, „Păi, cred, pentru că asta e ceea ce am moștenit de la Sfinții Părinți”. Iar ei vor zice: „Da, așa e, dar tu trebuie să aduni scrierile Sfinților Părinți, să le corectezi și să arunci asemenea chestii din ele”. Și de fapt, *dacă ne uităm la Biserica Romano-catolică de azi, vom vedea că exact asta fac. Ei cred că Sfântul Nicolae sau Sfântul Gheorghe nici nu există; i-au aruncat afară pentru că spun că asta e superstiție.*

De aceea, odată cu venirea educației apusene, există pericolul că Ortodoxia va fi atât de simplă și primitivă încât nu va ști să răspundă despre ea însăși. Astfel, va exista doar o insulă de oameni care vor zice simplu, „Cred, pentru că așa am moștenit”; iar oamenii care au o educație apuseană nu vor putea crede. Vedem deci, că este nevoie să înțelegem ce este această problemă a educației apusene, pentru a le putea răspunde cu propriile lor argumente și pentru a le spune exact ce se întâmplă¹².

De fapt, chiar avem argumente. Există oameni care au citit Viețile Sfinților

¹¹ I Petru 3, 15

¹² Este tot o lucrare a dragostei de aproapele. (n. trad.)

șii le cred pentru că așa le-au moștenit de la Sfinții Părinți, dar care în același timp au trecut prin universitate și înțeleg ce se petrece în mintea apuseană. De fapt, după cum am spus, orice ortodox de azi are o minte apuseană. E clar că nu a scăpat nici unul, poate doar câțiva țărani de undeva, care au o mentalitate simplă. Majoritatea oamenilor ortodocși de azi – din Grecia, din Uniunea Sovietică, din toate acele țări din spatele Cortinei de Fier, sau din Orientul Apropiat – au fost infectați de această educație apuseană – și de aceea trebuie să avem un răspuns la acest nivel.

Exact acest lucru s-a întâmplat în Rusia. Existau oameni ce vedeau foarte departe, precum Mitropolitul Petru Movilă care au văzut că nu le putem răspunde decât dacă mai întâi învățăm ce știu ei. Când a devenit Mitropolit al Kievului, a observat că aici erau școli foarte simple – școli greco-slavone – ce învățau tradiția simplu, așa cum au moștenit-o, fără să poată răspunde la întrebările oamenilor care erau învățați în științele apusene. De aceea a zis că trebuie să existe o școală latină. Oamenii au devenit deodată îngroziți și au zis: „Asta e ceva străin, e din afara tradiției noastre”. Iar răspunsul său a fost: „Nu! Trebuie să aflăm ce știu ei ca să le putem răspunde”. Astfel, a înființat intenționat o școală latină și, pentru un secol și mai bine, învățământul teologic din Rusia se făcea aproape numai în limba latină, toate cărțile fiind în latină. Bineînțeles că există și aici pericole. Trebuie să fi capabil să distingi ce este Ortodoxie adevărată și unde s-au împotmolit latinii în propriile lor învățături. La aceea vreme nu era așa de rău cum e azi, pentru că azi latinii au luat-o cu totul razna, în vreme ce atunci încă mai păstrau câte ceva din ce era înainte de Schismă. De aceea, cineva care are prudență și discernământ poate citi aceste texte și poate afla unde au dreptate și unde greșesc și le poate folosi în mod corespunzător.

Au fost cazuri când Mitropolitul Petru a folosit fraze care veneau direct de la latini și nu se aflau la Părinții dinainte. În asemenea cazuri nu trebuie să ne supărăm prea tare. Se întâmplă că tradiția Ortodoxă este Tradiția Adevărului și de aceea, însăși această Tradiție corectează eroarea, oricând o afirmație exagerează sau deviază. Catehismul Mitropolitului Petru Movilă, de exemplu, a fost mai târziu corectat de un teolog grec. După aceea a fost corectat chiar și mai mult în Rusia de Mitropolitul Platon și în cele din urmă de Mitropolitul Filaret al Moscovei, marele ierarh care a eliminat învățământul teologic în limba latină. Mitropolitul Filaret a trăit la începutul secolului al XIX-lea, deja două secole mai târziu. Atunci învățătura apuseană fusese deja asimilată și nu mai era necesar să aibă totul în latină. Rușii aveau cărțile lor în rusește, nivelul educației fusese mult ridicat, iar oamenii care mergeau la seminariile Ortodoxe sau la academiile teologice știau la fel de multe despre toată această învățătură apuseană ca și cei din apus. De aceea venise vremea ca ortodocșii din Rusia să renunțe a mai învăța

în latină și să înceapă să învețe în rusește.

Aceasta, deci, a fost marea misiune a Mitropolitului Filaret al Moscovei; să zică: „Nu mai suntem în vremurile în care noi să avem nevoie să mai fim atât de dependenți de învățătura apuseană într-o limbă apuseană. Să avem acum totul în propria noastră limbă și să ne străduim să o curățăm de tot ce nu e cum trebuie”. Prin acest proces au fost eliminate anumite cuvinte care nu erau rele în mod special prin ele însele, dar nu erau exact în conformitate cu vocabularul patristic.

Astăzi avem o situație în care Ortodoxia, fiind trecută prin această învățătură apuseană, este capabilă să răspundă oamenilor din apus cu propriile lor argumente. Adică, suntem la fel de sofisticăți ca și ei; suntem la fel de „puși la curent” cu știința modernă și învățătura modernă; și nu vom mai fi în poziția țaranului care pur și simplu nu știe ce să spună atunci când cineva începe să critice balaurii.

Din contră, acum o persoană care citește istoriile despre balauri va fi foarte pregătită în a căuta învățătura patristică în această privință: cum se face că un demon care este imaterial poate părli o barbă. Știm că, după Sfântul Macarie cel Mare și alți Părinți, diavolul nu este în întregime imaterial. Numai Dumnezeu este imaterial; iar demonii și îngerii au trupuri adevărate, chiar dacă sunt cu mult mai puțin grosiere decât ale noastre. Acesta a fost și cazul cu acei balauri care au torturat-o pe Sfânta Marina și pe Sfântul Ioan Mult-pătimitorul. Nu erau fiare, ci erau demoni ce luaseră formă pentru a-i înspăimânta pe asceți. Știm aceasta din mai multe motive, mai ales datorită faptului că atunci când Sfântul făcea semnul crucii sau se ruga, balaurii dispăreau. Este clar că aceasta era o apariție a demonilor.

Mai sunt și alte cazuri precum cel al Sfântului Gheorghe în care se pare că a fost implicat un balaur adevărat, un fel de fiară adevărată. Astfel de fiare au existat; de fapt există chiar date despre ei. Chiar recent – acum 30 de ani în Monterey – a fost trasă la mal o asemenea fiară: era foarte neobișnuită, semănând cu ceea ce am putea numi „un monstru marin”. Aceasta este o altă chestiune, când sunt chiar fiare adevărate care nu dispar când faci semnul crucii și când chiar le tragi trupurile pe străzi precum a făcut Sfântul Gheorghe.

Există bineînțeles, și multe alte privințe în care trebuie să știm cum să interpretăm ceea ce am moștenit de la Sfinții Părinți. Putem face asta tocmai știind ce gândesc oamenii sofisticăți din apus.

Aceasta a fost de fapt poziția Mitropolitului Petru Movilă, care, în ciuda unor expresii care au fost corectate mai târziu și nu au fost acceptate, este, în mare, un foarte mare Părinte. Ne-a transmis Ortodoxia și a ajutat Ortodoxia să se apere singură împotriva ereticilor care încercau să ia Ortodoxia de la noi și să o plaseze

în întregime sub influența Apusului latin și a înțelepciunii lumești. Datorită unora precum Mitropolitul Petru Movilă putem noi astăzi să ne împotrivim acestor apuseni cu propriile lor argumente.

6. Surse străine pentru mântuirea sufletelor

La fel, observăm această chestiune a așa-zisei influențe apusene într-o serie de cărți ce au fost adaptate de Părinți Răsăriteni, greci sau ruși, după surse apusene. De exemplu, deja la 150 de ani după Petru Movilă, avem în Grecia pe marele Părinte Sfântul Nicodim din Sfântul Munte¹³, care a preluat mai multe cărți direct din apus, în special cea numită „*Războiul Nevăzut*”. Unii oameni încă critică aceasta spunând: „De ce trebuie să iei cărți din Apus când noi avem cărțile noastre în Răsărit?” Trebuie să înțelegem deci, care este semnificația acestui gest. Este puțin diferită față de situația lui Petru Movilă, deoarece Sfântul Nicodim lua ceva, special pentru scopuri duhovnicești. Rațiunea acestei fapte era că Sfântul Nicodim se îngrijea foarte mult de cum să prezinte tradiția și spiritualitatea Ortodoxă unor oameni care deja erau departe de vechea tradiție a evlaviei. Aceștia aproape pierduseră mireasma Ortodoxiei. Unei persoane care nu e prea conștientă de limbajul ortodox duhovnicesc sau de viața duhovnicească nu-i poți da dintr-o dată „*Scara*” Sfântului Ioan. Știm oameni care o iau, o citesc și zic: „O, asta-i pentru călugări. E prea avansată. N-o pot înțelege”. De aceea, trebuie să existe pentru ei ceva mai pentru nivelul lor, mai de „ABC”. Deja au fost corupți de educația apuseană, deci trebuie să le dai ceva puțin mai elementar. Astfel, în mod special, Sfântul Nicodim a luat din Apus o carte ca „*Războiul Nevăzut*”¹⁴, care în mare nu e o carte rea, pe care în plus a corectat-o, eliminând tot ce era latin și a introdus lucruri ortodoxe. Mai târziu, episcopul Teofan Zăvorâtul din Rusia a făcut ceva mai mult, prezentând această carte ca fiind excelentă pentru călăuzirea duhovnicească, în mod special pentru nivelul elementar. Acest fel de carte nu a apărut în vremurile vechi deoarece cei de atunci nu erau corupți ca noi cei de azi. O carte ca „*Războiul Nevăzut*” este pentru noi cei de azi care suntem corupți. Trebuie să ne întoarcem la izvoarele noastre, iar această carte ne ajută tocmai pentru a ne întoarce spre ele. Aceasta, deci, ne ajută să avem o imagine mai echilibrată a întregii probleme a influențelor apusene.

Un caz similar a apărut atunci când Sfântul Macarie al Corintului, un prieten al Sfântului Nicodim, a scris o carte despre Împărtășirea deasă. Datorită

¹³ Sfântul Nicodim a trăit între anii 1749-1809 fiind contemporan cu Sfântul Ierarh Macarie al Corintului: 1731-1805. (n. trad.)

¹⁴ Carte scrisă de italianul Lorenzo Scupoli (1530–1610) și apărută la Veneția în 1589 cu titlul „*Războiul spiritual*”. (n. trad.)

neglijenței în viața duhovnicească, în acea vreme, atât în Grecia cât și în Rusia, era obiceiul de a primi Împărtășania foarte rar, adică o dată pe an, sau alte variante minime. Bineînțeles, aceasta nu era prea bine; reprezenta un minim de viață duhovnicească. Știm că toți Sfinții Părinți din toate timpurile au încurajat primirea Sfintei Împărtășanii mult mai des decât atât. Aceasta nu înseamnă neapărat mereu sau în fiecare zi, dar mai des decât o dată pe an. De fapt, deși depinde de fiecare părinte duhovnicesc cât de des îi dă binecuvântarea cuiva să se împărtășească, este adevărat că orice preot din zilele noastre care se îngrijește de încurajarea vieții duhovnicești, va încuraja oamenii să primească Împărtășania la toate Marile Praznice și de mai multe ori în timpul posturilor, ceea ce înseamnă destul de des.

Astfel se întâmplă că toată această idee a împărtășirii dese a apărut în Apus. În 1640, un om din Franța pe nume Ardenon a scris o carte numită „*Despre deasa împărtășire*” ce prezintă scrierile Sfinților Părinți pe acest subiect. În mare nu este o carte rea. Poate că se află unele lucruri în ea ce sunt spiritualitate catolică pură, dar sunt și câteva capitole bune care sunt citate clare din Sfinții Părinți despre primirea Sfintei Împărtășanii.

Cam în aceeași perioadă, în Spania, cineva pe nume Miguel de Molinos¹⁵ a scris și el despre Împărtășirea deasă. Este foarte probabil, deși nu o putem dovedi chiar acum, ca Sfântul Macarie să fi citit una sau ambele cărți și chiar să fi tradus capitole întregi din ele pentru cartea lui. Nu trebuie oricum să ne supărăm prea tare că poate a luat o practică spirituală apuseană, dacă realizăm că Sfântul Macarie adapta din Apus ceva ce poate fi important pentru noi în starea noastră coruptă; de aceea nu e nimic greșit în acest lucru. De fapt, aceasta este ceea ce am putea numi o adevărată înțelepciune teologică: când nu ne temem de ceva străin doar pentru că e străin. Cineva poate lua ceva străin, având o înțelepciune mai înaltă, pe care o dă Biserica și poate să adapteze pentru sine ce e folositor și să arunce ce nu e bun.

Acest fel de înțelepciune teologică este exact ce găsim la Arhiepiscopul Ioan. El nu avea prea multe prejudecăți împotriva surselor apusene. Se afla în plinătatea tradiției Ortodoxiei, în plinătatea tradiției acelor care adaptau de oriunde puteau surse pentru folosul duhovnicesc. De aceea, el cinstea în mod egal pe Mitropolitul Petru Movilă și pe Mitropolitul Antonie Hrapovițki. Dacă acești doi ierarhi par să se contrazică unul pe altul în câteva puncte, o înțelepciune teologică mai înaltă poate afla unde se află ei într-o legătură mai

¹⁵ 1640-1696; Preot catolic, fondatorul mișcării quietiste, condamnat de papa Inochentie al XI-lea. A scris despre împărtășania deasă cartea cu titlul: „*Scurt tratat despre împărtășirea zilnică*”, apărută la Veneția în anul 1687. Tot aici a tipărit și Sfântul Nicodim Filocalia în anul 1782 și deci se poate ca aici să fi găsit cei doi și cartea lui Molinos. (n. trad.)

adâncă; și nu trebuie să ne mârhească prea tare aceste mici diferențe, dacă unul este pro-apusean sau anti-apusean. În cele din urmă, devine, în unele privințe pro-apusean. Arhiepiscopul Ioan, de fapt, în articolul său despre iconografie spune că, în secolele când influența vestică venea înspre Răsărit, erau multe aspecte în care aceasta era negativă, dar și multe aspecte prin care era un lucru bun. Aceasta, bineînțeles, pornește de la ideea de a învăța pentru a putea ști ce se întâmplă în apus, pentru a putea combate ideile apusene pe propriul lor teren și chiar de a adapta unele cărți duhovnicești pentru folosul Ortodoxiei. Să ne aducem aminte încă o dată că noi suntem astăzi într-o situație în care toți cei care sunt ortodocși sunt cufundați complet în această lume apuseană, în această înțelegere apuseană a lucrurilor; de aceea, am face bine să știm să luăm înțelepciune din ea, să știm ce să acceptăm și ce să respingem.

Gestul pe care l-a făcut Arhiepiscopul Ioan cu mâna – ca și cum ar zice „e neimportant” – poate fi aplicat, de exemplu, felului în care Mitropolitul Petru Movilă a folosit cuvântul „transubstanțiație”¹⁶. Se întâmplă că acest cuvânt este legat de teologia lui Toma D’Aquino despre substanță și accidente și așa mai departe. Nu acceptăm această învățătură, este prea filosofică pentru noi; și de aceea nu e nevoie să folosim acest cuvânt. Poți folosi cuvântul fără să fii nevoit să accepți toată filosofia lui Toma D’Aquino; dar este mai bine să folosim alte cuvinte cum ar fi transformare sau prefacere, etc. Oricum, nu trebuie să ne supere folosirea acestui cuvânt: putem folosi orice promovează evlavia în aceste surse apusene și să nu ne supărăm prea tare pentru aceasta.

7. Mai presus de ceartă

Lucrul important pe care noi îl învățăm din scrierile Arhiepiscopului Ioan este: să ne ridicăm mai presus de ceartă în teologie¹⁷. Dacă luăm oricare dintre

¹⁶ Acesta este termenul romano-catolic pentru *prefacerea darurilor* ce se petrece în momentul epiclezei în cadrul Sfintei Liturghii. (n. trad.)

¹⁷ Acest fel de a face teologie este explicat de Pr. Serafim și în prefața pe care a scris-o la *Dogmatica* Pr. Mihail Pomazansky. Aici el spune: „Pentru creștinii ortodocși din zilele noastre care sunt înconjurați de non-ortodocși, sunt foarte folositoare distincțiile atente pe care le face între învățăturile ortodoxe și cele ale romano-catolicismului și protestantismului, chiar în unele opinii care la exterior par identice. El face aceasta fără vreun ton iritat împotriva non-ortodocșilor – ton care astăzi este atât de comun în scrierile polemice – ci, după ce totdeauna mai întâi descrie cu nepărtinire punctul de vedere al acelora, prezintă învățătura ortodoxă într-o manieră obiectivă ce ajută pe creștinul ortodox să-și înțeleagă credința mult mai bine. Pr. Mihail, în toate scrierile sale nu încearcă să descopere ceva nou sau să se evidențieze prin asprimea criticilor sale – greșeli comune în teologia academică de azi. Mai degrabă, el încearcă să dăruiască propriile sale reflecții smerite și senine despre bogăția învățăturii ortodoxe pe care o acceptă ca fiind deja stabilită și experimentată de veacuri de către teologii și creștinii simplii dinaintea lui. Chiar și atunci când,

scrierile Arhiepiscopului Ioan, fie o predică sau un articol mai lung, vedem că nu există absolut nici un fel de controversă. Chiar și atunci când se „luptă” cu cineva ca Bulgakov și trebuie să arate unde îi citează pe Părinți greșit și unde învățătura sa nu e Ortodoxă – chiar și acolo, nu ai impresia că se ceartă, ca teologii noștri savanți. Din contră, este foarte calm. Unde e o anumită învățătură a Părinților - o prezintă; și unde Bulgakov greșeste arată: „Aici nu e bine, aici a citat greșit”.

Dintre toți acești eretici ai școlii de la Paris, Bulgakov a fost considerat a fi unul dintre cei mai patristici, fiindcă îi cita în mod constant pe Părinți. Majoritatea oamenilor nu i-au aprofundat pe Părinți prea bine și de aceea sunt foarte impresionați când, de exemplu, Bulgakov citează o învățătură despre Maica Domnului. Bulgakov nu spune exact ce cred latinii – că există o concepție imaculată – ci spune că Maica Domnului este fără de păcat. După învățătura ortodoxă nu spunem că Maica Domnului este fără de păcat. Spunem că nu a căzut în păcat, dar ea a avut păcatul originar, păcatul strămoșesc și de asemenea că ea avea urmările păcatului în mintea sa¹⁸. Nu există nici un dubiu că a fost

în numele adevărului, găsește că este necesar să critice o concepție, fie ea înăuntru sau în afara Bisericii Ortodoxe, o face cu atâta delicatețe și bună intenție, încât este imposibil ca cineva să se simtă ofensat. Mai mult decât orice, în scrierile Pr. Mihail se poate găsi o caracteristică a teologiei ortodoxe autentice ce este adesea uitată în vremea noastră rece și raționalistă. Teologia nu este în primul rând despre argumente, critici, dovezi și contestări ale dovezilor; ea este, mai întâi de toate, cuvântul oamenilor despre Dumnezeu, în concordanță cu de-Dumnezeu inspirata învățătură a Ortodoxiei. De aceea, prima ei țință și intenție este totdeauna aceea de a inspira, de a încălzi inima, de a ridica pe om mai presus de preocupările meschine pământești, pentru a întrezări dumnezeiescul început și sfârșit al tuturor lucrurilor și astfel să dăruiască energia și încurajarea de a lupta spre a ajunge la Dumnezeu și la casa noastră cea cerească. Acesta este cu siguranță, înțelesul și duhul teologiei celor trei străluciți «teologi» ai Ortodoxiei: Sfântul Ioan Evanghelistul, Sfântul Grigorie de Nazians și Sfântul Simeon Noul Teolog; ei, se poate spune că au dat tonul teologiei ortodoxe și acesta va rămâne tonul și sarcina teologiei chiar și în vremurile noastre analitice și împietrite la inimă. [...] Pr. Mihail este calm și obiectiv, exprimându-se mai degrabă prin afirmații sobre discrete decât prin exagerarea ce vine din părere de sine îngustă.” (Protopresbyter M. POMAZANSKY, *Orthodox Dogmatic Theology*, translated and edited by Hieromonk Seraphim Rose, Saint Herman of Alaska Brotherhood, 1997, p. 17, 12) (n. trad.)

¹⁸ Această expresie trebuie înțeleasă în sensul celor spuse mai sus de Părintele Serafim: este vorba de păcătoșenia (sinfulness) apărută în urma păcatului strămoșesc de care nu este lipsit nici un om. „Străină oricărei căderi în păcat ea nu a fost străină ispitei păcatului” spune Sfântul Ambrozie al Mediolanului citat de Sfântul Ioan Maximovici în cartea sa *Cinstirea Maicii Domnului în tradiția ortodoxă*, trad. de Cristian Maxim, Editura Icos, Cluj –Napoca, 2000, p. 65. Iată ce spune și Sfântul Siluan: „Într-o zi ascultam în biserică citirea din proorocul Isaia, iar la cuvintele «Spălați-vă și vă veți curăți» [Isaia 1, 16], mi-a venit gândul: «Poate că Maica Domnului a păcătuit vreodată chiar și numai cu gândul». Și, lucru uimitor, în inima mea, deodată cu rugăciunea un glas mi-a spus lămurit: «Maica Domnului n-a păcătuit niciodată, nici măcar cu gândul». Astfel, Duhul Sfânt a mărturisit în inima mea curăția ei”. (Cuviosul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejzii și iadul smereniei*, trad. de diac. Ioan. I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1998, p. 145) (n. trad.)

expusă aceluiași păcate la care, în general, toată firea e expusă, în afară de Domnul nostru Iisus Hristos; dar ea nu a căzut în păcat. Bulgakov, totuși, nu a înțeles această deosebire când a vorbit despre nepăcătoșenia Maicii Domnului; și a citat 50 de texte din slujbele bisericești și din scrierile Sfinților Părinți despre această problemă a nepăcătoșeniei Maicii Domnului.

Arhiepiscopul Ioan, fiind un teolog foarte competent, a examinat toate aceste 50 de texte și a arătat că nici măcar unul dintre ele nu spune ceea ce pretinde Bulgakov că ar spune. Bulgakov, ori scotea un text din context undeva unde restul pasajului din acel Sfânt Părinte spunea exact opusul, ori îl făcea să spună mai mult decât trebuia. În general, Bulgakov pur și simplu n-a înțeles cum se citește Sfinții Părinți și încerca să-i forțeze și să-i facă să zică ceea ce voia el. Arhiepiscopul Ioan a trebuit să arate în fiecare caz că nu era adevărat, că acești Sfinți Părinți nu spuneau ceea ce credea Bulgakov că spuneau.

Aici vedem marea libertate a scrierilor teologice ale Arhiepiscopului Ioan: cum era mai presus de certuri pătimășe. Unii oameni care merg la școli academice țin foarte mult la „a demonstra” că celălalt este „pe dinafară” și astfel să „triumfe”. E ca o ceartă de „nivel studentesc”. Arhiepiscopul Ioan era mai presus de aceasta, arătând calm și limpede care este învățătura adevărată a Bisericii, fără să se tulbure pentru mici amănunte. Această libertate a duhului său teologic este foarte importantă pentru noi.

Există o povestire interesantă, pe care am auzit-o de la un preot din San Francisco, care ne arată cât de liber era Arhiepiscopul Ioan în duhul său teologic, cum era mai presus de micile detalii; cum, chiar când era vorba de mici detalii care în ele însele era foarte bune, totuși el era mai presus de ele.

Faptul s-a întâmplat la Shanghai, când școala rusă de catehism era la sfârșitul anului. În astfel de școli ortodoxe rusești aveau obiceiul să examineze oral. În loc să scrie răspunsurile la întrebări, studenții trebuiau să se ridice și să dea un răspuns oral, care arăta profesorului cât de capabili erau să se exprime, cât de politicoși, cât de cuviincioși, și altele. De asemenea, examinatorul – care este de obicei conducătorul școlii (în acest caz Arhiepiscopul Ioan) – vedea cât de bine i-a învățat profesorul pe studenți. La această examinare orală, s-a ridicat o fată și recita partea din catehism despre Vechiul Testament. Era o parte care spunea: „Enumeră profeții mari și profeții mici din Vechiul Testament”. Știm, bineînțeles, că pentru scopuri practice, în aceste catehisme moderne profeții sunt împărțiți în cei care au scris cărți lungi cu proorocii importante în ele și cei care au scris cărți foarte mici în care profețiile nu sunt atât de izbitoare. Este o distincție clară și un ajutor pentru a învăța. Poți memora numele mai bine dacă înveți că există 12 profeții mici și așa mai departe. Înaintea lui Dumnezeu, totuși, este limpede că nu e așa de important. Astfel, când fata a început să enumere

numele celor 12 profeți mici, destul de bine, după cum îi memorase, dintr-o dată Arhiepiscopul Ioan zice: „Nu există profet mic!” Bineînțeles că fata s-a emoționat iar profesorul a fost muștrat că i-a învățat pe copii despre profeți mici și mari.

De ce a spus Arhiepiscopul Ioan un asemenea lucru, de ce a negat ceea ce toată lumea învățase? Pentru că se gândea în primul rând cum sunt la Dumnezeu. La Dumnezeu, bineînțeles, nu există profeți mici. Oricine este profet vede viitorul; este în mod clar o persoană îndumnezeită, un sfânt. Este adevărat că unii au proorocit mai puțin iar alții mai mult, dar la Dumnezeu toți sunt de seamă, toți sunt profeți mari.

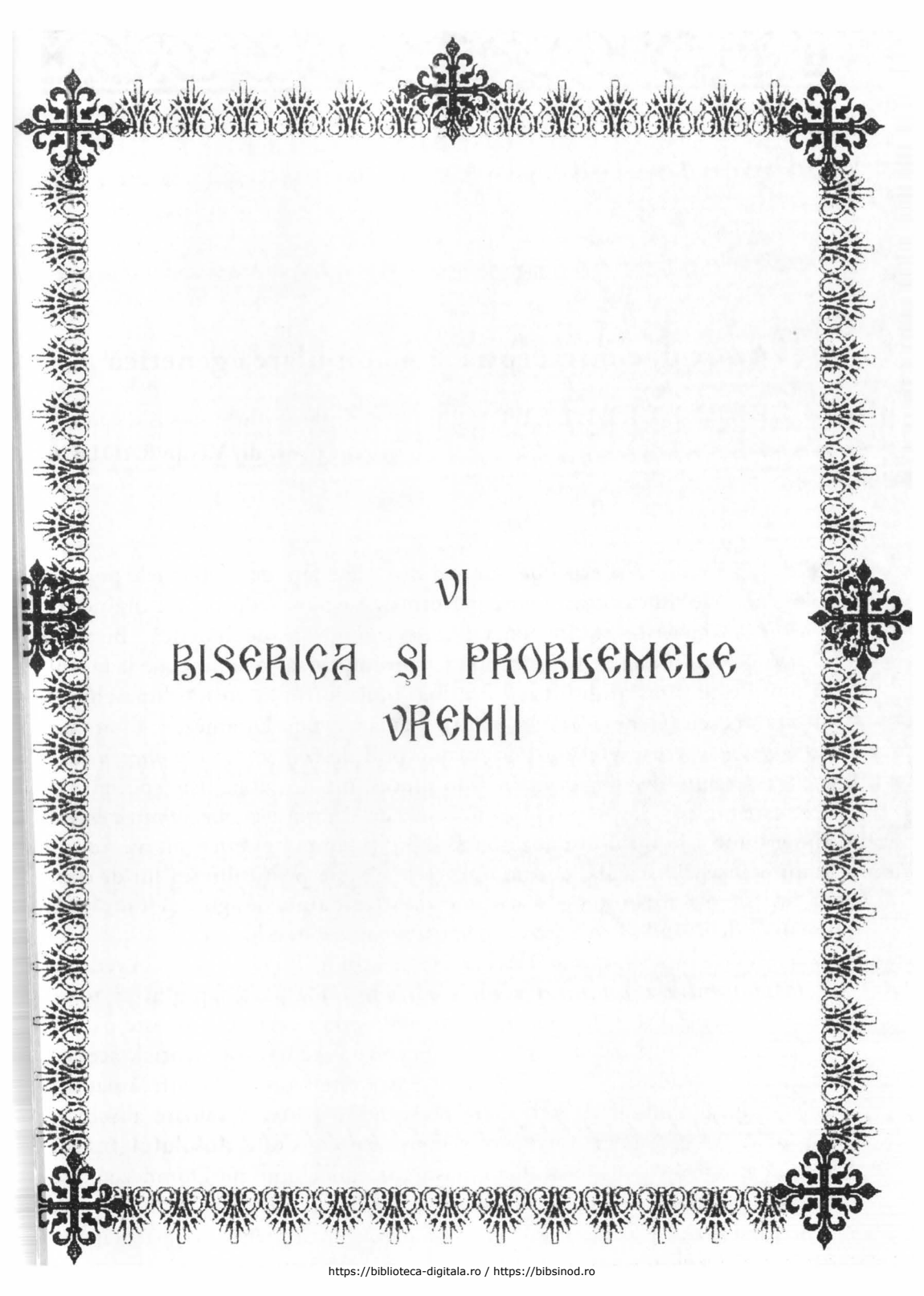
Această povestire ne arată că Vlădica Ioan era mai presus de a pune lucrurile pe categorii - deși bineînțeles accepta faptul că se învață care sunt mici și care mari. Aceasta arată din nou echilibrul său, sobrietatea și libertatea sa - și faptul că pentru el, învățătura Bisericii era, mai înainte de toate, ceea ce citim în Condacul Sfinților Părinți: ceva „*țesut din teologia cea de sus*”. Vine de la Dumnezeu, are o altă mireasmă, nu este doar ceea ce citești în cărți. Ajută și ceea ce citești în cărți și e bine să înveți. Dar trebuie să ne amintim că mai presus de aceasta este teologia ce vine de sus, de la Dumnezeu.

Aceasta este ceea ce-l face azi pe Arhiepiscopul Ioan atât de plin de inspirație și un adevărat exemplu pentru a nu ne încurca cu amănunte, cu mici controverse, ci să ne amintim că teologia este ceea ce vine de sus, de la Dumnezeu. El însuși, fiind prezent zi de zi la slujbele dumnezeiești, folosea această sursă mai mult decât toate atunci când făcea teologie.

Poate că mai mult decât oricare alt teolog al timpurilor moderne, el citează slujbele Bisericii, deoarece pentru el teologia nu ținea doar de faptul de a citi cărți și de a scrie, ci însemna în primul rând a adânci învățătura Bisericii din slujbe. Și de aceea atitudinea de controversă, de polemică este absentă în lucrările sale chiar și atunci când demonstrează ce e bine și ce e greșit.

* Acest text a fost transcris de pe o casetă audio cu un cuvânt liber rostit de Părintele Serafim Rose în luna iulie a anului 1976, la Mănăstirea Sfântul Gherman din Alaska din Platina, California, cu ocazia Duminicii Sfinților Părinți ai celor Șapte Sinoade Ecumenice, în amintirea celei de-a zecea pomeniri a adormirii Arhiepiscopului Ioan. Ulterior, Părintele Serafim a inclus câteva idei din acest cuvânt și în articolul său „*Teologia Ortodoxă a Arhiepiscopului Ioan Maximovici*” apărut pentru prima oară în *Calendarul Sfântul Gherman* pe anul 1976 și apoi ca introducere la cartea Arhiepiscopului Ioan: „*Cinstirea Maicii Domnului în tradiția ortodoxă*”.

Articol publicat în revista „*The Orthodox Word*”, Nr. 175-176, Anul 1994, p. 142-158. Mulțumim frăției Sfântul Gherman pentru permisiunea de a publica acest articol în limba română.

VI
BISERICA SI PROBLEMELE
VREMII

Avortul, contracepția și manipularea genetică

Preot prof. dr. Vasile RADUCĂ

Vrând să-și exprime punctul de vedere față de problemele pe care le ridică actualmente performanțele bio-medicale, ale ingineriei genetice și, în general, cele promovate de bioetică, Biserica pornește de la concepția sa antropologică, și anume, de la faptul că omul este ființă psiho-fizică, ba, mai mult, o ființă creată după chipul lui Dumnezeu (Geneză 3, 28), pentru asemănarea cu Dumnezeu. El are un *dat ontologic* actual, exprimat prin conceptul de *chip al lui Dumnezeu*, dar același *dat ontologic* se găsește într-un proces, într-un dinamism special: cel prin care omul își împropiază asemănarea cu Dumnezeu. *Asemănarea* este o dimensiune care nu i se adaugă omului pur și simplu în eshaton, nu numai una potențială, virtuală, ci una în care se găsește prin calitatea lui de om. Ea nu este o stare ontologică, ci un proces (care ține, desigur, de ontologia umană), devenind *stare*, paradoxal spus, *dinamică* în eshaton.

Din concepția că omul este creat după chipul lui Dumnezeu în vederea asemănării cu El, decurg în mod imediat recunoașterea faptului că toate ființele omenești sunt în mod fundamental egale în ceea ce privește natura și destinul lor spiritual și că ele posedă deodată, actual și potențial, aceeași demnitate și aceeași valoare. Tocmai aceasta este baza care conferă naturii umane, în ansamblul ei, și fiecărei persoane în parte, o valoare absolută. Faptul că se găsește în relație cu Dumnezeu care este Absolutul Însuși, această valoare este inalienabilă în măsura în care chipul lui Dumnezeu este constitutiv ființei umane și nu poate fi pierdut sau distrus. Prin urmare, pentru faptul că poartă chipul lui Dumnezeu în ea, pentru că participă la Absolut, (orice persoană omenească, oricare ar fi vârsta ei, situația sau starea

sa fizică, socială etc.), este obiectul unui respect deosebit, un respect absolut. Așadar, tot ceea ce este săvârșit împotriva unei persoane umane apare ca fiind comis, într-o anumită măsură, împotriva lui Dumnezeu; după cum și reciprocă este valabilă: tot ceea ce facem bine unui semen de-al nostru, prin acesta noi facem bine lui Dumnezeu Însuși: „*Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut [...] întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut*” (Matei 25, 40; 45).

Iată de ce întreaga morală creștină se fundamentează pe calitatea omului de chip al lui Dumnezeu, creat în vederea și pentru asemănarea cu El.

Potrivit Revelației, Dumnezeu a creat lumea din nimic (2 Macabei 7, 28). El a creat viața sub toate aspectele ei, iar în ceea ce privește viața umană a arătat o grijă deosebită. Viața omului este legată nu numai de *modelarea* specială, ci și de *sufierea* lui Dumnezeu spre noi. Apare nu la poruncă, ci în urma unui act special, deodată concret și tainic, exprimat de aghiografi prin noțiunile de *plăsmuire* și de *sufiere*.

Psalmistul va scoate în evidență relația omului cu suflarea dătătoare de viață a lui Dumnezeu atunci când spune: „*Lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărâna lor se vor întoarce. Trimite-vei Duhul Tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului*” (Psalm 103, 29-30). Potrivit Revelației divine, omul nu este o ființă zoologică, o ființă vie, care are un suflet, ci este **suflet viu**, care are trup viu. De aceea, cadavrul nu mai este om, ci trupul unui fost om.

Viața umană, așadar, nu este produsul devenirii spontane a lumii și nici exclusiv al eforturilor omenești. Ea este de la Dumnezeu și se perpetuează prin intermediul ființelor omenești. Omul se bucură de elanul vieții, are dreptul la viață, dar și responsabilitatea de a respecta această viață, de a apăra în orice împrejurare, atât viața sa, cât și pe a semenilor.

Potrivit acestui punct de vedere, creștinismul a avut o contribuție deosebită în apărarea vieții embrionului uman, la apărarea vieții umane, din momentul conceperii ei până la naștere, în ciuda practicilor avortive existente în lume, cu mult înaintea creștinismului (în China se practica avortul cu două mii de ani înainte de Hristos, iar în bazinul mediteranean era de mult o faptă curentă).

Precizăm că în spațiul civilizației biblice, nu găsim dovezi că avortul ar fi fost practicat. Și aceasta, tocmai datorită concepției biblice despre om și viața umană.

Spre exemplu, psalmistul vorbește despre originea divină a omului, spunând: „*Doamne, Tu m-ai plăsmuit în pântecul mamei mele*” (Psalm 138, 13), iar Dumnezeu avea să-i spună lui Ieremia, proorocul: „*Înainte de a fi*

zămislit în pântece, te-am cunoscut și înainte de a ieși din pântece te-am sfințit” (Ieremia 1, 5). Iov va spune: „*Măinile Tale m-au făcut și m-au zidit*” (Iov 10, 8-9). În legislația lui Moise observăm o grijă deosebită pentru mamă și prunc (Exod 21, 23-24; 9, 6). Din istorisirea vizitei pe care Maica Domnului a făcut-o Elisabetei constatăm două lucruri: Elisabeta arată o cinste deosebită Celui zămislit de Fecioara Maria, iar pe de altă parte se confirmă faptul că pruncul din pântecele mamei participă, în felul său, la evenimentele la care participă mama; Evanghelistul ne spune că de îndată ce Elisabeta a primit salutul Mariei, a săltat pruncul de bucurie în pântecele ei (Luca 1, 44).

Extinzându-se din spațiul etnic ebraic, mesajul creștin întâmpină o civilizație care avea cu totul alte aspirații și coordonate decât cea teocratică. Practicile avortive, fie prin metoda chirurgicală, fie prin luarea de medicamente, erau cunoscute. În scrierile Sfinților Apostoli găsim liste cu păcatele pentru care unii oameni nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu (Gal. 5, 20; Apoc. 9, 21; 18, 23). Între acestea se numără și cele comise prin luarea de φαρμακεία / *veneficia*. Acestea sunt menționate în Legea Corneliană din anul 81 a. Hr. ca fiind medicamente avortive.

Prin urmare, avem o primă mențiune noutestamentară din care reiese că avortul era socotit încă din secolul I un păcat foarte grav. Textele abundă în acest sens la mai mulți Sfinți Părinți și Scriitori Bisericești: *Didahia* 2, 2; 5, 2; *Epistola către Barnaba* 7, 3; *Epistola către Diognet* 5, 6; Atenagora Atenianul — *Apologia către creștini* 35, 6; Tertulian - *Apologeticum* 9, 8; *De anima* 25, 4; Clement Alexandrinul - *Pedagogul* 2, 10; 96; Minucius Felix - *Octavius* 30, 2; Sf. Vasile cel Mare - *Epistola* 188, 8; Sf. Grigorie de Nyssa - *De liom, op.* 29; *In Cant.* 8; Sf. Efreim Sirul - *Discursul despre teama de Dumnezeu* 10; Sf. Ioan Hrisostom — *In Rom.* 24, 4, Lactanțiu, Ambrozie, Ieronim și Augustin, la rândul lor, socotesc avortul păcat foarte greu.

Sinoadele din Elvira (305), Ancira (314) și cel Trulan (691), can. 91 condamnă foarte aspru avortul.

Indiferent de faza în care ar fi produs, avortul rămâne o pruncucidere. Prin el se încalcă porunca din Decalog: *Să nu ucizi!* Este uciderea unei persoane lipsită de apărare. Indiferent de diversele încercări de explicare a animării fătului, indiferent de diversele definiții ale persoanei umane / fătul rămâne o ființă umană din momentul în care a fost conceput. Prin urmare, avortul rămâne pruncucidere, deci păcat foarte greu, mai ales când el este provocat din motive superficial justificate.

Există însă și cazuri speciale, cum ar fi avortul terapeutic, avortul eugenic, avortul umanitar. Prin avort terapeutic se înțelege avortul motivat medical. În privința acestui avort, atitudinea persoanelor implicate trebuie

să fie mai nuanțată decât a declara pur și simplu că fătul pune în primejdie viața mamei, prin urmare, va fi nevoie de avort.

Datorită progresului științific, indicațiile medicale clasice, potrivit cărora numai avortul poate să salveze mama (în cazul cardiopatiilor, al nefritelor grave, al stărilor de vomă, RH negativ etc.) nu mai sunt astăzi așa cum erau odinioară. În cazul sarcinii extrauterine situația este puțin mai delicată. Potrivit statisticilor, în general, din numărul sarcinilor, 1-2 % sunt cazuri de sarcină extrauterină. Din aceste cazuri, 65 % din sarcinile extrauterine evoluează spre un avort spontan, fără a o amenința pe mamă. Situația se complică în 10 - 15 % din cazuri, când poate apărea un șoc hipovolemic ce poate produce moartea. În asemenea rarissime cazuri poate fi îngăduit avortul, întrucât pune realmente în pericol viața mamei. Progresul chirurgical a reușit să transfere însă fătul din trompe în uter (prima operație de acest fel s-a făcut în 1917, iar a doua abia în 1990).

Biserica exclude avortul eugenic, practicat de naziști și încurajat de constatările analizelor și observațiilor embrionului, făcute de știința modernă. În cazul avortului umanitar (caz de viol, incest etc.), Biserica nu îngăduie avortul. Contopirea definitivă a spermatozoidului și a ovulului se realizează în 48 de ore, timp suficient ca persoana violată să-și ia măsurile adecvate pentru ca violul să nu se soldeze cu graviditate. Pe de altă parte, sunt rarissime cazurile când o femeie ramâne însărcinată în urma unui viol. Dacă, totuși rămâne gravidă, a fost vorba de un „viol” la care a consimțit. Și, dacă totuși ea a zămislit, Biserica recomandă păstrarea sarcinii și nerecurgerea la avort.

Biserica exclude toate practicile contraceptive sau avortive, fie prin proceduri mecanice, fie pe cale chimică-medicamentoasă. Și aceasta, pentru că viața trebuie apărată, atât viața fătului, cât și a mamei. Toate metodele contraceptive sau avortive afectează, fie imediat, fie în timp, trupul femeii. Trebuie ca femeia și mama să știe, înainte de toate, riscurile și eventualele traume la care se expune folosind diversele metode contraceptive.

Planningul familial este o realitate. Pentru aceasta însă nu trebuie să ucidem, ci să ne disciplinăm sufletele și trupurile. În viața de cuplu există multe forme prin care soțul și soția își arată dragostea reciprocă, nu numai juisarea genitală. Creștinul ar trebui să aibă în vedere și aceste aspecte ale vieții de cuplu. Ar trebui să ia în considerare disciplina Bisericii, și chiar ritmul biologic, perioadele de fertilitate și de infertilitate, cum scria regretatul profesor John Meyendorff – *La mariage dans la perspective orthodoxe*, YMKA Press, 1986.

Ingenieria genetică a deschis posibilitatea unor noi performanțe,

perspective și riscuri pentru viața umană intrauterină. Ea poate favoriza reproducerea asistată, poate modifica până și codul genetic al fătului, poate produce avortul selectiv.

Una dintre performanțele ingineriei genetice este reproducerea asistată (fie prin metoda fecundării *in vitro*, fie prin celelalte), Biserica nu poate fi de acord cu fecundarea *in vitro* (metoda FIVETE) din mai multe motive:

- riscul la care este expusă femeia, care prin medicație va trebui să producă într-un timp record mai multe ovule (până la 15). Spre exemplu: sindromul de hiperstimulare creat aduce complicații ușoare mamei; o posibilă creștere a malformațiilor embrionare și un asincronism uteroembrionar (mucoasa uterină devine rigidă la implantare), ceea ce explică procentul relativ redus al sarcinilor obținute prin acest procedeu;
- procentul sarcinilor anormale în rândul celor realizate prin metoda FIVETE este mult mai mare decât procentul celor produse pe cale naturală, spre exemplu: sarcini ectropice 2,5% (în caz normal); 8,3% (prin metoda FIVETE); bigamelare, de la 1,25% la 22%; trigamelare de la 0,01% la 4%.
- pierderea sarcinilor obținute prin această metodă este de 90-95%.
- Modul în care sunt recoltați gameții este un atentat la pudorea și taina actului procreării.
- embrionii supranumerari, depuși sau nu în băncile de spermă, distruși sau folosiți pentru experiențe genetice, constituie o serioasă problemă.

Statisticile din ultimii ani au constatat că în lume există cca 35.000 de nașteri prin metoda *in vitro*. Pentru acestea s-au folosit 650-700.000 de ovule fecundate, care nu se vor naște niciodată. Embrionii supranumerari ridică probleme serioase. Băncile de spermă posedă mai bine de 10.000 de embrioni criocongealați. În 1996, peste 6000 de embrioni umani au fost distruși pentru că li se pierduse identitatea genitorilor. Studii recente au dovedit între 30 și 80 % anomalii definitive motrice sau senzoriale la embrionii de mamifere criocongealați. La embrionii umani nu s-au făcut asemenea studii, dar știm că ei sunt congealați în aceleași condiții și supuși la aceleași riscuri.

Biserica nu este de acord nici cu utilizarea mamelor de împrumut, practică ce a adus complicații enorme din punct de vedere moral și social.

Creștinismul știe că există nu numai fii trupești, ci și duhovnicești. Pentru o societate care exclude dimensiunea spiritual-duhovnicească

a omului, înmulțirea nu poate fi gândită și acceptată decât somatic, biologic. Sterilitatea biologică este o problemă foarte delicată. Ea poate fi și dobândită. Cele mai multe cazuri de sterilitate se datorează unei vieți intime dezordonate. În aceste cazuri, cuplurile trebuie să-și asume sterilitatea ca pe o consecință a propriilor păcate. Sterilitatea poate fi produsul unor accidente sau altor cauze, de care omul nu este responsabil. Uneori, Dumnezeu însuși rânduiește că pentru unele persoane este mai utilă sterilitatea biologică. În aceste cazuri, Biserica recomandă paternitatea și maternitatea duhovnicească (dovedită de multe ori mult mai puternică decât cea trupească) și înfierea.

Clonarea este o altă performanță a ingineriei genetice. Ea nu s-a realizat încă la oameni, dar nu este exclus să se producă în curând, în ciuda măsurilor luate de autoritățile politice. Clona obținută de la o ființă umană, va fi om, nu ne îndoim, dar riscul este mare privind normalitatea acestui om. Studii recente au dovedit că individul obținut prin clonare pare să fie sărăcit din punct de vedere genetic, devenind mai vulnerabil infecțiilor și maladiilor. Clonarea nu exclude riscul unor mutații neprevăzute, iremediabile și transmisibile de la clonă la urmași.

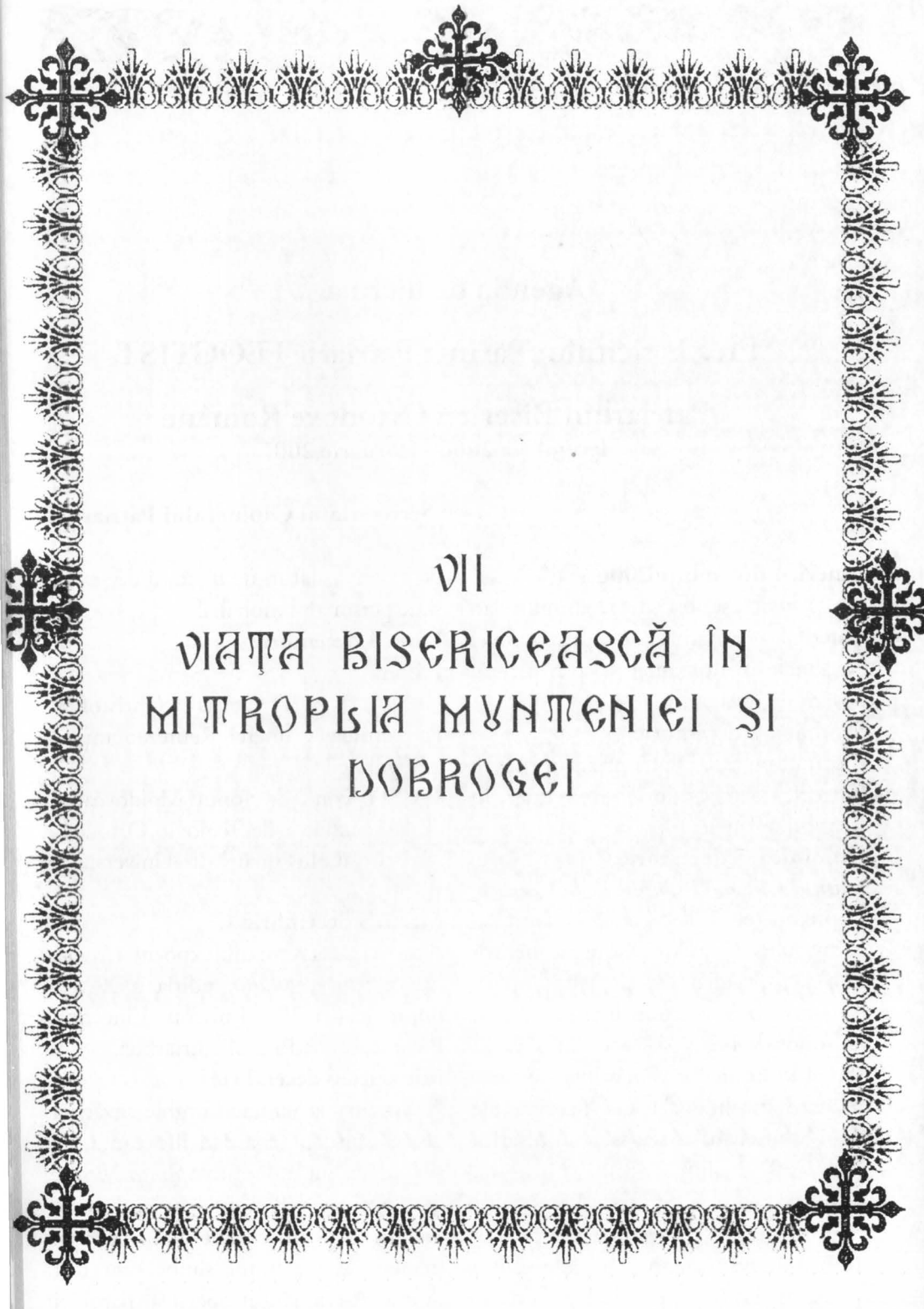
De aceea, Biserica dezaprobă înmulțirea umană prin metoda clonării, și nici nu recomandă clonarea ființelor umane pentru alte scopuri, fie ele și medicale (pentru recoltarea de organe în vederea transplantului). Reproducerea umană asistată prin intervenția pe spermatozoizi (în cazul azoospermei) nu poate fi recomandată pentru că s-a constatat că această metodă nu exclude transmiterea nefertilității la urmași, maladie gravă, din cauza imaturității spermatidei și eliminarea competiției dintre spermatozoizi. Metoda aceasta poate favoriza contaminarea mediului intraovocitar prin compuși exteriori (*Le Monde*, nr. 16912, 1997, 2)

Foarte devreme, știința modernă, în urma ecografiei și metodelor moderne de investigație, poate depista maladiile embrionului. În egală măsură, poate interveni pe embrion, schimbând multe din componentele acestuia. În măsura în care intervenția pe embrion este terapeutică, ea poate fi acceptată de bunul simț și de morala creștină. În momentul în care ea se face pentru satisfacerea unor curiozități științifice și a unor capricii sau în sens eugenic, intervenția pe embrion este păcat. Biserica nu aprobă și nu încurajează păcatul. Cu toate performanțele științei moderne, viața umană rămâne o taină și un dar al lui Dumnezeu, nu o abnegație a lui. De ea trebuie să ne bucurăm ca de un dar. Iar darul trebuie respectat cu atât mai mult cu cât vine din partea lui Dumnezeu. Nu trebuie uitat că viața umană de acum nu mai este identică cu cea ce a ieșit din mâinile Creatorului; este una afectată de suferință, de boală și de rău. Intervențiile pe embrion, cu scopul

înlăturării unor maladii și infirmități prezente și viitoare, au legitimitatea în măsura în care se înscriu în lupta împotriva răului, împotriva căruia luptă și Biserica.

În măsura în care nu se încadrează în interiorul mesajului creștin și speranței creștine, ele sunt păcate, care au nevoie de penitență, de iertarea Bisericii și nu de binecuvântarea ei.

VII

VIATA BISERICESCA ÎN
MITROPOLIA MUNTENIEI ȘI
DOBROGEI

Agenda de lucru a

Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

(decembrie 2006 - februarie 2007)

Secretariatul Cabinetului Patriarhal

Vineri, 1 decembrie 2006

A săvârșit slujba Te-Deumului în Catedrala Patriarhală, cu ocazia Zilei Naționale a României și a rostit un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 2 decembrie

A primit pe E.S. Dl. Constantin Mihail Grigorie, Ambasadorul României în Republica Turciei.

Duminică, 3 decembrie

Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica
Împreună cu ÎPS Mitropolit Iosif, al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, PS Episcop Varsanufie Prahoveanul și un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Cernica, de ziua Sfântului Cuvios Gheorghe, ale cărui Sfinte Moaște se găsesc în biserica mănăstirii. Înaintea Sfintei Liturghii, a sfințit racla cu Sfintele Moaște ale Sfântului Cuvios Gheorghe, iar la final, a rostit un cuvânt de învățătură, a vizitat obștea mănăstirii și a participat la masa

de praznic, alături de invitații de seamă și de personalul monahal.

Luni, 4 decembrie

Primiri:

- E.S. Dl. Demetris Christofias, Președintele Camerei Reprezentanților a Republicii Cipru;

- PC Pr. conf. dr. Ionuț Moldoveanu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității București.

Mărti, 5 decembrie

A participat la vernisajul expoziției *Icoana din sufletul copilului*, ediția a XIV-a, împreună cu PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu, la Palatul Patriarhiei.

Miercuri, 6 decembrie

A participat la Sfânta Liturghie, săvârșită de PS Episcop Sebastian Ilfoveanul, de ziua hramului la biserica *Sfântul Nicolae* din localitatea Brănești, Județul Ilfov, unde a rostit un cuvânt de învățătură. Înainte de începutul slujbei, au fost sfințite Așezământul Social al parohiei

și capela mortuară, ambele aflate în imediata apropiere a bisericii. Preafericitul Părinte Patriarh a oferit în semn de prețuire crucea patriarhală pentru mireni Dl. Axente Cornel, sponsorul principal al așezământului social, iar PC Preot II Căruntu Marian a fost ridicat la rangul de sachelar.

A vizitat Seminarul Teologic Monahal „Sf. Filoftea” de la Mănăstirea Pasărea, adresând un cuvânt de învățătură după Te-Deum-ul săvârșit în Paraclisul școlii.

Joi, 7 decembrie

A primit pe Dl. Contraamiral de flotilă Dorin Dănilă, Șeful Statului Major al Forțelor Navale.

Vineri, 8 decembrie

A primit pe Rev. Prof. Anthony Abela, consultant pentru traduceri al Societății Biblice Unite, împreună cu PC Diac. prof. dr. Ioan Caraza, Secretarul General al Societății Biblice Interconfesionale din România.

Duminică, 10 decembrie

A săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Patriarhală și a rostit un cuvânt de învățătură la pericopa evanghelică ce relatează tămăduirea femeii gârbove.

Luni, 11 decembrie

A prezidat Permanența Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, pentru rezolvarea unor probleme eparhiale urgente.

Primiri:

- Dl. Dănuș Cărbunaru, directorul Direcției de Informare și Relații Publice din Ministerul Administrației și Internelor;
- PC Pr. Nicolae Bordașiu de la biserica

Sfântul Silvestru din Capitală, în legătură cu împlinirea a 100 de ani de la edificarea sfântului locaș.

Marti, 12 decembrie

Primiri:

- PC Pr. Protopop Dumitru Păun de la biserica ortodoxă română *Sfânta Maria* din Dallas (SUA);

- PC Pr. Toma Ilie de la biserica *Intrarea în Biserică a Maicii Domnului*, din Găești, Arhiepiscopia Târgoviștei, cu probleme personale.

Miercuri, 13 decembrie

Primiri:

- PC Pr. Aurel Bundă de la biserica ortodoxă română *Sfântul Gheorghe* din Barcelona (Spania);

- P. Cuv. Damian Toderiță, starețul Mănăstirii Cheia, în legătură cu retragerea Părintelui Arhimandrit Grigore Băbuș la mănăstire, după pensionare.

Joi, 14 decembrie

Primiri:

- PC Pr. dr. Dumitru Megheșan, Protopop de Oradea și Profesor de Dogmatică la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Oradea, care a prezentat noile sale cărți;

- PC Pr. Nicolae Iordăchescu, Inspector General la Ministerul Educației și Cercetării, în legătură cu retragerea la pensie;

- PC Pr. prof. dr. Vasile Răducă, Prodecanul Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” a Universității din București, pentru concertul de colinde;

- Dl. Sebastian Duicu, cercetător la Muzeul Cotroceni, în legătură cu

oferirea unei diplome pentru sprijinul acordat Muzeului Național Cotroceni.

Vineri, 15 decembrie

Primiri:

- Dl. Gen. (r) Laurențiu Roșu, director Resurse Umane, Învățământ și Integrare Europeană în cadrul Direcției Generale de Administrare a Unităților de Învățământ, Sanitare și Creșelor din Primăria Sector 4;
- Dl. Doru Braia, cu rugămintea de a acorda un interviu canalului de televiziune N24 din Reședința Patriarhală.

Sâmbătă, 16 decembrie

A participat la concertul de colinde al Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” a Universității din București în Aula Palatului Patriarhiei, și a rostit un cuvânt de binecuvântare.

Duminică, 17 decembrie

După amiază, a primit pe PC Pr. prof. dr. Viorel Ioniță, directorul Comisiei *Bisericele în Dialog* din cadrul Conferinței Bisericilor Europene (KEK) de la Geneva, împreună cu Dl. Jean Daniel Birmele, Secretar pentru probleme de Finanțe și Personal al KEK.

Luni, 18 decembrie

A participat la Palatul Patriarhiei împreună cu PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu la tradiționala serbare în jurul Bradului de Crăciun, *Colindă Sfântă din sufletul copiilor la Nașterea Domnului*, în prezența a numeroși colindători din toate colțurile țării, și a rostit un cuvânt de prețuire.

A primit pe Pr. Alin Justinian Florea, de la biserica *Sfânta Cuvioasă Parascheva* din Hannover (Germania), care a prezentat activitatea sa pastorală.

A participat, ca urmare a invitației

primite, la Sesiunea Camerelor reunite ale Parlamentului României, în care E.S. Dl. Traian Bănescu, Președintele României, a prezentat raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii în România, condamnând oficial comunismul.

Marti, 19 decembrie

A primit pe Dl. Arh. Prof. dr. Sorin Vasilescu, împreună cu Dl. Theodoros Tseva și Dl. Theodoros Caponis, oameni de cultură din Grecia.

Miercuri, 20 decembrie

A participat la Ședința Solemnă a Parlamentului României consacrată aderării României la Uniunea Europeană.
Primiri:

- Dl. Acad. Mihai Cimpoi și Dl. Victor Crăciun, Președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni. Cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh a primit din partea Consiliului Județean și a Prefecturii Județului Alba, organizatori ai celui de-al X-lea Congres al Spiritualității Românești, *Diploma Jubiliară pentru excepționala contribuție adusă la păstrarea valorilor naționale și înfăptuirea idealului de unitate spirituală a românilor de pretutindeni*;

- PC Pr. Benone Dincă și PC Diac. Constantin Ifimie de la biserica *Izvorul Nou* din București, cu probleme pastorale.

Joi, 21 decembrie

Primiri:

- E.S. Dl. Ambasador Donato Chiarini, șeful Delegației Comisiei Europene la București, în prima vizită de prezentare;

- PC Pr. Neluțu Oprea de la biserica

ortodoxă română *Sfânta Treime* din Sofia, privind aspecte pastorale;

- Dl. Valeriu Dăescu, consilier la Radio România, împreună cu D-l Remus Rădulescu, Coordonatorul Redacției „Viața Religioasă” a Societății Române de Radiodifuziune, pentru înregistrarea audio a Pastoralei de Crăciun a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist;

- D-na Cătălina Dima de la Radio Trinitas, pentru acordarea unui interviu cu tema „*Amintiri despre Crăciun*”.

A adresat tuturor românilor, prin intermediul posturilor de televiziune, un mesaj cu ocazia Nașterii Domnului și a Anului Nou 2007.

A participat la concertul de colinde al Seminarului Teologic din București, în Aula Palatului Patriarhiei.

Vineri, 22 decembrie

A primit pe Dl. Major Ovidiu Cârjan, șeful Compartimentului de Protocol al Jandarmeriei Române.

S-a întâlnit cu personalul clerical din Patriarhia Română pentru a le transmite urările tradiționale de Crăciun și Anul Nou și a le acorda Medalia Aniversară „20 de ani de patriarhat”.

Duminică, 24 decembrie

A primit un grup de copii din Transnistria, care a prezentat un mic program artistic de colinde pentru Crăciun.

Luni, 25 decembrie – Nașterea Domnului

A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Patriarhală și a rostit un cuvânt de învățătură credincioșilor adunați în număr mare la acest Praznic Împărătesc pe Dealul Mitropoliei.

Joi, 28 decembrie

A acordat un interviu canalului de televiziune *N 24*, prin intermediul D-lui Doru Braia, și a transmis cu acest prilej mesajul său de Anul Nou.

Vineri, 29 decembrie

Primiri:

- Dl. Acad. Eugen Doga membru al Academiei de Știință a Republicii Moldova;

- Maestrul Ion Cordân Rotaru din Serbia;

Duminică, 31 decembrie

La cumpăna dintre ani, a săvârșit slujba de mulțumire pentru darurile primite de la Bunul Dumnezeu în anul 2006 și s-a rugat împreună cu credincioșii pentru binecuvântarea Noului An 2007.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 1 decembrie – Ziua Națională

PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu la Parada Militară organizată de Ministerul Apărării cu ocazia Zilei Naționale a României, în Piața Arcului de Triumf.

Luni, 11 decembrie

PS Episcop Ciprian Cămpineanul la lansarea volumului omagial *Un buchet de laude pentru papa Ioan Paul al II-lea*, editat de Centrul de Cercetare Ecumenică și de Dialog Interreligios *Pax et unitas* din cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman, la Nunțiatura Apostolică din România, unde a rostit un cuvânt de învățătură.

Marti, 12 decembrie

PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la

expoziția de icoane în cinstea Sfințelor Sărbători ale Nașterii Domnului, organizată de Secția Arte Plastice și Conservare – Restaurare a Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității din București.

Miercuri, 13 decembrie

PC Pr. Consilier Florin Șerbănescu, la vernisajul expoziției „Crăciunul și Anul Nou în creația populară contemporană”, organizat la Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”.

Sâmbătă, 16 decembrie

PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la ceremonia religioasă a Sărbătorii Hanuca 5767, organizată de Federația Comunităților Evreiești din România, la Templul Coral din București.

Luni, 18 decembrie

PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu la întâlnirea tradițională de Crăciun și Anul

Nou, organizată de Banca Națională a României, în Holul de Marmură al BNR.

PS Episcop Sebastian Ilfoveanul la concertul de colinde „*Hristos se naște, slăviți-L*”, susținut de corul Symbol, dirijat de Diac. Prof. Jean Lupu, organizat de Protoieria Ploiești, la Sala „Ion Baci” a Filarmonicii Ploiești.

Miercuri, 20 decembrie

PS Episcop Ciprian Cămpineanul la Ședința Comună a Camerelor Parlamentului, consacrată împlinirii a 17 ani de la Revoluția din decembrie 1989.

PC Pr. Consilier Florin Șerbănescu la aniversarea a 15 ani de la înființarea muzeului Național Cotroceni, prilej cu care i-a fost acordată Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist medalia aniversară a muzeului.

Luni, 1 ianuarie 2007

A săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Patriarhală și a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare pentru Noul An.

După amiază, conform tradiției, a primit preoții din capitală, profesorii de teologie, protopopii și credincioșii, împreună cu episcopii vicari și consilierii patriarhali, în Aula Palatului Patriarhiei. Întâlnirea a fost deschisă cu un program de colinde interpretate de Corala Preoților „Sfântul Andrei” din București, dirijată de maestrul Valentin Gruescu, căruia Prea Fericitul Părinte Patriarh i-a oferit medalia

aniversară „20 de ani de patriarhat”, ca semn de prețuire.

A urmat un cuvânt omagial adresat de PC Pr. Benone Dincă de la biserica *Izvorul Nou* din București, căruia Părintele Patriarh i-a mulțumit subliniind necesitatea adaptării preoților la cerințele pastorale actuale.

Tot cu acest prilej, a acordat Dlui. Alexandru Constantin, sponsorul principal al Mănăstirii Duminica Sfinților Români, crucea patriarhală pentru mireni, medalia aniversară „20 de ani de patriarhat”, precum și medalia aniversară „55 de ani de arhierie”.

Marti, 2 ianuarie

A participat la Sfânta Liturghie săvârșită de PS Episcop Ciprian Câmpineanul la biserica *Sfântul Silvestru* din București, de ziua hramului, și a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare.

Miercuri, 3 ianuarie

A primit pe ÎPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, în legătură cu probleme pastorale.

Joi, 4 ianuarie

De ziua Cuviosului Teoctist, a participat la Sfânta Liturghie săvârșită de PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la Catedrala Patriarhală, și la Te-Deum-ul săvârșit de PS Episcop Ciprian Câmpineanul la Reședința Patriarhală, unde au mai fost prezenți ÎPS Ioan Robu, Mitropolit și Arhiepiscop Romano-Catolic de București, ÎPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, ÎPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, PS Gherasim, Episcopul Râmnicului, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, Episcopii Vicari Patriarhali și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, Dl Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte, P.Cuv. Arhim. Zareh Baronian din partea Bisericii Armene, precum și preoți consilieri și alți colaboratori apropiați ai Părintelui Patriarh. La omagierile prezentate de PS Episcop Ciprian Câmpineanul, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a răspuns cu un cuvânt de mulțumire.

Vineri, 5 ianuarie

Primiri:

Dl Radu Boroianu și Dl Ionuț Tudorie, Asistent la Facultatea de Teologie

Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității București, în legătură cu reeditarea operei profesorului de Drept Canonic, Dimitrie G. Boroianu;

Dl Umar Suliman, Consulul Republicii Arabe Egipt la București, Pr. Daved Daved, vicarul administrativ al SS Shenouda al III-lea, Patriarhul Bisericii Copte din Egipt și PC diac. Boshra Takla, care au oferit Patriarhiei Române ingrediente pentru Sfântul și Marele Mir.

Sâmbătă, 6 ianuarie - Botezul Dommului

A săvârșit Slujba de Sfințire a Agheasmei Mari, în fața Catedralei Patriarhale, pentru miile de credincioși adunați pe Dealul Patriarhiei, cărora le-a împărtășit un cuvânt de învățătură și binecuvântare.

Duminică, 7 ianuarie

A săvârșit Sânta Liturghie la Catedrala Patriarhală, iar la final a rostit cuvânt de învățătură.

Luni, 8 ianuarie

Primiri:

Dl Bogdan Dedu, secretar de redacție la revista „Studii Teologice”;

PC Pr. prof. dr. Vasile Răducă, prodecanul Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” a Universității din București, cu probleme de avansări în posturi didactice.

Marti, 9 ianuarie

A primit pe PC Pr. Daniel Goga de la biserica *Sfântul Antonie cel Mare* din Capitală, pentru binecuvântarea aducerii Moaștelor Sfântul Antonie de la Iezerul, cu ocazia hramului bisericii, și pentru invitarea unui ierarh la hram.

Miercuri, 10 ianuarie

A primit pe E.S. Dl Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte, care a prezentat Prea Fericirii Sale noua Lege privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

Joi, 11 ianuarie

Primiri:

PC Pr. Ciprian Pop, preot militar în cadrul Secției de Asistență Religioasă din Ministerul Administrației și Internelor;

Dl Dumitru Ionuț Popescu, propus pentru angajarea în postul de Inspector Eparhial în cadrul Biroului de Presă al Patriarhiei Române

P. Cuv. Ierom. Calinic Ștefan Cătălin, Starețul Schitului Dragoslavele – Reședință Patriarhală, din jud. Argeș.

Vineri, 12 ianuarie

Însoțit de PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu, a vizitat Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, apreciind calitatea lucrărilor de restaurare și reamenajare a tuturor spațiilor și sectoarelor de imprimare.

Duminică, 14 ianuarie

A participat la Sfântul Liturghie la Mănăstirea Duminica Sfinților Români din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române și a împărtășit binecuvântări monahilor și credincioșilor.

Luni, 15 ianuarie

Primiri:

Pr. Torben Clementson din Suedia, care a prezentat Prea Fericirii Sale o scrisoare din partea E.S. Karl Gustav

Hammar, Arhiepiscopul de Uppsala și Primatul Bisericii Luterane a Suediei (1997-2006);

Mărti, 16 ianuarie

Primiri:

ÎPS Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, PS Episcop Vincențiu Ploieșteanu și PS Episcop Ciprian Cămpineanul, vicari patriarhali, PC Pr. Constantin Părvu, vicar administrativ, PC Pr. Michael Țița și Pr. Mircea Uță, consilieri patriarhali, pentru lecturarea și definitivarea noului statut al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

A primit absolvenții celei de-a XVII-a promoții a Colegiului Național de Apărare, din cadrul Ministerului Apărării. În cuvântul adresat, Pre Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a ilustrat prin câteva exemple semnificative rezistența internă a Bisericii Ortodoxe Române din perioada comunismului, concluzionând că apărarea națională presupune și apărarea identității spirituale și culturale a țării, adică a credinței strămoșești.

Miercuri, 17 ianuarie

Primiri:

Dl. Prof. dr. Mihai Miron, Președintele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, pentru prezentarea unei cărți; P. Cuv. Arhim. Lavrentie Găță, Starețul mănăstirii Căldărușani, în legătură cu proiectul restaurării colecției de pictură.

Joi, 18 ianuarie

Primiri:

PC Pr. Daved Daved, vicarul administrativ al SS Shenouda al III-lea, Patriarhul Bisericii Copte din Egipt și PC diac. Boshra Takla. Au fost însoțiți de dl. Talaat

Takla Mourkus, președintele Asociației copte „Sfântul Mina” din România;

Dl Adriean Videanu, Primarul General al Capitalei, în legătură cu proiectul de construcție a pridvorului de la intrarea în Reședința patriarhală.

Vineri, 19 ianuarie

Primiri:

PC diac. prof. Jean Lupu, dirijorul corului de copii și tineret „Symbol”, căruia Prea Fericirea Sa i-a oferit medalia aniversară „20 de ani de patriarhat”, pentru performanțele artistice deosebite obținute atât în țară, cât și în străinătate, precum și un sprijin material pentru membrii corului.

Sâmbătă, 20 ianuarie

Însoțit de dl. Arhitect Voicu Florea, a vizitat Mănăstirea Cernica.

Duminică, 21 ianuarie

A participat la Sfânta Liturghie, la Mănăstirea Țigănești, rostind cuvânt de învățătură și binecuvântare. Pentru merite deosebite, a acordat medalia aniversară „20 de ani de patriarhat” P. Cuv. Maici Stavrofore Heruvima Timaru, Stareța mănăstirii și P. Cuv. Maici Macaria Apetrei, directoarea Atelierului de Veșminte Preoțești și Broderie Artistică.

Seara, a participat la concertul „Cântări bizantine și de tradiție bizantină”, susținut de corul de copii și tineret al Patriarhiei Române „Symbol”, dirijat de PC Diac. prof. Jean Lupu și de corala bărbătească „Te Deum Laudamus”, dirijată de dl Dan Mihai Goia, în Aula Palatului Patriarhiei. Concertul a fost parte a festivalului intitulat „București – oraș al muzicii”, organizat sub egida Societății Române

de Radiodifuziune și a Uniunii Europene de Radio, cu sprijinul Muzeului Național Cotroceni, Ateneului Român și al Patriarhiei Române.

Luni, 22 ianuarie

PC Pr. Protopop Popa Ștefan, Protoieria Ilfov Sud, împreună cu Pr. Urucu Alin, în legătură cu probleme administrative.

Marti, 23 ianuarie

A prezidat ședința anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, în care au fost prezentate rapoartele sectoarelor administrative ale Arhiepiscopiei Bucureștilor pe anul 2006. A rostit cuvânt de deschidere și de încheiere a ședinței.

Joi, 25 ianuarie

Cu ocazia sărbătoririi Sfântul Grigorie Teologul, a participat la Sfânta Liturghie săvârșită de PP SS Episcopi Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul la Seminarul Teologic din București, de ziua hramului, iar la final, a rostit un cuvânt de învățătură și binecuvântare. Cu acest prilej, a fost inaugurat etajul I al noii clădiri a seminarului.

Seara, a participat la vecernia săvârșită de PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, la Catedrala Patriarhală, moment care a încheiat Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor. La slujbă au luat parte reprezentanți ai celorlalte culte creștine din România, membri ai Corpului Diplomatic acreditat la București, preoți și diaconi din Administrația Patriarhală și numeroși credincioși. A rostit cuvântul de încheiere a Săptămânii de Rugăciune.

Vineri, 26 ianuarie

Primiri:

DI prof. dr. Stelios Sirmoglou, Președintele organizației guvernamentale de voluntariat „Citizen in deed” din Grecia, care a propus un proiect de colaborare cu Patriarhia Română;

PC Pr. prof. dr. John McGuckin, Profesor de Teologie Patristică la Universitatea „Columbia” din New York (SUA), care a prezentat Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist proiectul realizării de către Televiziune Americană a unui film despre spiritualitatea isihastă, având ca subiect principal mănăstirile din România.

Luni, 29 ianuarie

A acordat un interviu Domnului Filaret Acatrinei, realizatorul emisiunii „Semne” (TVR 1), având ca subiect canonizarea sfinților români, în 1955, în timpul păstoririi Patriarhului Justinian Marina.

Mărti, 30 ianuarie

A asistat, împreună cu PP SS Episcopi Ciprian Câmpineanul, Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul la Concertul Festiv de Muzică Corală susținut de studenții Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” a Universității din București, în Aula Palatului Patriarhiei, cu prilejul sărbătoririi Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, ocrotitorii facultății. În încheiere, a rostit un cuvânt de învățătură, subliniind misiunea deosebită pe care o au profesorii de teologie în formarea viitorilor preoți.

Miercuri, 31 ianuarie

Primiri: PC Pr. Gheorghe Lazăr, Protopopul Protoieriei Ploiești, cu

probleme administrative;

PC Pr. Ștefan Mușat, Protopopul Protoieriei Urlați, pentru prezentarea unui proiect legat de Muzeul Protoieriei Urlați;

ES DI Ambasador Donato Chiarini, șeful Reprezentanței Comisiei Europene la București, cu propunerea unei colaborări cu Biserica Ortodoxă Română în perspectiva celei de-a III-a Adunări Ecumenice Europene de la Sibiu, 4-9 septembrie 2007.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Luni, 15 ianuarie

PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, însoțit de PC Pr. conf. dr. Constantin Preda, la Ceremonia de Comemorare a Victimelor Pogromului Legionar de la București din 21-23 ianuarie 1941, organizată de Federația Comunităților Evreiești din România, la Templul Coral din București.

Mărti, 23 ianuarie

PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, la Ministerul Culturii și Cultelor, pentru întâlnirea consacrată publicării *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*.

Miercuri, 24 ianuarie

PS Episcop Ciprian Câmpineanul, vicar patriarhal, și PC Diac. Consilier Mihnea Susan la întâlnirea organizată de Ministerul Culturii și Cultelor – Secretariatul de Stat pentru Culte cu reprezentanții cultelor din România, privitoare la procesul de sprijin financiar

din partea statului a unităților de cult, a programelor de asistență socială sau a evenimentelor organizate de culte.

Joi, 1 februarie

A acordat un interviu legat de aniversarea zilei sale de naștere trei. Violeta Cristea, Redactor Departament Special la cotidianul „Jurnalul Național”.

Primiri:

P. Cuv. Arhim. Nicodim Dimulescu, starețul Mănăstirii Crasna, jud. Prahova, cu propunerea de înființare a unei mănăstiri ortodoxe române în localitatea Mirabella (Italia);

Dl Avocat Victor Anagnoste, în legătură cu Fundația „Așezămintele Nifon Mitropolitul”.

Vineri, 2 februarie

A acordat un interviu Dnei. Cristina Cristescu de la „Realitatea TV”, legat de aniversarea zilei de naștere.

Sâmbătă, 3 februarie

Primiri:

Mons. Armand Puig, decanul Facultății de Teologie din Barcelona, care a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cartea sa, *Iisus*. Un profil biografic, și Pr. conf. dr. Constantin Preda de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității din București.

Duminică, 4 februarie

Primiri:

ÎPS Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, la întoarcerea de la Genova (Italia) și Fribourg (Elveția), unde a participat

la Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștină (17-28 ianuarie).

Luni, 5 februarie

PC Pr. prof. dr. Viorel Ioniță, Director de studii la Conferința Bisericilor Europene (CBE), și dl. Jean Daniel Birmelé, secretar pentru finanțe al CBE, în legătură cu organizarea, în perioada 4-8 septembrie 2007 la Sibiu, a celei de-a treia Adunări Ecumenice Europene.

Dl Gen. de Brigadă dr. Aurel Udor, Șeful Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” din București, Maior Cătălin Eftene și PC Pr. Vasile Bîrleanu, preotul unității, care au transmis felicitări Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cu prilejul zilei de naștere.

PC Ierom. Iustin Marchiș, parohul bisericii Stavropoleos din București, care a solicitat binecuvântarea de a participa la cea de-a XV-a Conferință Ecumenică Internațională de Spiritualitate Ortodoxă, organizată de mănăstirea romano-catolică de la Bose, Italia, în perioada 16-19 septembrie 2007, unde urmează să susțină un referat.

PC Pr. Costică Popa, parohul bisericii ortodoxe române din Caracas (Venezuela), pentru probleme administrative.

PC Pr. Nicolae Burlan de la biserica „Sfânta Vineri” – Drumul Taberei, pentru a se interveni la Ministerul Apărării în vederea obținerii unui teren pe care ar urma să se construiască un așezământ social.

Marti, 6 februarie

A acordat un interviu dlui Remus Rădulescu, coordonator al emisiunii „Viața religioasă”, Radio România Actualități cu prilejul aniversării zilei de naștere.

Primiri:

Dl. Grigore Popescu, manager general al Institutului de Tehnică de Calcul din București, care a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist lucrarea „Brâncuși”, cu ocazia aniversării zilei de naștere.

PC Pr. protoiereu Dumitru Iordache și PC Pr. Secretar Vasile Dumitru de la Protoieria I Capitală, care au transmis felicitări pentru ziua de naștere, din partea preoților și salariaților protoieriei.

PC Pr. Vasile Motorga de la biserica „Sfinții Apostoli” din Craiova, care l-a felicitat pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist cu ocazia zilei de naștere.

PS Varsanufie Prahoveanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, care a prezentat racla cu sfinte moaște pentru mănăstirea Duminica Sfinților Români din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române de la Popești Leordeni.

PC Pr. protopop Constantin Păun de la Protoieria Ilfov Nord, care i-a oferit PF Părinte Patriarh Teoctist cu ocazia zilei de naștere un epitrahil și un omofor.

Miercuri, 7 februarie

Înconjurat de membri ai Sfântului Sinod a săvârșit Sfânta Liturghie

în Catedrala patriarhală. La finalul slujbei, Prea Fericitul Părinte Patriarh a mulțumit ierarhilor prezenți și a adresat cuvinte de zidire sufletească credincioșilor.

La momentul aniversar, care a urmat la Palatul Patriarhiei, au participat ierarhi, reprezentanți ai instituțiilor de stat, preoți și credincioși. Au rostit cuvânt de felicitare: ÎPS Mitropolit Teofan al Olteniei, ÎPS Robu, Arhiepiscop și Mitropolit romano-catolic de București, dl. Bogdan Tătaru-Cazaban, consilier de stat pentru Cultură și Culte, dl. Adrian Lemeni, secretar de stat pentru Culte etc.

Joi, 8 februarie

A prezidat lucrările Consiliului Național Bisericesc în cadrul cărora a fost analizată activitatea bisericească misionar-pastorală, social-filantropică și economică desfășurată în anul 2006. Membrii Consiliului Național Bisericesc au apreciat în mod deosebit contribuțiile credincioșilor la opera social-filantropică a Bisericii, care s-au ridicat la suma de 30.411.130 de lei.

Primiri:

Dnii. Ilie Ciorăscu și Sorin Bejan, care au prezentat Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist mesajul de felicitare al Dlui. prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele și rectorul Universității „Spiru Haret” din București, cu prilejul aniversării zilei de naștere.

Vineri, 9 februarie

Primiri:

Dl. arhitect Șerban Sturdza în legătură cu proiectul „Catedrala Neamului”.

Luni, 12 februarie

A participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, după care a prezidat sesiunea de lucru a Sfântului Sinod, întrunit în ședință plenară la Reședința patriarhală.

Marti, 13 februarie

A prezidat ședința Sfântului Sinod pentru desemnarea candidaților la alegerea de episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului.

După amiază, a participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, apoi a deschis lucrările Colegiului Electoral Bisericesc și, potrivit statutului, a invitat pe ÎPS Mitropolit Bartolomeu al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului să prezideze lucrările. După finalizarea procedurii electorale, a preluat președinția ședinței și a rostit cuvântul de încheiere.

Miercuri, 14 februarie

A participat la Te Deum-ul din Catedrala patriarhală, apoi a prezidat lucrările Adunării Naționale Bisericești. A fost prezentată și examinată darea de seamă a sectoarelor administrative ale Patriarhiei Române. A rostit cuvânt de deschidere și de încheiere.

După amiază a prezidat ședința Sfântului Sinod pentru validarea alegerii PS Sofronie Drincec în scaunul de episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, Bihorului și Sălajului. A adresat un cuvânt ierarhului ales.

Joi, 15 februarie

Primiri: ES Dl. Constantin Mihail Grigorie, Ambasadorul României la

Ancara, în legătură cu probleme ale comunității românești din Istanbul.

*Pentru a răspunde diferitelor
invitații a delegat pe:*

Vineri, 9 februarie

PS Episcop Varsanufie Prahoveanul la recepția oferită de dl. Ali Akbar Tarazi, ambasadorul Iranului la București, cu ocazia zilei naționale.

Luni, 15 februarie

PS Episcop Ciprian Câmpineanul la recepția oferită de dl. Dusan Crnogorčević, Ambasadorul Serbiei la București, și dl. Lt. Col. Ranko Matijasevic, Atașatul Apărării Serbiei, cu ocazia Zilei Statalității și Zilei Armatei Serbiei.

Vineri, 16 februarie

Primiri:

Delegația oficială a Greciei, condusă de ES dl. Karolos Papoulias, președintele Greciei, însoțit de soția sa, dna. May Panou Papoulia, de dl. Athanasios Dendoulis, ambasadorul Greciei la București, împreună cu soția, dl. George Ciamba, ambasadorul României la Atena, precum și de înalți oficiali și oameni de afaceri ai Greciei. Au fost de față: PPSS Episcopi Ciprian Câmpineanul și Sebastian Ilfoveanul. Cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a oferit președintelui Greciei crucea patriarhală, medalia aniversară „20 de ani de patriarhat și alte daruri. La rândul său, președintele Greciei a oferit Prea Fericitului Părinte Patriarh o copie din argint a unui platou

confeționat în sec. XVII la Brașov, aflat în muzeul Benaki din Atena.

Duminică, 18 februarie

A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor la Duminica lăsatului sec pentru Sfântul și Marele Post.

Luni, 19 februarie

Primiri:

Dl Pântea Aurelian, șef al Departamentului de Seismologie din cadrul Institutului Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Fizica Pământului, în legătură cu un proiect de cercetare a cutremurelor istorice din trecutul României.

PC. Pr. Mihai Aurel, directorul Seminarului Teologic din București, pentru prezentarea programului liturgic din săptămâna duhovnicească. ÎPS Arhiepiscop Nicolae Condrea și PS Episcop vicar Ioan Casian de Vicina ai Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, privind activitatea pastorală și obținerea unui ajutor pentru noua reședință.

Mărti, 20 februarie

A participat la simpozionul cu tema „Provocările complexității”, organizat de Academia Română, Secția de filozofie, teologie, psihologie și pedagogie, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani de către dl. acad. Mircea Malița.

Miercuri, 21 februarie

Primiri:

Dl. Gral Maior dr. Mugurel Cristian Florescu, Serviciul de Telecomunicații

Speciale, și dl Dan Niculescu, Președintele Fundației „Identitatea românească”.

PPCC. Pr. Ion, Alexandru și Daniel Chilan, pentru sfințirea bisericilor: „Sfântul Apostol Andrei” din Ploiești și „Sfântul Ierarh Nicolae” din Strejnic, Prahova.

Joi, 22 februarie

Primiri:

Dna. Ing. jur. Virginica Dumitrescu, manager SC Ciad SRL, în legătură cu Așezământul Ghika Voievod și cu proiectul de construire a unei biserici în zona Fabrica de Glucoză, București. PC Pr. Mihai Băzăvan de la biserica „Înălțarea Domnului” din Ploiești, împreună cu fiii: PC Pr. Claudiu Băzăvan și teolog Gabriel Băzăvan, pentru probleme administrative.

Dnii. Alexandru Mironov, secretar general, și Șerban Ursu, specialist programe științifice, din cadrul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, care au prezentat proiectul de înființare a Societății „Spiru Haret”, solicitând președinția de onoare a acestei Societăți.

Vineri, 23 februarie

PC Pr. Mihai Drigă de la parohia „Sfânta Treime” din Bari pentru construirea unei biserici ortodoxe române la Bari.

Duminică, 25 februarie

A săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala patriarhală și a rostit cuvânt de zidire sufletească credincioșilor, la Duminica Ortodoxiei, pentru ascultarea Pastorelei Sfântului Sinod.

Luni, 26 februarie

Primiri:

Dl. Prof. Arhitect Virgil Polizu în legătură cu proiectul de construcție a pridvorului de la intrarea în Reședința patriarhală.

Dl. acad. Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Basarabia, și Dl prof. Victor Crăciun, președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, pentru prezentarea unor proiecte de manifestări culturale pentru 2007-2008: 550 de ani de la urcarea pe tron a Dreptcredinciosului voievod Ștefan cel Mare, 500 de ani de la apariția primei cărți tipărite în limba română, Liturghierul lui Macarie etc.

Dl. prof. Cioran Anghel, președintele Asociației pentru Cinstirea Eroilor de la Revoluția din Decembrie '89, spre a se interveni din partea Patriarhiei în favoarea păstrării terenului din jurul bisericii Eroii Revoluției, revendicat de foștii proprietari.

Marți, 27 februarie

Primiri:

Dl. Eugen Terteleac, președintele Asociației Românilor din Italia, pentru prezentarea demersurilor întreprinse în vederea recunoașterii Bisericii Ortodoxe Române de către statul italian și pentru invitarea la serbarea Paștilor în Italia.

PC. Pr. Iulian Șchiopu, președintele Consistoriului bisericesc, cu probleme administrative.

Dl. Lucel Moțoc din Botoșani, care a solicitat un ajutor grabnic pentru fiul său, grav accidentat și programat pentru operație în China. I s-a acordat un ajutor corespunzător.

Miercuri, 28 februarie

Primiri:

Dl. Ion Ioan, Secretar de Stat în Ministerul Apărării Naționale, dl. Teodor Safta, comandantul Academiei Tehnice Militare, dl. General de Brigadă Cătălin Zisu și PC Pr. Iulian Iliescu de la Comandamentul Logistic Întrunit, legat de revendicarea terenului Academiei Tehnice Militare.

PCuv. Arhim. Lavrentie Gâță, starețul mănăstirii Căldărușani, în legătură cu dobândirea viei de la Ceptura.

Pentru a răspunde diferitelor invitații a delegat pe:

Vineri, 16 februarie

PS. Ciprian Cămpineanul la recepția oferită de președintele Greciei, ES Dl. Karolos Papoulias, la Muzeul Național de Artă al României.

Agenda de lucru a Prea Sfințitului Părinte Damaschin

Episcopul Sloboziei și Călărașilor

(august - decembrie 2006)

Ilie Valentin

Marti 1 august – joi 3 august – a avut program administrativ și de audiențe.

Vineri 4 august – a primit pe domnul Cazacu Marinică, prefectul județului Ialomița, și pe domnul Gabriel Ionașcu, primarul municipiului Slobozia.

Duminică 6 august – a slujit Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Bunavestire* din Parohia Bărbătescu, Protoieria Urziceni, și a hirotonit întru preot pe diaconul Nicolae Chioveanu, pe seama Parohiei Dâlga Gară, Protoieria Lehliu.

Luni 7 august – a vizitat Schitul Amara; a avut program administrativ.

Marti 8 august – s-a deplasat la București, unde a fost primit la Palatul Patriarhal de Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Miercuri 9 august – a prezidat **Permanența Consiliului Eparhial**.

Duminică 13 august – a vizitat Parohiile Ograda și Dimieni din Protoieria Slobozia, și Parohiile Țândărei Gară cu hramul *Sfinții Împărați Constantin și Elena* și Țândărei Gară cu hramul *Nașterea Domnului*, Movila, Fetești Gară, cu hramul *Sfântul Ilie*, Perișoru, cu

hramul *Sfinții Cosma și Damian*, și Tudor Vladimirescu din Protoieria Fetești.

Luni 14 august – a slujit la Catedrala Episcopală slujba Privegherii, în cadrul căreia a fost cântat și *Prohodul Adormirii Maicii Domnului*.

Marti 15 august – a slujit Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Adormirea Maicii Domnului* din Parohia Moldoveni, Protoieria Urziceni, și a hirotesit pe PC Preot paroh Gigi Zamfir, acordându-i rangul de iconom.

Joi 17 august – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Duminică 20 august – a resfințit biserica cu hramul *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* din Parohia Scânteia, Protoieria Slobozia, și a hirotonit în treapta de diacon pe tânărul Ioan-Constantin Bălan; la sfârșitul slujbei a hirotesit pe PC Preot Mirel Mircea, acordându-i distincția de iconom stavrofor, iar PC Preot Mănăilă Leu i-a acordat rangul de sachelar.

Luni 21 august – Joi 24 august – a avut program administrativ și de audiențe.

Duminică 27 august – a slujit Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Adormirea*

Maicii Domnului din Parohia Albești, Protoieria Slobozia, în cadrul căreia a hirotonit întru preot pe tânărul Ioan-Constantin Bălan, pe seama Parohiei Gheorghe Doja, Protoieria Slobozia; la sfârșitul slujbei a hirotesit pe PC Preot Marin Neagu, acordându-i distincția de sachelar.

Luni 28 august – a avut program de audiențe.

Marti 29 august – a vizitat Parohiile Țândărei Oraș, Săveni, Gura Văii, Gimbașani, Cosâmbesti, Gheorghe Lazăr din Protoieriile Slobozia și Fetești.

Miercuri 30 august – a avut program administrativ și de audiențe.

Joi 31 august – a primit pe domnul primar Gabriel Ionașcu; a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Duminică 3 septembrie – s-a deplasat la Craiova.

Luni 4 septembrie – a examinat studenții Facultății de Teologie de din Craiova în cadrul sesiunii de toamnă; a săvârșit slujba parastasului foștilor profesori de teologie, PC preoți Petre Constantinescu, Marin Neamțu, Andrei Silvestru și a protoiereului Stoian Ion, la cimitirul Sineasca, precum și pentru PC Nicolae Petrescu și familia Coravu la cimitirul Ungureni din Craiova.

Marti 5 septembrie – **Miercuri 6 septembrie** – a examinat studenții Facultății de Teologie de din Craiova.

Joi 7 septembrie – s-a deplasat la Călărași pentru a supraveghea lucrările de pregătire a sfințirii Catedralei *Sfânta Anastasia*.

Vineri 8 septembrie – a coslujit la slujba de sfințire a Catedralei *Sfânta Anastasia* din Călărași, alături de Înaltpreasfințitul Ilarion, mitropolitul Durostorului, și Înalt Prea Sfințitul Teodosie, arhiepiscopul Tomisului. În cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe tânărul Vasile Lazăr în treapta de diacon, iar pe PC Neculai-Laurențiu Constantin și PC Cristian Radu, slujitori la această catedrală, i-a hirotesit, acordându-le ambilor rangul de sachelar.

Duminică 10 septembrie – a slujit slujba de resfințire a bisericii cu hramul *Înălțarea Domnului* a Parohiei *Eroi* din municipiul Oltenița, iar în cadrul Sfintei Liturghii a hirotonit pe diaconul Vasile Lazăr întru preot, pe seama Parohiei Unirea, Protoieria Călărași.

Luni 11 septembrie – a avut program de audiențe, a vizitat Schitul Amara.

Marti 12 septembrie – a prezidat la Centrul Eparhial examenul de capacitate preotească, organizat de Episcopia Sloboziei și Călărașilor; a prezidat ședința *Comitetului de Inițiativă al Fondului de Sprijin și Dezvoltare al Episcopiei*.

Miercuri 13 septembrie – a primit pe angajații Centrului Eparhial care l-au felicitat cu ocazia aniversării zilei de naștere.

Joi 14 septembrie – s-a deplasat la Silistra unde a coslujit Sfânta Liturghie cu Înalt Prea Sfințitul Ilarion, mitropolitul Durostorului, la catedrala mitropolitană; a participat la slujba de începere a festivităților de comemorare a împlinirii a 1900 de ani de existență a orașului Silistra (Durostor).

Duminică 17 septembrie – a resfințit biserica cu hramul *Sfântul Ierarh Nicolae* din Parohia Ciochina, Protoieria Slobozia, iar la sfârșitul Sfintei Liturghii a hirotosit pe PC Doru-Mihai Manea și PC Costin Popescu, slujitori la această biserică, acordându-le ambilor rangul de sachelar.

Luni 18 septembrie – Marți 19 septembrie – s-a consultat cu PC consilieri într-o serie de probleme administrative.

Miercuri 20 septembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Vineri 22 septembrie – a participat la ceremonia de acordare a titlului de *doctor honoris causa* al Universității din Craiova pentru Prea Fericitul Anastasios Ianoulatos, Arhiepiscopul Tiranei și a toată Albania; a vizionat spectacolul-evocare „*Întâlnire cu Sfântul Nicodim*” desfășurat la Teatrul Național din Craiova.

Sâmbătă 23 septembrie – a vizitat Mănăstirea *Sfânta Treime - Strâmba* și Mănăstirea Tismana.

Duminică 24 septembrie – a slujit Sfânta Liturghie împreună cu un sobor de ierarhi, ce a avut în frunte pe Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și pe Prea Fericitul Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei și a toată Albania; a vizitat Mănăstirea Polovragi.

Luni 25 septembrie – a avut program de audiențe și administrativ.

Marți 26 septembrie – s-a deplasat la Mănăstirea Coslogeni, unde a slujit la înmormântarea preacuviosului monah

Emilian (Petru) Apetrei.

Miercuri 27 septembrie - Vineri 29 septembrie – a rezolvat o serie de probleme administrative și a primit mai mulți credincioși și preoți în audiență.

Duminică 1 octombrie – a săvârșit slujba de resfințire a bisericii cu hramul *Adormirea Maicii Domnului* din Parohia Radu Vodă, Protoieria Lehliu; la sfârșitul Sfintei Liturghii a hirotosit pe PC Preot Marcel Dulea, acordându-i rangul de sachelar, iar pe PC Preot Bogdan Iamandi l-a hirotosit protopop; a asistat, la Mănăstirea Slobozia, la slujba cununiei religioase a tânărului Valentin Turcu.

Marți 3 octombrie – s-a deplasat la Facultatea de Teologie din București, unde a prezidat Comisia de examinare a preoților din Eparhie, pentru promovarea examenului de definitivat și gradul II.

Miercuri 4 octombrie – a primit reprezentanții Societății *Diaconu Construct*, pentru adjudecarea licitației de restaurare a zidului Mănăstirii Slobozia.

Joi 5 octombrie – a prezidat, în municipiul Oltenița, conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieriile Călărași, Oltenița și Lehliu, cu tema *Uniformitatea liturgică în Biserica Ortodoxă Română*, având ca invitat pe PC Preot profesor dr. Nicolae Necula, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din București.

Vineri 6 octombrie – a primit pe domnul chestor Vasile Popa de la Agenția Națională Antidro; a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Duminică 7 octombrie – a săvârșit slujba de resfințire a bisericii cu hramul *Sfântul*

Nicolae din Parohia Bițina, Protoieria Urziceni, și a hirotonit, în cadrul Sfintei Liturghii, pe tânărul Florin Dumitru în treapta de diacon, iar la sfârșitul slujbei l-a hirotesit pe PC Preot paroh Bogdan-Ionuț Stancu, acordându-i rangul de sachelar.

Luni 9 octombrie – a primit pe domnul Dan Mărculescu de la *Marc Trust*.

Marți 10 octombrie - Vineri 13 octombrie – a rezolvat probleme administrative; a primit în audiență preoți, monahi, credincioși.

Sâmbătă 14 octombrie – a slujit Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Sfântul Ioan Botezătorul* din Parohia Lehliu Sat, Protoieria Lehliu, și a hirotonit întru preot pe diaconul Florin Dumitru pe seama Parohiei Ștefan Vodă, Protoieria Călărași, iar pe tânărul Daniel-Mirel Minea în treapta de diacon.

Duminică 15 octombrie – a săvârșit slujba de resfințire a bisericii din Parohia Livedea, Protoieria Urziceni, și a hirotonit întru preot pe diaconul tânărul Daniel-Mirel Minea pe seama Parohiei Jilavele, Protoieria Urziceni, iar pe tânărul Niculaie Petre în treapta de diacon; la sfârșitul slujbei l-a hirotesit pe PC Preot paroh Ștefan Popescu, acordându-i rangul de sachelar.

Marți 17 octombrie – s-a deplasat la Galați, unde a coslujit la resfințirea Catedralei Episcopale, într-un sobor de șaptesprezece ierarhi, între care și Înaltpreasfințitul Ephraim de Ydra, Spetses și Eghina din Grecia, care a adus aici moaștele sfântului Nectarie de Eghina; a participat la comemorarea

a o sută de ani de la punerea pietrei de temelie a Catedralei Episcopale și a zece ani de la aducerea moaștelor sfântului apostol Andrei la Galați; a participat la sfințirea Centrului Cultural, Social și Misionar al Episcopiei Dunării de Jos. Miercuri 18 octombrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Joi 19 octombrie – a prezidat în municipiul Slobozia conferința pastoral-misionară semestrială a preoților din Protoieriile Slobozia, Urziceni și Fetești, cu tema *Uniformitatea liturgică în Biserica Ortodoxă Română*, având ca invitat pe PC Preot profesor dr. Nicolae Necula, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din București.

Duminică 22 octombrie – a săvârșit slujba de resfințire și Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* din filia Boteni, Parohia Lilieci, Protoieria Urziceni și a hirotonit întru preot pe diaconul Niculae R. Petre, pe seama Parohiei *Sfântul Ilie* din municipiul Fetești, iar pe tânărul Constantin-Irinel Tudose în treapta de diacon; la sfârșitul slujbei a hirotesit pe PC Preot paroh Alin Partenie, acordându-i rangul de iconom.

Miercuri 25 octombrie – a primit pe domnul Marinică Cazacu, prefectul județului Ialomița.

Joi 26 octombrie – a săvârșit slujba de resfințire și Sfânta Liturghie la biserica de lemn cu hramul *Nașterea Maicii Domnului* din Mănăstirea Balaciu și a hirotonit întru preot pe diaconul Constantin-Irinel Tudose pe seama Parohiei Arțari, Protoieria Lehliu.

Vineri 27 octombrie – a coslujit Sfânta Liturghie într-un sobor de ierarhi ce a avut în frunte pe Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Catedrala patriarhală din București, cu ocazia prăznuirii sfântului Dimitrie Basarabov, ale cărui moaște se află depuse aici.

Duminică 29 octombrie – a săvârșit slujba de sfințire și Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Pogorârea Duhului Sfânt* din Parohia Manasia, Protoieria Urziceni și a hirotonit pe tânărul Lucian-Ion Niță în treapta de diacon, pe seama Parohiei *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* din municipiul Fetești; la sfârșitul slujbei a hirotesit pe PC preoți Stan Corneliu și Dragomir Theodoru, acordându-le rangul de iconom, respectiv sachelar.

Joi 2 noiembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Vineri 3 noiembrie – a participat la *Salonul Anual de Carte* desfășurat la *Centrul Cultural Ionel Perlea* din Slobozia la lansarea cărții *Slobozia Culturală* în prezența autorilor George Stoian, Ștefan Grigorescu și PC Preot Răzvan Mare, și s-a întreținut cu scriitori și ziariști din județul Ialomița.

Duminică 5 noiembrie – a săvârșit slujba de resfințire și Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Adormirea Maicii Domnului* din Parohia Fierbinții de Sus, Protoieria Urziceni și a hirotesit la sfârșitul slujbei pe PC Preot paroh Viorel Olteanu, acordându-i rangul de sachelar.

Miercuri 8 noiembrie – a săvârșit slujba

de resfințire și Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* din Parohia Munteni Buzău, Protoieria Slobozia.

Joi 9 noiembrie – s-a deplasat la București unde a participat la Adunarea Generală a *Societății Biblice Internaționale din România*; s-a întâlnit cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist la Palatul Patriarhal.

Sâmbătă 11 noiembrie – a săvârșit slujba parastasului ctitorilor bisericii din Matara, Protoieria Lehliu.

Duminică 12 noiembrie – a săvârșit slujba sfințirii bisericii cu hramul *Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul* din municipiul Călărași și a hirotonit pe tânărul Valentin-Ionuț Veșteman în treapta de diacon pe seama Parohiei *Sfântul Nicolae* din municipiul Oltenița.

Luni 13 noiembrie – a participat la ședința Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Munteniei și Dobrogei.

Marți 14 noiembrie – Miercuri 15 noiembrie – a participat la lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Joi 16 noiembrie – a coslujit Sfânta Liturghie la biserica *Sfântul Spiridon-Nou* din București, într-un sobor de ierarhi ce a avut în frunte pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, și l-a felicitat pe întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române cu ocazia împlinirii a douăzeci de ani de patriarhat; a participat la manifestările organizate cu acest prilej la Palatul Patriarhal.

Vineri 17 noiembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Luni 20 noiembrie – a primit membrii Consiliului Parohial al bisericii *Sfântul Ilie* din Fetești, împreună cu PC preoți Marian Mihalașcu și Gigi-Marius Frățilă.

Marti 21 noiembrie – a slujit Sfânta Liturghie la Catedrala Episcopală din Slobozia.

Miercuri 22 noiembrie – a primit pe PC preoți de la parohiile din municipiul Fetești, care s-au desolidarizat de acțiunea PC preoți Marius Frățilă și Marian Mihalașcu din Fetești și au dat un comunicat scris în acest sens.

Joi 23 noiembrie - Vineri 24 noiembrie – a avut program administrativ și de audiențe; s-a consultat cu PC consilierii într-o serie de probleme administrative.

Miercuri 29 noiembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Joi 30 noiembrie – a participat la sfințirea bisericii Mănăstirii *Peștera Sfântului Apostol Andrei* din Arhiepiscopia Tomisului și la Sfânta Liturghie ce s-a oficiat aici; a participat la ședința Consiliului Municipal Slobozia, unde a pledat la realizarea unui parteneriat al Episcopiei Sloboziei și Călărașilor cu Primăria Slobozia, pentru derularea unor programe de asistență socială în cadrul Centrului Socio-Cultural al Centrului Eparhial.

Vineri 1 decembrie – a săvârșit slujba *Te Deum*-ului și a depus o coroană de flori, participând împreună cu autoritățile locale la ceremonia organizată cu ocazia sărbătoririi *Zilei Naționale* a României, la statuia voievodului *Mihai Viteazul* din Slobozia.

Duminică 3 decembrie – a săvârșit slujba Sfintei Liturghii la Mănăstirea Crăsani și a pus piatra de temelie a bisericii Mănăstirii cu hramul *Sfântul Apostol Andrei* și *Cuvioasa Paraschiva*.

Marti 4 decembrie – a participat la ședința *Societății Biblice Interconfesionale din România*; s-a întâlnit cu domnul Adrian Lemeni, secretar de stat al Secretariatului pentru Culte.

Joi 6 decembrie – a săvârșit slujba de resfințire și Sfânta Liturghie a bisericii cu hramul *Sfântul Ierarh Nicolae* din Parohia Bogata, Protoieria Călărași, și a hirotesit pe PC Preot paroh Cătălin-Gabriel Popescu, acordându-i rangul de sachelar.

Vineri 7 decembrie – a avut program de audiențe și a rezolvat probleme administrative.

Luni 11 decembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial.

Miercuri 13 decembrie – s-a deplasat la București unde s-a întâlnit cu Preafericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Palatul Patriarhiei.

Joi 14 decembrie - Vineri 15 decembrie – a avut program administrativ și de audiențe.

Duminică 17 decembrie – a asistat la slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Episcopală și la concertul de colinde susținut, la sfârșitul slujbei, de corul Seminarului Teologic din Slobozia.

Luni 18 decembrie – a avut program administrativ; a primit Corala Catedralei Episcopale care a susținut un concert de colinde la Centrul Eparhial.

Marti 19 decembrie – a primit pe domnul Petre Marian-Miluț, președintele SC PREFAB SA din Călărași și deputat în cadrul Adunării Eparhiale a Episcopiei Sloboziei și Călărașilor; a primit pe domnul Nicolae Dragu, primarul municipiului Călărași și deputat în cadrul Adunării Eparhiale a Episcopiei; a participat la Expoziția de icoane *Astăzi S-a născut Hristos*, realizată de copiii de la școlile din Ialomița și organizată la *Centrul Cultural Ionel Perlea* din Slobozia, însoțit de PC Gabriel Badea, consilier cultural; a primit colindători din Parohia Mircea Vodă, Protoieria Călărași.

Miercuri 20 decembrie – a primit pe domnul Enciu Bobârnice, jurnalist și scriitor; a primit numeroase cete de colindători din cadrul Episcopiei Sloboziei și Călărașilor; a acordat un interviu unui reporter al postului de televiziune TVR 1.

Joi 21 decembrie – a primit pe reporterii posturilor de televiziune și radio din județele Ialomița și Călărași, care au înregistrat la Centrul Eparhial mesajul de Crăciun pe care l-a adresat credincioșilor din cadrul Episcopiei Sloboziei și Călărașilor cu prilejul *Nașterii Domnului*; a primit numeroase grupuri de colindători.

Vineri 22 decembrie – a avut program administrativ și de audiențe; a săvârșit slujba parastasului pentru eroii morți cu prilejul evenimentelor din decembrie 1989, în cadrul festivităților de comemorare organizate în municipiul Slobozia; a primit corul preoților din cadrul Protoieriei Urziceni, un grup

de monahi de la Mănăstirea Hagieni și Schitul Amara și alte numeroase cete care l-au colindat.

Sâmbătă 23 decembrie - Duminică 24 decembrie – a primit grupuri de colindători din numeroase parohii ale Eparhiei și școli din județele Ialomița și Călărași.

Luni 25 decembrie – a săvârșit slujba Sfintei Liturghii la Catedrala Episcopală și a hirotonit pe monahul Antonie Ciobanu în treapta de ierodiacon; a dat citire *Pastoralei chiriarhale*.

Marti 26 decembrie – a săvârșit slujba de resfințire și Sfânta Liturghie la biserica cu hramul *Nașterea Domnului* din orașul Țândărei, Protoieria Fetești, și a hirotonit întru ieromonah pe seama Mănăstirii Hagieni, pe ierodiaconul Antonie Ciobanu.

Miercuri 27 decembrie – a săvârșit Sfânta Liturghie la paraclisul cu hramul *Sfântul Arhidiacon Ștefan* din cadrul Centrului Eparhial.

Joi 28 decembrie – a prezidat Permanența Consiliului Eparhial; program administrativ.

Vineri 29 decembrie – s-a consultat în anumite probleme administrative cu PC consilieri eparhiali.

Întâlnirea tradițională de Anul Nou a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist cu preoții din Capitală

Gheorghe Vasilescu

Luni, 1 Ianuarie 2007, prima zi a Noului An, urmând unei frumoase tradiții, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist s-a întâlnit cu preoții Capitalei, care i-au adresat prinos de mulțumire și urări de sănătate, cu noi împliniri în înalta slujire patriarhală, primind binecuvântarea și povățuirile părintești ale Prea Fericirii Sale.

La această întâlnire, care s-a desfășurat în Aula Palatului Patriarhiei, începând de la orele 18,00, au mai participat profesori de la Facultatea de Teologie și Seminarul Teologic, consilieri de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, stareți de mănăstiri, studenți teologi, elevi seminariști și numeroși credincioși. Prea Fericirea Sa a fost însoțit la această întâlnire de Prea Sfințiii Episcopi Vincențiu Ploieșteanu și Ciprian Câmpineanu, Vicari Patriarhali și de Prea Sfințiii Episcopi Sebastian Ilfoveanu și Varsanufie Prahoveanu, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, și a fost întâmpinat de cei prezenți cu *Imnul Patriarhal*.

Întâlnirea s-a deschis cu un frumos concert de colinde și cântări religioase legate de Nașterea Domnului și Anul Nou, prezentat de Corala „Sfântul Apostol Andrei” a preoților din Capitală, pregătită și dirijată de Domnul Valentin Gruiescu, conferențiar la Universitatea de Muzică din București. Programul concertului s-a deschis cu Troparul Nașterii Domnului și a cuprins cântările: „*Iată, vin colindători*”, de Tiberiu Brediceanu; „*La Vitleem colo-n jos*”, armonizare de Nicolae Lungu; „*Plecarea magilor*”, de Dumitru G. Kiriac; „*Leroi Doamne*”, de Ioan Cristu Danielescu; „*Colindul Sfântului Andrei*”, de Pr. Stelian Ionașcu; „*Dimineța lui Crăciun*”, colindă populară; „*Liniște*”, de Gheorghe Danga; „*Astăzi s-a născut Hristos*”, de Timotei Popovici; „*La Poartă, la Țarigrad*”, de Vasile T. Popovici; „*Mărire-ntru cele-nalte*”, armonizare de Nicolae Lungu; „*Domnul Iisus Hristos*”, de Dumitru G. Kiriac; „*Colindița*”, de Emil Monția; „*Legănelul lui Iisus*”, de Valentin Teodorian; „*Velerim și Veler Doamne*”, de Vasile I. Popovici;

„*Steaua sus răsare*”, de Ioan D. Chirescu; „*Hristos se naște, măriți-L!*”, de Paul Constantinescu, și „*Noel*”, de Adolphe Adam.

Interpretat cu măiestrie și adâncă sensibilitate, concertul a înfrumusețat întâlnirea cu mireasma datinilor noastre creștinești, bucurându-se de largă audiență din partea întregii asistențe. Ascultând aceste cântări străvechi, mai ales la cumpăna dintre ani, ne simțim una cu înaintașii noștri care au trăit pe aceste plaiuri și au păstrat curată credința ortodoxă în veșmântul graiului românesc atât de frumos. Încât aceste minunate mărgăritare ale sufletului românesc, cum sunt numite colindele și cântările care vestesc Nașterea Domnului, se cer a fi păstrate, înnoite și transmise din generație în generație pentru bogăția neasemuită a conținutului și armonia lor melodică, pentru sentimentele de renaștere și înnobilitate spirituală pe care ni le aduc în suflet. De aceea, este meritorie și pilduitoare strădania preoților bucureșteni de a se grupa în formații corale, în spiritul tradiției Bisericii noastre, pentru a păstra colindele și a le transmite urmașilor ca pe o moștenire sfântă.

După concert, în numele preoților din București, **Părintele Dincă Benone**, parohul bisericii Izvorul Nou, Protoieria III Capitală, a adresat Prea Fericirii Sale și tuturor celor prezenți, următoarele cuvinte:

Prea Fericirea Voastră,
Prea Sfințiiile Voastre,
Prea Cucernici Părinți,
Onorat auditoriu,

„Din toată inima, țin să mulțumesc Prea Fericirii Voastre pentru ocazia oferită de a vorbi în numele preoților și credincioșilor Capitalei în acest moment unic, prilejuit de intrarea în Noul An, precum și de primirea României, cu drepturi depline, în marea familie europeană.

Dați-ne voie să facem o scurtă, sinceră și caldă spovedanie.

Nu o datorie protocolară ne-a adus astăzi aici, nu o obligație profesională i-a adus pe subalterni la șeful lor suprem, ca să-i prezinte felicitările și urările, după un îndătinat obicei, cu prilejul acestei strălucite sărbători. La noi nu este nici un protocol și nici o obligație, ci e un imbold sufletesc și o pornire a inimii, care ne cheamă către un suflet și o inimă de părinte. Raporturile dintre preoțimea Capitalei și conducătorul Bisericii noastre nu sunt cele dintre un șef și subalterni, ci dintre un părinte și fiii săi duhovnicești.

Preoțimea Capitalei este conștientă că poate să însemne ceva în marele angrenaj al societății moderne și poate să reușească în munca ei spirituală și socială numai dacă păstrează sudura sufletească cu Patriarhul Bisericii noastre. Preoțimea

iși dă seama că dacă procesul acesta de osmoză nu este perfect, însăși instituția noastră suferă, iar idealurile ei sunt în primejdie de a nu se putea înlăptui.

Preoțimea noastră, în ce are ea mai bun, a dorit întotdeauna să se afle în raporturi filiale cu Păstorul suprem al Bisericii. În cazul nostru, idealul acesta se poate socoti astăzi împlinit. Vă mărturisim, Prea Fericite Părinte Patriarh, conștiinți fiind de măreția vremurilor pe care le trăim, că ne simțim și dorim să fim cât mai aproape de inima Prea Fericirii Voastre, părinte sufletească al nostru și conducător al destinului Bisericii Ortodoxe Române.

Cum să nu prețuim bogata și multilaterală personalitate a Prea Fericirii Voastre și cum să nu ne simțim siguri pe noi când în fruntea noastră se găsește un Ierarh cu o înțelegere superioară a vremurilor în care trăim. Ar trebui să fie cineva lipsit cu totul de bună credință sau orb sufletește să nu vadă și să nu recunoască valoarea programului de lucru trasat Bisericii de Prea Fericirea Voastră și strădania pe care o depuneți pentru realizarea acestui program, ca Biserica lui Hristos să-și păstreze locul cuvenit în societatea românească.

Cu profundă smerenie mulțumim lui Dumnezeu că ne-a dăruit în persoana Prea Fericirii Voastre un buchet de virtuți, de minunate comori sufletești, întruchipate într-un Ierarh cu îndelungată experiență, cu har gospodăresc, care a reînviat vechile noastre vetre duhovnicești din Ardeal, Moldova și Muntenia, dar și un dascăl, în același timp, un profesor de teologie ortodoxă ce merge pe urmele unor străluciți înaintași, ca Dosoftei, Varlaam, Andrei Șaguna, Nicodim Munteanu, Nicolae Bălan, Justinian Marina. Căutător al adevărilor sfinte, v-ați dăruit puterea de muncă și iscusința tălmăcirilor din graiul Sfinților Părinți ai Bisericii strădaniei de îmbogățire a operelor teologice atât de necesare slujitorilor sfintelor noastre altare.

Să nu ne lăsăm ademeniți de cei care, răstălmăcind sfintele predanii, încearcă să ne rupă de credința noastră ortodoxă, de trecutul nostru, de moșii și strămoșii noștri, descoperindu-se pe ei „învățători” mai buni decât preoții noștri ortodocși, legați sufletește de credincioși prin toate fibrele ființei lor, propovăduindu-le învățătura Mântuitorului Hristos păstrată prin Biserică, așa cum Sfinții Apostoli au vestit Evanghelia cu tărie și îndrăzneală, cum se arată în Cartea Faptele Sfinților Apostoli: „Căci nu putem să nu grăim cele ce am văzut și am auzit”.

Prea Fericirea Voastră,

De peste 20 de ani conduceți cu mult tact și înțelepciune Biserica Ortodoxă Română, calitate în care v-ați pus în valoare toate însușirile alese cu care ați fost înzestrat și întreaga experiență dobândită în anii de slujire, dăruindu-vă cu pasiune lucrării de păstorie a credincioșilor și de îndrumare a preoților.

În cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor ați adus contribuții de seamă la buna organizare și dezvoltare a instituțiilor eparhiale.

Pe plan intern, anul 2006 a fost un an plin de realizări. Astfel, în anul care a trecut au fost construite 316 biserici noi în Eparhia Bucureștilor, 115 dintre acestea fiind sfințite. În municipiul București, 149 de biserici sunt în diferite faze de construcție, 64 dintre ele fiind gata de sfințire. Au fost numiți 121 preoți în așezăminte sociale. La acest capitol, reamintesc faptul că în Eparhia Bucureștilor au fost construite 72 așezăminte sociale, din care 63 funcționează, iar în Capitală 50 de așezăminte, din care 47 finalizate.

O realizare de seamă o reprezintă renovarea și modernizarea sediului Protoieriei III Capitală, cu binecuvântarea Prea Fericirii Voastre și sub directa supraveghere și îndrumare a PC Părinte Protoieru Dinu Pompiliu.

De departe, cea mai frumoasă ctitorie a anului care s-a încheiat o reprezintă biserica cu hramul „*Duminica Sfinților Români*” de la Atelierele Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, lăcaș ce este în totalitate opera dragostei și aplecării Prea Fericirii Voastre pentru construirea de cât mai multe așezăminte de reculegere și rugăciune.

Dintre împlinirile anului 2006, amintim proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Grigorie Dascălu, Mitropolitul Țării Românești (1823-1832) și așezarea sfințelor sale moaște la mănăstirea Căldărușani; Simpozionul de la mănăstirea Tismana prilejuit de împlinirea a 600 ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Cuvios Nocodim de la Tismana, reorganizatorul monahismului românesc și, nu în ultimul rând, Sfânta Liturghie solemnă oficiată în biserica Sfântul Spiridon-Nou cu prilejul împlinirii a 20 ani de Patriarhat ai Prea Fericirii Voastre.

Cunoaștem că aveți la inimă construirea Catedralei Mântuirii Neamului, o dorință a înaintașilor Prea Fericirii Voastre în Scaunul Patriarhal. Această dorință este pe calea a deveni realitate prin strădaniile Prea Fericirii Voastre, având suport moral și material din partea tuturor preoților și credincioșilor ortodocși din București și din întreaga țară.

Mesajul de pace al Prea Fericirii Voastre pentru lumea creștină, în lumina căruia v-ați orientat strădaniile vieții, constituie un izvor de bogată și rodnică inspirație pentru noi, un îndemn puternic de angajare a noastră în slujba păcii și înțelegerii. Oriunde ați reprezentat Biserica noastră ați binevestit pacea izvorâtă din dragostea pentru dreptate, cheazășia sigură a vieții fericite pe pământ și darul împăcării noastre cu Dumnezeu și al împăcării între noi.

Pentru reușita acestor idealuri aveți dreptul, Prea Fericite Părinte Patriarh, să cereți preoțimii să fie sensibilă, entuziastă și activă la chemările prezentului. Fără o astfel de preoțime, strădaniile Arhiepiscopului ar rămâne fără spor, iar

idealurile preoșimii ar fi de neatins, dacă n-ar fi îndrumate și susținute de ierarhii ei.

Este prea sărbătoresc și plin de semnificație momentul de astăzi ca să ztrecem în revistă toată munca Prea Fericirii Voastre, inițiativele, programul de lucru, realizările în toate domeniile, care ne îndreptățesc să vă simțim aproape de inima noastră, a celor care dorim mai binele Bisericii noastre strămoșești.

Îngăduiți-ne să vă spunem că preoșimea cunoaște tot zbcuciumul sufletesc care vă stăpânește pentru mai binele Bisericii noastre. Vă asigurăm că preoșimea vă urmează cu toată dragostea și convingerea în efortul de ridicare a prestigiului Bisericii și a slujitorilor ei. Aceasta cu atât mai mult cu cât Prea Fericirea Voastră ne-ați arătat în dese rânduri că sunteți aproape de inima noastră, că sunteți stăpânit de gândul de a vă bizui pe preoșime.

Prea Fericirea Voastră,

România, având o viață religioasă consacrată, este pregătită să contribuie la îmbogățirea patrimoniului spiritual și cultural european, reafirmând respectul pentru drepturile fundamentale ale omului: dreptul la viață, demnitatea persoanei umane, dreptul la proprietate, valoarea familiei și solidarității umane, acordând atenție deosebită garantării libertății de conștiință, de credință și de exprimare.

Procesul de unificare europeană, deși vizează în mare măsură unificarea economică, nu poate fi deplin decât dacă realizează și o îmbogățire spirituală europeană. Alături de celelalte țări membre ale Uniunii Europene, păstrându-și identitatea spirituală proprie, modelată în decursul istoriei, țara noastră poate contribui la îmbogățirea tezaurului european de valori spirituale și culturale. Poziționarea României pe traiectoria asumării unui rol activ în problema dezvoltării europene nu mai poate fi contestată. Rămâne de văzut, însă, cât de repede și mai ales cât de eficient va reuși țara noastră să răspundă dinamicii Europei cuprinsă de incertitudini, dar și de nevoia de a crea un spațiu european care să funcționeze sub auspiciile principiilor democratice, singurele capabile să ne facă în cele din urmă liberi.

Europa are nevoie nu numai de factori economici și politici, ci și de tradiția creștină, inclusiv de tradiția creștină ortodoxă, componentă importantă a tezaurului spiritual european. Poporul român aduce în Europa istoria lui plină de suferințe, de jertfe de martiri pentru credință. Biserica Ortodoxă Română oferă Europei trăirea vie a credinței ortodoxe în comuniune. Nici o instituție europeană sau mondială nu se poate substitui Bisericilor, a căror lucrare este desăvârșirea omului, chiar îndumnezeirea lui. Europa nu poate avea un viitor durabil fără afirmarea deplină a credinței creștine.

Pașii făcuți în această direcție în anul care a trecut: vizita Prea Fericirii

Voastre în Germania, însoțit de o delegație a Bisericii noastre, pentru așezarea pietrei de temelie a bisericii românești din Berlin și sfințirea Catedralei Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord de la Nürnberg, vizită care a avut și un caracter ecumenic prin întâlnirile și discuțiile cu ierarhi, preoți și credincioși ai unor Biserici ortodoxe surori și cu reprezentanți de seamă ai Bisericii Romano-Catolice și Bisericii Evanghelice din Germania; participarea Prea Fericirii Voastre la întâlnirea mondială a liderilor religioși de la Moscova, unde s-a dezbătut rolul religiei în vremea de astăzi, cu implicații în viața familiei, societății, educației, moralității; participarea la prima conferință a Comunităților românești din Europa, având ca scop asigurarea climatului pentru un dialog real și direct cu reprezentanții asociațiilor sau societăților românești din jurul granițelor țării, sunt câteva exemple care demonstrează voința Bisericii noastre de afirmare pe plan european.

Prea Fericirea Voastră,

Adăugăm la mărturisirile făcute, caldele urări ca Hristos Mântuitorul nostru, Cel de curând născut în ieslea Betleemului Iudeii, Căruia slujiți cu tot sufletul, să Vă ajute în toate strădaniile pe care le depuneți spre binele Bisericii noastre strămoșești.

La vârsta Patriarhilor, fiți binecuvântat cu mulți ani, pentru ca răbdarea, înțelepciunea, nădejdea și credința Prea Fericirii Voastre să îndrepte neamul românesc spre mântuire.

Pentru binele Bisericii și bucuria tuturor, împreună cu toți cei ce vă înconjoară astăzi cu dragoste și respect, Vă dorim, Prea Fericite Părinte Patriarh, ani mulți și sănătoși, cu tot mai multe împliniri în viața Bisericii Ortodoxe Române.

Să trăiți întru mulți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh!"

Răspunzând urărilor care i-au fost adresate, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** a îndreptat către preoții și credincioșii prezenți la această tradițională întâlnire de Anul Nou, următorul cuvânt de binecuvântare și povățuire duhovnicească:

Prea Sfințiți Părinți Episcopi,

Prea Cucernici Părinți Protopopi și Profesori,

Domnule profesor Valentin Gruiescu,

Iubiți Părinți coriști și

Onorată asistență,

„Sunt momente în viața lumii, a neamurilor și persoanelor care depășesc, uneori, cadrul obișnuit al existenței de zi cu zi. Această zi de început de an

inaugurează în istoria noastră un drum nou și o concepție nouă de viață, un nou mod de gândire și de lucrare, de relații între țări și popoare, spre binele tuturor. Biserica noastră a apreciat întotdeauna orice inițiativă îndreptată spre afirmarea personalității umane, a drepturilor omului, dar a subliniat cu prioritate, în toate împrejurările, însemnătatea credinței, a valorilor spirituale și culturale, care exprimă identitatea sufletului nostru românesc.

Este cunoscut, așadar, de noi toți că începem o cale nouă. Suntem cu adevărat europeni prin marii noștri învățați, și pe latura Bisericii, și pe latura culturii, a științei, prin acele personalități strălucite care ne-au reprezentat de-a lungul și de-a latul lumii ca un popor civilizată, de credință ortodoxă apostolică, în stare să rupă de la gura pruncilor și să-i ajute pe cei nevoiași, fiind pretutindeni cunoscută omenia și ospitalitatea românească. Nu mai este nevoie să subliniem că Biserica Ortodoxă Română a salutat și a participat dintru început la acest drum lung de pregătire pentru integrarea țării noastre în Uniunea Europeană.

Părintele Dincă Benone de la parohia Izvorul Nou, în cuvântul său, a vorbit foarte frumos despre pilda de lucrare a preoților și ierarhilor noștri din țările europene și chiar din întreaga lume, despre stăruința credincioșilor ortodocși români de acolo, care nu s-au lăsat nicăieri fără biserici și fără preoți. Căile acestea s-au deschis încă din timpul păstoririi de vie memorie a Patriarhului Justinian Marina, care a trecut Cortina de Fier începând din 1969 și a vizitat în fruntea unor delegații sinodale Bisericile din Austria, Germania, Belgia, Anglia, ducând acolo valorile Ortodoxiei noastre românești și contribuția ei la apropierea între oameni și popoare, pentru a crea împreună o lume a păcii, adevărului și dreptății. Așa încât nu mai rămâne nici un fel de îndoială că suntem de mult prezenți în Europa și avem acolo mitropolii, cu reședințe frumoase, și parohii, de asemenea, ca și acasă. Suntem legați de Europa prin valorile acestea ale credinței noastre, admirate cu evlavie acolo, chiar și de cei care n-au avut posibilitatea să vină la noi în țara și să vadă valorile Ortodoxiei românești.

Ne-a ajutat Bunul Dumnezeu în anii aceștia foarte grei, de schimbări și de anormalități care au apărut în societate, și am vâslit la corabia Bisericii noastre pe drumul acesta al integrării europene, pe care mergem astăzi. Pentru că am ajuns la capitolul acesta pe care Părintele Benone l-a prezentat poetic și convingător, în același timp, vedem că deși avem atâtea biserici noi în Capitală, prin hărnicia preoților, întâmpinăm și necazuri legate de comportarea unora dintre ei, ceea ce face ca tabloul acesta atrăgător să aibă o pată, o singură pată, dar care întunecă imaginea aceasta atât de frumoasă. Așa pășim noi cu preoții care nu vor să aplice rânduiele Sfântului Sinod privind administrația fondurilor și colaborarea cu Consiliul și Comitetul parohial, pentru că aceasta este realitatea. Preotul are acum posibilitatea să lucreze și cu un comitet alcătuit din credincioase, având cuprindere largă spre activitățile de care s-a vorbit aici, ca să fim europeni și noi, să avem și noi Vasiliade, ca cele

de pe timpul Sfântului Vasile cel Mare, în Cezareea Capadociei. Încât se impune o atenție sporită din partea noastră, a celor de la Centrul Eparhial, dar și a părinților protopopi, de verificare și împreună lucrare. Nu vânam greșeli. Știu părinții lucrul acesta. Valoarea iertării este fără limită, dar aceasta nu îngăduie nimănui să meargă până acolo încât în mod demonstrativ să recurgă la fapte de gravitate morală. Și cine are urechi de auzit, chiar și în seara aceasta, să reflecteze cât mai are timp, nu să se fâlească cu o biserică frumoasă, dar nu respectă minime norme de morală, de conștiință preotească.

În Uniunea Europeană, cum cunoașteți bine, toate aceste lucruri trebuie respectate, în frunte cu drepturile omului și cu normele morale. Câștigurile pe care le avem noi deja în relațiile cu Bisericile din Europa, cu Conferința Bisericilor Europene, care s-a fondat în 1959 și cu participarea Bisericii Ortodoxe Române, au dat valoare integrării noastre în Uniunea Europeană. Anul acesta, între 4-9 septembrie, la Sibiu, va avea loc A Treia Adunare Ecumenică Europeană, organizată de Conferința Bisericilor Europene (CBE) și Consiliul Conferințelor Episcopale Europene (CCEE), la care vor participa aproape toate confesiunile creștine de pe continentul nostru. Noi cunoaștem, am vorbit și altă dată din locul acesta, câștigul teologic al Conferinței Bisericilor Europene, în conlucrare cu Consiliul Conferințelor Episcopale Romano-Catolice din Europa, și cu ceilalți frați creștini care n-au o organizare ca a noastră. Biserica Ortodoxă Greacă și poporul grec, cum știți bine, ne-au ajutat în drumul acesta anevoios al integrării noastre europene, arătând că nu este nici un fel de nepotrivire între Ortodoxie și celelalte confesiuni din Europa. Dimpotrivă, în primul mileniu creștin am fost cu toții împreună. Măine îl sărbătorim pe Sfântul Silvestru, papa Romei, și suntem invitați la hramul bisericii Silvestru din București.

Așa încât nu mai adaug altceva despre integrarea europeană, dar stărui asupra laturii bisericesti, a felului în care noi trebuie să administrăm bunurile bisericii, care nu sunt bunurile noastre. În proiectul legii pentru declararea și urmărirea averii demnitarilor, cum știți, au fost menționați și ierarhii, dar am intervenit și am arătat că noi nu avem avere, doar hainele de pe noi și cărțile, care și acestea rămân eparhiei, adică Bisericii. Preotul de parohie, însă, care are familie și copii, poate să-și agonisească bunuri în proprietate, dar să nu confunde buzunarul său cu contribuția credincioșilor. Nu este admisibil să achite credinciosul o taxă pentru un loc în cimitir sau un serviciu religios și să i se elibereze chitanță pentru o sumă mai mică. Nu trebuie să se plângă nimeni de așa ceva, și încă la televizor. Este o rușine pentru noi. Totdeauna mă simt umilit când văd la televizor că se vorbește de un preot cu proceduri din acestea, foarte rar, e adevărat, dar pe cât de rare, pe atât sunt de păguboase aceste întâmplări. Și în privința aceasta noi trebuie să fim europeni, în privința pregătirii noastre teologice, pregătirii noastre sociale, a colaborării noastre cu organele parohiale. Este un mare avantaj pentru noi că avem consiliul parohial

ales, avem episcopie aleasă, care trebuie să aibă un cuvânt de spus în viața parohiei. Avem, apoi, credincioase care sunt ca albinele pentru activitățile noastre sociale. Așa se face în toată lumea creștină.

De aceea, mulțumesc Părintelui Benone că s-a referit în cuvântul său la aspectele acestea, căci sunt de mare importanță să le cunoaștem. Cu cât înaintăm, cu atât trebuie să fim mai corecți. Nu se mai face Vecernia, spre exemplu, în ajun de sărbătoare și în duminici, ca în Bucureștii de altădată. În Bucureștii diaconiei mele, biserica Zlătari, sau biserica Albă, și alte biserici, erau luminate în fiecare seară, clopotele se trăgeau și se slujea Vecernia. O mare atenție se acorda și predicii. Erau preoți predicatori în București care oricând puteau lua cuvântul la radio, căci televiziunea nu exista atunci. În domeniul acesta, avem mult de lucrat, părinților protopopi. Ne vom întâlni special să analizăm noile norme de lucrare a preotului cu consiliul și comitetul parohial, făcând și verificări la fața locului, într-o transparență totală, căci nu lucrăm pe ascuns, pentru egoismul nostru, ci lucrăm pentru credincioși.

Aceasta este însemnătatea Anului Nou, care se înscrie cu adevărat în istoria noastră ca un început de eră nouă, în care suntem angajați cu toții, cler și credincioși, tineri și vârstnici, într-o colaborare permanentă. Așa ne îndeplinim noi aici obligațiile pe care le avem, lucrând zilnic cu colaboratorii de la Centrul Eparhial și Centrul Patriarhal, cu protopopii și preoții, și cu preoți veniți din alte eparhii, și cu cei din străinătate. La împlinirea celor 20 de ani de Patriarhat am avut bucuria să primesc de la Sfântul Sinod o Medalie jubiliară, pe care am oferit-o ierarhilor și colaboratorilor, în semn de dragoste și prețuite. Cu asentimentul dumneavoastră, oferim această medalie și Domnului profesor Valentin Gruiescu, drept prețuire pentru munca depusă, căci de ani de zile ne îndulcește sufletele cu aceste colinde, care sunt pentru noi tot mai proaspete și mai actuale. Desigur, acestea sunt bucurii trecătoare. Dar tot mai bună este o bucurie trecătoare decât o suferință, tot trecătoare și aceea, ca durerea că nu putem rezolva anumite lucrări cum am dori noi.

Pentru că a amintit aici Părintele Benone, anii aceștia au marcat și o lucrare deosebită care s-a făcut aici, la noi, cu sprijinul colaboratorilor de la Arhiepiscopie și de la Patriarhie. În incinta Atelierele de obiecte bisericesti ale Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii noastre, de pe Șoseaua Olteniței nr. 224, pe un teren foarte generos, am înălțat o mănăstire, cu hramul „Duminica Sfinților Români”. Clădirea atelierele a fost ridicată acolo în ajunul revoluției, după ce Schitul Maicilor, unde Prea Fericitul Patriarh Justinian așezase atelierele de obiecte bisericesti, a căzut pradă buldozerelor dictaturii. Am avut și partea mea de contribuție la strămutarea Atelierele Institutului Biblic pe amplasamentul actual, deși perioada era tulbură, dar m-am implicat în această lucrare. Tot așa m-am implicat și în salvarea bisericii Sfântul Spiridon-Nou, propusă pentru dărâmare, pe care am consolidat-o, și când mă pregăteam să inaugurez lucrările, a venit revoluția și am sfințit-o după aceea. Încât

nu rămâne ceva negativ în viața mea, în ciuda faptului că îndată după revoluție mi s-a atribuit mie dărâmarea bisericilor Sfânta Vineri și Sfântul Spiridon-Vechi.

Îmbulzit de aceste necazuri care s-au ivit atunci, am înțeles să trag consecințele, cum știți, și am făcut cerere de retragere Sfântului Sinod. Dar mănăstirile, preoții și credincioșii din întreaga țară au cerut Sfântului Sinod rechemarea mea, iar patriarhii ortodocși, întruniți atunci la Geneva, mi-au scris personal să fac ascultare de Sfântul Sinod, care a hotărât să fiu rechemat și astfel am revenit la ascultarea mea. Cunoașteți foarte bine aceste lucruri, dar le spun ca să fiu mângâiat sufletește. Am întâmpinat în viața mea și pe cele negative, care mi s-au atribuit, fără să am nici un fel de vină, dar le-am întâmpinat cu multă credință și cu gândul la Dumnezeu. E adevărat că n-au fost atât de zdrobitoare ca cele de acum, dar și pe acestea le întâmpinăm tot așa. Viața este făcută din întuneric și lumină, din dreptate și minciună. Așa e viața noastră și cu adevărat noi trebuie să ne ridicăm. Am căutat în cursul pastorației mele să nu sufere nimeni pe nedrept. Eu sufăr pentru preotul care nu se împacă cu enoriașii săi, cu colaboratorii săi, pentru preotul care se învârte ca musca în jurul felinarului, de i se vede goliciunea sufletească. Sufăr pentru preotul pe care nu-l pot cu nimic convinge că noi trebuie să fim lumina lumii și sarea pământului. Dacă preotul nu-i luminează, se dezbină și enoriașii, se adună în curtea bisericii și strigă unii la alții. Așa nu ne stă bine. E foarte dureros lucrul acesta, mai ales că ne aflăm în Capitala țării, cu instituții guvernamentale, cu universități, cu ambasade, cu unități culturale.

Am folosit întâlnirea de astăzi, pe care n-am gândit-o să fie și pastorală, ca să vă spun aceste lucruri, pentru că le-a abordat Părintele Benone, căruia îi mulțumesc, iar nu pentru plăcerea de a pedepsi pe cineva. Încercăm îndreptarea greșelilor cu răbdare, dar nici aceasta nu poate merge la infinit. Începând cu anul acesta avem o datorie mare, și cei care au urechi să înțeleagă, că urechi avem toți, dar să înțeleagă adevărul Evangheliei și cuvântul Sfântului Sinod, că trebuie să punem temelii noi de viață bisericească, o dată cu integrarea țării noastre în Uniunea Europeană. Ce folos că avem biserici frumoase, adevărate catedrale, o sută cincizeci numai în București, cum s-a spus, pe care le-am și văzut pe fiecare, dacă noi creăm greutăți evidente cu credincioșii, care ușor se aduc astăzi la cunoștința publică, prin mijloacele de comunicare, iar un fapt negativ are mai multă rezonanță decât faptele pozitive.

Dar să revin la mănăstirea cea nouă pe care o avem acum în București, cu hramul „Duminica Sfinților Români”. Din mila lui Dumnezeu avem un număr frumos de sfinți în calendarul nostru bisericesc. Inițiativa a pornit de la Prea Fericitul Patriarh Justinian care, de cum a venit în fruntea Bisericii, în 1948, a studiat cu profesorii de atunci primele canonizări de sfinți români. Profesorii au arătat că în timp ce toate Bisericile surori au sfinți autohtoni, noi nu avem sfinți din neamul nostru, deși erau cunoscute multe personalități bisericești care au suferit pentru Ortodoxie. Așa am proclamat prima serie de sfinți români, în 1954-1955, iar în

anii din urmă, în 1992, în 2003 și în 2005, alte canonizări de sfinți. Pe acest temei m-am gândit la această mănăstire, cu hramul „Duminica Sfinților Români”, pe care vă invit să o vedeți, când veți avea ocazie. Mulțumesc Domnului Alexandru Constantin, prezent astăzi aici, pentru începerea bisericii acestei mănăstiri, cu o donație care a făcut ca noi să continuăm lucrările, adăugând și altele, încât este o catedrală. Îi ofer Crucea Patriarhală pentru această donație Domnului Alexandru Constantin și Medalia jubiliară a celor 20 de ani de Patriarhat.

Vă mulțumesc pentru prezență și pentru atenția cu care ați ascultat acest concert de Anul Nou. Felicit pe Domnul profesor Valentin Gruiescu și pe părinții din corală. Ați auzit o corală autentică și viguroasă, care promovează cu măiestrie valorile artistice ale Ortodoxiei noastre. La întâlnirile pe care le avem noi cu oaspeți de peste hotare, cântă această corală și ne mângâie foarte mult.

Pășim, deci, în noul an cu dreptul, iubiți frați și surori în Domnul, iar rugăciunile Sfântului Vasile cel Mare, citite azi-noapte și astăzi, ne vor ajuta, căci credința face mult, cum zice Psalmistul: „Pașii mei îndreptează-i, după cuvântul Tău, și să nu mă stăpânească nici o fărădelege” (Psalmul 118, 133) Dar nu numai pașii trebuie să ni-i îndreptăm după credință, ci și gândurile, și inima, și lucrarea noastră. Mult aș dori să aud clopotele în ajunul sărbătorilor și să văd lumină în bisericile din București. Dacă la sate avem preoți care slujesc Vecernia în ajun de sărbătoare, cu atât mai mult trebuie să se facă în Capitală. Așa era în satul meu, un cătun, dar cu biserică, iar preotul mai avea încă două biserici și slujea pe rând la fiecare. Când venea la noi la biserică, la trei săptămâni era bucurie mare. Îndată ce se auzea clopotul, sâmbăta sau în ajun de sărbătoare, creștinii încetau lucru, puneau uneltele deoparte, se îmbrăcau frumos și mergeau la biserică, cu acea bucurie care umple sufletul de vigoare, de nădejde și de bunătate.

Mai multă credință să avem, iubiți părinți, căci ne-a dat Dumnezeu harul preoției să-l folosim, nu să-l punem sub obroc, să-l ascundem. Controlați-vă viața prin Taina Spovedaniei, căci lipsește cu desăvârșire, și aceasta ne aduce în situația să ajungă unii la televizor și să ceară să li se facă dreptate. Lipsa spovedaniei din viața preotului este o mare decădere, generată de modernizarea vieții și îndepărtarea de rânduielele Bisericii, în timp ce credincioșii aleargă după duhovnici și ne arată calea care este bună.

Așadar, anul acesta este hotărâtor și în domeniul nostru, ca și noi să fim o valoare. Veți călători de acum mai mult peste hotare și veți vedea cum lucrează preoții noștri, colegii dumneavoastră, și ierarhii care slujesc în alte țări și pe alte continente, fie că au, fie că n-au diaconi. Am apelat la un ierarh să slujească a doua zi de Crăciun și mi-a spus că nu poate, fiindcă n-are diacon. Cum să nu poată sluji, căci arhiereul are plinătatea harului dumnezeiesc. Ierarhii noștri de peste mări și țări slujesc singuri acolo, în locul preotului, și țin trează conștiința credincioșilor. Este

numaidecât necesară această smerenie a noastră, părinților, ca să ne putem îndrepta. Ca să facem ceva frumos și trainic în viață trebuie să pornim la lucru cu inima frântă și smerită, pe calea duhovniciei și a rugăciunii, care nu trebuie să lipsească din viața unui preot. E mare păcat că preotului îi lipsește rugăciunea sau uită să citească pravila pentru Sfânta Liturghie de a doua zi.

Mă scuzați că am lungit cuvântul meu, dar sunt foarte bucuros că v-am comunicat lucrurile acestea, pentru că am datoria să vi le spun. La vârsta mea și la răspunderea mea, am datoria să spun fiecăruia ce cred că e bine pentru Sfânta noastră Biserică și pentru viața și mântuirea noastră. Pentru a încheia sărbătorește și pentru că m-a bucurat ca întotdeauna prezența în această aulă a multor credincioși, îndeosebi a tinerilor, vă împărtășesc tuturor dragostea și prețuirea mea, rugând pe Bunul Dumnezeu să binecuvinteze cununa Noului An – 2007 cu pace, sănătate și cu roadele nemuritoare ale vieții și sufletelor noastre.

La mulți ani!"

După acest frumos cuvânt de zidire sufletească, ascultat cu interes de toți cei prezenți, rostit în atmosfera de destindere și voioșie creștinească specifică începutului de An Nou, Prea Fericitul Părinte Patriarh a discutat cu colaboratorii săi apropiați - consilieri, protopopi, profesori - i-a binecuvântat pe fiecare și i-a îndemnat să lucreze cu aceeași râvnă ca și până acum pentru bunul mers al treburilor bisericești. Prea Fericitul Sa le-a urat tuturor sănătate, pace și multe bucurii duhovnicești. La plecare corala a cântat *Imnul Patriarhal* și *Mulți ani trăiască!*

Participarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la hramul bisericii Sfântul Silvestru din București

Gheorghe Vasilescu

Marți, 2 ianuarie 2007, ziua de prăznuire a Sfântului Ierarh Silvestru, episcopul Romei, ocrotitorul bisericii Silvestru din București, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, răspunzând invitației părintelui paroh Nicolae Bordașiu și dorinței enoriașilor, a participat la hramul acestei biserici, care a aniversat și împlinirea unui veac de când a fost reconstruită pentru a doua oară (1907-2007).

Prima biserică în mahalaua Silvestru a fost ridicată, potrivit pisaniei, între anii 1740-1743, de jupan Pârvan abagiul și soția sa, Stanca, cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Puternic zguduită la cutremurele din 1802 și 1829, biserica este reconstruită din temelie în 1839, prin strădaniile episcopului Ilie Stamatoiu, cu fonduri adunate de la enoriași, cum citim în pisania lucrată în piatră, care se păstrează până astăzi. La începutul secolului XX, din cauza vechimii, biserica s-a crăpat la ziduri și la bolți, încât episcopii Ioan Procopie Dumitrescu și Ioniță Filipescu, împreună cu preotul paroh Chiriac Bidoianu au hotărât s-o restaureze. Lucrările de restaurare au durat trei ani, între 1904-1907, potrivit pisaniei așezată deasupra ușii de intrare, când biserica a fost mărită, după planurile arhitectului Dimitrie Maimarolu, așa cum se prezintă astăzi, și a fost sfințită la 30 septembrie 1907, de către arhiepiscopul Calist, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Stilul arhitectural al bisericii este neo-bizantin, în plan treflat, cu trei turlă, una deschisă pe naos și alte două închise pe pronaos, atingând înălțimea de 25 metri. Arcadele, cinci la număr, se sprijină pe coloane dispuse câte patru pe fiecare parte. Pictura a fost realizată de Costin Petrescu, care a pictat din nou și a poleit și catapeteasma, lucrată în 1839, de meșterul Chircol. Mobilierul din lemn de stejar, lucrat în 1906 de meșterul Babic, se păstrează în stare bună până astăzi. Clopotnița, zidită în 1860, a fost reconstruită în 1879, în formă de patrulater, cu două etaje și un ceas cu patru cadrane. După primul război mondial, din inițiativa preotului paroh Chiriac Bidoianu, s-a înălțat în fața

bisericii un frumos monument închinat eroilor români căzuți în războiul pentru întregirea neamului.

După pristăvirea preotului Chiriac Bidoianu, în 1929, oficiul parohial a fost îndeplinit de preotul Ilie Ionescu, până în 1975, când s-a pensionat, urmându-i părintele Constantin Galeriu, între 1975-2003. În prezent, paroh este Pr. prof. Nicolae Bordașiu și coslujitor Pr. prof. dr. Ștefan Alexe, iar diacon Cristian Galeriu.

În 3 noiembrie 2003, biserica Silvestru s-a îmbogățit cu părțile din moaștele Sfântului Ierarh Silvestru (314-335), aduse de la Roma, la insistențele parohiei, de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, care le-a primit de la cardianalul Camillo Ruini, cu prilejul vizitei la Vatican și în Italia, la invitația regretatului papă Ioan Paul al II-lea.

Astăzi, biserica Silvestru adună credincioși din toată Capitala și din alte locuri din țară, atrași de predicile încărcate de învățătură ale părinților slujitori, cât și de înalta lor ținută morală și de trăire duhovnicească, fiind o oază de lumină și de har.

Slujba Sfintei Liturghii din această zi, la care a participat un mare număr de credincioși, a fost oficiată de Prea Sfințitul Episcop Ciprian Cămpineanul, Vicar Patriarhal, înconjurat de preotul paroh Nicolae Bordașiu și preotul conslujitor profesor Ștefan Alexe, de preotul Ion Rădulescu, protoiereul Protoieriei 2 Capitală, și preotul Gheorghe Lazăr, protoiereul Protoieriei Ploiești și de diaconii de la Catedrala Patriarhală.

În timpul Sfintei Liturghii, la timpul convenit, Prea Sfințitul Episcop Ciprian Cămpineanul a hirotonit în preot, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, pe diaconul Cristian Galeriu, nepotul regretatului părinte Constantin Galeriu, trecut la cele veșnice acum trei ani și jumătate și îngropat lângă zidul bisericii.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, **părintele paroh Nicolae Bordașiu** a ieșit pe solee și a mulțumit Prea Fericitului Părinte Patriarh, în numele slujitorilor și credincioșilor, pentru dragostea cu care a răspuns invitației de a participa la slujba hramului bisericii Silvestru, spunând următoarele:

*Prea Fericite Părinte Patriarh,
Prea Sfințite Părinte Episcop Ciprian,
Prea Cucernici Părinți și iubiți credincioși,*

„Iată-ne astăzi la marea sărbătoare a bisericii noastre, hramul Sfântului Ierarh Silvestru, ocrotitorul acestei biserici, care are bucuria să aibă o părticică din moaștele sale, pe care Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist le-a adus de la Roma

acum trei ani. Biserica aceasta, cu ocrotirea Sfântului Ierarh Silvestru și a Maicii Domnului, care este cel dintâi hram, a străbătut în forma în care se prezintă astăzi vreme de o sută de ani. Deci suntem la centenarul acestei frumoase biserici.

Acum o sută de ani, preotul Chiriac Bidoianu, protoiereul județului Ilfov, împreună cu episcopul Ion Procopie Dumitrescu, au mobilizat credincioșii și din biserița mică și modestă de atunci, care se ruinase, a doua, pe locul celei dintâi, zidită de Pârvan și Stanca, la 1743, au făcut alta, mai frumoasă și mai încăpătoare, cea actuală, în care astăzi avem bucuria să-l primim pe Prea Fericitul Părinte Patriarh, care ne-a făcut această deosebită bucurie și manifestare a dragostei care ne-o poartă.

Mulțumim Prea Fericirii Sale că a aprobat ca astăzi, în ziua de hram, să fie hirotonit preot pentru biserica noastră părintele diacon Cristian Galeriu, nepotul regretatului părinte Constantin Galeriu.

Noi, pășind în anul centenarului bisericii, ne străduim, cu sprijinul primarului sectorului 2, domnul Neculai Onțanu, ca până la 30 septembrie, când se va împlini o sută de ani de la sfințirea ei, s-o înnoim în timp util pentru această sărbătoare. Cu ajutorul lui Dumnezeu nădăjduim să ridicăm și un azil pentru bătrânii din parohia noastră.

Mulțumim Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist care ne-a onorat astăzi cu prezența și îi dorim ani mulți, cu sănătate și cu bucurie, mai ales că peste două zile va serba ziua numelui, Cuviosul Teoctist, ocrotitorul Prea Fericirii Sale, zicându-i de pe acum cu toții, să-i dea Dumnezeu ani mulți și îmbelșugați, binecuvântați cu bună sporire și împlinire a tuturor rugăciunilor și gândurilor Prea Fericirii Sale. Îi sărutăm dreapta și îl rugăm să ne adreseze un cuvânt de învățătură.”

Răspunzând cuvântului de caldă primire în mijlocul credincioșilor, Părintelui paroh, Prea Fericitul Părinte Patriarh a adresat credincioșilor și preoților slujitori un pilduitor cuvânt de învățătură, spunând cele ce urmează:

*Prea Sfințite Părinte Episcop Ciprian,
Prea Cucernice Părinte paroh Nicolae Bordașiu,
Prea Cucernici Părinți protopopi,
Iubiți frați și surori în Domnul,*

„Este o mare bucurie pentru noi toți atunci când ne aflăm în lumina Dubului Sfânt și în lumina Sfinților. Și unde putem să ne bucurăm noi de această mângâiere decât în sfânta biserică. Ea ne primește și ne întâmpină cu cele mai alese pilde de viață, pilde de credință, fie ale sfinților din calendarul bisericesc, fie ale sfinților ei ocrotitori, cum este aici Sfântul Silvestru, episcopul Romei, așezat ca hram de ctitori cu gândul la unitatea creștină, pe care suntem chemați să o înfăptuim noi, ierarhii,

preoții și credincioșii, ca slujitori și împreună-lucrători în „Biserica Dumnezeului celui viu, stâlp și temelie a adevărului” (I Timotei, 3, 15).

Am venit cu toată evlavie la această biserică pentru că m-a învrednicit Dumnezeu să aduc aici, de la Roma, în 3 noiembrie 2003, la insistențele reprezentanților acestei parohii, părțile din moaștele Sfântului Ierarh Silvestru (314-335), pe care le-am primit de la cardianalul Camillo Ruini, cu prilejul vizitei la Vatican și în Italia, la invitația regretatului papă Ioan Paul al II-lea. Dar am venit și cu bucurie mare pentru că am cunoscut această biserică încă de când eram diacon și am slujit aici pe vremea păstoririi preotului Chiril Popescu.

Totdeauna această biserică a avut, cu harul cel dumnezeiesc, preoți de frunte, de elită, ca Părintele Constantin Galeriu, pomenit astăzi, cunoscut cu prisosință în țara noastră, dar și în lumea ortodoxă și în lumea creștină, care și-a închinat întreaga viață slujirii lui Dumnezeu și semenilor. Chiar atunci când, în anii trecutei dictaturi, a fost lipsit de libertate, n-a încetat să-și mărturisească credința acolo unde s-a aflat, cu cuvântul său, cu gândul său cu rugăciunile sale. Și m-am bucurat atunci când Părintele diacon Cristian Galeriu, nepotul său, a fost cerut de dumneavoastră și aprobat de noi ca preot la această parohie. Cunosce rezultatul studiilor sale, care îl recomandă să pășească în lumina vieții și lucrării Părintelui Constantin Galeriu. Să-i ajute Bunul Dumnezeu să poarte cu toată vrednicia jugul preoției pe care a primit-o astăzi, căci a purta jugul lui Hristos este o mare cinste și responsabilitate. În momentele de suferință, de nedreptăți, de asupriri, pe care le-am cunoscut cei mai în vârstă dintre noi în anii dictaturii ateiste, fiind înjugați la slujirea Bisericii, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și-a arătat mila Sa și ne-a acordat mângâiere și ajutor când nu ne așteptam. Mântuitorul ne spune: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară” (Matei 11, 29-30).

Dumneavoastră toți, credincioși autentici și sezători statornici în cetatea București, cunoașteți foarte bine situația de dinainte de revoluție. Și atunci, preoții înfruntau opresiunea ca să slujească Biserica, să mențină credința, să lumineze fiii poporului nostru prin Taina Sfântului Botez și, mai ales, prin Taina Sfintei Împărtășanii. Este un dar deosebit al lui Dumnezeu pentru noi să slujim și să predicăm pe Mântuitorul Hristos, dar și pentru cei chemați din rândurile credincioșilor să ajute lucrarea aceasta.

Nu mai lungesc cuvântul meu, pentru că lucrarea desfășurată un timp apreciabil la această parohie de Părintele Galeriu, teolog și duhovnic neîntrecut, este grăitoare și pilduitoare, în înțelesul de a cunoaște și pătrunde ființa omenească în străfundurile ei, și a încerca să poarte necazurile și durerile celor care veneau la scaunul spovedaniei. Pentru că fără a se stabili acea comuniune de o ființă între slujitorul lui Dumnezeu, care poartă jugul lui Hristos, și cel care cu dorință sinceră vine să

se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului, nu se poate săvârși cu adevărat dumnezeiasca și mântuitoarea Taină a Sfintei Împărtășanii. Prin asemenea apostoli, prin asemenea preoți, biserica aceasta, înscrisă în analele cetății București în fruntea altora, din punct de vedere al calității credinței și atașamentului credincioșilor, a adus multe persoane la viață, la calea cea dreaptă a lui Hristos, la adevărul Lui, la dreptatea Lui. Nu în zadar, Mântuitorul ne spune: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine” (Ioan 14, 6).

Atât de necesare sunt aceste valori pentru noi în vremurile pe care le străbatem, de integrare în Uniunea Europeană, încât trebuie să fim puternic stăpâniți de ele și conștienți de rolul nostru, al tuturor, ca slujitori și fi ai Bisericii noastre Ortodoxe. Nouă, celor hărăziți să purtăm jugul lui Hristos, ne vine totdeauna în minte pilda Mântuitorului, Care în timpul misiunii Sale pământești n-a ocolit niciodată pericolul. A stat chiar în fața diavolului, l-a certat și l-a biruit. Suntem meniți, deci, să ducem adevărul acesta pretutindeni. Biserica noastră este cunoscută în Europa prin relațiile pe care le-am avut cu Bisericile europene și prin activitatea actuală a ierarhilor și preoților noștri de acolo, și din alte părți ale lumii, ca slujitori conștiințioși și devotați ai Mântuitorului Iisus Hristos și ai Bisericii Sale.

Așadar, iubite Părinte Nicolae, am venit cu evlavie pentru biserica aceasta, pentru slujitorii și pentru credincioșii ei, ca Dumnezeu să ne ajute, rugându-ne împreună și avându-i prezenți pe înaintașii noștri, pe eroii noștri, pe cei care s-au sacrificat și ne-au dat libertatea religioasă, și pe care noi suntem datori să-i pomenească neîncetat. Pomenirea celor care au trecut pragul vieții acesteia este de mare valoare pentru noi, dar și pentru creștinătatea întreagă, căci alte Biserici nu au strălucirea slujbelor pe care le ascultăm noi cu prilejul acesta, neîntrecute în frumusețe, în poezie, în imagini, și mai ales în puterea rugăciunilor de a pătrunde până în cel mai adânc colț al ființei noastre. Așa am trăit și astăzi această frumusețe și vă felicit pentru păstrarea și continuarea acestei datini, împreună cu consiliul și comitetul parohial, cu preoții cu care consluiți aici, ca pe o cheazășie a zilei de mâine. Înaintașii noștri ne vin în ajutor din lumea cealaltă, din lumea sfinților, unde stau de-a dreapta Tatălui ceresc și ne veghează, ne ajută și ne călăuzesc pașii și gândurile noastre în slujba adevărului, în slujba vieții, în slujba păcii. Dumnezeu să-i ierte, să-i pomenească, veșnică să le fie pomenirea și pururea să ne ajute în lucrarea noastră de slujire a credincioșilor.

Cu prilejul acestui început de An Nou, vă adresez și acum, în mod direct, pe lângă cuvintele din Pastorală, și sunt bucuros s-o fac, sănătatea, pacea, și bucuria pe care o trăiește întotdeauna omul care este împăcat cu Dumnezeu și cu poruncile Lui. Să ne ajute Dumnezeu și din toată inima vă binecuvântează și rog pe Bunul Dumnezeu să ne călăuzească și în anul în care am pășit, în calea păcii, a iubirii și a unității de neam și de credință. Amin!”

După acest înălțător cuvânt de zidire sufletească, Prea Fericirea Sa s-a îndreptat spre reședință, trecând prin mijlocul credincioșilor, care l-au înconjurat cu bucurie și cu dragoste. Întâlnirea cu Prea Fericitul Părinte Patriarh va rămâne de neuitat pentru enoriașii parohiei, pentru slujitori și pentru toți cei care au participat la slujbă în ziua hramului bisericii Sfântul Silvestru din Capitală.

Popas aniversar la ziua numelui

Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST

Gheorghe Vasilescu

A devenit o tradiție, de două decenii încoace, ca în fiecare an, la 4 ianuarie, când se face prăznuirea Sfântului Cuviosu Teoctist ocrotitorul spiritual al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, ierarhii, clerul și credincioșii să aducă un respectuos omagiu Prea Fericitului Sale la sărbătoarea zilei numelui.

Anul acesta, în ziua de 4 ianuarie, dîmîneață, la orele 9.30, Prea Fericitul Părinte Patriarh a asistat la slujba Sfintei Liturghii, săvârșită în Catedrala Patriarhală de către Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de preoți și diaconi.

După Sfânta Liturghie, la orele 13.00, Prea Fericitul Părinte Patriarh a participat la oficierea unei slujbe de mulțumire adresată Bunului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Bisericii, poporului nostru și asupra persoanei Prea Fericitului Sale, săvârșită în holul Reședinței Patriarhale de către Prea Sfințitul Episcop Ciprian Cămpineanul, Vicar Patriarhal, care a fost urmată de un scurt moment aniversar.

Au participat, dintre membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ÎPS Arhiepiscop Teodosie al Tomisului, ÎPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, PS Episcop Gherasim al Râmnicului, PS Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei, PS Episcop Ambrozie al Giurguiului, Prea Sfințitul Episcop Vincentiu Ploieșteanu și Ciprian Cămpineanul, Vicari Patriarhali, Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor. De asemenea, au fost prezenți la acest moment sărbătoreț, ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Robu al Arhidiecezei Romano-Catolice de București, P. Cuv. Arhim. Zareh Baronian, din partea Bisericii Armene, precum

și Dl. Adrian Lemeni, secretar de stat pentru Culte. Au mai participat consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de la Facultatea de Teologie și de la Seminarul Teologic din București, protopopi, preoți, stareți de mănăstiri, studenți și credincioși.

În numele Sfântului Sinod, **Prea Sfințitul Episcop Ciprian Cămpineanul** a rostit următorul cuvânt de omagiere a personalității Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist:

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh,*

„Îmi revine, astăzi, deosebita onoare de a vă adresa câteva cuvinte, în numele colaboratorilor de la Arhiepiscopie și Patriarhie, cu prilejul zilei de prăznuire a Sfântului Cuvios Teoctist din Sicilia, unul din patronii Prea Fericirii Voastre, pe care Sfânta noastră Biserică îl sărbătorește chiar la început de an calendaristic, în data de 4 ianuarie. Este o bucurie pentru noi toți, cei prezenți acum în această sală a reședinței patriarhale - ierarhi, preoți, monahi și credincioși - de a fi alături de Prea Fericirea Voastră, la acest moment de rugăciune, în care am înălțat gânduri de mulțumire și recunoștință către Preabunul Dumnezeu, pentru darurile revărsate din belșug asupra Bisericii Sale din România, dar și asupra Întâistătorului ei.

Popasurile duhovnicești din viața Prea Fericirii Voastre sunt, fără îndoială, și popasuri ale Bisericii creștine întregi, mărturii în acest sens fiind pomenirile și rugăciunile tuturor preoților care au săvârșit astăzi Sfânta Liturghie, cu gândul la patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Nimic în viața omului nu este întâmplător; toate au un sens făcând parte din logica de gândire a lui Dumnezeu, proniatorul lumii, și în care trebuie să intrăm cu toții, pentru a putea înțelege tainele ce învăluie adevărurile și voile Sale.

N-a fost deloc întâmplător faptul că, din fragedă copilărie, deslușind chemarea lăuntrică a lui Dumnezeu și răspunzând la această chemare, v-ați îndreptat pașii spre schitul Sihăstria Voronei, pentru a vă închina viața Lui și slujirii Bisericii Sale; n-a fost, de asemenea, întâmplător nici momentul când starețul mănăstirii Bistrița, săvârșind, câțiva ani mai târziu, slujba de tundere în monahism, v-a rânduit - fără să vă fi gândit vreo clipă - un nume providențial, *Teoctist*, a cărui semnificație avea să se confirme de-a lungul timpului, în viața Prea Fericirii Voastre. Se spune că există o strânsă legătură între persoană și numele pe care acesta l-a primit la botez sau călugărie, reflectându-se în caracterul, dispoziția sufletească și starea de spirit a acelei persoane. Aceasta s-a confirmat cu prisosință și în cazul Prea Fericirii Voastre, dacă ne gândim că tâlcuirea numelui

grecesc Θεόκτιστος (*Theotistos*) înseamnă nu doar *cel zidit de Dumnezeu* – căci, din acest punct de vedere, toți suntem zidirea mâinilor Lui -, ci, mai ales *ziditor de Dumnezeu*, în sensul duhovnicesc al cuvântului, adică *cel ce zidește sau naște pe Dumnezeu în sufletele oamenilor*, prin sădirea și cultivarea valorilor celor nepieritoare ale Evangheliei lui Hristos, iar Prea Fericirea Voastră ați fost, în toți anii de slujire sacerdotală, și mai ales în cei 57 de ani de slujire arhierescă, un adevărat ctitor (ziditor) atât de lăcașuri sfinte - biserici și mănăstiri -, cât mai ales ctitor de comunități creștine - parohii și eparhii -, ca să nu mai vorbim de mulțimea *bisericilor vii* ctitorite în sufletele fililor duhovnicești călăuziți pe calea mântuirii și meniți să devină „dumnezei după har”, după expresia Sfântului Athanasie cel Mare.

În legătură cu această bogată activitate, desfășurată de-a lungul atâtor decenii, în perioade istorice total diferite - interbelică, comunistă și cea de democrație postdecembristă – mulți v-au perceput ca pe o curiozitate, punându-și întrebări cu privire la misterul reușitei Prea Fericirii Voastre de a străbate cu bine deceniile și, chiar, veacurile, în pofida dificultăților și privațiunilor de tot felul, fără a abdica de la misiunea sfântă încredințată ; ba, mai mult, v-ați implicat cu mult dinamism și în evenimentele ce caracterizează acest început de secol al XXI-lea. Mărturisesc că mi-am pus și eu, la rându-mi o astfel de întrebare, și după un oarecare timp de reflecție, am înțeles că taina acestor izbânzi ale Prea Fericirii Voastre stă ascunsă în chiar cuvintele pe care le repetăm la ecteniile Sfintei Liturghii: *pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*, cuvinte pe care le-ați înțeles în sensul cel mai profund, acela de a vă preda cu toată ființa, trup și suflet, lui Dumnezeu, pe care L-ați slujit *cu timp și fără timp* (II Timotei 4,2) de pe toate treptele demnității preoțești. Ați trăit atât bucuriile cât și necazurile cu credința că Dumnezeu milie și al iubirii de oameni Căruia v-ați încredințat vă este totdeauna alături, așa încât, cu **răbdare, înțelepciune și prudență**, dar mai ales cu **nădejde tare și încredere totală în purtarea de grijă a lui Dumnezeu**, ați trecut peste toate, bucurându-vă în duh, atunci când s-au realizat lucruri frumoase, sau suferind în taină, slăvind în același timp pe Dumnezeu, aidoma Sfântului Apostol Pavel, atunci când ați fost calomniat și criticat. În cele din urmă, și-au dat seama și cei ce v-au iubit, dar mai cu seamă cei ce v-au blamat după 1990, că de Dumnezeu ați fost hărăzit să vă aflați la pidalionul Bisericii Sale din România, având misiunea concretă de a arăta lumii că Biserica creștină, ca așezământ divino-uman, avându-L cap pe Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, este și va fi totdeauna deasupra vremurilor și că această corabie a lui Hristos înaintază spre destinația sa, cuminte și hotărâtă, în pofida valurilor tumultuoase ale mării involburate pe care plutește; și din acest punct de vedere, v-ați dovedit un iscusit cârmuitor, fiind, cred, cel mai important

factor de echilibru al Bisericii noastre, într-o vreme în care, după cum știm, în alte Biserici Ortodoxe surori din vecinătate, s-au întâmplat lucruri nefirești, din punct de vedere canonic bisericesc.

Cu certitudine, în toată această luptă duhovnicească sau război nevăzut, v-ați bucurat de întărirea și ajutorul sfinților lui Dumnezeu, cuvioși, martiri sau mărturisitori, dar ați avut în fața ochilor minții și pilda Sfinților Părinți, între care strălucește, în chip deosebit, Sfântul Ioan Gură de Aur, căruia Biserica Ortodoxă de pretutindeni i-a închinat acest an 2007, numit *brisostomic*, cu prilejul împlinirii a 1600 de ani de la trecerea sa la cele veșnice. Cunoaștem cu toții cât de mult L-a iubit pe Dumnezeu acest sfânt părinte, care-și alesese drept pildă de urmare a lui Hristos pe marele Apostol Pavel, după îndemnul acestuia: *vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos* (I Corinteni 4,16). Îmi aduc aminte din biografia sfântului (întocmită de episcopul și prietenul său Paladie), că, în drum spre orașul Sfântului Constantin, unde împăratul Arcadie îl chemase să primească demnitatea de arhiepiscop al Constantinopolului, Sfântului Ioan Gură de Aur îi stăruiau permanent în minte cuvintele Sfântului Apostol Pavel adresate thesalonicenilor, devenite un fel de emblemă a vieții sale: *...după cum am fost socotiți vrednici de Dumnezeu ca să ni se încredințeze Evanghelia, așa vorbim, nu căutând să plăcem oamenilor, ci lui Dumnezeu care ne încearcă inimile* (I Tesaloniceni 2, 4). Era hotărât Sfântul să nu se lase impresionat de strălucirile pământești ale imperiului, de a nu ceda vreodată dorințelor deșarte ale oamenilor păcătoși, fie ei împărați sau înalți demnitari, ci de a a-și împlini misiunea sa de păstor în așa fel încât să fie în primul rând pe placul lui Dumnezeu. Pentru că, oricât s-ar strădui cineva să fie pe placul oamenilor, cu siguranță, nu va reuși să-i mulțumească pe toți; vor exista mereu și alții care nu-l vor plăcea. Dar când se străduiește să placă lui Dumnezeu, atunci pe toate le biruiește cu ajutorul Său, iar bucuria duhovnicească pe care o trăiește în urma unor astfel de experiențe este de negrăit.

Cred că nu exagerez afirmând că o altă explicație a izbânzilor Prea Fericirii Voastre întru slujirea lui Hristos este și această deviză a Sfântului Ioan Gură de Aur, pe care v-ați împropiat-o, aceea de nu căuta să fiți pe placul oamenilor - și de multe ori n-ați fost -, ci pe placul lui Dumnezeu, în brațele Căruia v-ați aruncat cu încredere și nădejde, mai ales în momentele dificile și delicate, pe care unii le considerau de netrecut. Din acest punct de vedere, valorificând și înmulțind darurile cu care v-a înzestrat Dumnezeu, ați dat dovadă de multă chibzuință, răbdare și ascultare de Sfântul Sinod, dar ați arătat totodată curaj și, mai ales, iubire părintească față de toți, acea iubire care rodește întru iertare.

Pentru toate acestea, suntem datori astăzi să-I mulțumim cu recunoștință, în primul rând Bunului Dumnezeu, că ne-a rânduit un astfel de părinte în fruntea

Bisericii Ortodoxe Române, iar în al doilea rând să aducem un pios omagiu, cu prilejul acestei zile onomastice, Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist *cel zăditor de Dumnezeu*.

Înceind, îngăduiți-mi, Prea Fericirea Voastră, ca, în numele colaboratorilor de la Arhiepiscopie și Centrul Patriarhal, precum și tuturor celor de față, să vă adresez sincere urări de pace, sănătate și mulți ani întru slujirea Bisericii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

La mulți și binecuvântați ani, Prea Fericite Părinte Patriarh!”

Un cuvânt de felicitare a adresat Prea Fericirii Sale și **ÎPS Arhiepiscop Ioan Robu**, care a spus, între altele: „Este o bucurie pentru mine să particip la această sărbătoare de familie, s-ar putea spune, atunci când, Biserica Ortodoxă privește spre darul mare pe care Dumnezeu i l-a făcut, de a avea un așa mijlocitor, cu așa misiune frumoasă și îndelungată de slujire în Biserică. Gândul meu este de apropiere și de mare dragoste față de Prea Fericirea Voastră, de conducător al Bisericii Ortodoxe, dar și de frate al nostru. Sunt bucuros să vă transmit din partea noastră a tuturor, din Biserica Catolică, prețuirea pentru tot ce ați făcut pentru Biserica Ortodoxă Română. Prea Sfințitul Ciprian a amintit doar unele din cele pe care le-ați făcut până acum, și nu sunt puține. Eu aș face și această urare, acum, când, iată, am pășit în Uniunea Europeană, care aduce o epocă nouă, un timp nou pentru noi, pentru Biserică și pentru poporul credincios. Ca Păstor, cu siguranță, așteptați întotdeauna ajutorul lui Dumnezeu, dar în această perspectivă, v-aș face această urare, în care cred că întru și eu, ca om al Bisericii și al credinței, să aveți bucuria ca turma pe care o conduceți să fie tare, să reziste tentațiilor din această Europă Unită, să fie statornică în mărturisirea credinței, și statornică în creștere, în a da roade după dorința Mântuitorului. Cu pacea aceasta sufletească, să aveți mulți ani înainte, câți Domnul vă va dărui, să aveți bucurie, satisfacție, și Sfântul Cuvios Teoctist să vă asiste în activitatea pe care o desfășurați pentru binele și propășirea spirituală a poporului credincios”.

Prea Fericitul Părinte Patriarh a mulțumit celor doi ierarhi pentru urările adresate, precum și tuturor celor prezenți la sărbătoarea zilei onomastice:

Înalt Prea Sfințiile Voastre,

Prea Sfințite Episcop Ciprian,

Înalt Prea Sfințite Arhiepiscop Ioan Robu, al Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București,

Prea Cuvioase Părinte Arhim. Zareh Baronian, din partea Bisericii Armene,

*Prea Cucernici Părinți Protopopi,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,*

„Tradiția sfântă a Bisericii noastre a stabilit zilele acestea de sărbătoare cu scopul de a fi împreună și a ne ține ancorati de mărturiile înaintașilor noștri, cum este și acest Cuvios Părinte Teoctist, pe care îl am ocrotitor după nume, din Kukumia Siceliei, în Sicilia, o zonă înfloritoare a creștinătății, prin martiri și mărturisitori.

Cum știți, la începutul anului bisericesc, în 3 septembrie, mai este înscris în calendar un Cuvios Teoctist, împreună cu Sfântul Mucenic Antim. Și pe când eram episcop vicar la Patriarhie, cu fie iertatul arhiepiscop Antim Nica, sărbătoream împreună, în aceeași zi, la 3 septembrie onomastica noastră, spre bucuria Părintelui nostru sufletesc de atunci, Patriarhul Justinian.

Acest nume, mărturisesc acum ca să se știe, nu mi l-am dorit personal. Dar cunoșteam, cum a spus Prea Sfințitul Episcop Ciprian, din copilăria mea, legată de biserică, de schit, că numele de călugărie ți-l dă starețul. Și căutam să descifrez ce nume voi primi la tunderea în monahism, care s-a împlinit în ajunul sărbătorii Schimbarea la Față, la sfârșitul Utreniei, în prezența celor câțiva părinți și frați din Mănăstirea Bistrița moldoveană de atunci. Eram frământat, deci, de numele pe care mi-l va da starețul, când îmi va întinde foarfecele și mi le va cere înapoi, repetând de trei ori gestul, ceea ce vrea să arate, cum e de la sine înțeles, tăierea voii. Căci foarfecele, tăind șuvița de păr, îți taie și voia pentru toată viața. Toată viața trebuie să slujești numai Biserica și pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Aș fi dorit să mă numesc Teodorit. Auzisem de un monah îmbunătățit și cu o voce de privighetoare, cum zic athoniții despre cei care cântă frumos la strană, dar mi-am zis numai mie, în gândul meu. Și când a venit vremea, condus de nașul meu de călugărie, cu mantia aceea neagră, ca un martor al celor ce mărturisești, am căzut în genunchi, după rânduială, și i-am dat starețului de două ori foarfecele înapoi, iar a treia oară a tăiat șuvița de păr și numai ce aud: „Se tunde fratele nostru Teoctist monah”. Așa am primit numele acesta de călugărie, care este obligatoriu în viața monahală, după teologia acelor Cuvioși Părinți pe care i-am avut eu la Mănăstirea Vorona și la Mănăstirea Neamț.

M-am pomenit, deci, cu numele Teoctist, oarecum, pe neașteptate, dar mai pe urmă m-am obișnuit cu el și am căutat să-l identific. Am găsit opt cuvioși cu numele Teoctist, iar unul dintre credincioși mi-a oferit de curând o icoană cu un mucenic Teoctist, pe care am s-o dăruiesc mănăstirii noastre de la Atelierele Institutului Biblic. Am aflat, apoi, de la profesorii noștri de teologie, care sunt tâlcuitorii acestor nume grecești, că Teoctist, cum a spus și Prea Sfințitul Episcop Ciprian, s-ar tâlmăci ca ziditor de Dumnezeu, ziditor de adevăr, de bine, de frumos.

Desigur, nu m-a robit gândul să dovedesc numaidecât numele acesta în viața

și lucrarea mea, dar Dumnezeu mi-a purtat pașii, cum știți, în multe eparhii, și peste tot am depus strădanii și ostenele spre binele Bisericii. Dar revin, ca să vă spun că după ce am fost tuns în monahism a venit rândul diaconiei mele, care mi-a plăcut. Am fost hirotonit în ajunul zilei Cuviosului Teoctist, acesta din ianuarie, iar în duminica următoare am slujit ca diacon la Mănăstirea Bistrița. Așa am legat de numele acesta bucuria hirotoniei mele în diacon. Și a rămas, de-a lungul anilor, ziua aceasta, de la început de An Nou, ca zi onomastică.

Mă gândeam, aflându-ne în acest loc și ascultând cuvintele care s-au rostit, cu câtă cutremurare am trăit eu clipele când mi s-a adus la cunoștință, în 1987, după instalarea mea, dorința dictatorilor de a muta Patriarhia de aici, fiind prevăzută în planul de sistematizare demolarea catedralei și a reședinței. Spun aceasta și pentru că am citit zilele trecute o notă în ziare ce amintea de unele întâmplări de atunci, oarecum, spre osânda mea, atribuindu-mi cu multă ușurință demolarea bisericilor din București. Am purtat cu multă amărăciune în suflet, de la revoluție încoace, blamarea aceasta. Dacă în primele două-trei zile ale revoluției am trăit o mare bucurie sufletească, fiind luat de aici, „pe sus”, de tinerii revoluționari și „dus” la televiziune, însoțit Prea Sfințitul Nifon, unde am spus un cuvânt de încurajare, în perioada următoare au explodat o serie de atacuri grele la adresa mea. Adevărul este că am refuzat categoric să îndeplinesc dorința dictatorilor privind mutarea Patriarhiei, motivând că sunt dator să păstrez puținul care ne-a rămas de la înaintași, nu să risipesc. A urmat izolarea și îndepărtarea mea definitivă de la orice dialog, pentru ca, după revoluție, să fiu învinovățit de dispariția bisericilor. M-a durut mult osânda aceasta nedreaptă, dar Dumnezeu m-a ajutat, tot în perioada aceea, să salvez de la dărâmare biserica Sfântul Spiridon-Nou, grav avariata în urma lucrărilor la metru. Prin minune dumnezeiască am reușit să o consolidez, iar când trăiam bucuria sfințirii ei a izbucnit revoluția, dar am sfințit-o după aceea.

O viață zbuciumată și o trestie bătută de vânt să vedeți în mine. Mulțumesc foarte mult pentru Sfânta Liturghie de astăzi, celebrată de Prea Sfințitul Episcop Varsanufie, și pentru Te-Deum-ul de aici, oficiat de Prea Sfințitul Episcop Ciprian. Mulțumesc, totodată, pentru prezența foarte prețioasă alături de noi a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Ioan Robu și Domnului Adrian Lemeni, ministru secretar de stat pentru Culte, precum și Părintelui Arhimandrit Zareh Baronian, reprezentant al Bisericii Armene, cu care am avut o colaborare frumoasă. Mulțumesc tuturor colaboratorilor aici de față, care mă cunosc foarte bine, cum mă cunosc și cei din alte eparhii.

Desigur, la vârsta mea și la responsabilitatea mea de acum, mă găsesc, oarecum, în situația de a mai aștepta altceva. Mi-a dat Dumnezeu și zile, mi-a dat și necazuri, pe care vi le-am spus nu atât pentru că m-au durut, ci ca să fie spre folosul dumneavoastră, care sunteți tineri, și a celor care vor veni după noi, sau vor

citi istoria acestor ani, căci este dureros să rămână în analele Bisericii un patriarh osândit pe nedrept ca demolator de biserici. Deși sunt doar vorbe spuse în treacăt, ele înțepă întotdeauna. M-am străduit în viața mea, pe unde am trecut, în vremurile grele, să zidesc, nu să demolez. La Iași, de pildă, am găsit catedrala cu schelă, după cutremurul din 1977, și am refăcut-o de două ori, la fel Mănăstirea Golia, apoi, Palatul lui Ștefan cel Mare de la Mănăstirea Putna, cel al lui Alexandru cel Bun de la Mănăstirea Bistrița, și alte mănăstiri și biserici din Mitropolia Moldovei. Mai înainte, am refăcut și modernizat Seminarul Teologic de la Craiova, iar când am venit la Patriarhie, am consolidat Seminarul Teologic de la București. Am amintit doar câteva din aceste împliniri, mai sunt încă altele, dar le știe mai bine Dumnezeu și le înregistrează, decât putem noi să le redăm aici.

Ziua de astăzi, cu sărbătoarea Cuviosului Teoctist din Kukumia Sicheliei, o trăiesc parcă cu mai multă bucurie, acest Cuvios Părinte fiind din acea zonă înfloritoare a creștinătății, aproape de Roma, care a odrăslit sfinți, martiri și a mărturisit rolul pustnicilor la înflorirea Bisericii noastre. Vă felicit pe toți cu prilejul Anului Nou și să pășim în Uniunea Europeană, despre care s-a vorbit aici, avându-L permanent în suflete pe Mântuitorul Iisus Hristos, Care ne spune: „Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20). Să avem curaj, deci, că Mântuitorul Hristos este cu noi, oriunde vom merge, iar frații noștri din celelalte Biserici, cu care ne cunoaștem bine, sunt bucuroși de prezența Ortodoxiei în Europa și în toată lumea. Așa încât să avem credință în Dumnezeu, Care ne-a scos din cei cincizeci de ani de dictatură și ne-a adus la lumină, redându-ne libertatea de care ne bucurăm astăzi.

Vă mulțumesc și La mulți ani tuturor!”

După aceste cuvinte dătătoare de nădejde ale Prea Fericitului Părinte Patriarh cei prezenți au adresat și personal felicitări și urări de sănătate Prea Fericitului Sale, oferindu-i cu bucurie duhovnicească frumoase buchete de flori. Tuturor, le-a răspuns Prea Fericitul Sa, adresându-le aceleași urări de sănătate și spor în lucrarea de slujire a Bisericii și neamului nostru.

Cu aceasta, momentul aniversar din holul Reședinței Patriarhale prilejuit de sărbătoarea zilei onomastice a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist s-a încheiat, participanții plecând mai întăriți sufletește la rosturile lor, spre a-și face îndeplini datoria în lucrarea bineplăcută lui Dumnezeu și oamenilor.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit pe absolvenții Colegiului Național de Apărare (Seria XVII)

Gheorghe Vasilescu

In ziua de marți, 16 ianuarie 2007, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit la Reședința Patriarhală vizita absolvenților Colegiului Național de Apărare, seria a XVII-a, din cadrul Universității Naționale de Apărare. La întâlnire au fost prezenți consilierii din cadrul Administrației Patriarhale, inspectori de specialitate de la Sectorul Biserica și Societatea și de la Biroul de Presă al Patriarhiei Române.

Vizitatorilor li s-a prezentat istoricul reședinței, începută odată cu Catedrala Patriarhală, ctitoria domnitorilor Constantin Șerban (1654-1658) și Radu Leon (1664-1669), și transformările pe care aceasta le-a cunoscut, mai ales, în timpul păstoririi patriarhilor Miron Cristea (1925-1939) și Justinian Marina (1948-1977), dar și înfrumusețările care i-au fost aduse în ultimii ani de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. Absolvenții seriei a XVII-a ai Colegiului Național de Apărare au vizitat, apoi, paraclisul și unele încăperi ale reședinței, după care au fost invitați în sala de ședințe a Sfântului Sinod, unde s-au întâlnit cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Întâlnirea a fost deschisă de șeful promoției, care a făcut cunoscut Prea Fericitului Sale că înființarea Colegiului Național de Apărare, în cadrul Ministerului Apărării Naționale, s-a făcut prin Hotărârea de Guvern nr. 438 din 5 august 1992, publicată în Monitorul oficial nr. 198 din 13 august 1992, cu scopul de a asigura pregătirea în domeniul apărării și securității naționale. Având ca sursă de inspirație instituții similare din țări membre NATO, Colegiul Național de Apărare și-a propus să răspundă unei duble nevoi. Pe de o parte, să ajute opinia publică din România să înțeleagă corect specificul problemelor de securitate și apărare națională. Pe de altă parte, să ofere societății civile sau noii clase politice accesul la un domeniu care, până acum, le-a fost interzis a-l studia, discuta și înțelege.

Înființarea Colegiului Național de Apărare, a mai spus vorbitorul, a fost percepută de societatea civilă ca o contribuție majoră la integrarea organică a instituției militare în sistemul social și politic al statului de drept. Colegiului Național de Apărare asigură educația generală și de specialitate în domeniul apărării și securității naționale în beneficiul personalului militar și civil al sistemului de securitate națională și în folosul țării. Calitatea educației corespunde cerințelor determinate de noul statut internațional al României, respectiv de cel de membru al NATO și al Uniunii Europene. Alături de alte instituții naționale de învățământ superior, Colegiul Național de Apărare este chemat să contribuie la formarea viitorilor lideri militari și civili care au în responsabilitatea lor securitatea națională a României. Raportul dintre numărul de cursanți proveniți din structuri militare și al celor proveniți din societatea civilă s-a modificat de la o serie la alta în favoarea creșterii celor din urmă. Absolvenții seriei a XVII-a ai Colegiului Național de Apărare, între care și femeii, nu numai bărbați, a încheiat vorbitorul, fac parte din structuri ale sistemului național de securitate, Parlamentului, autorităților centrale și locale, a societății civile, a mediilor de afaceri și mass-media.

Rugat să adreseze absolvenților seriei a XVII-a ai Colegiului Național de Apărare un cuvânt de învățătură, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a spus următoarele:

Distinși absolvenți ai Colegiului Național de Apărare,

„Mă simt onorat să mă întâlnesc cu absolvenții de anul acesta ai Colegiului Național de Apărare, așa cum m-am întâlnit și cu cei din promoțiile anterioare, pe care i-am întâmpinat fie aici, în această istorică Reședință Patriarhală, fie în clădirea de alături, a fostului Parlament, care acum este a Patriarhiei noastre.

Reședința aceasta, pe care ați vizitat-o cu puțin timp înainte și sala în care ne aflăm acum, este locul unde se întâlnește Sfântul Sinod, care adoptă toate deciziile importante ale Bisericii Ortodoxe Române, inclusiv cele referitoare la viața bisericească a românilor de peste hotare și la relațiile Bisericii noastre cu celelalte Biserici și confesiuni creștine din Europa și din lume. În raport cu situația de dinainte de 1989, când Biserica noastră a avut mult de pățimit sub apăsarea dictaturii comuniste, după revoluție, activitatea Patriarhiei s-a amplificat mult, pe multiple planuri, concomitent cu creșterea responsabilității sale.

Este bine să cunoașteți că Patriarhul nostru de vie memorie Justinian Marina, care a păstorit Biserica Ortodoxă Română din anul 1948 până în 1977 când a trecut la cele veșnice, deci în plină dictatură ateistă și comunistă, a stăruit foarte mult să nu se întrerupă îndeplinirea Tainelor Bisericii, cum sunt cununiile, botezul,

și rânduielile liturgice pe care le avem noi din moși strămoși, ci ele să continue, pentru că erau îngădite și chiar interzise de autorități. Dar puterea credinței poporului nostru a făcut să funcționeze cultul liturgic ortodox, iar hramurile anuale ale mănăstirilor și bisericilor să cunoască o mare amploare. Subliniez lucrul acesta pentru că între dumneavoastră sunt și dintre cei care au trăit în deceniile de dinainte de 1989 și înțeleg că nu era deloc ușor pentru noi, slujitorii Bisericii, să îndeplinim toate rânduielile bisericesti cerute de credincioși. Preotul nu avea voie să slujească în spitale, în azile, penitenciare, în unități militare, iar în școală cu atât mai mult. Doar nouă ne era îngăduit să avem școli teologice, seminarii și facultăți, dar cifrele de școlarizare erau stabilite cu multă atenție de autoritățile statului, și tot scădeau de la an la an, pentru că li se părea că sunt prea mulți preoți la biserici, prea mulți călugări în mănăstiri, ceea ce era o mare pagubă pentru noi, stânjenind viața Bisericii.

Personal, am avut privilegiul, ca să spun așa, să străbat acele decenii, din 1944 încoace, cu ocupația sovietică a țării și evenimentele ce au urmat, interpretate astăzi într-un fel sau în altul, pe care le-am trăit pe viu, nebănuind atunci, ca elev seminarist și student teolog, că voi ajunge vreodată în acest loc, pentru care întotdeauna mulțumesc lui Dumnezeu că m-a ridicat până la această înaltă responsabilitate în Biserica noastră. Vă spun dumneavoastră, pentru că aici suntem într-un loc sfânt, că multă tânguire, multă amărăciune a însemnat pentru mine viața trăită înainte de 1989. N-am știut ce înseamnă bucurie, ce înseamnă satisfacție, pentru că la noi, în Biserică, bucuria și satisfacția sunt atunci când trăiești înconjurat de credincioși, cum trăim astăzi toate momentele noastre liturgice.

Am trăit, așadar, deceniile de după război și nenorocirile care au venit în acele vremuri peste țara și poporul nostru. Dar Dumnezeu m-a adus aici, în 1986, când am fost ales chiar în această sală, ca urmaș al înaintașului meu în Scaunul patriarhal, marele profesor și doctor în teologie Iustin Moiescu. Era perioada demolării bisericilor, a acelei grele apăsări care a lovit întreaga națiune română. Bucureștii, cum știți, a fost puternic zguduit de cutremurul din martie 1977, când au crăpat zidurile multor biserici, dar autoritățile au folosit nenorocirea aceasta ca să le doboare și pe cele care scăpaseră întregi, dar stânjeneau planul de sistematizare nesăbuită a orașului. În acest plan de sistematizare a intrat și Dealul Patriarhiei, cu edificiile sale: catedrală, reședință, clopotniță, mai puțin clădirea în care funcționa Parlamentul, construită între 1905-1907, chiar lângă pridvorul bisericii, care deranja viața noastră bisericască, la noi fiind pelerinaje anuale la moaștele Sfântului Dimitrie cel Nou, vizite ale unor delegații bisericesti din străinătate, alte manifestări religioase. Patriarhul Justinian n-a rupt firul legăturilor noastre cu străinătatea, căci prezența la București a unor reprezentanți ai Bisericilor din Occident și din Orient - ortodoxe, romano-catolice, vechi-catolice, protestante - prin care noi păstrăm legătura cu lumea religioasă, era și o tactică a noastră, pentru că sunteți absolvenți

ai Colegiului Național de Apărare, de a-i obliga pe politicienii regimului ateu să ne acorde un minim de mișcare, de lucrare. Oaspeții trebuiau găzduiți și tratați potrivit unui protocol, duși să viziteze biserici și mănăstiri, monumente istorice bisericești, și în felul acesta noi puteam să ne menținem instituțiile pe care le aveam în stare de funcționare.

A fost, deci, o perioadă extrem de grea. Îmi amintesc, în legătură cu aceasta, de vizita la București, în 1965, a lui Michael Ramsey, Arhiepiscopul de Canterbury și Primatul Angliei, care este și liderul Comuniunii Anglicane, ce grupează Bisericile Anglicane din fostele colonii engleze, din Commonwealth-ul de altădată, din Africa, Australia, unde misionarii creștini au făcut cunoscută Biblia, încreștinând popoarele de acolo, deși s-a spus că li s-au luat în schimb bunurile materiale. Dar Commonwealth-ul a dezvoltat multe programe de asistență umanitară și economică în aceste țări sărace, îndeplinind un rol civilizator. Comunitatea Anglicană a păstrat vie moștenirea britanică, nu pe cea politică, desigur, respinsă cu vehemență de majoritatea acestor țări, ci pe cea culturală. Limba și cultura engleză a rămas la mare preț în majoritatea fostelor colonii și teritorii subordonate, iar legăturile intelectuale și bisericești s-au dezvoltat constant între aceste state. Avem și noi în Africa de Sud, la Johannesburg, o parohie românească, unde slujește Părintele Mircea Corcodean, care ne sună periodic la telefon, în dorul de a vorbi cu noi și a se ști întărit sufletește.

Așadar, a venit atunci la noi în vizită Primatul Angliei. Era o manifestare religioasă de mare responsabilitate pentru Biserica noastră. Patriarhul Justinian l-a primit în paraclisul acestei reședințe, pe care l-ați vizitat, fiind cel mai valoros edificiu bisericesc din București, prin originalitatea și măiestria arhitecturii, picturii și artei sale religioase. Să vă mai spun că la sfârșitul secolului al XIX-lea, paraclisul rămăsese fără turlă, care căzuse la un cutremur. Patriarhul Justinian reușise în 1961, după mari eforturi, să-i refacă turla. A obținut cu greu aprobarea autorităților, fiindcă alături era clădirea Parlamentului și se considera o sfidare să aibă încă o turlă cu o cruce pe dealul acesta. Și așa îi supărau crucele de pe turlele catedralei și pajura cantacuzină cu crucea în cioc de pe cupola Parlamentului, mărturie a apartenenței noastre la Bizanț, la Ortodoxie, pe care voiau s-o dea jos. Și pentru aceasta Patriarhul Justinian a dus o luptă grea, reușind în final să-i determine pe mai marii zilei să lase pajura și crucea la locul ei, pe cupolă, cum se vede și astăzi.

A venit, deci, Primatul Angliei la reședință, curios să vadă cum trăiesc Bisericile în lagărul comunist, cum eram și noi, din nefericire, și a văzut pe cupola Parlamentului pajura cu crucea în cioc. La primire erau de față și demnitari ai regimului, cum cerea protocolul. Avea pregătită o cuvântare, cum se obișnuiește în asemenea ocazii, pe care n-a mai citit-o, ci a vorbit liber. Și-a exprimat, mai întâi, bucuria că instituțiile de bază ale României, Biserica și Statul, se găsesc față în față, în dialog. Dar noi nu eram în dialog cu statul ateu, ci doar tolerați. A folosit formula

aceasta ca să ne încurajeze, ceea ce a însemnat un mare ajutor pentru noi atunci. Și în dialog în acest loc, pe Dealul Patriarhiei, a mai spus Primatul Angliei, unde străjuiește Sfânta Cruce pe cupola Parlamentului, semn că legile țării se adoptă sub ocrotirea Crucii - și ei tocmai voiau s-o dea jos - iar acest lucru arată înțelepciunea reprezentanților poporului român, de a păstra crucea pe clădirea unei instituții de stat, ca și crucea pe sfânta biserică. Este o întâmplare foarte interesantă și grăitoare pe care am înregistrat-o atunci și o spun și dumneavoastră acum, pentru că a venit vorba de ajutorul pe care l-am avut noi din aceste legături cu Bisericile din afara țării noastre.

Așa am ținut noi piept dictaturii și am putut să păstrăm mănăstirile, să păstrăm bisericile, să îndeplinim cerințele religioase ale credincioșilor noștri. Au fost ani de zbucium, ani de frământare pentru Biserica noastră, și Dumnezeu ne-a ajutat. Atunci, în noiembrie 1986, când am fost ales aici, fiind mitropolit la Iași, am arătat Sfântului Sinod, care a făcut alegerea, că doresc să rămân acolo, știind ce mă așteaptă la București, dar nu s-a putut. Venind la București, am găsit clădirea Facultății de Teologie de la Sfânta Ecaterina, care căzuse în ruină, în plină reconstrucție cu un trust de stat, la fel și căminul de studenți. În februarie 1987, m-am pomenit cu chemare la conducerea de stat, pentru a mi se aduce la cunoștință că Patriarhia va fi mutată de pe acest deal, despre care auzisem încă de la Iași, căci toată lumea știa. A fost însărcinat să-mi vorbească despre această măsură Ion Dincă, o persoană apropiată cuplului prezidențial, căruia i se încredințau unele din cele mai grele misiuni, cum era și aceasta. Am stat de vorbă timp de patru ore, după cum îmi amintesc, și i-am invocat argumente istorice, culturale și bisericești care faceau imposibilă dispariția catedralei și a reședinței de pe acest deal. El trata reședința aceasta ca pe o clădire oarecare. Într-adevăr, când o privești din afară, arată ca o casă obișnuită. L-am invitat să o viziteze, să o vadă și pe dinăuntru. Desigur, atunci nu era ca astăzi, pusă la punct, dar interiorul a rămas același. Mi-a spus că nu poate veni. Dumnezeu mi-a dat tăria și am refuzat să-mi dau acordul pentru demolare. După revoluție, când a ieșit din închisoare, Ion Dincă a relatat într-un interviu dat unui ziar discuția aceasta pe care a avut-o atunci cu mine. Dumnezeu să-l ierte, că a murit zilele trecute, dar a spus adevărul, că Patriarhul a refuzat să accepte demolarea reședinței și mutarea ei în altă parte, motivând că o asemenea măsură luată fără asentimentul Bisericii ar nemulțumi întreaga suflare creștină românească. Făcând această motivare, dictatorii s-au înspăimântat și au lăsat lucrurile așa, apoi a venit revoluția și Patriarhia a scăpat, rămânând pe acest deal, în locul ei de totdeauna.

Între timp, am terminat construcția căminului de studenți de la Facultatea de Teologie, cu șase etaje, care este acum funcțional, am reclădit atelierile de obiecte bisericești la Popești Leordeni, în locul celor demolate de la Schitul Maicilor înainte de venirea mea aici, și am făcut și alte lucrări, ca restaurarea și consolidarea bisericii

Sfântul Spiridon-Nou, pe care am găsit-o cu zidurile zdruncinate, gata să cadă, din cauza escavărilor de la metrou. Cu toate acestea, după revoluție, mi-am atras vina de a nu fi salvat de la demolare bisericile din București, așezându-mă în fața buldozerelor și a escavatoarelor. Așadar, patriarhul era făcut responsabil de bisericile demolate, nu autoritățile comuniste. Dar patriarhul de dinaintea mea a intervenit în repetate rânduri și datorită acestor intervenții s-au salvat bisericile care au fost translatate, chiar dacă au fost ascunse după blocuri, cum este mănăstirea Mihai Vodă, ctitoria lui Mihai Viteazul, bisericile Sfântul Ironică-Piață, Olari, Sfântul Ilie-Rahova și altele.

Pentru că unii dintre dumneavoastră vă găsiți poate pentru prima dată aici, e bine să știți că Biserica noastră a menținut vie credința ortodoxă, care a constituit pentru noi de-a lungul secolelor garanția păstrării limbii, a conștiinței de neam și a conștiinței de unitate națională. Observați ce lecție usturătoare ne-a dat nouă Imperiul sovietic, care ne-a distrămat, răpindu-ne două provincii istorice, Basarabia și Bucovina, după ce înfăptuiserăm reîntregirea națională în 1918. Dar frații români de acolo își mențin limba, credința ortodoxă și conștiința de neam, făcând posibilă revenirea acestor provincii la țara mamă. Biserica noastră a avut, deci, un rol important în păstrarea limbii, credinței și unității naționale, a sufletului românesc curat.

Este foarte important să cunoașteți lucrul aceasta, pentru că sunteți absolvenți ai Colegiul Național de Apărare, căci apărare înseamnă și păzirea credinței. Desigur, nu a habotniciei, pentru că avem și noi habotnici sau fundamentalști, ca orice religie, o infimă parte care se exprimă contra ecumenismului, a dialogului teologic, a deschiderii noastre către lume, către viață. Noi am fost prima țară majoritar ortodoxă care l-a primit pe Papa Ioan Paul al II-lea în vizită oficială la București, în 3-5 mai 1999, cum știți, față de alte Biserici ortodoxe surori care au refuzat să-l primească, sau unde a făcut numai vizite de stat, și prin aceasta ne-am făcut cunoscuți în întreaga lume creștină. La noi a făcut o vizită frățescă și a fost primit extraordinar de frumos. Cu imaginea acestei vizite în suflet, Papa Ioan Paul al II-lea s-a dus în mormânt. El a comparat România, când a fost la București, cu Grădina Maicii Domnului, o metaforă frumoasă și grăitoare, și a vorbit de Mihai Eminescu, de Mircea Eliade, de alte momente din istoria noastră, și a subliniat originea apostolică a Ortodoxiei românești. Până la el, în lumea catolică nu se spunea despre noi că suntem creștini din predica Sfântului Apostol Andrei, ci ne considerau încreștinați de bulgari. Era o mare insultă, care s-a menținut până la vizita Papei Ioan Paul al II-lea la București, când el a recunoscut public că suntem Biserică apostolică, și toată lumea creștină știe acum acest adevăr de mare valoare pentru noi.

Toate aceste valori le păstrează Sfânta Biserică și noi suntem cu toții datori să le apărăm și să le promovăm, căci ele nu izolează pe nimeni de societate, sau

de cultură, de economie, de știință. Ortodoxia nu se opune științei, activității economice, cum rezultă și din integrarea noastră în Uniunea Europeană, unde suntem acasă. Am fost totdeauna europeni. Învățații noștri, domnitorii noștri, au fost prezenți în Franța, în Austria, în Germania, dar și în Răsărit, nu numai în Apus. O cultură deschisă ca a noastră, prin limba română, care e o limbă romanică, din marea familie a popoarelor latine, face din fiecare dintre noi, oriunde ne găsim, un slujitor al culturii, al frumosului, adevărului, al comunicării pe care Europa Unită caută să o plămădească acum, făcându-ne pe toți părtași la binefacerile economice, descoperirilor științifice, ajutorării și sprijinului reciproc. De aceea, Biserica noastră este pentru integrarea europeană. Vara trecută am sfințit catedrala românească de la Nürnberg, a Mitropoliei noastre din Germania, căci avem mitropolit acolo, și am pus temelie unei noi biserici în Berlin, unde am mai avut o biserică, iar războiul a spulberat-o. Autoritățile germane au fost de acord să ne ajute și ne-au dat un teren să facem această biserică pentru comunitatea românească din Berlin

Suntem tratați, deci, cu multă bunăvoință de Bisericile europene, cu care noi avem legături apropiate și ne bucurăm de admirație din partea lor pentru deschiderea noastră față de lume. Românii noștri din țările europene vor să aibă biserici, vor să aibă mitropoliți, episcopi, vor să aibă preoți. Așa avem nu numai în Germania, cum am spus, ci și în Franța, Italia, Belgia, Suedia și în alte părți, iar prin aceasta noi promovăm atmosfera de încredere și de unitate care trebuie să existe între popoarele europene. În toamna acestui an, între 4-9 septembrie, va avea loc la Sibiu, A Treia Adunare Ecumenică Europeană, organizată de Conferința Bisericilor Europene (CBE) și Consiliul Conferințelor Episcopale Europene (CCEE), la care vor participa aproape toate confesiunile creștine de pe continent, dând valoare integrării noastre în Uniunea Europeană. E bine să știți că Biserica Ortodoxă Română este fondatoare a Conferinței Bisericilor Europene, înființată în 1959, din care fac parte toate Bisericile și confesiunile creștine din Europa. Am spus de multe ori că Biserica noastră a zdrobit Cortina de Fier. Patriarhul nostru Justinian Marina a vizitat Bisericile din Germania, Austria, Belgia, în perioada războiului rece și a dus lumii creștine de acolo mesajul Bisericii românești. Totodată, a primit la București vizita unor delegații și conducători de Bisericii creștine din toată lumea, nu numai din Europa. Ați văzut în muzeul de alături mantia împăratului Halie Selasie I al Etiopiei, care a vizitat Biserica noastră și a oferit acel veșmânt, el fiind și șeful Bisericii Etiopiene, o Biserică ortodoxă în esența ei.

Am ajuns, pe nesimțite, la sfârșitul expunerii mele despre această reședință, cu această sală în care ne aflăm acum, unde se țin ședințele Sfântului Sinod, cu mitropoliți și episcopi, care se află în jurul meu de 20 de ani de când sunt aici. Să ne ajute Dumnezeu să mai înscriem zile pe răbojul vremii, cât se va putea, căci anii vieții s-au adunat, ajungând la 92, pe care i-am străbătut cu suferințe și bucurii

de când am intrat în mănăstire și până astăzi. Mă bucur de această legătură a Bisericii cu Armata. Întotdeauna avem în rugăciunile noastre Armata țării, încât să vă considerați aici ca acasă. Căutați să meditați la cele pe care le-ați văzut și auzit aici, căci se cuvine să le păstrați ca pe niște valori, mai ales acum când se ridică voci sinistre la adresa prezenței icoanelor în școală, față de care nu trebuie să rămânem indiferenți. M-a impresionat în discuțiile publice organizate de acele asociații și societăți autointitulate academice, ca să-i intimideze pe cei care apără prezența icoanelor în spațiul public, opinia unor profesori și intelectuali de mare valoare în favoarea predării religiei în Școală, după cum și prevede legea învățământului. Noi am reușit să introducem predarea religiei în școală încă din primii ani ai revoluției. La fiecare guvern am intervenit și am obținut câte ceva pentru Biserica noastră. Avem multe nevoi și facem mereu intervenții. Și acum lucrează o comisie sinodală la intervențiile pe care trebuie să le facem pentru restituirea bunurilor bisericesti.

Vă mulțumesc tuturor pentru atenția cu care m-ați ascultat și vă rog să transmiteți Domnului ministru al Apărării cele mai bune gânduri din partea mea”.

Prea Fericitul Părinte Patriarh a oferit, apoi, fiecărui absolvent volumul al XVIII-lea din lucrarea „Pe treptele slujirii creștine” și broșura de prezentare a Mănăstirii „Duminica Sfinților Români” de la Popești-Leordeni, ctitoria Părintelui Patriarh, sfințită de curând, iar șefului de promoție Medalia celor 20 de ani de Patriarhat ai Prea Fericiturii Sale.

La plecare, absolvenții seriei a XVII-a ai Colegiului Național de Apărare s-au fotografiat împreună cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în holul Reședinței Patriarhale, ca o amintire de suflet de la această întâlnire cu Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române.

Roade binecuvântate

Lucrările Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor
(Ianuarie 2007)

Preot Gheorghe Pop

Angajată dintru începuturile ființării sale pământești într-o permanentă luptă cu încercările unei lumi secularizate, continuu măcinată de îndoieli, de incertitudini și de neputințe, Biserica Mântuitorului Iisus Hristos a ținut mereu aprinsă făclia Speranței, iar lupta sa spirituală nu a cunoscut, nu cunoaște și nu va cunoaște probabil niciodată răgaz, indiferent de timpul istoric sau de societatea în care a ființat!

În fapt, societății umane i-a lipsit întotdeauna un element esențial: dragostea față de Mântuitorul Iisus Hristos, iar înstrăinarea omului față de Dumnezeu a dus implicit la înstrăinarea acestuia față de semenii săi. Asistăm și acum, după atâta timp, la același fenomen! Societății noastre românești contemporane, deși aflate pe calea dezvoltării economice și având un larg orizont cultural, îi lipsește același lucru: dragostea față de Hristos! Iată de ce astăzi, la fel de mult ca întotdeauna în existența sa, Sfânta noastră Biserică este chemată să împărtășească oamenilor dragostea lui Dumnezeu, să-i apropie pe aceștia de Dumnezeu și prin aceasta, pe unii de alții!

„Vocația permanentă a Bisericii lui Hristos, spune Prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST în mesajul adresat cu prilejul Săptămânii de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor care are loc în fiecare an în această perioadă (18-25 ianuarie), este aceea de a aduce pacea și bunăvoința între toți oamenii”. Dinamică și perseverență, Biserica Ortodoxă Română, s-a dovedit permanent în decursul istoriei sale bimilenare, o Biserică a cetății, a poporului, permanent preocupată de problemele reale ale credincioșilor săi.

Tocmai de aceea, nu putem uita vreodată că Biserica Ortodoxă Română a fost, în toată istoria neamului nostru, primul și cel mai important factor de cultură, și nu putem privi impasibili astăzi, ca oameni ai Bisericii, la unele forme de manifestare ale societății noastre contemporane care, sub masca așa-zisului post-modernism, ascunde de fapt un ateism progresiv și agnostic care merge până la scoaterea religiei din spațiul public, o adevărată ură activă față de valorile noastre istorice, naționale și

patrimoniale, valori care de altfel ne reprezintă în lume și în istorie și cu care suntem chemați, acum la acest început de an să dăm măsura credinței noastre creștine ca cetățeni ai Uniunii Europene!

Revenind însă la „Duhul Sărbătorii”, se cuvine să amintim mai întâi faptul că anul 2006 va rămâne în inimile noastre ca anul în care am aniversat cu bucurie duhovnicească împlinirea a 20 de ani de Patriarhat ai Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, anul în care Sfânta noastră Biserică strămoșească a proclamat ca sfânt pe marele ierarh Grigorie Dascălu, Mitropolitul Țării Românești, anul în care am participat în comuniune de rugăciune la împlinirea celor 600 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Cuvios Nicodim de la Tismana, la resfințirea bisericii Mănăstirii Antim, prilejuită de împlinirea a 290 de ani de la martiriul Sfântului Ierarh Antim Ivireanul, dar mai ales, la sfințirea noii biserici a Sfintei Mănăstiri cu hramul „Duminica Sfinților Români” din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ctitoria de suflet a Întâistătorului Bisericii noastre.

Cât privește noul an, abia început, acesta consemnează în file de cronică evenimente cu totul deosebite din viața Bisericii lui Hristos în general și a Bisericii Ortodoxe Române în special, și amintim, spre aducere aminte, cei 1600 de ani de înveșnicirea Sfântului Ioan Gură de Aur, și cele trei decenii scurse de adormirea în Domnul a vrednicului de pomenire Patriarhul Justinian Marina.

Străjuind, așadar, fiecare la locul nostru, aceste valori, în felul în care Dumnezeu ne-a rânduit să lucrăm în Biserică, la sfântul altar, la catedră sau în rândul credincioșilor, aducem cu toții aceeași contribuție și primim aceeași răsplată din partea Bunului și Atotmilostivului Dumnezeu. Privind într-o astfel de manieră lucrurile, momentele de referință ale vieții noastre bisericești derulate pe parcursul *anului care tocmai a trecut* au avut darul de a se transforma toate în priorități.

Problemele pastoral-misionare, de asistență socială și filantropică, dar și cele legate de învățământul teologic și religios, de publicații bisericești, de patrimoniu, de relații cu mass-media și alte activități au fost analizate de către membrii Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, întruniți în ședință solemnă, în ziua de 24 ianuarie 2007 la Palatul Patriarhal din București.

Lucrările Adunării Eparhiale au început prin oficierea, în paraclisul Palatului Patriarhal, a slujbei Te-Deumului, de către un sobor de preoți și diaconi în frunte cu Prea Sfințitul Sebastian Ilfoveanul, Episcop Vicar al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a membrilor clerici și mireni ai acestui for superior eparhial. După oficierea slujbei s-a trecut în sala de ședințe din Palatul Patriarhiei, unde Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în calitate de președinte a constituit biroul de ședință, invitând pe P.C.Preot Vereș Laurențiu, secretarul general al Adunării Eparhiale,

să facă apelul nominal, după citirea căruia s-a constatat participarea majoritară a membrilor deputați. Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a declarat deschisă ședința Adunării Eparhiale, întrunită în mod regulamentar.

Potrivit prevederilor articolului 106, aliniatul ultim, din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, pe lângă membrii deputați de drept ai Adunării Eparhiale, au fost Prea Cucernicii Consilieri și Inspectori ai Centrului Eparhial; Prea Cucernicii Protoierei din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor, precum și reprezentanți ai învățământului teologic universitar și seminarial din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, deoarece problematica învățământului teologic s-a extins ocupând în prezent o parte însemnată a dărilor de seamă.

Înainte de începerea lucrărilor pe comisii Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a adresat un cuvânt de deschidere, plin de sfaturi și îndemnuri:

Onorată Adunare Eparhială,

„Cu bucurie deschid lucrările Adunării noastre eparhiale și vă salut, ca întotdeauna, de altfel, cu cuvântul frumos și cu conținut deplin: Bine ați venit în Casa Domnului Dumnezeuului nostru! Sunt bucuros să vă salut cu acest cuvânt pentru că ne aflăm ca și în Biserică și, deci, aici suntem cu adevărat în Casa Dumnezeuului nostru, cu toată ființa noastră, cu mintea, voința și cu iubirea noastră. Lucrările pe care le veți auzi astăzi din dările de seamă au izvorât din aceste virtuți, care ard ca niște lumânări în sufletele credincioșilor și preoțimii din această Sfântă Arhiepiscopie a Bucureștilor. Chiar și cele negative pe care le vom întâmpina, tot de aici pornesc, pentru că și răul are un rost în lume, fiind îngăduit de Dumnezeu și poate să ducă, prin pocăință și o viață plină de efort, la ascensiune spirituală până la sfințenie. În viața omului de totdeauna există această antinomie, această relație contradictorie între valoare și nonvaloare, între bine și rău, de a exista împreună și a se respinge reciproc. Având la temelie ființei sale voința sădită de Dumnezeu, omul poate hotărî, prin liberă alegere, drumul pe care merge în viață. Când alegerea aceasta este inspirată de harul dumnezeiesc, omul stăruie pe calea vieții duhovnicești, putând să urce până la sfințenie. Sfinții Părinți ai Bisericii, Sinaxarul și cântările bisericesti acordă spațiu generos acestor pilde, căutând să-i evidențieze pe păcătoșii izbăviți din mrejele răului, ale păcatului și, ca să încurajeze lupta cu răul, glăsuiesc cu multă admirație despre prezența în rai a celor păcătoși, dar care s-au pocăit și au dobândit frumusețea celor dintâi.

De altfel și noi, în viața noastră cea de toate zilele, trăim aceste realități, fie că suferim răul sau îl tolerăm, fie că facem eforturi de îndreptare sau așteptăm cu răbdare să ne eliberăm. Pe toate trebuie să le întâmpinăm, căci sunt trăsături ce

definesc personalitatea noastră, nădăjduind în ajutorul Bunului Dumnezeu, cum și zicem deseori la Sânta Liturghie: „Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh”.

Adunarea aceasta, constituită din reprezentanții clerici și mireni ai parohiilor din Eparhia noastră, este acum mai restrânsă ca întindere decât înainte de înființarea eparhiilor: Târgoviștei, a Argeșului și Muscelului, a Sloboziei și Călărașilor, a Alexandriei și Teleormanului și a Giurgiului, în schimb are avantajul că se pot examina dările de seamă cu mai multă atenție pentru a se lua hotărârile corespunzătoare. De aceea se poate afirma că ne aflăm la o împreună lucrare dintre preoți și credincioși. S-ar putea tălmăci această situație ca o colaborare între harul dumnezeiesc și voința omului, între puterea harului și slăbiciunea omenească.

Chiar lumea de astăzi ne arată zilnic chipul semenilor noștri de pretutindeni, ne face dovada că ei sunt fie în lumina harului dumnezeiesc, gândind, lucrând și împlinind voia lui Dumnezeu, fie în pata de întuneric, în mrejele păcatului, dar noi, slujitorii Bisericii, în cuprindem pe toți în rugăciunile noastre pentru a ne izbăvi de cel viclean, cum ne-a învățat Însuși Mântuitorul nostru, iubindu-i și pomenindu-i.

Cu aceste gânduri nădăjduiesc să vă pregătesc sufletește ca să întâmpinați dările de seamă ale sectoarelor de activitate, ale celor ce lucrează zilnic în vâltoarea vieții, ale preoților și credincioșilor noștri. Mă bucur că Adunarea noastră, cum spunem și la constituire, se caracterizează prin prezența intelectualilor în sânul ei, întâi, părinți profesori, consacrați slujirii catedrelor și scrisului teologic, apoi, preoți înzestrați cu darul dumnezeiesc al zidirii de biserici, dar și personalități ale culturii și științei românești, care gândesc și lucrează alături de Biserica noastră.

Adunarea Eparhială constituie pentru mine personal și pentru toți ierarhii Sfântului Sinod un sprijin și un curaj permanent în viața noastră bisericească. În zilele acestea de început de an, în toate eparhiile se desfășoară ședințele Adunărilor Eparhiale. Este impresionant că, iată, suntem o Biserică în mers, cum s-ar spune, dar și în dialog cu lumea, cu societatea, prin prezența dumneavoastră, ca oameni ai științei, tehnicii, ai economicului, ai administrării înțelepte. Aceasta arată că Biserica noastră este și rămâne deschisă culturii, în general, și nu se rupe de nici o idee sau gând care frământă omul perioadei respective.

În nădejdea bunelor lucrări ale Adunării Eparhiale, deschid ședința de astăzi și rog pe Bunul Dumnezeu să ne ajute tuturor ca să slujim, cu valorile noastre, credincioșii, țara și poporul român. Bine ați venit sănătoși!”

Intrându-se în ordinea de zi, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a invitat pe părinții consilieri de la Centrul Eparhial să depună la biroul Adunării Eparhiale rapoartele generale de activitate, pe sectoare, indicând apoi fiecăruia sala unde să se retragă pentru examinarea rapoartelor alcătuite de sectoarele de resort. După examinarea pe comisii de lucru, rapoartele comisiilor administrative,

culturale, economice și de asistență socială au fost prezentate de raportori.

Urmare citirii raportului Sectorului Administrativ Bisericesc s-a recomandat luarea unor măsuri urgente misionar-pastorale pentru intensificarea activității predicatoriale și de cateheză, pentru aplicarea și respectarea tuturor dispozițiilor regulamentare bisericești și a legilor de stat în vigoare, privitoare la păstrarea și conservarea patrimoniului cultural și a bunurilor mobile și imobile bisericești, întărirea disciplinei clerului, atât în mediul rural, cât și în mediul urban la parohii, mănăstiri, schituri și alte așezăminte bisericești.

Pe tărâm Cultural, în cuprinsul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor s-au derulat o serie întreagă de activități pe tot parcursul anului, având ca priorități: un învățământ teologic și religios mai organizat, o mai susținută activitate editorială, o mai atentă grijă față de lăcașurile de cult ce efectuează lucrări de restaurare, precum și o mai intensă preocupare față de evenimentele culturale cotidiene din societatea contemporană, întărind colaborările cu toate compartimentele culturale ale societății românești (Ministerul Culturii și Cultelor, edituri, departamente culturale, etc.).

În continuare raportorul Comisiei Culturale a fost prezentat raportul întocmit de Sectorul Asistență Socială privind activitatea desfășurată în anul 2006 prin compartimentele: Asistență Socială și Asistență Religioasă în spitale, Cămine de copii, Cămine de îngrijire și asistență (Azile de bătrâni), unități militare, penitenciare și asociații și fundații cu caracter creștin-filantropic, din care s-a putut reține că au fost aduse la îndeplinire mai multe proiecte sociale cu ajutorul fondurilor primite de la Arhiepiscopia Bucureștilor, de la parohii, sau de la alte asociații cu profil caritativ din țară și străinătate, așa încât a fost posibil ca prezența Bisericii, respectiv a Arhiepiscopiei Bucureștilor, să fie resimțită cu multă satisfacție, să fie utilă și benefică întregului personal asistat din căminele de copii, orfelinate, spitale și azile de bătrâni, așezăminte sociale, persoane în dificultate la domiciliu și penitenciare. Tot în același raport s-a consemnat și s-a reliefat activitatea clerului misionar pe care Arhiepiscopia Bucureștilor o desfășoară în spitale, orfelinate de copii, azile de bătrâni, armată și penitenciare.

Activitatea Sectorului de Asistență Socială

Valoarea totală a ajutoarelor financiare, materiale, în medicamente și servicii **oferite de Centrul Eparhial** prin implicarea directă a asistenților sociali și angajaților pe programe ai Centrului Eparhial este **568.587 lei** de care au beneficiat **11.615** persoane. La acestea se adaugă ajutoarele financiare oferite, în valoare de **437 980 lei** prin Sectorul Economic - Social.

Protoierile și parohiile din cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor au acordat ajutoare materiale și financiare în cuantum total de **1 012 810.45 lei**

pentru **5 589 de familii, 7 535 copii și 20 195 bătrâni.**

Pentru **sinistrați** a fost distribuită la parohiile afectate suma de **374.784 lei.**

La **Fondul Filantropia** s-au colectat **140 300 lei** de la Protoierii, din care sunt acordate ajutoare materiale persoanelor asistate de birourile sociale și se susțin programe ale sectorului social.

Totalul general al ajutoarelor oferite de Arhiepiscopia Bucureștilor prin ajutoare și servicii este de 2.394.161,45 lei de care au beneficiat peste 44.000 copii, bătrâni și familii.

Menționăm că Sectorul Social derulează un număr de 21 programe sociale, iar parohiile, coordonate de Inspectoratul Social, 68 de programe. În cadrul acestor programe se desfășoară proiecte de tipul: *cantine sociale – 21, programe de ajutor alimentar – 17, centre de zi – 10, centre de îngrijire și asistență pentru vârstnici – 3, cabinete medicale – 9, locuințe protejate pentru copii și bătrâni – 8, centre educaționale - 5 și altele.*

Prin sponsorii identificați, angajații Sectorului Social au obținut donații constând din produse de panificație, dulciuri, fructe, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite școlare ș.a.. Acestea au fost dăruite categoriilor defavorizate, copii și bătrâni luați în atenția Centrului Social.

Programe ale Sectorului Social

1. Cantina socială „Casa Barnabas” este un așezământ unde sunt hrănite zilnic cu mâncare caldă 60 de persoane. Se organizează periodic pelerinaje cu bătrânii.

Persoană de contact: Pr. Pristavu Cosmin, tel: 0723.375.242.

2. Cabinetul medical „Sfântul Alexandru”

Str. Episcop Chesarie, nr. 9, sector 4, București. Oferă consultații gratuite și medicamente persoanelor aflate în imposibilitate financiară și copiilor orfani. Medicul Săracu Silvia Elena se deplasează atât la domiciliul pacienților, cât și la cei internați în

spitale.

Persoană de contact: Dr. Săracu Silvia Elena; tel/fax: 337.20.35.

3. Centrul medico-farmaceutic „Vasiliada”,

Mănăstirea Plumbuita, sector 2, București.

Funcționează în cadrul Mănăstirii Plumbuita. Eliberează gratuit medicamente și oferă asistență medicală persoanelor defavorizate.

Persoană de contact: Pr. Gabriel Grigorescu; tel: 0723.659.752.

4. Librăria „Vasiliada”, vis-à-vis de biserica veche Colțea. A

fost inaugurată în anul 2004 prin strădania deosebită a Prea Sfinției Sale Varsanufie Prahoveanul. Aflată în centrul Capitalei, oferă diverse materiale pe teme religioase. Este deservită de teologi, fondurile obținute fiind folosite pentru susținerea Centrului medico-farmaceutic „Vasiliada” - Plumbuita. La începutul anului 2005, în incinta librăriei a fost dată în folosință și o ceainărie. Persoana de contact: Pr. Gabriel Grigorescu; tel: 0723.659.752.

5. Atelierul de icoane pe sticlă „Pârvu Mutu”, str. Episcop Chesarie, nr. 9, sector 4, București. Funcționează cu trei asistenți sociali îndrumători. Beneficiarii sunt elevi talentați proveniți din medii defavorizate și nu numai. Persoană de contact: Cecilia Mujaș; tel: 337.20.35.

6. Biblioteca „Multimedia”, str. Episcop Chesarie, nr. 9, sector 4, București. „Multimedia” este utilată cu peste 350 de volume. Beneficiarii sunt din rândul elevilor, studenților, profesorilor de religie și alții. Persoană de contact: Mihnea Susan; tel: 337.20.35.

7. Așezământul de bătrâni „Pasărea” Mănăstirea Pasărea, jud. Ilfov. Funcționează într-o clădire din curtea mănăstirii Pasărea. Așezământul

adăpostește 40 de bătrâni cărora li se oferă trei mese pe zi, asistență medicală și activități educative. Persoană de contact: Maica Mateea Mariș; tel: 0723.294.239.

8. Căminul de bătrâni „Cristiana”, proiect coordonat de Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul. Căminul construit în incinta mănăstirii „Cristiana” a fost inaugurat în anul 2005. Dispune de camere care pot adăposti 50 de bătrâni. Persoană de contact: Maica Alexandra Juravle; tel. 4908280.

9. Centrul de voluntariat pentru asistență la domiciliu „Bunul Samarinean” Str. Episcop Chesarie nr.9, sector 4, București. În proiect este angrenat personalul Sectorului Social care alături de 10 voluntari sprijină 23 de persoane în vârstă, defavorizate social și cu dizabilități. Acestea sunt selectate după anumite criterii din cuprinsul unor parohii din București. Cei mai mulți voluntari sunt enoriași ai parohiei „Sf. Ștefan – Cuibul cu Barză, unde păstorește Pr. Daniel Benga. Persoane de contact: Pr. Nicolae Fieraru; tel: 0724.557.100. Maria Manda; tel: 0740.201.805.

10. „Abstinența” - este un program care se desfășoară din anul 2006 într-un spațiu amenajat la parterul Sectorului Social. De două ori pe săptămână se

organizează întâlniri cu persoanele dependente de alcool, bărbați și femei. Programul este coordonat de P.C. Preot Fieraru Nicolae, tel: 0724.557.100.

11. „Burse pentru săraci” – program inițiat în anul 2004 de Prea Sfințitul Varsanufie Prahoveanul. În anul 2005 au beneficiat de burse lunare 28 de elevi seminariști fără posibilități materiale. Acestea au fost oferite de 17 parohii din Protoieriiile Capitalei. Sumele oferite sunt cuprinse între 1.500.000 și 2.500.000 lei lunar.

12. „Și ei sunt chipul lui Dumnezeu”

- este un program care are ca scop oferirea unui suport spiritual și de asistență socială prin implicarea unui preot în domeniul de asistare a tinerilor toxicodepenți care beneficiază de asistență spitalicească în secțiile de adicție ale Spitalului „Belvedere” din București, aflați în regim intern și în tratament ambulatoriu. În acest program Biserica este reprezentată de P.C. Preot Iulian Scarlat din cadrul Sectorului Social-Caritate care se întâlnește de două ori pe săptămână cu toxicodepenții la centru sau la casele lor.

Adresă: Spitalul Belvedere, București.
Persoană de contact: Pr. Iulian Scarlat;
tel: 0726.242.727.

13. Centrul de servicii al Sectorul Social din cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor

Centrul a fost pus în funcționare la începutul anului 2005. Este dotat cu mobilier, 12 de calculatoare și aparat de copiere. Beneficiază de cursuri de operare PC și utilizare Internet 37 de copii din Centrul de Plasament „Sfinții Petru și Pavel” și din familii sărace. Până la găsirea unui profesor permanent, cursurile sunt ținute de Pr. Nicolae Pușcaș, asistent social Ruxandra Ionescu și un profesor voluntar.

Adresă: Intrarea Patriarhiei nr. 5, Sector 4, București.

Persoană de contact: Pr. Nicolae Pușcaș, tel: 337.20.35.

14. Programul de prevenire HIV Sida și a violenței în familie - pe baza unui parteneriat aprobat de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, Sectorul Social-Caritate, în colaborare cu Fundația Internațională pentru Caritate Creștin-Ortodoxă (IOCC), desfășoară în parohiile Arhiepiscopiei Bucureștilor, un program de informare asupra prevenirii HIV Sida și a violenței în familie.

Adresa: Str. Episcop Chesarie nr. 9, sector 4, București

Persoană de contact: Sectorul Social, tel. 337.20.35;

15. Centrul pentru comunitatea surzilor desfășurat în cadrul mănăstirii Radu Vodă, oferă servicii religioase – în limbaj mimico-gestual – pentru membrii acestei comunități.
Adresa: Mănăstirea Radu Vodă,

București

Coordonator: P.C. Pr. Preoteasa

Victor, tel. 0724.465.078.

16. Centrul de zi „Sfântul Nicolae” din Comuna Chiajna, Jud. Ilfov,

funcționează în două săli de clasă foarte bine amenajate, beneficiind și de o bibliotecă, aparate audio-video, calculatoare, ș.a. În cursul lunii mai s-a primit o donație constând în 3 calculatoare și un retroproiector. Aici sunt asistați 50 de copii provenind din familii defavorizate. Activitatea este coordonată de asistentul social al Protoieriei Ilfov, Gabriela Mihăilă.

Adresă: comuna Chiajna, Ilfov(școala generală din localitate)

Persoană de contact: asistent social Maria Manda, tel: 337.20.35

17. Centrul de medicină paliativă „Sfântul Nectarie” aflat în str.

Laurențiu Claudiu nr. 53, sector 2, a fost deschis în primăvara anului 2006 printr-o colaborare cu Primăria Sector 2 și Fundația „The Muriel Bol Mission to Romania”. Centrul oferă îngrijiri de tip paliativ pentru 8 persoane adulte aflate în faze avansate sau terminale ale unor boli incurabile, constând în creșterea calității vieții acestora printr-un complex de îngrijiri medicale și spirituale constând în tratamentul durerii fizice și al suferinței cauzate de boală.

Persoană de contact: Adriana Căruntu; tel: 250.09.18

18. Cabinetul Stomatologic „Sf.

Pantelimon” este aflat în incinta sediului Sectorului Social din str. Episcop Chesarie nr.9. Este utilat conform tuturor normelor sanitare în vigoare și dispune de două scaune stomatologice și va fi deservit de 4 medici specialiști. Deschis la sfârșitul anului 2006, oferă asistență stomatologică gratuită cazurilor sociale aflate în evidența sectorului. Cabinetul va funcționa din anul 2007 pe baza unui program de finanțare a Casei de Asigurări de Sănătate București și din sponsorizări. Responsabil: Dr. Ruxandra Popescu

19. Atelierul de Croitorie din cadrul programului „Casa Barnabas” din

Str. Episcop Chesarie 9, a fost inițiat la începutul anului 2006 și este destinat tinerelor fete din centrele de plasament sau rezidențiale în vederea dobândirii unor deprinderi în lucrul pe mașini de cusut. Elevele sunt instruite de un profesor cu calificare în croitorie. La finalul cursului primesc diplome de recunoaștere a calificării lor, în urma susținerii unui examen practic. Finanțarea acestui program a fost posibilă prin donații din partea Asociației Copte „Sfântul Mina”. Responsabil: As. Soc. Maria Manda

20. Programul de ajutor alimentar

„Sf. Mina” este derulat de Sectorul Social în colaborare cu Asociația Coptă „Sf. Mina”, program prin care cei 51 de neficiari au primit ajutoare

alimentare lunare consistente. Bugetul programului este de 24.480 lei.

Responsabil: As. Soc. Maria Manda

21. Programul de ajutor alimente și medicamente „Sorin Voicu” prin care apx. 120 de persoane au beneficiat de pachete alimentare și medicamente.

Buget: 6000 lei.

Responsabil: Maria Manda

Programele parohiale

CANTINE SOCIALE

1. Cantina socială „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din parohia

Ghencea I, București, este amenajată

într-o clădire cu un etaj și demisol.

De serviciile cantinei beneficiază

140 de copii și adulți, de cinci ori pe săptămână. Coordonator: Pr. Stanciu

Ștefan, tel: 411.52.91.

Adresă: Bd. Ghencea, nr. 41, Sector 6.

2. Cantina socială „Sfântul Apostol Andrei”

Prin grija P.C. Preot Bondar Ioan, în cantina parohială sunt hrănite de trei ori pe săptămână 70 de persoane.

Adresă: Șoseaua Chitilei 138, Sector 1, București

Persoană de contact: Pr. Bondar

Simion, tel: 667.41.15.

3. Cantina pentru săraci „Izvorul Tămăduirii” din Comuna Roșu

În clădirea cu subsol, parter și etaj beneficiază de hrană caldă de șase ori pe săptămână un număr de 10 persoane, iar la sărbători 150 de persoane.

Adresă: Comuna Roșu, județ Ilfov.

Coordonator: Pr. Ciucă Ion; tel. 0744.540.374.

4. Cantina săracilor „Miron Patriarhul” din parohia Sfânta Maria

Prin grija P.C. Preot Ion Șurubaru se oferă hrană caldă de patru ori pe săptămână unui număr de 40 de persoane.

Adresă: Str. Miron Patriarhul 1

Persoană de contact: Pr. Șurubaru Ion; tel: 0722.252.483.

5. Cantina „Sfântul Silvestru”,

București, se află într-o clădire de lângă biserica Sfântul Silvestru. Beneficiarii, în număr de 40, primesc hrană caldă în fiecare duminică.

Adresă: Str. Silvestru, nr. 36, Sector 2.

Persoană de contact: Pr. Bordașiu Nicolae, tel: 610.50.27.

6. Cantina socială „Sfântul Ilie” din parohia „Sf. Nicolae” Băicoi II

- acordă și hrană caldă și hrană rece, o dată pe lună, unui număr de 80 de beneficiari proveniți din rândul categoriilor defavorizate. Prin sânguința

P.C. Preot Andrei Constantin cantina funcționează într-o clădire aflată în curtea bisericii. Adresă: comuna Băicoi, județul Prahova.

7. *Cantina socială „Cuvioasa*

Parascheva” din Parohia Cotroceni

Aici sunt hrănite 50 de persoane din categoriile defavorizate ale parohiei. Clădirea este formată din 5 încăperi. Adresă: Str. Drumul Sării, nr.119, Sector 6.

Coordonator: P.C. Pr. Paroh Enache Sibianu; tel: 413.86.85.

8. *Parohia „Bumbăcari”- cantina*

socială oferă hrană caldă și rece de șapte ori pe lună unui număr de 10 persoane, aflate într-o situație socială foarte grea. Programul se desfășoară într-una din încăperile casei parohiale. Coordonator: P.C. Pr. Săsăreanu Ioan; tel. 0723219124.

9. *Parohia Brănești* a finalizat

construirea unui așezământ social clădit în curtea bisericii, în care vor funcționa o cantină socială, un centru și o bibliotecă religioasă.

Adresă: comuna Brănești, județul Ilfov. Coordonator P.C. Pr. Petrescu Mihai, tel. 0722398838.

10. *Parohia „Nicolae Bălcescu”*

- *cantină socială* - săptămânal și cu ocazia oricărei sărbători oferă hrană caldă și rece la 20 de copii. Același număr de copii la începutul fiecărui an școlar primește rechizite și

îmbrăcăminte.

Adresă: comuna Nicolae Bălcescu, județul Ilfov.

Coordonator: P.C. Pr. Ungureanu Dănuț, tel. 0744676778.

11. *Parohia „Căldăraru”*- cantina socială oferă hrană caldă unui număr de 45 de persoane de două ori pe săptămână într-una din încăperile casei parohiale. Se fac vizite la penitenciare de patru ori pe an cu diverse daruri. Adresă: comuna Căldăraru, județul Ilfov.

Coordonator: P.C. Pr. Guțea Vasile, tel. 0722422662.

12. *Parohia „Cernica”* - în trapeza care este situată în curtea bisericii se oferă de trei ori pe săptămână hrană caldă și rece la 12 persoane.

Adresă: comuna Cernica, județul Ilfov. Coordonator: P.C. Pr. Melinte Grigore, tel. 0722569178.

13. *Parohia „Ștefănești de Sus”* - în fiecare duminică, în trapeza din curtea bisericii se oferă hrană caldă unui număr de 25 de persoane aflate într-un grad mare de sărăcie.

Adresă: comuna Ștefănești de Sus, județul Ilfov.

Coordonator: P.C. Pr. Matache Marcel, tel. 0722758896.

14. *Parohia „Pantelimon”* – într-una din încăperile aferente bisericii, o dată pe săptămână se oferă hrană caldă unui număr de 30 de persoane.

Afresă: comuna Pantelimon, județul Ilfov.

Coordonator: P.C. Pr. Tănăsioiu Adrian, tel. 0722935801.

15. Parohia „Clinceni - într-o trapeză aflată în incinta bisericii se oferă hrană caldă o dată pe lună - unui număr de 30 de persoane.

Adresă: comuna Clinceni, județul Ilfov.

Coordonator: P.C. Pr. Gheorghe Gheorghe, tel. 0722733411.

16. Parohia „Pipera” - o dată pe săptămână oferă hrană caldă la 12 persoane în trapeza bisericii.

Coordonator: P.C. Ilinca Vasile, tel. 0722761460.

17. Parohia „Precupeții Vechi”

- la cantina Căminului de bătrâni aflat în incinta bisericii sunt hrăniți cu mâncare caldă - de cinci ori pe săptămână - 30 de săraci. Adresă: Str. Toamnei, nr. 92, Sector 3, București.

Coordonator: P.C. Pr. Tudor Gheorghe, te. 0744.144. 385.

18. Parohia „Uniunea Voluntari” - cantină socială - desfășoară un

program social care constă în oferirea lunară de hrană caldă unui număr de 100 de persoane (în prima zi de miercuri a fiecărei luni), iar pe perioada iernii hrană rece constând din pachete alimentare oferite aceluiași număr de beneficiari.

Coordonator: Zamfir Vasile, tel. 0722738344.

19. Parohia Sapienței - Curtea bisericii are o trapeză unde primesc zilnic hrană caldă 15 bătrâni cu situație materială precară. Hrana este preparată chiar de aceștia. Finanțarea proiectului este realizată de alți credincioși ai parohiei. Adresa: Str. Sapienței, Sect. 5, Coordnator: P.C. Pr. Cojoc Marin, tel: 336.82.35.

20. Parohia „Înălțarea Sfintei Cruci” oferă o masă caldă săptămânal unui număr de 30 de persoane. Activitatea se desfășoară într-una dintre anexele bisericii.

Adresă: Str. Sld. Stelian Mihale nr. 14-20, sector 3

Coordonator: P.C. Pr. Ilie Costescu; tel: 0722.323.257.

Programe de ajutor alimentar

1. *Parohia „Pogorârea Sfântului Dub”- Titan - „Hrană pentru săraci”* - 10 familii sărace din parohie beneficiază de hrană caldă și rece, transportată la domiciliul acestora de femeile din Comitetul bisericii, o dată pe zi. Hrana este oferită de trei restaurante din cuprinsul parohiei.
Adresă: Str. Liviu Rebreanu – Parc Titan, Sector 3, București.
Persoană de contact: Pr. Niculcea Adrian; tel: 0721.370.395.
2. *Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei” „Hrană caldă la domiciliu”* - 7 persoane primesc la domiciliu hrană de trei ori pe săptămână. Mâncarea este pregătită la cantina socială „Dacia”.
Adresă: Str. Icoanei, nr. 12, București.
Persoană de contact: Pr. Popescu Ion; tel: 0744.317.248.
3. *Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei” Serviciu comunitar pentru copil, familie, bătrâni* – 65 de familii și 30 beneficiari individuali primesc lunar ajutoare alimentare, consiliere de specialitate, educație religioasă, intervenții pedagogice pentru prevenirea abandonului școlar etc.
Adresă: Str. Icoanei, nr. 12, București.
Persoană de contact: Pr. Popescu Ion; tel: 0744.317.248.
4. *Parohia Sf. Antonie cel Mare cu hramul „Sf. Nicolae”; „Darul Sfântului Nicolae”* - 70 de familii defavorizate din parohie primesc hrană la pachet în valoare de 60 lei, o dată pe lună. Deseori primesc și hrană caldă.
Adresă: Str. Jean Steriadi, nr. 19 A, Sector 3, București.
Persoană de contact: Pr. Goga Daniel; tel: 0744.643.033.
5. *Protoieria Ploiești, parohia „Înălțarea Domnului” desfășoară activitatea filantropică „Dăruind vei dobândi”* - prin care acordă hrană, îmbrăcăminte, rechizite școlare persoanelor defavorizate din cuprinsul parohiei, prin colecte sau prin ajutorul unor oameni bogați. Aceasta se întâmplă ori de câte ori este nevoie. Astfel, prin P.C. Diacon Băzavan Claudiu se încearcă susținerea constantă a persoanelor care traversează o perioadă de criză. Adresă: Ploiești, județ Prahova.
6. *Parohia „Sfânta Vineri Nouă”* - 50 de enoriași primesc lunar un pachet alimentar în valoare de 200.000 lei. Parohia ajută în mod regulat cu alimente, rechizite și îmbrăcăminte, 4 copii orfani. 20 de enoriași primesc hrană caldă o dată pe săptămână.
Adresă: Bd. Nicolae Titulescu 157, sect.1
Persoană de contact: Pr. Fotescu Valentin, tel: 0722.509.461.

7. Parohia „Sfântul Andrei Parva”
desfășoară un proiect prin care oferă lunar pachete alimentare unui număr de 40 de persoane.

Adresă: Aleea Parva, nr. 18, Sector 6, București.

Persoană de contact Pr. Popescu Nicolae; tel. 777.68.14.

8. Biserica „Sfinții Chiril și Metodie” (Universitatea de Agronomie) - oferă hrană caldă o dată pe săptămână unui număr de 50 de persoane fără adăpost sau cu alte probleme sociale.

Susținerea acestui program se realizează din fonduri proprii și din donații.

Biserica are în construcție o trapeză din cărămidă foarte încăpătoare.

Adresă: Universitatea de Agronomie din București.

Coordonatori: P.C. Pr. Mihăilă Victor – 0722702209; P.C. Pr. Claudiu Mihai 0744345475.

9. Parohia „Cărămidarii de Jos” – oferă lunar haine și pachete alimentare bătrânilor de la Centrul Social „Sfântul Vasile” (fost Radu Vodă), precum și obiecte de colportaj. Acest program se desfășoară de către parohie de 11 ani.

Adresă: Str. Piscului, nr. 3, Sector 4, București.

Coordonator: P.C. Pr. Badea Dănuș; tel. 3230677; 0722240597.

10. Parohia „Acoperământul Maicii Domnului” – la praznicile împăratești și la alte sărbători ortodoxe, un număr de 50 de persoane primesc hrană caldă

și rece.

Adresă: Str. Priseaca Dornei, nr. 2, Sector 3, București.

Coordonator: P.C. Pr. Stavără Mihai, tel. 3406150, 0722272180.

11. Parohia „Belu Pieptănari” – îngrijește permanent cu hrană caldă și rece, rechizite și asistență medicală unor familii nevoiaș.

Adresă: Str. Ostrovului, nr. 11, Sector 5, București.

Coordonator: P.C. Pr. Rădiță Ionel; tel. 3357720; 0724347578.

12. Parohia „Dobroteasa” – sunt îngrijite la domiciliu șase familii, li se oferă pachete alimentare și

medicamente. Adresă: Str. Mircea Vodă, nr. 101 A, Sector 3, București.

Coordonator: P.C. Pr. Sima Gheorghe, tel. 3369662, 0722226621.

13. Parohia „Sfântul Gheorghe - Grivița” – oferă lunar pachete alimentare, îmbrăcăminte și ajutoare financiare unui număr de cinci studenți. Pentru bunul lor mers, două parohii sărace au primit din partea bisericii ajutor financiar consistent.

Adresă: Calea Griviței nr. 218, Sector 1, București.

Coordonator: P.C. Pr. Dumitru Găină, tel. 667.18.69.

14. Parohia „Dudești Cioplea I” - oferă lunar la domiciliul a 13 familii hrană și îmbrăcăminte; oferă lunar ajutoare financiare (burse) unui număr de 8

studenți, iar patru familii primesc ajutoare bănești și pachete alimentare. Adresă: Str. Ticuși, nr. 1, Sector 3, București.
Coordonator: P.C. Pr. Tulpan Constantin, tel. 2300457, 0722246531.

15. Parohia „Eroilor Martiri”

– trimestrial se merge la Centrul „PRO VITA” din Valea Plopului cu îmbrăcăminte și pachete alimentare pentru cei 200 de copii; de două ori pe an sunt oferite pachete alimentare la Căminele de bătrâni „Doi Cocoși” și nr. 10 din București.
Adresă: Calea Șerban Vodă, nr. 233-235, Sector 4, București.
Coordonator: P.C. Pr. Lăcătușu Marius; tel. 0722650108.

16. Parohia „Buna Vestire Belu”. La sărbători se dăruiesc pachete alimentare a peste 300 de persoane și hrană caldă unui număr de 70 de beneficiari.
Adresă: Șoseaua Giurgiului, nr. 29 A, Sector 4, București.
Coordonator: P.C. Pr. Bărâcă Aurel; tel. 0723912110.

17. Spitalul Clinic de Obstretică și Ginecologie „Gheorghe Polizu” - oferă săptămânal 50 de pachete alimentare pentru tot atâtea persoane cu probleme social-medice.
Adresă: Bd. Gheorghe Polizu, nr. 38-52, Sector 1.
Coordonator: P.C. Pr. Gheorghe Florin; tel. 0721842789.

Centre de zi

1. Parohia „Pogorârea Sfântului Dub”-Titan „Centrul de zi Titan” se desfășoară în incinta locașului sfânt în spații special amenajate. Centrul este dotat cu 10 calculatoare, bibliotecă ș.a.. Cei peste 100 de copii primesc instrucție școlară suplimentară de la profesori voluntari.
Adresă: Str. Liviu Rebreanu – Parc Titan, Sector 3, București.
Persoană de contact: P.C. Pr. Niculcea Adrian; tel: 0721.370.395.

2. Centrul de zi „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din parohia Ghencea I” - acordă asistență socială și spirituală unui număr de 40 de

elevi, proveniți din școlile aflate pe raza parohiei, având drept scop prevenirea abandonului școlar. Centrul funcționează în colaborare cu Fundația „Principesa Margareta”, P.C. Preot Stanciu Ștefan fiind coordonatorul acestuia. Sediul se află la subsolul cantinei sociale. Adresă: Bd. Ghencea, nr. 41, Sector 6, București.
Persoană de contact: Pr. Stanciu Ștefan; tel: 411.52.91.

3. Centrul de zi „Costeasca”. De două ori pe săptămână, 10 elevi neajutorați din parohie sunt primiți într-una dintre încăperile casei parohiale

pentru a fi ajutați de profesori voluntari la întocmirea temelor. Un număr de 30 de copii sunt înscriși în cercul de pictură pe sticlă ce se desfășoară în cadrul programului intitulat „Arta icoanei”, coordonat de profesor voluntar Corina Constantin. Coordonator: P.C. Pr. Toader Dan; tel. 0727090496.

4. Centrul de zi „Sfântul Fanurie” din parohia Mihai Bravu - funcționează prin grija P.C. Preot Cristian Popa și se adresează tuturor tinerilor din parohie care doresc să primească instrucție extrașcolară. Este frecventat de 35 de copii și este dotat cu bibliotecă, icoane, cărți religioase, calculatoare ș.a.
Adresă: Str. Cerceluși, nr. 29, Sector 3, București. Persoană de contact: Pr. Popa Cristian; tel: 0723.217.720.

5. Centrul de zi „Dăruind vei dobândi” de la Spitalul Clinic de Urgențe pentru Copii - Grigore Alexandrescu. Funcționează la subsolul bisericii construită în incinta spitalului prin osârdia P.C. Preot Tudorel Peiu. Aici se desfășoară un program cu caracter social-misionar adresat tuturor pacienților internați în spital, dar și celor veniți din afara acestuia. Este frecventat de 150 de copii anual. Centrul este dotat cu calculatoare, bibliotecă ș.a.
Adresă: Spitalul de Copii „Grigore Alexandrescu”, București.
Persoană de contact: Pr. Peiu Tudorel;

tel: 0744.346.676.

6. Centrul de zi „Acoperământul Maicii Domnului” din parohia Șerban Vodă - acordă asistență social-educativă prin programe de pregătire extrașcolară, interactive și de recreere într-un cadru supravegheat. Se adresează unui număr de 50 de elevi proveniți din școlile generale nr. 109 și 110 aflate pe raza parohiei. Programul funcționează în două încăperi din cancelaria parohială, P.C. Preot Dinu Pompiliu fiind coordonatorul acestei activități.
Adresă: Str. Petre Țuțea, nr. 1, Sector 4, București.
Persoană de contact: Pr. Dinu Pompiliu; tel: 0722.342.291.

7. Spitalul Budimex – Spitalul de Copii Marie Curie. Lângă capela „Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Stelian” funcționează așezământul social „Sfinții Martiri Brâncoveni”, cu sediul în Școala generală nr. 111 „George Bacovia”(un hol și două încăperi). Aici funcționează un centru de zi cu 50 de copii săraci. Centrul dispune de 10 calculatoare și alte utilități necesare desfășurării programului. Profesorii sunt voluntari. Susținerea proiectului se face din fondurile capelei și a unor sponsori.
Adresă: Bd. Constantin Brâncoveanu, nr. 20, Sector 4.
Coordonator: P.C. Pr. Smuc Daniel, tel. 6863448.

8. Centru de zi - Parohia Apărătorii Patriei II

Profesori voluntari oferă unui număr de 20 de copii meditații gratuite la limba și literatura română în sfânta biserică.

Coordonator: prof. Alina Dumitrescu și P.C. Preot Ușă Mircea, tel: 0744185581

9. Centru de zi - Parohia „Înălțarea Sfintei Cruci” acordă asistență social-educativă prin programe de pregătire extrașcolară unui număr de 60 de copii. Activitatea se desfășoară de două ori pe săptămână sub îndrumarea mai multor profesori voluntari într-una din anexele bisericii.

Coordonator: P.C. Preot paroh Costescu Ilie; Tel: 0722.323.257.

Cabinete medicale

1. Parohia „Pogorârea Sfântului Dub”-Titan. Cabinetul medical „Titan”

- funcționează într-un apartament din parohie și este dotat cu aparatură medicală performantă. De serviciile cabinetului beneficiază orice persoană defavorizată.

Adresă: Str. Liviu Rebreanu – Parc Titan, Sector 3, București.

Persoană de contact: Pr. Niculcea Adrian; tel: 0721.370.395.

2. Cabinetul medical „Sfântul Spiridon” din parohia Ghencea I, vine

în întâmpinarea nevoilor persoanelor care nu pot beneficia de asistență medicală datorită faptului că nu cotizează la sistemul de asigurări sociale de sănătate, precum și a celor care au venituri insuficiente. Sediul cabinetului se află la etajul 1 în clădirea cantinei și este deservit de un medic și un asistent care fac voluntariat. Aceștia consultă pacienții ori de câte ori este nevoie. Îndrumătorul acestui proiect este P.C.

Preot Stanciu.

Adresă: Bd. Ghencea, nr. 41, Sector 6, București.

Persoană de contact: Pr. Stanciu Ștefan; tel: 411.52.91.

3. Cabinetul medical „Sf. Antonie” - Colentina din parohia „Sf. Antonie”

- Colentina - vine în întâmpinarea nevoilor familiilor cu venituri insuficiente și a celor care nu pot beneficia de asistență medicală din cauza necotizării la sistemul de asigurări sociale de sănătate. Se oferă săptămânal consultații de către un medic generalist, un medic pediatru și un medic stomatolog. Cei trei medici fac parte din familia P.C. Preot Cristescu Mihai, care au rânduit ca aceste consultații să fie date în casa parohială.

Adresă: Str. Trei Scaune, nr. 20, Sector 2, București.

Persoană de contact: Pr. Cristescu Mihai; tel. 0722.308.335.

4. *Cabinetul medical „Sfinții Cosma și Damian” din Parohia Tudor*

Vladimirescu I, oferă consultații gratuite și deseori medicamente persoanelor defavorizate din cadrul parohiei. P.C. Diacon Cezar Dumitrașcu (licențiat în teologie și medicină) rezolvă cazurile într-una dintre încăperile casei parohiale aflate în curtea bisericii și la dispensarul Mihai Bravu, unde P.C. Diacon Cezar Dumitrașcu este medic de familie. Săptămânal sunt consultate aproximativ 30 de persoane.

Adresă: Str. Mărgeanului, nr. 2, Sector 5, București.

Persoană de contact: P.C. Diacon Cezar Dumitrașcu; tel: 0724.386.690; 648.32.61.

5. *Parohia Sapienței*. Într-una din camerele casei parohiale funcționează un cabinet medical, deservit de Dna. Preoteasă Cojoc, medic de medicină generală, care acordă asistență medicală gratuită enoriașilor cu dificultăți materiale.

Coordonator: P.C. Pr. Cojoc Marin, Str. Sapienței, Sect. 5, tel: 336.82.35.

6. *Parohia Apărătorii Patriei II* - „Cabinet medical comunitar” este primul cabinet medical comunitar din sectorul 4 în colaborare cu parohia. Își desfășoară activitatea într-o încăpere din curtea bisericii, amenajată cu dotările necesare funcționării unui cabinet medical de medicină de familie. *Colaborare*: Primăria Sector 4

și Asociația Medicilor de Familie din București – Samusocial din România. Servicii oferite: consultații gratuite și în cazuri sociale grave, eliberarea de rețete. *Personalul care oferă serviciile*: dr. Cătălin Chiurciu, medic specialist de medicină generală, delegat voluntar de Asociația Medicilor de Familie din București. Beneficiari: persoane defavorizate fără adăpost, atât din parohie cât și din alte locuri din București, cu posibilități financiare reduse.

Coordonator: Pr. Mircea Uță; tel. 0744.185581.

Adresă: str. Lunca Bârzești nr. 3, Sector 4.

7. *Cabinetul medical „Samaritenul milostiv” din Parohia Înălțarea Sfintei Cruci*

– având profil oftalmologic își desfășoară activitatea în două dintre încăperile centrului social al parohiei, aflat în incinta bisericii. Anul acesta au primit consultații peste 2000 de persoane defavorizate. Acestea au beneficiat de rețete gratuite, iar o parte dintre ele de intervenții chirurgicale gratuite la o policlinică acreditată care își desfășoară activitatea sub conducerea doamnei doctor, preoteasa Costescu Ioana.

Adresa: str. Soldat Stelian Mihale nr. 14-20, sector 3 – București.

Coordonator: medic oftalmolog Costescu Ioana; tel: 0722.323.257.; 324.79.38.

8. *Așezământul Bisericesc Medico - Farmaceutic Vasiliada - Filiala Ploiești*

își desfășoară activitatea cu Înalta binecuvântare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, într-una din clădirile aflate în incinta bisericii parohiale Sf. Apostoli Petru și Pavel. Cabinetul medical asigură săptămânal persoanelor nevoiașe asistență medicală gratuită. Aceasta este acordată de doi medici din cadrul Asociație de Sprijin și Binefacere a Clinicii Medi – Urg - Ploiești, și prin directorul acesteia dr. Cristian Anton

Vintilescu. Au fost consultate gratuit peste trei sute de persoane defavorizate. De asemenea, Așezământul distribuie medicamente gratuit, oferă lunar alimente pentru 50 de bătrâni și pune la dispoziția tinerilor o bibliotecă cu peste 1800 de volume de teologie și literatură. Adresa: str. Matei Basarab, nr. 63, Ploiești, jud. Prahova. Coordonator: Diacon Pârlea Augustin; tel. 0766.259.835

Locuințe protejate

1. *Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei”.*

Casa protejată „Sfânta Parascheva” - 3 tineri nevătători și un bătrân rămas singur sunt adăpostiți într-un apartament al parohiei beneficiind săptămânal și de ajutor material, consiliere, educație religioasă etc.

2. *Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei”. Casa protejată*

- 5 copii provenind din centre de plasament sunt îngrijiți de o „mamă socială” într-un apartament din parohie. Copiii lor li s-au cumpărat rechizite și îmbrăcăminte pentru noul an școlar. Programul este sponsorizat de un cetățean spaniol.

Adresă: Str. Icoanei, nr. 12, București. Persoană de contact: Pr. Popescu Ion; tel: 0744.317.248.

3. *Parohia Doamnei prin intermediul Fundației „Sf. Elefterie”* îngrijește

trei tineri cazați într-un apartament unde își desfășoară activitatea și staful fundației, în Bd. Elisabeta nr. 25, et. 1, ap. 9 (lângă parcul Cișmigiu). Aceștia primesc asistență medico-socială și pedagogică, fiind supravegheați de doi asistenți sociali și un pedagog.

Coordonator: P.C. Pr. Teodor Crășmariu, tel: 314.49.10 și Ana Michaela Groza, tel: 0723.303.416.

4. *„Așezământul Social Patriarhul Justinian Marina”, Parohia Pajura.*

Funcționează într-o clădire pusă la dispoziție de P.C. Pr. Vasile Ailioaei din parohia Podanu și oferă 7 camere individuale, bibliotecă, cantină socială, cabinet medical, centru de zi și altele. Aici se oferă protecție și asistență socială, juridică, psihologică, medicală și religioasă unui număr de 21 de mame și 63 de copii, victime ale violenței în familie.

Persoana de contact: Monica Alexandru, Str. Pajura, nr. 3-5, Sector 1, tel: 0744.274.462.

5. Parohia „Apărătorii Patriei I”

– cazează gratuit în casa parohială o bătrână căreia îi oferă îmbrăcăminte, hrană caldă, îngrijire medicală ș.a.. Trimestrial oferă rechizite și îmbrăcăminte unui număr de 8 copii săraci.

Adresă: Str. Panselor nr. 2, Sector 4, București.

Coordonator: P.C. Pr. Mititeanu Fabian, tel. 619.1139, 0722327398.

6. Parohia „Bărbătescu Vechi” –

cazează gratuit în casa parohială patru bătrâni și două familii cu copii cărora li se oferă hrană caldă, asistență medicală ș.a.

Adresă: Str. Bărbătescu Vechi, nr. nr.1, Sector 5, București.

Coordonator: P.C. Pr. Dragotă Vasile, tel. 3350162, 0721067642.

7. Parohia „Dobroteasa” are spre îngrijire nouă copii ai străzii care locuiesc într-o încăpere aflată la mică distanță de biserică

Adresă: Str. Mircea Vodă, nr. 101 A, Sector 3, București.

Coordonator: P.C. Pr. Sima Gheorghe, tel. 3369662, 0722226621.

8. Parohia Valea Plopului – Complexul social pentru copii

– PRO VITA, Valea Plopului are ca beneficiari peste 200 de copii și familii. Centrul maternal mai adăpostește și 10 tinere mame împreună cu copiii lor nou-născuți. Tinerele beneficiază de consiliere și sprijin în perioada prenatală și postnatală.

Adresă: str. Nicolae Iorga nr. 72, Vălenii de Munte (Valea Plopului), Prahova.

Persoană de contact: tel: 0244.280.600; 0723.597.433.

Centre educaționale

1. Parohia „Pogorârea Sfântului

Dub”-Titan. „Rădăcini” - este un program în care peste 50 de copii învață despre tradițiile Bisericii noastre strămoșești. În cadrul aceluiași program se predă un curs special de desen cu profesor care are atestat în pictură.

Adresă: Str. Liviu Rebreanu – Parc Titan, Sector 3, București.

Persoană de contact: Pr. Niculcea Adrian; tel: 0721.370.395.

2. Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei”.

Programul „Micii misionari” - 75 de copii beneficiază de consiliere, activități educative, recreative, spirituale și caritabile. Programul este susținut de mai mulți parteneri din

țară și străinătate.

Adresă: Str. Icoanei, nr. 12, București.

Persoană de contact: Pr. Popescu Ion;
tel: 0744.317.248.

3. Parohia „Apărătorii Patriei II”, prin grija P.C. Preot Mircea Uță desfășoară în biserica „Adormirea Maicii Domnului” programul intitulat: „Școala de Duminică” - scopul întâlnirii este de a clarifica anumite noțiuni legate de biserică, de a comunica în vederea cunoașterii reciproce, de a fi alături de persoanele care sunt în suferință ș.a. La acest program participă 150 de persoane de toate vârstele.

Adresă: Șoseaua Olteniței, nr. 3, Sector 4, București.

Persoană de contact: Pr. Uță Mircea;
tel: 0744.185.581.

4. „Centrul de asistență comunitară pentru tineret – Sf. Nicolae” din Parohia „Hagiu” - desfășoară un program prin intermediul căruia 50 de tineri proveniți din centre

de plasament și din comunitatea „Hagiu”, sunt ajutați material și spiritual, oferindu-le și posibilitatea găsirii unui loc de muncă. Pentru buna desfășurare a acestui program P.C. Preot Valer Irimia colaborează cu câteva instituții private și de stat. Adresă: Str. Traian, nr.42, Sector 2, București.

Persoană de contact: Pr. Irimia Valer;
tel: 0724.564.433.

5. Parohia „Rahova I” oferă servicii integrate de asistență socială unui număr de 20 de familii. Programul se desfășoară în colaborare cu maicile comunitare de la mănăstirea Cristiana și cu călugărițele de la mănăstirea franciscană situată în parohie. Acestea li s-au indicat familiile defavorizate, acordându-li-se ulterior îngrijire medicală, socială, educațională ș.a.

Adresă: Str. Amurgului, nr. 39, Sector 5, București.

Coordonator: P.C. Pr. Șchiopu Iulian;
tel. 4562141.

Centre de îngrijire și asistență pentru vârstnici

1. Așezământul „Acoperământul Maicii Domnului” din parohia Precupeștii Vechi, București.

Cu osteneala P.C. Preot Tudor Gheorghe, a fost dat în folosință căminul de bătrâni construit în curtea bisericii, cu două etaje și un total de 8 dormitoare, având o capacitate de 18 persoane. Aici sunt cazate 18

persoane, preoți, preotese și laici de care nu mai are cine să se îngrijească. Au fost angajați 2 îngrijitori și un șofer / administrator.

Adresă: str. Toamnei nr. 92, Sector 2.

Persoană de contact: Pr. Tudor Gheorghe; tel: 0744.144.385.

Alte programe

1. Parohia „Pogorârea Sfântului Dub”-Titan, prin osteneala P.C.

Preot Niculcea Adrian, desfășoară următoarele activități caritativ-educative:

- „*Corul Titan*” - 10 copii sunt instruiți de un profesor de muzică în tainele muzicii psaltice și liniare. Programul se desfășoară în biserică.
 - „*Consultanța*” - este destinat persoanelor defavorizate din cuprinsul parohiei care au probleme de drept civil. Programul se desfășoară într-un spațiu special amenajat din sfânta biserică, de multe ori și la domiciliul asistatului.
 - „*Pelerinaje*” – Peste 300 de persoane au participat la pelerinaje efectuate în țară. În mănăstirile vizitate, pelerinilor li se oferă masa gratuit.
- Adresă: Str. Liviu Rebreanu – Parc Titan, Sector 3, București.
 Persoană de contact: Pr. Niculcea Adrian; tel: 0721.370.395.

2. Comitetul de binefacere „Icoana” din parohia „Biserica Icoanei” prin eforturile pline de nădejde ale P.C.

- Preot Popescu Ioan, desfășoară cele mai multe activități sociale, după cum urmează:
- *Adopții la distanță „Caritas”* - 12 copii proveniți din familii cu venituri reduse sunt susținuți cu alimente, îmbrăcăminte, rechizite ș.a., de câteva familii din Italia.
 - *Ajutoare școlare* - 130 de elevi

orfani sau săraci primesc rechizite și sunt trimiși în tabere și excursii. Primesc și instrucție școlară în Centrul de zi al bisericii.

- *Asistență medicală* - persoane în vârstă sau defavorizate beneficiază de asistență și îngrijire medicală, de medicamente gratuite, vizite și îngrijire la domiciliu.
 - *Pelerinaje* - categorii defavorizate din parohie și din celelalte activități sociale ale bisericii, beneficiază de pelerinaje în țară și în afara granițelor țării noastre. Sponsorii sunt firme cu profituri lunare.
 - *Așezământul social-creștin „Icoana”* (Clădire construită pe un teren din apropierea Mănăstirii Crasna, jud. Gorj.) Anual, copiii, vârstnici și persoane defavorizate sunt găzduiți aici în tabere de recreere.
- Adresă: Str. Icoanei, nr. 12, București.
 Persoană de contact: Pr. Popescu Ion; tel: 0744.317.248.

3. Parohia Sf. Antonie cel Mare cu hramul „Sf. Nicolae” - „Ocroțiți-i pe săraci” - program ce constă în donarea unor sume de bani persoanelor aflate în situații limită de sărăcie, de boală etc.

- Adresă: Str. Jean Steriadi, nr. 19 A, Sector 3, București.
 Persoană de contact: Pr. Goga Daniel; tel: 0744.643.033.

4. Parohia „Bărbătescu Nou” – susține permanent Grădinița nr. 253 cu rechizite și oferă cadouri de sărbători. S-au donat de către parohie o mașină de spălat și veselă. De puțin timp s-a renovat grădinița prin grija parohiei.

Adresă: Str. Cuțitul de Argint, nr 1, Sector 4, București.
Coordonator: P.C. Pr. Turcu Ion, tel. 3359814.

5. Parohia „Dobroteasa” – se acordă asistență socio-medicală unui număr de 10 bătrâni defavorizați; se oferă burse pentru trei studenți și altora cinci li se plătește cantina.

Adresă: Str. Mircea Vodă, nr. 101 A, Sector 3, București.
Coordonator: P.C. Pr. Sima Gheorghe, tel. 3369662, 0722226621.

6. Parohia „Buna Vestire Belu” – oferă lunar patru burse unor studenți ai Facultății de Teologie din București.

Adresă: Șoseaua Giurgiului, nr. 29 A, Sector 4, București.
Coordonator: P.C. Pr. Bărâcă Aurel, tel. 333090, 0723912110.

7. Parohia „Precupeții Vechi” – oferă săptămânal hrană rece la domiciliul a 30 de familii defavorizate din cuprinsul parohiei.

Adresă: Str. Toamnei, nr. 92, Sector 2, București.
Coordonator: P.C. Pr. Tudor Gheorghe, tel. 0744.144.385.

8. Parohia „Adormirea Maicii Domnului” - Titan II, desfășoară programul „Școala celor 12 pași”; scopul proiectului este obținerea abstenenței - în fața alcoolului - cu ajutorul rugăciunii și a comunicării.

Adresă: Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 21 A, Sector 3.
Coordonator: P.C. Pr. Fieraru Nicolae, tel. 0724.557.100.

9. Parohia Apărătorii Patriei II - Centrul pilot de consiliere gratuită, îndrumă beneficiarii în vederea obținerii drepturilor ce li se cuvin în condițiile legislației în vigoare, după cum urmează

- alocație de stat conform Legii 61;
- indemnizație pentru nou-născut conform Legii 416/2001;
- ajutor social conform Legii 416/2001;
- ajutor pentru persoanele vârstnice conform Legii 17/2000;
- Legea 519 pentru handicapați, Legea 343 - facilități pentru handicapați;

Personal calificat: asistent social Durlea Adrian, delegat de Primăria sectorului 4.
Beneficiari: persoane fără posibilități de informare și cu probleme sociale.
Colaborare: D.G.A.S.P.C. și Consiliul Local al sectorului 4.

Adresă: str. Lunca Bârzești nr. 3, sector 4.
Coordonator: Adrian Durlea, asistent social; tel. 0741.560.455, 684.37.12.

10. Parohia Apărătorii Patriei II program de consiliere juridică
Ofere servicii de consiliere juridică pentru toate tipurile de probleme

juridică.

Personal calificat: doi juriști voluntari din parohie.

Beneficiari: persoane defavorizate din parohie și nu numai.

Coordonator: jurist Gabriel Morodin

11. Parohia „Doamnei” - Protoieria III Capitală

Pe lângă această parohie își desfășoară activitatea *Fundația Română Creștin Ortodoxă „Sfântul Elefterie”*. Aceasta a fost înființată în anul 1991 la inițiativa d-lui Nicolae Ioan, diplomat inginer, enoriaș al parohiei. În același an a primit binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. Fundația și-a desfășurat activitățile sociale până în 1992. Au urmat trei ani de inactivitate datorită unor probleme obiective. Fundația s-a redeschis la data de 03.11.2005.

Fundația desfășoară două programe sociale:

A. Ajutorarea copiilor cu dificultăți materiale

- 120 de copii din București, din satul Șoldani, județul Călărași și din satul Râșca, județul Neamț, sunt ajutați o dată pe lună cu rechizite, haine, încălțăminte și alimente.

- trei copii ai străzii în vârstă de 18 ani primesc educație civică și morală din partea preotului parohiei și a asistenților care fac voluntariat în această fundație. Copiii sunt angrenați și ca persoane active în cadrul programului menționat și, de asemenea sunt incluși și în programele

de ajutorare. Sunt cazați la fundație.

B. Ajutorarea bătrânilor defavorizați - fundația are în grijă 10 bătrâni din București, cărora li se acordă îngrijire la domiciliu, asistență medicală și deseori hrană.

Sediu: Biserica Doamnei, Calea Victoriei 28, Sector 3, București.

Punct de lucru: B-dul Elisabeta nr. 25, et. 1, ap. 9

Servicii oferite: îngrijire la domiciliu și ajutor material.

Personal calificat: doi asistenți sociali voluntari și un pedagog.

Beneficiari: 120 de copii și 10 bătrâni defavorizați.

Finanțare: sponsorizări.

Coordonator: Ana Michaela Groza, vicepreședintele fundației tel. 0723.303.416; 313.45.95, fax 315.2709 și P.C. Pr. Toader Crâșmariu, tel. 314.49.10.

12. Parohia Costeasca: 16 familii sunt îngrijite la domiciliu de o parte din membrii Comitetului parohial și de voluntari din parohie. Serviciile oferite diferă de la caz la caz: îngrijire la domiciliu, procurarea medicamentelor, hrană și îmbrăcăminte ș.a..

13. Protoieria Ploiești susține în cadrul Penitenciarului Ploiești proiectul „Deținutul în ipostaza de model antiinfracțional”, prin implementarea căruia se urmărește prevenirea și combaterea infracționalității în rândul elevilor și tinerilor. Lunar

au loc întâlniri între tineri elevi ce trăiesc în medii cu risc infracțional și tineri deținuți, aceștia din urmă împărtășind experiența. Elevii au putut afla direct ce presupune o viață dincolo de gratii, în care libertatea își este îngădită și unde valorile știute de ei își schimbă sensul. Pentru deținuți este un bun exercițiu de sensibilizare, de cunoaștere, de conștientizare a propriilor acțiuni. Responsabil: Pr. Dinu Mihai

14. Protoieria Ploiești a încheiat un protocol de colaborare cu *Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Prahova* în scopul derulării unor activități comune pentru prevenirea și combaterea consumului de tutun, alcool și droguri în rândul tinerilor. Au fost organizate mai multe întâlniri între preoți și specialiști în domeniu, dorindu-se o mai mare implicare a preoților în consilierea familiilor care se confruntă cu această problemă. *Locul derulării proiectului:* Liceul de Poliție Ploiești *Data demarării proiectului:* aprilie 2006 *Responsabil:* Pr. Roșu Ioan *Coordonator:* Protoieru Pr. Gheorghe Lazăr

15. Proiectul educațional-recreativ „*Un zâmbet de copil*” de care beneficiază pacienții *Spitalului de Pediatrie Ploiești*, scopul acestuia fiind crearea unei alternative utile de petrecere a timpului neafectat investigațiilor medicale pentru copiii școlari și preșcolari internați la acest

spital. Persoanele implicate în derularea acestui proiect sunt: asistent social Joița Gianina și trei voluntare specializate în domeniul psihopedagogiei școlare. *Data demarării proiectului:* februarie 2006 *Coordonator:* Protoieru Pr. Gheorghe Lazăr *Responsabil:* As. soc. Gianina Joița

16. Un alt proiect social în care este implicată Protoieria Ploiești este „**Sf. Nectarie**”, ce include între beneficiari tinere suferinde de cancer. Prin vizite la domiciliul acestora asistentul social identifică problemele de natură socială cu care se confruntă aceste persoane și le acordă sprijin material necesar în astfel de situații. Sprijinul acordat este obținut din donațiile unor credincioși sau ale preoților în parohiile cărora locuiesc persoanele respective. Pe lângă suportul financiar, este important și suportul duhovnicesc pe care tinerele îl primesc prin aceste vizite. Susținerea morală este de multe ori mai folositoare pentru ele, căci o mare parte a timpului sunt nevoite să-l petreacă în casă, în singurătate. Crearea unui grup de suport pentru aceste persoane este unul dintre obiectivele prioritare ale proiectului. *Data demarării proiectului:* martie 2006 *Coordonator:* Protoieru Pr. Gheorghe Lazăr. *Responsabil:* As.soc. Gianina Joița

17. În Parohia Sf. Voievozi din Ploiești, Părintele Protoieru Pr

Gheorghe Lazăr coordonează proiectele sociale: „*Pentru bătrânii noștri*”- oferirea zilnică a pâinii și acordarea unui ajutor financiar lunar pentru bătrânii nedeplasabili aflați în evidența ASUR (Asociația Solidarității Umane din România), un ONG care are sediul în parohia Sf. Voievozi.

Beneficiari : 10 persoane vârstnice ptr. programul alimentar și 50 de persoane vârstnice pentru consultații gratuite la cabinetul social medical „Sf. Fecioară Maria” al ASUR, de două ori pe săptămână. **Data demarării proiectului:** 1999

b) „Aproape de semeni” – își propune sprijinirea unui număr de 10 bătrâni cu venituri foarte mici din parohie, prin oferirea săptămânală a unor pachete cu alimente ce sunt distribuite la domiciliu de către voluntari. De asemenea, săptămânal un asistent social se deplasează la domiciliul vârstnicilor incluși în program, se informează cu privire la problemele cu care se confruntă,

acordând, după caz, consiliere. În cadrul programului prioritară este comunicarea cu vârstnicii, în acest scop purtându-se discuții săptămânale cu ei cu prilejul distribuirii pachetelor alimentare.

18. În parohia *Sf. Gheorghe, Puchenii Mari*, începând din luna iulie se derulează proiectul social educativ pentru tineri „**Ferestre către cer**”. Acesta are trei componente: socială, educativă și recreativă. Un număr de 10 tineri cazuri sociale din parohia menționată sunt sprijiniți material în funcție de necesități. Tinerii incluși în program deprind tehnica pictării icoanelor pe sticlă în cadrul cercului de pictură. Între 24-28 iulie 2006 parohia a organizat o tabara misionară la Bușteni, tabără la care au participat un număr de 17 copii apropiați de Sf. Biserică și copii cazuri sociale.

Coordonator: Pr. Joița Ciprian

III. Centre sociale în curs de organizare și înființare

1. *Centrul pentru copii, Mănăstirea Christiana*

Va oferi îngrijire și asistență pentru 20 de copii.

2. *Așezământul socio-medical Sfântul Spiridon Vechi, din parohia „Sfântul Spiridon Vechi”*

Clădirea va avea 20 de cabinete

medicale pe diverse specializări, dușuri, grupuri sanitare, bibliotecă, sală de festivități ș.a. De binefacerile acestui așezământ se vor bucura orfani, bătrâni neajutorați, săraci ș.a.. Adresă: Str. Splaiul Unirii, nr.1 Sector 5, București
Persoană de contact: P.C. Pr. Iordache Ioan, tel: 0744301732.

3. *Așezământul socio-medical „Cuvioasa Parascheva” din parohia „Doamna Oltea”*. Vor beneficia de masă caldă 50 de persoane defavorizate. Clădirea va fi formată din demisol, parter, etaj și turlă, cu aproximativ opt încăperi. Urmează să fie dată în folosință în toamna acestui an. Coordonator: P.C. Preot Vicar Armand Munteanu, str. D-na Oltea 36, sector 2; tel. 072327246.

4. **Al doilea cămin de bătrâni de la Mănăstirea Pasărea.** Va fi alcătuit din 7 dormitoare, care vor adăposti 14 bătrâni. Construcția începută în 2004, este în curs de finalizare. Adresă: Mănăstirea Pasărea, jud. Ilfov; persoană de contact: Maica Mateea Mariș, tel. 0723.294.239.

5. *Așezământul Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Ploiești.* În 2004 s-a pus temelia unei construcții ce va cuprinde: un cabinet medical, o bibliotecă cu sală de studiu și o trapeză. Inițiatorul acestui proiect este părintele diacon Augustin Pârlea, ajutat de P.C. Pr. Ionică Pârlea, parohul Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”.

6. *Așezământul socio-medical „Eliade”* - Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a dat Înalta Binecuvântare de începere a lucrărilor unui așezământ pentru intelectuali, ce va dispune de 50 de locuri. Terenul se află la mică distanță de mănăstirea Pissiota, județul Prahova.

IV. Acțiuni și programe de întrajutorare

1. Cu ocazia Sfințelor Paști au fost oferite 50 de pachete cu alimente unor persoane aflate în evidența Sectorului Social-Caritate Acțiunea s-a desfășurat cu ajutorul domnului Talaat Taklan Mourkus, doctorand la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București.

2. Tot cu ocazia Sfințelor Paști, 55 de persoane beneficiare ale Cantinei Sociale „Casa Barnabas” au primit pachete cu alimente.

3. În luna august, prin implicarea părintelui Sima Gheorghe, 40 de persoane vârstnice internate în

Căminul Domnești au primit ajutor alimentar și îmbrăcăminte.

4. În săptămâna luminată a fost organizată la Palatul Patriarhiei expoziția cu vânzare „Lumină în Icoane și Flori” cu icoane pe sticlă realizate de copiii centrului de pictură „Părvu Mutu” al Sectorului Social și picturi în ulei reprezentând flori, realizate de dna doctor Silvia Elena Saracu, medicul cabinetului „Sfântul Alexandru” din cadrul sectorului. Au fost obținute 5.000 lei, bani folosiți în organizarea unor tabere cu copiii centrului Social la Bușteni.

5. O altă tabăra pentru copiii din Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihică a fost organizată la Căminul Bușteni în perioada 7-13 august și a fost un real succes. Marea majoritate a copiilor nu au ieșit din centru într-o excursie de la înființarea acestuia, în 1991.

6. În data de 20 decembrie 2006, la Centrul Eparhial din Str. Episcop Chesarie, în sala de la parter, a avut loc serbarea „Zâmbet pentru Crăciun”. Au participat 100 de copii din familiile beneficiare ale Sectorului Social, care au prezentat un program artistic pregătit cu colinde, poezii și o scenetă pe tema Nașterii Domnului. Moș Crăciun a adus daruri pentru toți copiii.

Responsabili: Sectorul Social și asistentele sociale ale Protoieriiilor Capitalei.

7. De bucuria Nașterii Domnului au avut parte și cei închiși în temnițe. Astfel, Sectorul Social, Protoieriiile Capitalei și Prahovei și Talaat Mourkus Taklan, doctorand al Facultății de Teologie Ortodoxă București au organizat o acțiune de colectare a unor produse de panificație, truse igienice, fructe ș.a., care au fost dăruite celor 6500 de întemnițați în penitenciarele din București, Ploiești și Târgșor. Responsabili: P.C. preot Pușcaș Nicolae și P.C. preot Fieraru Nicolae.

8. Cu ocazia Sărbătorii Crăciunului, cei 50 de beneficiari ai cantinei Casa Barnabas au primit alimente în valoare totală de 25 de milioane lei.

9. De „Ziua Copilului”, cei 30 tinerii implicații în proiectele de pictură și croitorie din cadrul Sectorului Social au primit cadouri constând din dulciuri, fructe și îmbrăcăminte. Responsabil: asistent social Manda Maria.

10. Cu diverse ocazii liturgico-calendararistice, cantinele sociale din parohiile „Sfânta Maria - Miron Patriarhul”, „Sfântul Apostol Andrei - Chitila” și Căminul de bătrâni „Precupeții Vechi” au primit diverse cantități de paste făinoase, făină, mălai și ulei.

Responsabil: Pr. Fieraru Nicolae.

11. De „Ziua Copilului”, parohiile „Sfântul Apostol Andrei - Chitila” și „Precupeții Vechi” au primit pentru copiii defavorizați câte 50 de kituri școlare și sanitare, pentru fiecare dintre cele două parohii. Responsabili: IOCC și Pr. Fieraru Nicolae.

12. De „Sfinții Martiri Nicandru și Marcian” (08.06.2006), au fost oferite pachete cu produse de panificație unui număr de 25 de persoane aflate în evidența Sectorului Social al Arhiepiscopiei Bucureștilor. Responsabil: Fieraru Nicolae.

13. În luna decembrie Protoieria Ploiești a organizat un concert de colinde „**Hristos se naște, slăviți-L!**”, fondurile strânse fiind alocate ajutorării copiilor cu handicap psihomotor din Centrul „Sf Andrei” Ploiești, copiilor străzii din Centrul de primire în regim de urgență „Cireșarii”, copiilor nevăzători aflați în evidența Asociației de Nevăzători Prahova și copiilor suferinzi internați în Spitalul de Pediatrie Ploiești. Au

fost distribuite daruri unui număr de 200 de copii, iar prin mediatizarea concertului de colinde s-a dorit sensibilizarea opiniei publice cu privire la situația și nevoile acestor copii. Se dorește reluarea acestui program și cu alte prilejuri. **Data derulării proiectului:** 18 - 22 dec. 2006 **Coordonator:** Protoiereu Pr. Gheorghe Lazăr **Responsabil:** As. soc. Gianina Joița

V. Participări și conferințe

1. Conferința organizată de „Colegiul Asistenților Sociali”
Participanți: Mihnea Susan.
2. Conferința „Tehnici de advocacy în îngrijiri paliative”
Participanți: Laura Dinu
3. „De Hoop” – terapii pentru toxicodependenți bazate pe spiritualitate (8 module a câte o săptămână)
Participanți: Pr. Iulian Scarlat
4. Modele de training pe violență în familie, HIV-SIDA și tehnici de consolidare a inițiativelor comunitare organizat în parteneriat cu IOCC.
Participanți: Diac. Mihnea Susan, Pr. Nicolae Puscaș, Pr. Nicolae Fieraru, Manda Maria, Mircea Neagu, Laura Dinu.
5. Realizarea infrastructurilor necesare integrării persoanelor cu dizabilități, conferință susținută de Primăria sect.2.
Participanți: Pr. Nicolae Fieraru

Sub oblăduirea Bisericii își desfășoară activitatea și preoții din spitalele pentru copiii infestați HIV din București, Spitalul Colentina, Spitalul Victor Babeș, Spitalul din comuna Vidra, bătrânii din căminele spital din Arhiepiscopia Bucureștilor.

Activitatea Inspectoratului de Asistență Religioasă

Preoții din cadrul Sectorului Social al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor și-au desfășurat activitatea sub directa îndrumare a Prea Sfințitului Varsanufie

Prahoveanul, Episcop-Vicar al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, desemnat ca inspector fiind P.C.Preot Pușcaș Nicolae. Acesta își desfășoară activitatea în cadrul Sectorului Social-Caritate condus de D-l Consilier Mihnea Susan.

În cursul acestui an calendaristic Părintele Inspector Pușcaș Nicolae a efectuat **peste 150 de inspecții** la spitale, Cămine de Bătrâni, Leagăne de copii, capele din cadrul unităților militare, Penitenciare, din cuprinsul Arhiepiscopiei Bucureștilor.

În cadrul Sectorului Social al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor își desfășoară activitatea pastoral-misionară **121 preoți**, conform tabelului următor:

Armată	Penitenciare	M.A. Interne	SPP SRI STS	Spitale	Unități de învățământ	Azile	Orfeline	Așezăminte	TOTAL
24	5	9	2	55	7	4	6	9	121

Preoții slujesc în **70 de biserici și capele** ridicate sau amenajate fie în curtea, fie în incinta unităților, conform tabelului următor:

Armată	Penitenciare	M.A. Interne	SPP SRI STS	Spitale	Unități de învățământ	Azile	Orfeline	Așezăminte	TOTAL
14	4	3	2	32	7	2	2	4	70

În cursul anului **2006** s-a continuat desfășurarea firească a activității pastoral-misionare și administrative în cadrul Sectorului Social al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor. Au fost continuate lucrările de construcție, de pictură, de amenajare a capelilor existente, s-a avut în vedere chiar proiectarea și ridicarea altora noi.

În proiect sunt 4 biserici (la spitalul de Pneumoftiziologie, la Spitalul de Boli Infecțioase Victor Babeș, la Spitalul de Pneumologie Filaret, la Spitalul Malaxa) și 2 capele: la DGASPC Sector 4 și la Spitalul Colțea.

În ziua de 19 februarie s-a pus piatra de temelie în vederea ridicării unei biserici în incinta Penitenciarului Jilava, slujba fiind oficiată de Prea Sfințitul

Episcop-Vicar Varsanufie Prahoveanul.

Sunt 7 biserici noi în construcție (la Spitalul de Endocrinologie Parhon, la Căminul de Îngrijire și Asistență nr.4, sector 4, la Maternitatea Polizu, la Spitalul ORL Panduri, la Spitalul de boli Psihice Alexandru Obregia, la Școala nr.58, la Penitenciarul Târgșor), **două** dintre acestea fiind **deja ridicate**, slujindu-se în ele (la Spitalul ORL Panduri și la Maternitatea Polizu).

Alte două biserici sunt **în curs de pictare** (la Spitalul pentru Urgențe Sfântul Pantelimon și la Spitalul de Urgențe pentru copii Grigore Alexandrescu).

De asemenea mai sunt **în curs de amenajare 5 capele**: la Spitalul de Balneologie, la Spitalul Județean Ploiești secția Buna-Vestire, la Spitalul Căilor Ferate nr.2, la Spitalul de Pneumologie Filaret secția Zerlendi, la Maternitatea Bucur.

Au fost **finalizate și sfințite 3 capele**: pe 15 iunie capela Școlii nr.58 unde funcționează și un centru de zi pentru copii, la 21 septembrie – capela Spitalului Azuga, iar pe 11 noiembrie – capela Liceului Militar Breaza.

Activități culturale: la Spitalul Parhon – publicarea revistei „Euharistia” care este distribuită gratuit tuturor pacienților internați, publicarea paginii WEB: www.capelaparhon.go.ro. La Spitalul Munposan: este publicată trimestrial revista „De suflet”, precum și un supliment creștin lunar: „Trup și Sânge”, o bibliotecă alcătuită din 150 de cărți creștine, pelerinaje la mănăstiri cu personalul angajat și pacienții, un canal de televiziune cu circuit închis de 8 ore pe zi (slujbele pot fi vizionate de către pacienții nedepasabili direct din saloane).

La Ploiești preoții sectorului publică revista intitulată „Conștiința”, revistă ce este distribuită gratuit în spitale pacienților internați. Preoții sectorului social din București încearcă să înființeze și ei o revistă ce se va intitula „Izvorul Tămăduirii”, publicată momentan doar pe internet.

Biblioteci creștine sunt organizate și în alte capele de spitale, cum ar fi cea de la Grigore Alexandrescu sau de la Școala de Nevăzători din Vatra Luminoasă, la Asociația Nevăzătorilor din Ploiești (editate în Braill). Penitenciarele din Arhiepiscopia Bucureștilor au beneficiat de sprijin în vederea dotării bibliotecilor cu cărți ziditoare de suflet, precum și cu ediția Sinodală a Sfintei Scripturi.

Centrul Eparhial a desfășurat o campanie în toamna acestui an, susținută de SBIR (Societatea Biblică Interconfesională), adresată atât copiilor, cât și celor vârstnici, prin distribuirea în spitale, la centre de copii, la asociațiile nevăzătorilor și la căminele de bătrâni a unor cărți ziditoare de suflet. Pentru copii s-a distribuit volumul intitulat „Isus Hristos – Calea, Adevărul și Viața”, pentru nevăzători – Evangheliile după Matei, Luca și Ioan, versiunea în Braill, iar pentru bătrâni – Sfânta Scriptură, Ediția Sinodală, cu caractere mari, destinate special persoanelor vârstnice.

Activități Sociale: la Spitalul Budimex se oferă un număr de 70 de burse sociale copiilor nevoiași și s-a organizat un centru de pregătire extrașcolară pentru copiii școlii 111; la școala 58 s-a organizat un centru de zi pentru copii; la Maternitatea Polizu se oferă hrană unui număr de 50 de persoane săptămânal; la mai multe spitale sunt acordate ajutoare bănești din fonduri proprii sau din colecte pentru procurarea de medicamente sau pentru a ajuta persoanele cu deficiențe de venit să ajungă acasă în provincie, iar cu ocazia sărbătorilor de Crăciun mai mulți preoți militari și preoți de spitale au dus cadouri pentru casele de copii și căminele de bătrâni din București și împrejurimi.

**1. Spitalul Clinic ORL Panduri,
Prof. Dr. Hociotă**

Preot Berbece Rică Teodor
Telefon preot: 0788.148.724
Programul săptămânal: deschisă zilnic 7:00-19:00 Slujbe: miercuri 17:00 Maslu și cuvânt de învățătură, joi 9:00-12:00 Spovedanii, 17:00 Acatist Sf Nicolae/Sf Gheorghe, vineri 9-12 spovedanii 12 Paraclisul Maicii Domnului, Sâmbătă 10:00 Parastase, 17:00 vecernie Duminica și în sărbători 8:30 – 12:00 Sf.Liturghie

2. Spitalul Sf. Luca

Preot Frâncu Eugen
Telefon preot: 0722.230.661
Programul săptămânal: deschisă 9:00-18:00 miercuri și vineri 17:00 Sf Maslu, sâmbătă 8:00 parastase, Duminica și în sărbători 8:00-12:00 Sf Liturghie

3. Spitalul Clinic de Obstetrică și Ginecologie Gh.Polizu

Preot Gheorghe Florin
Telefon preot:0741.096.552
Programul săptămânal: Luni –

sâmbătă: 7:30-18:00; Duminica și în sărbători – 7-14: Sfânta Liturghie

**4. Spitalul Clinic de Urgențe
Sf.Pantelimon**

Preot Oproiu Ștefan
Telefon preot: 0722.782.726
Programul săptămânal: Luni – sâmbătă: 7:30-18:00; Duminica și în sărbători – 7-14: Sfânta Liturghie

5. Spitalul Clinic Central de Urgențe pentru Copii Grigore Alexandrescu

Preot Peiu Tudorel
Telefon preot: 0744.346.676
Programul săptămânal: Luni – sâmbătă: 7:30-18:00; Duminica și în sărbători – 7-14: Sfânta Liturghie

6. Spitalul Clinic Fundeni

Preot Priotesa Horia
Telefon preot: 0722.985.532
Programul săptămânal: zilnic 8:00-19:00
La orele 17:00: Luni – Canonul de rugăciune către Îngerul Păzitor, marți – Paraclisul Maicii Domnului,

miercuri – Taina Sfântului Maslu, joi
– Acatistul Sfântului Nicolae, vineri
ora 10:00 – Sfânta Liturghie, ora
17:00 – Acatistul Sfinților Doctori
Cosma și Damian,, sâmbătă –
vecernie;
Duminica și în sărbători – 8:00-14:00
– Sfânta Liturghie

7. Spitalul Universitar București

Preot Sava Marian
Telefon preot: 0744.872.168
Programul săptămânal: zilnic 9:00
18:00; miercuri 15:00 – Taina Sf.
Maslu, vineri 15:00 – Paraclisul
Maicii Domnului, sâmbătă 11:00
parastase; Duminica și în sărbători
9:00 – 12:00 Sfânta Liturghie

8. Spitalul Clinic de Urgențe pentru Copii „Marie Curie” - Budimex

Preot Smuc Daniel
Telefon preot: 0722.728.643
Programul săptămânal: zilnic 9:00-
14:00; miercuri 18:00 – vecernie cu
acatist, vineri 18:00 – Taina Sf. Maslu,
sâmbătă 17:30 – vecernie;
Duminica și în sărbători 8:00-12:00
– Sfânta Liturghie

9. Spitalul de Urgențe Sf. Ioan

Preot Teodorescu Posea Cosmin
Telefon preot: 0724.070.988
Programul săptămânal:
Luni, marți, miercuri, vineri: 8:00-
17:00; sâmbătă 17:00-Vecernia;
Duminica și în sărbători 8:00-13:00
– Sfânta Liturghie

10. Spitalul de Geriatrie Ana Aslan

Preot Vicol Constantin
Telefon preot: 772.65.82
Programul săptămânal: zilnic 9:00-
14:00; Duminica și în sărbători 8:00-
12:00 – Sfânta Liturghie

11. Centrul de Îngrijire și Asistență nr.3

Preot Militaru Marius
Telefon preot: 0724.219.474
Programul săptămânal: zilnic 9:00-
14:00; Duminica și în sărbători 8:00-
12:00 – Sfânta Liturghie

12. Spitalul Militar Central

Preot Toderiță Rusu
Telefon preot: 224.94.05/601
Programul săptămânal: zilnic 8:00-
16:00; Duminica și în sărbători 8:00-
12:00 – Sfânta Liturghie

13. Spitalul Județean Prahova, Ploiești

Preot Enea Claudiu
Telefon preot: 0788.124.315
Programul săptămânal: zilnic 7:00-
13:00
Duminica și în sărbători 8:00-12:00
– Sfânta Liturghie

14. Asociația Nevăzătorilor și Rurdomușilor Ploiești

Preot Șuț Ionuț Ciprian
Telefon preot: 0788.687.178
Programul săptămânal: zilnic 9:00-
14:00; Miercurea și Vinerea – Aatist
și Sf. Maslu; Duminica și în sărbători
8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

15. Centrul Medical Naturalia

Preot Zosima Banzai

Telefon preot: 0788.202.640

Programul săptămânal: Luni – Sf.

Maslu 18:00; marți – vineri – acatiste

zilnice – 15:00-18:00; miercuri, vineri

și sâmbătă – Sf.Liturghie 8:30 – 11:00;

Duminica și în sărbători 8:00-12:00

– Sfânta Liturghie

16. DGAS Protecția Copilului**Sector 1**

Preot Sava Ștefan

Telefon preot: 0723.977.651

Programul săptămânal: zilnic 9:00-

15:00; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

17. Institutul de Medicină Legală**Mina Minovici**

Preot Burlănescu Gheorghe

Telefon preot: 0724.274.111

Programul săptămânal: zilnic 9:00 -

14:00; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

18. Spitalul Clinic de Urgențe**Floreasca**

Preot Crăciunescu Mihai Radu

Telefon preot: 0745.123.328

Programul săptămânal: zilnic 9:00-

14:00; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

19. Spitalul Bagdasar Arseni

Preot Cucu Eugen

- hirotonit la data de: 8 noiembrie
1980

- numit la data de: 17 martie 1997

Telefon preot: 0744.205.402

Capela are hramul Sf. Alexandru

Sfințită la data de: 4 mai 2003

de către: P.S.Varsanufie Prahoveanul

Programul săptămânal: zilnic 8:00-

15:00

Miercuri și vineri 16:00 – Acatist

Duminica și în sărbători 8:00-12:00

– Sfânta Liturghie

20. CFR Ploiești

Preot Dobrică Octavian

Telefon preot: 0788.160.555

Programul săptămânal: zilnic 9:00-

14:00; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

21. Spitalul Municipal nr.1 Ploiești

Preot Frânculescu Emilian

Telefon preot: 0244.536.597

Capela are hramul Sf. Cosma și

Programul săptămânal: zilnic 9:00-

14:00; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

**22. Spitalul de Dermato-Venerice
Scarlat Longhin**

Preot Iancu George Alin

Telefon preot: 0788.710.191

Programul săptămânal: zilnic 9:00 -

14:00; Miercuri – Sf. Maslu, Vineri

– Paraclisul Maicii Domnului sau

Acatist; Duminica și în sărbători 8:00-

12:00 – Sfânta Liturghie

**23. Spitalul de Psihiatrie Alexandru
Obregia**

Preot Ilaș Radu

Telefon preot: 0724.416.833

Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Miercurea – Sf. Maslu; Vinerea și Sâmbăta – Sfânta Liturghie; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

24. Spitalul de Ortopedie și Traumatologie Azuga

Preot Moraru Constantin Mugurel
Telefon preot: 0744.687.800

Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

25. Spitalul Boldescu, Ploiești

Preot Negoescu Răzvan
Telefon preot: 0724.218.524

Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Miercurea și vinerea - Acatist; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

26. Centrul de Adicție Belvedere

Preot Scarlat Iulian
Telefon preot: 0726.242.727
Programul săptămânal: zilnic 8:00-16:00; Luni, marți, miercuri, joi, vineri, sâmbătă; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

27. Spitalul Munposan

Preot Scoipan Iulian
Telefon preot: 0722.121.665
Programul săptămânal: zilnic 8:00-17:00; Miercuri și vineri - Acatist; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

28. Spitalul de Oncologie Fundeni

Preot Scurtu Anatolii
Telefon preot: 0721.407.650
Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

29. Spitalul Județean Ilfov

Preot Șerban Ionuț Dragoș
Telefon preot: 0721.097.539
Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Miercurea și vinerea - Acatist; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

30. Spitalul Clinic Colentina

Preot Toma Ștefan
Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; 15:00-18:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

31. Spitalul Witting

Preot Tudose Petru Bogdan
Telefon preot: 0723.293.473
Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

32. Școala nr.85

Preot Dragnea Constantin

Telefon preot: 0722.274.873

Programul săptămânal: zilnic 15:00-19:00; Lunea, Miercurea și vinerea – Acatist și Cateheză; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

33. Spitalul Elias

Preot Nicolae Alexandru

Telefon preot: 0724.350.997

Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

34. Spitalul de Pneumofiziologie Sf. Ștefan

Preot Ivan Mihail

Telefon preot: 0721.659.621

Programul săptămânal: zilnic 9:00-14:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

35. Spitalul Căilor Ferate nr.2

Preot Mihalcea Iulian Gabriel

Telefon preot: 0745.850.189

Programul săptămânal: zilnic 15:00-19:00; Duminica și în sărbători 8:00-12:00 – Sfânta Liturghie

Pentru anul 2007, Sectorul Social-Caritate va urmări încurajarea parohiilor neimplicate încă în activitatea socială în promovarea unor programe în funcție de disponibilitățile și forța financiară a acestora. Trebuie menționat însă, că multe programe pot fi aplicate fără costuri mari, latura educativă – practică și de consiliere și ajutor școlar presupunând resurse puține fiind o investiție în viitor.

Totodată va urmări modificarea și clarificarea Fișelor de Evaluare ale activității sociale trimise pentru completare la parohii.

Nu în ultimul rând, Sectorul Social va susține preoții din Spitale și alte unități de asistență socială în definitivarea lucrărilor la bisericile aflate în construcție, va urmări definitivarea proiectelor din anii anteriori și dezvoltarea unor noi programe sociale.

În continuare a fost prezentat raportorul Comisiei Economice care cuprinde activitatea Sectorului Economic I cu compartimentele: Contabilitate, Execuții Bugetare și Planul Financiar, Oficiul Juridic, Inspectoratul economic, Oficiul social – pensionări, Case de odihnă și agrement, ateliere de lumânări și icoane, magazine bisericești.

P.C. Pr. Florin Boțîrcă a dat citire celei de a doua părți a raportului Comisii Economice, care cuprinde activitatea Sectorului Economic II privind preocupările Serviciului tehnic, C.F.I., Serviciul Transporturi, Serviciul Aprovizionare și gestiune a materialelor și gospodăriilor anexe, dar mai ales a

activității de construcții de biserici noi, reparații, consolidări și conservări ce s-au efectuat la bisericile vechi, monumente istorice și alte edificii bisericesti, cu propuneri pentru îmbogățirea acestei activități pe anul 2007.

După audierea rapoartelor prezentate de raportorii comisiilor de lucru, constatându-se diversitatea problemelor ridicate în rapoartele audiate și importanța lor covârșitoare pentru activitatea Arhiepiscopiei Bucureștilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a invitat pe membrii participanți să ia cuvântul pentru a formula eventuale observații sau propuneri constructive pentru anul viitor.

Dl. Acad. Prof. Dr. Constantin Bălăceanu Stolnici

Prea Fericite Părinte Patriarh,
Prea Sfințiile Voastre,
Onorați membrii ai Adunării Eparhiale,

„Am asistat la o serie de rapoarte care reflectă numai o parte din activitatea din Eparhia noastră. Nu trebuie să uităm că, în fond, funcția principală a Bisericii este cea spirituală: Sfânta Liturghie, rugăciunea și Sfintele Taine. Ele sunt partea esențială a activității Arhiepiscopiei Bucureștilor, partea managerială este, așa cum sublinia și Prea Fericirea Voastră, partea care se referă la trup, adică la substratul material, care asigură cadrul în care se desfășoară funcțiile spirituale ale Bisericii.

Trebuie să mărturisesc că am rămas impresionat de activitatea desfășurată de către Arhiepiscopia Bucureștilor în anul 2006, dar care nu se cunoaște în general. Biserica noastră are modestia, pe care i-a insuflat-o Patristica, de a nu se lăuda cu ceea ce face. Raportul care cuprinde activitatea socială și cea culturală mi se pare absolut remarcabil. Aproape întotdeauna s-a spus de către dușmanii Bisericii Ortodoxe că aceasta nu se ocupă și de partea socială. Dar uite că avem o seamă de argumente, cuprinse în acest raport, care dovedesc această deschidere a Bisericii Ortodoxe către misiunea socială. Aceasta se datorează Prea Fericirii Voastre, care a înțeles că în secolul XXI, Biserica Ortodoxă trebuie să fie axată și pe această latură socială. Eu cred că dacă această activitate ar fi mediatizată, multe voci care se ridică împotriva noastră ar tace. Ar fi cel mai eficient răspuns pe care-l putem oferi celor care ne critică.

Așa cum, de multe ori am vorbit cu P.C. Pr. Prof. Dr. Acad. Dumitru Popescu, traversăm o epocă în care există o avalanșă, o presiune a secularizării care la noi în țară este instrumentată de câțiva intelectuali, de câteva organizații așa zise non-guvernamentale, dar care au pornit o campanie agresivă atât împotriva clericilor noștri dar și împotriva esenței Ortodoxiei. Aici este pericolul! Acea

campanie stupidă împotriva icoanelor, pornită de la un cetățean oarecare, dar care, a fost preluată imediat și de alte structuri ce se autointitulează reprezentante ale societății civile și care influențează într-o oarecare măsură populația.

Ceea ce am auzit noi astăzi este cea mai categorică dezmințirea adusă criticilor Bisericii noastre și este cel mai bun certificat de bună purtare, dacă se poate spune așa ceva, adus ierarhilor noștri și, în special, Ierarhului nostru, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. Ca membru laic al Bisericii Ortodoxe, trebuie să felicit clerul și mănăstirile noastre pentru funcțiile spirituale pe care le îndeplinesc cu acrivie, dar și pe cei care asigură buna desfășurare și dezvoltare a părții logistice a Arhiepiscopiei Bucureștilor. Vă mulțumesc!”

P.C. Preot prof. dr. acad. Dumitru Popescu

Prea Fericirea Voastră,
Prea Sfințiiile Voastre,
Onorați membrii ai Adunării Eparhiale

„Mi-a ajutat Dumnezeu și am văzut un vis împlinit, și anume acela de a intra în Uniunea Europeană. A fost o dorință a românilor încă din decembrie 1989 și ne-a ajutat Dumnezeu să trăim zilele în care s-a împlinit acest vis. Însă, pe cât de important poate să fie acest proces de aderare în Uniunea Europeană din punct de vedere economic, social și financiar – pentru că, probabil pe viitor vom avea beneficii, din punct de vedere spiritual ridică o problemă gravă, fiindcă această aderare, așa cum remarca Dl. Prof. Dr. Acad. Constantin Bălăceanu Stolnici, îi face pe unii să devină extrem de agresivi în ultima vreme prin scoaterea icoanelor din școală. Aici nu este vorba doar de o acțiune întâmplătoare, ci ea ține seama de contextul culturii și spiritualității europene, și aici trebuie să vă atrag atenția că este mare diferență între cultura poporului nostru român ortodox și cultura europeană. Cultura europeană este bazată pe absența lui Dumnezeu din creație, din lumea văzută, și s-a mers până acolo încât nu numai filozofia sau ideologia occidentală militează în acest sens, dar și Teologia Bisericilor creștine din occident pleacă de la absența lui Dumnezeu din lumea văzută, și de aceea pune pe slujitori în locul lui Dumnezeu pe pământ. Ori lucrul acesta este foarte grav, pentru că în momentul în care l-ai scos pe Dumnezeu din creație, Dumnezeu nu mai este o realitate pe care să o trăiești, ci este un produs imaginar al gândirii, al unei reflexii mentale, o idee. Din această cauză încep să se taie rădăcinile adevărate ale credinței iar lumea ajunge să oscileze între credință și necredință. Este una din cele mai teribile încercări pe care le are de îndurat poporul nostru. Este pentru prima dată în istorie când trebuie să reziste în fața unui asemenea atac masiv, și

trebuie să fim conștienți de valorile noastre românești ortodoxe ca să facem față acestor provocări extraordinare. Mesajul ortodox trebuie să rămână același, și anume mesajul biblic și patristic că Dumnezeu S-a făcut om pentru ca omul să se îndumnezeiască. Înălțarea noastră la cer este bazată pe pogorârea lui Dumnezeu pe pământ.

În cultura și spiritualitatea apuseană este exclusă această pogorâre a lui Dumnezeu pe pământ. Hristos este un simplu om nu mai este Dumnezeu. Nu se mai vorbește de Dumnezeu care s-a făcut om. Numai în cer Hristos este Dumnezeu și om, dar aici, pe pământ, oamenii țin locul omului Hristos. Din această cauză Creștinismul apusean nu mai are forță spirituală și a devenit agresiv prin diferitele secte, pe care nu le interesează trăirea și viața religioasă, ci numai să adune câți mai mulți adepți, pe care să-i folosească în scopurile urmărite de ei.

Neamul nostru a rezistat în istorie și rezistă în continuare, așa cum frumos a fost caracterizat de ilustrul nostru istoric Nicolae Iorga, ca fiind Bizanț după Bizanț, pentru că am moștenit această bogăție spirituală a Bizanțului, care îi permite să pornească de la prezența Mântuitorului în lume. De aceea a fost numit în Teologie Pantocrator, și numai în Biserica Ortodoxă există această icoană a Lui. În Apus întâlnim această icoană numai în bisericile construite înainte de Marea Schismă, mai târziu nu întâlnim această icoană, pentru că Hristos nu mai este considerat Creator al lumii, ci doar Mântuitor.

Apostolul Ioan își începe Evanghelia cu: „*La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.*” (Ioan 1,1) nu este întâmplător. El și-a dat seama că celelalte trei Evanghelii pleacă în expunerea lor de la Iisus Hristos om și, de aceea, încă de la începutul evangheliei sale afirmă divinitatea lui Hristos. Această afirmație o întâlnim și prin vocea Sf. Ap. Toma care spune: „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*” (Ioan 20,28). Hristos S-a întrupat și S-a făcut om, pentru ca omul să se împărtășească de viața veșnică a lui Dumnezeu. Hristos este puterea care ajută pe om să înfrunte puterea întunericului și a morții, și acesta este motivul pentru care Hristos a spus: „*Fără Mine nu puteți face nimic!*” (Ioan 15,5) Fără a ne sprijini pe prezența lui Hristos în lume, nu putem face nimic. Acest lucru ne dă posibilitatea să înțelegem afirmația pe care a făcut-o regretatul Papă Ioan Paul al II-lea în timpul istoricei vizite în țara noastră în 1999: „România, punte între Est și Vest, Dumnezeu să fie cu tine și să te călăuzească!”, pentru că și-a dat seama că puterea Ortodoxiei nu stă în ea însăși, ci în puterea lui Dumnezeu. De aceea asistăm cu multă tristețe la atacurile îndreptate împotriva Bisericii Ortodoxe din partea unor adepți ai culturii europene, care l-au exclus pe Dumnezeu din lume și cer scoaterea icoanelor din școală. Pentru mine icoana nu este numai un portret care să dea culoare și decor unei încăperi, icoana îmi aduce aminte că Dumnezeu este în mine și în lume. Teologia Ortodoxă ne oferă puteri

deosebite, dar trebuie să fim conștienți de ele și să le punem în evidență începând din învățământul teologic, cu cel din școlile de stat și până la predicile slujitorilor sfințelor altare ale Bisericii. Acesta este mijlocul cel mai eficient de a face față primejdiilor lumii acesteia, pentru că rostul nostru nu este să ne secularizăm, ci și să devenim cu adevărat, așa cum spunea Papa Ioan Paul al II-lea, punte de legătură între Est și Vest.

Am apreciat în mod deosebit lucrarea extraordinară care se desfășoară în Arhiepiscopia Bucureștilor, călăuzită cu dragoste, înțelepciune și pricepere de Prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST.

E adevărat că datele sunt prezentate statistic, dar, dacă ne gândim la munca și dăruirea cu care au fost împlinite aceste realizări, este un lucru cu totul excepțional! Mă bucur că Biserica noastră, pe lângă activitatea spirituală și culturală, știe să facă și misiune în lume și să răspundă chemării lui Hristos, Care ne-a cerut două lucruri: „Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea Sa și să-Mi urmeze Mie” (Matei 16,24). Să ne ajute Dumnezeu! Vă mulțumesc!”

Dl. Prof. Univ. Dr. Ilie Bădescu

Prea Fericirea Voastră,
Prea Sfințiiile Voastre,
Prea Cucerniciile Voastre,
Onorată Adunare Eparhială,

„Am să fac o remarcă referitoare la cele prezentate în aceste rapoarte. În raportul Sectorului Economic – Tehnic s-a prezentat numărul sfințelor altare construite în ultimii 17 ani în Arhiepiscopia Bucureștilor, și anume 117 biserici nou construite, ceea ce înseamnă o medie de 7 biserici pe an, iar anul acesta s-au ridicat 11 biserici noi. Suntem peste medie! Prin urmare, forța duhovnicească a Bisericii noastre crește, pentru că altarele noi construite constituie nucleul duhovnicesc necesar pentru programele sociale ale Bisericii Ortodoxe Române.

Nici nu se poate altfel, decât, cum spunea poetul Andrei Mureșan în poezia „Un răsunet” intitulată mai târziu „Deșteaptă-te române”: „Preoți cu crucea-n frunte, căci oastea e creștină”. Bisericile sunt pline. Prea Fericirea Voastră, biserica Mihai - Vodă din București, unde merg eu, este neîncăpătoare pentru numărul credincioșilor care vin aici în zilele de duminică și sărbători. Noi suntem un popor salvat, cum spunea Take Ionescu odată, de politica instinctului național. Poporul a înțeles care este calea. Poporul dreptcredincios este în Biserică pentru că altă cale nu este și nici nu există. Prin Biserică răzbatem în toate și din Biserică

decurg toate căile.

M-am uitat și am studiat cu atenție, Prea Fericirea Voastră, raportul Sectorului Cultural, și sunt cuprinse acolo o bogăție de fapte și lucrări deosebite. Vă rog să-mi îngăduiți, Prea Fericirea Voastră, să aduc mulțumiri tuturor celor care lucrează în acest sector și în special P.C. Pr. Cons. Mihai Hau. De asemenea aduc sincere mulțumiri și D-lui Petre Badea și D-lui Liviu Luca, care au susținut necondiționat, cu smerenie și modestie, lucrarea aceasta deosebită a Sectorului Cultural. Cărțile editate de Arhiepiscopia Bucureștilor în cursul anului 2006 sunt minunate. Am citit cu bucurie în inimă aceste cărți care oglindesc activitatea Prea Fericirii Voastre și gândul meu a obosit de mai multe ori, atât de copleșitoare este această misiune, atât de vastă! Peste tot, prin Prea Fericirea Voastră, Biserica Ortodoxă Română este prezentă și este acolo un secol de zidire ortodoxă în Europa. Am urmărit toate drumurile Prea Fericirii Voastre și am încercat să mă țin cu gândul după Prea Fericirea Voastră și inima mea a fost plină de bucurie, dar, mărturisesc, gândul meu a obosit, atât de copleșitoare este activitatea Prea Fericirea Voastră și n-am putut s-o mai tâlcuiesc. Și, îmi cer iertare că, până la urmă, am acceptat, cu smerenie, să pun câteva rânduri în acest volum „Fii ai credinței, nu ai îndoielii”, în legătură cu textele care sunt cuprinse aici. Este un volum de excepție, este un volum exemplar.

Acestea sunt și mijloacele noastre de luptă, pentru că cei care vor să alunge icoanele din școli vor, de fapt, să suprimă centrele de energie creștină din școli. Copilul care vede icoana acolo învață evlavia, învață smerenia, îl vede pe Dumnezeu, el își dezvoltă valorile sufletului creștin. De asta vor să scoată icoanele din școli. Este o bătălie, un război pe față, declarat! Din păcate, intelectualii mireni nu sunt la înălțimea chemării și misiunii Bisericii noastre. Fac această mărturisire și, mă refer întâi la mine, pentru că bătălia este foarte puternică și nu poate fi susținută doar de clerici ci trebuie susținută și de intelectuali care, e nevoie să vină în ajutorul și sprijinul Bisericii. Aici este partea slabă în Biserica noastră, implicarea insuficientă a intelectualilor în susținerea valorilor creștine. Eu așa văd lucrurile și, în acest sens, este foarte mult de făcut și de lucrat.

Sunt foarte multe lucruri de spus despre aceste rapoarte, care reflectă o putere cu totul excepțională și în ceea ce privește misiunea socială. Aceste realizări ale Bisericii trebuie prezentate lumii, pentru că lumea se află în primejdia rătăcirii.

Aceste grupuri care se prezintă ca reprezentanți ai societății civile, mistificând lucrurile, minșind, pentru că nu reprezintă pe nimeni, dar, din păcate, nu sunt deconspirate suficient ca mincinoși și fățarnici. Și aceasta este o problemă ce ține tot de misiunea intelectualului în Biserică.

Mulțumim, Prea Fericirea Voastră, pentru toată strădania, pentru toată

puterea pe care o dobândim noi în Biserică, prin Biserică și prin partea misionară a Bisericii din care facem și noi parte.

Mulțumesc Prea Sfinților lor care sunt prezente în executarea și coordonarea acestor lucrări extraordinare cuprinse în aceste rapoarte. Vă mulțumesc!”

P.C. Preot prof. dr. Dumitru Radu

Prea Fericite Părinte Patriarh,

Prea Sfințiile Voastre,

Onorată Adunare Eparhiale,

„Într-adevăr, rapoartele au prezentat în cifre întreaga activitate a Arhiepiscopiei Bucureștilor din anul 2006. S-au spus foarte multe despre realizările Bisericii noastre pe planul apostolatului social, pe planul activității editoriale, dar nu putem să ocolim, așa cum spuneau și antevorbitorii mei, și să spunem că ne aflăm într-un context istoric favorabil în ceea ce privește Biserica Ortodoxă Română. De ce? Trăim într-un context post-modernist, a cărui trăsătură dominantă este demolarea tuturor conceptelor și refacerea lor după alte criterii.

Post-modernismul de astăzi este un atentat în primul rând la învățătura creștină ortodoxă. Despre acest pericol al post-modernismului vorbește și Papa Benedict al XVI-lea, când spune că este trist că la intelectualii de astăzi nu se întâlnește nimic din rădăcinile creștine ale culturii. Același lucru se întâmplă și în cultura românească. Acest post-modernism este o provocare pentru Biserica noastră națională, dar și pentru istoria, cultura și arta noastră națională. Post-modernismul pătrunde în învățământul românesc căutând să dărâme valorile spirituale și culturale ale neamului nostru. De aceea, Bisericii îi revine misiunea să folosească toate mijloacele și metodele de a spune credincioșilor, mai ales tinerilor, ce se întâmplă în societatea contemporană. Biserica are datoria de a propovădui și de a transmite adevăratele valori creștine tinerilor, iar în această misiune intelectualii trebuie să fie lângă Biserică.

În acest context, și factorul economic are o importanță deosebită pentru susținerea misiunii educaționale, culturale și sociale a Bisericii, și trebuie găsite mijloace și metode noi prin care economicul să găsească resursele necesare pentru susținerea misiunii Bisericii în lume. Trebuie să fie revendicate proprietățile și imobilele Bisericii, pe care să le folosească apoi pentru viața sa. Subliniez că toate aceste rapoarte au reușit să prezinte activitatea deosebit de bogată a Arhiepiscopiei Bucureștilor în anul 2006. Însă, trebuie să fim conștienți că trăim într-o epocă a globalizării, iar Biserica trebuie să răspundă acestei provocări cum se cuvine. Vă mulțumesc!”

Dl. Dr. George Stan

Prea Fericite Părinte Patriarh,
Prea Sfințiile Voastre,
Distinși Membri ai Adunării Eparhiale,
Distinși invitați,

„Ședința de lucru a Adunării Eparhiale a Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor este de fiecare data pentru noi prilej de alese bucurii duhovnicești, pentru că, pe de o parte, pune în evidență activitatea Prea Fericirii Voastre, închinată cu dăruire și evlavie slujirii Sfintei noastre Biserici strămoșești și neobosita strădanie de a găsi fericita rezolvare a tuturor problemelor care se ivesc într-o lume secularizată, iar pe de alta parte, ne oferă prilejul de a lua la cunoștință de multele realizări din toate sectoarele de activitate ale Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor.

Cu fiasca supunere, vă rog Prea Fericite Părinte Patriarh, să-mi îngăduiți să spun câteva cuvinte despre grija părintească a Prea Fericirii Voastre, acordată condițiilor în care locuiesc și învață elevii și studenții teologi și despre dragostea părintească pe care o revărsați din belșug asupra tinerilor slujitori ai Sfințelor Altare, cărora le încredințați diferite slujiri în cadrul Bisericii strămoșești.

Doresc să subliniez de la început că, permanent ați avut și aveți în grija părintească a Prea Fericirii Voastre bunul mers al școlilor teologice, interesându -Vă nu numai de pregătirea pastoral-misionară a viitorilor slujitori ai Sfințelor Altare, ci și de condițiile în care locuiesc și învață aceștia, ca unul care de la hirotonia întru Arhiepiscop și până astăzi, ați fost și ați rămas legat de învățământul teologic.

Când, în anul 1950, fericitul întru pomenire Patriarh Justinian V-a numit Rector al Institutului Teologic - post de mare răspundere pentru destinul învățământului teologic - unul din primele gânduri ale Prea Fericirii Voastre fost acela de a ne asigura nouă, studenților, condiții deosebite pentru desfășurarea procesului de învățământ. Îmi aduc anumite cu emoție cu câtă șială am pășit pragul acestui loc de cultură teologică, în care de la început m-au impresionat ordinea și curățenia ce domneau aici. În sălile de cursuri era mobilier nou, încât îți făcea plăcere să mergi la ore într-o astfel de clasă, căci în școlile de unde veneam nu avusesem asemenea condiții. Aveam sub bolta aceleiași clădiri săli de cursuri și meditație, aveam și un frumos Paraclis, aveam căminul, cantina și o mare bibliotecă cu peste 80.000 de volume, încât, încetul cu încetul ajunsesem să nu cunoaștem decât două drumuri: unul care ducea către sala de cursuri, de meditație și bibliotecă, și altul care ducea către Paraclis. În acest fel, Prea Fericirea Voastră ați reușit să ne faceți să ducem ca studenți o viață ordonată și să ne sădiți în suflete dragostea pentru studiu, pentru rugăciune și pentru împlinirea

cu conștiințiozitate a tuturor îndatoririlor noastre.

Nu pot uita niciodată cum veneați în mijlocul nostru întotdeauna cu zâmbetul pe buze, gata oricând să ajutați pe cei care aveau nevoie de ajutor, mereu iertător și niciodată pedepsind, din care cauza Vă iubeam mult și ne străduiam să nu Vă supărăm cu nimic, pentru a Vă arăta în acest fel respectul și dragostea pe care V-o purtăm.

Au trecut anii și a venit cutremurul din martie 1977, care a deteriorat clădirea Institutului Teologic și, primul gând al Prea Fericirii Voastre - după trecerea la cele veșnice a vrednicului de pomenire Patriarh Iustin, în iulie 1986, a fost îndreptat tot către Facultatea de Teologie, unde s-au făcut urgent lucrări de amenajare și consolidare, pentru ca studenții să poată începe cursurile noului an universitar 1986 - 1987 în condiții optime. Cu timpul s-a degradat și acoperișul clădirii și, după ploaie, apa se infiltra în pereți. Văzând aceasta, ați hotărât - pentru a treia oară - ca locașul Facultății să fie consolidat și restaurat. Acum toate lucrările se apropie de final și clădirea are acoperiș nou, este consolidată și restaurată, cu săli de clasă luminoase, dotate cu mobilier nou și cu vechiul amfiteatru refăcut și frumos, încât este de nerecunoscut. În acest amfiteatru susțineam noi în fiecare an concertul de colinde de Crăciun pentru credincioșii capitalei, fără aprobarea organelor de Stat, dar cu încuviințarea Prea Fericirii Voastre, pe care le onorați cu prezența și cuvântul, veghind neîncetat la ocrotirea tradiției noastre strămoșești.

Pentru a crea studenților noștri condiții optime de locuit, în toamna anului 1986 - după întronizare - ați intensificat lucrările de construire ale căminului studențesc, frumos și modern, cu 300 de locuri de cazare, având camere cu 3-4 paturi, frumos mobilate, fiecare camera fiind prevăzută cu baie și grup sanitar. Este unul din cele mai moderne cămine studențești. Căminul este administrat de Domnul Mihai Balțătescu cu mult suflet și cu o pilduitoare strădanie.

De asemenea, prin purtarea de grija a Prea Fericirii Voastre, le-ați asigurat studenților una din cele mai moderne cantine studențești din Capitală, unde zilnic servesc masa peste 300 de persoane, cărora li se pregătesc 3-4 feluri de mâncare, încât consumatorii au posibilitatea să aleagă felul de mâncare preferat. Cantina este spațioasă, luminoasă, întreținută igienic, dotată corespunzător, încât, atunci când intri în ea, ai impresia ca ai pășit într-un restaurant elegant.

Prea Fericite Părinte Patriarh, este știut cât de mult iubiți tinerii, cărora le-ați dedicat și o carte, atât de sugestiv intitulată: „Tinerii - tinerețea Bisericii”; V-ați înconjurat de tineri, cărora le-ați încredințat diferite slujiri pe care aceștia le îndeplinesc cu o extraordinară putere de muncă și de dăruire. Astfel, în anul 1996 ați numit ca director adjunct, iar în anul 1997 ca director plin al Seminarului Teologic “Nifon Mitropolitul” - post de mare răspundere pentru

pregătirea și formarea viitorilor preoți ai Bisericii noastre - pe Părintele Profesor Mihai Aurel, care avea numai 26 de ani. La scurtă vreme după numire, organele abilitate au anunțat că vechea clădire a Seminarului este atât de șubrezită, încât prezintă un real pericol pentru viața elevilor. Atunci Prea Fericirea Voastră ați hotărât să ctitoriți o modernă clădire pentru Seminar, „mărturie convingătoare a preocupărilor Prea Fericirii Voastre pentru pregătirea și formarea viitorilor slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române” (*Pe Treptele Slujirii Creștine*, 2005, vol. XV, p. 509 - 511).

Construcția noii clădiri - proiectată să aibă 4 nivele și o mansardă a început în cursul anului 2001 și a fost dată în folosință la începutul anului școlar 2004-2005, având terminate atunci primele două nivele, în care s-au amenajat sălile de cursuri, cancelaria profesorilor, laboratoarele și birourile administrative. Prin purtarea de grijă a Prea Fericirii Voastre și prin strădania pilduitoare a tânărului părinte director Mihai Aurel, acum este gata și nivelul al treilea al clădirii, unde s-a amenajat biblioteca școlii dotată cu mobilier modern, cabinetul medical și infirmeria, dormitoare cu 4 locuri, mobilate cu paturi, dulapuri și noptiere din lemn masiv, fiind în curs de amenajare și Paraclisul Seminarului. S-a achiziționat deja mobilierul necesar pentru 280 de elevi, cu nădejdea în Dumnezeu că până la anul viitor școala va fi terminată și toți elevii vor locui în internat. Când va fi gata, noua ctitorie a Prea Fericirii Voastre va fi una dintre cele mai moderne și mai frumoase școli din Capitală.

Un alt vrednic slujitor al Sfântului Altar, pe care l-ați numit preot paroh la biserica Dobroteasa în aprilie 1990, este părintele Sima Gheorghe. Biserica Dobroteasa, monument de artă și arhitectura bisericească, a fost închisă de regimul comunist ateu între anii 1983-1990, iar parohia a fost expropriată de terenurile ei, iar cele șase imobile, proprietate a bisericii, au fost demolate. Când s-a prezentat la parohie, părintele Sima a găsit biserica Dobroteasa cu două fundații săpate de o parte și de alta a zidurilor bisericii și cu un bloc în construcție situat chiar în fața bisericii. După multe intervenții și procese, care au durat vreo 10 ani, părintele Sima a reușit să sisteze atât construcția celor două blocuri laterale, cât și demolarea blocului situat în fața bisericii. De asemenea, a reușit să recapete terenul din jurul bisericii, pe care vrea să construiască un centru social, și a început de câțiva ani lucrări de consolidare și restaurare a bisericii, care vor fi terminate în cursul acestui an. Am fost de mai multe ori la această biserică unde, printre multe altele, m-a impresionat numărul mare de copii, 30-40, care se împărtășeau în fiecare sărbătoare. I-am mărturisit acest gând și părintelui Sima, care mi-a spus că fiecare copil aduce la biserică pe unul sau pe ambii părinți, iar cu trecerea anilor, acești copii devin enoriașii bisericii Dobroteasa.

Exemple de tineri vrednici slujitori ai Sfintelor Altare sunt nesfârșite,

pentru că ei urmează îndemnul părintesc al Prea Fericirii Voastre „de a sluji Mântuitorului Hristos după nepieritoarea pilda a Apostolilor Săi” (Pe Treptele Slujirii Creștine, 1995, vol III, p. 140).

Prea Fericite Părinte Patriarh,

Vă rog să-mi îngăduiți să termin cu o mărturisire. Într-una din cuvântările sale, fericitul întru pomenire Părintele Patriarh Justinian spunea: „Stejarii stau puternici, înfruntând furtunile”. De când am citit aceste cuvinte, mă gândesc câte furtuni ați înfruntat Prea Fericirea Voastră în îndelungata slujire Arhierască și Patriarhicească, apărând cu jertfelnicie interesele Bisericii strămoșești, pentru ca viața Bisericii să se desfășoare pe fâgașul păstrării comorilor Ortodoxiei, și de atunci Vă asemăn în sufletul meu cu un stejar puternic, cu rădăcinile adânc înfipite în secolul XX și cu coroana maiestoașă dominând începutul secolului XXI. Vă mulțumesc !”

P.C. Preot prof. dr. Dumitru Pinte

Prea Fericirea Voastră,

Prea Sfințiile Voastre,

Onorați membrii ai Adunării Eparhiale,

„Mă asociez aprecierilor pertinente și pline de substanță care s-au făcut de către antevorbitorii mei. Doresc în cuvântul meu să mă limitez la două probleme.

Prima se referă la relația Bisericii cu intelectualii. Mulți dintre ei, și de mare valoare, au fost de partea Bisericii în disputele publice și au spus cuvinte foarte frumoase despre icoane și Biserică.

Cea de a doua problemă este legată de învățământul teologic și, doresc ca Centrul Eparhial să fie mereu deschis spre problematica învățământului teologic, pentru că prin acesta asigurăm viitorii slujitori ai Bisericii noastre. Prea Sfințitul Episcop-Vicar Varsanufie Prahoveanul a creat un program de burse pentru săraci. Eu propun ca să se creeze o modalitate instituționalizată de colectare din fondurile tuturor parohiilor ajutoare pentru burse. Dacă fiecare parohie ar contribui cu 1 % din venitul anual s-ar crea un fond din care s-ar putea susține cu burse tinerii teologi merituoși. Apoi pot fi identificate și alte surse economice de finanțare a acestui program. Vă mulțumesc!”

La finalul ședinței, Prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST răspunzând observațiilor și propunerilor din luările de cuvânt ale vorbitorilor, a lămurit și a explicat activitatea Arhiepiscopiei Bucureștilor, precizând:

*Prea Sfințiți Părinți,
Distinși membri ai Adunării Eparhiale,*

„Întotdeauna, asemenea încrucișări de idei și opinii, ca cele de astăzi, aduce pentru cel care prezidează Adunarea și îndatoriri, câteodată, greu de clarificat. Dar ele se înscriu în practica vieții și este bine ca noi, în această Adunare Eparhială, să ne îngrijim de tot ce privește prezentul și viitorul Bisericii noastre.

Sunt dator a vă spune că tot ce se scrie împotriva Bisericii țintește persoana mea, chiar și atunci când nu se afirmă explicit lucrul acesta. Dumnezeu m-a încercat, desigur, „dar morții nu m-a dat” (Ps. 117, 18), ca să mă aflu aici într-o vreme când se zborșesc cele mai dinlăuntru ale ființei omenesti, încât, după bucuria primelor zile ale revoluției, au izbucnit deodată fel de fel de atacuri îndreptate asupra celui care reprezenta atunci, ca și acum, Biserica. Au fost momente foarte grele după revoluție, de care îmi aduc bine aminte, la care au contribuit unii factori, pregătiți să lovească atât de direct și de crunt cum n-au făcut-o sub dictatură, arătându-mă cu degetul și amestecându-mă, la figurat vorbind, nu fizic, în molozul bisericilor dărâmate din București. Și astăzi încă mai sunt învinovățit de demolarea bisericilor, prin săgeți venite din diferite părți, țintită fiind și biserica Mavrogheni, unde Părintele Prof. Dumitru Pintea, membru al acestei Adunări Eparhiale, s-a opus să se construiască o clădire în dauna sfântului locaș, monument istoric.

Nu este acum momentul să nominalizăm, dar învățăm o lecție din toate acestea, că o dorință, o propunere care se face în asemenea adunări, ca cea de astăzi, din punct de vedere bisericesc îmbracă forme de îndreptățită apărare. Nu așa trebuie privită atitudinea Bisericii, a noastră, față de intelectualitate, la care s-a referit Părintele prof. Dumitru Pintea. Ce putem să facem mai mult decât facem acum, decât face dânsul la biserica Mavrogheni, apreciată de intelectuali, ca să le arătăm mai multă deschidere? Tuturor le-am arătat deschidere, chiar și în ultimele discuții legate de prezența icoanelor în școală, când s-a văzut, cum e și firesc, că intelectualii sunt alături de Biserică, iar noi le-am adresat cuvânt de mulțumire și de prețuire pentru aceasta. Putem face și mai mult decât acum, căci dragostea „niciodată nu se trece” (I Cor. 13, 8).

Dar să nu uităm, cum spuneam și în cuvântul de deschidere, că noi avem în Adunarea Eparhială intelectuali, personalități, cum aveam și înainte de revoluție, adevărați creștini care sunt cu gândul și cu lucrarea alături de Biserică. Niciodată Biserica noastră nu s-a îndepărtat de intelectualitate. Cine mai spune astăzi, în condiții de libertate, că Biserica noastră trece cu vederea intelectualitatea, acela nu gândește profund și constructiv. Preoțimea noastră din fire este legată de societate, de intelectualitate, de marile valori ale culturii românești. De aceea nu-și au rostul apelurile la gesturile pe care ar trebui să le mai facem ca să ne deschidem către intelectuali.

Gestul pe care l-am făcut îndată după revoluție de a cere Sfântului Sinod

retragerea mea, a fost motivat de faptul că eram făcut responsabil de tot ce se întâmplase până atunci în Biserică. Îi știți foarte bine pe cei care, în acele zile, tratau Biserica cu asprime și cu răutate. Sfântul Sinod este autoritatea supremă în Biserică, iar din partea noastră, a clerului, mai ales, se cere smerenie, ascultare. Chiar și atunci când prezentăm ceva într-o adunare, o facem cu prudență, cu precauție, cu multă socotință personală. Biserica noastră a făcut tot ce se putea ca să se înnoiască, să se deschidă către lume, către societate. Două treimi dintre ierarhii Bisericii noastre sunt tineri. Așa s-a dorit la revoluție și așa s-a făcut. Și roadele frumoase se văd, numai că nu au ochi de văzut cei care trebuie să vadă. Avem 150 de biserici noi în București, cum s-a spus și aici. Aproape în fiecare lună punem temelie la o nouă biserică. Cu toate că numărul bisericilor a crescut, ele sunt insuficiente pentru credincioși, fiind arhipline în duminici și sărbători. Cei doi frați preoți, Constantin și Emilian Țincu, de pildă, ucenicii Părintelui profesor Dumitru Popescu, au făcut în parohia Ghencea II, mai întâi, o biserică de lemn, apoi o catedrală, care e aproape gata să fie sfințită, fără să ceară fonduri de la Arhiepiscopie, numai cu ajutorul enoriașilor. Și mănăstirea „Duminica Sfinților Români” de la Popești-Leordeni, a cărei imagine o aveți în față, cu tot ce o înfrumusețează și are împrejurul ei, de asemenea, este rodul dragostei și contribuției credincioșilor.

Pentru Facultatea noastră de Teologie, ca să mai dau un exemplu, care acum este la înălțime din punct de vedere al spațiilor de învățământ, al căminului și cantinei, am dobândit aceste împliniri materiale înainte de revoluție. Să construiești o clădire cu șase etaje și pe deasupra să o modifice nu era atunci deloc la îndemână. M-am băgat între arhitecți și constructori și i-am convins să pună acoperiș clădirii, pe care proiectul nu-l prevăzuse. L-am întrebat pe inginerul Suman, care conducea lucrările de construcție, unde este laboratorul Facultății. Uimit, cu pregătirea tehnică pe care o avea, acesta mi-a răspuns că a văzut laboratoare la Medicină, Politehnică, la Fizică, Chimie, dar n-a auzit de laborator la Teologie. I-am spus că laboratorul Facultății de Teologie este biserica, unde se pregătesc viitorii preoți. Pe atunci, biserica Sfântul Spiridon-Nou, din vecinătatea Facultății, era închisă, având zidurile altarului zdrobite din cauza lucrărilor de la metrou. L-am luat cu mine pe acest inginer și i-am arătat laboratorul. El a priceput și am căzut la înțelegere. I-am spus să atașeze documentația tehnică de consolidare a bisericii la dosarul lucrărilor de la clădirea Facultății de Teologie, care erau deja aprobate.

Așa am salvat biserica Sfântul Spiridon-Nou, altfel ar fi fost demolată, și când mă pregăteam de sfințire, în decembrie 1989, a început revoluția la Timișoara. Eram chiar în sala aceasta, la ședința Adunării Naționale Bisericești, l-a închiderea căreia s-a trimis o telegramă laudativă cuplului prezidențial, citită și aplaudată de toți cei prezenți, pe care n-am scris-o eu, ci alții, și care s-a publicat. Atunci nu apărea în ziare nimic bisericesc, dar telegrama aceasta a apărut. După revoluție, intelectuali binevoitori mi-au atribuit că l-am lădat pe Nicolae Ceaușescu pentru înăbușirea revoluției de la

Timișoara. Acuzația aceasta mi s-a adus după ce tinerii revoluționari m-au luat de aici, din Reședință, în 22 decembrie 1989, și m-au condus la televiziune, însoțit fiind de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, și am spus acolo un cuvânt de mângâiere și incurajare.

Spun aceste lucruri să înțelegi că nu e cazul să mă înspăimânte defăimările unora sau altora. Biserica își are drumul ei și Dumnezeu mi-a ajutat până acum și mi-a dăruit mult mai mult decât nădăjduiam. Tot ce vedeți aici e făcut fără aprobare de la autorități. Dacă ceream aprobare nu mi se dădea. Iar după revoluție am mărit spațiile acestea și le-am amenajat, încât ierarhii Sfântului Sinod au camere aici, iau masa aici, iar eu îi întâmpin pe fiecare ca o gazdă primitoare, ceea ce este foarte frumos. Cei mai mulți judecă din afară, cum vor și cum se pricep, punându-mi pe umeri ce cred ei că trebuie făcut, dintre cele imposibile, desigur, nu posibile și necesare Bisericii noastre.

Ne găsim în această Adunare în mijlocul unor persoane care din iubire au dăruit pentru săraci, pentru orfani, pentru bolnavi, făcând acte de binefacere pentru acești frați mai mici ai Domnului Hristos. Construirea de biserici este numai o parte din activitatea noastră, în frunte aflându-se acum grija pentru frații noștri aflați în suferință, cum sunt cei rămași fără locuințe în urma inundațiilor, pentru care s-au adunat sume neașteptate și li s-au făcut case. Ierarhii noștri au mers în zonele calamitate din Vrancea, Bacău, Galați, Oltenia, i-au cercetat pe sinistrați și le-au sfințit noile case și biserici.

Avem multe alte mărturii ale activității noastre social-caritative. Aici, la noi, Prea Sfințitul Episcop Varsanufie, care este în lumina smereniei, desfășoară o activitate harică la mănăstirea Radu Vodă, unde se face Liturghia pentru cei cu deficiențe de auz și de vorbire, dar au văzul bun și comunică prin semne. Și la biserica Popa Nan, unde slujește Părintele Victor Frangulea, acești credincioși participă prin limbajul semnelor, cunoscut de ei, la cântările și lecturile liturgice. La Facultatea de Teologie din Pitești s-a înființat o catedră pentru surdo-muți, unde se predă limbajul mimico-gestual de către Părintele profesor Constantin Onu. Avem, apoi, activitatea de recuperare a celor trecuți pe la dezalcolizare, și altele pe care nu le mai enumerăm, fiind menționate în dările de seamă, lucrări grele, într-un fel, dar frumoase pentru noi, și care au început să funcționeze.

Încât deschiderea către intelectuali, de care se tot vorbește, în realitate este un reproș permanent adus Bisericii că stă deoparte. Și preia Occidentul acuza aceasta, că Biserica noastră este disprețuitoare, pentru că e Biserica majoritară, și altele de felul acesta. Să știți că sunt puțini intelectuali care gândesc așa. Numai aici, în Adunarea noastră Eparhială, avem un număr mare de personalități legate de Biserică, nu ca cei care se pretind intelectuali și ne aduc acuze pe nedrept, spre care ar trebui să ne deschidem.

Dincolo de toate, pentru noi nu contează atât ce se scrie și cum este caracterizată persoana noastră trecătoare, chiar și cele laudative. Noi rămânem ceea ce suntem. Vă spun aceasta cu toată răspunderea și smerenia unui om care a trăit decenii de-a rândul, an după an, nu cu burse, cu subvenții, susținut de cineva, ci prin eforturi personale, întâmpinând cele mai neașteptate piedici și capcane și ajungând până în locul acesta, pe care-l slujesc de două decenii. Cum a spus Domnul Profesor Ilie Bădescu că a obosit numai căutând să mă identifice pe unde am fost, începând cu schiturile, cu mănăstirile, cu eparhiile, ca monah, preot, arhimandrit și ierarh în slujba Bisericii noastre. Dar acei intelectuali nu scot un cuvânt despre toate aceste lucruri, de acum arhicunoscute, și cu care, de altfel, ne și cunoaștem personal, fără a le reproșa nimic, pentru că noi suntem datori lumii și semenilor noștri cu iubire și cu iertare. Aceasta este datoria unui slujitor al Bisericii lui Hristos.

Suntem cu toții impresionați, într-adevăr, de activitatea depusă de Centrul nostru Eparhial, cum reiese din dările de seamă, și este poate pentru prima dată în istoria acestei Adunări când nu avem motive de întristare, ca în alți ani, când se găseau și argumente de critică îndreptățită, dar nu în așa măsură încât să nu se vadă lumina zilei în toată strălucirea ei. A fost o expunere foarte bogată, pentru că s-au înmulțit lucrările, iar părinții consilieri încă nu pot ajunge la o expunere sintetică a împlinirilor Arhiepiscopiei noastre. S-au scris pagini întregi, iată, la cerința mea, ca să se vadă. Ați primit fiecare câte un exemplar. Tot vorbim despre aceste împliniri, dar nu se cunosc. O să publicăm dările de seamă, ca să se știe.

Încheind, mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate și vă rog să mă scuzați că am depășit timpul cu laudele personale, că m-am semețit, dar spun acestea pentru prima dată, că n-au fost scrise nicăieri. Vă doresc sănătate și vă mulțumesc foarte mult pentru prezență. Să aveți toată încrederea că Sfântul Sinod, cât și noi cei de aici, de la Arhiepiscopia Bucureștilor, suntem în același ritm de viață cu poporul nostru românesc. Suntem una cu poporul nostru, pentru că este un popor bun și credincios, care a vestit învierea lui Hristos de-a lungul atâtor secole și a ajuns până în pragul mileniului trei, primind toate credințele în țara lui. Aceasta este o încurajare pentru noi de a ne continua drumul propriu în istorie. Supun aprobării dumneavoastră referatele Comisiilor Adunării cu toate propunerile formulate. Vă mulțumesc și rog pe Bunul Dumnezeu să ne fie în ajutor pururi.”

Prea Fericitul Părinte Patriarh TEOCTIST a mulțumit membrilor Adunării Eparhiale și invitaților prezenți pentru participare, rugând pe Bunul Dumnezeu să le dăruiască sănătate deplină și împliniri sfinte și a propus spre aprobare membrilor Adunării Eparhiale rapoartele de activitate ale sectoarelor Centrului Eparhial din anul 2006 precum și propunerile, proiectele și bugetele pentru activitățile din anul 2007.

Vizita pastorală a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la sfânta mănăstire Țigănești

Diacon Otomega Colcea Emil-Sorin

In dimineața zilei de duminică, 21 ianuarie 2007, Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, s-a îndreptat către Mănăstirea Țigănești din localitatea Ciolpani, Județul Ilfov. Această vizită a avut ca scop participarea la Sfânta Liturghie, pentru a se întâlni cu maicile din sobor, a lua la cunoștință la fața locului de problemele administrative și gospodărești și a vizitat atelierele acestui așezământ monahal din preajma Capitalei.

Ajungând la mănăstirea Țigănești în timpul Sfintei Liturghii, Prea Fericitul Părinte Patriarh a intrat în biserică și apoi în sfântul altar, după care i-a binecuvântat pe credincioși, aducându-le o mare bucurie, care se citea cu ușurință pe fețele lor, ca de fiecare dată când păstorul se află în mijlocul turmei sale.

În această frumoasă zi de duminică în biserica mănăstirii, pe lângă părinții care slujeau la altar și maicile din sobor, unele dând răspunsuri liturgice la strană, cele mai tinere ajutând la pangar și la altar, iar cele mai în vârstă rugându-se, erau și numeroși credincioși și credincioase veniți din București și din țară, încât sfântul locaș, de altfel destul de spațios, devenise neîncăpător.

În această ambianță spirituală, de comuniune, puteai înțelege și simți sensul exclamației plină de bucurie a Sfântului Apostol Petru de pe muntele Taborului: „*Doamne, bine este nouă să fim aici*” (Matei 17, 4).

La sfârșitul Sfintei Liturghii, în duminica a 32-a după Rusalii, (a lui Zahau vameșul), Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a rostit un cuvânt de învățătură și zidire sufletească:

*Prea Cuvioasă Maică Stareță,
Prea Cucernici Părinți,
Cuvioase maici,
Iubiți credincioși,*

„Sfânta Evanghelie de astăzi ne descrie întâlnirea Mântuitorului cu vameșul Zahau, un om bogat din Ierihon, care, împins de dorul mântuirii, aleargă să-L vadă pe Iisus. Locuitorii din Ierihon, aflând de trecerea lui Iisus prin orașul lor, au căutat să-L întâlnească pentru că auziseră despre învățătura cea nouă pe care El o predica, despre minunile Lui, despre mila față de săraci și vindecările pe care le făcea celor aflați în suferință. Dorind și el să-L vadă pe Iisus, vameșul Zahau s-a amestecat în mulțime, dar fiind mic de statură s-a urcat într-un sicomor de pe marginea drumului pe unde urma să treacă Mântuitorul. Spre surprinderea lui, dar și a celor din jur, Domnul Iisus Și-a îndreptat privirea în sus și i S-a adresat direct: „Zahau, coboară-te de grabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân” (Luca 19, 5).

Sfântul Evanghelist Luca ne mai spune că Zahau a coborât de îndată și „L-a primit bucurându-se”, spre dezamăgirea celor prezenți, care „murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un păcătos” (Luca 19, 6-7). Starea socială a lui Zahau, aceea de vameș, deci un funcționar al autorităților romane de ocupație, în urma căreia s-a îmbogățit, desigur, pe căi necinstite, îl făcea să fie hulit și disprețuit de conaționali săi, care îl considerau „un om păcătos”, după cum zice Sfântul Evanghelist Luca. Și iată cum un om bogat și păcătos este găsit vrednic să primească în casa lui pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Dar această cinste neașteptată îl face pe Zahau să se transforme lăuntric și să înceapă o viață nouă. Căinându-se de toate păcatele sale, el fâgăduiește înaintea lui Iisus: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit” (Luca 19, 8). Și astfel, Zahau cel mic de statură se dovedește mare la suflet, fiind capabil să renunțe la jumătate din averea sa, pe care să o dea săracilor, și în plus să restituie împătrit, cum prevedea Legea Veche, la toți cei cărora le-a produs pagubă sau i-a nedreptățit.

Așa a înțeles Zahau să-și răscumpere păcatele și nedreptățile săvârșite și să pornească pe un drum nou al vieții. Era o căință sinceră și deplină, o reînțoarcere de pe drumul păcatului la o viață nouă în Hristos. Mântuitorul îi apreciază hotărârea și îi primește căința prin cuvintele: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiul lui Avraam” (Luca 19, 9). În cele din urmă, Zahau din Evanghelia de astăzi ne apare ca un chip atrăgător, pentru că, prin căință și pocăință, din om păcătos devine un „om nou”, vrednic să-I urmeze lui Hristos Domnul.

Exemplul acesta al întoarcerii lui Zahau la o viață nouă este un îndemn și pentru noi, ca să-L căutăm și să-L găsim pe Hristos. Este adevărat că prin Taina Sfântului Botez dobândim harul cel dumnezeiesc care ne ține aproape de Dumnezeu,

dar lumea de astăzi, din nefericire, cu viața atât de zbuciumată, îi face pe mulți să se îndepărteze de Hristos, să-și aducă aminte de El în virtutea unei tradiții, sau la anumite ocazii, dar și atunci fără să încerce să pătrundă în tainele învățaturii Sale.

Cu toate acestea, Hristos este mereu prezent și viu în lume, în bisericile și în mănăstirile ridicate în numele Său. Trebuie doar ca noi, cei care ne simțim aproape de El, și în primul rând slujitorii Sfântului Altar și viețuitorii din mănăstiri, să-L căutăm cât mai des pe Hristos, să dorim mereu să fie în sufletul nostru, întocmai ca Zahau, dar în același timp să-L facem cunoscut și celorlalți. În adâncul sufletului său, fiecare simte, ca și Zahau, povara păcatului, dar și flacăra căinței, ca și dorința de îndreptare și de viață nouă. De aceea, trebuie să căutăm să ajungem cât mai aproape de Mântuitorul, să încercăm să pătrundem cât mai adânc în învățătura Lui, dar mai ales să I-o urmăm.

Căutându-L, ne va descoperi și El pe noi, va veni El Însuși și ne va zice: „Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20). Pentru că Domnul Iisus Hristos, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, „ieri și azi și în veci, este același” (Evrei 13, 8), luminând veacurile și omenirea întreagă de-a lungul mileniilor. Să fim convingși, deci, că noi ne împărtășim permanent de iubirea Mântuitorului Hristos, de roadele învierii Sale, de Sfânta Evanghelie, care cuprinde învățătura Lui cea nouă, de mângâierea și ocrotirea Bisericii, oriunde ne-am afla. Chiar când greșim și ne abatem de la rânduielile creștinești sau ca viețuitori în mănăstire de la voturile pe care și le-a luat fiecare în parte, nici atunci Mântuitorul nu ne leapădă de la fața Sa, căci împlinește rugăciunea Proorocului David: „Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine” (Psalmul 50, 11). Dumnezeu nu leapădă de la fața Sa pe nimeni, pentru că „Dumnezeu este iubire” (I Ioan 4, 16), și din iubirea cea nesfârșită a Tatălui ceresc pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a întrupat Domnul nostru Iisus Hristos, a pățimit, S-a răstignit, a înviat și S-a înălțat la cer, iar prin lucrarea Duhului Sfânt, la Cincizecime, a întemeiat Biserica Sa și a rămas cu noi până la sfârșitul veacului.

Duminica aceasta este importantă pentru noi și pentru că se află la început de an, dar și de epocă nouă în viața țării noastre, prin întâlnirea noastră cu Uniunea Europeană. Intrând în rânduiala Europei Unite, alături de celelalte popoare europene, noi românii trebuie să ne considerăm iubiți de Dumnezeu, Care ne-a certat, dar morții nu ne-a dat (cf. Psalmul 117, 18). Am străbătut o perioadă de grea dictatură pentru Biserică, pentru credincioși, pentru familia creștină, pentru mănăstirile și bisericile noastre. Cu mari eforturi am păstrat credința, am ținut bisericile deschise, am săvârșit darurile Duhului Sfânt prin Sfintele Taine. Credincioșii s-au botezat, s-au cununat, i-au înmormântat pe cei dragi ai lor. S-au adăugat, în timpul acestor ani de dictatură, noi martiri și mărturisitori ai credinței – preoți, călugări, ierarhi

- care au pățimit cu miile în lagăre și închisori, unii au și murit, auzind cuvintele adresate de Mântuitorul lui Zahau: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia”, înscriindu-se în rândul sfinților Bisericii noastre. Rămâne ca și noi, fiecare în parte, în primul rând preoții și monahii, să ne dorim să-L urmăm pe Hristos, ca și Zahau, prin propria noastră viață, dând exemplul și altora, după cum îndemna Sfântul Pavel pe ucenicul său Timotei în „Apostolul” care s-a citit astăzi: „Fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția” (I Timotei 4, 12).

Europa are nevoie de valorile credinței noastre, de jertfele date de poporul român de-a lungul timpului, de vrednicia înaintașilor noștri - oameni de știință și de cultură - care au trăit și au lucrat în Europa. Astăzi ne stau mărturie de apartenența noastră la Europa, frații români din Italia, Germania, Franța, Spania, din alte părți, pe care i-am vizitat și le-am pus, la cererea lor, temelii de noi biserici, le-am trimis preoți și le-am sfințit mitropoliți și episcopi, care sunt îmbrățișați cu multă dragoste de popoarele creștine de acolo. Europa are rădăcini creștine și autoritățile de acolo, laice și bisericești, se bucură că românii noștri își construiesc biserici, înființează parohii și eparhii, se grupează în jurul preoților și al ierarhilor lor, dându-și o organizare bisericească după modelul Bisericii de acasă..

Venind aici, în această duminică, să asist la Sfânta Liturghie, am prilejul să ofer maicii starețe Heruvima, care s-a străduit mult, de-a lungul anilor, cu soborul de maici, pentru această mănăstire, Medalia jubiliară emisă la împlinirea a douăzeci de ani de când Bunul Dumnezeu m-a chemat la slujirea de Patriarh. Îi doresc s-o păstreze cu bucurie încă mulți ani.

Mănăstirea Țigănești este cunoscută nu numai prin vechimea și rolul ei cultural, având și un muzeu valoros, dar și prin viața maicilor și surorilor din sobor, care sunt pildă de onoare și ascultare în îndeplinirea pravilei monahale. Mănăstirea aceasta s-a făcut remarcată și prin lucrarea foarte valoroasă a maicilor în atelierele de veșminte pentru preoți, de broderie și de artă bisericească.

Mănăstirile noastre sunt păstrătoare ale artei religioase - pictură, sculptură, broderie, gravură - parte integrantă a tezaurului artistic național. Noi nu putem aduce în Uniunea Europeană modele de organizare economică, socială, formule diplomatice sau de altă natură, ci venim cu tezaurul nostru cultural-artistic, reprezentat de mănăstirile Voroneț, Tismana, Râmeț și alte capodopere ale artei noastre bisericești. Suntem o Biserică Ortodoxă cu sfinți din neamul nostru, canonizați de curând, care ne îmbogățesc sufletește și dau expresie identității noastre românești.

De aceea, nu putem renunța la prezența icoanelor în școli, cum au judecat unii atât de ușor. Icoana are pentru noi o valoare foarte mare, căci nu este doar culoare așternută pe lemn sau pe hârtie, ci este însăși chipul Dumnezeirii. Atunci când ne închinăm și sărutăm icoana, sărutăm chipul lui Dumnezeu, care este prezent real în

icoană. Ne întâlnim cu Mântuitorul Hristos în icoană, cum s-a întâlnit Zabeu în Evanghelia de astăzi.

În Europa intrăm, așadar, cu această bogăție de valori, cunoscută și apreciată în lumea occidentală, în care se include și mănăstirea aceasta, cu tradiția ei de credință, de artă și de viață monahală.

Vă felicit, maică stareță, pentru munca depusă și rog pe Bunul Dumnezeu să binecuvânteze soborul acestei mănăstiri. Amin!"

La sfârșitul acestui pilduitor cuvânt de învățătură, ascultat cu multă atenție și interes de călugărițe și de credincioși, Prea Fericirea Sa a împărțit anafură la toți cei prezenți în biserică și le-a împărțit tuturor arhieriești binecuvântări, după care s-a întreținut îndelung cu grupurile de credincioși, în grup și individual, care l-au înconjurat cu evlavie și bucurie, răspunzând la întrebările lor și chemându-i la viață creștinească.

Pentru merite deosebite, Prea Fericirea Sa a acordat medalia aniversară „20 de ani de patriarhat” Prea Cuvioasei Maici Stavrofore Heruvima Timaru, stareța mănăstirii și Prea Cuvioasei Maici Macaria Apetrei, Directoarea Atelierului de Veșminte Preoțești și Broderie Artistică.

În continuare, însoțit de maica stareță Heruvima, Prea Fericitul Părinte Patriarh a vizitat incinta, s-a interesat de bunul mers al atelierului și de problemele cu care se confruntă mănăstirea.

După o vizită la stăreție, unde a stat de vorbă cu maicile despre lucrările ce se efectuează în mănăstire, Prea Fericitul Părinte Patriarh s-a întors la reședință.

Vizita Prea Fericirii Sale la mănăstirea Țigănești a adus mângâiere duhovnicească în sufletele maicilor din sobor, atât cele în vârstă cât și cele tinere, bucurându-se să-l revadă și să-l întâlnească, dar și în sufletele credincioșilor aflați în această duminică la slujbă, care au primit întărire, nădejde și binecuvântare.

Suspînul după unitatea credinței

Săptămâna de rugăciune pentru Unitatea Creștină

Preot Ion Armași

Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștină este una dintre cele mai de seamă inițiative pe tărâm ecumenic, parte integrantă din Mișcarea Ecumenică, încă de dinaintea înființării Consiliului Mondial al Bisericilor în 1948. Astfel, în fiecare an, milioane de creștini din întreaga lume se reunesc în rugăciune comună pentru unitate, ca „*toți să fie una*“ (Ioan 17, 10).

Biserica Ortodoxă Română și-a manifestat vocația ecumenică răspunzând încă din 1961, printr-o hotărâre a Sfântului Sinod, la chemarea Consiliului Mondial al Bisericilor de a se alătura eforturilor de căutare și redobândire a unității tuturor creștinilor, iar din 1993 participând efectiv la organizarea acestei *Săptămâni de Rugăciune*.

În acest an, cuvintele Evangheliei la care am fost invitați să reflectăm în săptămâna de rugăciune comună: „*toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească*“ (Marcu 7, 37) ne îndeamnă să dăm o mărturie comună cât mai puternică și convingătoare în slujirea lui Dumnezeu și a semenilor noștri.

În acest an, rugăciunile pentru unitatea creștinilor s-au desfășurat după programul stabilit de comun acord, la întâlnirea avută la mijlocul lunii decembrie a anului 2006. Astfel, Săptămâna de rugăciune a debutat, în ziua de **joi**, 18 ianuarie, orele 17.00 la Catedrala Romano-Catolică din București, Biserica noastră fiind reprezentată de către P. S. Sebastian Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor însoțit de P. C. Diacon Daniel Flonta.

Vineri, 19 ianuarie, rugăciunile pentru unitatea creștinilor au fost organizate de către Biserica Anglicană, din partea Bisericii Ortodoxe Române participând P. S. Episcop Ciprian Câmpineanul, Vicar Patriarhal și P. C. Pr. Michael Țița, Consilier Patriarhal.

Sâmbătă, 20 ianuarie, rugăciunea comună a fost continuată la Biserica Reformată unde Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de către P. C. Pr. Florin Șerbănescu, Consilier Patriarhal.

Duminică, 21 ianuarie, fiecare Biserică a făcut rugăciuni pentru unitatea

creștinilor în cursul slujbelor duminicale obișnuite.

Luni, 22 ianuarie, la Biserica Armeană, s-a desfășurat ziua a patra de rugăciune pentru unitatea creștinilor, din partea Bisericii noastre fiind prezent P. S. Varsanufie Prahoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Marti, 23 ianuarie, la Biserica Luterană, s-au continuat rugăciunile pentru unitatea creștinilor, la care predica zilei a fost rostită de către Pr. conf. dr. Daniel Benga, reprezentantul Bisericii Ortodoxe Române.

Miercuri, 24 ianuarie în cadrul rugăciunii pentru unitatea creștină de la Biserica Greco-catolică, Biserica noastră l-a avut ca reprezentant pe P. C. Pr. Cristian Popa, Consilier Patriarhal.

Joi, 25 ianuarie, la Catedrala Patriarhală, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a Î. P. S. Mitropolit Ioan Robu a fost săvârșită Slujba vecerniei, de către un sobor de preoți și diaconi având în frunte pe P. S. Episcop Ciprian Câmpineanul, Vicar Patriarhal. Au luat parte reprezentanți ai Bisericilor creștine din București, membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, membri ai corpului diplomatic, teologi, și credincioși aparținând cultelor participante.

Cu acest prilej, Î. P. S. Mitropolit Ioan Robu a accentuat folosul rugăciunilor pentru unitate în vederea păcii și armoniei între credincioși. Î. P. S. Sa a asemănat Săptămâna de Rugăciune cu un pelerinaj al pocăinței și a exprimat convingerea că îndemnul „*iubește-ți aproapele ca pe tine însuși*” va fi înțeles ca un respect reciproc între Biserici.

În încheiere, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, și-a manifestat bucuria reîntâlnirii creștinilor în rugăciune, rostind un cuvânt ales de învățătură:

Înalt Prea Sfințite Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Robu,

Prea Sfințiți Episcopi,

Iubiți frați, reprezentanți ai celorlalte Biserici,

Onorați membri ai Corpului Diplomatic,

Iubiți credincioși și credincioase,

„Continuând firul celor spuse de Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Ioan Robu, pline de învățătură și de curaj, în același timp, cu privire la unitatea creștină, și luând aminte și la tema Săptămânii de rugăciune din acest an: „Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească” (Marcu 7, 37), vedem că noi, în pelerinajul pe care îl facem de când ne rugăm împreună, am dobândit ceva, simțim că Domnul Iisus Hristos ne așteaptă oriunde cu brațele deschise. Și oriunde este numele Său și Cuvântul Său este viața noastră și viața lumii, căci moartea, dușmanul cel mai înfricoșat al omului, odată cu învierea Domnului Hristos s-a nimicit. Suntem, deci, „fi ai lui Dumnezeu, fiind fi ai învierii” (Luca 20, 36). O mărturie convingătoare este și acest pelerinaj anual de rugăciune ecumenică la bisericile noastre, care nu rămâne zadarnic,

ci este încă un pas în urcușul nostru spre unitatea creștină, care este lucrarea Duhului Sfânt. Și când ne vom învrednici să trecem de toate încercările vieții, să biruim toate îndoielile noastre, fiecare în parte și toți laolaltă, atunci vom da mărturie convingătoare că unitatea noastră este deplină.

Evanghelia după Sfântul Marcu, la capitolul 7, relatează cum Domnul Iisus, trecând prin Decapoli, un ținut multietnic și plurireligios, a vindecat un om surd și cu greutate în vorbire, la care am meditat în aceste zile. După ce Mântuitorul s-a atins de el, urechile acestuia s-au deschis și limba i s-a dezlegat, iar cei care asistaseră, uimiți peste măsură, au zis: „Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească” (Marcu 7, 37). Acest comentariu despre auz și vorbire din Evanghelia Sfântului Marcu, care este precedat de proorocirea lui Isaia despre venirea lui Mesia, vestește Împărăția lui Dumnezeu și vindecarea incomunicabilității și divizării noastre. De aici rezultă că ascultarea și predicarea cuvântului, adică înțelegerea celorlalți și comunicarea propriei credințe, sunt cele două dimensiuni esențiale ale lucrării noastre ecumenice pentru împlinirea unității creștine.

Dar pentru aceasta, cum a subliniat și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Ioan Robu, ni se cere strădanie și căutare continuă, căci disponibilitățile noastre sufletești au început să slăbească, deși au trecut atâtea decenii de împreună-lucrare în dialog ecumenic și în rugăciune. Personal, apreciez mult stăruința Bisericilor Evanghelice de a pune un accent deosebit pe rugăciune, și de a trăi rugăciunea, nu numai slujitorii, dar și credincioșii. Faptul acesta ne arată că nu trebuie să ne îndoim de demersul nostru, nu trebuie să slăbim lucrarea noastră pe drumul unității, pentru că este un drum sfânt, un drum pe care suntem îndatorați să mergem prin tot ceea ce am primit noi de la Dumnezeu ca binefacere. Și fiecare Biserică în parte deține un adevăr pentru mântuire.

Lucrarea noastră pentru unitate, trebuie să recunoaștem, cunoaște împliniri și neîmpliniri, ca și viața omului, care e nedeșăvârșită, dar și desăvârșită, cum ne dau mărturie, în cele două milenii creștine, eroii credinței, martirii care au suferit pentru Hristos, care vor auzi și vor vorbi când unitatea noastră va fi deplină. Dar atât auzul, cât și vorbirea au un izvor comun, o visterie launtrică, cum accentuează Sfântul Evangelist Marcu, în textul ales ca temă pentru Săptămâna de rugăciune din anul acesta, care este inima omului, de unde vin atât cele bune și pline de lumină, cât și cele rele, din nefericire, în drumul nostru pentru unitate.

Părinții Bisericii din primul mileniu creștin consacră pagini întregi acestei tainice legături dintre vorbă și faptă, pe de o parte, și izvorul lor, pe de altă parte, subliniind importanța inimii, centrul vieții spirituale, ca locaș al lui Dumnezeu. Iar pentru noi, ca Biserică, acest centru este Mântuitorul Iisus Hristos. El ne călăuzește spre lumină, spre adevăr, spre dreptate și spre iubire. Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea și pe om, spune Sfântul Evangelist Ioan, „încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Noi trebuie să

ne curățim inimile și să le împodobim cu fapte de iubire, în strădaniile noastre pentru unitate. O foarte frumoasă cântare din Săptămâna Patimilor, inspirată din Biblie, spune: „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită și îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină, și mă mântuiește” (Luminânda din Săptămâna Patimilor, Triod). De aici reiese, pe de o parte, importanța visteriei lăuntrice, tainice, a inimii noastre, iar pe de altă parte, frumusețea veșmântului luminos pe care ni-l pregătește Mirele Bisericii, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, căci noi, în Liturghiile noastre, participăm la Sfânta Împărtășanie ca nuntași, venim la masa Mirelui.

Iată câte frumuseți, câte îndemnuri ne stau în față, și însăși credincioșii noștri, poate mai puțini familiarizați cu noțiunile teologice, dar iubitori ai perlelor de gândire și de cugetare din rugăciunile Bisericilor noastre. Cântările Psalmilor și scrierile Profeților, inspirate de Duhul Sfânt, sunt foarte frumoase și desfată pe credincioși în Bisericile noastre, dar ele sunt și călăuzitoare de suflete, căci exprimă învățături înalte despre Dumnezeu, despre lume și raportul între ființa supremă și făptură, despre activitatea omului ca ființă morală. Omul zilelor noastre are nevoie de aceste frumuseți de credință, are nevoie de lumină, de o călăuză dreaptă în viață, iar noi, și din punctul acesta de vedere, trebuie fim tari în nădejdea că la plinirea vremii, cu ajutorul Duhului Sfânt, dar a rugăciunilor și lucrării noastre, unitatea creștinilor se va împlini.

Cu această nădejde, încheiem Săptămâna de rugăciune pentru unitate din anul acesta. În fiecare seară, timp de opt zile, ne-am hrănit sufletește oriunde am fost prezenți. Și noi aici, pe colina aceasta a Bucureștilor, suntem fericiți să fim în această seară împreună cu frații noștri din celelalte Bisericii, așa cum părinți și credincioși de-ai noștri au fost prezenți la celelalte Biserici. M-a stăpânit gândul să particip și personal la serile de rugăciune ecumenică din această Săptămână la celelalte Biserici. N-am reușit din cauza treburilor, dar și din pricina celui care este dușmanul unității și învrăjbește lumea. Dar rugăciunea este chezașia, este încredințarea noastră că suntem pe drumul cel bun. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să continuăm acest drum cu rugăciunea și invocarea Duhului Sfânt pentru unitatea creștină. Amin!

Agapa frățescă oferită de către Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist participanților s-a remarcat printr-o atmosferă destinsă, de bună înțelegere și dialog între reprezentanții tuturor Bisericilor.

Și în acest an, Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor a adunat laolaltă ierarhi, preoți și credincioși ai Bisericilor creștine din București, ca de altfel și în alte orașe din țară, în duhul rugăciunii, întăriți în credința că Hristos este în mijlocul nostru, atunci când, cu credință și cu smerenie ne plecăm genunchii înaintea Tronului Slavei Sale, cerând mila Sa cea bogată și pace poporului Său cel bincredincios.

Bucuria darului vieții.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a împlinit 92 de ani

Gheorghe Vasilescu

Potrivit unei frumoase tradiții, în ziua de miercuri, 7 februarie 2007, obștea noastră dreptmăritoare s-a adunat pe Dealul Patriarhiei spre a mulțumi cu recunoștință Bunului Dumnezeu pentru darul vieții revărsat din belșug asupra Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, care a împlinit vârsta biblică de 92 ani și a pășit în al 21-lea an de slujire patriarhală, rugându-L să-l păstreze în pace, sănătos și îndelungat în zile la cârma Bisericii Ortodoxe Române.

La bucuria acestui popas aniversar, alături de preoți, monahi și credincioși, veniți în număr mare să aducă Prea Fericitii Sale un respectuos omagiu de dragoste și prețuire pentru înțelepciunea, energia și stăruința cu care lucrează neîncetat spre folosul Bisericii și neamului românesc, au participat și personalități ale vieții politice și culturale, academicieni, profesori, precum și reprezentanți ai altor culte și membri ai corpului diplomatic acreditat la București.

Popasul acesta aniversar a cuprins două momente semnificative, legate unul de celălalt, și anume: Sfânta Liturghie, oficiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist în Catedrala Patriarhală, înconjurat de un sobor de arhieriei, preoți și diaconi, și Adunarea de omagiere a personalității Întâistăătorului Bisericii noastre, care s-a desfășurat în holul mare al Palatului Patriarhiei, impresionantă prin statura participanților și prin ineditul mesajelor și cuvântărilor rostite.

Sfânta Liturghie

În această zi, dis-de-dimineață, Catedrala Patriarhală s-a umplut de clerici și credincioși, cei mai mulți din București, dar și din alte localități din țară, ca să întâmpine după datină, cu Imnul arhieresc, pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, ajuns la cununa celor 92 de ani, din care 57 ani închinăți slujirii ca arhieru în ogorul Bisericii Ortodoxe Române.

Începând cu orele 9.30, Prea Fericitul Părinte Patriarh a oficiat Sfânta Liturghie, înconjurat de un impresionant sobor de ierarhi, preoți și diaconi, răspunsurile liturgice fiind date de Corala Patriarhiei „Nicolae Lungu”, dirijată de Pr. prof. Constantin Drăgușin. Dintre ierarhii Sfântului Sinod, în soborul slujitorilor s-au numărat: ÎPS Mitropolit Teofan al Olteniei, ÎPS Mitropolit Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, ÎPS Arhiepiscop Teodosie al Tomisului, ÎPS Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, ÎPS Arhiepiscop Andrei al Alba Iuliei, ÎPS Arhiepiscop Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada, PS Episcop Gherasim al Râmnicului, PS Episcop Epifanie al Buzăului și Vrancei, PS Episcop Casian al Dunării de Jos, PS Episcop Damaschin al Sloboziei și Călărașilor, PS Episcop Ambrozie al Giurgiului, PS Episcop Sofronie al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, Prea Sfințiții Episcopi Vincențiu Ploieșteanu și Ciprian Câmpineanul, Vicari Patriarhali, Prea Sfințiții Episcopi Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor și PS Episcop Vicar Ioan Casian de Vicina al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române în America și Canada.

Au fost prezenți la slujbă, consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de la Seminarul Teologic și de la Facultatea de Teologie din București, protopopi și preoți din Capitală și din țară, stareți și starețe de mănăstiri, monahi și monahii, elevi seminariști și studenți teologi, ostenitori ai Administrației Patriarhale și de la Arhiepiscopia Bucureștilor, numeroși credincioși și credincioase, între care tineri, copii însoțiți de părinții lor și elevi conduși de profesori de religie.

După pomenirea celor adormiți în Domnul, la momentul rânduit în cadrul Sfintei Liturghii, a ctitorilor, binefăcătorilor și ajutătorilor sfântului locaș, a patriarhilor Miron, Nicodim, Justinian și Iustin și a părinților Prea Fericirii Sale, Dumitru și Marghioala, înălțându-se rugăciuni pentru veșnica odihnă a sufletului lor, Prea Fericitul Părinte Patriarh a rostit cuvânt de învățătură

*Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți, membri ai Sfântului Sinod,
Prea Cucernici Părinți, Prea Cuvioși Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

„În crugul vremii pe care îl străbatem, noi ne împărtășim de luminile unei zile, a zilei de naștere, când Dumnezeu ne-a chemat la viață. În Biserica strămoșească, din vremuri străvechi, ziua aceasta este așezată în rândul acelor zile cinstite și din punct de vedere familial, dar și din punct de vedere duhovnicesc, ceresc. Ca dar al lui Dumnezeu, viața trebuie trăită și valorificată ca pe o binefacere scumpă, ca pe un bun de mare preț, ziditor și mântuitor de suflet. Acest adevăr este valabil pentru toți, dar mai ales pentru cei care poartă pe umerii lor jugul lui Hristos.

Într-o asemenea situație mă aflu eu astăzi aici, înconjurat de preaiubiții mei

frați din Sfântul Sinod, mulțumind lui Dumnezeu pentru darul vieții, pe care am încercat să-l pun în valoare, atât cât Tatăl cel ceresc mi-a ajutat să o fac, spre slava Sa și spre slava Bisericii noastre. Ziua aceasta de naștere n-ar avea înțeles fără părinții noștri trupești, dar în același timp, cu aceeași însemnătate, și fără părinții noștri sufletești. Mai ales noi, slujitorii altarului, suntem legați, prin Taina Hirotoniei și legătura iubirii în Hristos, de înaintașii noștri în slujirea cu râvnă și devotament a Sfintei Biserici.

Iată, caierul vremii se deapănă și timpul se scurge necruțător. Am străbătut în viața mea decenii pline de capcane și greutăți, dar și de împlinire a voii lui Dumnezeu cu dragoste, constatând cu bucurie că, pe măsură ce piedicile de orice fel care se iveau în slujirea Bisericii, în același raport lucrarea lui Dumnezeu se arăta în viața mea mai strălucitoare și mai încurajatoare. Părinții noștri duhovnicești, care ne-au călăuzit în slujirea Bisericii și pe care îi pomenim mereu, în frunte cu cei patru mari Patriarhi ai noștri, n-au lipsit din gândul și rugăciunile mele nici o clipă din viață. Lor le datorez situația și rostul meu de acum, ca și bucuria zilei de astăzi, aflându-mă înconjurat aici de dragostea părinților duhovnicești ai bine credinciosului popor român de acasă și de pretutindeni. Este o adevărată minune, iubirii mei, că noi suntem astăzi aici Biserica românească, în înțelesul ei real și cuprinzător, și trăim ziua aceasta în rugăciune și cu frații noștri români de pe alte meridiane, de departe și de aproape de hotarele țării noastre.

Am socotit ca pe o sfântă și frumoasă îndatorire să ne aducem astăzi aminte de înaintași noștri, de fericiții ctitori ai catedralei acesteia, dar și de cei care au gândit și au dorit catedrala cea nouă a Patriarhiei noastre, numită Catedrala Mântuirii Neamului de primul Patriarh al României, Miron Cristea, care a rămas neîmplinită până astăzi, poate și din cauza nevrederii mele, dar cu nădejdea sfântă că Dumnezeu niciodată nu ne uită, ne ceartă, dar morții nu ne dă (cf. Psalm 117, 18). De aceea, Dumnezeului nostru, „viu și lucrător” (Evrei 4, 12) în fiecare clipă, îi încredințăm nădejdea noastră și lucrarea noii catedrale, care e gata să se înceapă, să prindă viață, ca orice făptură omenească.

Această frumoasă vârstă biblică, împlinită astăzi, este o mare binecuvântare pe care am primit-o de la Dumnezeu, iubii frați și surori în Domnul. Numai cuvântul acesta de vârstă biblică mă mângâie și mă întărește. În această mângâiere și în această nădejde pe care o trăiesc din copilăria mea în mireasma de tămâie a sfântului altar, a sfintelor biserici și mănăstiri, nu pot să nu-i cuprind cu deosebire și pe frații creștini ortodocși care m-au onorat cu alegerea lor ca să le slujesc în multe părți ale țării. Pe ei îi port în dragostea și prețuirea mea. Niciodată nu voi putea să descriu acele chipuri de credincioși, chipuri de monahi, chipuri de preoți care au ieșit în calea vieții mele la vremuri de cumpănă uneori și mi-au întins punte de trecere peste pericole și greutăți. Nu pot uita misiunea lor, credința lor, devotamentul lor pentru Biserica noastră,

pentru ceea ce am zidit împreună în eparhiile pe care Dumnezeu, prin chemarea Duhului Sfânt, mi le-a încredințat spre păstorie.

Vă mulțumesc că v-ați asociat la acest moment de unitate în iubire cu înaintașii noștri, cu toți cei care nu mai sunt astăzi între noi. Dar cuvântul și rugăciunea noastră va pătrunde sigur în inimile lor. Ei sunt înscrși în cartea vieții, acolo unde avem locul fiecare dintre noi, căci viața noastră aceasta înseamnă, iubiți frați și surori în Domnul, să o dăruim întregă lui Dumnezeu, cum rostește diaconul și preotul la toate ecteniile: „și toată viața noastră lui Hristos-Dumnezeu să o dăm”. Este cea mai frumoasă menire, cea mai scumpă și vie chemare a Bisericii pentru noi, mai ales, slujitorii Sfântului Altar.

Mă bucur întotdeauna de aceste recolte binecuvântate în Biserica noastră. Numai Dumnezeu știe cât de mult am iubit Biserica în viața mea. Mi-am dăruit viața sfântului altar, fraților slujitori și credincioșilor Bisericii noastre. Este un dar neprețuit pentru care îi mulțumesc întotdeauna lui Dumnezeu, dincolo de vrednicia și nevrednicia mea, căci viața noastră așa este constituită, din pete și din lumini. Dar iată, în ziua aceasta sfântă cu adevărat pentru mine, ne găsim aici, ca pe o culme taborică, sub lumina cea neînserată a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care a zis: „Eu sunt Calea și Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine” (Ioan 14, 6). De această lumină, Dumnezeu să ne facă părtași pe toți cei ce suntem aici și pe cei care ne privesc sau ne ascultă.

Pentru bucuria trăită astăzi în armonia melodiilor coralei noastre patriarhale, dirijată de Părintele Constantin Drăgușin, le adresăm coriștilor mulțumiri și binecuvântări din partea noastră. Iar preoții și credincioșii aici de față să aibă întotdeauna în inima și gândul lor bucuria vieții pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu. Viața este o bucurie. Și această bucurie nu trebuie întunecată cu nimic. Aceasta este o urare de suflet și de gând pentru ziua de astăzi. Vă mulțumesc tuturor și la mulți ani!”

Cuvântul cald și părintesc al Prea Fericirii Sale a mișcat inimile celor prezenți și le-a întărit nădejdea că Biserica noastră, sub călăuzirea înțeleaptă a Întâistătătorului ei, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, își va împlini și în continuare misiunea sfântă pe care o are în viața țării și a neamului românesc.

Sfânta Liturghie a continuat până la sfârșit, soborul slujitorilor mulțumind Bunului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Prea Fericirii Sale, în cei 92 de ani, ca monah, preot și arhieru, și rugându-L să-i dăruiască mai departe zile îndelungate, sănătate și roade binecuvântate în greua misiune de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Prea Fericitul Părinte Patriarh, urmat de ierarhii Sfântului Sinod, a ieșit din Catedrală, în acordurile Imnului patriarhal, și a pășit în holul cel mare al Palatului Patriarhiei, unde s-a desfășurat Adunarea festivă prilejuită de sărbătoarea

zilei de naștere a Prea Fericirii Sale.

Adunarea festivă

În holul Palatului Patriarhiei, la orele 13.30, s-au adunat în număr mare ierarhi, preoți, profesori, studenți și elevi, monahi și monahii, credincioși, pentru a omagia după cuviință pe Întâistătătorul Bisericii noastre, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, la împlinirea vârstei biblice de 92 ani. Au mai fost prezenți senatori și deputați, academicieni, profesori universitari, personalități ale vieții publice, reprezentanți ai altor culte și membri ai Corpului diplomatic. S-au rostit cuvinte de omagiere și mesaje de felicitare. Numele și ordinea vorbitorilor au fost anunțate de Prea Sfințitul Vincențiu Ploieșteanu, Episcop Vicar Patriarhal, Secretarul Sfântului Sinod.

Un cald omagiu de cinstitie a vieții și activității Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist închinat slujirii Bisericii și neamului românesc a rostit **ÎPS Mitropolit Teofan al Olteniei**, în numele ierarhilor Sfântului Sinod, al preoților și credincioșilor prezenți.

*Prea Fericite Părinte Patriarh,
Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Distins auditoriu,*

„Suntem aici pentru a prelungi în ambianța distinsă a acestei aule atmosfera creată în cursul acestei dimineți în Catedrala Patriarhală, când Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Teoctist, înconjurat de membri ai Sfântului Sinod, a slujit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. În cadrul Sfintei Euharistii, slujbă prin excelență de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru toate ocaziile, am mulțumit celui Preaînalt pentru darul pe care l-a oferit Bisericii Sale din România în persoana Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist. I-am mulțumit lui Dumnezeu pentru pruncul pe care, prin părinții Prea Fericirii Sale, Dumitru și Marghioala, l-a oferit conștiinței creștine a acestui neam, prunc care, iată, peste decenii, a primit crucea și harul de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Acel moment al întronizării ca Patriarh din noiembrie 1986 a fost precedat de etape pregătitoare pentru asumarea acestei responsabilități. Prima etapă de pregătire a fost ambianța lumii satului din veacul trecut, acea „lume puternică și demnă”, cum o numea regretatul Horia Bernea într-o scrisoare trimisă Prea Fericirii Sale acum 12 ani cu ocazia zilei de naștere, acel spațiu „onest și natural” în care s-au pregătit și se pregătesc personalitățile de excepție ale acestui neam. A urmat, apoi, pregătirea din chilia mănăstirii, ascultarea, privegherea de toată noaptea, întâlnirea cu călugări îmbunătățiți, care au netezit drumul spre primirea crucii de arhieru, de episcop vicar, episcop, mitropolit și ulterior de patriarh. Întâlnirea în

jurul anilor '50 cu Patriarhul Justinian a fost definitivă pentru mersul în Biserică și în viață al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

Acest „Moise cel nou” al neamului românesc, Patriarhul Justinian, atât de important pentru o perioadă de cumpănă din istoria neamului, a fost ajutat să-și țină mâinile ridicate de cei doi episcopi-vicari ai săi, Teoctist și Antim, pentru ca „amalecitiții” acelor zile să piardă războiul, ceea ce a creat momente de panică pentru reprezentanții ideologiei celei fără de Dumnezeu. A urmat crucea și bucuria responsabilității de episcop la Arad, de mitropolit la Craiova și mitropolit la Iași. S-a hrănit astfel, Prea Fericitul din demnitatea ardelenilor, din entuziasmul oltenilor și din evlavia moldovenilor, pregătindu-se prin aceasta pentru marea și decisiva chemare de întâistătător al Bisericii.

În acele momente predecembriste și după perioada imediat următoare, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a experimentat cu propria-i ființă ce înseamnă atât purtarea de cruce la dimensiunile reale ale Golgotei, cât și revărsarea adâncă de har. Căci ce poate fi dacă nu bucurie, plinătate de har să vezi profesorul de religie intrând în școală, preotul mergând în armată și în penitenciare, credincioși zidind mii de biserici, Sfântul Sinod înființând eparhii și toată conștiința creștină din România implicându-se în opera de caritate pentru a aduce alinare sfântă năpăstuiților unei societăți mereu în tranziție.

În toată această perioadă, Părintele nostru Patriarh a arătat iubire sfântă față de Biserica lui Hristos. L-a oferit pe Hristos acestui neam, pentru ca El să-i fie și „sare”, „lumină”, și „Calea, Adevăr și Viață”, „aluat” care dospește toată frământătura.

De aceea, la acest ceas aniversar, Prea Fericite Părinte Patriarh, cunoscând că L-ați oferit pe Hristos cu atâta jertfelnicie acestui neam, în lumina aceluia minunat cuvânt: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție-ți aducem de toate și pentru toate”, pe care l-ați rostit astăzi la Sfânta Liturghie, în numele ierarhilor Sfântului Sinod aici de față, în numele preoțimii, diaconimii, viețuitorilor sfintelor mănăstiri, în numele credincioșilor prezenți, vă oferim icoana Aceluiași Hristos. Pe El îl rugăm să vă ocrotească în continuare, să Vă fie scut de protecție, izvor de har, pentru că Biserica are încă multă nevoie de Prea Fericirea Voastră. Să dea Dumnezeu, Domnul Hristos, să răspândească în continuare, în infrastructura sufletească a acestui neam și a Bisericii Sale, lumină, darul unității de care avem atâta nevoie, glas smerit, curajos și profetic al misiunii, și mai presus de toate, să oferiți binecuvântarea, iertarea și dragostea Prea Fericirii Voastre pentru toți și pentru toate.

Bucurie adâncă să Vă dea Dumnezeu! Întru mulți, buni, fericți și sănătoși ani, Prea Fericite Părinte Patriarh!”

Alte mesaje de felicitare

Felicitări călduroase a mai adresat și **Înalt Prea Sfințitul Ioan Robu, Arhiepiscop și Mitropolit Romano-Catolic de București**, care l-a încredințat pe Prea Fericea Sa de toată stima și prețuirea preoților și credincioșilor catolici, ca frați în Hristos, spunând:

„Prea Fericea Voastră, ascultându-l pe ÎPS Mitropolit Teofan al Olteniei vorbind despre itinerariul pe care l-ați parcurs în viață, m-am gândit la două cuvinte pe care Înalt Prea Sfinția Sa le-a invocat aici, și anume har și cruce. Pe acestea vi le-a făgăduit Dumnezeu, pe acestea le-ați purtat de-a lungul anilor spre slava Sa și spre mântuirea poporului credincios. Sunt bucuros să fiu de față la acest moment aniversar și vă transmit din partea Bisericii Catolice tot gândul bun, toată prețuirea și iubirea noastră.

Am fost și astăzi alături de credincioșii și frații ortodocși în rugăciunile înălțate lui Dumnezeu pentru Prea Fericea Voastră și pentru Biserica Ortodoxă Română. Voi rămâne mai departe același fidel prieten al Prea Fericii Voastre și al Bisericii Ortodoxe Române, invocând împreună tot harul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Bisericii și poporului nostru, iar astăzi, în mod deosebit, asupra Prea Fericii Voastre. La mulți ani!”

Urări de sănătate, zile îndelungate și multă putere de muncă a adresat Prea Fericii Sale și Domnul **Corneliu Vadim Tudor**, care a spus, între altele:

„În numele Senatului României adresez cele mai calde felicitări și urări de sănătate și la mulți ani Întâistătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, pe care-l cunosc personal de la începutul anului 1986, când Prea Fericea Sa nu era încă patriarh. Este un om sfânt, un om la care totul este frumos, este ca un patriarh biblic. Scrie desăvârșit, și vă spun aceasta ca scriitor. Cărțile Prea Fericii Sale sunt capodopere, sunt bijuterii ale stilului bisericesc al literaturii române. Este un om de mare demnitate, un om de caracter, în care s-a lovit tot timpul, cum din păcate, în vremurile noastre, se încearcă să se lovească și în Biserica creștină.

Am avut câteva întâlniri cu Prea Fericea Sa. Am văzut că este un om profund, un demn urmaș al celor care au făcut atât de puternică și invincibilă Biserica noastră străbună. A dus o luptă grea între 1986 și 1989, cât s-a putut, cu mijloace puține, pentru că vrăjmașul lucrează în diferite feluri, ca să salveze numeroase biserici în București. Firul roșu al credinței în Mântuitorul Iisus Hristos s-a păstrat în viața poporului român și datorită acestui luptător, Prea Fericitul Patriarh Teoctist, care ilustrează cu exemplul personal rezistența Bisericii noastre străbune.

Ca senator, în prima mea legislatură, am propus, știu că și alții au făcut-o, ca această clădire, unde ne aflăm acum, să revină Patriarhiei. Era anormal și nefiresc

ca pe acest deal cu tradiții istorice, lângă biserica lui Constantin Șerban, datând din 1654, să nu fie clădirea aceasta Palat Patriarhal.

Vă salut încă o dată în numele meu, al familiei mele, al Senatului României, și vă doresc multă sănătate și la mulți ani, Prea Fericirea Voastră!”

În continuare, Domnul consilier prezidențial Bogdan Tătaru Cazaban, a citit mesajul de felicitare adresat Prea Fericirii Sale de către **Domnul Traian Băsescu, Presedintele Romaniei**, în care se spune:

„Prea Fericirea Voastră, vă transmit cele mai calde urări de sănătate, viață îndelungată și bucurie în mijlocul credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române. Fie ca anul 2007, an important pentru țara noastră, să reprezinte și pentru Biserica Ortodoxă Română recunoașterea deplină a contribuției sale spirituale la identitatea Europei creștine. Cu dragoste și încredere în Biserica Ortodoxă Română, vă doresc sănătate și la mulți ani!”

De asemenea, Domnul Adrian Lemeni, secretar de stat pentru Culte, a prezentat un mesaj de felicitare din partea prim-ministrului Guvernului, Domnul **Călin Popescu Tăriceanu**, și a ministrului Culturii și Cultelor, Domnul Adrian Iorgulescu, spunând următoarele:

„Prea Fericirea Voastră, am bucuria să vă transmit din partea prim-ministrului Guvernului României și a domnului ministru al Culturii și Cultelor, la mulți ani, cu putere și spor în înalta slujire la care ați fost chemat. Vă doresc să vă continuați slujirea în aceeași perspectivă cuprinzătoare, în care ați dat dovadă că aveți o inimă de părinte, îmbrățișându-i pe toți cu iubire părintească. Fie ca Bunul Dumnezeu să vă întărească, alături de membrii Sfântului Sinod, alături de credincioși, ca să dați mărturie vie de valorile Bisericii, fiind, astfel, repere pentru societatea noastră și împlinind cuvântul Evanghelie de a fi lumină a lumii. Vă doresc din toată inima la mulți și fericiți ani, cu multe împliniri și bucurii duhovnicești!”

Mulțumind celor care i-au adresat urări de sănătate, ani îndelungați și puteri sporite de lucrare în fruntea Bisericii noastre strămoșești, precum și tuturor celor prezenți la acest popas aniversar, **Prea Fericitul Parinte Patriarh Teoctist** a spus următoarele:

*Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Stimate Domnule consilier prezidențial,
Stimate Domnule secretar de stat pentru Culte,
Onorată asistență,*

„Momentul acesta, al aniversării zilei mele de naștere, este îmbinat, spre a se împlini îndatorirea intrată în tradiție de a mulțumi lui Dumnezeu, cu săvârșirea Sfintei Liturghii în Catedrală, întâlnindu-ne apoi aici cu cei care doresc să ne oferim cuvinte de inimă. Trăim astfel bucuria ce nu se va lua de la noi (Luca 10, 42), ca și în

alți ani, de când am dobândit acest pridvor. Personal sunt dator mult lui Dumnezeu pentru ceea ce n-am putut să îndeplinesc, în chemarea și slujirea mea din vremurile de furtună pe care le-am străbătut cu toții, fii și slujitori ai Bisericii noastre. Au fost vremuri inimaginabil de grele pentru noi, cei care împărțeam situația de a oferi enoriașilor noștri „brana nemuririi”, Trupul și Sângele lui Hristos, botezul pruncilor, chemându-i prin glasul clopotelor la slujirea și cuvântul lui Hristos. Oricare dintre intelectualii țării – academicieni și profesori cu vocație în știință – altfel au suportat acele furtuni ale dictaturii, decât preotul de la parohie și episcopul de la eparhie, care aveau asupra lor responsabilitatea sufletelor a mii de credincioși. De aceea, greutatea furtunii de atunci într-un fel poate fi evocată acum pentru cler și în alt fel pentru ceilalți semeni ai noștri.

Dar Dumnezeu, care cunoaște gândul și inima noastră, ne-a întărit și am străbătut acele vremuri grele. Deși aveți în fața dumneavoastră o coroană de ierarhi, mitropoliți, arhiepiscopi și episcopi tineri, care erau studenți atunci și dornici să slujească Biserica noastră, n-au rămas străini de acele confruntări. Între ierarhii tineri ai Bisericii noastre prezenți la acest moment aniversar se află Înalț Prea Sfințitul Iosif al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, Înalț Prea Sfințitul Nicolae al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada, însoțiți de vicarii lor, Prea Sfințitul Episcop Ioan Casian de Vicina și Prea Sfințitul Episcop Siluan Marsilianul, care au venit astăzi aici cu mesajul și cu dragostea fraților români de dincolo de zare.

Sunt adânc recunoscător celor ce au luat cuvântul, anunțați de P.S. Episcop Vincențiu Ploieșteanu, secretarul Sfântului Sinod, și au spus aici lucruri și înfăptuiri vrednice de o asemenea împrejurare, anume: Î.P.S. Teofan Mitropolitul Olteniei, Dl. Consilier Prezidențial Bogdan Tătaru Cazaban, Dl. dr. Adrian Lemeni, Secretar de Stat pentru Culte în Ministerul Culturii și Cultelor și, din partea credincioșilor, Dl. Vadim Tudor. Toate mărturisirile au pătruns adânc în ființa mea, căci n-am putut să împlinesc toate câte s-au afirmat, deoarece omul, oricine ar fi el, cum știți foarte bine, este o trestie bătută de vânt. Dar această trestie bătută de vânt a fost, totuși, în stare, cum spunea părintele profesor Dumitru Stăniloae, să înfrunte furtunile ce s-au abătut asupra Bisericii noastre. În această stare, mi-a făcut bucurie cele ce s-au spus despre efortul depus ca acest palat de lângă pridvorul catedralei noastre, spațiu unde ne aflăm acum, constituie una din biruințele noastre, adică biruință a lui Dumnezeu. Deși este atât de evidentă însemnătatea acestei clădiri pentru Biserica noastră, un cleric n-a subliniat-o așa de bine cum a nuanțat-o vorbitorul de astăzi. Avem acum această bucurie, de a ne desfășura activitățile noastre aici, încât locurile din aula acestui palat sunt neîncăpătoare pentru participanții la adunările și activitățile misionare ale Bisericii noastre.

Cum bine se știe, zilele omului sunt întotdeauna în mâna lui Dumnezeu.

Este un adevăr și nu se poate conta de azi pe mâine, mai ales după 92 de ani. Ezit să rostesc acest număr de ani, parcă nu-mi vine să cred. Subliniez că trebuie să păstrăm mai departe tezaurul nemuritor al credinței noastre pe care ni l-a adus aici Sfântul Apostol Andrei. Ne rugăm pentru aceasta și în rugăciunile noastre nu putem uita de Catedrala Mântuirii Neamului.

Biserica noastră Ortodoxă are rugăciuni pentru toate împrejurările, deși unii, vrând să ne osândească, spun că noi ne rugăm doar pentru conducătorii țării. E bine să se știe despre conducătorii țării, pentru care noi ne rugăm, că trebuie să fie pentru popor ceea ce a fost odinioară Bizanțul în istorie, adică ocrotitori și paznici ai credinței și culturii. Dar noi ne rugăm neîncetat și pentru ostașii țării, pentru bolnavi, pentru orfani, pentru văduve, pentru cei în primejdie, pentru toți cei neajutorați și năpăstuiți. O parte importantă a rugăciunii noastre este dedicată poporului credincios, cum spunea Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Teofan, care suntem noi cei de aici. Dar și cei care nu se află acum aici sunt în rugăciunile noastre, ceea ce le procură mângâiere și încurajare. Încât Biserica ne transmite de dincolo de cele văzute lumina taborică pe care noi trebuie să o urmăm neîncetat. Cu aceste gânduri, păstrez la inima mea toate semnalele de respect și simpatie arătate în clipele acestea și în alte momente Bisericii noastre. Pentru că tot ce găsește cineva bun în viața unui ierarh, a unui preot, sau chiar a unui creștin, sunt bunuri și drepturi ale Bisericii. Ea ne ridică, ea ne păstrează, ea ne ajută, ea ne dă putere.

Acum, când țara noastră a intrat în Uniunea Europeană, avem cu toții misiunea, iubiți frați și surori în Domnul, să ducem acolo valorile noastre, tradițiile noastre, cultura noastră, după pilda marilor noștri cărturari de pe vremuri, care erau cu adevărat europeni și ale căror scrieri se găsesc în vestitele biblioteci și muzee europene, ca acel Codex Argenteus din biblioteca Universității din Uppsala, un fragment din Biblia lui Ulfila, din secolul al IV-lea, scrisă pe teritoriul țării noastre, sau Evangheliarul lui Radu Grămăticul, scris în 1574 pentru Petru Cercel, domn în Țara Românească între 1583-1585, care se află în biblioteca British Museum din Londra. Încât avem înaintași cu experiență, avem cuvântul lor, avem chemarea lor, avem vocația lor, dar trebuie și noi să fim călăuziți de același gând ca și ei, de a duce mai departe valorile spirituale ale acestui popor evlavios, care nu mai încap în bisericile din București și din țară, deși din 1990 s-au construit numai în Capitală peste 150 de biserici.

Este cu dreptate ca acest popor credincios să aștepte cu ardoare începerea lucrărilor la Catedrala Mântuirii Neamului. Poate Dumnezeu nu mă va certa atât de aspru ca să nu văd ivindu-se măcar un bob, cum se spune, din această lucrare. Este o dorință care se exprimă în asemenea împrejurări dintr-o îndelungă răbdare, dintr-o suferință nu a unui om, ci a milioane de români din țară și de peste hotare, care așteaptă să vadă Patriarhia cu o catedrală, așa cum a rânduit primul nostru Patriarh, fericitul

de pomenire Miron Cristea, care a ținut să scrie în pisania bisericii lui Constantin Șerban că o restaurează să servească provizoriu drept Catedrală Patriarhală până când va fi construită Catedrala Mântuirii Neamului. Ne aflăm acum în al șaptelea an al celui de-al treilea mileniu creștin. Numărul acesta șapte, cum știți cu toții, are multe semnificații în Biblie, mai ales, în Cartea cârților, și poate, fără a ignora certitudinea Bisericii noastre, să aducă la îndeplinire și dorința ridicării Catedralei Patriarhiei.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să fim pașnici și înțelegători, să ne prețuim viața și să o împodobim cu virtuți, cu știință de carte, să înaintăm în viața economică și socială, ca să aducem în Europa potențialul nostru creator în gândire, dreptate și adevăr. Frații noștri români din Europa, precum și frații creștini și de alte religii, ne așteaptă cu aceste valori ale noastre, de care ei au nevoie, cum mărturisesc ierarhii și preoții noștri din Franța, din Spania, din Germania, din Italia și din alte țări europene.

Cu această credință, vă binecuvântează pe toți și rog pe Bunul Dumnezeu și pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, ocrotitorii noștri de pe această colină, să ne ajute să devenim fii iubitori ai Sfintei noastre Biserici. La mulți ani tuturor!"

Dejunul la Reședința Patriarhală

Potrivit datinei, Prea Fericitul Parinte Patriarh a oferit membrilor Sfântului Sinod prezenți la București în această zi binecuvântată, părinților consilieri și colaboratorilor Prea Fericirii Sale de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor un dejun la Reședința Patriarhală, care s-a desfășurat într-o atmosferă creștinească. N-au lipsit mesajele de felicitare, însoțite de urări de sănătate și viață lungă, cu bogate împliniri, la care Prea Fericirea Sa a răspuns cu gânduri pline de nădejde în ajutorul lui Dumnezeu pentru viitor, spunând următoarele:

„Încheiem această zi frumoasă, deplină în toate, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel către ucenicul său Timotei: „Tu fii treaz în toate, suferă răul, fă lucrul de evanghelist, slujba ta fă-o deplin!” (II Timotei 4, 5). Așa a fost ziua de astăzi, după cum am receptat-o eu, începând cu Sfânta Liturghie și continuând cu celelalte binecuvântări revărsate de Dumnezeu asupra Bisericii noastre. Însăși Sfânta Liturghie ne-a înălțat cu duhul la cea cerească, prin soborul de ierarhi, preoți și diaconi, și prin participarea credincioșilor, iar corala Catedralei, condusă cu măiestria cunoscută a părintelui Constantin Drăgușin, s-a întrecut pe sine prin frumusețea și armonia răspunsurilor liturgice, actualizând duhul și talentul muzical al profesorului Nicolae Lungu, întemeietorul ei. Îi mulțumesc și aici, și prin el coriștilor, pentru evlavie lor îndelungată de a împodobi lucrarea sfântă a slujitorilor altarului.

Dar și cele care au urmat după Sfânta Liturghie au contribuit la frumusețea acestei zile, desigur, însoțite de cuvinte și de nelipsite surprize și flori, cum e datina în asemenea împrejurări. Sfânta Biserică se dovedește a fi pentru noi mama iubitoare și

duioasă, dar și grijulie, ca o mamă adevărată, necruțătoare față de felul în care o slujim. Ne dăm seama că slujim o instituție divino-umană, vie, actuală și dinamică, așa cum o cunoaștem bine cu toții. De la părintele meu duhovnicesc, Patriarhul Justinian, am învățat că orice slujire a Bisericii, făcută cu osteneală, uneori cu lacrimi și suferințe, este totdeauna încoronată cu biruință spre binele și frumusețea Bisericii. Este deci firesc ca această chemare a noastră să fie mereu dublată și de un comportament bazat pe sinceritate, râvnă și devotament pentru a fi vrednici de chemarea și de iubirea ei de mamă. Și aceasta mai ales acum, când am intrat în atmosfera europeană de gândire, de lucrare bisericească, desigur, tot creștină și profund cunoscătoare a învățaturii Mântuitorului Iisus Hristos, dar care ne îndatorează la acel comportament, specific ortodoxiei noastre. Nu veți întâlni la alte neamuri din Europa și din lume atâtea încercări, răni și suferințe ca cele întâmpinate de noi în deceniile de dictatură. În schimb, românii stabiliți în Europa, Statele Unite și Canada au dus cu ei o bogăție de viață bisericească, de strădanii și osteneți, ca roade ale credinței păstrate cu lacrimi, zbcium și eforturi de a birui piedicile din calea slujirii lui Hristos.

Revenind în actualitatea noastră bisericească, se cade să privim cu atenție! Nu trebuie să o vedem atât de frumoasă și strălucitoare ca florile care s-au adus astăzi la Patriarhie. Avem încă foarte multe de îndreptat, iubiți părinți consilieri și membri ai Sfântului Sinod. Biserica se află „pe muntele cel înalt” (Iezechiel 20, 40) și este judecată de toți, într-un fel sau altul. De aceea, trebuie să ne înzestrăm cu principiile de lucrare ale Sfinților Părinți, astfel încât credincioșii să fie în legătură strânsă cu vatra străbună, dar și cu frumusețile sufletești ale dreptei noastre credințe. Cu aceste valori să-i înarmăm pe tinerii și tinerele noastre!

Deși simțim că avem și unele răni în trupul văzut al Bisericii noastre, le vom tămădui cu rugăciunile noastre și cu cele ale sfinților, mijlocitorii noștri în fața Prea Sfintei Treimi. Trebuie să revenim la principiile apostolice și la cele ale marilor dascăli ai Bisericii. Ați auzit și astăzi cum din gura pruncilor care ne-au întâmpinat au răsunat imnurile de laudă adusă lui Dumnezeu și creației Sale. Deci, dacă fondul nostru sufletesc, care este iubirea în Hristos, va fi biruitor în toate cele privitoare la Biserică, la viața socială, la viața de familie. Să nu credeți că Europa ne va da nouă ce nu avem în domeniul sufletesc. Ne dă în celelalte domenii, de organizare economică, de stare materială, știință; tot valori, dar din domeniul sufletesc avem cu ce să mergem în Europa. Frații noștri creștini din Europa așteaptă de la noi pilde de viață creștină. Întrebați-i pe părinții care sunt aici, din Franța, Spania, Italia, Germania, câtă sete este acolo după cuvântul lui Dumnezeu și după viața în Hristos. Dar, să recunoaștem că n-am atins un nivel înalt de lucrare și trăire în Hristos. Avem o elită a vieții noastre bisericești, îndeosebi la facultățile teologice, avem cărți ale tinerei generații de teologi în număr impresionant, inclusiv cele ale ierarhilor care ne îndatorează să ne ridicăm prin trăire și lucrare la nivelul de gândire și de viață al părinților cărturari din neamul

nostru, trecuți în rândul cetelor de sfinți ai Bisericii.

Din nefericire, această deschidere a noului Imperiu roman de acum, care este Uniunea Europeană, cu credințele ei, nu mai este ca odinioară, când creștinii se recunoșteau, se traducea Biblia în limba greacă și se răspândea creștinismul. Primul mileniu creștin a fost pașnic și a rodit frumos. Dar iată, am intrat în al treilea mileniu și sporuri pe plan ecumenic și interconfesional nu prea avem. Numai prin convenționalități și întâlniri ocazionale de dialog ecumenic nu se face pași siguri pe drumul spre unitatea creștinilor.

De aceea, cei care ne găsim astăzi aici, și ne găsim pentru că suntem cei mai apropiați și în drept să fim părtași la bucuriile Bisericii noastre, trebuie să fim conștienți că aceste bucurii cer de la noi încă sacrificii, jertfe personale. Nu putem vorbi de jertfă în general, la o națiune sau la un neam, căci jertfa mântuitoare numai Unul singur a făcut-o, Domnul Iisus Hristos. Jertfa noastră pentru Hristos înseamnă să gândim și să lucrăm după învățătura Lui, să trăim mai ales noi în El și El în noi. Dacă am căuta în sertarele inimii noastre, nu știu dacă am găsi acolo nectarul cel fermecător al schimbării vieții din rău în bine. Ați văzut, până și unii duhovnici ai noștri au fost supuși unor încercări grele de duhovnicie și striviți sufletește.

Se cere, prin urmare, din partea fiecăruia dintre noi să ne întrebăm cu ce răsplătim noi dragostea credincioșilor pentru Biserica noastră, evlavia și încrederea cu care ei ne însoțesc în toate împrejurările. Dacă ne examinăm sincer conștiința, vedem că n-avem ce răspunde credincioșilor la nemulțumirile lor de ordin sufleteș, la supărările pe care le au ei din partea preoților slujitori la parohii, a slujitorilor mănăstirilor noastre. Ne trebui o continuă preocupare pentru aceasta, chiar o legislație bisericească dată de Sfântului Sinod, care să ne aducă la acest scop.

Cu aceste gânduri frățești, vă mulțumesc pentru participarea la momentul de astăzi, rugând pe Bunul Dumnezeu să ne ajute să facem eforturi ca să slujim Biserica noastră cu vrednicie, spre slava Sfintei Biserici și bucuria tuturor fiilor ei”.

La împlinirea celor 92 de ani, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit telegrame, mesaje și scrisori de felicitare din partea unor Întâistătători de Biserici ortodoxe surori, conducători ai unor culte creștine, comunități ortodoxe române de peste hotare, personalități ale vieții culturale din țara și de peste hotare, precum și de la un mare număr de clerici și credincioși, mărturie a dragostei și prețuirii de care se bucură Prea Fericirea Sa în obștea Ortodoxiei, în lumea creștină și în viața publică internă și internațională.

Împreună cu toți fiii Bisericii strămoșești, adresăm și noi Prea Fericirii Sale, la împlinirea vârstei biblice de 92 de ani, tradiționala urare românească și creștinească: „Întru mulți ani cu sănătate, Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist!”

Popasul celor 57 de ani de slujire arhierescă a

Părintelui Patriarh Teoctist

Gheorghe Vasilescu

Luni, 5 martie 2007, ierarhi, clerici și credincioși, uniți în duhul comuniunii, l-au sărbătorit cu bucurie și cu dragoste pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist la împlinirea a 57 de ani de arhierie, mulțumind lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Prea Fericirii Sale în toți acești ani și rugându-L să-l păstreze în pace, sănătos și îndelungat în zile în fruntea Bisericii Ortodoxe Române.

Cum se știe, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a primit hirotonia întru arhierie la 5 martie 1950, prin rugăciunile patriarhului Justinian Marina, mitropolitului Firmilian Marin al Olteniei și episcopului Chesarie Păunescu al Dunării de Jos. Prea Fericirea Sa a dorit să aniverseze cei 57 ani care s-au împlinit de atunci prin participarea la slujba Sfintei Liturghii, oficiată în Catedrala Patriarhală de Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, Vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

În această zi de luni, 5 martie, din Postului Mare, când se săvârșește Liturgia Darurilor mai înainte sfințite, Catedrala s-a umplut de credincioși, dornici să-l întâmpine după datină, cu Imnul Patriarhal, pe Prea Fericirea Sa, ajuns la cununa celor 57 de ani de slujire arhierescă în ogorul Bisericii lui Hristos din țara noastră. Au fost prezenți la acest popas aniversar consilieri patriarhali și eparhiali, profesori de teologice, protopopi, preoți, stareți de mănăstiri, studenți și elevi seminariști.

La Sfânta Liturghie au mai participat Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teodosie al Tomisului, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Nifon al Târgoviștei, Prea Sfințiii Episcopi Vincentiu Ploieșteanu și Ciprian Câmpineanul, Vicari Patriarhali, și Prea Sfințitul Sebastian Ilfoveanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, **Prea Sfințitul Episcop Ciprian**

Câmpineanul, Vicar Patriarhal, în numele ierarhilor, preoților și credincioșilor prezenți, a rostit următorul cuvânt de omagiere a personalității Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, subliniind câteva din împlinirile celor 57 ani de slujire arhierescă a Prea Fericirii Sale.

*Prea Fericirea Voastră,
Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Prea Cuvioși și Prea Cucernici Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,*

„Ziua de 5 martie a fiecărui an are o semnificație deosebită pentru Biserica Ortodoxă Română, prin faptul că Întâistătătorul ei își aduce aminte cu mulțumire și recunoștință înaintea lui Dumnezeu de clipa în care a fost chemat de Dumnezeu, în urmă cu 57 de ani, să primească darul sfânt al arhieriei.

Suntem cu toții părtași, Prea Fericirea Voastră, la emoția și bucuria duhovnicească pe care le trăiți la acest popas aniversar. Iată, Episcopii Vicari și părinții consilieri, seminariștii, părinții slujitori și cântăreții de la Catedrală, precum și credincioșii închinători ai acestui sfânt locaș, sunt alături de părintele lor duhovnicesc, trăind aceleași sentimente de mulțumire și recunoștință către Bunul Dumnezeu. Chiar dacă această dată este într-o zi din cursul unei săptămâni a Sfântului și Marelui Post al Paștilor, când, de regulă, se săvârșește Liturghia Darurilor mai înainte sfințite a Sfântului Grigorie Dialogul, care are un pronunțat caracter de pocăință, ne-am putut bucura totuși de importanța acestui moment, înălțând rugăciuni de mulțumire către Dumnezeu pentru faptul că v-a rânduit, ca pe un vas ales, să slujiți Biserica lui Hristos din România, de pe cea mai înaltă treaptă sacerdotală.

Am observat, la un moment dat, în timpul Sfintei Liturghii, cum vi s-a prelins o lacrimă pe obraz și m-am gândit că, în momentul acela, meditănd în tăcere la intrarea solemnă a Împăratului slavei, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cu certitudine, v-au năpădit amintirile acelei zile istorice din primăvara anului 1950, când, în biserica Sfântul Spiridon Nou din București, ați primit harul Sfântului Duh întru slujirea arhierescă, prin punerea mâinilor pe creștetul Prea Fericirii Voastre a fericitului de pomenire Patriarhul Justinian și a celorlalți ierarhi, mitropolitul Firmilian al Olteniei și episcopul Chesarie Păunescu al Dunării de Jos.

M-am gândit, de asemenea, că v-au răsunat din nou în minte cuvintele părintelui duhovnicesc al Prea Fericirii Voastre pe care vi le-a adresat atunci, mai ales acel îndemn al Sfântului Ioan Gură de Aur prin care vă atrăgea atenția asupra greutăților pe care le are de înfruntat un arhieru, și anume că „mai multe

sunt vânturile care zbciumă sufletul episcopilor, decât acelea care zbciumă marea”. Și, într-adevăr, din acea clipă și până în momentul de față, pretutindeni unde ați fost rânduit să slujiți Biserica de pe treapta arhierescă, fie ca Episcop Vicar la București, fie ca episcop la Arad, fie ca mitropolit la Craiova și apoi la Iași sau ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române - iată, mai bine de 20 de ani - sufletul Prea Fericirii Voastre a fost mai zbciumat decât valurile mării învăluite de furtună, dar tot atât de adevărat este că, în mijlocul acelu zbcium sau frământări, Dumnezeu v-a picurat de fiecare dată în suflet câte un strop de liniște. Iar acea liniște venea din starea de rugăciune pe care ați dobândit-o încă din anii copilăriei, când v-ați îndreptat pașii spre mănăstirea Vorona, și care v-a ajutat să privegheați întotdeauna pentru binele Bisericii. Și, pentru că ați rămas fidel chemării Sale, Dumnezeu v-a ajutat să deveniți un adevărat ctitor de biserici vii - cum ne sugerează și numele pe care vi l-a hărăzit la călugărie, Theoktistos-adică ziditor de Dumnezeu în sufletele credincioșilor și a comunităților pe care le-ați întemeiat, respectiv parohii și eparhii. Pretutindeni pe unde ați trecut ați lăsat în urmă, în primul rînd, un nume bun, dar și fapte extraordinare care s-au întipărit în conștiința și în mintea celor ce v-au fost colaboratori sau simpli credincioși păstoriți.

Ați restaurat reședințe episcopale și mănăstiri, ați zidit biserici, ați organizat și îmbunătățit calitatea învățământului teologic seminarial și universitar, ați hirotonit mii de preoți, ați sfințit sute de biserici, ați promovat editarea și tipărirea cărților de cult și de teologie și multe altele, pe care timpul nu ne îngăduie să le cuprindem. Ei bine, toate acestea, pe lângă activitatea pastoral-misionară, grăiesc de la sine despre lucrarea pe care ați închinat-o lui Dumnezeu și Sfintei Sale Biserici.

În această clipă emoționantă, chiar dacă ea se petrece în timpul unei Sfinte Liturghii cu un pronunțat caracter de pocăință, ne bucurăm împreună cu Prea Fericirea Voastră și mulțumim lui Dumnezeu cu recunoștință că v-a rânduit în fruntea Bisericii noastre. Este darul lui Dumnezeu și lucrarea Sa proniatoare. Știe Dumnezeu de ce cheamă pe cineva la o astfel de slujire și pentru ce îi hărăzește astfel de ascultări! Cu siguranță, a intuit în sufletul Prea Fericirii Voastre acea disponibilitate de a răspunde afirmativ chemării sale și de a-I împlini voia. Iar aceasta ne face să credem că, așa cum spuneam și altă dată, cheia izbânzilor cu care v-a încununat Dumnezeu constă în aceea că v-ați predat cu totul vouinței divine; v-ați lăsat călăuzit de Dumnezeu în toate ascultările încredințate de Biserică, pentru ca să împliniți ceea ce este spre folosul duhovnicesc și mântuirea poporului drept credincios. Datorită acestei supuneri totale față de voia lui Dumnezeu, care v-a ușurat povara crucii, Biserica lui Dumnezeu din România, prin Prea Fericirea Voastră, a avut mult de câștigat, până în momentul de față, și știm cu

toții că n-a fost deloc ușor, străbătând deceniile, să înfrunțați atâtea vrăjmășii și împotriviri. Dumnezeu însă v-a înzestrat cu multă înțelepciune și v-a picurat în suflet balsamul smereniei și ascultării, prin care ați biruit toate, adevărindu-se încă o dată că, atâtea vreme cât ne încredințăm cu toată ființa noastră lui Dumnezeu, lăsându-ne în seama Lui, cu certitudine vom birui necazurile, ispitele și greutățile pe care le întâlnim în cale.

De aceea, îngăduiți-mi, Prea Fericirea Voastră, ca, în numele colaboratorilor de la Administrația Patriarhală și de la Arhiepiscopia Bucureștilor, a părinților slujitori de la catedrală și a credincioșilor prezenți la această Sfântă Liturghie și slujbă de mulțumire, să vă adresez sincere urări de sănătate și binecuvântare de la Dumnezeu, Căruia încă o dată Îi mulțumim pentru că v-a rânduit la cârma Bisericii pe care ați înțeles s-o slujiți cu toată dăruirea și devotamentul. Rugăm pe Bunul Dumnezeu să vă înmulțească anii și să ne facă părtași la cât mai multe astfel de momente euharistice și de bucurie duhovnicească. Să trăiți întru mulți și binecuvântați ani și vă rugăm să ne împărtășiți din prea plinul inimii Prea Fericirii Voastre, fiind convins că toți cei prezenți vă așteaptă cuvântul de binecuvântare”.

Răspunzând celor spuse de Prea Sfințitul Episcop Ciprian Câmpineanul, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist** a adresat celor prezenți un frumos cuvânt de învățătură.

*Înalt Prea Sfințiți și Prea Sfințiți Părinți,
Prea Cucernici și Prea Cuvioși Părinți,
Iubiți credincioși și credincioase,
Dragi tineri,*

„Iată cum o zi obișnuită și mai ales o zi închinată meditației duhovnicești și rugăciunilor pregătitoare pentru a ne învrednici să întâmpinăm Sfânta Înviere s-a transformat astăzi într-o sărbătoare a sufletului, a inimii și a gândurilor noastre.

Biserica Ortodoxă, spre deosebire de alte Biserici creștine, are în rânduiala ei trei Liturghii, și anume: Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareei Capadociei, pe care o săvârșim de ziua Sfântului Vasile, în primele cinci Duminici din Postul Mare, în Joia Mare și în Ajunul Nașterii Domnului și al Bobotezei, apoi Liturghia Darurilor mai înainte sfințite sau a Sfântului Grigore cel Mare (Dialogul), Episcopul Romei, săvârșită astăzi și Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, care se slujește în restul anului bisericesc.

Liturghia Darurilor mai înainte sfințite se slujește în tot timpul Postului Mare, luna, miercurea și vinerea. Rânduiala trebuie respectată și la parohii. Cunosceți preoți ravnitori care respectă această rânduială. Dar e bine ca această Sfânta Liturghie

să fie săvârșită miercurea și vinerea, cu excepția Vinerii Mari – când Însuși Domnul slujește. Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur se face în toate celelalte duminici, sărbători și zile obișnuite din timpul anului.

O întreagă bogăție de semnificații ne aduc cele trei Sfinte Liturghii, dar cea de astăzi, a Darurilor mai înainte sfințite, săvârșită de Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul, ne-a impresionat, ne-a emoționat profund. Cu înțelepciunea Sfinților Părinți, ea a fost rânduită a se săvârși în Sfântul și Marele Post, pregătitor al întâmpinării Sfintei Învieri, pentru care se cere multă concentrare interioară, se cere pocăință, rugăciune, se cere înfrânare trupească prin reținerea de la îmbuibare, mai ales liniște sufletească, așa cum ați trăit momentele de tăcere la purtarea Darurilor mai înainte sfințite. Ea revarsă darurile cele mai presus de fire, printr-o bogăție de învățăminte și de forme ale practicii bisericești păstrate din vechi timpuri, din primele secole creștine, când se punea mare preț pe rugăciune și contemplare, însoțite de post și milostenii. Mai cu seamă în lumea monahală, cu rânduieli speciale, când mii de călugări viețuiau în mănăstiri, iar ierarhul locului trimitea un preot care săvârșea Sfânta Liturghie în zilele rânduite. În cursul săptămânii rămăneau monahii cu pravila de mănăstire, ca să îmbine liniștea, tăcerea, postul și rugăciunea cu bucuria împărtășirii în zilele de rând ale săptămânii din Postul Mare cu Trupul și Sângele Domnului, când se săvârșea Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite.

Liturghia Darurilor mai înainte sfințite are o rânduială aparte, deosebită de celelalte două Liturghii. Ea unește Vecernia cu elemente ale Sfintei Liturghii, fără sfințirea și prefacerea Darurilor, care constituie miezul Sfintei Liturghii. De aceea, ea se săvârșește după un tipic special, fiind însă o slujbă solemnă și se termină cu împărtășirea clerului și a credincioșilor. Cu toate că nu se aduce Jertfa cea fără de sânge și nu se săvârșește Procomidia, Darurile fiind pregătite în ziua precedentă, credincioșii sunt chemați la Sfânta Împărtășanie. În Postul Mare, zilele de peste săptămână sunt socotite zile de rugăciune, pocăință și post, îmbogățite de milostenie; marți și joi nu se face Sfânta Liturghie, ci se citesc și se cântă ceasurile, cu utrenia și vecernia. Așadar, Liturghia Darurilor mai înainte sfințite este o Liturghie specifică Postului Mare, care îmbină concentrarea sufletească și practica rugăciunii cu dorința creștinilor de a se împărtăși, mai ales miercurea și vinerea, când nu se săvârșește Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur, ca astăzi. Folosesc împrejurarea de astăzi ca să-i atenționez pe părinții protopopi, parohi și pe toți preoții noștri să nu dea uitării practica aceasta de rugăciune și de săvârșire a Sfintei Liturghii a Darurilor mai înainte sfințite în Sfântul și Marele Post.

Așadar, postul cel mare este un timp de purificare lăuntrică prin rugăciune, prin mărturisirea păcatelor, prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului, dar și un timp al milosteniei, la care suntem chemați să-i hrănim pe cei flămânzi, însetați, lipsiți de cele materiale, bolnavi sau întemnițați și să le oferim sprijin și alinare.

Privind la cei aflați în nevoie, vom recunoaște Chipul lui Hristos, acel chip și acea asemănare pe care Dumnezeu le-a sădit dintru început în ființa noastră, prezente în fiecare dintre noi. Acel chip al Domnului Hristos răstignit și deci suferind, îl putem descoperi numai atunci când privim pe aproapele nostru, în lumina iubirii semenului, în lumina iubirii divine, a acelei iubiri cu care Hristos a privit și ne privește pe fiecare dintre noi de la înălțimea Crucii, jertfindu-Se pe Sine și luând asupra Sa păcatele noastre .

Iubiți frați și surori în Domnul,

Este pentru prima dată, în cei 57 de ani câți au trecut de la hirotonia mea în sfânta treaptă a arhieriei, când, potrivit perioadei Triodului și a tipicului liturgic, în ziua de 5 martie se săvârșește Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, spre bucuria mea și a noastră, a tuturor. Îi mulțumesc Prea Sfințitului Episcop Varsanufie Prahoveanul că s-a ostenit și a săvârșit astăzi această Sfânta Liturghie atât de înălțător și de pilduitor în împlinirea rânduielilor impuse de săvârșirea ei. Și aceasta ne-a hrănit sufletește cu atât mai mult cu cât participă și elevi ai Seminarului Teologic „Nifon Mitropolitul” și slujitori tineri ai Bisericii noastre, preoți, diaconi, cântăreți, care vor îndeplini cu devotament slujirea lor. În acest mod ne învrednicim să construim acea scară către cer, descrisă în Biblie, pe care a văzut-o Patriarhul Iacob, scară pe care urcau și coborau îngerii lui Dumnezeu: „Iată, o scară era sprijinită pe pământ, al cărui vârf atingea cerul; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau și se pogorau pe ea.” (Facerea 28, 12). Cu adevărat, iubiții mei, această dumnezeiască Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite exprimă mai deschis și mai clar, prin tăcere, rugăciune lăuntrică și cântări, adevărul mărturisit de Biserica noastră că Mântuitorul Iisus Hristos, înconjurat de Sfinții Îngeri, slujește împreună cu noi, cu preoții și arhieriei. Acest adevăr este exprimat în cuvinte de cântarea *heruvimică* atât de dumnezeiește întocmită și pusă pe note de marii *innografi* inspirați de duhul Sfânt: „Acum Puterile cerești împreună cu noi nevăzut slujesc, că, iată, întră Împăratul slavei, iată Jertfa tainică săvârșită, de dânsule este înconjurată”, în timp ce arhierul sau preotul poartă în tăcere dumnezeiescul Potir și Disc cu Sfintele Taine, sfințite în duminica din ajun, spre a le așeza cu evlavie pe sfânta masă. Dumnezeu a rânduit, în îndelunga Sa răbdare și bunătate, să mă cheme la slujirea sfântului altar al Sfintei noastre Biserici, la schitul smerit din ținutul Botoșanilor, Sihăstria Voronei, de unde mi-a călăuzit pașii până în acest loc sfânt în care, prin Duhul Sfânt, mi-a dăruit această responsabilitate pe care o port acum cu nevrednicie. De multe ori îndrept gândul și nădejdea către Părintele luminilor (Iacov 1, 17), șoptind împreună cu sfântul prooroc și psalmist David: „Pașii mei îndreptează-i, Doamne, după voia Ta” (Ps. 118, 133), pentru că m-a învrednicit ca la rândul meu să trăiesc bucuria de a avea fii duhovnicești întru sf. arhierie. De

aceea, iubiți frați în Domnul, rânduiala hirotoniei are o mare însemnătate în viața Bisericii, nu numai ca izvor al succesiunii apostolice, prin transmiterea limbilor de foc, a harului Cincizecimii, ci și ca încredințare a înmulțirii talanților, a continuării prin hirotonie a urmașilor Sf. Apostoli, a renașterii „din apă și din Duh” (Ioan 3, 5), a Trupului Tainic al lui Hristos (1 Cor. 12, 27), clerul de toate treptele și slujirile, credincioșii și credincioasele, vârstnici și tineri. Într-o zi ca aceasta, fiecare dintre noi care am primit Taina Hirotoniei avem datoria să ne amintim de părintele sufleteș care și-a pus mâinile peste creștetul nostru și ne-a transmis puterea și harul apostolic. Este o datorie, de altfel, pentru fiecare preot ca toată viața lui să-l pomenească pe arhiepiscopul care l-a hirotonit, mărturisind astfel continuitatea de slujire neîntreruptă în Biserică, primită de Sfinții Apostoli de la Mântuitorul Iisus Hristos și transmisă urmașilor lor, episcopilor, și prin ei, preoților și diaconilor, ca să fie la rândul lor și ei sfințitori, rugători și ajutători ai credincioșilor în lucrarea de mântuire.

Acest fir neîntrerupt al slujirii noastre, care este succesiunea apostolică, călăuzește de două mii de ani Biserica Ortodoxă. Cele trei trepte ale ierarhiei bisericești, diaconia, preoția și arhieria, sunt legate între ele prin același har al Duhului Sfânt, ceea ce înseamnă și împlinirea unității desăvârșite între cel chemat la hirotonie și arhiepiscopul care mijlocește cu rugăciunile și mâinile sale continuitatea de slujire apostolică. Cel fericit să fie ales în această situație trebuie să păstreze întreaga sa viață, gândul, aspirațiile, dorințele legate de părintele său duhovnicesc, cel care i-a împărțit darul diaconiei sau al preoției și mai ales al arhieriei.

Aceasta este taina îndatoririlor noastre și când timpul ne ajută trebuie să folosim împrejurările, oricum ar fi ele, spre slava lui Dumnezeu și spre folosul Sfintei Biserici. Am trăit anii tinereții mele în perioada interbelică și am intrat format sufletește în regimurile de dictatură care au urmat, mai ales după anii 1945-1946. Am simțit marea milostivire a lui Dumnezeu când am fost întâmpinat de Patriarhul Justinian, cel care m-a cunoscut și care m-a ales încă de la Mitropolia Moldovei din Iași, ca slujitor la catedrală, pentru a-i fi colaborator în îndatoririle sale de Mitropolit în timpurile cele mai grele din viața țării. Din cei douăzeci de colegi ai mei de la catedrala mitropolitană, unii colegi și de seminar, m-a ales pe mine și mi-a încredințat diferite misiuni bisericești. Mi-a ajutat Dumnezeu, iubiți frați și surori în Domnul, să nu ies niciodată din cuvântului tatălui meu și al mamei mele, al fraților mai mari, apoi, al mai marelui meu din mănăstire și mai ales al părintelui meu duhovnicesc, Patriarhul Justinian. Fac această mărturisire nu ca să mă semeșesc, ci ca să fie de folos pentru noi toți, cei din Biserică, cum spune Mântuitorul Iisus Hristos: „Nu caut voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis” (Ioan 5, 30), pentru ca ucenicii „să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una” (Ioan, 17, 21). Așa trebuie să fie viața noastră preotească, viața noastră creștină, ca să consolideze puterea Bisericii de a lucra în toate, în comuniune,

într-un gând, într-o simțire. Iată pentru ce îi păstrez la inimă pe cei trei Ierarhi care au pus mâinile pe creștetul meu în fața sf. mese din biserica Sf. Spiridon-Nou: Prea Fericitul Patriarh Justinian, înconjurat de Î.P.S. Mitropolit Firmilian al Olteniei, profesorul meu de la Seminarul Teologic de la mănăstirea Cernica și P.S. Episcop Chesarie Păunescu, fostul director al aceluiași seminar, ridicându-mă acum 57 de ani la treapta de Episcop-Vicar Patriarhal, cu titlul de Botoșăneanul.

Mulțumesc Prea Sfințișilor Părinți Episcopi Vicari care au ținut să fim împreună în ziua aceasta. Eu o socoteam să treacă la rând ca celelalte zile. Ieri, duminică, ne-a ajutat Dumnezeu să slujim cu soborul catedralei, în prezența credincioșilor, iar astăzi ne-a adus bucuria să fim iarăși împreună la această împlinire a Bisericii noastre, din care avem de învățat cu toții și cu care pornim, fiind timpul de acum, pe drumul nostru către slava Sfintei Învieri, biruința Mântuitorului Iisus Hristos asupra morții.

Timpul și anii fiecăruia sunt darul lui Dumnezeu, dar valoarea lor, cum a spus în cuvântul său și Prea Sfinșitul Episcop-Vicar Patriarhal Ciprian Cămpineanul, o dau faptele, împlinirile noastre. Regret adânc că nu am împlinit testamentul primului nostru patriarh, Miron Cristea, ca Patriarhia noastră să aibă o catedrală în București, deși mă zbat de 17 ani pentru proiectul acesta. Biserica noastră este autocefală din 1885 și Patriarhie din 1925, dar nu are o catedrală, cum ne spune patriarhul Miron Cristea în pisania așezată în biserica aceasta, ctitoria domnitorilor Constantin Șerban Basarab (1654-1658) și Radu Leon Vodă (1688-1714), restaurată în 1935 ca să servească provizoriu de catedrală patriarhală până va fi construită Catedrala Mântuirii Neamului. Împlinirea înălțării acestui sfânt locaș dorit de toată suflarea românească rămâne o datorie a celui care slujește în locul acesta binecuvântat de Dumnezeu, nădăjduind în rugăciunile celor patru mari patriarhi de dinaintea mea, socotindu-i ca părinții mei duhovnicești.

Vă mulțumesc tuturor și rog pe Bunoul Dumnezeu să vă năsplătească osteneala, să vă îndeplinească rugăciunile, să vă ajute să trăiți bucuria celor împlinite în Sfânta Biserică, la care ați ajutat, fie ca preoți, fie ca diaconi, fie ca tineri studenți, fie în calitate de credincioși. Nu putem lucra în Sf. Biserică decât toți împreună, în deplină unitate, căci Biserica nu e constituită numai din cler, ci și din credincioși. Dumnezeu ne-a dat nouă, preoților și arhierilor români ortodocși, darul acesta să avem fii și fiice duhovnicești din rândul credincioșilor, care ne încurajează mult în anii aceștia, așa cum în perioada dictaturii au fost alături de noi; ne-au înțeles, chiar și atunci când noi poate am alunecat din pricina stării cu totul excepționale, dar n-am încetat să slujim, să ne rugăm și să proclamăm învățătura Domnului Iisus Hristos și plinătatea harului dumnezeiesc în Biserică. Așa au rodit, în cei 17 ani de la revoluție, biserici noi, mănăstiri noi, școli noi de teologie, seminarii, facultăți, eparhii și așezăminte de asistență socială și multe altele.

Acesta este temeiul existenței și slujirii noastre pe pământ și în cer, unde dorim cu toții să ajungem, rugându-L pe Bunul Dumnezeu să ne primească în rândul aleșilor Lui, întru Împărăția slavei Sale. Amin!”.

Popasul acesta aniversar s-a încheiat cu o recepție în holul Reședinței Patriarhale, oferită de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist ierarhilor Sfântului Sinod care au cinstit cu prezența lor această sărbătoare, precum și părinților consilieri de la Administrația Patriarhală și Arhiepiscopia Bucureștilor, colaboratori apropiați ai Prea Fericii Sale. În timpul agapei, Prea Fericitului Părinte Patriarh i-au fost adresate felicitări, cu urări de sănătate și mulți ani, încununați cu roade binecuvântate, în slujirea Bisericii și poporului nostru binecredincios.

Aspecte ale activității Sectorului Patrimoniu și

Pictură Bisericească al Sfintei Arhiepiscopiei a Bucureștilor

Preot Simion Bondar

Patrimoniul cultural românesc reprezintă rodul unei sinteze a originalității, spiritualității și creativității neamului românesc. Totodată, este cel ce pune în lumină grăitoare valorile și particularitățile culturale ale poporului român. Este cartea de vizită cea mai de preț, care merită afirmată și valorificată, cu atât mai mult, în acest nou context, al aderării României la Uniunea Europeană. Aderarea României și nu integrarea ei, devreme ce valorile noastre culturale sunt o parte integrantă a spațiului cultural european. Această realitate este afirmată chiar și de o retrospectivă sumară a istoriei, cu excepția celei recente, care, din cauza regimului politic promovată, a aruncat un con de umbră, nedrept, și asupra culturii noastre raportate la cea europeană și universală. În contextul cultural românesc și a formelor de manifestare a acestuia, o dominantă o reprezintă valorile creștine cu tot ceea ce este legat de materializarea acestora. Componenta creștin-ortodoxă, dominantă, cu o poziție de prim plan, se constituie de fapt într-un etos colectiv național ce trebuie asumat, prezentat și valorificat în cadrul noilor realități sociale, politice și economice europene.

În patrimoniul cultural, monumentele istorice, în primul rând cele religioase, constituie coloana vertebrală a identității poporului nostru. Monumentul istoric este din punct de vedere al identității noastre spirituale o comuniune între generații, întrucât, această moștenire creează rădăcinile spirituale necesare păstrării identității proprii, ca neam creștin și deschiderii spre nouitate.

Patrimoniul bisericesc se constituie în acele valori de artă creștină, arhitectură și istorie expuse în muzee sau păstrate în colecții, precum și monumentele istorice și arheologice, izolate sau încadrate în ansambluri deosebite, valori ce trebuie transmise integral generațiilor viitoare, ca dovezi ale nivelului de dezvoltare spirituală și materială a neamului nostru creștin.

Pornind de la aceste considerații, având convingerea fermă că ocrotirea și conservarea patrimoniului bisericesc este o datorie morală a tuturor generațiilor, Sectorul Patrimoniul al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor are ca preocupare

permanentă grijă față de conservarea și restaurarea bisericilor - monumente de istorice, înfrumusețarea noilor biserici ridicate cu picturi de calitate, executate de pictori autorizați, după erminia picturii bizantine, și nu în ultimul rând amenajarea sau reorganizarea colecțiilor de artă bisericească, sau gestionarea și cercetarea arhivei Centrului Eparhial.

Prin eforturi proprii, la mănăstiri, parohii, capele din incinta spitalelor, școlilor, unităților militare și din alte instituții ce beneficiază de asistență religioasă, s-au continuat lucrările de pictură, iar la altele au început lucrări noi. Toate aceste șantiere sunt vizitate permanent de o comisie a sectorului Patrimoniu și Pictură Bisericească al Arhiepiscopiei Bucureștilor, având în componență și un pictor autorizat, în vederea urmării creșterii calității actului artistic și respectării cu strictețe a erminiei.

S-au continuat și sunt în desfășurare lucrările de conservare și restaurare a picturilor murale, a icoanelor, a tâmplei și a întregului mobilier, la multe din bisericile monumente istorice, sub îndrumarea unor renumiți restauratori, delegați de Comisia de pictură bisericească.

În anul 2006, un număr de 13 lucrări de pictură au fost recepționate, valoarea acestora ridicându-se la aproximativ 14,5 miliarde lei. Toate aceste biserici au fost târnosite, sfințite sau resfințite.

Se observă o preocupare mai atentă, a slujitorilor sfințelor altare și mai cu seamă a muzeografilor monahi, împreună cu conducerile mănăstirilor, pentru conservarea picturii bisericilor, restaurarea icoanelor, catapetesmelor și mobilierului existent.

S-a insistat permanent, cu ocazia vizitării de către Prea Sfințitul Episcop Varsanufie Prahoveanul a șantiierelor de pictură, a muzeelor și colecțiilor, precum și la conferințele preoțești, ca toate lucrările de pictură, restaurare și conservare să fie începute numai după obținerea avizului Comisiei de Pictură Bisericească pentru documentația tehnică a lucrării.

În prezent, în Arhiepiscopia Bucureștilor sunt în desfășurare un număr de 103 șantiere de pictură. Dintre acestea, 18 șantiere sunt la biserici nou construite.

Dintre cele mai importante șantiere de conservare și restaurare, în desfășurare, amintim pe cele de la biserica Mănăstirii Snagov, biserica Adormirea Maicii Domnului – Ploiești, biserica Slobozia și biserica Colțea din București, biserica Mănăstirii Samurcășești, recunoscute monumente de artă și arhitectură bisericească. Vom prezenta mai jos, câteva exemple de șantiere de lucrări de restaurare-conservare a picturii, pictură din nou, restaurare și pictare a catapetesmei, de la biserici - monumente istorice sau nou construite.

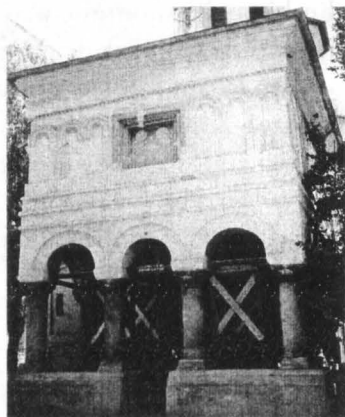
Lucrări de restaurare

Biserica Slobozia, din București, cu hramul Sfântul Dimitrie, a fost construită de către Radu Leon la anul 1665 și reconstruită în 1743, de către vistierul Constantin Năstase. Pictura a fost executată de pictorii Pavel și Ioniță în anii 1863. Înfățișarea de astăzi a bisericii este rezultatul restaurărilor din anii 1963-1976, biserica suferind multiple refaceri în secolele XIX și XX. Valoarea artistică a lăcașului se datorează celui de-al doilea strat de pictură apărută după îndepărtarea stratului de pictură în ulei de către pictorul Gheorghe Ciobanu. Pictura este executată în tehnica frescă, reflectând o asimilare a curentelor artei occidentale de către elemente locale într-o manieră proprie. În prezent se impun lucrări de restaurare a picturii.

Documentația tehnică pentru lucrările de restaurare a picturii a fost aprobată în anul 2001 de către Comisia de Pictură Bisericească, în prezent, șantierul fiind în desfășurare, sub conducerea pictorului restaurator Nicolae Sava. Lucrările de restaurare a catapetesmei au început în anul 2006 și sunt executate de către pictorul restaurator, Handrea Dorin.

Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din București, ctitorie a domnitorului Matei Basarab a fost ridicată în anul 1636 și refăcută în urma incendiului din 1677 de către Șerban Vodă Cantacuzino. De-a lungul vremii, biserica a suferit mai multe degradări.

Documentația tehnică pentru lucrările de restaurare și conservare a picturii a fost aprobată în anul 2006, șantierul fiind în desfășurare, sub conducerea pictorului-restaurator, Faur Ioan.

Zidită în anul 1734 de către Udrican Clucerul și de soția sa Maria, **biserica Udricani din București**, cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae și Adormirea

Maicii Domnului, a suferit în timp o serie de deteriorări atât la nivelul arhitecturii cât și a picturii murale. Puternicele cutremure din 1802, 1839 și mare incendiu din 1847 își pun amprenta asupra acestui monument. Datorită stării degradate a picturii, ce se impune a fi restaurată, s-a întocmit și aprobat, în anul 2006,

documentația tehnică de restaurare. Echipa de pictori care lucrează aici este coordonată de pictorul restaurator Romeo Andronic.

Biserica Maica Precista, cu hramul Adormirea Maicii Domnului este unul dintre monumentele religioase, istorice și de artă ale orașului Ploiești. Este situată în plin centrul istoric al orașului Ploiești, fiind construită în anul 1820, pe amplasamentul unei vechi biserici de lemn, care datează probabil, de pe la începutul anului 1700.

Pictura actuală a bisericii, terminată în 1973 de Iosif Keber, este o pictură în stil bizantin, executată în tehnica frescă. Biserica a suferit degradări în urma cutremurului din 1940 și a bombardamentelor celui de-al doilea război mondial, fapt ce a necesitat ample lucrări de reparație. Proiectul lucrărilor de restaurare-conservare a picturii murale a fost aprobat de către Comisia de Pictură Bisericească, în anul 2005, fiind realizate de către pictorul restaurator Ștefăniță Gabriela.

Biserica Adormirea Maicii

Domnului din orașul Câmpina sau *biserica cu brazi*, cum i se mai spune, este, potrivit unei monografii, cea mai veche biserică a orașului. În chiliile din jurul bisericii a funcționat una din prime școli din Câmpina,

înființată în anul 1827. Conform pisaniei, actuala biserică a fost construită din temelie, în anul 1833, pe locul unei alte biserici mai vechi, probabil de secol XVII. În anul 1905, biserica a fost repictată de către Toma Vintilescu. În urma cutremurului din 1940 și a bombardamentelor celui de-al doilea război mondial, biserica a suferit numeroase stricăciuni. În 1968 s-au efectuat primele lucrări de restaurare a picturii. Recent, s-au încheiat lucrări de restaurare a picturii, documentația tehnică, întocmită de pictorul Ștefăniță Gabriela, fiind aprobată de către Comisia de Pictură Bisericească, în anul 2004.

Lucrări de pictură murală și catapeteasmă la biserici noi, mănăstiri și parohii

Biserica Mănăstirii Duminica Sfinților Români, din incinta Atelierelor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, este ctitoria Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, ce a gândit edificarea acestei frumoase biserici și a întregului ansamblu mănăstiresc, împlinind astfel o dorință mai veche, ca o restituire peste timp, a cea ce a fost biserica și Schitul Maicilor din București. Biserica a fost construită, împodobită cu pictură și catapeteasmă și târnosită, între anii 2004-2006. În anul 2005, au început lucrările de pictură murală, în tehnica frescă, folosindu-se culori calde,

cu un desen bine proporționat, constituind un ansamblu unitar. Exteriorul bisericii este împodobit cu ample lucrări de mozaic, ce au în centrul lor icoana reprezentativă a Tuturor Sfinților Români. De asemenea, intrarea în biserică este străjuită de coloane de piatră sculptată de inspirație brâncovenească.

Biserica Mărcuța, din București, cu hramurile Înălțarea Domnului și Sfântul Pantelimon a fost construită între anii 2000-2003 și respectă tradiția bisericilor locale, fiind de plan triconc cu pridvor închis. Proiectul noii biserici respectă, cu foarte mici modificări, planul bisericii Mănăstirii Mărcuța (1587), monument ce se găsește în vecinătatea acesteia.

Deziful lucrărilor de pictură din nou, în tehnica frescă, a fost aprobat în anul 2006, pictura fiind executată de către pictorul Andronic Romeo.

O biserică nou construită, o adevărată catedrală, s-a ridicat în cartierul Drumul Taberei din București, între anii 1997-2004. **Biserica Parohiei Parc Ghencea II**, cu planul în formă de cruce cu pronaos prelungit are hramul

Schimbarea la Față și Sfinții Împărați Constantin și Elena. În anul 2006, Comisia de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române a aprobat devizul lucrărilor de pictură pentru acest edificiu.

Începută în 1997, **biserica Sfinții Arhangheli – Huedin**, din București a fost finalizată în anul 2005. Dimensiunile impresionante, planul arhitecturii de inspirație greacă, poziționarea sa într-un cartier foarte aglomerat face din această biserică un centru spiritual al zonei. Din anul 2005, până în prezent se execută lucrări de înfrumusețare a bisericii, prin montarea unei frumoase catapetesme.

Biserica Sfântul Antonie cel Mare, din București, construită din lemn, între anii 2000-2004, în stil maramureșean, cu turlă oarba pe pronaos. Biserica deține toate compartimentele canonice ale unei biserici ortodoxe, amintind totodată de specificul bisericilor românești. În anul 2005 au fost aprobate lucrările de executare a catapetesmei din lemn, cu motive florale și geometrice, ce amintesc de stilul brâncovenesc.

Biserica Sfântul Ilie Gorgani, din Capitală, a fost construită între anii 1812-1819, în timpul domnitorului Ioan G. Caragea. Între anii 1982-1987 biserica a fost repictată de pictorii Pavel Chichisan și continuată în 1991 de către Elisabeta Ursu. Lucrările de restaurare a catapetesmei au fost finalizate în anul 2001. Documentația tehnică pentru lucrările de pictură din nou a pridvorului bisericii Sfântul Ilie Gorgani a fost aprobată în anul 2006.

Mănăstirea Pissiota

Sfânta Mănăstire Pissiota din comuna Poienarii Burchi, județul Prahova a fost zidită între anii 1926-1927 de către inginerul Nicolae Pissiota și de soția sa, Zoie Pissiota. În prezent, se execută lucrări de pictură din nou în tehnica *a secco*, în spațiile nou construite în incinta mănăstirii: diaconicon, veșmântărie, trapeză și aghiazmatar. Șantierul de

lucrări de pictură este în desfășurare din anul 2006.

Schitul Parepa se află în comuna Colceag, județul Prahova. Lucrările de construcție a bisericii, cu hramul Izvorul Tămăduirii și Adormirea Maicii Domnului, au început în 1946, fiind sistate în perioada comunistă, și reluate în 1996. Proiectul picturii realizată în tehnica frescă, de către pictorul Macovei Dumitru, a fost aprobat în 2002. Este instalată o frumoasă catapeteasmă cu motive religioase. Se execută pictura la programul iconografic din catapeteasmă și este pregătit tot câmpul de frescă, ce urmează a fi pictat.

Biserica Parohiei Păcureți, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, din comuna Păcureți, județul Prahova a fost construită între anii 1805-1808, din piatră și cărămidă, de Stroe Vameșul și Moise Polcovnicul.

În decursul istoriei, biserica a fost reparată în repetate rânduri din pricina calamităților naturale. Cea mai recentă consolidare s-a realizat în anii 2004-2005. În prezent, se desfășoară un șantier de pictură, în tehnica frescă.

Biserica Parohiei Sfântul Nicolae, cu hramul Pogorârea Sfântului Duh, din cartierul Slobozia, oraș Câmpina, este amintită într-un document din 25 iunie 1714, semnat de domnitorul Ștefan Cantacuzino, referindu-se la înființarea Schitului Sfântul Nicolae. Biserica a suferit în decursul vremurilor completări sau chiar modificări. Aspectul actual, în stil neoclasic comun, datează probabil de la restaurarea din 1915. În alcătuirea programului iconografic s-a avut în vedere structura arhitecturală a bisericii și cultul special acordat Sfântului Nicolae în zonă. În anul 2005, Comisia de Pictură Bisericească a aprobat proiectul lucrărilor de pictură din nou, precum și a catapetesmei frumoasei biserici.

Activități desfășurate în domeniul muzeelor și colecțiilor bisericești

Aceste importante edificii culturale, în special cele mănăstirești, au adunat în decursul veacurilor, numeroase obiecte ce fac azi parte din patrimoniul cultural național bisericesc, mărturii ale spiritualității ortodoxe românești. Acestea sunt grupate în colecții de artă bisericească, muzee și depozite.

Muzeul – o prezență ce se întâlnește aproape în toate mănăstirile, în ultima vreme chiar și la o parte din biserici, adăpostește în majoritatea cazurilor valori inestimabile de patrimoniu național și universal. El reprezintă alături de expoziții, o avere deosebită a Bisericii

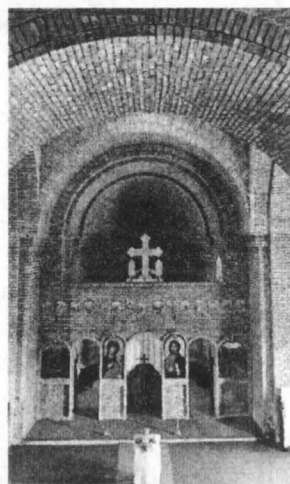
noastre, care pune în circuitul cunoașterii o parte din aceste valori de patrimoniu aflate în spațiul eclezial. Muzeele sau expozițiile, cu unele excepții, sunt găzduite în săli din clădiri care au ele însele valoare muzeală și artistică. Această îmbinare fericită între spațiul expozițional existent și obiectele expuse, urmărește la muzeele noastre și particularități specifice, care încă nu sunt puse suficient în valoare.

Se întreprind periodic, vizite la mănăstiri pentru a constata stadiul colecțiilor de artă bisericească, precum și starea de conservare și depozitare a acestora. Ca o concluzie asupra celor constatate pe teren, se impune, ca măsuri premergătoare celor de reorganizare muzeală, acolo unde este cazul, lucrări de renovare, consolidare și igienizare a spațiilor destinate expunerii.

Activități deosebite în plan muzeistic, s-au desfășurat la Mănăstirile Cernica și Căldărușani, prilejuite de cele două momente de importanță majoră: proclamarea canonizării Sfântului Cuvios Gheorghe, starețul mănăstirilor Cernica și Căldărușani și proclamarea canonizării Sfântului Ierarh Grigorie Dascălul. Acest demers de reorganizare a valoroaselor colecții muzeale, adăpostite în cele două obiective muzeistice, a venit în sprijinul manifestărilor prilejuite de aceste importante evenimente ale Bisericii Ortodoxe Române.

În contextul programului de reorganizarea a colecțiilor de artă bisericească de la mănăstirile din cadrul Arhiepiscopiei Bucureștilor, putem menționa și pe cele de la mănăstirile Ghighiu și Zamfira. În prezent, se realizează lucrări de consolidare a spațiilor de amenajare, la mănăstirile Suzana și Cheia, în vederea organizării colecțiilor existente.

Activitatea de îndrumare și control a muzeografilor și gestionarilor de la

muzeele și colecțiile ecleziiale, se efectuează periodic constatându-se o semnificativă creștere a interesului pentru păstrarea, restaurarea și conservarea obiectelor de patrimoniu, precum și măsurilor de prevenire și combatere a furturilor de bunuri bisericești cu valoare de patrimoniu. Legat de acest aspect, în ultimii anii, s-au derulat, cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor – Secretariatul de Stat pentru Culte și Centrul pentru Formare, Educație permanentă și Managementul în Domeniul Culturii (CFEMDC) programe destinate pregătirii de specialitate a personalului deservent de la colecțiile muzeale bisericești. O importanță deosebită s-a acordat la aceste cursuri instruirii personalului de specialitate în ceea ce privește evidența obiectelor de patrimoniu și clasarea lor, precum și mijloacele și metodele de punere în valoare a patrimoniului cultural religios, insistându-se mai ales asupra problematicei conservării și restaurării obiectelor de patrimoniu aflate în colecțiile muzeale.

Aceste câteva aspecte, mai importante, ale activității Sectorului Patrimoniu și Pictură Bisericească al Arhiepiscopiei Bucureștilor, sunt permanent în atenția colectivului sectorului nostru, considerându-se o datorie ce trebuie asumată cu responsabilitate, un testament cultural ce trebuie, negreșit, ocrotit și transmis generațiilor viitoare.

Adunarea generală a membrilor Casei de Ajutor Reciproc a clerului din Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor

Preot Nicolae Tănăsioiu

Si în anul acesta, în conformitate cu prevederile art. 10 și 14 din Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Caselor de Ajutor Reciproc, ale clerului și salariaților bisericești din Patriarhia Română, în ziua de 15 februarie a.c. a avut loc ședința Adunării generale a membrilor Casei de Ajutor Reciproc a clerului și salariaților bisericești din Arhiepiscopia Bucureștilor, Eparhia Alexandriei și Teleormanului și a Eparhiei Giurgului.

În calitate de delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh TEOCTIST, Părintele Vicar Alexandru Armand Munteanu a deschis ședința mulțumind tuturor ostenitorilor pentru activitatea depusă în anul 2006.

Părintele Tănăsioiu Nicolae – Președintele Comitetului de conducere al C.A.R. Cler a subliniat faptul că, dacă în decursul anului 2006 lucrările acesteia au fost îmbucurătoare, aceasta se datorează în primul rând grijii părintești a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, prin punerea la dispoziție a unui birou dotat cu tot necesarul pentru buna desfășurare a activității Comitetului și a celor doi salariați permanenți.

Constatându-se prezența majoritară a membrilor delegați din cele trei Eparhii, părintele Ignat Petru a prezentat Darea de seamă, cu activitatea depusă de Comitetul de conducere, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2006. Arătând că membrii Comitetului și-au făcut pe deplin datoria, ținând ședințe ale Comitetului săptămânal, căutând să satisfacă cererile tuturor membrilor care au solicitat sprijinul financiar sau ajutorul în momente de nevoie, sau alte împrejurări familiale ale solicitanților.

A fost apreciată în mod deosebit și activitatea depusă de cei doi cenzori contabili: Aurel Constantinescu și Nicolae Varga, care în cursul anului 2006 au verificat execuția de fond a bugetului de venituri și cheltuieli ale Casei.

În continuare, *Părintele Președinte* a arătat că numărul membrilor activi ai Casei de Ajutor, la 1 ianuarie 2007, este de 2151 membri cotizanți, cu un fond social de 1.418.880 lei.

În cursul anului 2006 au fost aprobate 455 de cereri împrumut, în valoare de 1.496.681 lei. S-au acordat ajutoare de deces la un număr de 15 membri titulari, cât și ajutoare de deces pentru soțiile de preot. Totodată, s-au mai acordat 15 ajutoare de boală, pentru membrii titulari.

La propunerea *Părintelui Președinte* s-a dat citire raportului Comisiei de verificare, după care, Adunarea generală a aprobat: *Darea de seamă* a activității Comitetului, pe perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2006 și contul de execuții financiare și bilanțul, așa cum a fost prezentat, cât și planul bugetului venituri-cheltuieli, pentru anul 2007.

Din datele prezentate în *Darea de seamă*, rezultă un beneficiu de 69.935 lei, care au fost trecuți la fondul de rezervă.

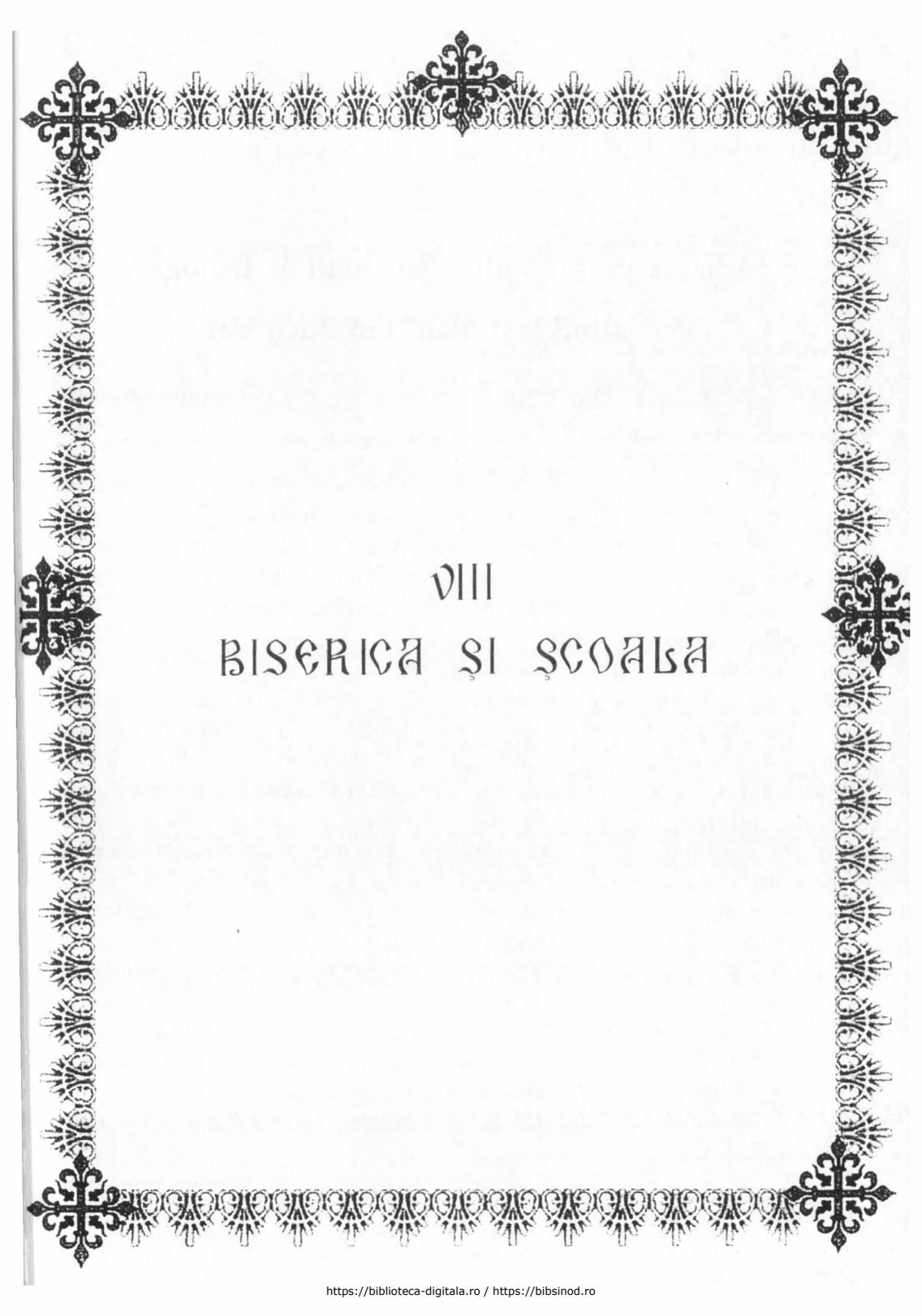
La discuții au luat cuvântul un număr de preoți și salariați din cadrul Administrației Patriarhale, privind majorarea împrumutului, pentru cei care au un salariu de peste 1.000 lei, cu un fond social egal și cu doi giranți, acordându-se un împrumut de 5.000 lei, pe un termen de achitare de 12 sau 24 luni, cu dobânda aferentă.

Toți vorbitorii au subliniat bogata activitate depusă de Comitetul de conducere în anul 2006. În concluzie, Părintele Vicar Alexandru Armand Munteanu a mulțumit ostenitorilor, îndemnând pe delegații Protoierilor din cele trei Eparhii, la cooptarea de noi membri.

În continuare, Părintele Președinte a supus Adunării generale alegerea unui nou Comitet și Președinte al Casei de Ajutor, pentru următorii patru ani (2007 – 2010). În unanimitate, cei prezenți i-au desemnat pe următorii: Pr. Nicolae Tănăsioiu – Inspector Eparhial – Președinte iar ca membri: P.C. Pr. Petru Ignat, Parohia Sfântul Gheorghe Grivița, Protoieria I Capitală; P.C. Pr. Militaru Iancu, Protoiereul Protoieriei Alexandria, din Eparhia Alexandriei și Teleormanului; PC Preot Guțea Vasile, Parohia Căldăraru, Protoieria Ilfov Sud și doamna Cornelia Luculescu, Consilier Financiar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Astfel, ședința Adunării generale a Casei de Ajutor Reciproc a Clerului și salariaților bisericești din Arhiepiscopia Bucureștilor, Eparhia Alexandriei și Teleormanului și a Eparhiei Giurguiului, a constituit o manifestare a mărturisirii și devotamentului pe care preoțimea noastră le are față de Chiriarh – Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Îndeplinindu-și rolul benefic la multe lipsuri, mângâieri și alinări, Casa de Ajutor a dăruit membrilor săi mult sprijin, în anul 2006. De aceea, considerăm că ea își îndeplinește menirea pentru binele tuturor membrilor săi.

VIII
BISERICA SI ȘCOALA

Sărbătoarea hramului Facultății de Teologie „Patriarhul Justinian” din București

Gheorghe Vasilescu

Facultatea de Teologie „*Patriarhul Justinian*” din București serbează în fiecare an, la 30 ianuarie, după datină și rânduială, hramul Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de Nazianz și Ioan Gură de Aur, pe care profesorii și studenții îi au ca ocrotitori și ajutători, luând pildă și îndemn din învățătura și slujirea acestor mari dascăli ai Ortodoxiei ecumenice din veacul al IV-lea. Împodobiți cu florile recunoștinței veșnice, ei ne călăuzesc și astăzi pe cărările de viață, de muncă și învățatură în ogorul Bisericii lui Hristos.

Anul acesta, marți, 30 ianuarie 2007, sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi s-a desfășurat într-un mod aparte. În cursul dimineții, Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a oficiat Sfânta Liturghie în biserica „Sfânta Ecaterina”, paraclisul facultății, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi dintre profesori, răspunsurile liturgice fiind date de corul studenților. În după-amiaza aceleși zile, de la orele 17,00, în Aula Palatului Patriarhiei a avut loc o adunare festivă închinată sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi, la care au participat pe lângă profesori și studenți, consilieri de la Arhiepiscopia Bucureștilor, membri ai Senatului Universității din București, din care face parte Facultatea de Teologie, părinți și rude ale studenților și numeroși credincioși. Participanții la adunarea festivă s-au bucurat de prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, însoțit de Prea Sfințiii Episcopi Vicențiu Ploieșteanul și Ciprian Câmpineanul, Vicari Patriarhali, și Prea Sfințiii Sebastian Ilfoveanul și Varsanufie Prahoveanul, Vicari ai Arhiepiscopiei Bucureștilor.

În absența Pr. prof. dr. Nicolae Necula, decanul facultății, aflat în concediu medical, festivitatea a fost deschisă de părintele prodecan, Pr. prof. dr. Vasile Răducă, care, după ce a arătat scopul întâlnirii și a mulțumit Prea Fericitului Părinte Patriarh pentru prezență, a dat cuvântul domnului prof. dr. Rus Remus, care a rostit panegiricul în cinstea Sfinților Trei Ierarhi subliniind strădania vieții Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan și foloasele învățaturii ce le pot culege studenții

și profesorii din scrierile pe care aceștia ni le-au lăsat.

După prelegerea festivă, corul mixt al facultății a prezentat un concert dedicat sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi, în două părți. Partea I: *Rugăciune* - Pr. Constantin Drăgușin; *Până când, Doamne?* - Dimitrie Bortneanschi (aranjament pentru cor mixt de Pr. Nicu Moldoveanu); *Mărimurile Sfinților Trei Ierarhi* - glasul I, armonizare de Nicolae Lungu (aranjament pentru cor mixt de Pr. Nicu Moldoveanu); *Doamne, miluiește* - Paul Constantinescu; *Mărturisirea Domnului* - armonizare de Ioan D Chirescu; *Miluiește-mă, Dumnezeule* - Gheorghe Cucu; *Ușile pocăinței* - armonizare de Pr. Nicu Moldoveanu. Partea II-a: *Limba românească* - muzica I. Cantu (armonizare de D.G.Kiriac); *In codru* - Ciprian Porumbescu (aranjament pentru cor mixt de Pr. Nicu Moldoveanu); *Oda bucuriei* (fragment din Simfonia a IX-a) - Ludwig van Beethoven (aranjament pentru cor mixt de Pr. Nicu Moldoveanu); *Omul când e necăjit* - Nicolae Oancea; *Mugur, mugurel* - Anton Pann (armonizare de Pr. Nicu Moldoveanu); *Trageți hora* - prelucrare de Carol Meittert; *Sus inima, români!* - Nicolae Oancea. Dirijori: Pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu, Pr. lect. dr. Stelian Ionașcu, Pr. asist. drd. Nicolae Giolu, Diac. asist. drd. Zaharia Matei și Diac. asist. drd. Alexandru Dumitrescu.

În continuare, răspunzând la rugămintea părintele prodecan **Vasile Răducă**, exprimată în numele profesorilor și studenților, dar și al credincioșilor prezenți în număr mare în acest moment sărbătorec, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a rostit următorul cuvânt de învățătură despre pilda vieții și operei Sfinților Trei Ierarhi, care, ca teologi și păstori sufletești, au fost râvnitori de adevăr, de bine și frumos și au stăruit în rugăciune pentru biruința dragostei între semeni.

*Prea Sfințiți Părinți,
Prea Cucernice Părinte prodecan,
Prea Cucernici Părinți profesori,
Onorată asistență,
Dragi studenți și studente,*

„De mai bine de cincizeci de ani ascultăm la hramul Sfinților Trei Ierarhi învățătura despre viața, nevoițele și roadele păstoririi lor, însoțite de frumusețea trăirii sufletești cu care noi ne pregătim să-i sărbătorim. Deși se petreceau în condiții nespuse de grele momentele acestea la Institutul Teologic Universitar din București în anii '50, totuși, intensitatea bucuriei acestei zile cuprindea ierarhii Bisericii și pe Întâistătătorul ei, dar și pe demnitarii de stat ai vremii, care, în pofida necredinței lor, se alăturau aplauzelor noastre. La aspectul acesta m-am gândit de fiecare dată când

am participat la sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, fie la eparhiile la care Dumnezeu m-a rânduit să slujesc Biserica noastră, fie aici, la București, cu aceeași ardoare și cu aceeași credință în împlinirea idealului nostru ca Biserică și ca popor. Și aceasta ne-a ținut vie nădejdea, izbutind să ne facem datoria acolo unde eram și în condițiile în care ne găseam, încât Biserica noastră și-a împlinit întotdeauna misiunea, prin slujitori și prin credincioșii ei.

Și iată acum, în condițiile de înnoire continuă pe care le avem, și de dorință de înnoire, sărbătoarea aceasta a Sfinților Trei Ierarhi, care este sărbătoarea Teologiei noastre românești, își arată valoarea ei, căci toate facultățile de teologie din țară își sărbătoresc hramul în această zi, după puterea fiecăreia de a pătrunde în tainele vieții. Am ascultat cu atenție cuvântul domnului profesor Rus Remus, care, înflăcărat de sufletul său de ardelean din Munții Apuseni, de la Joia Mare, dar și de învățătura Sfinților Trei Ierarhi și de datinile noastre atât de frumoase, ne-a prezentat o prelegere vie, am putea spune, și foarte actuală, pentru care îl felicit. De asemenea, felicit conducerea Facultății de Teologie pentru frumoasa organizare a programului zilei de astăzi, cu regretul absenței Părintelui decan Nicolae Necula, care ne obișnuise cu prezența și cuvântul său de la această tribună, căruia îi dorim sănătate și grabnică revenire între noi.

Este deosebit de greu să se tragă concluzii după prezentarea atâtor aspecte, la înalt nivel, ale sărbătorii de astăzi, atât prin prelegerea solemnă, cât și prin calitatea cântărilor interpretate de corul studenților și studentelor, care arată cum poporul român, înaintașii noștri, ierarhi, teologi, compozitori, au împletit așa de iscusit sărbătoarea aceasta încât ea aduce în incinta facultăților de teologie prospețimea și frumusețea datinilor de acasă. Însuși troparul Sfântului Ierarh Vasile cel Mare îl slăvește ca pe cel care „obiceiurile oamenilor le-a împodobit”, cum se vede mai ales de ziua sa, când anul se înnoiește și răsună savele de colindători, spre bucuria gazdelor, de la prunci până la vârstnici. Aceasta arată deschiderea sufletească cu care credința creștină, propovăduită la noi de Sfântul Apostol Andrei, a fost primită de către poporul nostru, popor latin, prin limba sa, cinstită din vechime până în zilele noastre în panoplia frumoaselor innuri închinete limbii române, cum s-a cântat și în seara aceasta.

Este o bucurie pentru noi ziua aceasta, pe care o datorăm pomenirii Sfinților Trei Ierarhi, dar în același timp și slujitorilor acestui așezământ istoric, Facultatea de Teologie din București, care împletește, ca și celelalte facultăți de teologie din țară, cum sublinia și domnul profesor în prelegerea sa, înțelepciunea cărturarilor cu rugăciunea smerită a monahilor din mănăstire. Iar monahii din mănăstire, cu vrednicia și rânduielile lor, stabilite de Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur și Sfântul Grigorie de Nazianz, părtași deopotrivă și admiratori ai monahismului, trăiesc viața monahală nu în singurătatea sufletului lor, ci în plină

vâltoare a lumii. Un monah, un pustnic, niciodată nu trăiește într-un egoism steril și surd la încrâncenarea lumii, ci în plinătatea vieții credincioșilor, a nădejzii ce duce la desăvârșire, la care aspiră atât creștinii, cât și monahii. De aceea, pe bună dreptate, Sfinții Părinți asemănau creștinii cu monahii. Și creștinii pot să fie ca monahii, purtători de rugăciuni și păstrători ai rânduielilor Bisericii, cu aceeași virtute și cu același folos ca și călugării de la Muntele Athos sau din vestitele noastre mănăstiri din România, care au adoptat sistemul de viață al Sfântului Vasile cel Mare și l-au împletit cu binefacerea, ajutând pe cei săraci, pe cei nevoiași, după posibilitățile lor, reactualizând astfel celebrele sale Vasiliade.

Iată cum aceste trepte de trăire a credinței în Ortodoxie nu numai că nu-i desparte pe slujitorii sfântului altar de credincioși, ci îi apropie, completându-se unii pe alții, așa cum se și cade să fie după complexitatea firii noastre omenești, care este în stare să exprime cele mai înalte gânduri și frumuseți, dar să și cadă pe neașteptate în ghearele păcatului. Din aceasta rezultă, cum se sublinia și în prelegerea de astăzi, importanța voinței omului, care permanent trebuie să fie trează și lucrătoare. Iar această îndatorire o avem noi, în primul rând, slujitorii sfântului altar, mai ales acum, când ni s-au deschis porțile Europei, unde părinții și strămoșii noștri au fost mereu prezenți, cu contribuția lor, în cultură și în știință, câștigându-și respectul și prețuirea creștinilor de acolo. Tot așa ni se cere astăzi să dăm pildă Europei de păstrarea credinței ortodoxe și a identității noastre ca popor și țară. Europa are nevoie de valorile Ortodoxiei, cum a dovedit Biserica Ortodoxă soră a Greciei, care este dinaintea noastră în Uniunea Europeană. Iar frații noștri români din țările europene sunt dați pildă de credință, de unitate în familie, de nădejde și de apropiere de Biserică. Ei construiesc biserici acolo, cum construim și noi aici. Dumnezeu ne-a ajutat și a sensibilizat inima acestui popor, a credincioșilor de rând, vorbesc de cei din cartiere, din anonimatul orașelor sau al stărilor sociale, care, atunci când au simțit că o biserică are nevoie de ceva, au fost întotdeauna prezenți cu ajutorul și contribuția lor. Sunt impresionat de această evlavie a credincioșilor noștri, a acestor cirineni, cum spuneam și altă dată, care ne ajută pe noi să ne ducem crucea. Numai în București s-au construit până acum o sută cincizeci de biserici, între ele adevărate catedrale, cum este Sfânta Vineri din Drumul Taberei și altele, foarte frumoase, în contrast cu nereușita mea, care n-am putut, după atâția ani, să înving opreliștile și să pun piatra de temelie la Catedrala proiectată de primul nostru Patriarh, Miron Cristea.

Aceste daruri ni le-a dat Dumnezeu, iubiți frați și surori în Domnul, și fac apel la preoți să fie conștienți că ele ne îndatorează foarte mult. Nu este preot care să nu se întoarcă de la credincioși cu inima plină de bucurie și cu daruri pentru biserică, nu este spital care să refuze preotul, nu este așezământ de asistență socială unde preotul să nu fie prezent, așa cum preotul este primit cu bucurie în școală, în penitenciar și la armată. Situația aceasta este peste tot în țară și ne dă foarte mult curaj. Dar

aceasta, iubiți părinți profesori și părinți preoți, slujitori ai sfințelor altare, cere mai multă prezență din partea noastră, mai multă demnitate, mai multă prevedere și cinste desăvârșită. Să-i întâmpinăm pe credincioși ca pe niște sfinți atunci când vin la biserică pentru slujbe și rugăciuni, nu ca persoane care solicită servicii religioase, întotdeauna cu un cuvânt bun, cu înțelegere, cu cinste și cu demnitate pilduitoare.

Avem pentru aceasta cadrul administrativ al parohiei, care-i compus din epitropie, din consiliul parohial și din comitetul parohial. Vă rog, părinților profesori, să revizuiți programa cursului de Teologie Pastorală și să introduceți îmbunătățirile aduse de Sfântul Sinod în această privință la Statutul de organizare și funcționare al Bisericii Ortodoxe Române și la regulamentele noastre, pentru că nu s-a ținut peste tot seamă de lucrul acesta. Avem sfâșieri sufletești, cum știți bine. Când vezi și auzi la televizor strigăte și reproșuri ale credincioșilor făcute preotului și invers, cazuri rare, este adevărat, nu te mai prinde somnul, nu mai ai odihnă. Toate problemele economice la nivel de parohie se supun consiliului parohial, toate contribuțiile credincioșilor se stabilesc în consiliul parohial și în comitetul parohial, din acesta din urmă făcând parte acum și credincioase.

De aceea, lucrarea noastră bisericească este foarte frumoasă peste hotare, pentru că Înalt Prea Sfințitii și Prea Sfințitii Părinți de acolo pun în practică aceste reglementări, spre binele parohiei, al preoților și credincioșilor, și ele aduc liniște, aduc pace, aduc mulțumire. Toate activitățile parohiale trebuie supravegheate cu grijă și gestionate corect, după rânduiială, mai ales partea economică, pentru ca nimeni să nu fie bănuț de corupție. Tot ceea ce oferă credinciosul drept contribuție, nu taxă, la cununie, la botez, la cealalte taine și ierurgii, se înregistrează și se eliberează chitanță. Trebuie să aplicăm neîntârziat și peste tot regula aceasta, care este arzătoare astăzi pentru noi, cei de acasă, căci ierarhii și preoții noștri de peste hotare o pun deja în practică.

Așa trebuie să se oglindească prelegerea aceasta despre Sfinții Trei Ierarhi în viața noastră. Mă bucur pentru prezența credincioșilor la întâlnirea de astăzi. Constat că tot mai mulți credincioși participă la aceste întâlniri ale noastre decât preoți, ca astăzi, la sărbătoarea Facultății de Teologie, și la Anul Nou și Sfintele Paști, când avem prilejul să ne întâlnim și să ne ascultăm unii pe alții. Dar singurătatea îl înstrăinează pe om, îl pune în situația de a nu putea să trăiască sufletește, cum spun Sfinții Părinți, care au trăit pentru ceilalți. Sfântul Ioan Gură de Aur învață preotul să nu se descurajeze în fața greutăților, pentru că nu le poartă singur, ci împreună cu Cel care i-a încredințat misiunea preoțească, cu Domnul nostru Iisus Hristos, Care spune Apostolilor: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară” (Matei 11, 29-30). În fața greutăților, deci, nu trebuie să dăm înapoi, ci să avem nădejde. În Biserică, atunci când ai o supărare, o suferință,

te îndrepti spre rugăciune și găsești o rezolvare și în viața personală, și în familie, și în societate.

Cu aceste gânduri, rog pe Sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, să ne fie întotdeauna de ajutor, ca și pe Sfântul Mucenic Ipolit, episcopul Romei, pe care-l pomenim astăzi, semn că toată creștinătatea trebuie să fim una în dialogul ecumenic. Vă doresc sănătate și mulțumesc credincioșilor pentru prezență, căci încurajează prin aceasta tineretul, care este viitorul Bisericii noastre. Să vă binecuvânteze Dumnezeu. Cu pace și cu sănătate la toți. La mulți ani!"

La sfârșit, în numele tuturor celor prezenți, părintele prodecan Vasile Răducă a mulțumit încă o dată Prea Fericitului Părinte Patriarh pentru participarea la sărbătoarea hramului, pentru îndrumările și încurajările date studenților și profesorilor, precum și pentru grija părintească și sprijinul direct ce acordă Facultății de Teologie din București. Totodată, părintele prodecan a dat asigurări Prea Fericitului Sale că și pe viitor profesorii și studenții facultății vor depune toate eforturile spre a fi la înălțimea misiunii încredințate lor de Sfântul Sinod al Bisericii noastre.

Sărbătoarea s-a încheiat cu *Imnul patriarhal*, cântat într-o înălțătoare atmosferă duhovnicească. La ieșire, Prea Fericitul Părinte Patriarh a discutat cu studenții, care l-au înconjurat cu dragoste, i-a binecuvântat și i-a îndemnat să se silească în rugăciune și la învățătură.

Sărbătoarea Sfântului Grigorie de Nazianz, ocrotitorul spiritual al Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul“ din București

Drd. Horia Mălușanu

In calendarul creștin-ortodox, ziua de 25 ianuarie a fiecărui an reprezintă un adevărat popas duhovnicesc pentru profesorii, elevii și ostenitorii Seminarului Teologic Liceal Ortodox „*Nifon Mitropolitul*“ din București, care îl prăznuiesc cu aleasă bucurie pe Sfântul Ierarh Grigorie Teologul, ocrotitorul lor spiritual. Și în acest an, s-a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă, în biserica Mănăstirii Radu-Vodă din București, de către un ales sobor de ierarhi, preoți și diaconi, avându-i în frunte pe Prea Sfințitul Episcop Ciprian Câmpineanul, Vicar Patriarhal, și pe Prea Sfințiii Varsanufie Prahoveanul și Sebastian Ilfoveanul, Episcopi-Vicari ai Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, în prezența Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, a oficialităților din partea Ministerului Educației și Cercetării, din partea Inspectoratului Școlar al Municipiului București, din partea autorităților locale și în mijlocul dascălilor, elevilor și a binecredincioșilor creștini participanți la această sărbătoare.

Potrivit tradiției acestei sărbători, cuvântul de învățătură prin care a fost evocată personalitatea și opera teologică a Sfântului Ierarh Grigorie de Nazianz și însemnătatea acestuia pentru pregătirea viitorilor slujitori ai sfințelor altare străbune, a fost rostit de elevul Neacșiu Bogdan, din clasa a XIII-a B, laureat al Olimpiadei Naționale de Dogmatică desfășurată în acest an la Râmnicu-Vâlcea.

În cuvântul său, el a spus următoarele:

Prea Fericite Părinte Patriarh,
 Prea Sfințiți Părinți Episcopi-Vicari,
 Prea Cucernice Părinte Director,
 Prea Cucernici Părinți Profesori,
 Distinși invitați
 Prea iubiți dascăli,
 Dragi elevi,
 Iubiți credincioși,

„Fiți, dar voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc este“ (Matei V, 48)

„Acest îndemn al Mântuitorului Hristos a fost împlinit în chip desăvârșit de cei ce s-au învrednicit a fi în viața lor pământească slujitori credincioși ai lui Dumnezeu și apărători ai dreptei credințe în Hristos, adevarați îngeri pământești și „următori ai lui Dumnezeu ca niște fii iubiți“ (Efeseni V, 1)

Sfinții au fost oameni care prin modul în care au viețuit au bineplăcut lui Dumnezeu, învrednicindu-se după moarte de fericirea cea veșnică. Ei sunt numiți în Sfânta Scriptură „prieteni ai lui Dumnezeu“ datorită vieții lor virtuose, datorită suferințelor îndurate pentru credința în Hristos și pentru dragostea lor față de Dumnezeu. Mântuitorul însuși mărturisește că: „Voi sunteți prietenii mei dacă faceți ceea ce vă poruncesc“ (Ioan XV, 14).

Următor al căii sfințeniei s-a învrednicit a fi și Sfântul Grigorie Teologul, un strălucit mărgăritar al Bisericii lui Hristos, Sfânt pe care noi astăzi îl prăznuim și sub a cărui ocrotire stă și Seminarul nostru Teologic.

Sfântul Grigorie s-a născut în jurul anului 330 la Arianz ca fiu al Episcopului Grigorie, zis și „cel Bătrân“, și al Nonei, o creștină pioasă ce și-a dobândit fiul în urma rugăciunilor fierbinți către Dumnezeu. Viața acestui înalt și luminat cugetător al teologiei este legată de un alt apărător al dreptei credințe și anume de Sfântul Ierarh Vasile cel Mare împreună cu care studiază la Cezareea Capadociei și la Atena.

Întorcându-se în țara natală Sfântul Grigorie este botezat, retrăgându-se apoi în Pont la mănăstirea înființată de bunul său prieten Vasile. Este hirotonit preot în anul 361, învrednicindu-se de treapta episcopatului zece ani mai târziu, în anul 371.

Sfântul Grigorie de Nazianz ajunge în anul 379 la Constantinopol spre a sprijini Biserica Ortodoxă de acolo, luminând cu învățătura sa toată lumea creștinească întocmai ca o rază strălucitoare a lui Hristos. Aici, în casa unei rude,

înființează o capelă numită simbolic „Învierea“ în cadrul căreia își rostea predicile sale printre care se număra și cele cinci Cuvântări Teologice care i-au adus mai târziu numele de Teologul.

Munca lui, virtuțile lui de monah cu viața severă, succesele lui misionare contra ereticilor, au dus la rânduirea lui ca Episcop al Cetății Constantinopolului în anul 381.

Un moment de cumpănă din viața sfântului îl reprezintă Sinodul al doilea ecumenic de la Constantinopol din anul 381, a cărei președinție i-a revenit Sfântului Părinte Grigorie. În cadrul acestui Sinod, el s-a dovedit a fi un adevărat stâlp de neclintit al Bisericii lui Hristos și un mare ierarh vrednic de numele de cuvântător de Dumnezeu, combătând și tăind cu sabia adevărului toate învățăturile eretice. Sfântul Grigorie de Nazianz este unul dintre cei mai mari teologi ai secolului al IV-lea, cugetările sale fiind unele dintre cele mai importante podoabe ale gândirii și literaturii patristice. Înzestrat cu o sensibilitate excesivă, el posedă un deosebit simț al problemelor teologice, având o mare înclinare către viața ascetică, o înaltă noblețe sufletească și un excepțional talent oratoric și literar.

Înca de la o vârstă fragedă, Sfântul Grigorie s-a deprins cu înfrânarea, disprețuind orice lux, rămânând toată viața curat și sfânt înaintea lui Dumnezeu.

Demn de menționat este faptul că Sfântul Grigorie, tânăr fiind și încă nebotezat, puna mai mare preț pe sufletul veșnic decât pe trupul muritor întocmai după cuvintele Scripturii care zice că trupul este făcut ca „*să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul la Dumnezeu Care l-a dat*“ (*Ecclesiast XII, 7*).

Pe când călătorea pe Marea Partenică a izbucnit o puternică furtună punându-i în primejdie viața. Dar pe când ceilalți tovarăși de călătorie se înfricoșau mai tare pentru pierderea vieții trupești, Sfântul Grigorie se înspăimânta mai mult pentru pieirea cea veșnică a sufletului, întrucât nu fusese încă pecetluit cu Taina Sfântului Botez. Așadar putem spune că murea înecat în apă mai înainte de a fi fost mântuit prin apă.

Apoi a început a povesti celor cu care călătorea toate minunile pe care le-a săvârșit Dumnezeu în orice loc, atât pe mare, cât și pe uscat, făcând apoi făgăduința că dacă va scăpa cu viață din primejdia în care se afla și va ajunge să aibă parte de botezul cel mult dorit, își va închina viața slujirii Lui. Dumnezeu l-a izbăvit de moarte și prin rugăciunile sale, furtuna s-a oprit.

Sfântul Părinte Grigorie ura mândria și slava deșartă, fugind deopotrivă de lăcomie, de risipă și de averi. El însuși mărturisește în poemul său intitulat „*Despre căile vieții*“ că „*bogăția nu prezintă încredere, iar scaunul visează trufie. Este greu să fi stăpânit de alții, iar sărăcia e o piedică. Să viețuim însă o viață străină de viața*

aceasta, schimbând lumea aceasta cu alta, suportând toate întristările apăsătoare“, spunea Sfântul Grigorie. Era însă stăpânit de dorința de a dobândi înțelepciunea întocmai ca cei ce umblă să dezgroape o comoară, însă o înțelepciune de pe urma căreia să nu dobândească avuții, ci să lumineze cu învățăturile sale toată lumea creștinească.

Spre sfârșitul vieții sale, Sfântul Grigorie se retrage la locurile natale ducând o viața de sfințenie până la vârsta de 80 de ani, când Dumnezeu l-a chemat la sine din viața aceasta pământească la Împărăția cea cerească, drept răsplată pentru ostenele și luptele pe care le-a purtat, pentru buna întărire a Bisericii lui Hristos. Privind viața sa și gândirea sa, în sufletele noastre, ale credincioșilor, ia ființă o întrebare: Este oare Sfântul Grigorie de Nazianz un model de preot desăvârșit pe care să ni-l însușim spre a-l urma și la asemănarea căruia să ajungem și noi, elevii seminariști?

Iubiți credincioși,

Răspunsul la această întrebare ne este dat de felul în care Sfântul Grigorie a privit Taina Preoției, a privit misiunea de preot și de modul în care și-a însușit-o. Căci, și în privința hirotoniei sale, Sfântul Grigorie a dat dovada de cumpătare și de înțelepciune. Fiind hirotonit preot, Sfântul Grigorie s-a îndepărtat treptat de slujba de pastor spre a scăpa de grijile care îndreaptă mintea mai mult spre cele lumesti, retrăgându-se în Pont alături de Sfântul Vasile spre a duce o viață de ascet, întocmai după cuvintele Mântuitorului, care zice: „*Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.*“ (Matei XVIII, 19-20).

Vorbind despre viața pustnicească, starețul Grigorie însuși mărturisește: „Mi s-a strecurat în suflet dragostea de frumusețea sihăstriei și pustniciei. Eram îndrăgostit dintru început de singurătate. Nimic nu mi se pare mai frumos ca viața pustnicească. Să-ți încui simțurile, să trăiești mai presus de cele văzute, să porți în tine însuși totdeauna curate chipurile cele dumnezeiești. (Tratatul despre Preoție).

Iată, iubiți credincioși de ce pregătire are nevoie un preot spre a deveni un cârmaci bine priceput al Bisericii lui Hristos, fapt pentru care Sfântul Grigorie s-a retras în pustie alături de Sfântul Vasile.

Sfântul Grigorie Teologul ridică preoția la rangul slujirii celei mai înalte considerând că nici o altă știință nu este mai presus de ea. În Tratatul său, el ne spune că „*preoția, arta de a conduce pe om – ființa cea mai complexă și cea mai felurită în gând și faptă – este arta artelor și știința științelor*“.

Sfântul Grigorie de Nazianz socotește că preoții trebuie să se ferească a deveni pilde rele pentru pastoriți spunând că preotul trebuie să depășească oamenii de rând în virtute și în asemănarea cu Dumnezeu spre desăvârșirea Bisericii.

Nu numai că Sfântul Grigorie de Nazianz a păstorit totdeauna cu vrednicie și cu dreptate Biserica și poporul creștinesc ce i-a fost încredințat de Dumnezeu, dar a și apărat dreapta credință ortodoxă de învățăturile greșite care amenințau Biserica în acea vreme. Astfel, Sfântul Grigorie, acest doctor iscusit al Ortodoxiei este ales și trimis de Bunul Dumnezeu în Bizanț spre a vindeca bolile sufletești ale creștinilor de acolo și spre a combate erezia pnevmatomahilor, care nega dumnezeirea Sfântului Duh. Și prin înțelepciunea sa, Sfântul Grigorie luminat și împodobit fiind cu meșteșugul cuvântării de Dumnezeu a întrecut pe toți ritorii de-atunci, păstorindu-și credincioșii în livada credinței Sfintei Treimi.

Aceste fapte meritorii ale Sfântului Grigorie nu trebuie să fie trecute cu vederea de către noi credincioșii, dar mai ales de către noi seminariștii, ci trebuie să ni le însușim drept pilda pentru viața noastră creștinească, căci urmându-le exemplul putem reuși să așezăm în sfeșnicele sufletelor noastre lumina adevăratei credințe, asemenea Sfântului Grigorie, prealuminat arhieru care, prin puterea cuvintelor sale dumnezeiești, a splberat neghina eresurilor.

Stâlp neclintit al Bisericii lui Hristos, semănător al dogmelor și cărmaci bine priceput al corabiei Bisericii creștinești, Sfântul Grigorie de Nazianz reprezintă așadar un model de preot desăvârșit spre care trebuie să tindem cu toții. El este un exemplu vrednic de urmat pentru noi toți, dar mai ales pentru noi, elevii seminariști, viitori slujitori ai Sfințelor Altare.

Prin viața sa, dar și prin zestrea sa teologică și poetică ce ne-a rămas de la el, Sfântul Grigorie s-a învrednicit a fi următor al lui Dumnezeu, văzând sfințenia după cum el însuși mărturișește drept: *„asemănarea omului cu Dumnezeu prin virtuți și prin curățirea de patimi“*.

Asemenea tuturor sfinților și Sfântul Grigorie Teologul este mijlocitor pentru noi oamenii înaintea lui Dumnezeu după cum spune și Scriptura că: *„mult poate rugăciunea stăruitoare a celui drept“ (Iacov V, 16)*.

Se cuvine așadar, iubiți credincioși, să ne rugăm Sfântului Grigorie de Nazianz să mijlocească pentru sufletele noastre, zicând: *„Cuvioase, de trei ori fericite, Prea Sfințite Părinte, Păstorule cel bun și ucenic al lui Hristos, mai marele păstorilor, tu cel ce ți-ai pus sufletul tău pentru noi, prealăudate de Dumnezeu cuvântătorule, roagă pe Hristos Dumnezeu să măntuiască sufletele noastre“ Amin.*

După încheierea Sfintei Liturghii, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a rostit un bogat cuvânt de învățătură.

În anul în care Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul“ aniversează 175 de ani de la inaugurarea fostului Seminar Central din București, se cuvine să trecem în revistă câteva dintre reperatele semnificative consemnate în filele sale de cronică.

După reforma învățământului din vara anului 1948, când religia a fost

scoasă din școală, iar învățământul teologic exclus din sistemul național de învățământ, cele două seminarii existente atunci în București, Seminarul Central și Seminarul „Nifon Mitropolitul“, au fost desființate. În aceste condiții, Biserica Ortodoxă Română a trebuit să-și organizeze propriului ei învățământ teologic de grad mediu și universitar pentru pregătirea viitorilor slujitori ai sfințelor altare. În aceste condiții, Seminarul Teologic din București a funcționat mai întâi ca „Școală medie de Cântăreți Bisericești, cu durata de trei ani“, iar apoi a trecut la forma de învățământ de zi, cu cinci ani de studii, purtând titulatura „*Seminarul Teologic Ortodox din București*“.

În primii săi ani de existență, orele de curs ale seminarului se desfășurau în clădirea veche a fostului Internat Teologic de la Radu Vodă, iar între anii 1952-1957, a fost strămutat la Mănăstirea Curtea de Argeș, întrucât imobilul de la Radu-Vodă fusese ocupat abuziv de autoritățile comuniste, care au înființat acolo, între anii 1951-1954, o școală de partid. Între anii 1954-1965 clădirea a fost preluată de Liceul Teoretic „Ion Creangă“ din București. Prin osteneala vrednicului de pomenire patriarhul Justinian, în toamna anului 1957, seminarul a fost readus de la Curtea de Argeș mai întâi în clădirea Institutului Teologic de Grad Universitar din București, unde a funcționat până în 1971, iar mai apoi a revenit în incinta de la Radu-Vodă.

Vechea clădire de cărămidă, cu parter și etaj, s-a contruit între anii 1896-1897, pentru internatul teologic. După instalarea internatului teologic la Radu Vodă, Biserica mănăstirii, cu hramul „*Sfânta Treime*“, a căpătat funcția de paraclis al acestuia.

Reparată de mai multe ori de-a lungul anilor, clădirea Seminarului Teologic a suferit mari stricăciuni în urma cutremurului din anul 1940, încât s-a pus încă de atunci problema demolării și reconstruirii edificiului pe același loc. Din lipsă de fonduri, în anul 1941 s-au făcut numai unele lucrări de consolidare temporară. Între anii 1968-1971, clădirea a fost restaurată și consolidată, împreună cu biserica mănăstirii, și s-a mai construit o clădire nouă, cu două etaje, tot pe latura de sud a incintei, în continuarea celei vechi.

Aici a fost adus Seminarul Teologic din imobilul de la Sfânta Ecaterina. Reparații și consolidări s-au mai făcut la clădirea veche după cutremurul din luna martie a anului 1977, care a produs avarii importante, adăugându-i-se al doilea etaj și mansarda. Cutremurul din vara anului 1986 a cauzat, slăbirea structurii de rezistență a vechii clădirii, încât evacuarea ei a devenit un act cu totul necesar.

Pentru evitarea riscurilor, începând cu anul școlar 1999-2000, Seminarul a fost mutat temporar din vechea clădire într-un imobil situat în Sectorul 5, urmând ca în incinta mănăstirii Radu-Vodă, să se construiască o clădire nouă și modernă, cu toate dotările corespunzătoare.

Piatra de temelie a noii clădiri a fost așezată la 25 ianuarie 2002, printr-o slujbă de sfințire oficiată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist. La acea dată, Seminarul Teologic Liceal din București a primit numele de „Nifon Mitropolitul”. Lucrările de construire au fost realizate cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și cu sprijinul direct al Guvernului României, al Ministerului Educației și Cercetării, al autorităților locale și al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor. În luna februarie a anului 2006 a fost dat în folosință demisolul noii clădiri ce cuprinde 8 săli de clasă și un laborator de informatică ultramodern dotat cu 26 de calculatoare prin programul SEI IV și în care rulează programul AEL. Totodată s-au efectuat lucrări de reamenajarea a arhivei ce cuprinde peste 3.500 de volume; între acestea se afla și arhiva Seminarului de la Curtea de Argeș (parțial), precum și arhivele fostelor Seminarii monahale de la Căldărușani și Cernica, ale căror efective au mers în lichidare la Seminarul Teologic din București, singura unitate de profil vocațional teologic rămasă în aria Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, desigur, cu excepția Seminarului Monahal de la Pasărea, destinat tinerelor creștine.

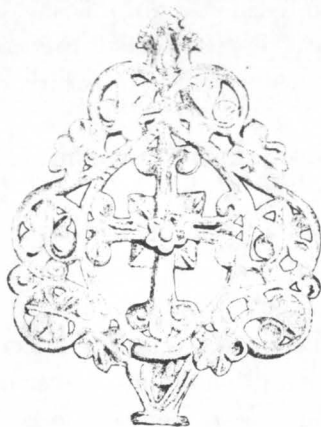
În această zi au fost inaugurate: curtea interioară a Seminarului și etajul I. Asupra curții interioare s-au efectuat lucrări de delimitare prin îngrădire, ridicare topografică, canalizare, pavare și reamenajare a spațiului verde. La etajul I s-au efectuat lucrări de amenajare interioară a bibliotecii, dotată cu acest prilej cu rafturi metalice, conform standardelor Bibliotecii Central Universitare, precum și cu o sala de lectură modernă; tot în cadrul bibliotecii a devenit operațională o rețea de calculatoare ce va facilita consultarea fondului de carte de peste 40.000 de volume de literatură teologică și laică; a urmat inaugurarea cabinetului medical cu izolator și nu în ultimul rând cele 11 camere de dormit ale internatului, cu câte patru paturi fiecare, destinate cazării elevilor seminariști, mobilate din fondurile alocate de Ministerului Educației și Cercetării.

La festivitatea de inaugurare au fost prezenți reprezentanți ai Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor, ai Primăriei Sectorului 4 al Capitalei, ai Inspectoratului Școlar al Municipiului București, ai Inspectoratului Școlar al Sectorului 4, ai Direcției Generale de Administrare a Unităților de Învățământ, Sanitare și a Creșelor. O notabilă prezență este cea a unor foști directori ai Seminarului Teologic, precum și a Părintelui Prof. Gheorghe Sava, Directorul Seminarului Teologic Buzău, ca semn al colaborării și a dragostei ce unesc cele două seminarii surori. În prezență acestor oficialități a avut loc slujba sfințirii apei și stropirea cu aghiazmă a clădirii.

După Sfânta Liturghie ierarhii prezenți, profesorii și elevii ieșind, din biserică, s-au îndreptat spre noua și moderna clădire a seminarului, din incinta mănăstirii, pentru a lua parte la festivitatea inaugurării etajului I al acestei clădiri.

După ce a mulțumit călduros Prea Fericirii Sale și ierarhilor Sfântului Sinod pentru participarea la acest moment sărbătoresc prilejuit de inaugurarea etajului I al noii clădiri a seminarului, P.C. Pr. Prof. Dr. Aurel Mihai, Directorul Seminarului Teologic Liceal Ortodox din București, a rostit următoarele: „*Este o zi deosebit de însemnată pentru mine și pentru colegii mei, profesorii acestui seminar teologic, și nu mai spun pentru elevi, care, iată, se bucură de un internat modern ce se ridică la standardele de calitate ale școlilor europene precum și nu în ultimul rând de spații adecvate în care pot desăvârși în bune condițiuni formarea lor teologică prin lectură. Ceea ce se vede s-a putut realiza și cu sprijinul material nemijocit al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor și al Primăriei Sectorului 4, și aduc aici mulțumiri directe Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, pentru arhipăstoresca Sa purtare de grijă, domnului primar Adrian Inimăroiu, dar și domnului viceprimar Radu Silagy, care au venit aici și atunci când noile spații se aflau în curs de definitivare, și au contribuit direct, cu toate mijloacele pentru a se ajunge la acest bun sfârșit.*“

Apoi, ierarhii prezenți la ceremonie, împreună cu oficialitățile prezente, însoțiți de P. C. pr. dr. Aurel Mihai, Directorul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Nifon Mitropolitul“ din București, au vizitat noile spații date acum în folosință, amenajate și dotate cu toate cele necesare unui învățământ modern, i-au felicitat pe constructori și au urat elevilor și profesorilor mult succes în realizarea activităților cu caracter educativ.

Ora de religie în Școala Românească *incursiune legislativă*

Preot Anghel Chirilă

Natura educației, ca fenomen complex în viața oricărei persoane și, prin extensie, a oricărei societăți, este, dintru începuturile ei, spirituală și personală. În centrul preocupărilor educaționale de orice fel, ca subiect asupra căruia se răsfrânge inițiativa educațională, se află omul, fiindă pe deplin personală și rațională. „*A educa înseamnă a exercita conștient și intenționat, cu plan și cu metodă, o înrăurire asupra omului, în scopul de a forma din el un izvor statornic de fericire, pentru societate și pentru el însuși.*”¹ Privită din această perspectivă, educația ni se descoperă ca un fenomen deosebit de complex, conștient și intenționat, realizat pe temeuri științifice și metodologice bine stabilite, a căror eficacitate este recunoscută în urma atentei și îndelungatei experimentări, dar al cărei scop trebuie să vizeze fericirea personală și comunitară, deopotrivă. Progresul individului și al societății prin intermediul educației trebuie să poarte girul comuniunii, iar deplina comuniune care poate certifica acest progres este reprezentată de permanenta raportare la persoana divino-umană a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și la comuniunea de iubire realizată în spațiul eclesiologic.

Prin aceste două coordonate fundamentale, educația care se realizează în familie, în școală și în Biserică poartă pecetea inconfundabilă a comuniunii personale cu sacrul. Fără a avea în centrul ei pe Mântuitorul Iisus Hristos și Biserica Lui, ca spațiu de comuniune și experiență continuă pedagogică, educația își pierde ireparabil obiectivele formulate atât de Pedagogia clasică și contemporană, cât și de Biserica Ortodoxă, în decursul vremii.

Educația nu poate fi privită unilateral, ca o acțiune pur omenească, prin intermediul căreia individul și societatea se pot ridica și pot acumula comori materiale și spirituale. Prin trăsăturile definitorii pe care Biserica Ortodoxă le

¹ Ion Găvănescul, *Pedagogia Generală*, ediția a II-a, București, 1922, p. 31

acordă educației desăvârșite – hristocentrismul și eclesiocentrismul – educația devine un act sinergic, divino-uman, în centrul căreia se află persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos, Învățătorul și Pedagogul desăvârșit, ca unic Izvor al educației.

Pentru poporul român, anul 1989 reprezintă anul de referință pentru o serie întregă de împliniri în viața individuală și a societății, în ansamblul ei, nu doar din punct de vedere politic, economic și social, ci și din punct de vedere cultural și religios, deci și din punct de vedere educațional. În cele ce urmează, ne propunem să realizăm o scurtă analiză asupra educației religioase realizate în Școala românească în perioada care a trecut de la Revoluția din Decembrie 1989 și până în prezent, urmărind, firește, perspectivele care privesc educația religioasă în contextul social și cultural actual.

Trebuie menționat de la bun început faptul că, în acești 15 ani care au trecut de la reintroducerea orei de Religie în orarul și în viața Școlii românești, drumul parcurs de educația religioasă a fost preponderent ascendent, animat de dorința de întărire a moralității și de expresia dorinței de libertate, în ciuda manifestărilor izolate, inerente oricărui început, care au împiedicat uneori acest drum ascendent.

Analizând retrospectiv rezultatele educației religioase din acești 15 ani, nu putem ignora inițiativele și demersurile legislative realizate de Biserică și de instituțiile abilitate ale Statului. Acestea s-au concretizat prin apariția, de-a lungul acestor ani, a unui veritabil corp legislativ, sporit an de an.

Astfel, prima inițiativă realizată în scopul introducerii în școlile de Stat a educației religioase este reprezentată de *Protocolul încheiat între Ministerul Învățământului și Științei și Secretariatul de Stat pentru Culte*, document semnat la 11 septembrie 1990 de către domnul prof. Gheorghe Ștefan, ca Ministru al Învățământului și Științei de atunci, și de către domnul Gheorghe Vlăduțescu, Secretarul de Stat pentru Culte, la acea dată.² În acest prim act normativ care reprezintă temelia legislativă a disciplinei „Religie” în școli, se preciza faptul că educația moral-religioasă este obiect de învățământ introdus în învățământul primar și gimnazial, cu statut de disciplină opțională și facultativă, inclusă în orar, cu câte o oră la două săptămâni. Programele analitice urmau să fie alcătuite de fiecare cult în parte, avizate de Secretariatul de Stat pentru Culte și aprobate de Ministerul Învățământului și Științei. De asemenea, se menționa și faptul că „*elaborarea programelor de învățământ și predarea se vor face în spirit irenic,*

² Actul normativ menționat poartă numele *Introducerea educației moral religioase în învățământul de stat* și este de fapt un *Protocol* încheiat între Ministerul Învățământului și Științei, cu Nr. 150.052/11.09.1990 și Secretariatul de Stat pentru Culte, cu Nr. 7.758/11.09.1990

ținând seama de principiile vieții comune într-un stat modern”, precum și faptul că „apartenența confesională nu poate fi un criteriu în organizarea claselor ori în înscrierea la cursuri la o unitate de învățământ de stat, în acordarea unor privilegii, în îngrădirea ori pierderea anumitor drepturi”. În cele din urmă, se preciza faptul că „numirea cadrelor didactice pe catedre, jumătăți de catedră sau ore de educație moral-religioasă se face de către inspectoratele școlare, la propunerea organelor de conducere ale cultelor. Revocarea cadrelor didactice menționate se face în aceleași condiții”. „Aprecierea rezultatelor obținute de elevii care optează pentru educația moral-religioasă se face prin acordarea de calificative („foarte bine”, „bine”, „suficient”, „insuficient”), iar acordarea calificativului „insuficient” nu atrage după sine situația de corigență sau repetenție a elevilor în cauză”.

La 18 ianuarie 1991, educația moral-religioasă este introdusă în învățământul primar și gimnazial, din trimestrul al doilea, cu câte o oră pe săptămână, pe baza Comunicatului emis de Ministerul Învățământului și Științei și Secretariatul de Stat pentru Culte. La 10 mai 1991, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române aprobă proiectul Programei analitice de predare a Educației moral-religioase și îl înaintează spre aprobare Ministerului.

Din anul școlar 1992-1993, Ministerul Învățământului a permis elevilor claselor I-VIII să se înscrie pe baza de opțiuni ale părinților sau ale elevilor la ora de Educație moral-religioasă, evaluarea fiind realizată în continuare prin calificativele menționate, nu prin note ca în cazul celorlalte discipline de învățământ.

Anul școlar 1993-1994 aduce noi împliniri: Ministerul Învățământului acceptă propunerea Patriarhiei Române ca denumirea de „Educație moral-religioasă” să fie înlocuită cu cea de „Religie”. De asemenea, disciplina păstrează statutul opțional și facultativ datorită menținerii înscrierii elevilor la ora de Religie pe baza opțiunilor personale, deși modul de evaluare a cunoștințelor dobândite de elevi se realizează, de acum înainte, prin note, iar elevii înscriși la Religie sunt supuși acelorași rigori de frecvență la ore, notare și promovare ca pentru oricare altă disciplină de învățământ. La 14 ianuarie 1994, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române intervine la Ministerul Educației Naționale pentru înființarea, în cadrul Inspectoratelor Școlare Județene, precum și în cadrul Inspectoratului Școlar al Municipiului București, a posturilor de inspector de specialitate la disciplina Religie, cu acordul Centrelor Eparhiale din teritoriu. „Să se intervină la Ministerul Învățământului pentru înființarea și finanțarea corpului de inspector pentru învățământul religios în școlile de stat, și anume, câte unul pentru fiecare județ și respectiv, pentru fiecare municipiu și oraș mare. Inspectorii din teritoriul unei eparhii să fie numiți de către ierarhul eparhial, în funcție de pregătire și calificare. Inspectorii să fie răspunzători față de chiriarhul locului și să țină legătura nemijlocit cu consilierul sectorului cultural și de învățământ al eparhiei, precum și cu

*Inspectoratul școlar județean sau de municipiu.*³ Lipsa fondurilor corespunzătoare de la bugetul de stat la acea dată provoacă incapacitatea temporară a Ministerului Învățământului pentru avizarea favorabilă a acestui demers. Totodată, în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă din toată țara se pun bazele pregătirii profesionale didactice a studenților. De asemenea, cu sprijinul Inspectoratelor Școlare și al Centrelor Universitare se întemeiază formele de perfecționare în învățământul preuniversitar, prin înscrierea profesorilor de Religie la examenele de obținere a gradelor didactice.

În anul școlar 1994-1995, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul ședinței din 10 mai 1995, aprobă Programa analitică pentru predarea Religie la clasele I-IV și V-VIII, precum și pentru ciclul liceal inferior, al claselor a IX-a și X-a. De asemenea, Parlamentul României aprobă Legea Învățământului Nr. 84/1995, act legislativ semnificativ pentru Educația religioasă realizată în Școala românească, datorită conținutului prevederilor art. 9: *„Planurile învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ Religia ca disciplină școlară. În învățământul primar Religia este disciplină obligatorie, în învățământul gimnazial este opțională, iar în învățământul liceal și profesional este facultativă. Elevul, cu acordul părintelui sau al tutorelui legal instituit, alege pentru studiu religia și confesiunea.”*

Anul școlar următor, 1995-1996, consemnează noi demersuri ale Bisericii Ortodoxe Române la Ministerul Educației Naționale pentru consolidarea statutului noii discipline din planul de învățământ. Astfel, deși se păstrează încă opțiunea scrisă a elevilor pentru Religie, persoanele care doresc să ocupe un post didactic la disciplina Religie în învățământul preuniversitar, încadrate ca profesori titulari sau suplinitori de către Inspectoratele Școlare, trebuie să prezinte avizul cultului. În cazul cultului creștin-ortodox, acest aviz de cult este reprezentat de Înalta binecuvântare arhierescă dată de episcopul eparhial al locului, reînnoindu-se astfel prevederile *Protocolului* inițial din 1990. În aprilie 1996, prin Apelul *„Credința în Dumnezeu – temelia vieții noastre”*, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române cere modificarea conținutului art. 9 din Legea Învățământului nr. 84/1995, privitor la statutul disciplinei Religie în planul de învățământ, pentru a se conferi acestei discipline egalitatea cu celelalte discipline școlare.

Anul de învățământ 1996-1997 este marcat de inițiativa Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist ca sărbătoarea Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos

³ Propuneri făcute de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și aprobate de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin Hotărârea nr. 200/1994, în ședința sa de lucru din 28 februarie 1994.

să devină sărbătoare oficială în unitățile noastre de învățământ preuniversitar, marcată prin manifestări și activități educative, prin programe festive și ceremonii religioase, fapt acceptat întru totul de Ministerul Educației. Pe plan bisericesc intern, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române solicită intensificarea activităților extrașcolare cu elevii, sub atenta îndrumare și coordonare a centrelor eparhiale și inspectoratelor școlare, activități concretizate prin tabere școlare tematice educativ religioase, programe de educație creștin-ortodoxă, excursii tematice vizând obiective religioase și istorice ș.a. Tot în această perioadă, la 12 iulie 1997 apare Legea Nr. 128/1997 privind Statutul Personalului Didactic, document aflat în vigoare până în prezent, cu modificările și completările aduse ulterior. În art. 136, se precizează: „(1) *Disciplina Religie poate fi predată numai de personal abilitat, în baza protocoalelor încheiate între Ministerul Învățământului și cultele religioase recunoscute oficial de stat.* (2) *Personalul de cult, absolvent al învățământului superior ori al seminarului teologic cu o vechime de cel puțin 5 ani în profesie, care predă în învățământul preuniversitar disciplina Religie, este salarizat la nivelul studiilor de profesor, respectiv de învățător, categoria personalului didactic definitiv, cu obligația ca în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei Legi să promoveze examenul de definitivare în învățământ și să parcurgă pregătirea prevăzută la art. 68 din Legea Învățământului Nr. 84/1995 (modulul psiho-pedagogic universitar de pregătire profesională didactică – n.n.).*” Acest nou act normativ conferă profesorilor de religie avizați de cult drepturi și obligații statutare în deplină egalitate cu toate cadrele didactice din învățământul preuniversitar, indiferent dacă sunt laici sau clerici.

În anul școlar 1997-1998, Ministerul Educației Naționale aprobă noile Programe analitice pentru clasele I-XII (XIII) propuse de Patriarhia Română prin Sfântul Sinod, precum și programe pentru concursurile de titularizare și de obținere a gradelor didactice. O nouă inițiativă similară este reprezentată de Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 36/1997 privind modificarea și completarea Legii Învățământului nr. 84/1995. Este vizat în principal conținutul art. 9, care, în varianta modificată, precizează că disciplina Religie este disciplină școlară, parte a trunchiului comun al disciplinelor din planul de învățământ al ciclului primar, gimnazial, liceal și profesional, având o oră pe săptămână, punându-se astfel bazele introducerii orelor de Religie la licee și școli profesionale, având același statut cu al celorlalte discipline obligatorii în învățământul preuniversitar. Cu toate acestea, în 1998-1999, planurile-cadru aprobate prin Ordinele Ministrului Educației nu corespund spiritului prevederilor art. 9 din O.U.G. nr. 36/1997, în principal datorită prevederilor art. 29 din Constituția României, referitor la garantarea libertății de conștiință a fiecărei persoane, elevul având posibilitatea de a nu frecventa orele de Religie, *la solicitarea scrisă a părintelui sau tutorelui*

legal instituit. Tot acum, prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 4446/1998 se inițiază introducerea cu statut facultativ, a elementelor educației religioase în învățământul preșcolar, precum și posibilitatea pregătirii unor cadre de specialitate pentru acest sector al învățământului preuniversitar. În paralel, în învățământul preuniversitar se trece la sistemul de notare cu calificative la toate disciplinele școlare, inclusiv la *Religie*.

La 10 decembrie 1999, apare o nouă variantă republicată a Legii Învățământului Nr. 84/1995, cu toate modificările și completările ulterioare, de până atunci, inclusiv cu cele din O.U.G. nr. 36/1997.

În luna septembrie a anului 2000, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române aprobă noua Programa analitică la disciplina *Religie*, acest proiect fiind validat ulterior de Minister și de Consiliul Național pentru Curriculum din cadrul aceleiași instituții de stat.

În aprilie 2001, Ministerul Educației și Cercetării emite Ordinele privind aprobarea Planurilor-cadru pentru clasele I-VIII și, respectiv, pentru licee și școli profesionale⁴, în care, deși disciplina Religie este prezentată ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun, se face trimitere la art. 9 al Legii Învățământului nr. 84/1995, republicată la 10 decembrie 1999, cu modificările și completările ulterioare : „*Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial și liceal includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. La solicitarea scrisă a părintelui sau tutorelui legal instituit, elevul poate să nu frecventeze ora de Religie.*” Completarea surpinzătoare adusă de cele două Ordine ale M.E.C. la textul art. 9 din Legea Învățământului nr. 84/1995 republicată a deschis ulterior posibilitatea ca ulterior, la unele unități școlare, disciplina *Religie* să fie tratată ca un obiect opțional : „*În această ultimă situație (a neparticipării elevului la oră – n.n.), elevul poate alege o disciplină opțională*”, aceasta fiind pusă la dispoziție de conducerea unității școlare prin pachetul disciplinelor opționale cuprinse în Curriculum-ul la dispoziția școlii (prescurtat, CDȘ). De asemenea, confuzia privind statutul disciplinei *Religie* este menținută prin faptul că în aceleași planuri-cadru aprobate de M.E.C., *Religia* este notată cu asterisc (*), la fel ca și disciplinele opționale din Curriculum-ul extins și din cel aprofundat (de specialitate sau de profil), deși prin lege este considerată parte a trunchiului comun. În ciuda repetatelor intervenții ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la Ministerul Educației și Cercetării, situația nu s-a ameliorat.

Cele mai recente acte normative privitoare la statutul orei de Religie

4 Este vorba de Ordinul M.E.C. Nr. 3.638/11.04.2001 privind aprobarea *Planurilor-cadru de învățământ pentru clasele I-VIII* și de Ordinul M.E.C. Nr. 3.670/17.04.2001 prin care se aprobă *Planurile-cadru de învățământ pentru clasele de liceu școli profesionale*

în cadrul sistemului nostru național de învățământ sunt ordinele Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului apărute în perioada 2003–2006, privitoare la aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru Școlile de Arte și Meserii și pentru clasele a IX-a și a X-a liceu, în care se prevede faptul că aceste planuri-cadru includ disciplina Religie, ca disciplina școlară, parte a trunchiului comun, în conformitate cu prevederile art. 9 din Legea Învățământului Nr. 84/1995, republicată cu modificările și completările ulterioare.

Un pas înainte pentru consolidarea statutului orei de Religie în Școala românească îl reprezintă prevederile cuprinse în proiectul noii legi a învățământului preuniversitar, supus dezbaterii publice de către Ministerul Educației și Cercetării⁵, la începutul anului 2007. Astfel, articolul 10 al acestui proiect legislativ are următorul cuprins:

„(1) Planurile cadru ale învățământului obligatoriu includ religia ca disciplină de învățământ.

(2) La solicitarea scrisă a părintelui sau a tutorei legal instituit al elevului de până la 10 ani, respectiv la solicitarea scrisă a elevului de peste 10 ani, disciplina religie poate fi înlocuită cu disciplina Educație moral-religioasă. Elevul, cu vârsta de până la 10 ani, cu acordul părinților sau al tutorei legal instituit, alege confesiunea și religia pentru studiu; elevii, în vârstă de peste 10 ani, aleg singuri confesiunea și religia pentru studiu.

(3) Programa pentru disciplina religie se elaborează în colaborare cu fiecare cult în parte și se aprobă conform prevederilor prezentei legi.“

Semnificativ este faptul că Biroul de Presă al Ministerului Educației și Cercetării a dat publicității, la data de 15 februarie 2007, un comunicat oficial⁶, prin care face următoarele precizări:

„- *Disciplina Religie nu este obligatorie pentru elevi. Dreptul la opțiune al elevului și părintelui a fost și rămâne consemnat în lege. Elevii pot opta între disciplina Religie și disciplina Educație Moral Religioasă.*

- *Ministerul Educației și Cercetării este obligat prin Decizia Curții Constituționale nr. 72 din 18 iulie 1995 să cuprindă disciplina Religie în planurile cadru precum și să normeze posturile necesare.*

- *Elevul care a împlinit vârsta de 10 ani își poate exprima opțiunea cu privire la studierea religiei în conformitate cu normele privind Legea protecției copilului. Aceste precizări vin să reamintească faptul că proiectul de Lege pentru Învățământul*

⁵ Acest proiect legislativ poate fi consultat pe pagina electronică oficială a M.Ed.C., www.edu.ro, sau prin accesarea legăturii electronice: <http://www.edu.ro/index.php?module=uploads&func=download&fileId=5709>

⁶ A se vedea legătura electronică: <http://www.edu.ro/index.php/pressrel/7480>

Preuniversitar nu aduce modificări de conținut cu privire la studierea religiei în școală.“

În acest fel, dorința poporului român, liber exprimată după Revoluția din 1989, de a se asigura elevilor din România o educație religioasă adecvată, în spiritul valorilor tradiționale și naționale românești, se armonizează cu prevederile legislative din domeniul educației și protecției copilului, existente atât în legislația românească, cât și în cea europeană.

Cu o excepțională intuiție, încă din anul 1998, **Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist**, în cuvântul său „*Religia în Școală*“, rostit la deschiderea Simpozionului cu tema: „*Statutul Religiei și instrucția școlară*“, organizat la Facultatea de Teologie Ortodoxă „*Patriarhul Justinian*” din București, în ziua de 27 ianuarie 1998, afirma următoarele⁷:

„De la Sfinții Părinți și din experiența celor două mii de ani de existență a Bisericii, am învățat că puterea credinței transformă într-adevăr sufletele oamenilor. De aceea, profesorilor de astăzi le revine responsabilitatea de a valorifica șansa predării Religiei în școală, prin devotamentul și dăruirea lor, pentru că nimeni nu vine la catedră, cum nici la Sfântul Altar, de altfel, fără chemare, fără harisma, care face viu și lucrător Cuvântul lui Dumnezeu. Profesorul trebuie să se comporte la catedră, cu copiii rândușiți lui spre învățatură, precum umblă preotul cu cele sfinte în altar, celebrând prin această continuă rodire a cuvântului dumnezeiesc, prin înțelepciunea sa, care porcede de la Duhul Sfânt, căci „Și Duhul vine în ajutorul slăbiciunii noastre”, spune Sfântul Apostolo Pavel, „și se roagă pentru noi, atunci când noi nu știm să ne rugăm cum trebuie” (Romani VIII, 26). Iată pentru ce, în ierarhia valorilor, trebuie să așezăm profesorul. El trebuie să fie o valoare, ca să formeze valori, să aibă lumină, ca să lumineze pe alții, să stăpânească binele, ca să-l transmită și celorlalți.“

În strânsă legătură cu actualul context social și educațional, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin *Pastorala* adresată clerului și credincioșilor ortodocși din cuprinsul Patriarhiei Române la Duminica Ortodoxiei⁸, prima Duminică din Postul Sfințelor Paști, 25 februarie 2007, face următoarele precizări:

„În epoca noastră, locul ideologiilor totalitare a fost luat de alte forme subtile de rătăcire a persoanei umane, de la adevărul credinței. În numele unui respect pentru om, greșit înțeles, după 17 ani de la căderea comunismului, vedem cu durere

⁷ A se vedea volumul Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, intitulat „*Tinerii – tinerețea Bisericii*“, editat de Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor, București, 2003, pp. 75-76.

⁸ Un fragment al acestei Pastorale a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române poate fi consultat și on-line, prin accesarea legăturii electronice: <http://www.patriarhia.ro/Stiri%5C2007%5C020.html>.

că și la noi Ortodoxia și icoanele ei redevin ținta unor atacuri nedrepte. O arată cele două campanii agresive din toamna anului 2006 pentru eliminarea orei de religie din învățământul public, precum și a icoanelor din școli. Un nou iconoclastism încearcă să-L alunge pe Hristos din conștiința publică, să-i priveze pe copii de învățarea dreptei credințe și de contemplarea Feței Lui divino-umane.

Prezența icoanelor în școli depășește rolul de mijloc didactic intuitiv pe care îl poate avea la ora de religie, ele fiind imagini sfinte și sfințitoare care oferă autoritate divină în formarea intelectuală și spirituală a tinerei generații...“.

Rămânând strict în sfera statutului educației religioase din Școala românească, putem concluziona că demersurile legislative care privesc ora de religie din școală au avut în perioada post-decembristă o evoluție preponderent ascendentă, nu lipsită însă de dificultăți și împotriviri din partea unei părți a așa-zisei „societăți civile“, care nu va cunoaște răgaz în lupta desfășurată împotriva prezenței Religiei în spațiul public.

Roadele educației religioase nu sunt vizibile însă pe termen scurt, ci va mai fi nevoie cu siguranță de o lungă perioadă de consolidare internă a acesteia, prin coeziunea celor trei factori fundamentali ai săi: Biserica, Școala și Familia. Fără armonizarea acțiunii acestor trei factori, fără o strânsă și reală colaborare a Bisericii cu Școala și cu Familia, nu vor putea fi înrădăcinate nici principiile morale și nici învățăturile religioase care să îl determine pe micuțul creștin, ajuns la anii maturității, să ia cele mai bune decizii, nu numai pentru binele său și al întregii comunități din care face parte, ci și cu conștiința vie a apartenenței sale la Împărăția lui Dumnezeu.

IX
OFICIALUL

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor din România

Publicată în Monitorul oficial Partea I, nr. 11/8.01.2007

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. – (1) Statul român respectă și garantează dreptul fundamental la libertate de gândire, de conștiință și religioasă al oricărei persoane de pe teritoriul României, potrivit Constituției și tratatelor internaționale la care România este parte.

(2) Nimeni nu poate fi împiedicat sau constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrară convingerilor sale, și nici nu poate fi supus vreunei discriminări, urmărit sau pus într-o situație de inferioritate pentru credința, apartenența sau neapartenența sa la o grupare, asociație religioasă sau un cult ori pentru exercitarea, în condițiile prevăzute de lege, a libertății religioase.

Art. 2. – (1) Libertatea religioasă cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea sau de a adopta o religie, de a și-o manifesta în mod individual sau colectiv, în public sau în particular, prin practicile și ritualurile specifice cultului, inclusiv prin educație religioasă, precum și libertatea de a-și păstra sau schimba credința religioasă.

(2) Libertatea de a-și manifesta credința religioasă nu poate face obiectul altor restrângeri decât al celor care sunt prevăzute de lege și constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 3. – (1) Părinții sau tutorii au dreptul exclusiv de a opta pentru educația religioasă a copiilor minori, conform propriilor convingeri.

(2) Religia copilului care a împlinit vârsta de 14 ani nu poate fi schimbată fără consimțământul acestuia; copilul care a împlinit vârsta de 16 ani are dreptul să-și aleagă singur religia.

Art. 4. – Orice persoană, cult, asociație religioasă sau grupare religioasă din România este liberă de a stabili și menține relații ecumenice și frățești cu alte persoane, culte sau grupări religioase și cu organizațiile inter-creștine și inter-religioase, la nivel național și internațional.

Art. 5. – (1) Orice persoană are dreptul să își manifeste credința religioasă în mod colectiv, conform propriilor convingeri și prevederilor prezentei legi, atât în structuri religioase cu personalitate juridică, cât și în structuri fără personalitate juridică.

(2) Structurile religioase cu personalitate juridică reglementate de prezenta lege sunt cultele și asociațiile religioase, iar structurile fără personalitate juridică sunt grupările religioase.

(3) Comunitățile religioase își aleg în mod liber structura asociațională în care își manifestă credința religioasă: cult, asociație religioasă sau grup religios, în condițiile prezentei legi.

(4) În activitatea lor, cultele, asociațiile religioase și grupările religioase au obligația să respecte Constituția și legile țării și să nu aducă atingere securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Este interzisă prelucrarea datelor cu caracter personal legate de convingerile religioase sau de apartenența la culte, cu excepția desfășurării lucrărilor de recensământ național aprobat prin lege sau în situația în care persoana vizată și-a dat, în mod expres, consimțământul pentru aceasta.

(6) Este interzisă obligarea persoanelor să își menționeze religia, în orice relație cu autoritățile publice sau cu persoanele juridice de drept privat.

Art. 6. – (1) Gruparea religioasă este forma de asociere fără personalitate juridică a unor persoane fizice care, fără nici o procedură prealabilă și în mod liber, adoptă, împărtășesc și practică o credință religioasă.

(2) Asociația religioasă este persoana juridică de drept privat, constituită în condițiile prezentei legi, formată din persoane fizice care adoptă, împărtășesc și practică aceeași credință religioasă.

(3) O asociație religioasă poate deveni cult în condițiile prezentei legi.

CAPITOLUL II

Culte

Secțiunea I

Relațiile dintre stat și culte

Art. 7. – (1) Statul român recunoaște cultelor rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul lor de factori ai păcii sociale.

(2) Statul român recunoaște rolul important al Bisericii Ortodoxe Române și al celorlaltor biserici și culte recunoscute în istoria națională a României și în viața societății românești.

Art. 8. – (1) Cultele recunoscute sunt persoane juridice de utilitate publică. Ele se organizează și funcționează în baza prevederilor constituționale și ale prezentei legi, în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice.

(2) De asemenea, sunt persoane juridice și părțile componente ale cultelor, așa cum sunt menționate în statutele sau codurile canonice proprii, dacă îndeplinesc cerințele prevăzute în acestea.

(3) Cultele funcționează cu respectarea prevederilor legale și în conformitate cu propriile statute sau coduri canonice, ale căror prevederi sunt aplicabile propriilor credincioși.

(4) Denumirea unui cult nu poate fi identică cu cea a altui cult recunoscut în România.

Art. 9. – (1) În România nu există religie de stat; statul este neutru față de orice credință religioasă sau ideologie atee.

(2) Cultele sunt egale în fața legii și a autorităților publice. Statul, prin autoritățile sale, nu va promova și nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări față de vreun cult.

(3) Autoritățile publice cooperează cu cultele în domeniile de interes comun și sprijină activitatea acestora.

(4) Statul român prin autoritățile publice abilitate, sprijină activitatea spiritual-culturală și socială în străinătate a cultelor recunoscute în România.

(5) Autoritățile publice centrale pot încheia cu cultele recunoscute parteneriate în domeniile de interes comun, cât și acorduri pentru reglementarea unor aspecte specifice tradiției cultelor, care se supun aprobării prin lege.

Art. 10. – (1) Cheltuielile pentru întreținerea cultelor și desfășurarea activităților lor se vor acoperi, în primul rând, din veniturile proprii ale cultelor, create și administrate în conformitate cu statutele lor.

(2) Cultele pot stabili contribuții din partea credincioșilor lor pentru susținerea activităților pe care le desfășoară.

(3) Statul promovează sprijinul acordat de cetățeni cultelor prin deduceri din impozitul pe venit și încurajează sponsorizările către culte, în condițiile legii.

(4) Statul sprijină, la cerere, prin contribuții, în raport cu numărul credincioșilor cetățeni români și cu nevoile reale de subzistență și activitate, salarizarea personalului clerical și neclerical aparținând cultelor recunoscute. Statul sprijină cu contribuții în quantum mai mare salarizarea personalului de cult al unităților de cult cu venituri reduse, în condițiile stabilite prin lege.

(5) Nimeni nu poate fi constrâns prin acte administrative sau prin alte metode să contribuie la cheltuielile unui cult religios.

(6) Cultele recunoscute pot beneficia, la cerere, de sprijin material din partea statului, pentru cheltuielile privind funcționarea unităților de cult, pentru reparații și construcții noi, în raport cu numărul credincioșilor, conform ultimului recensământ, și cu nevoile reale.

(7) Statul sprijină activitatea cultelor recunoscute și în calitate de furnizori de servicii sociale.

(8) Autoritățile publice asigură oricăror persoane, la cerere, dreptul de a fi consiliat potrivit propriilor convingeri religioase prin înlesnirea asistenței religioase.

Art. 11. – Sprijinul statului constă și în acordarea de facilități fiscale, în condițiile legii.

Art. 12. – Utilizarea fondurilor bănești primite de la bugetul de stat sau bugetele locale, precum și respectarea destinației bunurilor primite în proprietate sau folosință de la autoritățile publice locale sau centrale se supun controlului statului.

Art. 13. – (1) Raporturile dintre culte, precum și cele dintre asociații și grupuri religioase se desfășoară pe baza înțelegerii și a respectului reciproc.

(2) În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare și învrăjbire religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase.

(3) Împiedicarea sau tulburarea libertății de exercitare a unei activități religioase, care se desfășoară potrivit legii, se pedepsește conform dispozițiilor legii penale.

Art. 14. – (1) Fiecare cult trebuie să aibă un organism național de conducere sau de reprezentare.

(2) Unitățile de cult, inclusiv filialele lor fără personalitate juridică, se înființează și se organizează de către culte potrivit propriilor statute, regulamente

și coduri canonice.

(3) Înființarea unității de cult trebuie să fie comunicată, spre evidență, Ministerului Culturii și Cultelor.

(4) Unitățile de cult nou înființate ca persoane juridice pot solicita și primi sprijin financiar, în condițiile legii.

Art. 15. – Sigiliile și ștampilele folosite de către un cult sau de către o unitate locală de cult trebuie să conțină și denumirea oficială sub care cultul a fost recunoscut, sau inițialele acestuia.

Art. 16. – (1) Cultele recunoscute pot folosi, în desfășurarea activităților lor, orice limbă consideră de cuviință. Evidența financiar-contabilă se va ține și în limba română.

(2) În relațiile oficiale cu autoritățile statului, cultele recunoscute folosesc limba română.

Secțiunea a 2-a

Recunoașterea calității de cult

Art. 17. – (1) Calitatea de cult recunoscut de stat se dobândește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor, de către asociațiile religioase care, prin activitatea și numărul lor de membri, oferă garanții de durabilitate, stabilitate și interes public.

(2) Recunoașterea statutelor și a codurilor canonice se acordă în măsura în care acestea nu aduc atingere, prin conținutul lor, securității publice, ordinii, sănătății și moralei publice sau drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 18. – Asociația religioasă care solicită recunoașterea calității de cult va formula o cerere în acest sens la Ministerul Culturii și Cultelor, însoțită de următoarea documentație:

a) dovada că este constituită legal și funcționează neîntrerupt pe teritoriul României ca asociație religioasă de cel puțin 12 ani;

b) listele originale cuprinzând adeziunile unui număr de membri cetățeni români cu domiciliul în România cel puțin egal cu 0,1% din populația României, conform ultimului recensământ;

c) mărturisirea de credință proprie și statutul de organizare și funcționare, care să cuprindă: denumirea cultului, structura sa de organizare centrală și locală, modul de conducere, administrare și control, organele de reprezentare, modul de înființare și desființare a unităților de cult, statutul personalului propriu, precum și prevederile specifice cultului respectiv.

Art. 19. – (1) În termen de 60 de zile de la data depunerii cererii, Ministerul

Culturii și Cultelor înaintează Guvernului documentația de recunoaștere a cultului, însoțită de avizul său consultativ, întocmit pe baza documentației depuse.

(2) Dacă documentația este incompletă sau statutele conțin prevederi contrare legii, acestea se restituie motivat spre completare sau modificare, iar termenul de soluționare se prelungește corespunzător.

Art. 20. – (1) În termen de 60 de zile de la primirea avizului, Guvernul se pronunță asupra cererii, prin hotărâre de recunoaștere sau de respingere motivată.

(2) Hotărârea Guvernului se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I și poate fi atacată în justiție, conform legii.

(3) În caz de respingere a cererii, asociația religioasă poate solicita reluarea procedurii de recunoaștere a calității de cult, numai dacă prezintă dovezi din care să rezulte că au încetat temeiurile care au dus la soluția de respingere.

(4) Drepturile și obligațiile aferente calității de cult recunoscut se pot exercita de la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului de recunoaștere a acestuia.

Art. 21. – Guvernul, prin hotărâre, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor, poate reține calitatea de cult recunoscut atunci când, prin activitatea sa, cultul aduce atingeri grave securității publice, ordinii, sănătății sau moralei publice ori drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 22. – (1) Modificarea și completarea statutelor de organizare și funcționare sau codurilor canonice ale cultelor se comunică, spre recunoaștere, Ministerului Culturii și Cultelor.

(2) Actele administrative emise în temeiul prevederilor prezentei secțiuni, precum și neemiterea acestora în termenele prevăzute pot fi atacate în justiție, în condițiile legii.

Secțiunea a 3-a

Personalul cultelor

Art. 23. – (1) Cultele își aleg, numesc, angajează sau revocă personalul potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări.

(2) Personalul cultelor poate fi sancționat disciplinar pentru încălcarea principiilor doctrinare sau morale ale cultului, potrivit propriilor statute, coduri canonice sau reglementări.

(3) Personalul clerical și cel asimilat al cultelor recunoscute nu poate fi obligat să dezvăluie faptele încredințate sau de care a luat cunoștință în considerarea statutului lor.

(4) Exercițarea funcției de preot sau orice altă funcție care presupune exercitarea atribuțiilor de preot fără autorizația sau acordul expres dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică, se sancționează potrivit legii penale.

Art. 24. – (1) Salariații și asigurații cultelor ale căror case de pensii sunt integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat vor fi supuși prevederilor legislației privind asigurările sociale de stat.

(2) Salariații și asigurații cultelor care dispun de case de pensii sau fonduri de pensii proprii se supun regulamentelor adoptate de către organele de conducere ale cultelor, în conformitate cu statutele acestora și în acord cu principiile generale ale legislației privind asigurările sociale de stat.

Art. 25. – Personalul clerical și cel asimilat, precum și personalul monahal aparținând cultelor recunoscute este scutit de îndeplinirea serviciului militar.

Art. 26. – (1) Cultele pot avea organe proprii de judecată religioasă pentru problemele de disciplină internă, conform statutelor și reglementărilor proprii.

(2) Pentru problemele de disciplină internă sunt aplicabile în mod exclusiv prevederile statute și canonice.

(3) Existența organelor proprii de judecată nu înlătură aplicarea legislației cu privire la contravenții și infracțiuni în sistemul jurisdicțional.

Secțiunea a 4-a

Patrimoniul cultelor

Art. 27. – (1) Cultele recunoscute și unitățile lor de cult pot avea și dobândi, în proprietate sau în administrare, bunuri mobile și imobile, asupra cărora pot dispune în conformitate cu statutele proprii.

(2) Bunurile sacre, respectiv cele afectate direct și exclusiv cultului, stabilite conform statutelor proprii în conformitate cu tradiția și practicile fiecărui cult, dobândite cu titlu, sunt insesizabile și imprescriptibile și pot fi înstrăinate doar în condițiile statute specifice fiecărui cult.

(3) Prevederile alin. (2) nu afectează redobândirea bunurilor sacre confiscate în mod abuziv de către stat în perioada 1940-1989, precum și a celor preluate fără titlu.

Art. 28. – (1) Unitățile locale ale cultelor pot avea și întreține, singure sau în asociere cu alte culte, cimitire confesionale pentru credincioșii lor. Cimitirele confesionale se administrează potrivit regulamentelor cultului deținător. Identitatea confesională a cimitirelor istorice este protejată de lege.

(2) În localitățile în care nu există cimitire comunale și unele culte nu

au cimitire proprii, persoanele decedate care aparțineau cultelor respective pot fi înhumate potrivit ritului propriu, în cimitirele existente în funcțiune.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică cimitirelor aparținând cultelor mozaic și musulman.

(4) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a înființa cimitire comunale și orașenești în fiecare localitate.

(5) Cimitirele comunale sau orașenești se organizează astfel încât să aibă sectoare corespunzătoare pentru fiecare cult recunoscut, la cererea cultelor ce funcționează în localitatea respectivă.

Art. 29. – (1) Cultele au dreptul exclusiv de a produce și valorifica obiectele și bunurile necesare activității de cult, în condițiile legii.

(2) Utilizarea operelor muzicale în activitatea cultelor recunoscute se face fără plata taxelor către organele de gestiune colectivă a drepturilor de autor.

Art. 30. – Bunurile bisericești sau similare din străinătate, proprietate a statului român sau a cultelor din România, pot constitui obiectul unor acorduri bilaterale semnate de statul român, la solicitarea celor interesați.

Art. 31. – (1) Bunurile care fac obiectul aporturilor de orice fel – contribuții, donații, succesiuni – precum și orice alte bunuri intrate în mod legal în patrimoniul unui cult nu pot face obiectul revendicării lor ulterioare.

(2) Persoanele care părăsesc un cult recunoscut nu pot emite pretenții asupra patrimoniului cultului respectiv.

(3) Disputele patrimoniale dintre cultele recunoscute se soluționează pe cale amiabilă, iar, în caz contrar, potrivit dreptului comun.

(4) În cazul retragerii calității de cult recunoscut potrivit prevederilor prezentei legi sau al dizolvării, destinația patrimoniului este cea stabilită prin statutul acestuia.

Secțiunea a 5-a

Învățământul organizat de culte

Art. 32. – (1) În învățământul de stat și particular, predarea religiei este asigurată prin lege cultelor recunoscute.

(2) Personalul didactic care predă religia în școlile de stat se numește cu acordul cultului pe care îl reprezintă, în condițiile legii.

(3) În cazul în care un cadru didactic săvârșește abateri grave de la doctrina sau morala cultului, cultul îi poate retrage acordul de a preda religia, fapt ce duce la desfacerea contractului individual de muncă.

(4) La cerere, în situația în care conducerea școlii nu poate asigura profesori de religie aparținând cultului din care fac parte elevii, aceștia pot face

dovada studierii religiei proprii cu atestat din partea cultului căruia îi aparțin.

Art. 33. – (1) Cultele au dreptul să înființeze și să administreze unități de învățământ pentru pregătirea personalului de cult, a profesorilor de religie, precum și a altor specialiști necesari activității religioase a fiecărui cult, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Fiecare cult este liber să își stabilească forma, nivelul, numărul și planul de școlarizare pentru instituțiile de învățământ proprii, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 34. – (1) Cultele își elaborează planurile și programele de învățământ pentru învățământul teologic preuniversitar și programele pentru predarea religiei. Acestea se avizează de către Ministerul Culturii și Cultelor și se aprobă de către Ministerul Educației și Cercetării.

(2) Pentru învățământul superior, planurile și programele de învățământ se elaborează de instituțiile de învățământ, cu acordul cultului respectiv și se aprobă de senatele universitare.

Art. 35. – (1) Personalul didactic din unitățile de învățământ teologic integrate în învățământul de stat se recunoaște de către Ministerul Educației și Cercetării, în condițiile prevăzute de lege, cu acordul prealabil al organelor statutare ale cultelor religioase în cauză.

(2) Personalul didactic din unitățile de învățământ teologic neintegrate în învățământul de stat se numește de către organele statutare ale cultelor, în conformitate cu statutele acestora. Personalul didactic care predă religia în școli, trebuie să îndeplinească prevederile Legii privind Statutul personalului didactic nr.128/1997, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 36. – (1) În centrele de plasament organizate de instituțiile publice, particulare sau aparținând cultelor, educația religioasă a copiilor se face conform apartenenței lor religioase.

(2) În centrele de plasament, indiferent de finanțator, educația religioasă a copiilor cărora nu li se cunoaște religia se face doar cu acordul persoanelor stabilite prin actele normative incidente în acest domeniu.

Art. 37. – Salarizarea personalului didactic și administrativ din unitățile de învățământ teologic neintegrate în învățământul de stat se asigură de către culte. La cererea cultelor, statul, prin Ministerul Culturii și Cultelor, poate asigura o contribuție la salariu, proporțional, în raport de numărul membrilor acestora.

Art. 38. – Echivalarea și recunoașterea diplomelor și a certificatelor de studii teologice obținute în străinătate se fac în condițiile prevăzute de lege.

Art. 39. – (1) Cultele recunoscute au dreptul de a înființa și administra forme de învățământ confesional de toate nivelurile, profilurile și specializările, în condițiile legii.

(2) Diplomele pentru absolvenții unităților și instituțiilor de învățământ particular, confesional, organizate de către cultele religioase se eliberează potrivit legislației în vigoare.

(3) Statul va susține financiar învățământul confesional, în condițiile legii.

(4) Unitățile de învățământ confesional dispun de autonomie organizatorică și funcțională, potrivit statutelor și canoanelor lor, în concordanță cu prevederile legale ale sistemului național de învățământ.

(5) În învățământul confesional se pot înscrie elevi sau studenți, indiferent de religie sau confesiune, garantându-se libertatea educației religioase a acestora, corespunzătoare propriei religii sau confesiuni.

CAPITOLUL III

Asociațiile religioase

Art. 40. – (1) Libertatea religioasă se poate exercita și în cadrul asociațiilor religioase, care sunt persoane juridice alcătuite din cel puțin 300 de persoane, cetățeni români sau rezidenți în România, care se asociază în vederea manifestării unei credințe religioase.

(2) Asociația religioasă dobândește personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor religioase, care se instituie la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul.

Art. 41. – (1) Oricare dintre asociați, pe baza împuternicirii date de ceilalți, poate formula o cerere de înscriere a asociației în Registrul asociațiilor religioase.

(2) Cererea de înscriere va fi însoțită de următoarele documente:

a) actul constitutiv, în formă autentică, în care se vor arăta obligatoriu denumirea asociației religioase, care nu poate fi identică sau asemănătoare cu cea a unui cult sau a altei asociații religioase recunoscute, datele de identificare și semnăturile asociaților, sediul, patrimoniul inițial de cel puțin două salarii brute pe economie alcătuit din aportul în natură sau în bani al asociaților, precum și primele organe de conducere;

b) mărturisirea de credință proprie și statutul asociației religioase, care trebuie să cuprindă: structura sa de organizare centrală și locală, modul de conducere, administrare și control, modul de înființare și desființare a unităților locale, drepturile și obligațiile membrilor, principalele activități pe care asociația religioasă înțelege să le desfășoare, în vederea atingerii scopurilor sale spirituale; alte prevederi specifice asociației religioase respective;

c) actele doveditoare ale sediului și patrimoniului inițial;

d) avizul consultativ al Ministerului Culturii și Cultelor;

e) dovada privind disponibilitatea denumirii, eliberată de către Ministerul Justiției.

Art. 42. – (1) În termen de 3 zile de la depunerea cererii de înscriere și a documentelor prevăzute la art.41 alin.(2), judecătorul desemnat de președintele instanței verifică legalitatea acestora și dispune, prin încheiere, înscrierea asociației în Registrul asociațiilor religioase.

(2) Odată cu efectuarea înscrierii, încheierea prin care s-a dispus înscrierea se comunică, din oficiu, organului financiar local în a cărui rază teritorială se află sediul asociației religioase, pentru evidența fiscală, cu menționarea numărului de înscriere în Registrul asociațiilor religioase.

Art. 43. – Asociațiile religioase pot înființa filiale cu personalitate juridică, în conformitate cu statutele lor, potrivit procedurii prevăzute la art. 41 și 42.

Art. 44. – (1) Asociațiile religioase beneficiază de facilități fiscale legate de activitatea lor religioasă, în conformitate cu Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Asociațiilor religioase li se aplică în mod corespunzător și prevederile art.10 alin.(2), art.15, 16 și 28 din prezenta lege.

Art. 45. – Dizolvarea asociației religioase se pronunță de instanța competentă atunci când, prin activitatea sa, asociația religioasă aduce atingeri grave securității publice, ordinii, sănătății sau moralei publice, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului sau când asociația religioasă urmărește alt scop decât cel pentru care s-a constituit.

Art. 46. – Prevederile prezentului capitol se completează cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.246/2005.

Art. 47. – (1) Asociațiile existente, constituite în conformitate cu reglementările legale privind asociațiile și fundațiile, care au ca obiect de activitate principal exercitarea unei credințe religioase, și care doresc să dobândească statutul de asociație religioasă, vor depune la judecătoria unde sunt înregistrate o cerere de transformare a asociației și de radiere a ei din Registrul asociațiilor și fundațiilor și de înregistrare în Registrul asociațiilor religioase ținut de grefa aceleiași judecătoria, însoțită de documentația prevăzută la art.41.

(2) Cererea va fi semnată de organele statutare de conducere ale asociației, arătându-se expres dorința transformării asociației inițiale în asociație religioasă.

(3) Judecătorul delegat se va pronunța atât asupra transformării asociației, cât și asupra înregistrării asociației religioase, stabilind și perioada în care asociația a avut ca obiect de activitate exercitarea unei credințe religioase.

(4) Perioada stabilită de instanță va fi luată în considerare și se va adăuga

perioadei de funcționare a asociației religioase, în vederea dobândirii calității de cult recunoscut.

Art. 48. – (1) În toate cererile și acțiunile în justiție privitoare la dobândirea sau pierderea calității de asociație religioasă, judecata se face cu prezența procurorului și cu citarea reprezentantului Ministerului Culturii și Cultelor.

(2) Încheierile sau hotărârile pronunțate de către instanță în cauzele privitoare la asociațiile religioase pot fi atacate cu recurs, în termen de 15 zile de la pronunțare, la tribunal.

CAPITOLUL IV

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 49. – (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, în România funcționează 18 culte recunoscute, conform anexei care face parte integrantă din prezenta lege.

(2) În termen de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cultele din România prevăzute în anexa la prezenta lege vor prezenta statutele și codurile canonice Ministerului Culturii și Cultelor, pentru recunoașterea lor.

(3) Recunoașterea se realizează prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Dispozițiile art.17 alin.(2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 50. – (1) Orice modificare sau completare a prezentei legi se realizează cu consultarea prealabilă a cultelor recunoscute și cu respectarea normelor legale privind transparența decizională.

(2) Reprezentanții cultelor religioase au dreptul de a participa ca invitați la dezbaterile în Parlament și în comisiile acestuia a proiectelor de acte normative privitoare la viața religioasă, la activitatea cultelor, de educație și de învățământ confesional, de asistență socială și de patrimoniu național privind cultele.

Art. 51. – La data intrării în vigoare a prezentei legi, Decretul nr.177/1948 pentru regimul general al cultelor religioase, publicat în Monitorul Oficial al României, nr.178 din 4 august 1948, cu modificările și completările ulterioare, precum și orice alte dispoziții contrare, se abrogă.

Lista cultelor recunoscute în România

1. BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
2. EPISCOPIA ORTODOXĂ SÂRBĂ DE TIMIȘOARA
3. BISERICA ROMANO- CATOLICĂ
4. BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA, GRECO-CATOLICĂ
5. ARHIEPISCOPIA BISERICII ARMENE
6. BISERICA CREȘTINĂ RUSĂ DE RIT VECHI DIN ROMÂNIA
7. BISERICA REFORMATĂ DIN ROMÂNIA
8. BISERICA EVANGHELICĂ C.A. DIN ROMÂNIA
9. BISERICA EVANGHELICĂ LUTHERANĂ DIN ROMÂNIA
10. BISERICA UNITARIANĂ DIN TRANSILVANIA
11. UNIUNEA BISERICILOR CREȘTINE BAPTISTE DIN ROMÂNIA
12. BISERICA CREȘTINĂ DUPĂ EVANGHELIE DIN ROMÂNIA-
UNIUNEA BISERICILOR CREȘTINE DUPĂ EVANGHELIE DIN
ROMÂNIA
13. BISERICA EVANGHELICĂ ROMÂNĂ
14. UNIUNEA PENTICOSTALĂ - BISERICA LUI DUMNEZEU
APOSTOLICĂ DIN ROMÂNIA
15. BISERICA CREȘTINĂ ADVENTISTĂ DE ZIUA A ȘAPTEA DIN
ROMÂNIA
16. FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA
17. CULTUL MUSULMAN
18. ORGANIZAȚIA RELIGIOASĂ MARTORII LUI IEHOVA

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

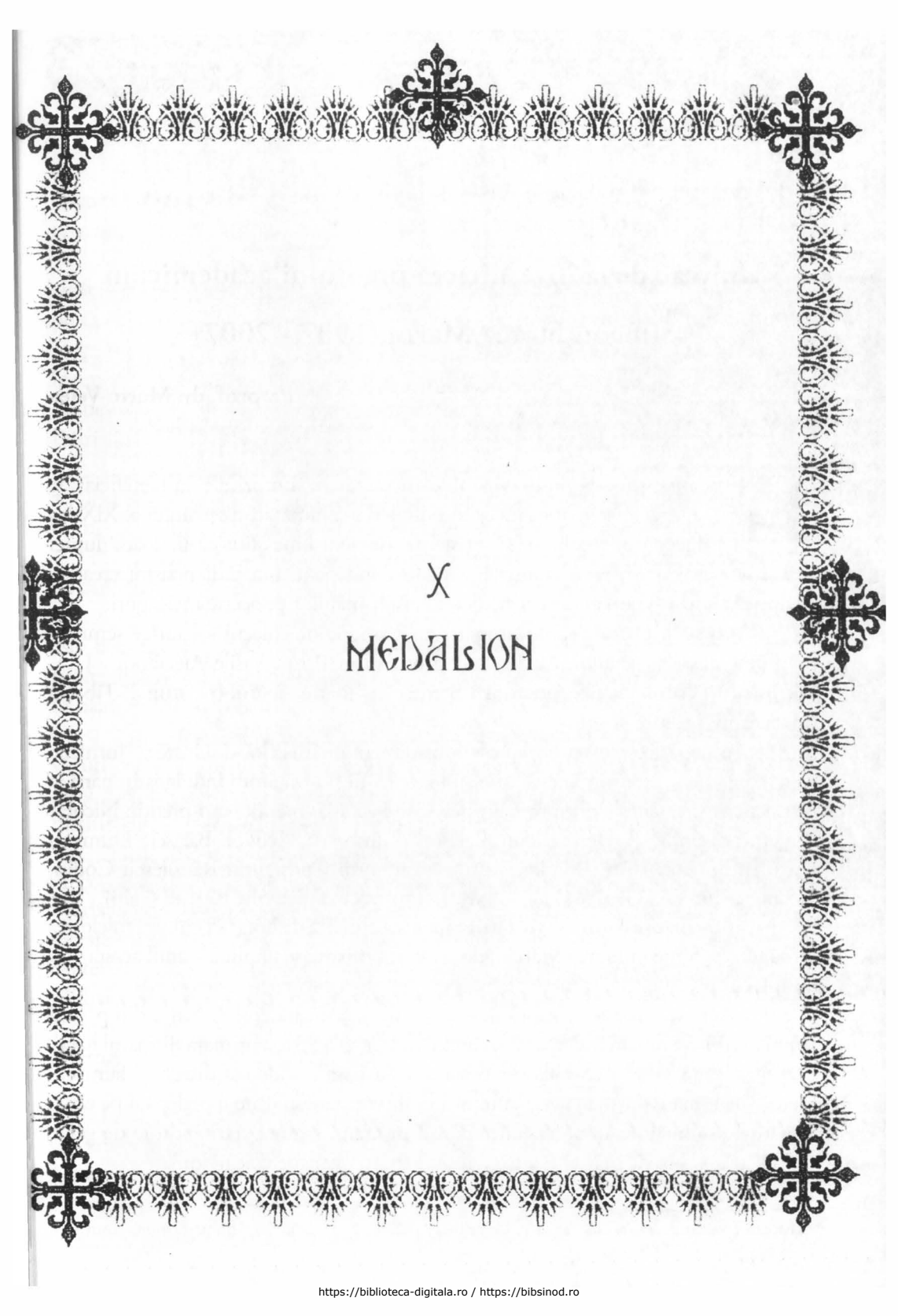
Bogdan Olteanu

PREȘEDINTELE
SENATULUI

Doru Ioan Tărăcilă

București, 8.01.2007

Nr. 489

X
MEDALION

Un veac de la înveșnicirea preotului academician

Simeon Florea Marin (1907 - 2007)

Pr. prof. dr. Marin Velea

Este bine știut că producțiile folclorice literare și muzicale au beneficiat de o culegere sistematică începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Este de asemeni bine știut că perioada luptei pentru afirmare națională și pentru independența țării noastre creațiile folclorice au fost și rămân dovezi ale perenității românilor pe aceste meleaguri.

Așa se face că în Țările Române apar o serie de colecții folclorice semnate de protagoniști ai genului, ca: C. Steleanu, Anton Pann, Vasile Alecsandri, J. A. Wachmann, Carol Miculi, Alexandru Berdescu și foarte tânărul (pe atunci) Tiberiu Brediceanu, precum și alții.

Pe lângă acești ostenitori profesioniști menționăm la loc de cinste și “furnicile lucrătoare” ale satelor românești, care au fost preoții și învățătorii îndrăgostiți până la sacrificiu de creația folclorică românească. Între aceștia, menționăm preoții: Nicolae Pauletti, Bizanțiu P. Densușianu, Iraclie Porumbescu, Teodor Bălășel, Dumitru Furtună, Simeon Florea Marian etc., și învățătorii: Constantin Rădulescu Codin, Ștefan Șt. Tușescu, George Catană, N.I. Dumitrașcu, Gheorghe Cernea și alții.

Între preoții a căror activitate rămâne ca o piatră de hotar în cultura folclorică românească, Simeon Florea Marian, de la a cărui moarte se împlinesc anul acesta 100 de ani, ocupă un loc cu totul deosebit.

S-a născut la 1 septembrie 1847 în satul Ilișești, Județul Suceava, din părinți țărani neștiutori de carte. După absolvirea a trei clase la Școala primară din satul natal, trece în clasa a IV-a la „Școala populară din Suceava”, unde era director „faimosul Franz Theil, mare dușman al neamului și limbii românești, care îi pedepsea pe elevii români ce se încumetau a grăi între dânșii în graiul mamei atârnându-le de gât o tăbliță cu un chip de măgar, pentru a fi scuipați în urmă de colegii lor”¹.

¹ Morariu, Victor, *Un sfert de veac de la moartea lui Simeon Fl. Marian*, în *Făt Frumos*, anul VII, nr.3-4, Suceava, 1932, p. 89.

După absolvirea școlii primare din Suceava trece la Gimnaziul din același oraș, unde, chiar în timpul studiilor, adună cu pasiune, respect și lux de amănunte tot ceea ce era produs autentic al poporului: doine, cântece, hore, strigături, snoave, povești și obiceiuri sau credințe ale poporului.

În acest fel, Simeon Florea Marian, încă din timpul studiilor gimnaziale, alcătuiește o culegere de o sută de doine și o lucrare intitulată *Nunțile țaranului român*, pe care le prezintă „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina” cu scopul mărturisit de a fi publicată. Nu știm care a fost răspunsul editorilor privitor la începuturile folclorice ale viitorului academician, dar aflăm că în același an „Colecția de poezii populare din Bucovina” a apărut în Editura lui I.A. Adrian în 1869, la Botoșani.

Terminând clasa a VI-a la Gimnaziul din Suceava, este nevoit să urmeze clasa a VII-a la Gimnaziul greco-catolic din Năsăud, după care trece în clasa a VIII-a la Gimnaziul român din Beiuș, obținând bacalaureatul la 19 iunie 1871.

În același an, se înscrie la Facultatea de Teologie a Universității din Cernăuți, pe care o absolvă în iunie 1875.

Fiind hirotonat preot pe seama unei parohii din Siret, Simeon Marian Florea este numit și profesor suplinitor de religie la „Școala poporală de băieți și fete” și profesor de limba și literatura română la „Școala reală inferioară” din aceeași localitate, în baza certificatului de absolvire a Seminarului Pedagogic din Cernăuți.

În anul 1881, la frumoasa vârstă de 34 de ani, este ales cu unanimitate de voturi membru activ al Academiei Române. Decretul este semnat de Ion Ghica, Președintele Academiei, și de Alexandru Odobescu, secretar general al aceleiași instituții.

În anul 1883 este numit profesor definitiv de religie la Gimnaziul superior greco-ortodox din Suceava. În această calitate, preotul folclorist Simeon Florea Marian, prin asidue cercetări de zi cu zi și printr-o cercetare permanentă asupra vieții sociale și culturale a orașului Suceava, a reușit ca, împreună cu Ștefan Ștefureac și Matei Lupu, să întemeieze *Revista politică* (1886-1891), revista care apăra drepturile și libertățile neamului românesc din Bucovina, și să fondeze revista *Clubul Român*, care primea revistele românești din alte regiuni ale țării la intervenția sa, și să deschidă internatul de băieți „Vasile Cârlova”, din aceeași localitate.

Căutător neobosit al comorilor artistice ale poporului român, Simeon Marian apela la preoți, învățători, studenți, elevi și la alte cunoștințe din diverse colțuri ale țării să-i trimită material folcloric. Iată ce spune unul dintre comentatorii vieții și operei neobositului folclorist: „Nu puteam să mă mir îndestul de talentul fără asemănare și de felul neobosit cu care răposatul aduna tot ce privește viața românilor”².

² Dr. Ioan Urban Jarnic, *Junimea Literară*, Anul IV, nr. 6-7, Cernăuți, 1937, p. 131-132.

Simeon Florea Marian a fost omul de știință care nu s-a mulțumit doar cu adunarea materialului folcloric și coordonarea lui, ci a purces la citirea variantelor și controlarea permanentă a datelor.

Pentru aceasta însă el a depus o muncă uriașă, apelând - așa cum am arătat mai sus - la diverse profesii și categorii sociale atât verbal, cât și scris, după cum constatăm din următoarele afirmații: „Vă rugăm să binevoiți a-mi comunica vreo adresă de învățători din Moldova, despre care sunteți siguri că mi-ar răspunde când le-aș scrie ca să-mi trimită atari numiri populare de insecte dimpreună cu legendele, datinile, credințele și cele ce mai scriu românii despre dânsele, spre a-mi putea completa studiul din cestiune”³.

Tot pe linia aceasta poate fi menționat și faptul că înainte de a publica folclorul literar despre Avram Iancu, o veche preocupare a sa, Simeon Florea Marian se adresează marelui cărturar Gheorghe Bogdan-Duică, rugându-l să-i trimită numerele 21 și 22 din revista *Gazeta Transilvaniei*, publicate de George Bariț privitor la marele tribun al anului revoluționar 1848, întrucât fără de acestea „nu sunt în stare a compune ceva de Doamne ajută”⁴.

Apelează în același timp și la binecunoscutul folclorist Teodor Bălășel, căruia i-a cerut sfatul cu privire la întocmirea lucrării *Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor*, scriind următoarele: „Un studiu ca al meu n-a apărut până acum și nici nu cred că va apărea așa de grabă. Deci întinzându-mi mână de ajutoriu, îmi vei face nu numai mie un mare bine, ci și literaturii noastre”⁵.

Ca profesor, preotul folclorist Simeon Florea Marian îi obliga pe elevi ca, în timpul vacanțelor de Crăciun, de Paști și de vară, să adune bogatele comori ale tradițiilor, obiceiurilor, cântecelor, vrăjilor și deșcântecelor „care învăluiau viața țăranului din leagăn până la mormânt”⁶.

Tot acest material trebuia să poarte data, ziua, luna, satul (comuna) și persoana de la care elevii le-au notat, însoțit de semnătură.

Activitatea folclorică a lui Simeon Florea Marian nu s-a redus numai la culegerea producțiilor folclorice din Moldova și Muntenia, ci și din Ardeal, unde avusese ocazia încă din anii petrecuți la liceul din Năsăud să-i întâlnească pe Alexandria din Cricău, pe Simion Balint din Abrud, ambii oameni de cultură și mari tribuni ai anului 1848.

Pe Avram Iancu nu a reușit să-l cunoască, dar a cules toate producțiile

³ Gorovei, Artur, *Simeon Fl. Marian*, în *Făt Frumos*, anul VII, nr.5-6, septembrie-decembrie, Suceava, 1932, p. 222.

⁴ Bodnărescu, Leonida, *Simeon Florea Marian și ceilalți*, în *Făt Frumos*, anul VII, nr.3-4, Suceava, 1932, p. 193.

⁵ Vezi scrisoarea lui Simeon Florea Marian către Teodor Bălășel, din 10/23 decembrie 1932, în *Țara Fagilor*, Cernăuți, 1932, p. 2.

⁶ Doboș, Filaret, *Simeon Florea Marian, amintiri cuprilejul împlinirii unui sfert de veac de la moartea lui*, în *Țara Fagilor*, anul I, nr. 5-12, octombrie 1931, mai 1932, Cernăuți, 1932, p. 62.

folclorice dedicate marelui revoluționar de către românii din Ardeal și a publicat în diverse cotidiene ale vremii creații populare în care sunt reflectate cu maximum de precizie luptele de veacuri ale românilor ardeleni împotriva asupririi străine.

Tocmai de aceea importanța activității folcloristului Simeon Florea Marian constă în mod special în „Culegerile folclorice și studiile etnografice neîntrecute și absolut indispensabile celui care va voi să cerceteze temeinic produsele sufletului și ale minții poporului român de pretutindeni”⁷.

„Astăzi - scrie unul dintre comentatorii vieții și operei marelui folclorist - nu se poate alcătui nici o gramatică, nici un dicționar și chiar nici un manual de limba română, în special pentru primele clase ale școlilor medii, fără a se ține seama de opera lui Simeon Florea Marian”⁸.

Dar pe lângă cărțile de dimensiuni masive publicate de Academia Română, unele le vom menționa mai jos, întrucât Simeon Florea Marian mai are și unele culegeri de dimensiuni reduse, studii, articole, precum și cercetări de interes istoric, lingvistic și literar.

Contribuția pe care a adus-o la dicționarul întocmit de Savantul Bogdan Petriceicu Hajdeu este elocventă în acest sens.

O altă latură a activității sale de folclorist desfășurată în scurta dar fructuoasă viață, este aceea că a întocmit referate la culegerile de folclor alcătuite și prezentate Academiei de către folcloriștii: G. Săulescu, Constantin Rădulescu-Codin, Iuliu Zane, Ion Pop-Reteganul, Atanasie Marienescu și alții, referate care dovedesc atât proverbiala-i scrupulozitate, cât și adâncul respect și dragostea profundă față de producțiile autentice ale spiritului popular românesc.

De altfel, corespondența cu diverși specialiști și oameni de cultură ai timpului său probează această pasiune a sa. Între aceștia menționăm pe Vasile Alecsandri, B.P.Hajdeu, Petre Ispirescu, Iacob Negruzzi, Iosif Vulcan, Ion Pop-Reteganul, G. Bogdan Duică, Sextil Pușcariu, Gustav Weigand etc. La toți aceștia apela pentru a obține o carte, un almanah, o revistă sau colecții de folclor, care să-l ajute la cunoașterea perfectă a stadiului la care ajunseseră cercetările folclorice în România.

În acest fel, Simeon Florea Marian apare în câmpul cercetării folclorice ca o personalitate care folosește metode de culegere și prelucrare a producțiilor populare actuale și astăzi, fiind considerat întemeietorul acestei metode.

Metoda sa constă în completarea unei fișe cu următoarele rubrici: numele și prenumele, porecla, satul sau comuna, vârsta, studii, anexe, date principale

⁷ Ionescu, Gavril, *O carte necunoscută de a lui* (Simeon Fl. Marian), în *Țara Fagilor*, anul I, nr. 5-12, octombrie 1931, mai 1932, Cernăuți, p. 62.

⁸ Rariște, D.F1., *50 de ani de la moartea folcloristului Simeon Florea Marian*, în *Steaua*, anul VIII (86), nr. 4, Cluj, 1957, p. 75.

anexe, localitățile și ocaziile la care a mai cântat persoana chestionată, observații, caracterizare.

Este edificatoare în acest sens culegerea de *Poezii populare române*, adunate și întocmite de el, care marchează o nouă etapă în evoluția concepției sale despre producțiile populare, întrucât „reprezintă piatra de hotar între metoda folcloriștilor premergători - Alecsandri, Anton Pann - și metoda științifică, pe care o inaugurează cu justă intuiție folcloristul bucovinean”⁹.

Dragostea și atașamentul său față de producțiile folclorice române l-a determinat să cutreiere țara în lung și în lat, cunoscând în acest fel țăranul român în toate manifestările lui. Iată ce frumos și ce plastic în același timp se exprimă el cu privire la caracterizarea românului păstrător al frumoaselor tradiții populare românești: „poporul român - scrie folcloristul - mândrulu țeranu și duioasa țerancă grade tie vom ajunge a ne fi cunoscut pe deplin și cu toate ale lor și merită de a fi cunoscuți... pentru că, acel sânge n-a degeneratu după mii de ani, astu, felu că iei acelu țăranu au uimitu Europa întreagă printr-o antică vitejie”¹⁰.

Aceasta și alte aprecieri ale specialiștilor și oamenilor de cultură dovedesc că eforturile uriașe depuse zi cu zi, cu timp și fără timp de folcloristul bucovinean pentru inaugurarea unei metode științifice de culegere și cercetare a producțiilor folclorice literare, au facut din el „un deschizător de drum al folcloristicii românești...”¹¹.

Meritele sale incontestabile de cercetător al comorilor artistice ale poporului român au fost apreciate elogios de Academia Română, care i-a publicat cea mai mare parte a lucrărilor sale. Cităm în continuare lista câtorva lucrări folclorice care au văzut lumina tiparului atât în Editura Academiei, cât și în alte edituri, întrucât preocupările sale cărturărești s-au extins și asupra altor ramuri ale culturii românești, ca: istoria, arheologia, teologia etc.

1. *Poesii orale române*, adunate și întocmite de Simeon Florea Marian, Tom I-II, Cernăuți (1873-1875);
2. *Tradițiuni populare române*, adunate de Simeon Florea Marian, Sibiu, 1875;
3. *Chromatică poporului român*. Discurs de recepție rostit în ședința Academiei Române, de la 12 martie 1882, București, 1882; Extras din Analele Academiei Române, seria II, Tom V, secția II;

⁹ Rariște, D.F1., *op.cit.*, p.73.

¹⁰ *Vezi Anuarul Arhivei de Folclor I*, publicat de Ion Mușlea, Editura Cartea Românească, Cluj, 1932, p. 132.

¹¹ Alexe, Gheorghe, *La 50 de ani de la moartea preotului folclorist Simeon Florea Marian*, în *Mitropolia Olteniei*, anul IX, nr. 7-8, Craiova, 1957, p. 483.

4. *Ornitologia populară română*, Tom I-II, Cernăuți, 1883;
5. *Descântece poporane române culese de Simeon Florea Marian*, Suceava, 1886;
6. *Nunta la români*. Studiu istorico-etnico-comparativ, Editura Academiei Române, Tip. Carol Gobi, București, 1890, 856 pag.;
7. *Înmormântarea la români*. Studiu etnografic, Edit. Academiei Române, Tip. Carol Gobi, București, 1892, 593 pag.;
8. *Nașterea la români*. Studiu etnografic, Edit. Academiei Române, Tip. Carol Gobi, București, 1892, 593 pag.;
9. *Tradiții poporane române din Bucovina*, București, 1895;
10. *Satire poporane române*, București, 377 pag.;
11. *Poezii populare despre Avram Iancu*, adunate și publicate de Simeon Florea Marian, Suceava, 1900;
12. *Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor*. Studiu folcloric, Edit. Academiei Române, Tip. Carol Gobi, București, 1903, 595 pag.;
13. *Legendele Maicii Domnului*. Studiu folcloric, Edit. Academiei Române, București, 1904, Tip. Carol Gobi;
14. *Hore și chiuituri din Bucovina*, adunate de Simeon Florea Marian, București, 1910, Edit. Academiei Române;
15. *Legendele păsărilor noastre*. Ilustrații și copertă. Sorin Obreja, Edit. Ion Creangă, București, 1871;
16. *Legenda ciocârliei*. Ilustrații de Popescu Udriște, București, Edit. Tineretului, 1964;
17. *Legende istorice din Bucovina*. Ediție îngrijită cu note și studiu introductiv de Paul Leu (ilustrații de Maria-Luiza Diaconescu), Edit. Junimea, Iași, 1891, 195 pag.

În afară de aceste cărți, majoritatea publicate de Academia Română, Simeon Florea Marian a mai publicat diverse studii și articole în revistele: *Foaia diecezană* din Caransebeș, *Luminătorul* din Timișoara, *Voința națională* (București), *Albina* (București), *Gazeta Transilvaniei* (Brașov), *Revista politică* (Suceava), *Familia* (Oradea), *Albina Carpaților* (Sibiu), *Amicul familiei* (București), *Aurora română* (Cernăuți), *Foaia poporului român* (Oradea), *Observatorul* (Sibiu), *Traian* (București), *Columna lui Traian* (București), *SIED* (Oradea), *Hoțul* (București).

La aceste lucrări pot fi adăugate și cele cu tematică istorică pe care nu le-am menționat pentru că nu intră în preocupările noastre, dar au fost tipărite, iar Simeon Florea Marian a lăsat literaturii de specialitate și lucrări care din nefericire nu au fost tipărite, dar care pot constitui material documentar

de excepțională valoare științifică, privind poporul român și producțiile sale populare, întrucât este de toți știut faptul că folclorul constituie o expresie vie a culturii și spiritualității strămoșilor noștri. El păstrează străvechea modalitate de comunicare și exteriorizare artistică (poetică și muzicală) în cadrul vieții colective, care, după unii cercetători „precede nașterea limbilor vorbite și a limbajului literar muzical”¹².

Ca slujitor al Bisericii, el a condamnat superstițiile, ceea ce nu l-a împiedicat însă să vadă în ele una dintre manifestările de viață ale poporului, proprie, caracteristică unui anumit stadiu de dezvoltare a gândirii sociale și unui dintre izvoarele cele mai importante și prețioase pentru istoria și limba poporului nostru”¹³.

Așa cum arătam mai sus, pe lângă preocupările sale folcloristice, Simeon Florea Marian a mai publicat și studii din domeniul arheologiei, al teologiei, al istoriei bisericești, fapt care i-a adus recunoașterea oficială a meritelor sale științifice de cercetător al comorilor spirituale ale poporului român și totodată recunoașterea confrăților preoți, care s-au străduit ca în timpul lor liber să se ocupe de culegerea și valorificarea producțiilor populare, întrucât “nimeni nu e atât de aproape de sufletul țăranului ca preotul; nimeni nu-i cunoaște mai mult poveștile, datinile și gândurile.

Prin însăși situația misiunii lui, preotul străjuiește la toate cotiturile vieții românești și e în mare măsură să vadă și să cunoască sufletul poporului mai mult decât oricine”¹⁴.

Firea sa sensibilă, harnică, cinstită și dornică de a cunoaște cât mai mult din domeniul culturii și al folclorului literar a atras atenția multor personalități științifice și literare române, care au menționat în diverse cotidiane ale vremii *prodigioasa activitate culturală a neobositului folclorist bucovinean*. Cităm în acest sens pe: Mihai Eminescu, Șt. O. Iosif, Vasile Alecsandri, A.D. Xenopol, Petre Poni, Dimitrie Anghel, Constantin Pavelescu, Ilarie Chendi, Emil Gârleanu, Iosif Vulcan, Andrei Bârseanu, Ion Kalinderu, Constantin Istrati, Mihail Sadoveanu, Artur Gorovei și alții. Menționăm de asemeni pe unii cercetători străini care l-au vizitat, iar unii dintre ei i-au și scris: Dr. J. Ulrich, profesor de filologie romanică la Universitatea din Zürich, August-Emil Picat, Henry Camay de Beaurepaire-Froment, Achille Millien, toți patru din Paris, Iulian Jaworskij din Lemberg, Vladimir Lamansky din Sankt Petersburg, Hugo Schuchardt, romanist austriac de la Graz, J. Urban Jarnic și G. Polivka de la Praga.

¹² Comișel, Emilia, *Folclorul copiilor*, Editura Muzicală, București, 1982, pag. 10.

¹³ Filip, Traian, *Marian sau spațiul Uric bucovinean în port național*, în *Omaghd lui Constantin Drăgan*, Roma, 1977, p. 275.

¹⁴ Dan, P., Prof., *Preoții și folclorul*, în *Unirea*, anul XLII, nr. 45, București, 1940, pag. 2.

În timpul scurtei sale vieți, Simeon Florea Marian s-a bucurat de o largă și susținută prețuire binemeritată.

Academia Română i-a decernat premiul Năsturel-Herescu pentru lucrarea *Ornitologia poporană*, iar în luna mai 1882 regele Carol I-a decorat cu medalia Bene Merenti clasa I „pentru scrierile poporane”. La 24 septembrie 1904, același rege l-a decorat cu Coroana României în gradul de ofițer și cu medalia jubiliară.

Pe linie bisericească, în aprilie 1896 mitropolitul Arcadie al Bucovinei i-a acordat titlul de exarh și brăul roșu, iar la 2/15 noiembrie 1903 a fost hirotonit protopresbiter.

Trecerea sa din viața pământească la o vârstă când putea să aducă și mai multe contribuții culturii românești (60 de ani) a întristat adânc oamenii de cultură din țară și de peste hotare, care așteptau și alte realizări științifice de răsunet ale preotului folclorist Simeon Florea Marian.

Lucrările sale, în special cele din domeniul folclorului, rămân ca o piatră de hotar în folcloristica românească, atât ca metodă, cât și ca valoare științifică și artistică. Deși, *din motive financiare precare*, Academia Română nu a putut să publice toate strădaniile cărturărești ale preotului folclorist Simeon Florea Marian, și nici conducerea superioară bisericească pe cele din domeniul Istoriei Bisericii Ortodoxe Române, se cuvine ca acum, la împlinirea a o sută de ani de la trecerea sa în lumea celor dreți să-i aducem un cald și binemeritat omagiu atât pentru inaugurarea unei metode științifice de culegere și valorificare a folclorului literar românesc, pentru uriașa sa moștenire culturală folclorică, cât și pentru faptul că a lăsat posterității „un nume cinstit și bun, care va trăi cât timp vor răsună pe aceste plaiuri frumoase și prospere hora, chiuitura și doina la naștere, nuntă, înmormântare, cu datinile și obiceiurile minunate ale acestui popor”¹⁵.

¹⁵ Constantinescu, Vartolomeu, Preot, *Simeon Florea Marian, 125 de ani de la nașterea sa*, în *Mitropolia Ardealului*, anul XVII, nr. 9-10, Sibiu, 1972, pag. 772.

Academicianul Virgil Cândea a trecut la cele veșnice

Gh. Vasilescu

Profesorul universitar Virgil Cândea, membru titular al Academiei Române și membru al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, a decedat vineri, 16 februarie 2007, la vârsta de aproape 80 de ani, după o lungă și grea suferință. Locuia în parohia bisericii Silvestru, pe strada Procopie Dumitrescu, fostă Cocora, o alee elegantă amintind de vechiul București.

Academicianul Virgil Cândea s-a născut în 29 aprilie 1927, la Focșani, județul Vrancea, în familia Cândea, dintr-o mamă moldoveancă și un tată ardelean. Cândea este un nume vechi în părțile Ardealului, răspândit și în alte ținuturi românești, unde apare și în variantă toponimică, de pildă, Cândești în zonele subcarpatice. Este un nume purtat de plugari și de cneji despre care se poate scrie o întreagă istorie.

Studiile le-a făcut la București, cele primare la școala Spiru Haret, care funcționează și astăzi pe șoseaua Kiseleff, între biserica Mavrogheni și Muzeul Țăranului Român, iar cele liceale la Colegiul „Sfântul Sava” (1938-1945), cu frumoasă tradiție, care vine de la Academia Domnească a lui Constantin Brâncoveanu, din 1678. A avut între profesori, la limba franceză, pe Șerban Cioculescu, viitor membru al Academiei Române, unul dintre cei mai importanți critici literari pe care i-a dat țara noastră, și pe marele dramaturg Eugen Ionescu; la istorie, pe Pamfil Georgian; la matematică, pe Emil Arghiriade, Ionescu-Bif și Traian Pop; la greacă și latină, pe Andrei Marin; la limba română, pe Stefan Pop, Gheorghe Banea, D. Iliosa; la științe naturale, pe C.S. Antonescu și A.

Mumuianu; la muzică, pe Nicolae Lungu ș.a.m.d, reprezentativi cu toții în domeniul lor ca profesori universitari de mare prestigiu, autori de manuale sau cercetători.

Și printre colegi s-au numarat viitori oameni de seamă, ca de pildă, Dionisie Gherman, mai târziu renumit istoric în Germania, viitorul compozitor Pascal Bentoiu, Ion Dumitru-Snagov, împătimit culegător de documente din arhivele Vaticanului, heraldistul Jean-Nicolas Manescu, istoricul Dinu C. Giurescu, istoricul de artă Vasile Drăguț, lingvistul Dragoș Mihăescu și alții.

Într-un asemenea mediu i s-a născut în mine dorința de a cunoaște științele umane, ce avea să-l îndrume la Universitatea din București, înspre studiile de Drept (1945-1949), de Filosofie (1946-1950) și de Filologie clasică (1949-1950). A urmat, apoi, Institutul Universitar de Teologie Ortodoxă (1951-1955), cum se numea atunci fosta Facultate de Teologie, exclusă de comuniști din Universitate, care i-a marcat cel mai puternic evoluția de mai târziu, calitatea de cercetător și orientarea intelectuală. Atracția pentru gândirea creștină și convingerile religioase – cum mărturisea mai târziu – le-a datorat mai puțin educației din familie sau din liceu, cât mai ales pregătirii universitare și cercetărilor ulterioare. Astfel, opțiunea pentru doctrina creștina a fost la el științific motivată.

A avut profesori mari și în anii de studii universitare, nume de răsunet în cultura românească și europeană, între care: Ion V. Gruia (Drept constitutional), Anibal Teodorescu (Contencios administrativ), Ion Strat și Ștefan Todirașcu (Economie politică), Tudor Vianu și Edgar Papu (Estetică), Henri H. Stahl (Sociologie), Ioan Coman (Patrologie), Dumitru Staniloae - de care l-a legat o strânsă prietenie de tipul dascăl-discipol, până foarte târziu -, apoi Dumitru Fecioru (Greacă), Aram Frenkian (Istoria filosofiei) și alții.

La formarea sa ca cercetător științific trebuie adăugați cei unsprezece ani petrecuți la Biblioteca Academiei Române – marele tezaur al culturii românești și universale, păstrat în cărți, reviste, manuscrise și documente, colecții rare de mare preț – ca bibliograf principal, apoi șef al Secției de documentare (1950-1961), și prezența unor colegi mai vârstnici de la care a deprins tot ce știa în domenii ca bibliografia, manuscrisele și cărțile vechi, clasificarea zecimală, catalogarea cărților, alături de colegi deveniți apoi renumiți cercetători în istoria mentalităților (cum a fost marele său prieten Alexandru Dușu), specialiști în manuscrise și cărți vechi (Gabriel Ștrempele), istoria artei (Remus Niculescu și Teodor Enescu), istoria muzicii (Viorel Cosma), istoria literaturii universale (Sorin Alexandrescu) și mulți alții. Și-a luat doctoratul în filosofie în 1970, cu teza „Filosofia lui Dimitrie Cantemir”.

Profesor de Istoria relațiilor internaționale, Istoria culturii sau Artă religioasă la Facultatea de Drept (1963-1966), Institutul de Arte plastice „Nicolae

Grigorescu” (1980-1982), Facultatea de Teologie (din 1993) și profesor invitat la mai multe universități din Neapole (1965), Geneva (1970), Beirut (1982), Strasbourg (1983), Roma (1990), Virgil Cândea a fost o prezență activă în disputele istorice din deceniile șapte și opt ale secolului XX. Începând cu anul 1975, interesul pentru științele umaniste a făcut treptat din istoricul consacrat un cercetător și un aparator al umanismului.

Cu o reală vocație de cercetător, cu o erudiție renașcentistă și o nobilă modestie, Virgil Cândea a lăsat moștenire o bogată operă, însumând peste două sute de lucrări de istorie, istoria spiritualității, a culturii, a diplomației. Îi datorăm inițierea ediției critice complete a scrierilor lui Dimitrie Cantemir, contribuțiile la definirea conceptului de umanism în cultura noastră medievală. Vrednic căutător prin documente din biblioteci din țară și, mai ales, din străinătate, Virgil Cândea a elaborat lucrarea „Mărturii românești peste hotare. Mică enciclopedie de izvoare privind istoria și cultura poporului român” (prima lucrare de acest gen din literatura mondială), apoi, „Muntele Athos. Prezențe românești” și a identificat versiunea arabă a primei cronici muntene de redacție unitară și are o contribuție decisivă la descoperirea picturii post-bizantine de expresie arabă (arta melchită). La acestea se adaugă „Repertoriul general al bunurilor culturale externe ale poporului român” (trei volume), „Scurtă istorie a românilor” (tradusă în engleză, franceză, germană, greacă, spaniolă și arabă), „Pagini din trecutul diplomației românești”, „Rațiunea dominantă. Contribuții la istoria umanismului românesc”, „Transylvania in History of Romania” (în colaborare), „Les intellectuels du Sud-Est européen au XVII-e siècle”. Este autorul celui dintâi tratat românesc privind „Introducere în documentarea științifică”. Nu putem să nu amintim numeroasele studii și eseuri publicate în revistele de teologie și de cultură, împreună conturând imaginea unui înțelept al cetății. A tradus, printre alții, din Dante și Francis Bacon și a organizat expoziții internaționale de icoane la Beirut (1969) și Paris (1993).

Meritele sale au fost recunoscute și prin alegerea ca membru a unor societăți științifice din țară și peste hotare. A fost ales membru corespondent al Academiei Române în 1991, titular în 1993 și, între 1998-2002, a fost vicepreședinte al acestui înalt for al spiritualității românești.

De-a lungul anilor, Virgil Cândea a fost director al Secretariatului Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene, secretar al Asociației « România », membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Comisiei Naționale Române UNESCO, vicepreședinte al Centrului Italo-Român de Studii Istorice de la Milano, membru al Centrului Wilson, Smithsonian Institution, Washington, al Academiei Europene de Științe, Arte și Litere din Paris, al Asociației Elene de Arheologie din Atena și Societății pentru Europa de Sud-Est din München. După

1990, a fost membru al Adunării Naționale Bisericești și al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Plecarea sa dintre noi este o grea pierdere pentru comunitatea academică, opera sa rămânând un reper în știința istorică și spiritualitatea românească, iar amintirea omului cu alese calități intelectuale și morale o prezență de neșters în memoria celor care l-au cunoscut.

Slujba prohodirii

Corpul neînsuflețit al Academicianului Virgil Cândea a fost depus vineri, 16 februarie, la orele 11,00, în biserica Sfântul Silvestru din București.

Slujba prohodirii a fost oficiată sâmbătă, 17 februarie, de la orele 14,00, de către Prea Sfințitul Episcop Gherasim al Râmnicului și Prea Sfințitul Episcop Sebastian Ilfoveanul, Vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

La slujbă au participat numeroase personalități ale vieții științifice și culturale, membri ai Academiei Române, reprezentanți ai Institutului de Studii Sud-Est Europene, ai Institutului de Lingvistică al Academiei, istorici, scriitori, preoți, prieteni și foști colegi ai celui decedat, numeroși credincioși. Între cei prezenți s-au remarcat academicienii Eugen Simion, Răzvan Theodorescu, Mircea Malița, Florin Constantiniu, Dan Berindei, Radu Voinea, Constantin Bălăceanu Stolnici, Florin Constantiniu.

Personalitatea academicianului Virgil Cândea a fost evocată în mesajele de compasiune adresate familiei Cândea de către Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și Înalț Prea Sfințitul Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, dar și în cuvintele de condoleanțe ale academicienilor Dan Berindei și Răzvan Teodorescu, ale Prea Sfințitul Episcop Gherasim al Râmnicului și părintelui Nicolae Bordașiu, parohul bisericii Silvestru.

Mesajul de compasiune al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist adresat familiei Cândea

„Am aflat cu tristețe vestea că distinsul academician, profesor și teolog Virgil Cândea a trecut din lumea aceasta la viața cea veșnică.

Adormitul în Domnul Virgil Cândea rămâne pentru noi o prezență mângâietoare de cuget și de suflet, îndeosebi un fiu vrednic al Bisericii noastre strămoșești, care și-a înmulțit din belșug talanții dăruți de Dumnezeu. Preocupărilor

sale pentru istoria literaturii române vechi, pentru frumusețea icoanei ortodoxe, li s-au adăugat implicarea activă în viața Bisericii, ca membru al Adunării Naționale Bisericești și al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, unde, cu prisosință, și-a adus aportul său binefăcător. Autor al unei întregi biblioteci de opere scrise de o neprețuită valoare și actualitate, dintre care unele descoperite printr-o strădanie personală, cu care a îmbogățit tezaurul spiritual, iubitorul de valorile Țării și ale Sfintei noastre Biserici le-a dat strălucirea fie în fața sfințelor uși ale altarelor, unde primea hrana nemuririi, fie sub cupolele Academiei Române și numeroaselor universități din străinătate.

La ceasul încredințării trupului său pământului din care a fost zidit, adresăm familiei îndurerate condoleanțe și înălțăm smerită rugăciune către Dumnezeu să-i primească sufletul în ceata celor drești.

Veșnica lui pomenire!”

Mesajul de condoleanțe al ÎPS Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei

„Am primit cu tristețe vestea trecerii la cele veșnice a profesorului și academicianului Virgil Cândea, om de o mare cultură și de o profundă conștiință ortodoxă. Prin opera sa bogată de istoric al culturii și teolog ortodox, și prin activitatea sa de profesor universitar, a adus o contribuție importantă în privința evaluării patrimoniului spiritual românesc în contextul culturii europene și mondiale. Lucrările sale care au ca teme de cercetare umanismul românesc din Evul mediu, prezențele culturale românești la Muntele Athos sau în Orientul Apropiat, studierea izvoarelor despre români în colecțiile din străinătate au deschis noi căi de cunoaștere și aprofundare a unui tezaur care arată demnitatea noastră de popor creștin în simfonia culturii și spiritualității universale.

Academicianul Virgil Cândea a iubit Biserica și a slujit-o cu darurile pe care le-a primit de la Dumnezeu, a consacrat numeroase lucrări spiritualității isihaste și scrierilor filocalice, unele dintre acestea fiind publicate în revista *«Teologie și Viață»* sau în volume editate de Mitropolia Moldovei și Bucovinei.

La ceasul mutării către veșnicie a academicianului Virgil Cândea rugăm pe Hristos Domnul să-i răsplătească acestui vrednic fiu al Bisericii ostenele cărțurărești, credința și iubirea, și să-l așeze întru lumina cea neînserată, acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit.

Veșnica lui pomenire !”

Pios omagiu memoriei celui dispărut

În numele conducerii Academiei Române, dar și ca vechi prieten cu cel plecat dintre noi, academicianul Dan Berindei, a spus: „Prin dispariția sa, Academia Română pierde unul dintre membri ei cei mai de seamă și cei mai devotați. Ca vicepreședinte, ia slujit patru ani, iar prin opera sa de o viață a contribuit la afirmarea și înălțarea ei. Pierdem, deci, prin trecerea la cele veșnice a marelui și atât de modestului cărturar un sprijin greu de înlocuit. Ne despărțim, așadar, de un om deosebit, bun și modest, care a răspândit în jurul său pacea și înțelegerea și a slujit binele și țara sa. Ne despărțim de un cărturar pe care nu îl vom putea uita, căci astfel de învățați se nasc rareori. Erudiția sa a fost însoțită de pasiunea cunoașterii, studiului și cercetării, iar judecățile sale au rezistat și vor rezista vremurilor. Nu-l vom uita nicicând pe acest om adevărat”.

Memoria cărturarului Virgil Cândea a fost evocată și de academicianul Răzvam Theodorescu, cu tristețe și regret pentru dispariția sa: „Ne despărțim acum de un om care a fost decenii de-a rândul o mândrie a culturii naționale, un cărturar exemplar, un ambasador strălucit al inteligenței românești în lume. Virgil Cândea a fost un istoric al culturii române, un teolog de profundă smerenie, un admirabil istoric al artei și a fost un talentat bibliofil. A fost o personalitate completă și complexă, iar întâlnirea cu el a fost o bucurie și un privilegiu pentru toți cei care i-am stat aproape. Înaintea sa îmi plec fruntea cu respectul pe care i l-am purtat întotdeauna și cu afecțiunea pe care poate nu am putut să i-o arăt mereu”.

Aducând un pios omagiu memoriei celui care a fost profesorul și academicianul Virgil Cândea, Prea Sfințitul Episcop Gherasim al Râmnicului a mărturisit: „L-am întâlnit prima dată pe cel care a plecat acum dintre noi în 1952, la mănăstirea Căldărușani, unde eram stareț. Venise acolo stăpânit de o evlavie atât de puternică și de un dor după trăirea creștinească încât era gata să intre în monahism. Dacă aș fi insistat, ar fi purtat haina de călugărie ca și mine. Dar mă bucur că a rămas mirean, pentru că în timpurile acelea, ca monah, n-ar fi putut să se împărtășească de cunoașterea cărții și a lumii și să ne-o transmită și nouă cu atâta dragoste și pricepere cum a făcut-o dânsul”.

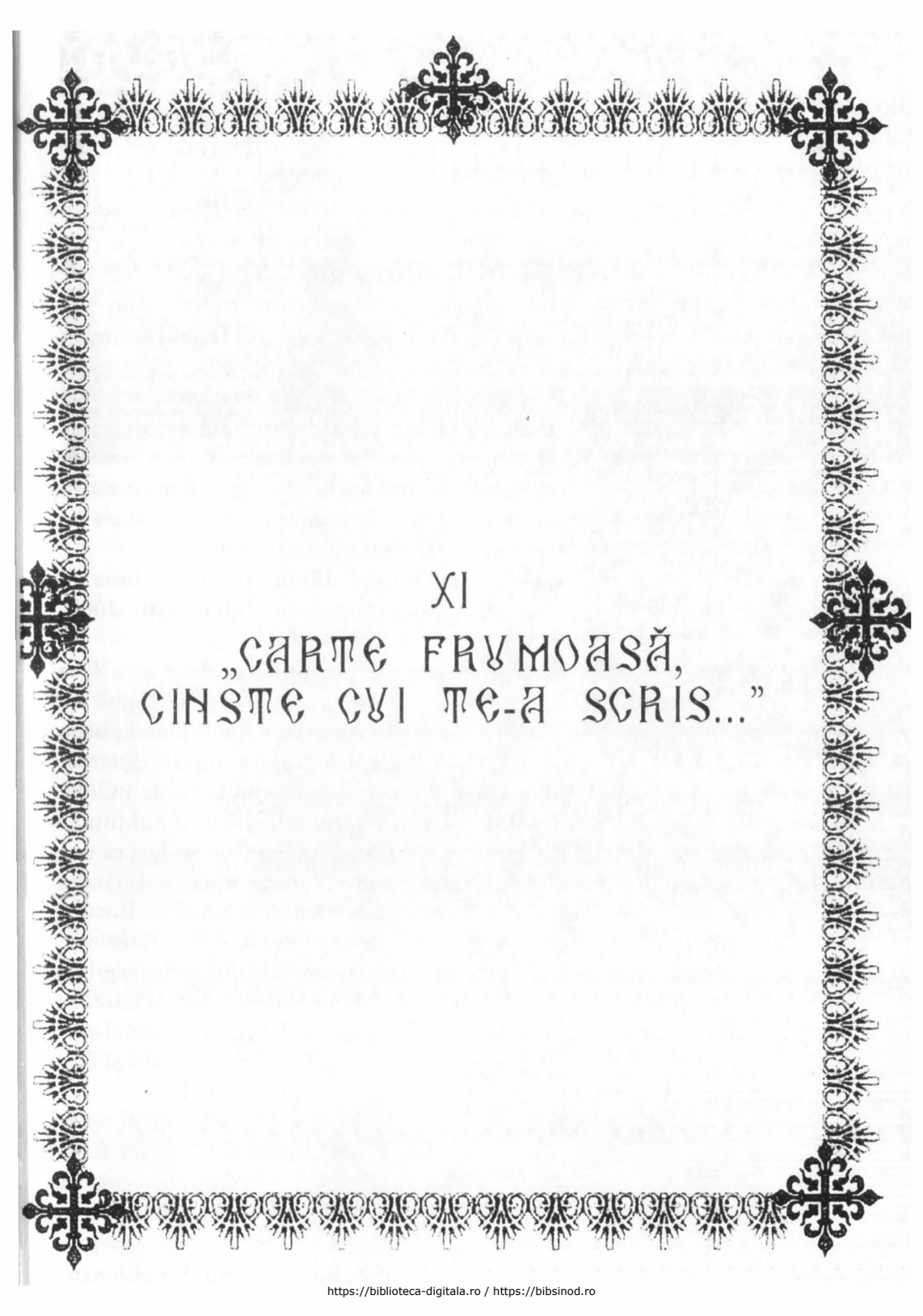
În numele parohiei Sfântul Silvestru, părintele Nicolae Bordașiu și-a exprimat regretul că a pierdut pe unul dintre cei mai credincioși enoriași, membru al consiliului parohial de peste 30 de ani, preocupat permanent de bunul mers al Bisericii. Cu sprijinul Editurii «Anastasia», Virgil Cândea a tipărit o carte de rugăciuni pe care a oferit-o credincioșilor, ca prin puterea rugăciunii fiecare să stea de vorbă cu Dumnezeu. A știut să se roage, a știut să fie plin de dragoste față de semenii lui, a fost plin de bunătate față de ucenici și față de cei cu care a lucrat

în diferite locuri unde i-a fost dat de Dumnezeu să se ostenească. Să-i împletim cu toții o cunună nemuritoare, un buchet de rugăciune, din rugăciunile noastre, ale tuturor”.

A fost înmormântat duminică, 18 februarie 2007, în cimitirul mănăstirii Cernica, lângă soția sa, decedată cu câțiva ani mai înainte.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

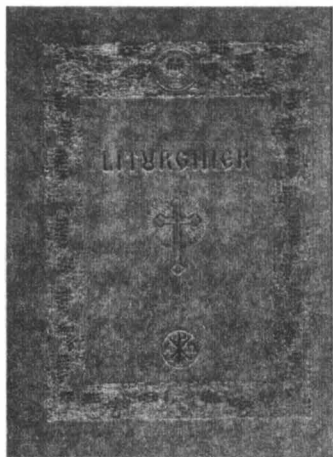

XI

„CARTE FRUMOSĂ,
CINSTE CUI TE-A SCRIS...”

Noi apariții editoriale

Ionuț Codreanu

Liturgierul – cuprinde dumnezeieștile liturghii ale Sfinților noștri Părinți: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare și a Darurilor mai înainte sfințite, precum și rânduiala vecerniei, utreniei, dumnezeieștii proscomidii, liturghiei cu arhieru, ca și altele de trebuință la Sfânta slujbă în Biserică

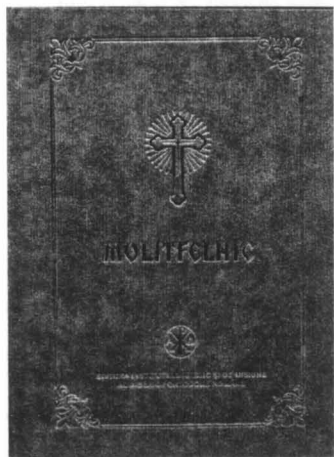
Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, 543 p.

„Din îndemnul și cu purtarea de grijă a Prea Fericirii Sale, tipărirea acestei cărți de slujbă s-a făcut sub supravegherea Prea Sfințitului Episcop Vincențiu Ploieșteanu, Vicar Patriarhal, ajutat de

Dr. Aurelian Marinescu – director al Editurii Institutului Biblic, și de P.C. Pr. Valer Ulican – Consilier Patriarhal al Tipografiei Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. Pentru pregătirea acestei ediții a fost luat ca text de bază cel revizuit în anul 1980 de Pr. prof. dr. Ene Braniște, text care, la rândul său, fusese publicat în anul 1974, cu aprobarea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și sub îngrijirea Fericitului întru adormire Patriarh Justinian Marina și a Pr. prof. Petre Vintilescu. Ediția de față a anului 2000, a fost îngrijită cu migală și cu pricepere de către Pr. prof. dr. Nicolae Necula, titularul Catedrei de Liturgică și Pastorală și decanul Facultății de Teologie din București, fiind apoi cercetată cu acrivie de Prea Sfințitul Episcop Laurențiu al Caransebeșului și Prea Sfințitul Episcop Vincențiu Ploieșteanu, secretar al Sfântului Sinod.”

„...Cunoscând că prin fiecare nouă ediție a Liturgierului este susținută și întărită lucrarea sfinților slujitori ai Bisericii, binecuvântăm și acesată roadă a strădaniilor Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, cu nădejdea că Sfânta Liturghie va deveni, pentru tot mai mulți credincioși, sărbătoarea lor duhovnicească”.

† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Molitfelnic – cuprinzând slujbe, rânduielile și rugăciuni săvârșite de preot la diferitele trebuințe din viața creștinilor

Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, 754 p.

„Din îndemnul și cu purtarea de grijă a Prea Fericirii Sale, tipărirea acestei cărți de slujbă s-a făcut sub supravegherea Prea Sfințitului Episcop Vincențiu Ploieșteanu, Vicar Patriarhal, ajutat de Dr. Aurelian Marinescu – directorul Editurii Institutului Biblic, și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române P.C. Pr. Valer Ulican – Consilier Patriarhal al Tipografiei Institutului

Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. Textul cărții reproduce ediția din anul 1998, îngrijită inițial de Pr. prof. dr. Ene Braniște, acum revizuită de Pr. prof. dr. Nicolae Necula, titularul Catedrei de Liturgică și Pastorală și decanul Facultății de Teologie din București.”

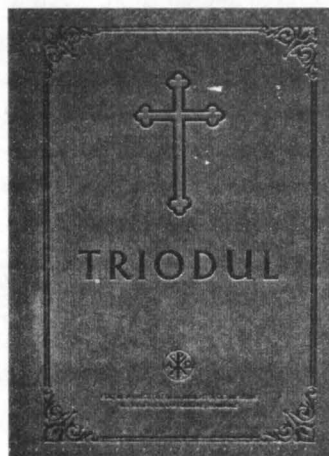
„Publicarea acestei cărți liturgice constituie, de fiecare dată, un moment însemnat al vieții noastre bisericesti. Față de edițiile anterioare, cea de față cuprinde - potrivit hotărârii Sfântului Sinod și în formularea aprobată de acesta – și textul pomenirii eroilor la Parastas. Binecuvântăm, cu părintească dragoste, apariția acestei noi ediții a cărții de câpătâi a slujirii preoțești, o punem la îndemâna clerului nostru dreptmăritor; cu credința tare că va mijloci rodirea de mari faloase duhovnicești în viețile credincioșilor Bisericii noastre.”

† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Triodul - cuprinde slujbele bisericesti de la duminica vameșului și a fariseului până la Sfânta Înviere

Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, 816 p.

„Din îndemnul și cu purtarea de grijă ale Prea Fericirii Sale, tipărirea acestei cărți de slujbă s-a făcut sub supravegherea Prea Sfințitului Episcop Vincențiu Ploieșteanu, Vicar Patriarhal, ajutat de P.C. Pr. Valer Ulican – Consilier Patriarhal al Tipografiei Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. Textul a fost diortosit

de Pr. prof. Ene Braniște.”

„Triodul (trei cântări), acesată aleasă carte de slujbă, care și-a primit numele de la numărul cântărilor pe care le au unele canoane din conținutul ei, a fost întocmită de sfinți și de-Dumnezeu-purtători Părinți, dintre care sunt amintiți mai ales: Cosma, Teodor Studitul și Iosif Studitul. Insuflați de Duhul Sfânt, toți aceștia au înfățișat taina răscumpărării noastre în adevărate capodopere de innografie liturgică, propovăduindu-se astfel cu sporită putere adevărurile credinței creștine dreptmăritoare.”

„De aceea, binecuvântăm cu bucurie apariția acestei însemnate cărți de cult, a cărei reeditare este de multă vreme așteptată mai cu seamă de slujitorii sfințelor noastre altare, cunoscând că prin ea se vestește și se mărturisește, într-un chip aparte, desăvârșirea răscumpărării omului cu prețul preascumpului Sânge al Fiului lui Dumnezeu întrupat.”

† Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

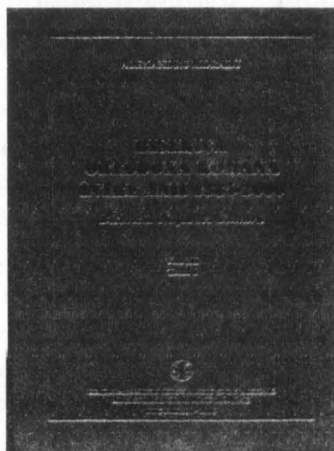
Biserica Ortodoxă Română între anii 1885 – 2000 - Biserica. Națiune. Cultura.

Volumul III Tom. I

Autor: Alexandru Moraru

Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, 820 p.

„Ne-am străduit, să aducem cursul istoriei Bisericii Ortodoxe Române până în anul 2000; și aici pot fi observații și comentarii cu privire la aprofundarea și extensia temelor. Oricum, marile probleme ale perioadei 1885-2000 au fost redactate cu atenția cuvenită și credem că ele sunt în corcondanță cu adevărul istoric. Suntem încredințați, apoi, că volumul de față poate constitui material bibliografic pentru studenții teologi, dar și sursă de informare pentru clerici și pentru oamenii de carte... în același timp, mulțumesc din suflet Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, care m-a încurajat și m-a îndemnat să finalizez această muncă, deloc ușoară, dar, pentru faptul că a binecuvântat apariția volumului de față în cea mai prestigioasă Editură a Bisericii noastre: Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.”

Autorul

Biserica Ortodoxă Română între anii 1885 – 2000**- Dialog teologic și ecumenic**

Volumul III Tom. II

Autor: Alexandru Moraru**Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii****Ortodoxe Române, București, 2006, 464 p.**

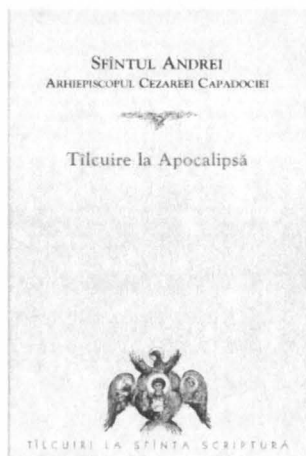
„În forma în care se află lucrarea de față este, de fapt, un scurt istoric, sau o catalogare a legăturilor Bisericii Ortodoxe Române cu Ortodoxia în general, cu celelalte Biserici creștine, dar și cu Organismele ecumeniste din țară și străinătate, pe o perioadă de peste o sută de ani (sfârșitul secolului al XIX-lea – secolul al XX-lea). Considerăm că editarea acestei cărți va fi de un real folos nu numai elevilor seminariști ori studenților teologi, ci și ierarhilor noștri, cadrelor universitare ori seminariale, sau celor interesați de activitatea ecumenică internă și externă a Bisericii Ortodoxe Române... Acest volum poate fi un punct de plecare pentru alte lucrări de acest gen, pe teme de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, de dialog teologic și ecumenic, de «politică» bisericescă, de imagine a Bisericii străbune în țară și peste hotarele ei... În încheiere se cuvine să adresăm un prinos de recunoștință Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist pentru a accepta apariția acestui volum în Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.”

Autorul**Despre îndatoririle creștinului față de sine însuși –
despre adevărul creștinism –vol. 4****Autor: Sfântul Tihon din Zadonsk, Traducere de
Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas****Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2006,
186 p.**

„Îndatorirea creștinului față de sine însuși stă în aceea ca el să nu slăbească, cu ajutorul lui Dumnezeu, în nevoința credinței, și astfel să primească mântuirea cea veșnică, pe care Hristos ne-a agonisit-o prin moartea Sa... Cel ce vrea să se mântuiască are nevoie de multă osteneală împotriva acestor vrăjmași, deoarece pe cât este de mare și

de înalt Creștinismul, pe atât de multe ispite și necazuri are a suferi. Drept aceea, cu ochi neadormit trebuie păzit.”

Sfântul Tihon din Zadonsk

Tâlcuire la Apocalipsă – împodobită cu felurite însemnări din mai mulți Sfinți Părinți

Autor: Sfântul Andrei Arhiepiscopul Cezareei Capadociei

Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2007, 301 p.

„La tâlcuire am crezut că e folositor să adăugăm și o seamă de cuvinte ale lui Ambrozie al Mediolanului, un mare Sfânt al Bisericii drept-slăvitoare din Apus și ale Arhiepiscopului Averchie Taușev, unul dintre ultimii urmași ai Apostolilor care a mărturisit adevărurile de credință ale Ortodoxiei chiar în vremea noastră. De asemenea, în cuprinsul lucrării ne-am folosit (într-o mică măsură) și de alte cuvinte la Apocalipsă (mai cu seamă despre Antihrist), începând cu acelea ale Sfântului Ipolit al Romei (pe la anul 230) și ale Sfântului Efreem Sirul, și până la cele ale Sfântului Nil Izvorătorul de Mir (veacul al XVII-lea) și ale Cuviosului Serafim Rose († 1892). În subsolul cărții ne-am folosit și de tâlcurile altor cărți ale Scripturii – mai cu seamă ale evangheliilor, ale epistolilor lui Pavel și ale psalmilor – care luminează locurile umbrite ale Apocalipsei.”

Autorul

Antropologia teologică a Sfântului Mărturisitorul – *microcosmos și mediator*

Autor: Lars Thunberg, Traducere din limba engleză de Anca Popescu

Editura Sofia, București, 2005, 517 p.

„Republicarea acestei cărți la aproape 30 de ani de la prima ei apariție este un tribut remarcabil valorii continue a muncii de pionerat a lui Thunberg în acest domeniu. Reprezintă un eveniment deosebit în lumea studiului teologic, în general, întrucât gânditorul de care se ocupă este un om de o importanță uimitoare.

Lucrarea de față a fost scrisă cu convingerea clară că antropologia Sfântului Mărturisitorul deține cheia întregii sale teologii și că acesată antropologie, la rândul ei, este rodul reflecției personale a Sfântului Mărturisitor asupra

convingerilor hristologice ale Sinodului de la Calcedon, așa cum au fost ele mai târziu demonstrate și explicate de Sinodul de la Constantinopol din 553... Numai dragostea, ca factor unificator, este, pentru Sfântul Maxim, capabilă să combine aceste elemente într-o unică lucrare divino-umană, pentru că ea îi include pe toți și respectă libertatea tuturor.”

Autorul

Arhiepiscop Averchie Taușev
apocalipsa
 sfântului **IOAN**
 un comentariu ortodox

Cuvânt înainte
 Pr. Serafim
 Rose

Apocalipsa Sfântului Ioan: un comentariu ortodox
 Cuvânt înainte semnat de Părintele Serafim Rose,
 Traducere de Felix Trușcă
 Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2005,
 286 p.

„Cartea de față conține primul comentariu ortodox complet al Apocalipsei publicat în limba engleză., scris inițial în limba rusă de către Arhiepiscopul Averchie Taușev († 1982)... Luând în considerație amenințarea acestor învățături greșite care îi vor amăgi «de va fi cu puțință, și pe cei aleși» (Matei 24 ,24), cartea de față își propune să trezească în sufletele oamenilor dorul pentru adevărata împărăție, care «nu este din lumea aceasta» (Ioan 18, 36) și să câștige cât mai mulți locuitori pentru Ierusalimul cel nou, care ni se va descoperi la sfârșitul veacurilor.”

Fratele John Damascene

„Nu există subiect de discuție mai primejdios decât Apocalipsa. ...Însă dacă un creștin se încumetă să vorbească despre Apocalipsă, este de la sine înțeles că – în aceasta, ca și în orice altă împrejurare - cuvintele sale trebuie să fie măsurate, pe cât este cu puțință de clară și în deplin acord cu învățătura universală a Bisericii.”

Părintele Serafim Rose

Sfântul Ioan de Kronstadt

Autor: Episcopul Alexandru (Semionov-Tian-Șanakii), Traducere în românește de Boris Buzilă
Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2007, 334 p.

„Condițiile vieții de refugiat și lipsa de timp nu mi-au permis să-mi procur întreg materialul pe care aș fi vrut să-l consult.... Autorul exprimă profunde mulțumiri tuturor celor – nu puțini la număr – care, sub o formă sau alta, l-au ajutat, uneori substanțial, în strădaniile sale.”

Autorul

„Părintele Ioan de Kronstadt a dat mărturie prin cuvânt și prin faptă (mai bine zis, prin întreaga sa viață) despre atotcuprinzătoarea, universală însemnătate a preoției și, înainte de toate, despre lucrarea de căpetenie pe care o săvârșește preotul - Taina Sfintei Euharistii. El a fost chemat să descopere și să dovedească o dată în plus că Dumnezeiasca Liturghie – mai exact, Sfânta Taină a Euharistiei, care se săvârșește în cadrul acesteia – este, pe drept cuvânt, izvorul adevăratei vieți creștine, care este viață dumnezeiască, nu numai dreaptă ci și curată.” (din cuprinsul lucrării)

Autorul

Provocările ecumenismului

Autor: Diacon Andrei Kuraev
Editura Sofia, București, 2006, 224 p.

„Această carte își propune să clarifice faptul că ortodocșii sunt îndrituiți să se bucure de dreptul elementar de a rămâne ei înșiși, de a dezvolta mai departe reflecția filosofică asupra specificului lor, pe care să-l exprime în formulări teoretice și texte adecvate. Avem și noi dreptul, ca toți oamenii, să răspundem la criticile care ne vin din partea altor religii. Pentru mine, ca om, apărarea ortodoxiei este un drept inalienabil, pe

care înțeleg să mi-l exercit chiar cu riscul de a mi se spune că sunt «fascist» sau că «semăn vrabă între religii». În calitate de creștin, pentru mine este mai mult decât un drept: este o datorie. «Experiența» căreia i-am fost și îi suntem părtași

ne impune datoria de a-i fi fideli și de a mărturisi despre ea, de a-i percepe și a-i apăra unicitatea. În consecință, creștinul poate fi, uneori, și «intolerant»”.

Autorul

BĂRBATUL ȘI FEMEIA

ÎN VIZIUNEA
SFÂNTULUI

IOAN
GURĂ DE AUR

Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur

Autor: David C. Ford, Traducerea din limba engleză de Luminița Irina Niculescu
Editura Sofia, București, 2007, 446 p.

„Această carte demonstrează o dată pentru totdeauna că scriitorii creștini din vechime nu erau defel ultramisogini, așa cum oferă o analiză textuală minuțioasă a scrierilor Sfântului Ioan Gură de Aur, insistând asupra pasajelor referitoare la feciorie, căsătorie, familie, copii, trup, sexualitate, adulter, castitate, supunere, conducere, egalitate.”

Prof. Thomas C. Oden

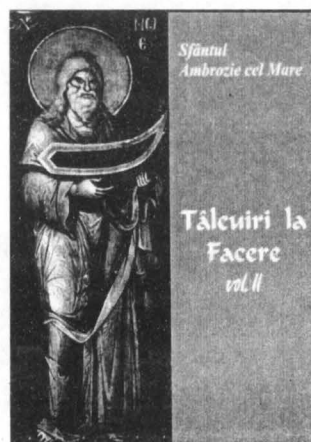
„Teologia și misiunea femeilor în creștinism reprezintă un subiect deosebit de important, cu un amplu ecou în zilele noastre. Studiul merită citit nu numai de studenți și de preoți, de istorici și de exegeți sau de apologeți ai mișcării feministe, ci, mai presus de toate, de cuplurile care se străduiesc să-și rânduiască în fața lui Dumnezeu viața de familie și relațiile intime din cadrul acesteia.”

Autorul

Tălcuiri la Facere – Vol. II

Autor: Sfântul Ambrozie cel Mare, Traducere din limba latină de Andeea Stănciulescu
Editurile: Cartea Ortodoxă – Ecumenița, București, 2006, 297 p.

„«Și a luat Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în rai ca să-l lucreze și să-l păzească». Vezi, dar, cine era cel luat de Dumnezeu în grija Sa? Cel pus să îngrijească pământul în care-a fost făcut. L-a luat, dar, în grija sa bunătatea lui Dumnezeu, insufându-I și lui sporirea și creșterea faptei bune. L-a așezat în

Rai acoperindu-l cu suflarea bunătății dumnezeiești. Ia seama și la locul unde-au fost zidiți bărbatul și femeia: bărbatul în afara Raiului, iar femeia în lăuntru lui. Înțelege de aici că fiecare dobândim Darul nu după cinstea obârșiei și a neamului, ci prin fapta cea bună. Bărbatul, zidit în afara Raiului, adică într-un loc de mai mică cinste decât Raiul, este aflat mai bun decât femeia care, fiind zidită în Rai, într-un loc mai de cinste, se arată a fi mai prejos decât bărbatul, că femeia a fost amăgită mai întâi, apoi ea însăși l-a amăgit și pe bărbat ”

Sfântul Ambrozie cel Mare

MICHEL QUENOT
**NEVOIA DE
ICOANA**

DE VORBĂ CU MEȘTERUL ICONAR
PAVEL BUSALAEV

**Nevoia de icoană - de vorbă cu meșterul iconar
Pavel Busalaev**

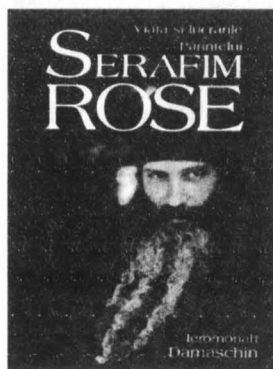
**Autor: Michel Quenot, Traducere din limba
franceză de Măriuca și Adrian Alexandrescu**

**Editura Sofia, București, 2006, 215 p. + 12 planșe
(anexe)**

„Adevăratul iconograf, cel care poartă pecetea Duhului Sfânt, îndeplinește în Biserica Ortodoxă o sarcină de primă însemnată, care nu poate fi redusă la un simplu meșteșug sau un hobby agreabil, ci este vorba de o slujire în sânul Bisericii. Improvizațiile nu au ce căuta

aici și cele mai bune manuale nu vor putea niciodată înlocui maestrul. Iconografia ortodoxă, în înțelesul larg al cuvântului, transmite o doxologie, adică *lauda și credința* propovăduite de Părinții Bisericii nedespărțite, credință proclamată în viața liturgică și întemeiată pe marea tradiție a Bisericii Ortodoxe, care ne ferește de căutările zadarnice ale artei pentru artă.”

Autorul

Viața și lucrările Părintelui Serafim Rose

**Autor: Ieromonahul Damaschin, Traducere de
Constantin Făgețan și Preot Constantin Jinga**

**Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2005,
989 p.**

„La puțină vreme după sfârșitul prematur al Ieromonahului Serafim, în 1982, Arhiepiscopul Antonie de San Francisco și America de Vest (Biserica Ortodoxă Rusă din diasporă) observa că Părintele Serafim a fost

primul «drept nevoitor» american – o categorie specifică tradiției de sfințenie a Bisericii Ortodoxe... Deci, nevoința de o viață a Părintelui Serafim reprezintă ea însăși cea mai importantă predică sau conferință ținută de el vreodată. Iată, de ce, biografia de față, scrisă de Ieromonahul Damaschin este atât de importantă.”

Ieromonahul Ambrozie

„Autorul acestor rânduri a fost unul dintre fiii duhovnicești ai Părintelui Serafim, fiind întors prin el la dragostea lui Iisus Hristos. Prima mea impresie despre el a fost aceea că era cel mai înțelept om pe care l-am întâlnit vreodată; iar a doua, că era ca și mort: un om care murise atât față de sine, cât și față de toate cele din lumea aceasta, fiindcă și-a îndreptat privirile doar către Împărăția cea de sus.”

Ieromonahul Damaschin

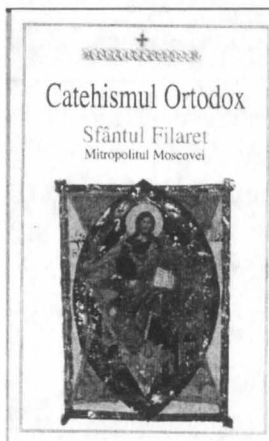

Răbdarea – Tâlcuire la Rugăciunea Sfântului Efreim Sirul

Autor: Arhimandrit Serafim Alexiev, Traducere din limba bulgară de Gheorghică Ciocoi
Editura Sofia, București, 2007, 138 p.

„În viața și activitatea creatoare a arhimandritului Serafim se disting trei perioade. În prima perioadă (până în 1960) desfășoară o neobosită activitate pastorală, ține predici și omilii pline de har, scrie broșuri și poezii pe teme moral-duhovnicești. În a doua perioadă (1960-1969), arhimandritul Serafim – deja doctor în Teologie Dogmatică al Academiei de Teologie din Sofia – publică o serie de studii, rodul unei trude teologice neistovite. A treia perioadă debutează în anul 1969, când, datorită unui dezacord de principiu cu privire la reforma calendarului din Bulgaria și datorită politicii proecumenice în care era antrenată Biserica Ortodoxă Bulgară, este nevoit să părăsească Academia Teologică. În această perioadă, Arhimandritul Serafim scrie o nouă serie de cărți printre care: *Rugăciunea noastră*, *Viața de după moarte*, *Rugăciunea Sfântului Efreim Sirul* și multe altele.”

Autorul

Catehismul Ortodox

**Autor: Sfântul Filaret, Mitropolitul Moscovei,
Traducere din limba rusă de Gheorghică Ciocoi
Editura Sofia – Cartea Ortodoxă, București, 2007,
220 p.**

„*Catehismul ortodox* al Sfântului Mitropolit Filaret al Moscovei (1782-1867) este considerat cea mai clară expunere a credinței ortodoxe din ultimii 200 de ani. Mărturie în acest sens sunt cele peste 120 de ediții pe care le-a cunoscut în limba rusă din 1823 încoace, la care se adaugă numeroase alte ediții în diverse limbi.

Sfântul Ierarh Filaret a fost cea mai impunătoare personalitate a teologiei ruse din secolul al XIX-lea. Într-o scrisoare adresată Sinodului rus de către Patriarhul Constantinopolului, în 1867, Mitropolitul Filaret este numit «un stâlp, o lumină și un dascăl al întregii ortodoxii».

Strălucită încununare a acestor eforturi misionare, *Catehismul* Sfântului Filaret a reprezentat și reprezintă în continuare pentru milioane de ortodocși din toată lumea o temelie sigură pentru cunoașterea adevărilor mântuitoare ale credinței.”

Autorul

Sfântul Teofan Zăvorâtul

Boala și moartea

**Autor: Sfântul Teofan Zăvorâtul, Traducere din
limba rusă de Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas
Editura Sofia, București, 2007, 117 p.**

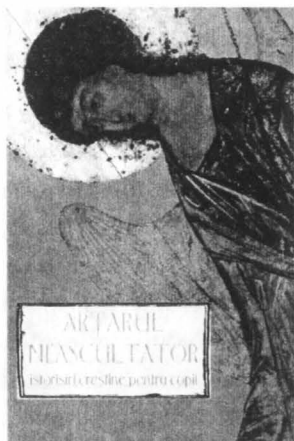
Capitolele cărții: Despre boală; Bolile sunt spre mântuire; Bolile ne învață să fim smeriți; Rugăciunea în vremea bolii; Postul în vremea bolii; Tratamentul; Pregătirea de moarte; Moartea întru slava lui Dumnezeu; Sufletul după moarte; Pomenirea celor răposași; Înfricoșata Judecată.

„Când omul este bolnav, fie și ușor, moartea îi vine în minte ca sufletul să cunoască cu lucrul cât de adevărat este cuvântul înțeleptului: «Adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale, și în veac nu vei păcătui»” (Sirah 7, 39).

Sfântul Teofan Zăvorâtul

BOALA ȘI MOARTEA

lămuriri, sfaturi, mângâieri

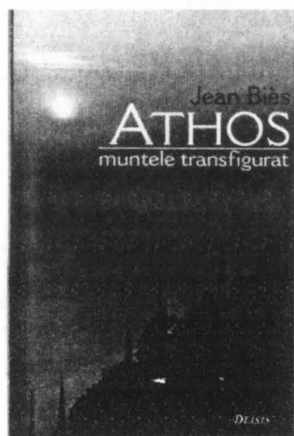
Altarul neascultător - Istorisiri creștine pentru copii (ediția a II- a)

Editura Sofia, București, 2007, 84 p.

Pline de căldură și omenie,aceste istorisiri venite din inima blândă a Rusiei lui Serafim de Sarov și a nenumăraților mucenici vor hrăni cu dragoste sufletele copiilor, vor odihni cu gingășie sufletele ostenite și împovărate ale părinților, vor însenina frunțile brăzdate de vreme ale bunicilor”

Darul îngerului – Povești creștine pentru copii (ediția a II-a)

Editura Sofia, București, 2007, 86 p.

Athos - muntele transfigurat

Autor: Jean Bies, Traducere de Maria-Cornelia Ică jr.

Editura Deisis, Sibiu, 2006, 274 p.

„Alternând fermecătoare descrieri de peisaje, de mănăstiri și slujbe, de monahi și de atmosferă, cu evocări istorice și culturale, dar și dialoguri cu monahi și meditații personale pline de erudiție, nu lipsite însă de emoție și admirație, cartea lui Jean Bies despre Athos este incontestabil cea mai profundă, mai vie și mai impresionantă introducere în taina Sfântului Munte al Ortodoxiei scrisă până acum în spațiul european. Călătoria pe Muntele Athos – loc al Tradiției primordiale în care Duhul suflă și arde viu – apare ca o veritabilă inițiere în însuși secretul Ortodoxiei mistice.”

Predici la înmormântări 53 de modele
Autori: † Calinic Botoșaneanu, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor și Prof. univ. dr. Gheorghe Scripcaru

Lucrarea de față particularizează necrologul la vocația fiecărei persoane, la modelul său de viață profesională, culturală și/sau spirituală.

Lucrarea oferă posibilitatea ca necrologurile să-și regăsească sensul lor complex, teologic, filosofic, științific și cultural; să-și recapete rolul lor spiritual, și anume cel de redresare a vieții creștine a celor rămași, prin pilda vieții celui care s-a săvârșit.

Cititorii găsesc în această carte, axată pe codul deontologic al fiecărei profesii, dar și pe nenumărate informații preluate de pe Internet sau din numeroase cărți care fac referire la fiecare profesie în parte, o liniștitoare hrană duhovnicească, iar preoții, un nesecat izvor de inspirație pentru predici.”

Prof. univ. dr. Teodor Dima

Gramatica Ortodoxiei – Tradiție după modernitate

Autor: Mihail Neamțu, Cuvânt înainte de Mihai Șora

Editura: Polirom, București, 2007, 320 p.

„Lucrarea propune o abordare complexă a Ortodoxiei, pornind de la premisa că traumele istorice ale României au creat o manieră deseori eronată de a înțelege și de a trăi religia creștină. Deschiderea spre modernitate, abandonarea clișeelelor și un examen lucid a ceea ce știm și credem sunt obiectivele pe care și le propune autorul. Stilul elevat, literar și modernitatea metodei de abordare recomandă această lucrare

ca pe o lectură plăcută și foarte folositoare.

Mihail Neamțu comentează câteva întâlniri paradigmatiche între eclesia și universitas, găzduite sub zodia modernității. Hermeneutica, epistemologie, fenomenologie, istoria religiilor sau politica sunt doar câteva teme analizate

dintr-o perspectivă îndatorată creștinismului patristic, dar ancorată în prezentul istoric european.

Autorul

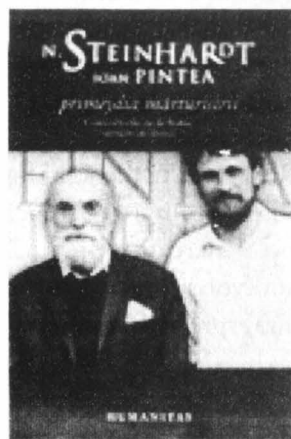
N. Steinhardt – cuvinte de credință

Autor: Nicolae Steinhardt

Editura: Humanitas, București, 2006, 362 p.

Volumul de Predici VII, neconformiste rostite la Mănăstirea Rohia de călugărul Nicolae Delarohia (acesta era numele de monah al lui N. Steinhardt) apare cu titlul și sumarul hotărâte de autor. Steinhardt a murit înainte de a-i fi publicată cartea, dar i-a lăsat manuscrisul și dactilogramele pregătite pentru tipar tânărului său prieten Ioan Pinte. Acesta oferă acum, pentru prima oară, o ediție conformă cu originalul steinhardtian. Față de edițiile precedente, apărute în

anii 1990 și după 2000 sub titlul **“Dăruind vei dobândi”**, cea de față poate fi numită, pe bună dreptate, definitivă. Cititorul are la dispoziție un veritabil testament teologic al lui N. Steinhardt, însoțit de file de manuscris în facsimil, de o Cronologie a autorului stabilită de Viorica Niscov și un Indice de nume alcătuit de editor. **(din cuprinsul cărții)**

N. Steinhardt - Primejdia mărturisirii

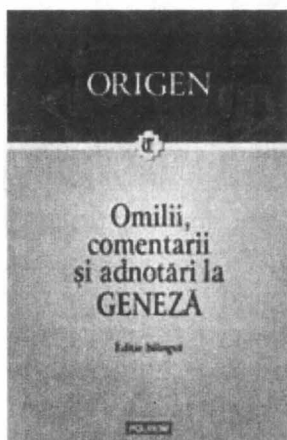
Autor: N. Steinhardt

Editura: Humanitas, București, 2006, 272 p.

“Primejdia mărturisirii”: pe de-o parte, primejdia opiniilor proprii, originale, aflate în contradicție cu discursul tradițional, pe de alta, primejdia de a-și exprima necenzurat convingerile într-un regim totalitar. Între 1984 și 1988, în anii cei mai apăsători ai comunismului ceaușist, preotul și poetul Ioan Pinte l-a întrebat și l-a ascultat pe N. Steinhardt, pe atunci călugăr la Mănăstirea Rohia, cu fervearea unui

Adso din Melk în fața lui Guglielmo de Baskerville. Steinhardt a verificat și a completat în vederea publicării textul unei bune părți din aceste **“Convorbiri de**

la Rohia”. Ultima dintre ele, “**Despre agonia Europei**”, a fost înregistrată pe bandă magnetică și transcrisă abia după moartea lui Steinhardt, în 1989. După o primă ediție publicată în 1993 (Editura Dacia, Cluj-Napoca), “**Primejdia mărturisirii**” re apare într-o variantă revăzută, ilustrată cu fotografii inedite ale autorilor, însoțită de un Jurnal cu și despre N. Steinhardt ținut de Ioan Pinte, de o Cronologie N. Steinhardt stabilită de Viorica Niscov și un Indice de nume. (din cuprinsul cărții)

Omiliile și adnotări la Geneză, Exod și Levitic

Autor: Origen, vol. I-III

Editura: Polirom, București, 2006

Ediție bilingvă. Studiu introductiv, traducere și note de Adrian Muraru

„Volumele reunesc interpretarea origeniană, cea păstrată până astăzi, la primele cărți ale canonului Sfintei Scripturi. Caracterul tehnic al textului biblic, ce descrie relația, intermediată sacramental, dintre Dumnezeu și poporul ales, adaugă o dificultate suplimentară actului interpretativ. Origen, fidel principiilor sale, se va strădui să descopere și în textul cu o minimă disponibilitate exegetică invitația la un alt tip de lectură, alegorică. Încercarea sa a fost remarcată și prețuită: omiliile la Levitic, ca și celelalte omilii la Geneză și la Exod vor supraviețui prin intermediul traducerilor latine, educând publicul occidental spre alegorizare.

Redacția

Tipărit la SC ROBE PROD SRL
tel. 0722 218 924 / 0722 335 658

*„Cu genunchi plecați,
mulțumesc Atotputernicului Dumnezeu
că mi-a dăruit înțelepciune și putere să înfăptuiesc
unirea sufletească a tuturor Românilor...
Acestui suflet românească și creștinesc,
stăpânit de înfocată iubire de neam și de caldă dragoste
față de Biserica strămoșilor noștri îi las cea mai
scumpă moștenire pentru Neamul meu,
adânc convins că nu există un alt cheag duhovnicesc,
a Românismului de pretutindeni, care ne-a ocrotit
în tot cursul veacurilor pline de multe primejdii,
ne-a ținut strânși la sânul ei și ne-a salvat în zilele grele.
A slăbi această duhovnicească unitate
însemnează o primejdie mare pentru viitorul
Neamului...”*

*Fragment din Testamentul
Patriarhului Justinian Marina, 1976*

СІМТАТĂ ДЕ СПАИТА АРХІЕПІСКОПІЕ А ВУСУРЕШТИКОР

<https://biblioteca-digitala.ro> / <https://bibsinod.ro>

ISSN 1013-6789